Predici la Duminica lăsatului sec de brânză (a Izgonirii lui Adam din Rai) - Duminica Iertării

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei...7
Duminica lăsatului sec de brânză - Izgonirea lui Adam din Rai (Triod).......................10
Canonul din Duminica lăsatului sec de brânză - Izgonirea lui Adam din Rai (Triod)...28
Acatistul celor întâi zidiți Adam și Eva, strămoșii neamului omenesc 36
Comentarii patristice - Evanghelia la Duminica izgonirii lui Adam din Rai 50
Părintele Ilie Cleopa - Predică la Duminica lăsatului sec de brânză (a Izgonirii lui Adam din Rai) - Despre lucrarea faptelor bune în ascuns şi despre milostenie 56
Părintele Ilie Cleopa - Despre creaţie, căderea omului, Rai şi iad 62
Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la Duminica Lăsatului sec de brânză (Omilia despre profetul Iona şi despre post)...76

Sfântul Ioan Gură de Aur - Că de veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc!......83
Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuire la Tatăl nostru (carte)......89
Sfântul Ioan Gură de Aur - Cele dintâi omilii la Facere......91
Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la cartea "Facerea (Geneza)" - despre crearea lumii şi a neamului omenesc......92
Sfântul Nicolae Velimirovici - Predică la duminica Lăsatului sec de brânză – a izgonirii lui Adam din Rai (Începutul postului Sfintelor Paşti)......93
Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Duminica lăsatului sec de brânză (I)......104
Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Duminica lăsatului sec de brânză (II)......108
Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Duminica lăsatului sec de brânză (III)......112
Sfântul Teofan Zăvorâtul - Tâlcuiri din Sfânta Scriptură - Duminica lăsatului sec de brânză......116
Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Duminica Lăsatului sec de brânză - Despre post......117
Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Duminica Lăsatului sec de brânză - Despre făţărnicie......122
Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Duminica Lăsatului sec de brânză - A venit Postul, maica înfrânării......127
Sfântul Luca al Crimeei - Cuvânt la Vecernia din Duminica Lăsatului sec de brânză - Mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău......131
Sfântul Ignatie Briancianinov - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai......134
Sfântul Simeon Noul Teolog despre nevoia de căinţă din tot sufletul pentru toţi creştinii. Dialogul lui Dumnezeu cu Adam după cădere......135
Sfântul Siluan Athonitul - Plângerea lui Adam......140
Arhimandrit Sofronie de la Essex - Cuvântări la intrarea în Postul mare - Cum să trecem marele post - Cuvântarea a zecea......146
Arhimandritul Sofronie de la Essex - Cuvântarea a unsprezecea - Postul şi lupta cu ispitele pe calea către înviere......153
Arhimandritul Sofronie de la Essex - Cuvântări la intrarea în Postul Mare - Cuvântarea a douăzeci şi patra - „O, cum aş dori ca voi toţi să fiţi poeţi!"......159
Arhimandrit Sofronie de la Essex - Cuvântări la Duminica iertării - Cuvântarea a douăzeci şi cincea - Fericită mintea carea nu a umblat în sfatul necinstitorilor......164
Arhimandritul Zaharia de la Essex despre lucrarea restauratoare a pocăinţei (I) - Întoarcerea în Raiul din care ne-am izgonit prin răzvrătire......168

„Fraţilor, să ne rugăm şi să plângem cu toţii!” - Sfântul Ioan de Kronstadt ne îndeamnă la lupta necurmată de eliberare din înşelăciunea şi scârba păcatului: “În fiecare clipă trebuie să stăm de strajă…” 174
Mitropolitul Augustin de Florina - Predică la Duminica Iertării:Armele duhovniceşti ale creştinului...181
Sfântul Teolipt al Filadelfiei - Cuvânt despre post citit în Duminica Brânzei (I)........185
Sfântul Teolipt al Filadelfiei - Cuvânt despre post citit în Duminica Brânzei (II)....191
Avva Efrem Filotheitul - Sfaturi duhovniceşti despre iertare 193
Sfântul Teodor Studitul despre Lăsatul secului de brânză......................................195
Cuvântul 44: În Miercurea din săptămâna brânzei: să ne aducem aminte de darurile lui Dumnezeu şi să ne silim ca să-i plăcem 195
Cuvântul 45: În Vinerea din săptămâna brânzei: despre mângâierea sărbătorilor şi despre datoria de a ne ruga pentru cei din lume 197
Cuvântul 46: La Duminica lăsatului sec de brânză: tăierea voii este, pentru cei supuşi şi ascultători, adevăratul post 199
Pr. Alexander Schmemann - Duminica iertării (izgonirii lui Adam din Rai) - “Când mă necăjesc, degrab mă auzi…”...202
Pãrintele Alexander Schmemann « Tristeţea strãlucitoare » 206
Alexander Schmemann - Tatăl nostru 209
Părintele Arsenie Boca – Lumina de pe munte...233
Părintele Sofian - Predică foarte folositoare la intrarea în Postul mare: “Fraţi creştini, nu vă revoltaţi împotriva postului. Primele 3 zile e mai greu, dar apoi începi să simţi efectul binefăcător…”..238
Părintele N. Steinhardt: Treptele iertării (din “Jurnalul fericirii”) 249
Drumul omului înspre Raiul pierdut. Rostul, puterea, măsurile şi… duşmanii Postului. Părintele Ioanichie Bălan - Predici folositoare la începutul Postului mare: “Cântarea Domnului nu se cântă în pământ străin şi bucuria Duhului Sfânt nu se simte într-o inimă plină de răutate şi ură” 251
Părintele ierodiacon Visarion Iugulescu - Duminica izgonirii lui Adam din Rai 258
Sfântul Varlaam al Moldovei - Predică la Duminica Lăsatului sec de brânză 269
Părintele Dumitru Stăniloae - Trebuie restaurată comunicarea dintre oameni. Crucea este germenul oricărei împăcări, poarta comuniunii dintre toţi oamenii. Iertarea este legată de înţelegerea slăbiciunii celuilalt..276
Pãrintele Petroniu Tãnase, Schitul Prodromu (Muntele Athos) - Izgonirea lui Adam din Rai 285
Pr. lect univ. dr. Constantin Necula - Predică la Duminica Lăsatului de sec de brânză - Duminica Izgonirii lui Adam şi a Evei din Rai - Porţile dumnezeieştii pocăinţe... 288

Pr. Constantin Necula - Duminici în dar: Predici şi gânduri 292
Pr. Constantin Necula: Acolo va fi și inima ta (Matei 6, 14-21)............................296
Părintele Constantin Necula, mesaj la început de post: „Vă rog să vă concentrați pe icoane, nu pe ecrane de televiziune” 299
Pr. dr. Dorin Picioruş - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai [2012] 301
Părintele Ion Cârciuleanu - Postul creştinesc 307
Părintele Iosif Trifa - Evanghelia duminicii lăsatului sec de brânză - Ceva despre postul cel adevărat..313
Traian Dorz - Îmbrăcaţi în Hristos (din meditaţii la Apostolul din Duminica Lăsatului sec de brânză – a Izgonirii lui Adam din Rai) 317
Traian Dorz - Postul este neplăcut omului firesc...320
Traian Dorz - Doamne, cum am îndrăznit?...323
Traian Dorz - Ai mila noastră 325
Pr. Anthony M. Coniaris - Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai) - Reţeta în trei părţi a lui Hristos pentru Post 326
Pr. Mihai Tegzeş - Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai) .332
Pr. Gheorghe Neamţiu - Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai) - Despre post 338
Pr. Ioan Abadi şi Pr. Alexandru Buzalic - Duminica lăsatului sec de brânză.............343
Plângându-ne căderea, la porţile Raiului … Ce înseamnă păcatul și care este pocăinţa adevărată? “Este nevoie să-şi tragă sufletul pentru început, să-şi revină din zilnica alergătură, să se strămute de la observarea continuă a celorlalţi la observarea de sine, de la bârfirea a tot şi a toate la convorbirea cu sinele său…” 347
Predica părintelui Hrisostom de la Mănăstirea Putna. “Fraţilor, acum mântuirea este mai aproape de noi, decât atunci când am crezut. Noaptea e pe sfârşite; ziua este aproape”. 357
Păcatul “Originar” sau căderea lui Adam din Rai. Pr. James Bernstein despre înţelegerea ei ortodoxă versus rătăcirile catolice şi protestante............................361
Omul - icoana lui Dumnezeu: “Aceasta este valoarea pe care El ţi-o dă ție!”. De la Adam cel vechi la Noul Adam, Hristos sau de la ruşinea goliciunii la re-îmbrăcarea în veşmântul de har al nemuririi..370
Stefanos Anagnostopoulos - Sărutarea Iubirii din timpul Sfintei Liturghii 380
Savatie Baştovoi - Iertarea – începutul iubirii 386
Duminica iertării şi începutul Postului mare 393
Vecernia iertării. Lupta pentru deschiderea, înmuierea și lărgirea inimii 397
Pr. Constantin Sturzu - Postul ca intrare in cantonament.......................................407
Pr. Constantin Sturzu - Gânduri despre Postul mare...411

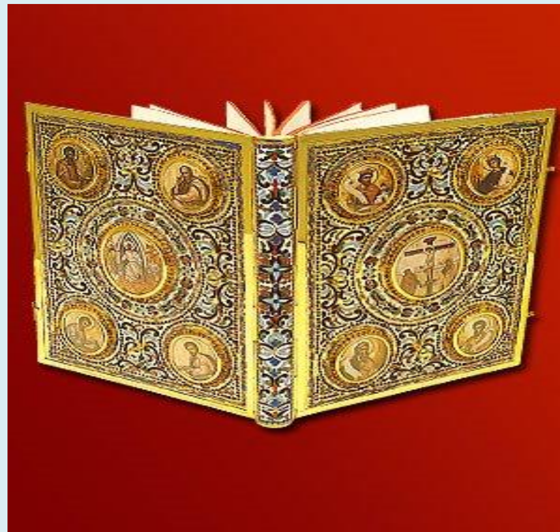
Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană - Postul modern sau nepostirea prin postire 414
Părintele Coman despre sensul şi riscurile postului şi iertării: "Să investim în Dumnezeu!" 419
Duminica iertării, Duminica izgonirii lui Adam din Rai. De ce şi în ce fel ar trebui să ţinem Postul mare? Postul adevărat – Nu dieta, ci jertfă tainică în aşteptarea întâlnirii cu Mirele Hristos 425
Pr. Gheorghe Holbea: Cunoaşterea duhovnicească se dă pe măsura pocăinţei. Şi o "traversare" duhovnicească aplicată la viaţa noastră a Canonului celui mare al Sfântului Andrei Criteanul 429
Predici de întărire a credinţei în vremea isteriei coronavirusului: "Vă rog să nu vă lăsaţi intimidaţi! Şi, mai ales, să nu vă lăsaţi îndepărtaţi de Sfintele taine din pricina provocărilor evidente pe care unii şi alţii le aruncă! Să fim cu dreaptă socotinţă şi să nu ne lăsăm manipulaţi." 437
Pr. Vasile Gordon - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai - a lăsatului sec de brânză 446
Arhim. Simeon Kraiopoulos - "Adame, unde eşti?". Ce au făcut Adam şi Eva după cădere? Ce facem noi după ce păcătuim? 452
Izgonirea lui Adam din Rai. Omilia Arhim. Varnava Iankos despre lupta duhovnicească a Postului mare. "Lumea nu se schimbă, noi înşine nu ne schimbăm, nu se schimbă copiii noştri, pentru că nu văd pe faţa noastră prezenţa lui Dumnezeu" 460
Pr. Nicolae Tănase - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai - a lăsatului sec de brânză 464
Pr. Visarion Alexa: „Postul este momentul iubirii dintre om și Dumnezeu" 470
Pr. Ciprian Florin Apetrei - Theologica - Hristos, al doilea Adam, ne cheamă prin post în Rai 472
Ierom. Maxim Morariu - Iertarea, rugăciunea și postul, sau despre cheia de intrare în Împărăția lui Dumnezeu 475
Arhim. dr. Nectarie Șofelea - Evanghelia de Duminică › Prin post și faptă bună să urcăm spre Înviere..478
"Să nu întorci faţa Ta de la sluga Ta ..." - Predici ale cuviosului Ioan Krestiankin la intrarea în Postul mare trecând prin Duminica iertării: "Nu are nevoie Dumnezeu de făţărnicia noastră... Nu va primi Domnul numeroasele noastre metanii până la pământ dacă în inima noastră vor continua să existe supărarea pe fratele, răutatea şi duşmănia faţă de aproapele" 482
Diac. asist. dr. Eugen Maftei - Iertarea cea vindecătoare 495

Mitropolitul Strumitei, Naum - Nevoinţa iertării şi a lepădării de iubirea de slavă: “Doar iubirea de slavă, şi fără celelalte patimi, este îndeajuns ca omul să se îndrăcească” 498
Mitropolitul Antonie de Suroj: Omul iertării prin pocăinţă - Omul nou. Taina vindecării sufletului prin căutarea iertării 503
IPS Teofan - Gânduri la început de post: Plânsul după Raiul pierdut, dorul după Înviere...507
IPS Irineu Pop-Bistriţeanul - Predică la Duminica lasatului sec de brânză - a Izgonirii lui Adam din Rai 510
PS Sebastian - Predică la Duminica Lăsatului de sec de brânză - A izgonirii lui Adam din Rai – Despre postul desplin..515
IPS părinte Calinic: „Să gustăm împreună cu Dumnezeu din pomul vieţii”..............519
“Eu sunt Adam” - Cuvânt de folos al PS Benedict Bistrițeanul pentru Duminica Izgonirii lui Adam din Rai și începutul Postului mare. Ratarea ţintei, dependenţele, mutarea sensului şi necesitatea limitărilor bune puse de Dumnezeu......................525
Predica Înaltpreasfințitului părinte Calinic la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai - „Nimic nu rămâne nerecompensat de Dumnezeu”..531
Înaltpreasfințitul Ioachim, arhiepiscop al Romanului și Bacăului: Postul este despre smerenie, pocăință și iertare 535
Ips Timotei: Iertarea, postirea, comorile din cer sau amăgirea lumească...............541
Preafericitul părinte patriarh Daniel - Predică la Duminica izgonirii lui Adam din Rai: Postul - ofrandă a iubirii de Dumnezeu...546
„Postul este semnul iubirii smerite faţă de Dumnezeu” 552
Postul este ofrandă a iubirii omului faţă de Dumnezeu 555
Istorioară - Puterea de-a ierta 560
Cine Te-a rănit într-atât?..562
„Doamne, iartă-mă, că am greşit înaintea Ta!” 563
Doamne, binecuvântează-i pe cei care m-au rănit și vindecă inima mea ca să pot ierta 564
Cum ar trebui să ne cerem iertare… 565
Dacă iubești, ierți și ierți totul…..567
Nu contează cine te-a rănit, ci cine te-a făcut să zâmbești din nou 568
Cum este iadul?...571
Zidirea bisericilor transformă iadul în Rai 572
Dacă mi se pare că sunt bun …...574
Pr. Silviu Cluci: Paraclisul lui Adam - Biserica Sfântului Mormânt 576
Icoane 580

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

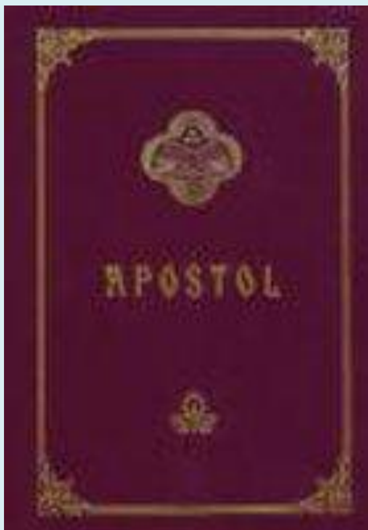

Ev. Matei 6, 14-21

Zis-a Domnul:
14. Că de veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc;
15. Iar de nu veţi ierta oamenilor greşealele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşealele voastre.

16. Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor.
17. Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală,
18. Ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.
19. Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură.
20. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură.
21. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta.

Apostol

Epistola către Romani a Sfântului apostol Pavel

Romani 13, 11-14; 14, 1-4

Prochimen, glasul al 3-lea: ***Cântaţi Dumnezeului nostru, cântaţi; cântaţi Împăratului nostru, cântaţi.*** (Ps. 46, 6)

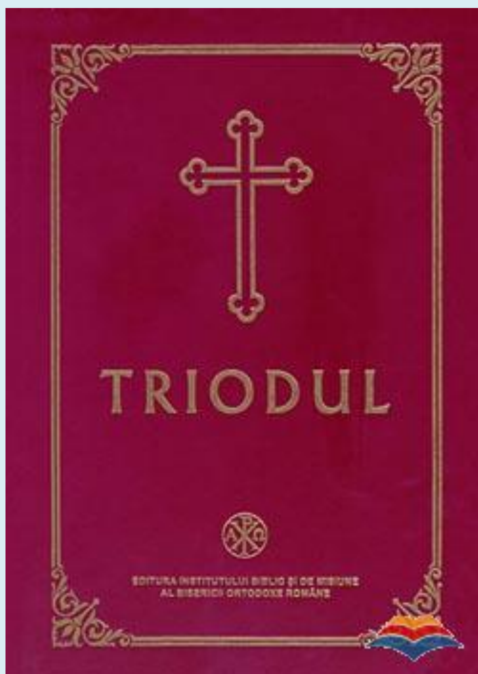
Stih: ***Toate popoarele bateţi din palme. Strigaţi lui Dumnezeu cu glas de bucurie.*** (Ps. 46, 1)

Fraţilor,

11. Şi aceasta, fiindcă ştiţi în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să vă treziţi din somn; căci acum mântuirea este mai aproape de noi, decât atunci când am crezut.
12. Noaptea e pe sfârşite; ziua este aproape. Să lepădăm dar lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminii.
13. Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă;
14. Ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi grija de trup să nu o faceţi spre pofte.

1. Primiţi-l pe cel slab în credinţă fără să-i judecaţi gândurile.
2. Unul crede să mănânce de toate; cel slab însă mănâncă legume.
3. Cel ce mănâncă să nu dispreţuiască pe cel ce nu mănâncă; iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit.
4. Cine eşti tu, ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea.

Duminica lăsatului sec de brânză - Izgonirea lui Adam din Rai (Triod)

La Vecernie, Sâmbătă seara

La Vecernia mare, după psalmul cel obişnuit, cântăm: Fericit bărbatul... Catisma toată. La Doamne strigat-am..., punem **Stihirile** pe 10, cântând din Octoih 3 Stihiri ale învierii, 3 ale lui Anatolie şi patru ale Triodului.

Glasul al 6-lea:

Podobie: Toată nădejdea...

Făcătorul meu Domnul, luând ţărână din pământ şi însufleţindu-mă cu suflare de viață, m-a înviat și m-a cinstit a fi stăpânitor pe pământ tuturor celor văzute şi locuitor împreună cu îngerii. Iar satana, înşelătorul, lucrând cu şarpele, ca printr-o unealtă m-a amăgit prin mâncare, şi de mărirea lui Dumnezeu m-a osebit, şi m-a dat morţii celei mai dedesubt în pământ. Ci Tu ca un stăpân şi îndurat, iarăşi mă cheamă.

De veşmântul cel de Dumnezeu țesut, m-am dezbrăcat eu, ticălosul, prin sfatul vrăjmaşului, neascultând porunca Ta cea dumnezeiască, Doamne. Şi m-am îmbrăcat acum cu frunze de smochin şi cu haine de piele; căci m-am osândit a mânca prin sudori pâine cu muncă; şi pământul s-a blestemat să-mi rodească spini şi

pălămidă. Ci Tu, cel ce Te-ai întrupat din Fecioară în anii cei de apoi, chemându-mă, iarăşi mă bagă în Rai.

Raiule prea cinstite, podoaba cea frumoasă, locaşul cel de Dumnezeu zidit, veselia cea nesfârşită şi desfătarea, slăvirea drepţilor, frumuseţea profeţilor şi sălăşluirea sfinţilor, cu sunetul frunzelor tale, roagă pe Ziditorul tuturor, să-mi deschidă uşile care cu neascultarea le-am închis; şi să mă învrednicesc a mă împărtăşi pomului vieţii şi bucuriei, cu care mai-nainte întru Tine m-am desfătat.

Adam s-a scos din Rai pentru neascultare, şi din desfătare s-a lepădat, de vorbele femeii amăgindu-se, şi gol a şezut în preajma locului, vai mie, tânguindu-se. Deci să ne sârguim toţi, să primim vremea postului supunându-ne evangheliceştilor rânduieli; ca printr-însele făcându-ne plăcuţi lui Hristos, să dobândim iarăşi sălăşluirea Raiului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 6-lea*

Şezut-a Adam în preajma Raiului şi de goliciunea sa plângând, se tânguia: Vai mie, celui ce m-am supus înşelăciunii celei viclene, şi m-am furat şi de mărire m-am depărtat. Vai mie, celui dezbrăcat de nevinovăţie şi lăsat în sărăcie. Ci, o Raiule, de acum nu mă voi mai desfăta întru dulceaţa ta. Nu voi mai vedea pe Domnul şi Dumnezeul şi Ziditorul meu; căci în pământ voi merge, din carele m-am şi luat. Milostive îndurate, strig către Tine: Miluieşte-mă pe mine, cel ce am căzut.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu), *a glasului ce va fi de rând*

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul: Domnul s-a împărăţit... Şi celelalte.

La Litie

După obicei, Stihira hramului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 6-lea*

Soarele razele şi-a ascuns, luna cu stelele în sânge s-au schimbat, munţii s-au înfricoşat, dealurile s-au cutremurat, când s-a închis Raiul, ieşind Adam cu mâinile bătându-şi faţa şi zicând: Milostive, miluieşte-mă pe mine cel ce am căzut.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu taină te lăudăm pe tine, Născătoare de Dumnezeu, Marie; că te-ai arătat scaun al marelui Împărat, cort prea sfânt mai desfătat decât cerurile, căruţă de heruvimi, şi mai presus decât serafimii, cămară a măririi; că din tine a ieşit întrupându-se Dumnezeul tuturor. Pe acela roagă-L, să se mântuiască sufletele noastre.

Stihoavna Octoihului

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 6-lea*

Scosu-s-a Adam din Rai pentru mâncare; pentru aceasta şi şezând în preajma lui, plângea tânguindu-se, şi cu glas de umilinţă zicea: Vai mie ce am pătimit eu ticălosul. O poruncă am călcat, a Stăpânului meu, şi de tot binele m-am lipsit Raiule prea sfinte, cel ce eşti pentru mine sădit şi pentru Eva încuiat, roagă pe cela ce te-a făcut pe tine şi pe mine m-a zidit, ca să mă satur de florile tale. Pentru aceasta şi Mântuitorul către dânsul a zis: Zidirea mea nu voi să piară, ci voi să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină. Că pe cel ce vine la Mine nu-l voi goni afară.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Făcătorul şi Mântuitorul meu, prea curată, Hristos Domnul, din pântecele tău ieşind, întru mine îmbrăcându-se, din blestemul cel dintâi pe Adam l-a scăpat. Pentru aceasta ţie, prea curată, ca Maicii lui Dumnezeu şi Fecioarei cu adevărat, strigăm fără tăcere ca îngerul: Bucură-te! Bucură-te, Stăpână folositoarea şi acoperământul şi mântuirea sufletelor noastre.

Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor; lumină spre descoperirea neamurilor şi slava poporului Tău Israel.

După Sfinte Dumnezeule...,

Troparul: Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te! Ceea ce ești plină de har, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre. *(de trei ori)*

Şi cealaltă urmare a Privegherii. Iar de nu este Priveghere, Troparul Învierii şi a Născătoarei de Dumnezeu.

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul...,Troparul învierii, de două ori, şi al Născătoarei. Apoi obişnuitele Catisme şi Polieleul, precum s-a arătat în Duminica fiului celui risipitor. Şi începem a citi cartea, cea despre cele şase zile ale Facerii a lui Ioan Gură de aur. Apoi: Bine eşti cuvântat Doamne..., şi Antifoanele glasului, Toată suflarea..., Şi Evanghelia Utreniei cea de rând. Învierea lui Hristos văzând... Psalmul 50.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 8-lea*

Uşile pocăinţei deschide-mi mie, Dătătorule de viaţă; că mânecă duhul meu la Biserica ta cea sfântă, purtând locaş al trupului, cu totul spurcat. Ci ca un îndurat curățeşte-l, cu mila milostivirii tale.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

În cărările mântuirii îndreptează-mă, Născătoare de Dumnezeu, căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul și cu lenevire mi-am cheltuit toată viaţa mea; ci cu rugăciunile tale spală-mă de toată necurăţia.

Apoi: glasul al 6-lea

Stih: Miluieşte-mă Dumnezeule după marea mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte fărădelegea mea.

Şi **Stihira** aceasta: La mulţimea faptelor mele celor rele, cugetând eu, ticălosul, mă cutremur de înfricoşata zi a judecăţii; ci îndrăznind spre mila milostivirii tale, ca David strig ţie; Miluieşte-mă Dumnezeule după mare mila ta.

Canonul Învierii

Din Octoih, al Crucii învierii cu al Născătoarei de Dumnezeu pe 8, iar din Triod pe 6.

facere a lui Hristofor Protasicritul

Cântarea 1-a

Irmos: Ca pe uscat umblând Israil...

Vino, ticălosul meu suflet, de plângi astăzi, de cele ce s-au făcut cu tine, aducându-ţi aminte de goliciunea cea dintâi din Eden, prin care te-ai scos din desfătare şi din bucuria cea neîncetată.

Pentru milostivirea cea multă şi îndurările tale, Ziditorule al lumii şi făcătorule al tuturor, viu făcându-mă întâi din ţărână, mi-ai poruncit să Te laud împreună cu îngerii tăi.

Pentru bogăţia bunătăţilor, tu ai sădit, Ziditorule şi Doamne, desfătarea Raiului în Eden, poruncindu-mi să mă desfătez întru rodurile cele frumoase, veselitoare şi nestricăcioase.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vai mie ticălosul meu suflet, că ai luat volnicie de la Dumnezeu să te îndestulezi de cele ce sunt în Eden, şi ţi s-a poruncit să nu mănânci din rodul cunoştinţei. Pentru ce ai călcat legea lui Dumnezeu?

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, ca ceea ce eşti după neam fiica lui Adam, iar după dar Născătoare lui Hristos Dumnezeu, pe mine, cel alungat din Eden, mă cheamă iarăşi.

Iar **Catavasii** cântăm Irmoasele acestui Canon: Ca pe uscat umblând Israil, cu urmele prin adânc, pe gonaciul Faraon văzându-l înecat, a strigat: Lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt...

Șarpele cel viclean oarecând pizmuind cinstea mea, a şoptit în urechile Evei cu înşelăciune; de care eu amăgindu-mă, vai mie, m-am lepădat din veselia vieţii.

Mâna cu obrăznicie întinzându-mi, am gustat din pomul cunoştinţei, din care mi-a poruncit Dumnezeu să nu gust nicidecum, şi din dumnezeiasca mărire m-am lepădat cu amar.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vai mie, ticăloase suflete! Cum n-ai cunoscut vicleşugul? Cum n-ai simţit înşelăciunea şi zavistia vrăjmaşului? Ci mintea ţi-ai întunecat şi ai călcat porunca Ziditorului tău.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nădejdea şi acoperământul meu, cinstită, ceea ce singură ai acoperit de demult, prin naşterea ta, goliciunea lui Adam celui căzut, Curată, cu nestricăciune iarăşi îmbrăcându-mă.

Catavasie: Nu este sfânt precum Tu Doamne, Dumnezeul meu, care ai înălţat cornul credincioşilor Tăi, bunule, şi ne-ai întărit pe piatra mărturisirii Tale.

Sedealna, glasul al-4-lea:

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sământă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

Lepădatu-s-a Adam din desfătarea Raiului, prin mâncarea cea amară, pentru neînfrânare, nepăzind porunca Stăpânului, şi s-a osândit să lucreze pământul dintru care s-a luat şi cu multe sudori să mănânce pâinea sa. Pentru aceasta noi să iubim înfrânarea, ca să nu plângem afară din Rai ca şi acela, ci să intrăm într-însul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Podobia: Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte

cu puterea Ta pe bine credincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nu vom tăcea niciodată, Născătoare de Dumnezeu, a vesti puterile tale noi nevrednicii; că de nu ai fi stătut tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi izbăvit pe noi dintru atâtea primejdii? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la tine, Stăpână, că tu mântuieşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este puterea mea...

Cinstei m-am învrednicit eu, ticălosul, de la Tine Stăpâne, în Eden. Vai mie, cum m-am înşelat, şi de diavolul fiind zavistuit, m-am lepădat de la faţa Ta.

Plângeţi-mă, Cete îngereşti, frumuseţile Raiului şi podoaba pomilor celor de acolo, pe mine cel înşelat rău şi de la Dumnezeu depărtat.

Livadă fericită, pomi sădiţi de Dumnezeu, frumuseţi ale Raiului, acum vărsaţi lacrimi din frunze ca din nişte ochi, pentru mine cel golit şi înstrăinat de mărirea lui Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Nu te voi mai vedea, nici mă voi mai îndestula de prea dulcea şi dumnezeiasca strălucire a ta, prea cinstite Raiule; că gol la pământ m-am lepădat, mâniind pe Făcătorul meu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Preasfântă Stăpână, ceea ce ai deschis tuturor credincioşilor uşile Raiului, pe care le-a încuiat Adam odinioară cu neascultarea, deschide-mi uşile milei tale.

Catavasie: Hristos este puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă cântă, strigând: Din cuget curat, întru Domnul prăznuind.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta...

Zavistuindu-mă vrăjmaşul, de demult, pentru petrecerea cea norocită din Rai, urâtorul de oameni în chip de şarpe m-a amăgit şi străin de mărirea cea veşnică m-a arătat.

Plâng şi mă tânguiesc cu sufletul şi cer să se adauge ochilor mei mulţime de lacrimi; când privesc şi văd goliciunea mea, pe care am câştigat-o prin călcarea poruncii Domnului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din pământ am fost zidit cu mâna lui Dumnezeu, şi am auzit că iarăşi am să mă întorc în pământ eu, ticălosul. Cine nu mă va plânge pe mine, cel lepădat de la Dumnezeu, şi care am schimbat Raiul cu iadul ?

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cămară de taină a slăvirii, toţi credincioşii te vestim, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea cu totul fără prihană. Pentru aceasta te rog, curată, pe mine, cel că-zut din cămara Raiului, fă-mă iarăşi primit într-însul.

Catavasie: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, bunule, sufletele celor ce mânecă la Tine cu dragoste, mă rog, luminează-le; ca să Te vadă, Cuvinte al lui Dumnezeu, pe Tine adevăratul Dumnezeu, Cela ce chemi din negura greșalelor.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzându-o...

Cu veşmânt de Dumnezeu ţesut m-ai îmbrăcat, Mântuitorule, în Eden, ca un milostiv; iar eu am călcat porunca Ta, plecându-mă vrăjmaşului, şi gol m-am văzut eu, ticălosul.

Suflete al meu prea ticăloase, depărtatu-te-ai de Dumnezeu pentru neînfrânarea ta; lipsitu-te-ai de desfătarea Raiului; de îngeri te-ai despărţit; în stricăciune te-ai pogorât; o, ce cădere!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Îndură-te, miluieşte făptura mâinilor Tale, Atotţiitorule Dumnezeule; nu mă trece cu vederea, rogu-mă Ţie, Bunule, pe mine cel ce m-am despărţit de ceata îngerilor Tăi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Marie, ceea ce eşti de Dumnezeu chemată şi Doamnă a tuturor, ca ceea ce ai născut pe Domnul, împăratul tuturor şi Mântuitorul, pe mine cel ce sunt robit iarăşi mă cheamă în desfătarea Raiului.

Catavasie: Marea vieţii văzându-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul tău cel lin alergând, strig către Tine: Scoate din stricăciune viaţa mea, mult Milostive!

Condac glasul al 6-lea: Al înţelepciunii îndreptătorule şi de ştiinţă dătătorule, al celor neînţelepţi învăţătorule şi al săracilor sprijinitorule, întăreşte, înţelepţeşte inima mea, Stăpâne; dă-mi cuvânt, Cuvinte al Tatălui; că iată buzele mele nu le opresc a striga către Tine: Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Icos: Şezut-a Adam atunci în preajma desfătării Raiului şi a plâns, şi cu mâinile bătându-şi faţa, zicea: Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Văzând Adam pe înger alungându-l şi încuind uşa dumnezeieştii grădini, tare a oftat şi a zis: Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Simte durere, Raiule, împreună cu lucrătorul care a sărăcit, şi cu sunetul frunzelor tale roagă pe Făcătorul să nu-ţi încuie uşa. Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Raiule prea îmbunătăţite, prea sfinte, prea fericite, cela ce eşti sădit pentru Adam şi încuiat pentru Eva, roagă pe Dumnezeu pentru cel căzut. Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Sinaxar la Duminica lăsatului sec de brânză

Sinaxarul din Minei, apoi acesta.

În aceeaşi zi facem pomenire de izgonirea din Raiul desfătării a lui Adam cel dintâi zidit.

Stih: Împreună cu strămoşii, lumea să jelească,

Căci prin o dulce mâncare, a căzut deodată.

Sfinţii Părinţi au aşezat pomenirea izgonirii lui Adam din Rai la începutul sfântului post de patruzeci de zile spre a arăta prin asta cât de folositor este pentru firea omenească leacul postului şi iarăşi cât de ruşinos lucru este lăcomia şi neascultarea.

Aşadar părinţii lăsând la o parte pe celelalte nenumărate făpturi care pentru om au fost făcute, ne-au pus în faţă pe Adam cel dintâi zidit ca să ne arate lămurit

- *întâi ce mare rău a pătimit, pentru că n-a postit puţin,*
- *al doilea că de atunci răul a fost introdus şi în firea noastră şi*
- *al treilea că cea dintâi poruncă a lui Dumnezeu dată oamenilor este virtutea postului.*

Adam n-a păzit porunca, ci ascultând de pântece, dar mai bine de vicleanul şarpe prin Eva, nu numai că n-a ajuns Dumnezeu, ci şi-a atras asupra sa moartea şi a dat pieirii pe tot neamul omenesc.

Din pricina desfătării şi neascultării celui dintâi Adam, Domnul a postit patruzeci de zile şi a ascultat. Pentru aceasta a şi fost izvodit de Sfinţii apostoli acest post de patruzeci de zile pentru ca noi, prin paza poruncii, să dobândim cu ajutorul postului nestricăciunea pierdută de Adam, care a pătimit pentru că n-a păzit porunca.

Sau altă explicare; după cum am spus mai sus, scopul Sfinţilor apostoli a fost de a cuprinde pe scurt toate faptele săvârşite de Dumnezeu de la începutul până la sfârşitul lumii.

Pricina tuturor relelor din viaţa noastră este călcarea poruncii şi căderea lui Adam, din pricina gustării din pomul cunoştinţei binelui şi răului. Pentru acest motiv Sfinţii Părinţi ne pun înainte acest fapt ca să fugim, dar mai bine zis ca să nu trăim în desfrâu.

Adam a fost plăsmuit de mâna lui Dumnezeu în ziua a şasea; prin suflarea în faţă a fost cinstit să fie chip al lui Dumnezeu; a primit îndată porunca şi a locuit în Rai până în ceasul al şaselea din zi. În urmă a călcat porunca şi a fost izgonit de acolo.

Filon evreul spune că Adam a stat în Rai o sută de ani. Alţii spun că a stat şapte zile sau şapte ani din pricina cinstei ce o are numărul şapte.

Dar că Adam a întins mâinile şi s-a atins de fruct în ceasul al şaselea din zi, a arătat-o şi noul Adam, Hristos, care şi-a întins mâinile pe Cruce în ceasul al şaselea din zi, tămăduind nenorocirea lui Adam.

Omul a fost creat între stricăciune şi nestricăciune, spre a dobândi pe acea spre care va înclina prin voinţă. Lui Dumnezeu îi era cu putinţă să facă pe om să nu păcătuiască deloc. Totuşi pentru ca nestricăciunea să fie şi fapta voinţei lui îi dă porunca de a se atinge de toţi pomii din Rai, afară de pomul cunoştinţei binelui şi răului.

Poate că Dumnezeu i-a îngăduit să cugete asupra tuturor făpturilor săvârşite de puterea dumnezeiască, dar nu i-a îngăduit de fel să cugete asupra fiinţei lui Dumnezeu.

Grigorie Teologul spune că pomii din Rai sunt ideile dumnezeieşti, iar fructul este contemplaţia. Cu alte cuvinte, spune Grigorie Teologul, Dumnezeu i-a îngăduitu lui Adam să cerceteze şi să cugete asupra tuturor celorlalte stihii ale lumii şi asupra însuşirilor lor, iar prin asta să slăvească pe Dumnezeu. Aceasta este adevărata desfătare.

Poate că Dumnezeu i-a îngăduit să cerceteze şi firea sa omenească, dar nu i-a îngăduit deloc să cerceteze care este fiinţa lui Dumnezeu, de unde şi cum a adus totul la fiinţă din nefiinţă. Adam însă a lăsat la o parte pe toate celelalte stihii ale lumii şi a început să cerceteze pe cele cu privire la Dumnezeu, iscodind cu de-amănuntul firea dumnezeiască. Fiindcă era încă nedesăvârşit şi prunc în astfel de lucruri, a căzut, pentru că satana prin Eva i-a băgat în cap gândul de a ajunge Dumnezeu.

Iar marele şi dumnezeiescul Hrisostom spune că pomul acela are o îndoită putere. El spune că Raiul a fost pe pământ şi gândeşte că este şi spiritual şi material, după cum era şi Adam. Amândoi, şi Raiul şi Adam, erau la mijloc între stricăciune şi nestricăciune.

Prin această interpretare se păstrează şi sensul literal al Scripturii şi totuşi nu se rămâne numai la litera Scripturii.

Alţii spun că pomul acela era smochin, pentru motivul că îndată ce au cunoscut că sunt goi s-au acoperit întrebuinţând frunze de smochin. De asta şi Hristos l-a blestemat ca unul ce a fost pricină călcării poruncii. Smochinul are într-adevăr oarecare asemănare cu păcatul. Mai întâi, dulceaţa; apoi asprimea frunzelor şi lipiciunea din pricina laptelui lui.

Sunt unii care spun că pomul acela simbolizează împreunarea şi cunoaşterea lui Adam şi a Evei. Dar interpretarea aceasta nu-i dreaptă.

Aşadar Adam, după ce a călcat porunca, după ce s-a îmbrăcat cu trup muritor şi şi-a primit blestemul, a fost izgonit din Rai. Dumnezeu a poruncit ca sabia de foc să păzească poarta Raiului. Adam, stând în faţa Raiului plângea că a fost lipsit de atâtea bunătăţi, din pricină că n-a postit la timp.

Prin Adam s-a împărtăşit tot neamul omenesc aceloraşi necazuri ca şi el până Ce cel care ne-a creat, ne-a ridicat din nou la vechea vrednicie, l-a fost milă de firea noastră pângărită de satana, s-a născut din Sfânta Fecioară şi, vieţuind într-un chip nespus de bun, ne-a arătat calea cea adevărată prin fapte cu totul potrivnice celor ale lui Adam, adică prin post şi prin smerenie şi a biruit cu măiestrie pe cel care ne-a înşelat.

Voind aşadar purtătorii de Dumnezeu părinţi să ne înfăţişeze toate aceste lucruri în tot cursul Triodului, mai întâi a pus înainte faptele Vechiului Testament. Cel dintâi fapt din acestea este crearea şi căderea lui Adam din pricina desfătării, despre care facem acum pomenire; apoi facem pomenire şi de celelalte fapte săvârşite de Moise şi de profeţi dar mai cu seamă facem pomenire de cuvintele proorocului David, adăugând ceva şi din cele ale harului.

Apoi, cu rânduială, facem pomenire şi de faptele Noului Testament. Cea dintâi din acestea este Buna Vestire, care prin nespusa iconomie a lui Dumnezeu, cade aproape totdeauna în sfântul post de patruzeci de zile.

Apoi facem pomenire de minunea săvârşită cu Lazăr, de primirea Domnului cu stâlpări şi de sfânta şi marea săptămână când se citesc Sfintele Evanghelii şi se cântă cu glas dulce sfintele şi mântuitoarele patimi.

În sfârşit facem pomenire de înviere şi de celelalte fapte prin citirea Faptelor Sfinţilor apostoli, până la pogorârea Sfântului Duh, când a început predicarea creştinismului şi a adunat pe toţi sfinţii. În adevăr Faptele Sfinţilor apostoli ne încredinţează despre învierea Domnului prin minunile săvârşite de apostoli.

Prin urmare am pătimit atâtea pentru că Adam n-a postit o singură dată. De aceea se pune acum, la începutul sfântului post de patruzeci de zile, pomenirea lui Adam, pentru ca, aducându-ne aminte ce mare rău a adus nepostirea lui Adam, să ne străduim să primim postul cu multă bucurie şi să-l păzim spre a dobândi cu ajutorul lui ceea ce n-a reuşit Adam. Adică îndumnezeirea.

Să plângem cu amar, să postim, să ne umilim până ce ne va cerceta Dumnezeu; căci fără acestea nu căpătăm cu uşurinţă ce am pierdut. Trebuie să se ştie că acest sfânt şi mare post este ca o zeciuială a întregului an. Pantru că din lene nu ne place să postim totdeauna şi să ne îndepărtăm de rele, Sfinţii apostoli şi dumnezeieştii Părinţi au rânduit acest post ca un fel de seceriş. În chipul acesta vom şterge acum, zdrobindu-ne inima şi umilindu-ne prin post, toate faptele noastre rele ce le-am săvârşit în cursul întregului an; de asta trebuie să-l păzim cu mai multă grijă.

Dar nu numai pe acesta, ci şi pe celelalte trei posturi, adică postul Sfinţilor apostoli, postul Sântămăriei şi postul Naşterii Domnului, căci dumnezeieştii părinţi au rânduit aceste posturi în legătură cu cele patru anotimpuri ale anului.

Mai mult decât pe celelalte însă trebuie să cinstim postul acesta de patruzeci de zile din pricina sfintelor patimi şi din pricină că Hristos a postit acest post şi s-a proslăvit. Moise a postit patruzeci de zile şi a primit legea şi l-au postit şi Ilie şi Daniil şi toţi câţi au fost plăcuţi înaintea lui Dumnezeu.

Şi Adam arată că postul este bun prin aceea că a fost izgonit din Rai pentru că n-a postit. Pentru această pricină deci a fost aşezată la începutul postului mare pomenirea izgonirii lui Adam din Rai.

Prin nespusa Ta milostivire, Hristoase Dumnezeul nostru, învredniceşte-ne de desfătarea Raiului şi ne miluieşte, ca un Iubitor de oameni, Amin.

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă...

Cela ce stăpâneşti toate veacurile, Doamne, cela ce m-ai zidit pe mine cu voia Ta, nu mă trece cu vederea, Dumnezeule, pe mine cel zavistuit de vicleanul balaur oarecând şi care te-am mâniat, Mântuitorule; ci iarăşi mă cheamă.

Cu îmbrăcăminte de ruşine fiind îmbrăcat, vai mie, în loc de veşmânt luminat, plâng pierderea mea, Mântuitorule, şi cu credinţă strig Ţie, bunule: Nu mă trece cu vederea, Dumnezeule, ci iarăşi mă cheamă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Rănit-a şarpele cel prea viclean tot sufletul meu, cu vicleşug, şi m-a izgonit din desfătarea Raiului; ci o, îndurate Mântuitorule, nu mă trece cu vederea; ci, ca un Dumnezeu, iarăşi mă cheamă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Rugăciunea mea cea smerită primeşte-o cu milostivirea ta, ceea ce eşti cu totul fără prihană, şi-mi dă, curată, iertare de greşale mie, celui ce strig neîncetat cu plângere: Nu mă trece cu vederea prea bună, ci iarăşi mă cheamă.

Catavasie: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul cuvioşilor tineri; iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe muncitorul l-a plecat a striga: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: Din văpaie cuvioşilor...

Cu daruri de multe feluri, odinioară, ai cinstit lucrul mâinilor Tale, unule Iubitorule de oameni; iar cumplitul balaur cu şuierarea m-a înşelat, vai mie, golindu-mă de bunătăţile ce am avut.

Pentru ce ai ascultat sfatul cel amar şi dumnezeieştii porunci neascultător te-ai făcut? Vai mie, smerite suflet, pe Dumnezeu ai scârbit, pe carele pururea a-l slăvi cu îngerii te-a rânduit.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Şerpilor şi fiarelor te-ai făcut stăpân; cum dar, ai vorbit cu şarpele cel pierzător de suflet, luând sfetnic pe vrăjmaşul ca pe un prieten adevărat? Vai de a ta înşelăciune ticălosul meu suflet!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pe tine, cortul cel purtător de lumină al întrupării lui Dumnezeu, te lăudăm, Marie, de Dumnezeu dăruită. Pentru aceasta, mie, celui rău întunecat de patimi, arată-mi lumina îndurării, nădejdea celor deznădăjduiți.

Catavasie:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfa dreptului cu apă o ai ars; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea. Pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-l vedea...

Dulce la gustare mi s-a arătat în Rai rodul cunoştinţei; iar săturându-mă de mâncare, venin s-a făcut sfârşitul lui. Vai, suflete ticăloase ! Cum neînfrânarea Ta Te-a înstrăinat din locaşul Raiului.

Dumnezeule al tuturor, Doamne al îndurării, caută spre smerenia mea cu milostivire şi nu mă trimite departe de dumnezeiescul Rai; ca văzând frumuseţile de unde am căzut, să mă nevoiesc cu plângeri, să iau iarăşi cele ce am pierdut.

Plâng, suspin şi mă tânguiesc, văzând pe heruvim că este rânduit a păzi cu sabia cea de văpaie intrarea în Eden, cea neapropiată tuturor călcătorilor de poruncă; vai, de nu mi-o vei face tu neoprită, Mântuitorule.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Îndrăznesc spre mulţimea milei Tale, Hristoase Mântuitorule, şi spre sângele dumnezeieştii coastei Tale, prin carele ai sfinţit firea omenească şi celor ce slujesc Ţie, Bunule, le-ai deschis uşile Raiului, pe care mai înainte le-a încuiat Adam.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ceea ce eşti uşă a vieţii neumblată şi înţelegătoare, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, care nu ştii de nuntă; deschide-mi cu rugăciunile Tale uşile Raiului cele încuiate mai dinainte; ca să Te slăvesc pe Tine, ajutătoarea mea cea după Dumnezeu, şi scăparea cea tare.

Catavasie: Pe Dumnezeu a-l vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre care nu cutează a căuta Cetele îngereşti. Iar prin Tine, Preacurată, s-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat; pe carele slăvindu-l cu Oştile cereşti, pe tine te fericim.

Luminânda învierii

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Această **stihiră:**

Podobia: Femei auziţi...
Porunca Ta, Doamne, nu am ascultat-o eu ticălosul, şi golindu-mă de mărirea Ta, vai mie! m-am umplut de ruşine, şi din desfătarea Raiului m-am depărtat; Îndurate bunule, miluieşte-mă pe mine cel lipsit, după dreptate, de a Ta bunătate.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Podobie: Cu ucenicii să ne suim în muntele Galileei, prin credinţă să vedem pe Hristos zicând: Că a luat putere a celor de sus şi a celor de jos; să ne învăţăm cum învaţă, a boteza toate neamurile în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi a petrece cu tăinuitorii, precum S-a făgăduit până în sfârşitul veacului.

Depărtaţi fiind, Doamne, din Rai mai înainte pentru mâncarea cea din lemn, iarăşi ne-ai adus pe noi prin Crucea şi prin patima Ta, Mântuitorule şi Dumnezeul meu. Prin care întăreşte-ne să săvârşim postul, cu cuvioasă curăţie, şi să ne închinăm dumnezeieştii învieri, Paştilor celor mântuitoare; cu rugăciunile Celeia ce Te-a născut pe Tine.

La Laude

Din Octoih, 4 stihiri ale învierii şi una a lui Anatolie iar din Triod aceste **samo-glasnice**, glasul al 5-lea:

Adam cu plângere a strigat: Vai mie, că şarpele şi femeia de la dumnezeiască îndrăzneală m-a gonit, şi din desfătarea Raiului mâncarea din pom m-a înstrăinat. Vai mie, nu mai pot răbda ocara. Cel ce eram odinioară împăratul tuturor făpturilor celor pământeşti ale lui Dumnezeu, acum rob m-am făcut, dintr-o sfătuire fărădelege. Şi cel ce eram oarecând îmbrăcat cu mărirea nemuririi, cu piele de om muritor cu jale sunt înfăşurat. Vai mie, ce plângere îmi voi lua întru ajutor ? Ci Tu, Iubitorule de oameni, cela ce din pământ m-ai făcut, cu milostivirea îmbrăcându-Te, din robia vrăjmaşului iarăşi mă cheamă şi mă mântuieşte.

Stih: Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, cu toată inima mea, spune-voi toate minunile Tale.

Călătoria bunătăţilor s-a deschis. Cei ce voiţi să vă nevoiţi intraţi, încingându-vă cu nevoinţa cea bună a postului. Că cei ce se luptă după lege, după dreptate se şi încununează. Şi luând toată într-armarea Crucii să ne luptăm împotriva vrăjmaşului, ca un zid nestricat ținând credinţa, şi ca o platoşă rugăciunea, şi ca un coif milostenia. În loc de sabie, postul carele taie toată răutatea de la inimă. Cel ce face acestea, va primi cununa cea adevărată de la Împăratul tuturor, Hristos, în ziua judecăţii.

Glasul al 6-lea:

Stih: Veselimă-voi şi mă voi bucura întru Tine, cânta-voi mumele Tău, înalte.

Adam din Rai a fost izgonit, cu mâncarea împărtăşindu-se, ca un neascultător. Moise văzător de Dumnezeu s-a făcut, cu postul, curăţindu-şi ochii sufletului. Pentru aceasta cei ce poftim să fim locuitori Raiului, să ne lepădăm de hrana cea nefolositoare; şi dorind să vedem pe Dumnezeu, să postim ca Moise patruzeci de zile. Cu rugăciuni şi cu cereri, stăruind din toată inima, să potolim patimile cele sufleteşti, să gonim zburdările cele trupeşti. Uşori să trecem spre călătoria cea de sus, unde cetele îngerilor cu glasuri fără tăcere laudă pe nedespărţita Treime; să vedem neasemănata şi stăpâneasca frumuseţe. Acolo învredniceşte-ne, Fiule al lui Dumnezeu, dătătorule de viaţă, pe noi cei ce nădăjduim întru Tine, să dănţuim împreună cu oştile îngereşti. Pentru rugăciunile Maicii, celeia ce te-a născut, Hristoase, şi ale apostolilor, şi ale mucenicilor, şi ale prea cuvioşilor.

Stih: Scoală-te, Doamne Dumnezeul meu, înalță-se mâna ta, nu uita pe săracii tăi până în sfârşit.

Sosit-a vremea, începutul luptelor celor duhovniceşti, biruinţa cea împotriva dracilor, înfrânarea cea într-armată, podoaba îngerilor, îndrăznirea cea către Dumnezeu. Că prin aceasta, Moise s-a făcut vorbitor cu Ziditorul şi nevăzut a primit glas în urechile lui. Doamne, prin aceasta învredniceşte-ne şi pe noi, să ne închinăm patimilor Tale şi sfintei învieri, ca un Iubitor de oameni.

Slavă..., tot aceasta. Şi acum..., a Născătoarei de Dumnezeu: Prea binecuvântată eşti... Doxologia cea mare. Şi obişnuita Litie, în pridvor, la care cântăm Slavă..., Și acum..., Stihira Evangheliei. Apoi ceasul 1. Şi se citeşte învăţătura pentru credinţă a cuviosului părintelui nostru Teodor Studitul. Apolisul.

La Liturghie

Fericirile glasului pe 8 şi, din Canonul Triodului, Cântarea 6-a. pe 4. Apostol: Din Cartea cea către Romani. Evanghelia de la Matei. Şi dumnezeiasca Liturghie a lui Ioan Gură de-aur. Chinonicul: Lăudaţi pe Domnul din ceruri...

Canonul din Duminica lăsatului sec de brânză - Izgonirea lui Adam din Rai (Triod)

facere a lui Hristofor Protasicritul

Cântarea 1-a

Irmos: Ca pe uscat umblând Israil...

Vino, ticălosul meu suflet, de plângi astăzi, de cele ce s-au făcut cu tine, aducându-ţi aminte de goliciunea cea dintâi din Eden, prin care te-ai scos din desfătare şi din bucuria cea neîncetată.

Pentru milostivirea cea multă şi îndurările tale, Ziditorule al lumii şi făcătorule al tuturor, viu făcându-mă întâi din ţărână, mi-ai poruncit să Te laud împreună cu îngerii tăi.

Pentru bogăţia bunătăţilor, tu ai sădit, Ziditorule şi Doamne, desfătarea Raiului în Eden, poruncindu-mi să mă desfătez întru rodurile cele frumoase, veselitoare şi nestricăcioase.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vai mie ticălosul meu suflet, că ai luat volnicie de la Dumnezeu să te îndestulezi de cele ce sunt în Eden, şi ţi s-a poruncit să nu mănânci din rodul cunoştinţei. Pentru ce ai călcat legea lui Dumnezeu?

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, ca ceea ce eşti după neam fiica lui Adam, iar după dar Născătoare lui Hristos Dumnezeu, pe mine, cel alungat din Eden, mă cheamă iarăşi.

Iar **Catavasii** cântăm Irmoasele acestui Canon: Ca pe uscat umblând Israil, cu urmele prin adânc, pe gonaciul Faraon văzându-l înecat, a strigat: Lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt...

Șarpele cel viclean oarecând pizmuind cinstea mea, a şoptit în urechile Evei cu înşelăciune; de care eu amăgindu-mă, vai mie, m-am lepădat din veselia vieţii.

Mâna cu obrăznicie întinzându-mi, am gustat din pomul cunoştinţei, din care mi-a poruncit Dumnezeu să nu gust nicidecum, şi din dumnezeiasca mărire m-am lepădat cu amar.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vai mie, ticăloase suflete! Cum n-ai cunoscut vicleşugul? Cum n-ai simţit înşelăciunea şi zavistia vrăjmaşului? Ci mintea ţi-ai întunecat şi ai călcat porunca Ziditorului tău.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nădejdea şi acoperământul meu, cinstită, ceea ce singură ai acoperit de demult, prin naşterea ta, goliciunea lui Adam celui căzut, Curată, cu nestricăciune iarăşi îmbrăcându-mă.

Catavasie: Nu este sfânt precum Tu Doamne, Dumnezeul meu, care ai înălţat cornul credincioşilor Tăi, bunule, şi ne-ai întărit pe piatra mărturisirii Tale.

Sedealna, glasul al-4-lea:

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sămânţă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

Lepădatu-s-a Adam din desfătarea Raiului, prin mâncarea cea amară, pentru neînfrânare, nepăzind porunca Stăpânului, şi s-a osândit să lucreze pământul dintru care s-a luat şi cu multe sudori să mănânce pâinea sa. Pentru aceasta noi să iubim înfrânarea, ca să nu plângem afară din Rai ca şi acela, ci să intrăm într-însul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Podobia: Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe bine credincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nu vom tăcea niciodată, Născătoare de Dumnezeu, a vesti puterile tale noi nevrednicii; că de nu ai fi stătut tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi izbăvit pe noi dintru atâtea primejdii? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la tine, Stăpână, că tu mântuieşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este puterea mea...

Cinstei m-am învrednicit eu, ticălosul, de la Tine Stăpâne, în Eden. Vai mie, cum m-am înşelat, şi de diavolul fiind zavistuit, m-am lepădat de la faţa Ta.

Plângeţi-mă, Cete îngereşti, frumuseţile Raiului şi podoaba pomilor celor de acolo, pe mine cel înşelat rău şi de la Dumnezeu depărtat.

Livadă fericită, pomi sădiţi de Dumnezeu, frumuseţi ale Raiului, acum vărsaţi lacrimi din frunze ca din nişte ochi, pentru mine cel golit şi înstrăinat de mărirea lui Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Nu te voi mai vedea, nici mă voi mai îndestula de prea dulcea şi dumnezeiasca strălucire a ta, prea cinstite Raiule; că gol la pământ m-am lepădat, mâniind pe Făcătorul meu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Preasfântă Stăpână, ceea ce ai deschis tuturor credincioşilor uşile Raiului, pe care le-a încuiat Adam odinioară cu neascultarea, deschide-mi uşile milei tale.

Catavasie: Hristos este puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă cântă, strigând: Din cuget curat, întru Domnul prăznuind.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta...

Zavistuindu-mă vrăjmaşul, de demult, pentru petrecerea cea norocită din Rai, urâtorul de oameni în chip de şarpe m-a amăgit şi străin de mărirea cea veşnică m-a arătat.
Plâng şi mă tânguiesc cu sufletul şi cer să se adauge ochilor mei mulţime de lacrimi; când privesc şi văd goliciunea mea, pe care am câştigat-o prin călcarea poruncii Domnului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din pământ am fost zidit cu mâna lui Dumnezeu, şi am auzit că iarăşi am să mă întorc în pământ eu, ticălosul. Cine nu mă va plânge pe mine, cel lepădat de la Dumnezeu, şi care am schimbat Raiul cu iadul ?

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cămară de taină a slăvirii, toţi credincioşii te vestim, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea cu totul fără prihană. Pentru aceasta te rog, curată, pe mine, cel căzut din cămara Raiului, fă-mă iarăşi primit într-însul.

Catavasie: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, bunule, sufletele celor ce mânecă la Tine cu dragoste, mă rog, luminează-le; ca să Te vadă, Cuvinte al lui Dumnezeu, pe Tine adevăratul Dumnezeu, Cela ce chemi din negura greșalelor.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzându-o...

Cu veşmânt de Dumnezeu ţesut m-ai îmbrăcat, Mântuitorule, în Eden, ca un milostiv; iar eu am călcat porunca Ta, plecându-mă vrăjmaşului, şi gol m-am văzut eu, ticălosul.

Suflete al meu prea ticăloase, depărtatu-te-ai de Dumnezeu pentru neînfrânarea ta; lipsitu-te-ai de desfătarea Raiului; de îngeri te-ai despărţit; în stricăciune te-ai pogorât; o, ce cădere!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Îndură-te, miluieşte făptura mâinilor Tale, Atotţiitorule Dumnezeule; nu mă trece cu vederea, rogu-mă Ţie, Bunule, pe mine cel ce m-am despărţit de ceata îngerilor Tăi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Marie, ceea ce eşti de Dumnezeu chemată şi Doamnă a tuturor, ca ceea ce ai născut pe Domnul, împăratul tuturor şi Mântuitorul, pe mine cel ce sunt robit iarăşi mă cheamă în desfătarea Raiului.

Catavasie: Marea vieţii văzându-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul tău cel lin alergând, strig către Tine: Scoate din stricăciune viaţa mea, mult Milostive!

Condac glasul al 6-lea: Al înţelepciunii îndreptătorule şi de ştiinţă dătătorule, al celor neînţelepţi învăţătorule şi al săracilor sprijinitorule, întăreşte, înţelepţeşte inima mea, Stăpâne; dă-mi cuvânt, Cuvinte al Tatălui; că iată buzele mele nu le opresc a striga către Tine: Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Icos: Şezut-a Adam atunci în preajma desfătării Raiului şi a plâns, şi cu mâinile bătându-şi faţa, zicea: Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Văzând Adam pe înger alungându-l şi încuind uşa dumnezeieştii grădini, tare a oftat şi a zis: Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Simte durere, Raiule, împreună cu lucrătorul care a sărăcit, şi cu sunetul frunzelor tale roagă pe Făcătorul să nu-ţi încuie uşa. Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Raiule prea îmbunătăţite, prea sfinte, prea fericite, cela ce eşti sădit pentru Adam şi încuiat pentru Eva, roagă pe Dumnezeu pentru cel căzut. Îndurate, miluieşte-mă pe mine cel căzut!

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă...

Cela ce stăpâneşti toate veacurile, Doamne, cela ce m-ai zidit pe mine cu voia Ta, nu mă trece cu vederea, Dumnezeule, pe mine cel zavistuit de vicleanul balaur oarecând şi care te-am mâniat, Mântuitorule; ci iarăşi mă cheamă.

Cu îmbrăcăminte de ruşine fiind îmbrăcat, vai mie, în loc de veşmânt luminat, plâng pierderea mea, Mântuitorule, şi cu credinţă strig Ţie, bunule: Nu mă trece cu vederea, Dumnezeule, ci iarăşi mă cheamă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Rănit-a şarpele cel prea viclean tot sufletul meu, cu vicleşug, şi m-a izgonit din desfătarea Raiului; ci o, îndurate Mântuitorule, nu mă trece cu vederea; ci, ca un Dumnezeu, iarăşi mă cheamă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Rugăciunea mea cea smerită primeşte-o cu milostivirea ta, ceea ce eşti cu totul fără prihană, şi-mi dă, curată, iertare de greşale mie, celui ce strig neîncetat cu plângere: Nu mă trece cu vederea prea bună, ci iarăşi mă cheamă.

Catavasie: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul cuvioşilor tineri; iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe muncitorul l-a plecat a striga: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: Din văpaie cuvioşilor...

Cu daruri de multe feluri, odinioară, ai cinstit lucrul mâinilor Tale, unule Iubitorule de oameni; iar cumplitul balaur cu şuierarea m-a înşelat, vai mie, golindu-mă de bunătăţile ce am avut.

Pentru ce ai ascultat sfatul cel amar şi dumnezeieştii porunci neascultător te-ai făcut? Vai mie, smerite suflet, pe Dumnezeu ai scârbit, pe carele pururea a-l slăvi cu îngerii te-a rânduit.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Şerpilor şi fiarelor te-ai făcut stăpân; cum dar, ai vorbit cu şarpele cel pierzător de suflet, luând sfetnic pe vrăjmaşul ca pe un prieten adevărat? Vai de a ta înşelăciune ticălosul meu suflet!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pe tine, cortul cel purtător de lumină al întrupării lui Dumnezeu, te lăudăm, Marie, de Dumnezeu dăruită. Pentru aceasta, mie, celui rău întunecat de patimi, arată-mi lumina îndurării, nădejdea celor deznădăjduiți.

Catavasie:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfa dreptului cu apă o ai ars; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea. Pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-l vedea...

Dulce la gustare mi s-a arătat în Rai rodul cunoştinţei; iar săturându-mă de mâncare, venin s-a făcut sfârşitul lui. Vai, suflete ticăloase ! Cum neînfrânarea Ta Te-a înstrăinat din locaşul Raiului.

Dumnezeule al tuturor, Doamne al îndurării, caută spre smerenia mea cu milostivire şi nu mă trimite departe de dumnezeiescul Rai; ca văzând frumuseţile de unde am căzut, să mă nevoiesc cu plângeri, să iau iarăşi cele ce am pierdut.

Plâng, suspin şi mă tânguiesc, văzând pe heruvim că este rânduit a păzi cu sabia cea de văpaie intrarea în Eden, cea neapropiată tuturor călcătorilor de poruncă; vai, de nu mi-o vei face tu neoprită, Mântuitorule.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Îndrăznesc spre mulţimea milei Tale, Hristoase Mântuitorule, şi spre sângele dumnezeieştii coastei Tale, prin carele ai sfinţit firea omenească şi celor ce slujesc Ţie, Bunule, le-ai deschis uşile Raiului, pe care mai înainte le-a încuiat Adam.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ceea ce eşti uşă a vieţii neumblată şi înţelegătoare, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, care nu ştii de nuntă; deschide-mi cu rugăciunile Tale uşile Raiului cele încuiate mai dinainte; ca să Te slăvesc pe Tine, ajutătoarea mea cea după Dumnezeu, şi scăparea cea tare.

Catavasie: Pe Dumnezeu a-l vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre care nu cutează a căuta Cetele îngereşti. Iar prin Tine, Preacurată, s-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat; pe carele slăvindu-l cu Oştile cereşti, pe tine te fericim.

Acatistul celor întâi zidiți Adam și Eva, strămoșii neamului omenesc

traducere din limba rusă

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne miluieşte (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.]

Strana: Amin.

Dacă nu este preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul rosteşte: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi **troparele** de umilinţă, glasul 6:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne

izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Apoi:

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1
Creației celei alese a lui Dumnezeu, Adam, cel dintâi strămoș al nostru împreună cu Eva, cea creată din coasta lui să îi cântăm cu credință, cuvinte de laudă. Chiar dacă au căzut din Rai, prin fapta noului Adam care a venit în lume și a celei de-a doua Eve, au primit mântuire și au fost înălțati la cer. Cei întâi zidiți, Adam și Eva, rugați-vă pentru noi, copiii voștri, care strigăm către voi: ***Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!***

Icosul 1

Îngerii lui Dumnezeu L-au proslăvit pe Creator căci timp de 6 zile, a creat lumea și în a șasea zi l-a făcut pe Adam, l-a așezat pe acesta în Eden și i-a dat o soție numită de Adam cu numele Eva, adică viaţă, pentru că ea era să fie mama tuturor celor vii, iar noi ne rugăm:
Bucurați-vă, creația desăvârșită a lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, împodobirea cerurilor;
Bucurați-vă, creați după chipul lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, după asemănarea creației Sale;
Bucurați-vă, domnii creației;
Bucurați-vă, stăpânii pământului;
Bucurați-vă, plămădiți din lut primind suflarea Duhului Sfânt;
Bucurați-vă, minte cerească;
Bucurați-vă, locuind în Eden;
Bucurați-vă, hrănindu-vă din Pomul Vieții;
Bucurați-vă, că ați primit poruncile lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, căci poruncile Sale nu sunt grele;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 2
Văzând Creatorul facerea Sa, S-a odihnit în a șaptea zi, făcând din ziua aceea zi de închinare și de slavă, pentru ca întreaga Sa Creație să Îi cânte: ***Aliluia!***

Icosul 2
Având mintea nepricepută, a oamenilor, v-ați lăsat cuceriți de viclenia celui rău, Adam și Eva, care spunea cândva: ”Mă voi sui în cer, îmi voi ridica scaunul de domnie mai presus de stelele lui Dumnezeu, voi şedea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miazănopţii; mă voi sui pe vârful norilor, voi fi ca Cel PreaÎnalt”. Dar, toată Creația a fost slăvită prin Înțelepciunea Tatălui, căci uneltirile diavolului au fost spulberate de Dumnezeu, iar noi strigăm către Adam și Eva:
Bucurați-vă, Lumina cea dintâi a Duhul Sfânt în om;
Bucurați-vă, că nu ați știut ce înseamnă răul;
Bucurați-vă, căci stăteați de vorbă cu Dumnezeu, Față către față;
Bucurați-vă, contemplând minunăția Creației Sale;
Bucură-te, Adam, mare luminător;
Bucură-te, Eva, plină de lumină;
Bucurați-vă, martorii Creatorului iubirii;
Bucurați-vă, că Dumnezeu vă iubea foarte mult;
Bucurați-vă, că umblați liberi pe pământ;
Bucurați-vă, urcându-vă cu duhul la cer;

Bucurați-vă, stăpâni peste toată suflarea;
Bucurați-vă, îngrijind toate făpturile;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 3

Puterea Celui PreaÎnalt și Atotputernic este fără margini, căci i-a dat omului liberul arbitru și l-a lăsat pe dușmanul neamului omenesc, șarpele, să o ispitească pe Eva, iar noi, cu capetele plecate și cu multă umilință, Îl chemăm pe Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 3

Având gând viclean, șarpele i-a grăit lui Eva: „Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncaţi roade din orice pom din Rai?" iar Eva i-a răspuns: „Roade din pomii Raiului putem să mâncăm; numai din rodul pomului, celui din mijlocul Raiului, ne-a zis Dumnezeu: „Să nu mâncaţi din el, nici să vă atingeţi de el, ca să nu muriţi!" Șarpele atunci a spus cu viclenie: „Nu, nu veţi muri! Dar Dumnezeu ştie că în ziua în care veţi mânca din el, vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul". Aceste vorbe măgulitoare le spunea șarpele către Eva, iar noi ne rugăm:
Bucurați-vă, vorbind cu Dumnezeu în Paradis;
Bucurați-vă, cei fericiți în Dragostea Lui;
Bucurați-vă, trăind lângă Pomul Vieții;
Bucurați-vă, cei dintâi strămoși, trăind în Edenul cu 4 râuri;
Bucură-te, Adam, căci tu ai numit toate făpturile pământului;
Bucură-te, Eva, ajutoarea bărbatului și soția lui;
Bucurați-vă, născătorii neamului omenesc;
Bucurați-vă, părinții tuturor celor vii;
Bucurați-vă, căci pentru voi, Dumnezeu a umplut pământul cu bunătăți;
Bucurați-vă, cei mereu îndestulați;
Bucurați-vă, căci Dumnezeu v-a creat ca să nu vedeți niciodată moartea;
Bucurați-vă, fiind înzestrați cu nemurirea;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 4

O furtună de gânduri viclene se afla în mintea Evei și socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi a mâncat şi el. Atunci li s-au deschis ochii la amândoi şi au cunoscut că erau goi şi au cusut frunze de smochin şi şi-au făcut acoperăminte, dar nu Îi mai puteau cânta lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 4

Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu care umbla prin Rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam şi femeia lui de faţa Domnului Dumnezeu printre pomii Raiului. Şi a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam şi i-a zis: „Adame, unde eşti?" Răspuns-a acesta: „Am auzit glasul Tău în Rai şi m-am temut, căci sunt gol, şi m-am ascuns". Şi i-a zis Dumnezeu: „Cine ti-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit să nu mănânci?" Zis-a Adam: „Femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat". Şi a zis Domnul Dumnezeu către femeie: „Pentru ce ai făcut aceasta?" Iar femeia a zis: „Şarpele m-a amăgit şi eu am mâncat". Zis-a Domnul Dumnezeu către şarpe: „Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele şi între toate fiarele câmpului; pe pântecele tău să te târăşti şi ţărână să mănânci în toate zilele vieţii tale! Duşmănie voi pune între tine şi între femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei; aceasta îţi va zdrobi capul, iar tu îi vei înţepa călcâiul". Iar femeii i-a zis: „Voi înmulţi mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naşte copii; atrasă vei fi către bărbatul tău şi el te va stăpâni".Iar lui Adam i-a zis: „Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit: „Să nu mănânci", blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale! Spini şi pălămidă îţi va rodi el şi te vei hrăni cu iarba câmpului!"
În așteptarea izbăvirii și a iertării depline, vă rugăm să primiți aceste cuvinte:
Bucurați-vă, cei stăpâni pe toate ființele pământului;
Bucurați-vă, având voința liberă;
Bucurați-vă, căci Dumnezeu v-a lăsat liberi, pentru binele ființei umane;
Bucurați-vă, căci Domnul vroia să nu căutați la voia voastră;
Bucurați-vă, că v-ați hrănit cu rodul pomului binelui și răului;
Bucurați-vă, căci nu ați respectat porunca Creatorului;
Bucurați-vă, cei care ați căzut;
Bucurați-vă, că nu ați fost lipsiți de mila Domnului;
Bucurați-vă, că ați trăit apoi în pocăință, toată viața;
Bucurați-vă, căci moartea voastră nu v-a adus comuniunea cu Dumnezeu;
Bucurați-vă, căci Dumnzeu v-a făcut din nemuritori, muritori;
Bucurați-vă, căci credința v-a fost ispitită de cel viclean;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 5

Şi, izgonind Dumnezeu pe Adam, l-a aşezat în preajma grădinii celei din Eden şi a pus Heruvimi şi sabie de flacără vâlvâitoare, să păzească drumul către pomul Vieţii și pe Adam l-a scos din grădina cea din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat, iar Îngerii Îi cântau, neîncetat lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 5
Venind apoi un Înger, a închis ușile Edenului, iar Adam suspina și își plângea goliciunea strigând: Vai mie, am fost certat de Dumnezeu, pentru amăgirea cu înșelătorie și am fost condamnat și îndepărtat de la slava Lui! Vai mie, căci acum zac gol! O, Rai pierdut, nu mă voi mai bucura de îndulcirile tale, nu-mi voi vedea Domnul și Creatorul și nu voi auzi aceste cuvinte:
Bucurați-vă, căci ați trăit viața cerească;
Bucurați-vă, cei ce nu ați avut nici o grijă;
Bucură-te, Eva, plămădită din coasta lui Adam;
Bucură-te, Eva, cea iubită de soțul tău;
Bucurați-vă, că nu vă temeați de animale;
Bucurați-vă, că și fiarele vi se supuneau;
Bucurați-vă, bucurându-vă de frumusețea copacilor Paradisului;
Bucurați-vă, de voi ascultau și păsările Edenului;
Bucurați-vă, vorbind lui Dumnezeu, ca unui prieten;
Bucurați-vă, căci nu suntem nimic fără Dumnezeu, Creatorul nostru;
Bucurați-vă, cei care ați trăit în har;
Bucurați-vă, căci Dumnezeu nu v-a lăsat în căderea voastră;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 6
Adam cu Eva au născut fii, neamul omenesc înmulțindu-se, iar Dumnezeu l-a trimis pe Mântuitorul și Eliberatorul lor, care a zdrobit capul șarpelui și a eliberat omul de sub de puterea morții; Cain, însă, a fost cuprins de invidie și răutate, înmulțind păcatul, în lume, prin uciderea fratelui său Abel și nu i-a mai cântat lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 6
Eva a adus o nouă lumină lumii prin nașterea celui de-al treilea fiu, Set, din care mai departe s-a zămislit neam neîntrerupt de prooroci și credincioși: Enoh, cel înălțat cu trupul la Cer, Matusalem, Noe și Sem. Iar Eva a spus: „Dumnezeu a ridicat o nouă sământă pentru mine, în loc de Abel pe care l-a ucis Cain”. Noi ne minunăm de bunăvoința mare a lui Dumnezeu și strigăm:
Bucură-te, Eva, ascultătoare de Dumnezeu;
Bucură-te, nevastă care îți asculți soțul;
Bucurați-vă, cei ce munciți în sudoarea frunții voastre;
Bucurați-vă, văzând copiii voștri crescând;
Bucurați-vă, că un Izbăvitor va ieși din sământa voastră;
Bucurați-vă, că sământa femeii va zdrobi capul șarpelui;

Bucurați-vă, speranța celor căzuți;
Bucurați-vă, că v-ați pus încrederea în Dumnezeu;
Bucurați-vă, Adam și Eva, căci după întristare a venit bucuria iertării;
Bucurați-vă, cei hrăniți cu amarul pierderii Raiului;
Bucurați-vă, rugându-vă mereu lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, cei ce strigați mereu către El;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 7
Vrând Creatorul Dumnezeu să arate milă față de Creația Lui, urmașii lui Avraam, Moise și David au proorocit Întruparea Mântuitorului, din Fecioara aleasă, iar noi, Îi cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 7
Dumnezeu cel slăvit, nu a lăsat păcatul strămoșesc al lui Adam și Eva să întineze pe veci neamul omenesc și a ales-o pe Fecioara Maria să zămislească prin naștere, fără sămânță, pe noul Adam din a doua Eva, păstrându-i fecioria. Noi ne amintim de aceste mari minuni și le spunem strămoșilor noștri:
Bucurați-vă, că mântuirea voastră este aproape;
Bucurați-vă, căci Cuvântul S-a întrupat;
Bucurați-vă, primind iertarea de la Dumnezeu;
Bucurați-vă, cei urcați din nou în Rai;
Bucurați-vă, Adam și Eva cerești;
Bucurați-vă, Adam și Eva, mântuiți de Dumnezeul Om;
Bucură-te, Eva, primind salvarea prin ascultarea Fiicei tale;
Bucură-te, Eva, de smerenia ei;
Bucurați-vă, căci a venit Bucuria;
Bucurați-vă, că Domnul este milostiv;
Bucurați-vă, căutătorii Paradisului;
Bucurați-vă, cei ce îi căutați dulceața;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 8
Întreg neamul omenesc a primit cu bucurie, vestea Nașterii Domnului nostru, Iisus Hristos, venit în lume să șteargă păcatul lui Adam, smerindu-se pe Sine până la moarte, ca să ne dea iar Viața veșnică, iar noi plângem, plini de recunoștință: ***Aliluia!***

Icosul 8

Totul din dragoste pentru Creația sa, Cuvântul Sfânt, Iisus Hristos, a fost trimis în țara durerii, să fie botezat cu apă de ÎnainteMergătorul Său, Sântul Ioan Botezătorul, iar noi cântăm:
Bucurați-vă, căci acum Îl vedeți pe Dumnezeul cel iubit;
Bucurați-vă, că rugăciunile voastre au fost auzite;
Bucurați-vă, că Eliberatorul a venit;
Bucurați-vă, că Mântuitorul S-a Înălțat la Cer;
Bucurați-vă, așteptând cu nădejde izbăvirea;
Bucurați-vă, căci sunteți acum în Ceruri, cu Îngerii;
Bucurați-vă, că Sămânța lui Avraam se naște fără sămânță;
Bucurați-vă, că leul vine de la Iuda;
Bucurați-vă, că El s-a întrupat în Fecioară;
Bucurați-vă, că Dumnezeu i-a păzit fecioria;
Bucurați-vă, cei iertați de toate datoriile de către Dumnezeu;
Bucurați-vă, căci Mântuitorul a șters păcatul vostru;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 9
Cetele îngerești sunt uimite de marea Întrupare a lui Hristos Dumnezeu, cum Cel Necuprins a fost încăput în pântecele unei Fecioare, iar noi Îl lăudăm pe Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 9
Ritorii, cei mult grăitori rămân fără cuvinte, în fața milei mari a lui Dumnezeu față de voi, Adam și Eva, iar noi vă spunem:
Bucurați-vă, tatăl și mama noastră;
Bucurați-vă, că fiecare om vine din voi;
Bucurați-vă, binecuvântați cu mântuirea;
Bucurați-vă, căci ne arătați Adevărul;
Bucură-te, Adam, creat în ziua a șasea;
Bucură-te, Eva, creat din coasta soțului tău;
Bucurați-vă, că ați locuit în Eden;
Bucurați-vă, așezându-vă acum în Împărăția Cerurilor;
Bucurați-vă, suflete, care vedeți Fața Sfântă a Domnului;
Bucurați-vă, însămânțarea bucuriei în neamul omenesc;
Bucurați-vă, rugându-vă pentru noi;
Bucurați-vă, că nu le lăsați pe noi, copiii voștri;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 10

Pentru a mântui lumea, Cuvântul lui Dumnezeu a coborât pe pământ, venind din sânul Tatălui, după ce a primit trup din Fecioară, S-a născut ca om, iar, prin Moartea Sa, întregii omeniri i-a fost dată o Viață veșnică ; Astăzi se bucură și Adam cu Eva și strigă către Mântuitorul: ***Aliluia!***

Icosul 10

Fiți zid de apărare copiilor voștri cei credincioși, care urmează învățăturile Evangheliei, cu dragoste, Adam și Eva; ajutați-ne ca să ne păzim de întunericul acestui veac, să nu rătăcim și să cădem în păcate și vă rugăm:
Bucurați-vă, iubită Creație a lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, că El v-a mântuit de păcat;
Bucurați-vă, stând acum în Lumina Vieții;
Bucurați-vă, că întunericul a dispărut pentru voi;
Bucurați-vă, că ați primit iar darul vederii tainelor lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, învățându-ne și pe noi să înțelegem ce pare de neînțeles;
Bucurați-vă, sprijinitorii noștri;
Bucurați-vă, înălțând mintea noastră până la Dumenzeu;
Bucurați-vă, că deși erați căzuți în păcat, ați plâns toată viața pentru iertare;
Bucurați-vă, cei izbăviți de Jertfa Mântuitorului;
Bucurați-vă, părinții noștri cei dintâi;
Bucurați-vă, învățați-ne, căci suntem copiii voștri;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 11

Cântarea noastră slabă nu este suficientă pentru a cânta faptele minunate ale Domnului, pentru a vorbi despre Adam și Eva, trupuri muritoare, ale căror suflete au fost mântuite și ridicate înapoi în Ceruri, dar ne deschidem mintea și sufletul și învățăm să plângem în tăcere lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 11

Adam și Eva, sunteți acum două lumini strălucitoare, primind lumina de la singura Lumină adevărată, iar noi, copiii voștri credincioși, cu bucurie vă cântăm:
Bucurați-vă, îndurând suferința;
Bucurați-vă, cei plini de răbdare;
Bucurați-vă, propovăduitorii pocăinței;
Bucurați-vă, învățători ai speranței;
Bucurați-vă, că toată viața ați plâns după Raiul pierdut;
Bucurați-vă, căci S-a născut Cel Promis;
Bucurați-vă, căci El a adus Cuvântul mântuirii;
Bucurați-vă, primind sfințire, de la El;

Bucurați-vă, îmbrăcați acum în har strălucitor;
Bucurați-vă, împărtășindu-vă de Lumina Pomului Vieții;
Bucurați-vă, trăind în Lăcașurile veșnice;
Bucurați-vă, contemplând Sfânta Treime;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 12
Iisus Hristos a venit să şteargă datoriile strămoșilor noștri, Adam și Eva și rupând blestemul strămoșesc, S-a dat pe Sine jertfă, murind ca noi să înviem în harul Lui, cu El Însuși, iar noi ne închinăm cu recunoștință: ***Aliluia!***

Icosul 12
Cântând nenumăratele îndurări ale Domnului arătate neamului omenesc, îi vedem pe strămoșii noștri, Adam și Eva, stând lângă tronul lui Dumnezeu în Paradisul Vieții veșnice viitoare și cu speranță și bucurie, le spunem:
Bucurați-vă, cei ridicați înapoi în Rai de Mântuitorul Hristos;
Bucurați-vă, mijlocitorii noștri;
Bucurați-vă, trăind în tăcere;
Bucurați-vă, părinții celor ce se roagă lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, îndrumătorii noștri;
Bucurați-vă, învățători ai evlaviei;
Bucurați-vă, ferindu-ne de ispitele șarpelui viclean;
Bucurați-vă, distrugând uneltirile diavolului;
Bucurați-vă, călăuzindu-ne către cer;
Bucurați-vă, deschizând mintea noastră, ca să înțelegem învățătura cerească;
Bucurați-vă, speranța noastră;
Bucurați-vă, îndrăzneala noastră pentru a-I cere lui Iisus Hristos iertarea păcatelor de neam;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Condacul 13 (de 3 ori)
O, Sfinții noștri strămoși, Adam și Eva primiți această mică laudă a noastră și rugați-vă Creatorului și Mântuitorului ca să ne primească și pe noi în Împărăția Lui, ca împreună cu voi și cu toți Sfinții, să-I cântăm: ***Aliluia!***

Se zice apoi, iarăşi:

Icosul 1

Îngerii lui Dumnezeu L-au proslăvit pe Creator, căci timp de 6 zile, a creat lumea și în a șasea zi l-a făcut pe Adam, l-a așezat pe acesta în Eden și i-a dat o soție numită de Adam cu numele Eva, adică viață, pentru că ea era să fie mama tuturor celor vii, iar noi ne rugăm:
Bucurați-vă, creația desăvârșită a lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, împodobirea cerurilor;
Bucurați-vă, creați după chipul lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, după asemănarea Creației Sale;
Bucurați-vă, domnii Creației;
Bucurați-vă, stăpânii pământului;
Bucurați-vă, plămădiți din lut primind suflarea Duhului Sfânt;
Bucurați-vă, minte cerească;
Bucurați-vă, locuind în Eden;
Bucurați-vă, hrănindu-vă din Pomul Vieții;
Bucurați-vă, că ați primit poruncile lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, căci poruncile Sale nu sunt grele;
Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!

Și **Condacul 1**
Creației celei alese, a lui Dumnezeu, Adam cel dintâi strămoș al nostru împreună cu Eva, cea creată din coasta lui să îi cântăm cu credință, cuvinte de laudă. Chiar dacă au căzut din Rai, prin fapta noului Adam, care a venit în lume și a celei de-a doua Eve, au primit mântuire și au fost înălțati la cer. Cei întâi zidiți, Adam și Eva, rugați-vă pentru noi, copiii voștri care strigăm către voi: ***Bucurați-vă, Adam și Eva, coroana Creației și frumusețea Universului!***

Apoi, se spune această:

Rugăciune

Alergăm la voi, Adam și Eva, strămoșii noștri, noi copiii voștri slabi. Uitați-vă, cu milostivire la noi, din înălțimea slavei voastre cerești, treziți-ne și fiți ajutorul nostru în ispitele care ne încearcă de la dușmanul neamului omenesc.

Chiar dacă ați fost ispitiți de vorbele înşelătoare ale șarpelui și ați pierdut dulceața Paradisului, ați trăit restul vieții voastre pământești în pocăință și plângând căderea voastră, dar Dumnezeu v-a promis că din sămânța voastră Îl va aduce pe pământ pe Cel care va zdrobi capul șarpelui.

Ascultați aceste rugăciuni de la noi, păcătoșii care ne numim copiii voștri, după sămânța trupească. Dumnezeu nu s-a îndepărtat de la voi, ci Şi-a împlinit legământul, căci Fiul Său, Mântuitorul lumii, a pătimit moarte, prin răstignire, ca să coboare în iadul din care v-a ridicat înapoi în Rai, împăcându-vă pe voi și pe întreg neamul omenesc cu Dumnezeu. Acum sunteți bucuroşi și înălțați în duh, văzându-L pe Mântuitorul nostru, pe Dumnezeu, cel ce este fără de început și Duhul Sfânt, Dătătorul Vieții.

Ajutați-ne și pe noi, ca să trăim această viață pământească plângând pentru păcate, în pocăință. Mijlociți la Hristos Domnul ca să ne ierte păcatele știute și neștiute, ale noastre și ale celor din neamul nostru, ca să ne bucurăm de Împărăția Lui cea cerească, atât în viața aceasta, cât și în cea veșnică, unde voi, împreună cu Îngerii cântați o cântare de biruință Sfintei Treimi: Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Şi apoi se face Otpustul: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu pentru rugăciunile prea curatei Maicii Tale, ale celor întâi zidiţi, Adam şi Eva şi ale tuturor Sfinţilor, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

Pogorârea la iad - Mântuitorul Hristos îi scoate din iad pe Sfinţii Adam şi Eva, cei întâi zidiţi şi pe Sfântul prooroc Ioan, Botezătorul

Surse:
https://salutis8.wordpress.com/2022/12/04/acatistul-celor-intai-ziditi-adam-si-eva-stramosii-neamului-omenesc/

https://acoperamantulmaiciidomnului.wordpress.com/2021/12/18/acatistul-celor-intai-ziditi-adam-si-eva-stramosii-neamului-omenesc/

Comentarii patristice - Evanghelia la Duminica izgonirii lui Adam din Rai

Duminica izgonirii lui Adam din Rai (Ev. Matei 6,14-21)

(Mt. 6, 14) Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc.

Nimic nu ne face mai semănători cu Dumnezeu decât ușurința de a ierta pe cei păcătoși și făcători de rele. Căci Dumnezeu a făcut să răsară soarele şi peste cei răi şi peste cei buni (Mt. 5, 45).

Din același motiv, din nou, în fiecare cerere, Iisus ne poruncește să ne rugăm într-un cuget, spunând Tatăl nostru și precum în cer, așa și pe pământ și pâinea noastră cea de toate zile dă-ne-o nouă astăzi și ne iartă greșelile și nu ne duce în ispită și ne izbăvește. În tot locul ne învață să folosim acest plural ca să nu rămânem cu ranchiună față de aproapele nostru.

De ce mustrare trebuie să aibă parte cei care, după toate acestea învățate, totuși nu iartă, ba mai cer și răzbunarea lui Dumnezeu peste dușmanii lor? Făcând aceasta, încalcă pe deplin porunca. Dar, între timp, Hristos caută în toate felurile să stingă certurile dintre oameni. Din moment ce dragostea este rădăcina a tot binele, îndepărtând de la toți certurile, ne aduce împreună și ne unește unul cu celălalt. Căci nu este nimeni, nici măcar unul, fie tată, mamă sau prieten care să ne iubească la fel de mult precum Dumnezeu, care ne-a creat (de ce ales pluralul noastre și nu singularul mele? Când iertăm, suntem mai asemănători cu Dumnezeu decât în orice alt

moment. A ierta înseamnă a fi ca Dumnezeu. Iertarea Sa pentru noi este la plural, este a întregii omeniri. Astfel, trebuie să iertăm pe toți cei care ne-au greșit, precum și noi am fost iertați de toate greșelile noastre - n.tr.).

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 19.7, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 15) Iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre.

Sigur, nu putem ca din nepăsare să nu atragem atenția la faptul că, dintre toate cuvintele prin care Hristos ne-a poruncit să ne rugăm, intenționat a adăugat și o condiție la porunca care privește iertarea păcatelor. În această poruncă a dorit ca noi să fim milostivi pentru că doar prin aceasta putem ocoli necazurile. Într-adevăr, prin nici o altă cerere nu ne rugăm astfel, ca și cum am face un fel de legământ cu Domnul, căci spunem: iartă-ne nouă greșelile noastre precum și noi iertăm. Neputând respecta condițiile legământului, întreaga cerere este fără folos, căci spune Hristos: Căci, de veţi ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; Iar de nu veţi ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre (Mt. 6, 14-15).

(Fericitul Augustin, Predica de pe Munte 2.2.39, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 16) Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor.

Făcând aceasta, nu numai că imităm pe fățarnici, dar și îi întrecem de departe. Oftăm cu putere și ne plângem cu amar. Sunt unii, de fapt sunt mai mulți care, chiar și atunci când nu postesc, se poartă asemeni celor ale celor ce postesc. Se îmbracă într-o fățărnicie mai rea decât păcatul în sine.

Fac asta, spun ei, ca să nu-i smintească pe ceilalți (care se așteaptă să postească). Legea dumnezeiască poruncește aceasta (să postești) și tu spui că smintești, ascultând de ea? Dacă postești sufletește, smintești, dar dacă nu postești sufletește (însă te arăți că postești trupește) , nu smintești. Poate fi ceva mai nebunesc decât aceasta? De ce nu încetezi a fi mai rău decât fățarnicii (pe care îi judeci) , înmulțind propria fățărnicie și nu te gândești la ce sfârșit duce acest mare rău? Nu te rușinezi nici acum, privind la însemnătatea versetului de dinaintea noastră? Căci Iisus nu spune numai că ei se prefac, ci și mai grav, că-și smolesc feţele.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 20.1, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 16) Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor.

Numai după ce a izgonit demonul trufiei, și nu înainte, spune cuvântul acesta despre sărăcia de bunăvoie. Căci nimic nu face mai mult pe oameni să fie ahtiați după bogății, decât dragostea pentru mărire. Asta îi mișcă și pe cei ce au sute de sclavi, mulțimi de eunuci, cai cu podoabe din aur, mese din argint și altele asemenea lor. Îi face și mai decăzuți. Nimic din toate acestea nu le satură dorința de a mări plăcerea. Doar ca să se fălească înaintea celorlalți.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 20.2, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 17-18) Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.

Slava deșartă își poate afla loc nu numai printre fastul și splendoarea bogățiilor lumești, ci și în haina murdară a sacului. Atunci este cu mult mai păgubitoare, deoarece ne înșelăm, crezând că slujim pe Dumnezeu. Când cineva este orbit de o frumusețea a trupului necumpătată și de straiele sale sau de splendoarea a ceea ce altul are, acela nu dorește altceva decât să se fălească. Acest om nu amăgește pe nimeni prin această vicleană formă de sfințenie. Însă, dacă printr-o mizerie și o ponosire a hainelor nemaipomenită atrage atenția celorlalți la felul său de a-și trăi credința și, dacă o face intenționat și nu doar pentru că nu are mai mult, își va avea plata sa de la Dumnezeu. Într-adevăr, Domnul ne-a prevenit să ne ferim de lupii în piei de oi: După roadele lor îi veţi cunoaşte (Mt. 7, 16). Judecata de un fel sau altul, care face pe acești oameni să piardă tocmai câștigurile agonisite prin hainele lor ori pe cei care au dezmințit ceea ce căutau să câștige prin ele, va arăta în final dacă este vorba de un lup într-o piele de oaie sau este într-adevăr o oaie. Astfel, precum, oaia nu-și schimbă pielea, chiar dacă câteodată lupii se ascund sub ea, asemenea și creștinul nu trebuie să încerce să încânte ochii celorlalți prin podoabe netrebuincioase doar pentru că fățarnicii doresc acele haine sărăcăcioase pe care nevoia le impune și le folosesc pentru a amăgi pe cei ce sunt mai puțin conștienți.

(Fericitul Augustin, Predica de pe Munte 2.12.41, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 19) Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură.

Înainte, a spus numai că trebuie să fim milostivi și acum arată cât de mare este mila pe care trebuie să o arătăm. Hristos spune, nu vă adunaţi comori. Ar fi fost cu neputință să înceapă cuvântul său despre disprețuirea bogățiilor fără o anumită pregătire. Așa că a împărțit cuvântarea în bucăți mai mici. Pregătind mintea ascultătorilor, aduce în discuție greoiul subiect într-un fel mai accesibil.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 20.2, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 19) Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură.

Cel care săvârșește ceva cu gândul de a avea plată aici, în lume, acela are inima pe pământ. Cum poate fi o inimă curată, cât timp se tăvălește în noroi? Pe de altă parte, dacă ar fi ațintită la cer ar fi curată, căci tot ceea este ceresc este neîntinat. Un lucru devine stricăcios dacă este amestecat cu o materie întinată, chiar dacă ea nu este rea în sine. Aurul de exemplu, își pierde valoarea dacă este amestecat cu argint. La fel este și mintea pângărită printr-o dorință după cele pământești, deși în felul și natura sa, pământul este curat.

(Fericitul Augustin, Predica de pe Munte 2.13.44, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 20-21) Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta.

Să nu credem că în acest text cuvânt cer înseamnă universul trupurilor cerești, căci cuvântul pământ include în sine trupurile de tot felul, căci cel care-și adună comori în cer trebuie să fie nepăsător față de lume. Astfel cerul la care se face referire este cel despre care s-a spus: cerul cerului este al Domnului (Ps. 113, 24). Mai mult decât atât, de vreme ce trebuie să avem comoara și inima la cele veșnice și nu la ceva trecător, cerul despre care se vorbește aici este cel spiritual, căci cerul și pământul vor trece.

(Fericitul Augustin, Predica de pe Munte 2.12.44, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 22) Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat.

Hristos ne vorbește prin asemănări pe înțelesul nostru, ca să înțelegem. Vorbise deja despre minte ca aflată în captivitate și acum se mută spre ochi, ca să ne învețe cu lucruri ce aflǎ înaintea noastră, pentru a pricepe mai ușor și ca să învățăm de la trup ceea ce nu am învățat de la minte. Căci, ceea ce este mintea pentru suflet, este ochiul pentru trup.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 20.3, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

(Mt. 6, 23) Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!

Știm că toate faptele noastre sunt curate și plăcute înaintea lui Dumnezeu dacă sunt săvârșite cu inimă smerită, adică din dragoste pentru aproapele și cu gândul la Rai. Căci iubirea este împlinirea legii (Rom. 13, 10). Aici trebuie să vedem ochii ca mijlocul prin care săvârșim totul. Dacă acest mijloc este curat, drept și se îndreaptă către Cel care trebuie să se îndrepte, atunci fără îndoială toate faptele noastre sunt fapte bune, pentru că sunt săvârșite întocmai cu acel mijloc. Și prin tot trupul, Hristos se referă la toate acele fapte pe care El le condamnă și pe care ne cere să le lepădăm. Căci Apostolul numește și anumite fapte, mădulare ale trupului: omorâţi mădularele voastre, cele pământeşti: desfrânarea, necurăţia, patima (Col. 3, 5) și altele asemenea.

(Fericitul Augustin, Predica de pe Munte 2.13.45, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

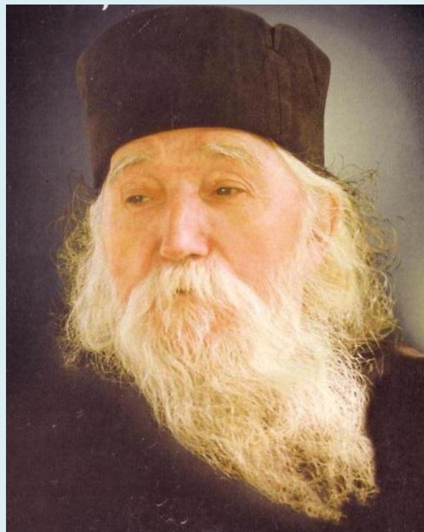
(Mt. 6, 23) Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!

Dacă ați orbi, ați mai vrea să purtați aur sau mătase? Nu crezi că sănătatea curată este mai de preț decât lucrurile exterioare? Căci, dacă ar fi să ți-o pierzi sau să o irosești, toată viața ta va fi nefericită. Căci atunci când ochii tăi sunt întunecați și puterea mădularelor tale este slăbită, lumina lor fiind stăvilită la fel și mintea când este păcătoasă, viața ta este nenumărate răutăți. Pentru aceea, în trup, țelul nostru este de a ține ochiul curat, precum trebuie să ținem mintea curată, în ceea ce privește sufletul. Dar, dacă stricăm aceasta, cine va mai lumina pe restul, cum vom mai putea vedea? Precum cel ce seacă izvorul poate seca și râul, la fel și cel ce

stăvilește înțelegerea poate să dea pierzării toate faptele sale din această viață. De aceea se spune:iar, de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat (Mt. 6, 22). Căci ce speranță mai este pentru cei de sub comanda sa, când căpitanul vasului este înecat, lumânarea este stinsă și generalul este captiv.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 20.3, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip).

Părintele Ilie Cleopa - Predică la Duminica lăsatului sec de brânză (a Izgonirii lui Adam din Rai) - Despre lucrarea faptelor bune în ascuns şi despre milostenie

Iar tu postind, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti (Matei 6, 17)

Iubiţi credincioşi, Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit din Cer ca să facă ascultare de Părintele Său şi să slujească la mântuirea neamului omenesc, scoţându-l din robia diavolului şi a morţii. ***În toată Evanghelia El a învăţat neîncetat pe oameni, cum să facă voia lui Dumnezeu şi cum să lucreze faptele bune spre slava Lui şi spre mântuirea sufletelor lor.*** **În dumnezeiasca *Evanghelie de azi, pe lângă alte învăţături, ne arată cum să postim şi unde să adunăm comoară pentru sufletele noastre.***

Iată ce zice în privinţa postului ca să fie spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea sufletelor noastre: ***Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns; şi Tatăl care vede în ascuns îţi va răsplăti ţie*** (Matei 6, 17-18).

Dar Mântuitorul ne-a poruncit nu numai postul să-l facem în ascuns, spre a scăpa de slava oamenilor, ci şi milostenia, şi rugăciunea, şi toate faptele bune, că iată ce zice: Luaţi aminte că faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor, ca să fiţi văzuţi de ei; altfel nu veţi avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri (Matei 6, 1)**.** ***Deci, când faci milostenie, nu trâmbiţa înainta ta, cum fac făţarnicii în sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni; adevărat grăiesc***

vouă că îşi iau plata lor. Tu însă, când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns şi Tatăl tău care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie. Iar când vă rugaţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii cărora le place, prin sinagogi şi prin colţurile uliţelor, stând în picioare, să se roage ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă că îşi iau plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta şi, închizând uşa, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie (Matei 6, 2- 6).

Iată, fraţii mei, cum ne-a învăţat Mântuitorul nostru Iisus Hristos să lucrăm întru ascuns, spre a ne feri de păcatul cel mare al mândriei şi al slavei deşarte care de multe ori ne vine din lauda oamenilor.

Dar oare întotdeauna trebuie să lucrăm faptele bune în ascuns? Suntem datori să lucrăm faptele bune şi în ascuns şi la arătare, când nu vom putea să le ascundem. ***Numai un lucru să avem în vedere: ca toate faptele noastre să fie plăcute lui Dumnezeu şi spre slava Lui.*** **Că zice Mântuitorul nostru Iisus Hristos**: ***Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri*** (Matei 5, 16). Deci, ori de facem fapte bune în ascuns, ori întru arătare, să le facem spre slava şi plăcerea lui Dumnezeu. Acest lucru ne învaţă şi vasul alegerii marele **Apostol Pavel**, zicând: ***De aceea, ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceţi.*** (I Corinteni 10, 31).

Dumnezeieştii Părinţi ne arată că fapta are trup şi suflet. Trupul faptelor bune este lucrarea lor, iar sufletul faptelor bune este scopul cu care le lucrăm. Deci, se cuvine să fim cu mare luare aminte la scopul cu care lucrăm faptele cele bune. Fapta bună făcută cu scop rău are temelie de umbră şi, pe lângă faptul că pierdem osteneala săvârşirii ei, ne facem vinovaţi de osândă. Căci ***Dumnezeu, care vede cele ascunse ale inimii noastre nu ia aminte la cele ce facem, ci la scopul cu care lucrăm fapta bună.***

Acest adevăr ni-l arată şi **dumnezeiescul părinte Maxim Mărturisitorul**, care zice: ***"În toate cele făcute de noi, Dumnezeu ia seamă la scop" (Filocalia, vol. II, Sibiu, 1947, p. 86).*** Căci unul lucrează fapta bună ca să fie lăudat şi cinstit de oameni, altul, ca să câştige bani sau avere, iar altul, ca să tragă pe unii la păcate şi dezmierdări. Toate aceste scopuri sunt rele şi vătămătoare de suflet. Altul însă suferă toată osteneala faptelor bune şi cu multă răbdare şi smerenie îşi duce crucea vieţii având în vedere numai scopul sfânt de a face toate spre slava lui Dumnezeu, spre a câştiga milă şi îndurare în ziua morţii şi a Judecăţii de apoi ca să-şi

mântuiască sufletul. **Fericit şi de trei ori fericit este asemenea om care nu doreşte altceva în viaţă decât mântuirea sufletului său.**

Oare câţi din sfinţi, urând slava de la oameni, au fugit de lume şi au slujit lui Dumnezeu prin pustietăţi şi prin stâncile pământului! Iar unii, spre a fi urâţi şi batjocoriţi de oameni, s-au făcut nebuni pentru Hristos, precum au fost sfinţii Andrei şi Simon. Alţii, având în vedere prăpastia slavei deşarte, se sileau mai mult a ascunde faptele bune decât a le lucra.

Aşa vedem pe acel bătrân care se depărta totdeauna întru adâncul pustiului şi acolo îşi petrecea viaţa lui în tăcere, în linişte şi rugăciune. Odată l-a întrebat ucenicul lui, zicând: "Pentru ce, părinte, totdeauna fugi de noi şi te depărtezi în adâncul pustiului? Nu este mai bine să trăieşti aproape de oameni, ca văzând ei nevoinţa şi viaţa ta bună, să se folosească şi alţii, şi tu vei avea mai mare plată de la Dumnezeu?" Răspuns-a bătrânul: "Crede-mă, fiule, că măcar de ar fi cineva asemenea cu Sfântul şi Marele Prooroc al lui Dumnezeu Moise şi ar trăi împreună cu oamenii, nu poate să se cheme fiu al lui Dumnezeu după dar şi să-şi folosească sufletul său nicidecum. Că eu sunt fiu al lui Adam, şi precum Adam părintele meu, văzând roada frumoasă şi bună la gust, n-a răbdat să nu guste, prin care a murit, aşa şi eu, când văd rodul păcatului, îndată îl poftesc, prin care luând şi gustând mor. Pentru aceea, Preacuvioşii noştri Părinţi, fugeau din lume la pustie, ca să-şi omoare patimile şi poftele dulceţilor căci acolo nu aflau mâncare care naşte poftele păcatului" (Pateric, Rm. Vâlcea, 1930. Despre smerenie).

Iubiţi credincioşi, astăzi se lasă sec de brânză, iar de mâine începe Sfântul şi Marele post al Paştelui, care durează şapte săptămâni. Primele şase săptămâni formează postul propriu-zis, iar ultima săptămână de la Florii până la Învierea Domnului, postim şapte zile în cinstea Sfintelor şi mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos.

De felul cum trebuie să postim ne învaţă Însuşi Mântuitorul în Evanghelia de astăzi, cum am amintit la început. ***Adică să postim după puterea fiecăruia, dar în taină şi cu bucurie, iar nu cu tristeţe***, căci sunt o parte din creştini care spun: "Eu nu pot posti că sunt bolnav!" Sau dacă totuşi postesc o zi, două se arată trişti, indispuşi şi chiar agitaţi. În această privinţă, fraţii mei, trebuie să ştiţi că "Biserica nu este omorâtoare de oameni ci de patimi". Postul de mâncare de dulce şi chiar de vin este rânduit de Biserică pentru toţi, dar după putere. El este necesar tuturor, mai ales celor tineri, ca să-i oprească de la păcate şi de la patimile trupeşti. Iar dacă

cineva este bolnav, bătrân sau neputincios să asculte de duhovnicul lui şi să postească după cât poate.

Să ştiţi şi aceasta, că postul este de două feluri.

- ***Post trupesc**, adică înfrânare de la mâncare pe un timp limitat, cu scopul de a ne ruga mai curat lui Dumnezeu şi de a ne stăpâni firea.*
- ***Al doilea, este postul sufletesc, adică înfrânarea limbii, a ochilor, a auzului de la cele rele; a mâinilor să nu lucreze vreun păcat şi, mai ales, înfrânarea minţii de la imaginaţii şi gânduri pătimaşe, a inimii de la pofte şi tot felul de răutăţi "care ies din inimă" şi a voinţei ca să nu accepte săvârşirea vreunui păcat.***

Iată deci, cele două feluri de posturi. ***Numai cine posteşte cu amândouă felurile de post, adică şi cu trupul şi cu sufletul, numai acela ţine post întreg şi adevărat.***

Iar dacă cineva este bolnav să se înfrâneze de la mâncare după putere, dar să postească de mânie, de tutun, de beţie, de ceartă, de înjurături, de glume, de somn mult, de gânduri şi imaginaţii necurate, de cărţi rele, de păcate urâte trupeşti şi sufleteşti, de furt, de minciună, de judecăţi prin tribunale, de vrăjitorie, de avorturi, de divorţ, de dezbinări între rude şi de tot păcatul. ***Că mai mare este postul sufletesc de gânduri şi de faptele rele, decât postul trupesc de mâncare. Cine se înfrânează de la toate aceste răutăţi se va putea cu uşurinţă înfrâna şi de la mâncare şi băutură.***

Poate întreba cineva de vechimea postului, crezând că postul a fost rânduit de Biserică mult mai târziu. Aici vă amintesc ***cuvintele Sfântului Vasile cel Mare care spunea că postul este una din cele mai vechi porunci, fiind rânduit chiar din rai. Căci a poruncit Dumnezeu lui Adam: Din toţi pomii din Rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit! (Facere 2, 16-17).*** Vedeţi vechimea postului? Iar dacă Adam şi Eva au călcat porunca postului şi ascultării, vedeţi că au fost izgoniţi din Rai şi au murit? Iată vechimea postului şi iată şi urmările celor ce au putut dar n-au voit să postească. ***Deci şi noi să ne silim a trece curgerea Postului Mare, cu înfrânare după puterea trupească şi sufletească.*** Iar când nu putem sau nu ştim cum să postim să urmăm sfatul preotului nostru.

Iubiţi credincioşi, postul se respectă şi în Legea Veche. Iudeii posteau lunea şi joia şi în anumite zile după rânduiala de cult a Vechiului Testament. **În Legea Harului, Sfinţii Părinţi, pornind de la cultul iudaic, au rânduit două zile de post**

săptămânal obligatoriu: miercurea, în amintirea vânzării Domnului de către Iuda şi vinerea, în cinstea răstignirii Lui pe cruce. Mai târziu s-a rânduit şi lunea zi de post, mai ales pentru călugări, ca să prisosească în toate Biserica creştină faţă de cultul iudaic. Apoi s-au rânduit şi celelalte patru posturi de peste an, dintre care cel mai important pentru pocăinţa şi creşterea noastră duhovnicească este Postul Mare.

În acest sfânt post creştinii se înfrânează de la mâncare de dulce, merg cât mai regulat la biserică, se împacă unii cu alţii, soţii ţin definitiv curăţenie trupească. Apoi toţi se roagă mai mult, citesc regulat Psaltirea, fac metanii şi milostenie după putere, se spovedesc şi se împărtăşesc în post de două ori, sau măcar odată până la Sfintele Paşti, renunţă la judecăţi, la certuri şi distracţii care robesc mintea şi înşeală pe mulţi.

Pentru a avea folos de post şi pentru a-l trece cu uşurinţă, trebuie să-l unim cu încă două fapte bune cu sfânta rugăciune şi cu milostenia. **Rugăciunea şi postul formează cele două aripi cu care creştinul poate zbura până la Hristos, iar amândouă unite cu milostenia ne duc până în faţa Preasfintei Treimi şi formează cea mai sigură şi scurtă scară de mântuire pentru creştini.** O scară numai cu trei trepte care ne poate ridica de jos, unde suntem căzuţi împreună cu Adam, până sus, în Împărăţia Cerurilor. Să iubim aceste trei virtuţi şi să le lucrăm toată viaţa, dar mai ales acum în Postul Sfintelor Paşti. **Postul este jertfa trupului, rugăciunea este jertfa sufletului, iar milostenia este jertfa dragostei în Hristos.**

Să postim cu dragoste şi să urcăm scara Postului Mare cu bucurie, iar nu suspinând, "că pe dătătorul de bunăvoie îl iubeşte Dumnezeu". Adam a căzut călcând porunca postului. De aceea se şi numeşte Duminică de astăzi "a Izgonirii lui Adam din Rai". ***Noi însă să ne ridicăm din căderea lui Adam, încercând cu post, cu rugăciune şi cu milostenie, scara celor patruzeci de zile ale Marelui Post, crescând duhovniceşte în credinţă, în dragoste şi în nădejdea mântuirii, până vom ajunge înaintea lui Hristos înviat şi în lumina cea neapusă a Preasfintei Treimi.***

În seara aceasta se citeşte la vecernie o rugăciune de iertare şi se iartă, acasă şi în biserică, toţi credincioşii din fiecare sat, parohie, familie, ca şi cei din mănăstiri. Fără iertare nu putem începe postul, nu ne putem ruga şi osteneala ne este fără folos. Iar începând de mâine, timp de patru zile se citeşte, în fiecare biserică, "Canonul Mare" al Sfântului Andrei Criteanul, o prea frumoasă rugăciune de pocăinţă. Care puteţi, luaţi parte cu evlavie la slujba Canonului Mare, care se citeşte patru zile. Acasă citiţi cărţi de rugăciuni şi cărţi creştineşti, după timp şi

putere faceţi metanii şi, mai ales, citiţi Psaltirea până la Sfintele Paşti, că mare putere au psalmii.

Cu aceste scurte învăţături duhovniceşti, încheiem predica de azi şi ***rugăm pe bunul Dumnezeu să ne binecuvânteze începutul Postului mare, ca să-l parcurgem cu folos şi să ajungem cu bucurie să ne închinăm şi slăvitei Sale Învieri. Amin.***

Părintele Ilie Cleopa - Despre creaţie, căderea omului, Rai şi iad

1. Părinte Cleopa, spuneţi-mi câteva cuvinte despre creaţia lumii văzute şi nevăzute, după învăţătura Sfinţilor Părinţi.

Toată creaţia este şcoala a sufletelor celor cuvântătoare, spune Sfântul Vasile cel mare în Exaimeron. Căci, ***privind la cele create la Dumnezeu, ne înălţăm cu mintea la cele nevăzute şi ne întărim în sfânta credinţă.*** Cât suntem în trup, toate le vedem " ca prin oglindă ", adică prin creaţii, care formează icoana, imaginea celor viitoare de dincolo de mormânt.

Creaţia este oglinda lui Dumnezeu în care se reflectă bunătatea, mila, pronia şi iubirea Tatălui ceresc pentru noi oamenii.

Sfinţii Părinţi numesc pe toate cele văzute " spatele lui Dumnezeu ", care închipuiesc, simbolizează pe cele viitoare. Iar când vom trece la cele veşnice, atunci vom vedea cu ochii cei duhovniceşti " faţa lui Dumnezeu ", adică vom privi faţă către faţă slava Prea Sfintei Treimi, fără să mai avem nevoie de " oglinzile " cele de pe pământ, adică de creaţii.

Aici pe pământ nu suntem vrednici să privim pe Dumnezeu în faţă. Iar dacă auzim pe Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, zicând: ***" Pe Dumnezeu nimeni niciodată nu L-a văzut "*** (Ioan 1, 18), să înţelegem că nu L-a văzut după fiinţă, după esenţă, însă Îl vedem prin creaţie. Că după fiinţă nici îngerii din cer nu-L pot vedea şi înţelege pe Dumnezeu.

2. Ce spun Sfinţii Părinţi şi mai ales Sfânta Scriptură despre îngeri şi despre căderea lui Adam?

La început îngerii nu ştiau că Iisus Hristos este numit de Duhul Sfânt " Îngerul sfatului celui mare ", cum Îl numeşte proorocul Isaia, cu care se sfătuia permanent Tatăl.

" Îngerii nu-L ştiau de Fiu al lui Dumnezeu ", spune Sfântul Vasile cel mare în Exaimeron. Deci, când a strigat Sfântul Arhanghel Mihail, zicând: " Închinaţi-vă Îngerului sfatului celui mare ", unii din îngeri n-au vrut să I se închine Lui şi de aceea au căzut în adâncul iadului, cum spune Mântuitorul: ***" Văzut-am pe satana, căzând ca un fulger din cer "*** (Luca 10, 18).

Deosebirea dintre căderea îngerilor răi şi a omului este că îngerii au căzut cu voia lor, deci din libertate, iar omul a căzut din amăgire şi din îndemnul diavolului.

Iar " păcatul cu sfătuire ", spune Sfântul Ioan Gură de Aur, " jumătate este al celui ce îl face şi jumătate al celui ce l-a sfătuit ".

Dumnezeu a îngăduit omului în Rai să facă păcatul cel mai mic, adică să mănânce din pomul cunoştinţei binelui şi răului. ***Că dacă mânca din pomul Vieţii, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, omul nu mai avea pocăinţă niciodată, se împietrea la inimă ca diavolul, cădea ca diavolul, nu mai murea niciodată şi se chinuia în veci în iad, asemenea satanei.***

La căderea lui Adam au contribuit două patimi raţionale ale omului - mândria şi pofta. Prin căderea sa, omul Adam nu a pierdut total harul lui Dumnezeu, căci a căzut din ispita diavolului. Astfel, ***harul şi arvuna mântuirii au rămas în om, pentru că a greşit din neştiinţă şi pentru că este purtător de trup pământesc.*** Numai celui ce se leapădă de Dumnezeu i se ia harul Duhului Sfânt, dar şi acesta este primit prin pocăinţă. Iar cel ce greşeşte din neştiinţă, păstrează harul, însă acoperit de păcate. ***Iată pentru care pricină femeia lui Adam s-a numit Eva, adică Viaţă, iar nu moarte, pentru că nu a căzut total ca diavolul şi apoi pentru că prin a doua Eva, · adică Maica Domnului, se va izbăvi neamul omenesc.***

După cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur, îndoit a fost creat omul, cu trup şi suflet; îndoit a fost şi pomul cunoştinţei binelui şi răului; îndoită şi urmarea greşelii lui Adam; îndoit este şi raiul - raiul pământesc, sau sânul lui Avraam, unde stau sufletele drepţilor până la judecata viitoare şi raiul ceresc, adică împărăţia cerurilor unde vor intra drepţii până după a doua judecată. Iar

mâncarea din pomul cunoştinţei binelui şi răului înseamnă " cât de bine era omului dacă nu mânca şi cât de rău este că a mâncat ".

Despre îngeri trebuie să ştim că ei s-au zidit numai prin gândirea lui Dumnezeu, dar nu erau neschimbători, ci i-a lăsat ca ei singuri să câştige prin luptă neschimbarea. Atât îngerii cât şi primii oameni nu aveau imaginaţie. Cum au căzut îngerii în imaginaţie, îndată au căzut din cer în iad, că doreau să fie asemenea " celui Preaînalt ".

Iar oamenii au căzut în clipa când s-au îndoit de cuvântul lui Dumnezeu. Îndată ce satana le-a răpit frica de moarte, zicând: " Nu veţi muri, ci veţi fi vii... ", omul a căzut în imaginaţie şi apoi în păcat. Cea mai mare pagubă este să uite omul de moarte. Cum i-a şters omului din minte frica morţii, îndată a murit prin păcat.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că primul om a căzut prin trei lucruri: femeia, lemnul (pomul) şi neascultarea. Şi tot prin trei lucruri va fi mântuit: Maica Domnului, Crucea şi ascultarea.

3. Ce spun Sfinţii Părinţi despre cele şapte zile ale creaţiei?

Sfântul Vasile cel mare, în cartea sa Exaimeron (facerea lumii în cele şase zile), spune că zidirea s-a făcut " îngrecată " ca o femeie însărcinată în a noua lună, cu toate zidirile din ea, gata să le dea viaţă. Iar Duhul lui Dumnezeu încălzea adâncul, " se odihnea deasupra apelor ", ca să dea viaţă apelor şi zidirilor.

Deci pământul avea viaţă de când Duhul Sfânt încălzea adâncul, dar nu avea şi suflare de viaţă. Sfânta Scriptură la Facere (cap. 1,1-2), spune că " ***pământul era netocmit şi gol*** ", dar nimeni nu ştie de când era, că cele cu ochi încă nu se creaseră, nu primiseră suflare de viaţă. Ziua întâi a creaţiei a fost Duminică, căci atunci a zis Dumnezeu " ***să fie lumină*** " (Facerea l, 3). De aceea El a înviat tot duminică, căci prin înviere a înnoit lumina cea dintâi. ***Lumina cea dintâi a fost creată, iar nu necreată. Ea nu izvora din energiile necreate ale Duhului Sfânt. Era o lumină cerească a cărei origine omul nu poate să o ştie.*** De asemenea, nici despre primele trei zile ale creaţiei nimeni nu ştie lungimea lor, că încă nu era soare care să răsară şi să apună.

Soarele este numit de Sfântul Vasile cel mare " căruţa luminii ", spunând că Dumnezeu a pus în soare numai puţin din lumina creată în ziua cea dintâi şi a rânduit ca soarele să lumineze pământul " ca o lampă ", adică munţii, codrii,

câmpiile, râurile şi mările, care împlinesc porunca cea dintâi, mereu curg şi se adună la un loc.

Toate legile puse de Dumnezeu în univers, după care se conduce întreaga creaţie, se numesc de Sfinţii Părinţi " temeliile lumii " şi cine cugetă la ele se întăreşte în credinţă şi laudă cu mai multă tărie pe Ziditorul a toate, împlinind cuvântul proorocului David care zice: ***" Cine va vorbi despre puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui "*** (Psalm 105, 2). Legile universului nu se schimbă niciodată pentru că sunt " temelii " ale întregii zidiri. ***Iar când auzim pe Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, zicând: "Tatăl Meu lucrează şi Eu lucrez ", să înţelegem că Tatăl lucrează prin legile creaţiei şi ale vieţii; iar Fiul lucrează prin pronie, adică prin păzirea legilor universului, care formează temeliile lumii văzute.***

Frumuseţea zidirilor create de Dumnezeu este aşa de minunată, încât şi îngerii din cer se uimesc de armonia lor, după cum spune Iov: ***" când s-au creat stelele, lăudatu-M-au cu glas mare toţi îngerii Mei "*** (Iov 38, 7). Armonia şi frumuseţea zidirilor au uimit pe sfinţi, pe filosofii, pe înţelepţi, pe poeţi, pe artişti, pe creştini şi chiar pe păgâni, înălţându-i cu mintea la Creatorul a toate, Dumnezeu. Prin cugetarea la zidiri mulţi au cunoscut pe Dumnezeu, au sporit în rugăciune, au înălţat imne de laudă Ziditorului şi au ajuns chiar la rugăciunea cea mai înaltă a minţii şi a inimii. ***De aceea, spun Sfinţii Părinţi, ne este de mare folos să cugetăm la zidirile lui Dumnezeu, pentru a-L cunoaşte şi iubi mai mult pe Dumnezeu.***

4. Ce ne mai puteţi spune despre creaţie şi despre crearea omului?

Dumnezeu a făcut pe om şi întreaga lume din patru materii sau stihii. Două stihii uşoare - aerul şi focul - şi două stihii grele, care curg în jos - pământul şi apa -, după mărturia Sfântului Vasile cel mare.

Aceste patru stihii lucrează unite şi neamestecate, dar şi amestecate. Iar în vremea de apoi, stihia cea mai de sus, cea mai uşoară, adică focul, va arde pe celelalte trei stihii, dar numai cât va fi fiinţă omenească, după cuvântul Domnului care zice: " ***De mânia Atotţiitorului se vor aprinde stihiile pământului*** " (adică aerul, pământul şi apa). Dar zice Duhul Sfânt prin gura lui David că nu va distruge stihiile şi întreaga zidire, ci numai le va înnoi: " ***Trimite-vei Duhul Tău şi se vor zidi şi vei înnoi fala pământului*** " (Psalm 103, 31).

Dumnezeu a creat trei ceruri. Cerul întâi este văzduhul; al doilea este eterul - un fel de foc deasupra văzduhului; şi al treilea cer este cerul îngerilor. Aici a fost

***răpit Sfântul Apostol Pavel şi* " *a auzit cuvinte de nespus pe care nu se cuvine omului a le grăi* "** (II Corinteni 12, 2-4). **Aici este Raiul.**

Omul a fost creat de Dumnezeu, după chipul şi asemănarea Sa. El este singura făptură pe care a zidit-o Dumnezeu cu mâinile Sale, iar nu numai prin cuvânt, ca pe toate celelalte. L-a creat apoi cu sfatul celor trei persoane ale Prea Sfintei Treimi, că zice la Facere: " ***Să facem om după chipul şi asemănarea Noastră*** " (Facere 1, 26). Trupul omului a fost creat din pământ, iar sufletul lui a fost insuflat de Dumnezeu în chip nevăzut. **Omul este compus din două părţi - trup şi suflet - dihotomism, aşa cum ne învaţă Biserica noastră Ortodoxă**; iar nu din trei părţi - trup, suflet şi duh- trihotomism, cum învăţau unii scriitori bisericeşti vechi. Omul are duh, adică suflet animal ca toate vietăţile, din care izvorăsc puterile fireşti ca: puterea seminală, cea crescătoare, de hrănire, de conservare, instinctele etc. Dar sufletul animal al omului aparţine trupului şi nu trebuie să-l confundăm cu sufletul de origine divină creat de Dumnezeu în om, care se uneşte cu trupul în clipa zămislirii şi se duce la cele veşnice prin moarte. Trupul se va reuni cu sufletul la judecata viitoare, însă va învia induhovnicit, iar nu cum a fost pe pământ.

Omul începe de pe pământ să guste şi să trăiască cele ale cerului, căci încă de pe pământ materia omului se îndumnezeieşte, se luminează la faţă, se dezbracă de cele pământeşti şi se îmbracă în cele cereşti, aşa cum au fost sfinţii. Căci " ***zidirea toată suspină, aşteptând înnoirea firii omului*** " (Romani 8, 22-23).

Dumnezeu a făcut trei lumi:

- **lumea de jos**, unde este numai întuneric, văpaie de foc şi tartar, în care se chinuiesc diavolii şi sufletele celor păcătoşi. Iadul a fost creat în clipa căderii îngerilor răi.
- A doua lume, numită amestecată, adică **pământească**, unde este amestecat binele cu răul, bucuria cu întristarea, fapta bună cu păcatul, plăcerea cu durerea, viaţa cu moartea. Aici pe pământ se trudeşte omul să scape de păcate şi de iad şi să dobândească mântuirea prin fapte bune şi pocăinţă. Aici plăcerea vieţii sau a nunţii se răsplăteşte cu durerea, cu chinurile naşterii şi creşterii de copii. Altfel nu este mântuire.

Că spune Sfântul Maxim Mărturisitorul: " Cine fuge de durerile veacului de acum, are parte de durerea cea veşnică ".

- A treia lume este **Raiul şi Împărăţia Cerurilor**. Acolo este numai bucurie, cântare, lumină şi viaţă veşnică.

5. Ce altceva trebuie să mai ştim despre om?

Omul este " regele creaţiei " pentru că este făcut cu sfatul Prea Sfintei Treimi, după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu; pentru că are suflet viu şi poartă în el, prin Botez, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh.

Omul este singura fiinţă care primeşte darul de a spori în virtute, în sfinţenie şi în putere, ajungând până la indumnezeiere. Însă prin păcat, omul a căzut din cinstea cea dintâi, în starea cea de rob, de om păcătos. De aici, se poate iarăşi sui la cinstea cea dintâi, de fiu al lui Dumnezeu, însă cu multe şi mari jertfe şi osteneli.

Iată ce zice despre aceasta ***Sfântul Grigorie de Nyssa: " Precum Dumnezeu l-a făcut pe om alt dumnezeu, dumnezeu al pământului, tot aşa, prin păcat, Dumnezeu S-a supărat aşa de mult pe om, încât întreaga zidire s-a răzvrătit asupra omului. Trupul îi este neputincios şi plin de suferinţe, focul îl arde, frigul îl omoară, şarpele îl muşcă, lupul îl ucide, marea îl îneacă, pământul îl înghite, foamea îl chinuie, diavolul îl ispiteşte până la moarte... ".***

Totuşi Dumnezeu nu l-a părăsit pe om. I-a dat mijloace de îndreptare, de pocăinţă şi de mântuire.

- Mai întâi i-a lăsat **harul mântuirii**, deşi înăbuşit de păcate.
- Apoi i-a dat **legea conştiinţei** ca să-l înveţe şi să-l mustre pentru cele rele.
- **I-a lăsat în inimă dorul Raiului pierdut, adică nostalgia paradisului**, care îi dă omului râvna pentru rugăciune, lacrimi de pocăinţă, simţire duhovnicească spre cele bune.

În Hronograf se spune că după izgonirea lui Adam din Rai, patruzeci de zile a plâns strămoşul Adam la porţile Raiului, cerând iertare, însă heruvimii care străjuiau porţile Raiului nu i-au mai deschis, căci nu mai putea să intre în nemurire omul muritor fără pocăinţă şi jertfă de răscumpărare a lui Hristos. Atunci, întorcându-se Adam înapoi pe pământ, a început a-l ara, a-l semăna şi a lucra în sudoarea frunţii sale, ca să-şi dobândească pâinea cea de toate zilele.

Deşi era departe de Dumnezeu, de aici de pe pământ omul Îl putea vedea pe Dumnezeu, cum spune Sfântul Isaac Sirul, însă în chip tainic, prin cei doi ochi ai sufletului.

- ***Cu un ochi Îl vedea pe Dumnezeu din zidiri, adică prin contemplarea duhovnicească a creaţiei, a tuturor celor făcute aşa de minunat de mâinile lui Dumnezeu.***
- ***Cu al doilea ochi Îl vedea pe Dumnezeu prin împlinirea poruncilor Lui şi prin simţirea duhovnicească a inimii.***

***Sfântul Vasile cel mare** spune în această privinţă că, cu cât sporeşte omul în cugetarea sau contemplarea naturală a zidirilor, în aceeaşi măsură sporeşte în credinţa şi în dragostea de Dumnezeu.*

6. Ce ne învaţă Sfinţii Părinţi despre cele nouă cete îngereşti?

Dumnezeu a creat mai întâi lumea nevăzută, adică pe îngeri. Sfântul Apostol Pavel şi mai târziu ucenicul său, Sfântul Dionisie Arepagitul, în lucrarea sa Ierarhia cerească şi bisericească, împarte îngerii în nouă cete cereşti, fiecare ceată de îngeri având o anumită misiune dumnezeiească (Romani 8, 38; 1 Petru 3, 22).

- Astfel, ***Serafimii** cei cu câte şase aripi, **Heruvimii** cei cu ochi mulţi şi **Scaunele sau Tronurile***, care " ***odihnesc pe Dumnezeu gânditor*** ", formează prima ceată de îngeri. ***Aceştia înconjoară tronul cel de văpaie şi lumină al Prea Sfintei Treimi*** (Iezechiel 1, 4-28).
- Apoi urmează ***Puterile, Stăpâniile şi Domniile***, care formează a doua ceată mijlocie de îngeri. Aceştia au misiunea să stăpânească întreg universul, planetele, stelele, vânturile, mările şi puterile întunericului, adică pe diavoli şi iadul.
- Urmează apoi ***Începătoriile, Arhanghelii şi Îngerii***, care formează a treia ceată de îngeri şi au ca misiune să facă cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu. Deci, îngerii noştri păzitori sunt număraţi în ceata a noua, ca cei mai de pe urmă dintre îngeri şi cei mai apropiaţi de neamul omenesc.

7. Ce ştim din Sfânta Scriptură şi de la Sfinţii Părinţii despre Rai?

Sfânta şi dumnezeiasca Seriptură ne vorbeşte despre Rai, zicând: " ***Şi a sădit Dumnezeu rai în Eden, către Răsărit, şi-a pus acolo pe omul pe care l-a făcut. Şi a făcut Dumnezeu să răsară din pământ tot pomul frumos la vedere şi bun la mâncare; şi pomul vieţii în mijlocul raiului, precum şi pomul cunoştinţei binelui şi răului*** " (Facere 2, 8-9).

***Sfântul Ioan Damaschin**, despre Rai, zice aşa: " Pentru că Dumnezeu a vrut să facă pe om dintr-o fire văzută şi una nevăzută, după chipul şi asemănarea Sa (Facere 1, 26), ca pe un înger şi stăpân al întregului pământ şi ale celor ce sunt întru el, i-a zidit omului înainte un fel de palat împărătesc în care trăind, va avea viaţă fericită. Acesta este Raiul dumnezeiesc, plantat în Eden cu mâinile lui Dumnezeu, cămară a întregii bucurii şi veselii; căci Eden înseamnă desfătare şi este situat în partea de răsărit, mai sus decât tot pământul. Are o climă temperată şi este luminat de un aer foarte fin şi curat, acoperit cu plante veşnic înflorite,*

plin de miros de bună mireasmă, umplut de lumină, depăşind noţiunea oricărei frumuseţi şi podoabe simţite; un ţinut cu adevărat dumnezeiesc şi o locuinţă vrednică de cel făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. În el nu locuia nici o fiinţă raţională, ci numai omul, plăsmuirea mâinilor dumnezeieşti " (Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica, cap.11, Despre paradis).

Sfântul Vasile cel mare, arătând din Sfânta Scriptură că Raiul a fost zidit de Dumnezeu la răsărit, zice: ***" Şi a sădit Dumnezeu raiul în Eden, spre răsărit, şi a pus acolo pe omul pe care l-a plăsmuit. Să înţelegem, deci, ascultătorilor, sădire vrednică lui Dumnezeu şi rai cuviincios iubirii de podoabă al unui Ziditor ca Acesta atât de mare ".*** Apoi, arătând că nu cu lemne de obşte a fost împodobit Raiul, zice acelaşi Sfânt Părinte: " ***Dacă cu lemnele cele de obşte ar fi fost plin Raiul, s-ar fi cuprins cu adevărat intru facerea cea dintâi a sadurilor şi nimic nu ar fi fost trebuinţă de sădirea cea mai aleasă şi mai deosebită... dar acum, mult mai deosebite şi cu chipul şi cu gusturile şi cu neamurile, sadurile cele din sine, care mai înainte răsăriseră din pământ, sunt felurile copacilor sădiţi de Dumnezeu în Rai*** " (Exaimeron).

8. Unde este locul Raiului şi al iadului şi care este originea lor?

Cât priveşte despre locul Raiului, ***Sfântul Vasile cel mare*** nu arată locul geografic unde a fost anume. Ci zice doar atât: ***" Deci acolo a sădit Dumnezeu Raiul unde nu era sila vânturilor, nu nepotrivire a celor patru stihii şi patru vremi ale anului, nu grindină, nu trăsnete care aprind, nu volburi, nici trăsnete care lovesc, nici îngheţare de iarnă, nici umezeală de primăvară, nici înfocare de vară, nici uscăciune de toamnă... Acolo floarea nu puţină vreme străluceşte... Buna mireasmă este fără de saţ, frumoasa vopseală veşnic străluceşte... Acolo sunt neamuri de feluri de păsări, care prin floarea aripilor şi prin dulcea viersuire a glasului, dulceaţă prea minunată adaugă celor ce se văd, încât să se ospăteze omul prin toate simţirile: pe unele văzându-le, pe altele auzindu-le, pe altele pipăindu-le, pe altele mirosindu-le şi din altele gustând... "*** (Exaimeron, Cuvânt pentru Rai).

Despre Rai, atât Sfânta Scriptură, cât şi dumnezeieştii Părinţi ne arată că locul lui este la Răsărit. ***Raiul se mai numeşte şi " Paradis ", care în limba persană înseamnă grădină plină de saduri şi flori. În limba ebraică raiul se zice " Pardus ".***
Teofilact al Bulgariei şi Sfântul Nicodim Aghioritul spun să nu se confunde Raiul cu cerul, pentre că altul este cerul şi altul Raiul, unde a fost primul om.

Aşadar, iată aici puţine cuvinte despre Rai şi locul Raiului. Iar despre iad ştim din dumnezeieasca Scriptură că iadul este loc de chin (Matei 18, 8; 23, 33; Marcu 9, 43; Luca 16, 23, 28). Ştim că în iad suferă trupul şi sufletul celor păcătoşi (Matei 5, 30; 18, 9). Ştim că în iad este pedeapsa veşnică (Daniil 12, 2; Matei 25, 46). Iadul are foc veşnic (Matei 18, 8); flacăra veşnică; are râu de foc (Apocalipsa 20,10; 19, 20); are foc nestins (Isaia 66, 24; Marcu 9, 43); are foc mistuitor (Isaia 33, 14); are gheena focului (Matei 5, 22; 10, 28; 18, 9); are tartar (2 Petru 2, 4; Apoc. 20,1); acolo este " viermele, plângerea şi scrâşnirea dinţilor " (Matei 13, 42; 51, 50), cum spune Domnul nostru Iisus Hristos.

Dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, arătând cât folos aduce omului cugetarea la iad, zice: " Dacă la gheenă totdeauna vom gândi, nu vom cădea degrabă în gheenă ". Şi iarăşi: ***" Nimeni din cei ce au înaintea ochilor gheena nu va cădea în gheenă "*** (Împărţire de grâu, Cuvânt despre judecata cea viitoare).

Iar unde este locul iadului, după Sfânta Scriptură, acesta ni-l arată **dumnezeiescul Apostol Pavel** în Epistola sa către Efeseni, zicând: " ***Iar aceea că S-a suit, ce înseamnă decât că S-a pogorât în părţile cele mai de jos ale pământului*** ". Apoi zice: " ***cel ce S-a pogorât, Acela este care S-a şi suit mai presus decât toate cerurile, ca pe toate să le umple*** " (Efeseni 4, 9-10).

Deci, iată mărturia Sfintei Scripturi despre locul iadului. Locul lui este în " părţile cele mai de jos ale pământului ", adică adâncul cel nemăsurat al văzduhului.

De aceea şi ***dumnezeiescul Părinte Ioan Damaschin***, înţelegând acest lucru din Sfânta Scriptură, zice astfel în cântările sale: ***" Pogorâtu-Te-ai intru cele mai de jos ale pământului şi ai sfărâmat încuietorile cele veşnice, care ţineau pe cei legaţi, Hristoase, şi a treia zi, precum Iona din chit, ai înviat din mormânt "*** (Slujba Învierii, pesna a 6-a).

În cartea Uşa pocăinţei tipărită în limba română la Braşov, în anul 1812, scrie: " ***Drumul cerului se face prin pogorâre, după cum şi drumul iadului se face prin suire; şi măcar că cerul este deasupra creştetului nostru, iar iadul este sub picioarele noastre, cu toate acestea, ca să ajungi în cer este trebuinţă să te smereşti şi să te pogori, pentru că este scris în Sfânta Scriptură: " Tot cel ce se va înălţa pe sine, se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa*** " (Luca 14, 11).

- Cât priveşte originea Raiului, el a fost creat de Dumnezeu odată cu crearea primului om, căruia i-a fost încredinţat să-l lucreze şi să-l stăpânească.

- Iadul a fost creat de Dumnezeu pentru îngerii căzuţi care s-au prefăcut în diavoli, înainte de crearea omului, adică în clipa când Lucifer a cugetat " să fie asemenea " cu Dumnezeu.

Altceva este Raiul şi altceva este Împărăţia Cerurilor. Raiul a fost destinat omului înainte de cădere, în care stau şi sufletele drepţilor până la judecata de apoi, fiind numit şi " sânul lui Avraam "; iar Împărăţia Cerurilor este locul unde se află scaunul şi slava Prea Sfintei Treimi şi unde vor intra sufletele drepţilor după judecata de apoi, fiiind numită şi " fericirea veşnică " (Matei 25, 46).

9. Care este numărul îngerilor căzuţi din cer, după Sfânta Scriptură şi Sfinţii Părinţi, în ce loc stau diavolii până la judecata viitoare şi de au voie să ispitească şi să piardă pe oameni?

Dumnezeiasca Scriptură nu ne arată exact numărul îngerilor căzuţi din cer, ci numai ne spune că cei ce au căzut din cer împreună cu Lucifer " ***au fost a treia parte din stelele cerului*** ", adică din îngeri (Apocalipsa 12, 4, 9). Iar locuinţa îngerilor căzuţi este în văzduh, adică locul dintre cer şi pământ (Efeseni 6, 12). În alt loc spune că îngerii răi sunt aruncaţi în întuneric, adică departe de faţa lui Dumnezeu, până la judecata viitoare (Isaia 14,12,15; II Petru 2; 4; Iuda 1, 6; Luca 8, 31).

- *Creştinii, toţi oamenii drepţi ai lui Dumnezeu sunt ispitiţi şi supăraţi de diavoli cu îngăduinţa şi voia lui Dumnezeu, pentru a nu se mândri, pentru a li se încerca credinţa şi pentru a-şi pune toată nădejdea lor numai în Dumnezeu (II Corinteni 12, 7; I Petru 1, 6-7).*
- *De asemenea, creştinii sunt ispitiţi de diavol, pentru încercarea dragostei lor faţă de Dumnezeu (Deuteronom 13, 3);*
- *pentru încercarea supunerii oamenilor faţă de Dumnezeu (Deuteronom 8, 2);*
- *pentru a se alege cei buni de cei răi şi a se învrednici de mai multă plată.*

Ispitele diavolului, însă, nu întrec niciodată puterile noastre, " ***căci Dumnezeu nu îngăduie să fim ispitiţi mai presus de puterile noastre*** " (I Corinteni 10, I3; II Petru 2, 9; Apocalipsa 3,10).

10. Din ce cauză a căzut omul din Rai? Din mândrie, din neascultare sau din amăgirea diavolului?

A căzut din toate aceste pricini.

- Şi din mândrie, căci a voit să fie asemenea Ziditorului său;
- şi din lăcomie, pentru că a mâncat din pomul oprit;
- şi din neascultare, şi
- din zavistia şi amăgirea diavolului (Sf. Maxim Mărturisitorul, Filocalia, vol. III. Pag. 153; Facere 3, 1-7; II Corinteni 11, 3; I Corinteni 7, 5; Matei 4, 1; I Tesaloniceni 3, 5).

11. Ce s-ar fi întâmplat cu Adam dacă nu mânca din pomul cunoştinţei binelui şi răului, ci mânca din pomul vieţii?

Dacă Adam ar fi mâncat din pomul vieţii, atunci şi pedeapsa lui ar fi fost fără de sfârşit, adică nu ar mai fi murit, ca prin moarte să i se ierte păcatul, ci ar fi fost aruncat în adâncul iadului, împreună cu diavolul, fără nici o speranţă de iertare şi răscumpărare (Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin, cap. 11).

12. Cum s-ar înmulţit neamul omenesc şi ce soartă ar fi avut dacă nu greşea Adam în Rai?

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că " scopul de mai înainte al lui Dumnezeu a fost să nu ne naştem prin legătura nunţii, din stricăciune ". Dar călcarea poruncii a făcut ca oamenii să se înmulţească prin nuntă, întrucât Adam a nesocotit legea dată de Dumnezeu.

Deci, toţi cei ce se nasc din Adam " se zămislesc intru fărădelegi ", căzând sub osânda protopărintelui. Aceasta o spune proorocul David zicând: " ***în păcate m-a născut maica mea*** ". Deci Eva, maica noastră, a tuturor, a născut în păcat, adică din plăcere. De aceea, şi noi căzând sub osânda maicii noastre Eva, zicem că ne naştem în păcate (Filocalia, vol. II, pag. 210).

Unii Sfinţi Părinţi afirmă că, dacă Adam nu ar fi greşit, neamul omenesc s-ar fi înmulţit prin cuvânt. În această privinţă spune ***Sfântul Vasile cel mare: " Ce zici, omule? Este oare vreun lucru cu neputinţă la Dumnezeu? Oare Dumnezeu, Care înmulţeşte neamul multor feluri de păsări fără împreunare, nu putea face acest lucru şi cu neamul omenesc?... "*** (Exaimeron, Cuvântul 8).

Iar dacă întrebi ce soartă ar fi avut Adam dacă nu greşea în Rai, la această zic că ***" Dumnezeu l-a făcut pe om pentru ca să se împărtăşească de bucuria de a fi în preajma lui Dumnezeu şi de fericirea de a cunoaşte, de a-L slăvi pe Dumnezeu ".***

El este încununarea întregii zidiri, este o lume mică, cum spun Sfinţii Părinţi. ***Prin trupul său, omul face legătura cu lumea văzută, iar prin suflet el face legătura cu Dumnezeu.*** **Omul a fost făcut să fie făptură aleasă a slavei dumnezeieşti.** Rostul său în Rai era să împlinească porunca lui Dumnezeu şi să lucreze prin harul Duhului Sfânt la desăvârşirea sa, ajungând prin participare să fie după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu (Învăţătura de credinţă Ortodoxă, pag. 71-73).

13. Cum se cuvine să trăim noi pe pământ, pentru a răscumpăra păcatul strămoşesc al lui Adam făcut în Rai?

Mai întâi trebuie să ne botezăm în numele Prea Sfintei Treimi, deoarece Sfântul Botez deschide Împărăţia cerurilor, după cuvântul Sfintei Evanghelii, care zice: " ***De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu poate să intre în Împărăţia lui Dumnezeu*** " (Ioan 3, 5). După botez, avem datoria să ne păzim de păcate şi să luptăm împotriva lor, fiind ajutaţi de harul lui Dumnezeu cel primit la Sfântul Botez.

" Prin botez ne-a scos cu silă din robie, desfiinţând păcatul prin cruce şi ne-a dat poruncile libertăţii; dar a urma sau nu poruncilor, a lăsat la voia noastră liberă. Deci, chiar de la Sfântul Botez, după harul lui Iisus Hristos, ni s-a dăruit harul desăvârşit al lui Dumnezeu, spre împlinirea tuturor poruncilor. Dar pe urmă, tot cel ce l-a primit în chip tainic, dar nu împlineşte poruncile, pe măsura neîmplinirii este luat în stăpânire de păcat, care nu este al lui Adam, ci al aceluia ce a nesocotit poruncile, întrucât luând puterea lucrării, nu a săvârşit lucrul " (Filocalia, vol. 1, ***Sfântul Marcu Ascetul***, pag. 278). " ***Căci în măsura în care crezând, lucrăm poruncile, în aceeaşi măsură lucrează şi Duhul Sfânt în noi roadele Sale...*** " (Ibidem, pag. 290).

14. Care este cea dintâi lege dată omului în Rai?

După cuvântul Sfântului Isaac Sirul, cea dintâi lege dată de Dumnezeu omului în Rai este legea cea firească, adică vederea şi înţelegerea zidirilor lui Dumnezeu (Filocalia, vol. X, Cuvântul 5).

15. Spuneţi-ne câteva cuvinte despre patriarhul Avraam şi urmaşii Lui. Cum a ajuns el " părinte al multor neamuri "?

Avraam a fost al unsprezecelea patriarh de la Sem, fiul lui Noe. El a avut trei femei, prin pronia lui Dumnezeu, cA prin ele să unească toate cele trei grupe de popoare care se trag din seminţia lui Noe.

- Astfel, prin Sarra, care era din neamul lui Sem, se trage seminţia evreilor, adică semiţii.
- Prin Heturia, care era din neamul lui Iafet, al doilea fiu al lui Noe, se trag popoarele Asiei şi Europei, adică iafetiţii.
- Iar prin a treia femeie, Agar slujnică, care era din neamul lui Ham, al treilea fiu al lui Noe, se trage seminţia agarenilor sau arabilor, numiţi şi hamiţi.

Deci, prin cele trei femei, Avraam a devenit părinte al tuturor seminţiilor pământului, adică al semiţilor (evreilor), al iafetiţilor, adică al creştinilor (indo-europenilor) şi al hamiţilor, adică al arabilor. Când toate aceste trei seminţii vor crede în Hristos, atunci se vor uni toate popoarele şi " va fi o turmă şi un păstor ".

Noi creştinii suntem fiii lui Avraam prin credinţa lui Isaac, care simboliza jertfa lui Hristos şi prin femeia lui, Heturia. Semiţii sunt fiii lui Avraam prin Sarra, iar hamiţii (arabii) sunt fiii lui Avraam, prin Agar slujnica. ***Dar noi creştinii suntem fiii lui Dumnezeu prin credinţa în Iisus Hristos, care este mult mai de preţ decât a fi fiul lui Avraam prin sânge, cum sunt evreii şi arabii.***

16. Spuneţi-ne ceva şi despre Noe şi urmaşii lui.

Noe este al doilea Adam al omenirii, pentru că el singur cu încă şapte suflete au fost scăpaţi de Dumnezeu cu viaţa în vremea potopului. El a avut trei fii: Sem, Ham şi Iafet. Pe Sem l-a binecuvântat tatăl său Noe, zicând: " ***Binecuvântat să fie Domnul Dumnezeul lui Sem, iar Canaan (fiul lui Ham) să-i fie rob*** ". Pe Iafet, de asemenea, l-a binecuvântat, zicând: " ***Să înmulţească Dumnezeu pe Iafet...*** " iar pe Ham l-a blestemat, pentru că a văzut goliciunea tatălui său, zicând: " ***Blestemat să fie Canaan! Robul robilor să fie la fraţii săi.*** " (Facere 9, 25-27).

Datorită păcatelor lui Sem, pământul Palestinei a fost mai târziu ocupat de popoarele canaaneice, care se trag din Ham. De aceea a fost chemat Avraam din ţara Ur în Canaan ca să moştenească pământul strămoşului său Sem.

Pentru aceea şi Moise a întors poporul ales din Egipt în pământul făgăduinţei, adică în ţara Canaanului, care era dat lor de Dumnezeu după potop. Dar, după cum ştim, din Vechiul Testament, evreii au biruit aproape toate popoarele canaaneice din Palestina, " afară de cinci cetăţi " pe care Dumnezeu nu le-a dat în mâinile evreilor; pentru ca prin aceste popoare păgâne să-i smerească pe evrei când vor ieşi înaintea lui Dumnezeu. Deci, ori de câte ori evreii supărau pe Dumnezeu, El îi lăsa să cadă în mâinile celor cinci popoare păgâne, printre care au fost şi filistenii.

Sfinţii Părinţi spun că Dumnezeu face tot aşa şi cu creştinii şi chiar cu bărbaţii sfinţi. Le lasă unele slăbiciuni şi patimi fireşti nebiruite de ei, precum mânia, somnul, foamea, lenevirea, gândurile, imaginaţia, ispitele trupeşti, cu scopul să-i smerească, ca să nu cadă în păcatul mândriei. La sfârşitul vieţii, însă, Dumnezeu le ridică aceste patimi şi prin mila Lui se mântuiesc.

Căci fără mila Lui, nici sfinţii nu se pot mântui, după cuvântul care zice: " În dar sunteţi mântuiţi ".

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la Duminica Lăsatului sec de brânză (Omilia despre profetul Iona şi despre post)

Fost-a cuvântul Domnului către Iona: ***„Scoală-te şi mergi la Ninive, cetatea cea mare”*** (Iona l, 1-2). Dar ce trebuia el să vestească acolo? El trebuia să strige: ***„încă trei zile şi Ninive se va prăpădi”*** (Iona 3, 4). ***Dar pentru ce, o Dumnezeule, porunceşti să se vestească mai înainte nenorocirea pe care voieşti să o trimiţi ?*** Răspunsul lui Dumnezeu este: ***„Tocmai ca să nu fac ceea ce am poruncit să se vestească”.*** Pentru aceea Dumnezeu ne-a ameninţat şi cu iadul, pentru ca să nu ne arunce în iad. El zice către noi cam aşa: ***„Teme-te de cuvintele Mele, şi nu vei tremura de faptele Mele”.***

Însă pentru ce oare hotărăşte El un termen aşa de scurt de iertare ? Pentru că tu să cunoşti fapta cea bună a ninivitenilor, care în aşa de puţine zile s-au pocăit de aşa de multe păcate şi le-au stârpit. Totodată, trebuie să te minunezi de îndurarea lui Dumnezeu, căreia i-a fost de ajuns o pocăinţă atât de scurtă pentru atât de multe păcate; de aceea tu nu trebuie să cazi în deznădăjduire, măcar de ai fi săvârşit mii de păcate. Precum un om leneş şi delăsător, care, deşi are timp de pocăinţă, totuşi nu săvârşeşte nimic însemnat, ci din uşurătatea minţii, întârzie de a se împăca cu Dumnezeu; pe când dimpotrivă, cel râvnitor şi dispus la pocăinţă, în timp scurt poate face îndestulare pentru păcatele multor ani.

Nu s-a lepădat oare Petru de Domnul de trei ori ? Şi a treia oară n-a făcut el oare aceasta cu jurământ ? Nu s-a temut el oare de vorbele unei slujnice nebăgate în seamă ? Şi ce ? Avut-a el oare trebuinţă de mulţi ani spre a se pocăi ? Nicidecum, ci într-o noapte a căzut şi iarăşi s-a ridicat, într-o noapte s-a îmbolnăvit şi iarăşi s-a

însănătoşit. Dar cum s-a făcut aceasta ? El a plâns şi s-a văitat, şi nu în chip obişnuit, ci plin de râvnă şi de seriozitate. De aceea Evanghelistul nu zice numai: ,,a plâns", ci: ***„a plâns cu amar"*** (Mt. 26, 75).

Însă cât de mare a fost puterea acestor lacrimi, cuvintele nu o pot spune; dar urmarea lucrului arată aceasta. Adică, după acea cădere grea – şi ce cădere în păcat putea fi mai cumplită decât lepădarea de Domnul ? - Hristos iarăşi a aşezat pe Petru în vrednicia sa cea de mai înainte şi iarăşi i-a dat dregătoria întâietăţii în Biserică, şi, ceea ce este mai mult, el ne spune că dragostea lui Petru este mai mare decât a tuturor celorlalţi Apostoli, când îl întreabă: ***„Petre, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?"*** (În. 21, 15).

Poate tu vei zice că pe niniviteni de aceea i-a iertat Dumnezeu aşa de uşor, căci ei nu erau învăţaţi în religia cea adevărată, după cum zice Sfânta Scriptură: ***„Sluga care nu a ştiut voia Domnului sau, şi a făcut cele vrednice de bătăi, se va bate puţin"*** (Lc. 12, 48). Pentru ca tu să nu pui aceasta împotrivă, ţi-am adus căderea Sfântului Petru, care, desigur, cunoştea cu desăvârşire voia Domnului, însă iată că el, măcar că a păcătuit, ba încă a săvârşit cel mai mare păcat, totuşi a dobândit din nou cea mai mare încredere. De aceea, nu deznădăjdui nici tu pentru păcatele tale.

Mai rău decât însuşi păcatul este împietrirea în păcat; şi încă şi mai rău este, la cădere, când cineva nu se scoală iarăşi. Aceasta o deplânge Pavel mai mult şi o socoteşte mai vrednică de tânguit, când scrie Corintenilor: ***„Mă tem ca nu cumva, venind iarăşi, să mă smerească Dumnezeul meu la voi şi să plâng pe mulţi care au păcătuit mai înainte şi nu s-au pocăit de necurăţia, de desfrânarea şi de necumpătarea pe care le-au făcut"*** (II Cor. 12, 21).

Dar care timp ar putea fi mai potrivit pentru pocăinţă decât tocmai timpul postului? Dar să ne întoarcem la istoria profetului Iona. După ce a auzit el aceste cuvinte ale Domnului, s-a sculat şi s-a dus la Iopi, ***„spre a fugi de la faţa Domnului la Tharsis"*** (Iona l, 3).

O, omule, unde voieşti să fugi ? Nu ştii tu oare, ce zice Psalmistul: „Unde mă voi duce de la duhul Tău, şi de la faţa Ta unde voi fugi?" (Ps. 138, "7).

- *Poate undeva pe pământ ? Însă **„al Domnului este pământul şi plinirea lui"** (Ps. 23, 1).*
- *Sau în lumea cea dedesubt ? Dar **"de mă voi pogorî şi acolo – zice Psalmistul -Tu de faţă eşti"** (Ps. 138, 8).*
- *Sau în cer? Însă **„de mă voi sui în cer, Tu acolo eşti"** (loc. cât.).*

- *Sau poate cumva în mare ? **„Dar şi acolo mâna ta mă va apuca”’**, zice Sfânta Scriptură (biidem, 10), precum tocmai s-a întâmplat lui Iona.*

Cu toate acestea, păcatul are acea însuşire că umple sufletul nostru de multă nebunie. Adică, precum cei ameţiţi şi beţi nebuneşte şi fără prevedere şovăiesc în toate părţile, chiar şi când în apropierea lor ar fi o beznă sau o prăpastie adâncă, sau altceva asemănător, în care ar putea să se rostogolească, tot aşa se li întâmplă şi păcătoşilor, îmbătaţi, ca de vin, de pofta de a săvârşi păcatul, ei şovăiesc în toate părţile, nu ştiu ce fac şi nu văd nici primejdia cea de faţă, nici pe cea viitoare.

Pentru ce, spune-mi, Iona, pentru ce vrei tu să fugi de Domnul ? Rabdă puţin şi cu fapta te vei încredinţa că nu poţi să fugi la mare, care şi ea este o slugă a lui Dumnezeu. Deci, abia s-a suit Iona în corabie, că marea a înălţat valurile sale şi a aruncat undele sale până la cer. Marea a făcut ca robul cel credincios, care întâlnind pe un alt rob care a prădat pe stăpânul său, nu-1 pierde din vedere şi împiedică pe oricine ar voi să-1 ia, până ce robul cel necredincios nu s-a întors îndărăt, îndată ce ea a întâmpinat şi a cunoscut un alt rob necredincios, pricinuieşte mii de greutăţi corăbierilor care 1-au primit, mugeşte şi, măcar că nu face chiar judecată, totuşi ameninţă a înghiţi corabia împreună cu oamenii, dacă nu se va preda robul cel necredincios.

Deci, ce au făcut corăbierii în acea furtună ? Au aruncat proviziile din corabie (Iona l, 5). Corabia însă nu s-a uşurat, căci povara cea mai grea rămăsese în ea, adică profetul cel păcătos; atât de greu nu prin trupul său. ci prin păcat.

Căci nimica nu este aşa de greu şi apăsător ca păcatul; de aceea, profetul Zaharia l-a înfăţişat sub icoana unui bulgăre de plumb (Zah. 5, 7); iară David descrie firea păcatului prin cuvintele: ***„Păcatele mele au covârşit capul meu, ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine”*** (Ps.37, 5)

Şi Hristos a strigat către cei ce au trăit cu multe păcate: ***„Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni”*** (Mt. 11, 28).

Aşadar, păcatul lui Iona a îngreunat corabia şi o ameninţă cu pieirea. Între acestea, Iona zăcea dedesubt în corabie şi dormea. Somnul, deşi era greu, nu era plăcut, ci trist; era un somn în care el căzuse nu din nepăsarea de primejdie, ci din melancolie.

Adică, robii care nu s-au înrăutăţit, pricep îndată că au greşit. Aşa a fost şi cu Iona. După ce a săvârşit păcatul, el îndată a cunoscut mărimea greşelii sale. Aşa este

firea păcatului. Odată păcatul născut, el pricinuieşte sufletului, ce l-a născut, nenumărate dureri. Se întâmplă cu totul altfel decât la naşterea cea firească. Odată ce femeia a născut, vaietele ei încetează. Dimpotrivă, păcatul tocmai după naşterea sa chinuieşte mai mult sufletul din care s-a născut.

Deci, ce face cârmaciul corabiei ? ***„A venit la Iona şi i-a zis: „Scoală-te şi roagă pe Dumnezeul tău”*** (Iona 1,6). Aşadar, el ştia din experienţă că aceea nu era o furtună obişnuită, ci era trimisă de Dumnezeu, împotriva căreia nu ajunge meşteşugul oamenilor şi mâna cârmaciului nimica nu isprăveşte. El a văzut că în cazul de faţă avea trebuinţă de un alt cârmaci mai puternic, adică de acela care cârmuieşte toată lumea, de ajutorul cel ceresc. De aceea, corăbierii au părăsit cârma şi odgoanele şi toate celelalte, şi au ridicat mâinile lor la cer, spre a chema pe Dumnezeu în ajutor.

Şi când aceasta n-a folosit la nimic, atunci ei, zice Sfânta Scriptură au aruncat sorţi, iar sorţii au descoperit pe cel vinovat (Iona l, 7). Însă ei nu 1-au aruncat îndată în mare, ci 1-au ţinut în mijlocul furtunii şi al freamătului, ca şi cum ar fi fost linişte, au format judecata în corabie, ca el să vorbească pentru sine şi să se apere, şi totul s-a cercetat cu aşa amănunţime ca şi cum ei ar fi trebuit să dea cuiva socoteală despre hotărârea lor de judecată.

Ascultă numai cum totul seamănă a fi cercetat judecătoreşte: ***„Spune nouă ce este lucrul tău şi de unde vii şi încotro mergi, şi din ce ţară şi din ce popor eşti tu ?”*** (Iona l, 8)!

Marea cea mugitoare 1-a pârât, soarta 1-a aflat şi a mărturisit contra lui, ei totuşi nu au rostit îndată hotărârea de osândă asupra lui, ci au urmat ca la o curte de judecată, unde, cu toate că sunt de faţă pârâţii, martorii şi dovezile, totuşi osânda morţii nu se rosteşte, până ce pârâtul însuşi nu mărturiseşte nelegiuirea sa. Aşa au făcut şi corăbierii aceia. Măcar că erau oameni neînvăţaţi şi neştiutori, ei totuşi au urmat obiceiul judecătoriei, şi încă într-o astfel de mugire şi învăluire a mării, încât ei abia puteau răsufla.

De unde oare, iubiţilor, venea această putere atât de prevăzătoare împotriva profetului ? Ea venea de la pronia şi de la înţelepciunea lui Dumnezeu. Adică Dumnezeu a îngăduit acestea, ca să aducă aminte profetului că el trebuie să fie blând şi iubitor de oameni.

Aceasta era ca şi cum ar fi strigat către dânsul şi i-ar fi zis: „Urmează acestor corăbieri, acestor oameni altminteri neînvăţaţi. Ei nu socotesc lucru mic o singură

viaţă, se poartă nu fără cruţare chiar şi cu o singură persoană; tu, dimpotrivă, ai expus la primejdia pieirii o cetate întreagă, cu atât de multe mii de locuitori. Ei, măcar că au descoperit pe pricinuitorul răutăţii izbucnite asupra lor, totuşi, nu s-au năpustit asupra lui cu judecata osândirii; tu însă, măcar că nu ai pârât pe nimeni dintre niniveteni, totuşi îi arunci în nenorocire şi în pierdere.

Eu ţi-am poruncit să te duci la dânşii şi, prin predicarea ta să-i chemi la mântuire; tu însă n-ai ascultat; dimpotrivă, aceşti corăbieri, fără a le cere cineva, fac totul ca să te scape ; de pedeapsă pe tine, cel vinovat. Adică, cu toate că marea s-a înfăţişat ca pârâş al profetului şi sorţii au mărturisit contra lui, şi el însuşi a recunoscut şi a mărturisit fuga sa, cu toate acestea ei nu s-au grăbit a-1 pierde, ci s-au oprit, au cercat şi au făcut totul ca, la o asemenea vădită vinovăţie, de va fi cu putinţă, să nu-1 predea mării, însă marea, sau mai bine Dumnezeu, n-a îngăduit aceasta, voind, atât prin corăbieri, cât şi printr-un monstru din mare, să aducă pe profet la o cale mai bună. Deci, când ei au auzit pe Iona zicând: ***„Luaţi-mă şi mă aruncaţi în mare, şi se va alina marea asupra voastră”*** (Iona l, 12), ei n- au voit să facă aceasta, ci au cârmit spre ţărm; valurile însă i-au împiedicat.

Tu până acum ai judecat pe profet pentru fuga lui; ascultă-l acum cum grăieşte în pântecele chitului de mare şi cum mărturiseşte nedreptatea sa. Acolo, adică în fugă, el a greşit ca un om de rând, iar aici s-a arătat ca un profet. Aşadar, marea 1-a luat şi 1-a închis în pantecele unui monstru, ca într-o temniţă. El nu s-a nimicit nici de valurile cele înfricoşate, nici de monstrul cel încă şi mai înfricoşat care 1-a înghiţit; ba mai mult, acesta din urmă 1-a mântuit şi 1-a dus la Ninive; iară el s-a dus apoi acolo şi a vestit hotărârea Domnului pentru pierderea cetăţii. Ninivetenii au auzit aceasta, au crezut cuvintele lui, nu le-au nesocotit, ci s-au grăbit îndată la post, bărbaţi şi femei, şi robi şi stăpâni, căpetenii şi supuşi, copii şi bătrâni; ba chiar nici animalele cele fără de minte n-au fost scutite de păzirea acestei datorii.

Pretutindeni se vedeau haine de pocăinţă, pretutindeni cenuşă, pretutindeni lacrimi şi suspine, însuşi împăratul s-a pogorât de pe tron, a depus coroana sa şi s-a îmbrăcat în veştmânt de pocăinţă; şi cu chipul acesta ei au mântuit cetatea de pieire. Aici s-a putut vedea ceva rar, adică porfira stând îndărăt, în dosul hainei celei de pocăinţă.

Ceea ce n-a putut porfira, a isprăvit veştmântul cel de pocăinţă, iar ce n-a putut coroana, a putut cenuşa.

Aşadar, vezi cât de adevărat este ceea ce zic eu, că cineva nu trebuie să se teamă de post, ci să se teamă de viaţa cea desfătată, de lăcomie şi de îmbuibare,

îndoparea şi îmbuibarea au zguduit cetatea Ninivei şi au dus-o aproape de pieire. Postul însă iarăşi a întărit cetatea.

- *Cu postul a intrat Daniil în groapa leilor, umblând printre fiarele acelea grozave ca printre nişte oi.*
- *Cu postul au intrat cei trei tineri în cuptorul cel înfocat din Babilon, mult timp petrecând în flacără.*

Iată rodurile cele mărite ale postului!

Dar vei zice, poate: postul slăbeşte trupul. Dar ascultă ce învaţă Sfânta Scriptură: ***„Chiar dacă omul nostru cel din afară se trece, cel dinlăuntru însă se înnoieşte din zi în zi”*** (II Cor. 4, 16).

Afară de aceasta, dacă vei cumpăni lucrul mai cu de-amănuntul, vei afla că postul este chiar folositor sănătăţii, întreabă pe doctori, şi ei cumpătarea şi înfrânarea o vor numi mamă a sănătăţii, pe când din îmbuibare şi din viaţa cea desfătată provin mii de boli. Acestea sunt nişte lucruri otrăvite, care ies dintr-un izvor otrăvit, şi vatămă atât sănătatea trupului, cât şi a sufletului.

Aşadar, să nu ne înfricoşăm de post, care ne eliberează de nenumărate răutăţi. Eu zic aceasta nu fără temei, ci pentru că ştiu că unii se tem de post, ca de un tiran cumplit, astfel că ei înşişi se vatămă pe sine, prin îmbuibare şi necumpătare. Eu, deci, vă îndemn să nu pierdeţi prin desfătare şi beţie folosul adus de post.

Când cineva, pentru stricarea de stomac, trebuie să ia doctorie, dar mai întâi îşi încarcă stomacul cu mâncări nesănătoase, atunci el, deşi simte amărăciunea doctoriei, nu are de la ea nici un folos. Tocmai aşa se întâmplă cu tine, când înainte de a începe postul, mai întâi te umpli cu mâncare şi cu băutură, ca apoi a doua zi să primeşti doctoria postului. Tu simţi atunci numai neplăcerea, dar n-ai nici un folos de la dânsa, fiind luată toată puterea doctoriei, prin necumpătarea cea săvârşită de tine. Când tu însă vei lua doctoria postului cu cumpătare trupească şi cu trezvie sufletească, ea va putea curăţi multe din păcatele tale cele vechi.

Aşadar, să nu intrăm în post beţi şi ameţiţi, nici să nu trecem de la post iarăşi la beţie, ca să nu se întâmple cu noi ceea ce se întâmplă cu un trup slab, care, împins fiind mai tare, cade. Acelaşi lucru se întâmplă sufletului nostru, dacă el la începutul şi la sfârşitul postului se înveleşte de norul necumpătării şi al beţiei. Aceia care se luptă cu fiarele cele sălbatice păzesc şi învelesc în tot chipul cu putinţă membrele cele de căpetenie. Asemenea fac acum mulţi oameni în faţa postului.

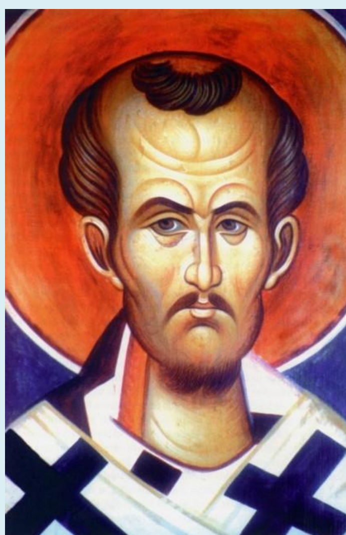
Ei privesc postul ca pe o fiară sălbatică, cu care trebuie să se lupte, şi deci se înarmează cu îmbuibarea, se învelesc cu lăcomia şi cu îmbuibarea şi aşa aşteaptă venirea postului, care totuşi nu este sălbatic şi înfricoşat, ci înfăţişarea lui este blândă şi lină. Dacă întreb pe vreunul: „De ce te îmbeţi tu astăzi ?”, el zice: „Pentru că mâine am să încep postul”, însă spuneţi, nu este aceasta oare o nebunie înfricoşată, de a voi să înceapă cu suflet necurat această mărită îndeletnicire cu fapta cea bună ?

Am mai avea multe de zis, dar pentru cei înţelegători este destul aceasta, de vor voi să facă îndreptare vieţii lor.

Fie ca noi, prin postul nostru, să ne facem vrednici de Împărăţia cerului, pe care să ne-o dea harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine mărirea, acum şi-n vecii vecilor ! Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Că de veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc!

„Să imităm pe Stăpânul nostru! Să nu luăm în seamă când greşesc alţii faţă de noi, să iertăm pe cei ce ne greşesc! Dar când păcatul se întinde la Dumnezeu, atunci să pedepsim! Dar nu ştiu cum se face că noi facem cu totul dimpotrivă!

Nu ne străduim de loc să pedepsim păcatele săvârşite împotriva lui Dumnezeu, dar dacă se întâmplă să păcătuiască cineva faţă de noi, îl mustrăm şi-l osândim cu asprime; nu ne dăm seama că pornim cu asta şi mai mult cu mânie asupra noastră pe Iubitorul de oameni Dumnezeu.

Că Dumnezeu obişnuieşte adeseori să nu ţină seama de păcatele ce le săvârşim faţă de El, dar pedepseşte cu multă asprime păcatele ce le săvârşim faţă de semenii noştri...". (Omilii la Facere, omilia XXVI, II, în col. PSB, vol. 21, p. 321).

„Pilda aceasta a datornicului nemilostiv (Matei 18) n-a spus-o Domnul despre talanţi şi despre dinari, ci de mulţimea păcatelor şi greşelilor noastre, ca să aflăm că noi, deşi suntem datori Stăpânului cu zeci de mii de păcate, totuşi, pentru nespusa Lui iubire de oameni, primim iertare de la El.

Dar dacă suntem cruzi şi nemiloşi faţă de semenii noştri, faţă de cei de aceeaşi fire cu noi, dacă nu le iertăm greşelile ce ni le greşesc nouă, ci le purtăm ură şi duşmănie pentru aceste păcate neînsemnate - căci câtă deosebire este între o sută de dinari şi zece mii de talanţi tot atât de mare deosebire este între păcatele ce le

facem noi lui Dumnezeu şi păcatele ce ni le fac nouă semenii noştri - atunci, vom atrage asupra noastră mânia Stăpânului şi stăpânul va porunci să fim traşi la răspundere şi pedepsiţi şi pentru păcatele pentru care primisem iertare mai înainte”.(Omilii la Facere, omilia XXVII, VII, în col. PSB, vol. 21, p. 346).

„Aşa şi Tatăl vostru Cel ceresc vă face vouă, dacă nu iertaţi fiecare fratelui său din inimile voastre păcatele lor (Matei 18, 35). Mare este câştigul pildei, numai dacă voim să fim cu luare aminte. Ce? Putem ierta noi, oare, atâta cât ne iartă Stăpânul? Nu! Şi chiar dacă am voi să facem lucrul acesta, apoi noi iertăm unor robi ca şi noi, pe când noi primim iertarea de la Stăpân! Şi uită-te cât de precise sunt cuvintele Stăpânului! N-a spus atât: Dacă nu iertaţi oamenilor greşelile.

- Dar ce?

- Dacă nu iertaţi fiecare fratelui său din inimile voastre păcatele lor. Uită-te, că vrea ca inima noastră să ajungă liniştită şi potolită, cugetul nostru netulburat şi slobod de orice patină; vrea să arătăm multă bunătate semenilor noştri.

Şi în altă parte îl putem auzi pe Hristos spunând iarăşi: ***Dacă veţi ierta oamenilor greşelile lor, vă va ierta şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc*** (Matei, 6, 14). ***Să nu socotim că facem bine altuia, atunci când iertăm cuiva păcatele sau că-i facem aceluia mare har! Nu! Noi suntem cei care ne bucurăm de binefacere şi mult folos ne pricinuieşte nouă fapta aceasta***; şi iarăşi, după cum dacă nu-i iertăm pe cei ce ne greşesc, pe aceia cu nimic nu-i putem păgubi, dar nouă înşine ne pregătim mai dinainte osânda de nesuferit a gheenei.

De aceea, rogu-vă, socotind toate acestea, să nu căutăm nicicând să ne răzbunăm pe cei care ne supără sau care ne fac în alt chip vreun rău sau care se poartă cu duşmănie faţă de noi; dimpotrivă, gândindu-ne de câtă binefacere ne suntem nouă înşine pricinuitori dacă iubim pe duşmanii noştri şi câtă îndrăznire dobândim înaintea Stăpânului, dar mai înainte de toate gândindu-ne că împăcarea cu cei care suntem certaţi şterge păcatele noastre, să ne sârguim şi să ne silim să iubim pe duşmanii noştri. Gândindu-ne, dar, la câştigul ce-l avem din această purtare, să arătăm celor ce ne urăsc tot atât de mare dragoste ca şi cum ne-ar fi cu adevărat prieteni.

Dacă ne gândim bine, nu ne pot fi de atât folos prietenii şi cei care caută să ne ajute în orice chip, cât ne poate fi de folos dragostea pe care o arătăm celor ce ne duşmănesc şi ne fac rău! Dragostea aceasta ne face vrednici de bunăvoinţa cea de

sus şi ne uşurează povara păcatelor". (Omilii la Facere, omilia XXVII, VII, în col. PSB, vol. 21, pp. 346-347).

„De va şi cădea vreun om. Iarăşi arată dezvinovăţire pentru păcătos într-un alt temei de iertare: neputinţa firii, pe care o dă de înţeles prin numele de om; fiindcă precum marele Iov, vrând să-şi atragă iertarea lui Dumnezeu, grăia: ***Ce este omul că-l socoteşti pe el şi ai făcut cercetarea păcatelor lui?*** (v. Iov 7, 17-18), aşa facem şi noi atunci când cerem iertare pentru cineva care a greşit, spunând într-una: Om este, şi amintind de fire, şi prin aceasta trăgând spre milă pe cel mâniat.

De asta şi Pavel arată dezvinovăţire în fire şi nimicnicia ei, zicând: ***De va şi cădea vreun om în vreo greşeală***" (Cele dintâi omilii la Facere, cuvântul al nouălea, p. 121)

Nu voieşti, zice, să-l miluieşti pe fratele? Nu vrei să-i dai iertare, că este om şi el? Nu vrei, ca om duhovnicesc ce eşti, să-i întinzi mâna? Ia seama la lucrurile tale şi nu vei avea nevoie să fii sfătuit pentru a-l ajuta pe cel ce zace, ci singur îndeamnă-te. Cum şi în ce chip? Păzindu-te pe tine, ca să nu fii şi tu ispitit. N-a zis: că negreşit ai să păcătuieşti şi tu, ca să nu facă prea apăsător cuvântul. Dar cum? Ca să nu cazi şi tu în ispită. Poate că vei păcătui, poate nu. Deci, viitorul nefiind cunoscut, învistiereşte-ţi dinainte taina iubirii de oameni prin facerile de bine către aproapele: de vei cădea vreodată, vei afla comoară mare de milă pusă deoparte" (Cele dintâi omilii la Facere, cuvântul al nouălea, pp. 122-123).

„***Dacă îţi aduci darul tău la altar şi acolo îţi aduci aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău înaintea altarului şi du-te de te împacă cu fratele tău şi apoi vino şi adu-ţi darul tău*** (Matei 5, 93-94).

Ce bunătate! Ce iubire de oameni covârşitoare! Pentru dragostea noastră de aproapele Dumnezeu renunţă la cinstea şi slujirea ce trebuie să l-o aducem. (...)

Ce cuvinte ar putea fi mai blânde decât acestea? Să fie întreruptă închinăciunea ce Mi-o aduci, ne spune Hristos, ca să rămână dragostea ta! Pentru că şi împăcarea cu fratele tău este tot o jertfă! De aceea n-a spus: După ce îmi vei aduce darul sau: înainte de a-l aduce, ci îl trimite să se împace cu fratele său după ce darul este dus la altar şi jertfa începuse. Ii porunceşte, deci, să alerge, chiar în mijlocul slujbei; nici după ce s-a sfârşit slujba, nici înainte de a începe.

- Pentru ce ne porunceşte să facem aşa? Care e pricina?

- După părerea mea, prin o astfel de poruncă, ***Domnul vrea să ne arate şi să ne dovedească două lucruri. Unul, de care am vorbit mai sus, pentru a ne arăta că preţuieşte mult dragostea, că o socoteşte a fi cea mai mare jertfa şi că fără dragoste nu este primită nici slujba şi nici închinăciunea adusă lui Dumnezeu; al doilea, pentru a ne constrânge să ne împăcăm cu fratele nostru. Cel care a primit porunca de a nu aduce închinăciune lui Dumnezeu înainte de a se împăca cu cel certat, se va grăbi să alerge la cel supărat, ca să pună capăt vrajbei, dacă nu din dragostea de aproapele, cel puţin să nu-i rămână jertfa nesăvârşită.***

Domnul a folosit aceste cuvinte tari, tocmai pentru a înfricoşa şi a deştepta. După ce a spus: ***Lasă darul tău, nu s-a oprit la atâta, ci a adăugat: înaintea altarului - iarăşi ca să înfricoşeze şi cu locul - şi pleacă. Şi n-a spus numai: pleacă, ci a adăugat: Mai întâi şi apoi venind adu darul tău. Prin toate aceste cuvinte a arătat că această sfântă masă a altarului nu primeşte pe cei care trăiesc în duşmănie unii cu alţii.***

Să audă aceste cuvinte cei iniţiaţi, toţi câţi se apropie de sfânta masă cu duşmănie în suflet! Să le audă şi cei neiniţiaţi", că şi către ei sunt adresate cuvintele acestea! Aduc şi ei jertfă şi dar, adică rugăciune şi milostenie. Şi rugăciunea e jertfă. Ascultă ce spune profetul: ***Jertfa de laudă Mă va slăvi*** (Ps., 29, 24); şi iarăşi:

Jertfeşte lui Dumnezeu jertfă de laudă! (Ps., 49, 15); şi: ***Ridicarea mâinilor mele, jertfă de seară*** (Ps., 140, 2). Deci dacă-ţi faci rugăciunea fără să fii împăcat cu fratele tău, e mai bine să laşi rugăciunea, să te duci să te împaci cu fratele tău şi apoi să te rogi.

Toate s-au făcut pentru a fi pace între oameni. Pentru asta chiar Dumnezeu S-a făcut om, a făcut toate acele lucruri mari, ca să ne aducă pace. Prin porunca aceasta Hristos trimite pe cel ce a făcut răul la cel căruia i-a făcut rău; în Rugăciunea Domnească trimite pentru împăcare pe cel năpăstuit la făptaş.

În Rugăciunea Domnească spune: ***Iertaţi oameni lor greşalele lor*** (Matei 6, 14); aici zice: Dacă are ceva împotriva ta, du-te la ei Dar, mai bine spus, mi se pare că şi aici trimite Domnul tot pe cel năpăstuit la făptaş, că n-a spus: împacă pe fratele tău, ci: împacă-te!; spusa pare a fi pentru cel ce a săvârşit răul, dar toate cuvintele sunt zise pentru cel năpăstuit.

- Dacă te împaci cu el, îi spune Hristos, prin dragostea arătată aceluia Mă vei avea şi pe Mine milostiv şi vei putea aduce jertfa cu multă îndrăznire.
- Dacă mai urăşti încă, gândeşte-te că şi Eu renunţ cu plăcere la cele ce Mi se cuvin, numai ca voi să fiţi prieteni. Să-ţi fie aceasta mângâiere mâniei tale!

Hristos n-a spus Când ţi-a făcut un mare rău, atunci împacă-te, ci: Dacă are ceva cât de mic împotriva ta.

Şi n-a adăugat: Dacă pe drept sau pe nedrept, ci a spus numai atât: Dacă are ceva împotriva ta. Chiar dacă te-ar urî pe bună dreptate, nici aşa nu trebuie să întinzi mai departe ura. ***Că şi Hristos avea toată dreptatea să fie supărat pe noi, şi totuşi S-a dat pe Sine însuşi spre junghiere, fără să ţină seamă de acele greşeli ale noastre.***

De aceea şi Pavel, în alt chip, ne sileşte să ne împăcăm, spunându-ne: ***Soarele să nu apună peste mânia voastră*** (Efes., 4, 26). După cum a luat ca pricină a împăcării jertfa, tot aşa şi Pavel, în acelaşi scop, a luat ziua. Se temea ca nu cumva noaptea, cel mânios rămânând singur, să nu i se mărească şi mai mult mânia. Ziua întâlneşte o mulţime de oameni, aceştia îi pot risipi mânia şi-i pot abate gândurile; dar noaptea, când omul este singur şi stă şi se socoteşte în el însuşi, valurile mâniei cresc şi furia ajunge mai mare.

De aceea, dar, Pavel o ia înainte; vrea să-l predea nopţii împăcat, pentru ca diavolul să nu mai aibă vreun prilej, datorită singurătăţii, să aprindă cuptorul mâniei şi s-o facă mai cumplită. Tot aşa şi ***Hristos nu îngăduie nici cea mai mică amânare, pentru ca nu cumva, odată jertfa împlinită, cel cu mânia în suflet să se trândăvească, să amâne împăcarea de pe o zi pe alta. Hristos ştie că duşmănia trebuie scoasă iute din suflet; şi, ca un doctor iscusit, nu dă numai doctorii ce ne pot feri de boli, ci şi doctorii care tămăduiesc bolile***". (Omilii la Matei, omilia XVI, IX, în col. PSB, vol. 23, pp. 212-214).

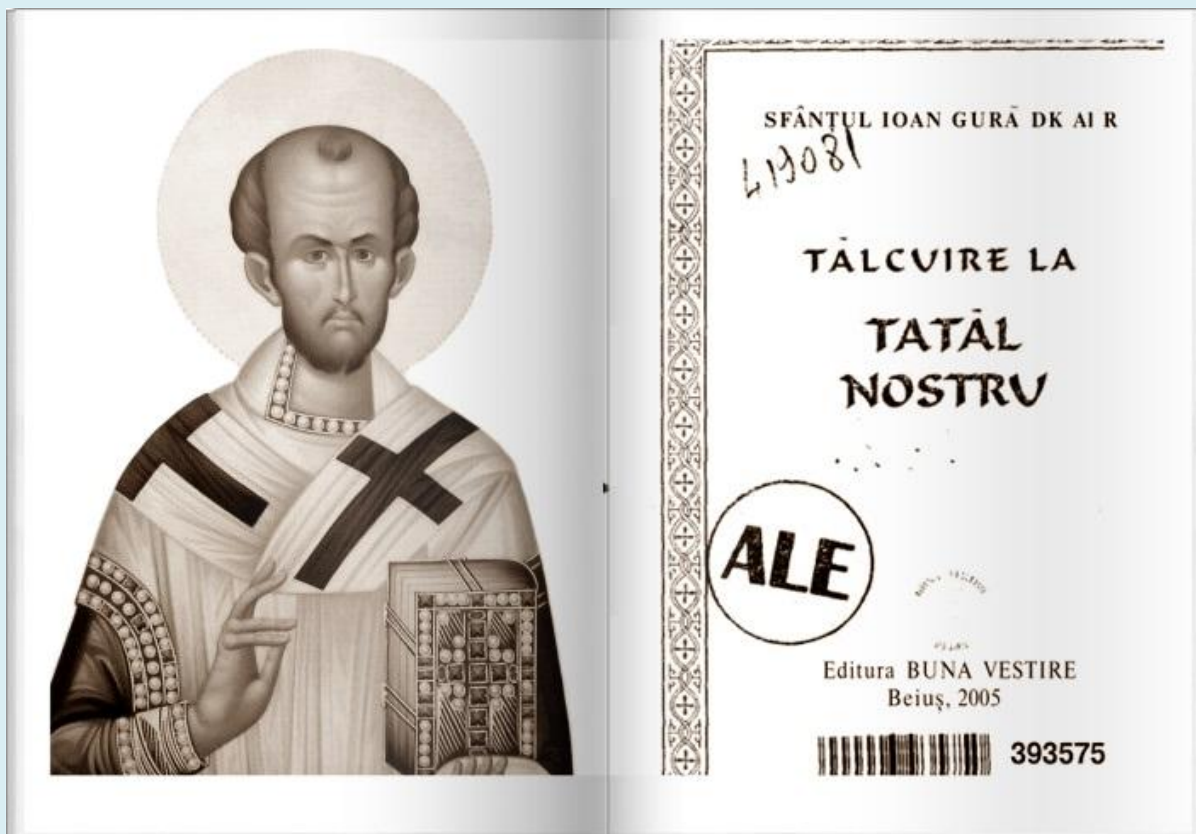
„... ***porunca de a ne împăca cu duşmanii noştri este o poruncă ce distruge toate păcatele zămislite de duşmănie***". (Omilii la Matei, omilia XVI, X, în col. PSB, vol. 23, p. 214)

„***Ce înseamnă a se împăca? înseamnă sau: Primeşte mai bine să ţi se facă nedreptate, sau: Aşa judecă pricina ta, ca şi cum ar judeca-o celălalt, ca nu cumva, din pricina egoismului tău, să strici dreptatea; şi, dimpotrivă, când judeci pricina altuia, judecă-o ca şi cum ar fi vorba de pricina ta şi aşa pronunţă sentinţa.***

Dacă e greu, nu trebuie să te minunezi; că pentru asta a dat Hristos mai înainte toate acele fericiri, ca, prin şlefuirea şi pregătirea mai dinainte a sufletului ascultătorului, să-l facă mai destoinic pentru primirea întregii Sale legiuiri" (Omilii la Matei, omilia XVI, X, în col. PSB, vol. 23, p. 215)

(din Lumina Sfintelor Scripturi - Antologie tematică din opera Sfântului Ioan Gură de Aur, Edit. Anestis 2008, p. 838-839)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuire la Tatăl nostru (carte)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuire la Tatăl nostru:
https://www.academia.edu/42651977/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_-_T%C3%A2lcuire_la_Tat%C4%83l_nostru

Sfântul ierarh Ioan Gură de Aur - Tâlcuire la rugăciunea "Tatăl nostru":
https://www.academia.edu/42651997/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_-_T%C3%A2lcuire_la_rug%C4%83ciunea_Tat%C4%83l_nostru_

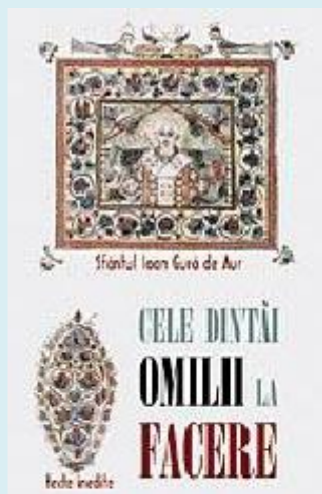
***

Tălmăcirea Sfântului Ioan Hrisostom, socotit până astăzi cel mai mare propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu din Biserica creştină, se caracterizează prin simplitate şi profunzime, claritatea stilului, expunerea sistematică şi înlănţuirea logică a ideilor,

Iată de ce ne-am gândit că ar fi bine să punem la îndemâna credincioşilor Bisericii străbune ortodoxe în colecţia „Mărgăritare duhovniceşti" a Editurii Buna Vestire explicarea rugăciunii Tatăl nostru, făcută de acest mare ierarh si dascăl al lumii, în traducerea părintelui Dumitru Fecioru, căruia îi aducem şi pe această cale un pios

omagiu pentru că ne-a dăruit în româneşte atâtea si atâtea traduceri din scrierile Sfântul Ioan, numit de contemporanii săi ,,Hrisoroas", adică „râu în ale cărui valuri curge aur".

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cele dintâi omilii la Facere

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cele dintâi omilii la Facere:
https://www.academia.edu/42652043/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_-_Cele_dint%C3%A2i_omilii_la_Facere

****

Aceste nouă cuvinte la Cartea Facerii au fost rostite, după cum se presupune, chiar în cel dintâi an al lucrării de propovăduire desfăşurate de Sfântul Ioan Gură de Aur în Antiohia şi anume 386.

&&&

„Dar ce ne priveşte pe noi", vor zice unii, „cuvântul despre Facere?" Ne priveşte, iubiţilor: că dacă este adevărat că ***„din mărimea şi frumuseţea fãpturilor, după socoteală se cunoaşte Făcătorul lor" (Int. Sol. 13,5), cu cât vom cerceta mai mult mărimea şi frumuseţea fãpturilor, cu atât ne vom apropia mai mult de Făcător. Este foarte bine a şti ce e fãptura şi ce e Făcătorul, ce este lucrul şi ce e Făcătorul: că de ar fi ştiut să le despartă bine pe acestea vrăjmaşii adevărului, n-ar fi încurcat toate, răsturnând jos cele de sus – nu că ar fi coborât stelele şi cu cerul şi ar fi ridicat pământul, ci că ei coborând pe împăratul cerurilor de pe tronurile împărăteşti L-au pus în rândul fãpturii, cinstind fãptura cu întâietăţile Dumnezeirii.***

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la cartea "Facerea (Geneza)" - despre crearea lumii şi a neamului omenesc

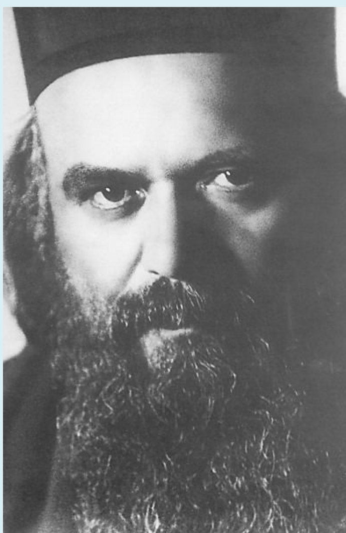

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la cartea "Facerea (Geneza)" - despre crearea lumii şi a neamului omenesc:
https://www.academia.edu/42652059/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_T%C3%A2lcuiri_la_cartea_Facerea_Geneza_despre_crearea_lumii_%C5%9Fi_a_neamului_omenesc

***

Dacă nu poţi cunoaşte, omule, acestea pe care le avem înaintea ochilor şi pe care le săvârşeşte priceperea omenească, datorită iubirii de oameni a lui Dumnezeu, cum poţi cunoaşte desăvârşit pe cele create de Dumnezeu? Ce iertare mai poţi avea? Ce cuvânt de apărare, când eşti atât de nebun de-ţi închipui cele mai presus de firea ta? Este semnul celei mai mari nebunii să spui că toate s-au făcut dintr-o materie preexistentă şi să nu mărturiseşti că Dumnezeu, Creatorul universului, le-a adus din nefiinţă.

Sfântul Nicolae Velimirovici - Predică la duminica Lăsatului sec de brânză – a izgonirii lui Adam din Rai (Începutul postului Sfintelor Paşti)

Prima regulă a soldatului care se află pe câmpul de luptă, este să nu se predea duşmanului. Comandantul dă comanda dinainte, ca fiecare soldat să se ferească de capcana inamicului, pentru a nu fi înşelat şi prins.

Soldatul cel singuratic, flămând, înfrigurat şi dezbrăcat, va fi mai ispitit să se predea duşmanului. Potrivnicul înşelător se va folosi de strâmtorările sale prin toate căile cu putinţă.

- *Vrăjmaşul poate fi flămând, dar va arunca soldatului o bucată de pâine, pentru a-i arăta acestuia îndestularea sa.*
- *Vrăjmaşul poate fi înfrigurat, zdrenţuit şi dezbrăcat, dar va arunca soldatului o hăinuţă, ca şi cum el ar fi îndestulat şi bine îmbrăcat.*
- *El va trimite soldatului ziceri, în care se laudă că este în întregime sigur de biruinţa sa, şi îl va minţi pe sărmanul soldat, ca şi cum ar avea regimente de prieteni de-ai soldatului la stânga şi la dreapta lui, care s-au predat, ori generalul aceluia fusese ucis în chip dovedit, ori împăratul aceluia ceruse încheierea armistiţiului!*
- *El va făgădui soldatului întoarcerea grabnică la vatră şi o slujbă bună şi bani şi tot ceea ce omul poate doar să viseze, atunci când se află în mare strâmtorare.*

Generalul arată toate aceste curse şi capcane ale vrăjmaşului, încă dinainte, şi atenţionează soldaţii să nu aibă încredere în ei cu nici un preţ, ci să se păzească pe ei, să nu se predea, ci să-şi păstreze steagul cu credinţă, chiar cu preţul vieţii.

Pentru soldaţii lui Hristos este o regulă de însemnătate întreagă, ca să nu se dea pe ei vrăjmaşului, în lupta cu duhul cel rău, al acestei lumi. Şi Hristos, ca Împărat şi Căpetenie a noastră în această luptă, ne arată aceasta şi ne atenţionează despre aceasta. ***"Iată, v-am spus de mai înainte."*** (Matei 24:25; cf. Ioan 14:29), spune El ucenicilor Săi.

Primejdia este mare şi vrăjmaşul oamenilor este mai cumplit şi mai înşelător decât oricare alt vrăjmaş pe care vi-l puteţi închipui. Domnul a grăit despre aceasta şi în alt loc: ***"iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu."*** (Luca 22:31).

Satan cercetează oamenii fără încetare, chiar din ziua în care l-a înşelat pe omul cel dintâi – din ziua în care a pus stăpânire pe libertatea oamenilor, şi i-a îndepărtat de Dumnezeu, punându-i în slujba lui. El îl atrage la sine pe soldatul lui Hristos, prin oricare înşelare cu putinţă, ademenindu-l cu făgăduieli mincinoase şi arătându-i o bogăţie care nu există.

Nimeni nu este mai flămând decât el, dar el le arată pâine celor flămânzi, chemându-i să se predea. Nimeni nu este mai dezbrăcat decât el, dar el îi atrage pe oameni spre culorile îmbrăcăminţii sale mincinoase şi închipuite. Nimeni nu este mai sărac decât el, dar el, ca un vrăjitor de bâlci, freacă două monede una de cealaltă şi arată privitorilor că el pare să aibă milioane. Nimeni nu a căzut mai jos decât el, dar el nu se opreşte niciodată din spusul minciunilor, ca să pară că este biruitor şi că soldaţii lui Hristos sunt învinşi, ca şi cum Hristos a fugit de pe câmpul de luptă şi se ascunde. "***El este mincinos şi tatăl minciunii***" (Ioan 8:44), şi toată puterea lui şi toate averile lui nu există cu adevărat. Lămurindu-i pe următorii Lui, de toate înşelările şi de armele diavolului, Domnul Iisus le-a arătat, prin cuvânt şi prin faptă, cum să reziste şi cu care arme să lupte.

Însuşi Hristos este cea mai însemnată armă a noastră, a celor care Îi urmăm Lui: venirea Lui printre noi şi puterea Lui din noi, sunt armele noastre cele mai tari. Ultimele Sale cuvinte pe care ni le arată Evanghelia sunt: "Iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului" (Matei 28:20). Şi El s-a arătat cu adevărat de-a lungul veacurilor, în milioanele de luptători neînfricaţi – apostoli, mucenici, mărturisitori, Părinţi purtători de Dumnezeu, fecioare evlavioase şi sfinţi bărbaţi şi femei; şi toate astea nu s-au arătat numai în vremurile trecute, ci în chip lămurit şi sigur şi în zilele noastre, pentru toţi cei care nu s-au supus duhului celui

rău. El nu numai că Se arată astăzi, dar Se va arăta şi la sfârşitul veacurilor, pentru că El a proorocit că la sfârşitul veacurilor se vor arăta martori însemnaţi (Apocalipsa 11:3).

Mai este şi puterea, care se vede limpede şi neîndoios, a Trupului şi Sângelui Său, Patima Lui, Cuvintele Lui, Crucea Sa mult iubită şi dătătoare de viaţă, Învierea Sa şi slava Sa fără de moarte. Voi, cei care sunteţi lămuriţi de puterea cea de nebiruit a lui Hristos, care curge neîncetat (precum curentul electric) prin credincioşii Săi, arătaţi aceasta şi altora! Şi voi, cei care nu sunteţi lămuriţi, dar doriţi să vă lămuriţi, faceţi tot ceea ce vă cere Evanghelia şi vă veţi lămuri. Lăsaţi-i pe cei care se îndoiesc cu răutate, să rămână în îndoiala lor. Ei nu-L lovesc pe Dumnezeu, ci pe ei înşişi; ei nu pun la îndoială pierzarea Lui Dumnezeu, ci chiar a lor. Va veni îndată vremea când nu se vor mai putea îndoi, dar credinţa nu li se va da lor.

Dar, pe lângă existenţa şi puterea lui Hristos, care sunt armele noastre de cel mai mare preţ, în lupta împotriva duhului rău, Domnul Iisus ne-a mai dăruit şi alte feluri de arme, pe care să le folosim, cu ajutorul Lui. Aceste arme sunt: pocăinţa neschimbată, milostenia necurmată, rugăciunea neîncetată, bucuria veşnică întru Domnul Iisus şi frica de Judecată şi de moarte a sufletelor noastre, apoi, primind cu răbdare suferinţa pentru Hristos, cu credinţă şi nădejde, şi iertând ocările, apoi privind această lume ca şi cum nici nu s-ar afla, luând parte la Sfintele Sale Taine, la privegheri şi la postiri. Pomenim postirea la sfârşit, nu pentru că postirea este arma cea mai neînsemnată – Doamne, să nu îngădui aceasta! – ci pentru că Evanghelia de astăzi vorbeşte despre postire şi scopul nostru este să vorbim despre această Evanghelie.

“***Că de veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşealele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşealele voastre.***” Acesta este începutul Evangheliei de astăzi. De ce începe astfel? Puteţi spune: ***ce legătură are aceasta cu postirea?*** Se leagă foarte strâns, tot aşa cum este o legătură foarte strânsă între postire şi sfârşitul acestei Evanghelii, unde nu se vorbeşte despre postire, ci despre adunarea bogăţiilor, dar nu a celor de pe pământ, ci a celor din ceruri, unde molia şi rugina nu le strică şi unde furii nu le fură. ***Căci atunci când postirea este înţeleasă cu înţeles adevărat, creştin, şi nu în chipul legii, în chipul fariseilor, atunci iertarea ocărilor şi înfrânarea de la lăcomie înseamnă post şi acesta este postul cel mai însemnat, ori, dacă vreţi, cel mai bogat rod al postirii.*** Pentru că, într-adevăr, are puţină însemnătate înfrânarea de la mâncare, dacă nu există înfrânare de la întoarcerea ocării pentru ocara primită şi de la înşelarea cu bogăţiile cele pământeşti.

Domnul nu ne porunceşte cu tăria puterii Sale: iertaţi oaemnilor păcatele lor! El ne lasă alegerea noastră liberă, ca să iertăm sau nu. El nu va călca peste libertatea noastră, ca să ne forţeze să facem ceva, căci în împrejurarea aceea, fapta noastră nu ar mai fi a noastră, ci a Lui, şi nu ar mai avea aceeaşi însemnătate ca atunci când am fi făcut-o în chip liber şi cu voia noastră. Este adevărat că El nu ne porunceşte cu tăria puterii Lui, dar El ne arată ce ni se va întâmpla dacă nu facem voia Lui: "Nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşealele voastre." Şi cine ne va ierta nouă păcatele noastre, dacă nu Dumnezeu? Nimeni, fie în cer sau pe pământ; absolut nimeni. Oamenii nu ne vor ierta, pentru că noi nu îi iertăm pe ei, şi Dumnezeu nu ne va ierta pe noi, pentru că oamenii nu ne iartă pe noi. Atunci, unde ne aflăm şi unde ne vom afla noi? Ne vom sfârşi zilele sub un munte de păcate şi, în viaţa viitoare, povara greutăţii acelui munte va spori şi mai mult în toată veşnicia. De aceea, să ne obişnuim să nu întoarcem ocara la ocară, răul pentru rău, ori răzbunând păcatul prin păcat. Când vezi un om beat tolănit în noroi, te vei tolăni în noroi lângă el? Sau vei încerca să îl ridici şi să-l scoţi afară din noroi? Fiecare păcat este noroi şi fiecare patimă este beţie. Dacă fratele tău şi-a rostogolit sufletul în noroiul păcatului, de ce să-ţi arunci sufletul tău să zacă în acelaşi noroi? Aşadar, înfrânează-te de la ceea ce face fratele tău şi grăbeşte-te să-l ridici şi să-l curăţi, pentru ca tatăl tău din ceruri să te ridice pe tine şi să te curăţe de toate păcatele tale şi să te aşeze între îngerii Săi la Înfricoşătoarea Judecată.

"Când postiţi", spune Domnul, "nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă: Şă-au luat plata lor."

Făţarnicii sunt cei care postesc, dar nu pentru Dumnezeu, nici pentru sufletele lor, ci din pricina oamenilor, ca oamenii să-i vadă postind şi să-i laude pentru aceasta. Dar, întrucât nu toţi oamenii îi pot vedea în fiecare zi, ce mănâncă şi ce beau, atunci ei se străduiesc să-şi facă feţele lor ca să arate că postesc, ca ceilalţi să poată citi aceasta pe feţele lor. Îşi smolesc feţele, făcându-le să arate palide şi triste, slăbănoage şi adâncite. Ei nu-şi ung feţele lor cu uleiuri înmiresmate şi nu-şi spală feţele lor. Şi oamenii se uită la ei şi se minunează şi îi laudă. Oamenii îi răsplătesc minunându-se; oamenii le dau lor răsplata postirii lor, lăudându-i. Ce mai pot aştepta ei de la Dumnezeu? Ei nu au postit pentru Dumnezeu, ci pentru oameni. Ce fel de plată să mai caute ei pentru sufletele lor? Ei nu au postit pentru sufletele lor. Ei au postit pentru oameni şi oamenii i-au lăudat pentru aceasta. Cu adevărat că ei şi-au primit plata lor. Şi Dumnezeu nu le mai datorează nimic, nici nu le va da nimic pentru postirea lor în viaţa ce va să vină.

"Tu însă, când posteşti", spune Domnul, "unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, şi Tatăl tău,

Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.” Aceasta este cea mai bună alcătuire ce o primim pentru postire. Iar înţelesul de suprafaţă este desluşit. ***Când posteşti, fă aceasta pentru Dumnezeu şi pentru mântuirea sufletului tău, nu pentru oameni.*** Nu este câtuşi de puţin important ca oamenii să vadă şi să ştie că tu posteşti – cu adevărat, este mai bine pentru tine ca ei să nu vadă şi să nu ştie. Pentru aceasta tu nu aştepţi de la oameni nici o răsplată. Şi ce-ţi pot da ei, care, ca şi tine, se bizuie pe Dumnezeu pentru toate lucrurile? Este important ca Dumnezeu să vadă şi să ştie. Şi ***Dumnezeu va vedea oricum; nu poţi să ascunzi nimic de Dumnezeu. Aşadar, nu arăta postirea ta prin nici un semn văzut; El citeşte aceasta în lăuntru, chiar în inima ta.*** Aşa cum ţi-ai uns capul înainte de a posti, fă aceasta şi când posteşti; şi aşa cum ţi-ai spălat faţa ta înainte de a posti, fă aceasta şi când posteşti. Fie că faci aceasta sau te înfrânezi de la aceasta – nici una dintre aceste alegeri pe care le faci, nu-ţi va spori meritul tău; dacă faci aceasta sau te înfrânezi de la aceasta nici nu te va mântui, nici nu te va duce la pierzare.

Dar aceste cuvinte ale lui Hristos: ***“unge capul tău şi faţa ta o spală”*** rostite atât de hotărât, au înţelesul lor lăuntric profund. Deoarece, dacă Domnul S-ar fi gândit numai la capul cel trupesc şi la faţa cea trupească, cu siguranţă că El nu ne-ar fi poruncit să ne ungem capul şi să ne spălăm faţa atunci când posim. El ar fi spus că este un lucru de mică importanţă şi lipsit de sens, unde se amestecă roadele postirii, să-ţi ungi sau să nu-ţi ungi capul, să-ţi speli sau să nu-ţi speli faţa. Este limpede faptul că, în adâncul acestor cuvinte se ascunde un înţeles tainic. De altfel, cel care înţelege această poruncă a lui Hristos sub înfăţişarea ei de suprafaţă şi începe, mai ales atunci când posteşte, să-şi ungă capul şi să-şi spele faţa, va cădea în chipul celălalt al făţărniciei. El va pune iarăşi în privelişte, înaintea oamenilor postirea sa, însă într-un chip diferit. ***Dar Domnul tocmai aceasta a căutat să ne înveţe în chip lămurit, ca să nu facem. Atunci, nu mai există nici o îndoială că această poruncă îşi are înţelesul său lăuntric.*** Care este acela? Este asemenea celui pe care l–a dat Apostolul Pavel tăierii împrejur, întregind tăierea împrejur a inimii ca mijloc mântuitor, şi socotind că înfăţişarea de la suprafaţă a tăierii împrejur ca nefiind mai importantă ca nesăvârşirea acestei tăieri (Galateni 6:15; Romani 2:29).

Atunci, “unge capul tău” înseamnă: unge mintea ta cu Duhul Sfânt. Fiindcă “capul” semnifică “mintea” şi întregul suflet, şi uleiul înmiresmat cu care se unge capul semnifică Duhul Sfânt. Şi aceasta înseamnă: ***posteşte de toate gândurile cele rele şi înfrânează-te de la toate cuvintele neruşinate şi fără de folos.*** Dimpotrivă: ***umple-ţi mintea cu gândurile lui Dumnezeu, ale lucrurilor Sale sfinte, ale curăţiei, ale credinţei şi dragostei şi cu toate cele ce sunt vrednice de Duhul Sfânt.***

- *Fă la fel şi cu limba ta – pentru că vorbirea şi mintea una sunt – fie că te înfrânezi în întregime de la vorbire, ori, dacă vorbeşti, spune numai ceea ce este spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea sufletului.*
- *Fă la fel şi cu inima ta: posteşte de toată ura şi de tot răul, zavistia şi mândria, hula împotriva lui Dumnezeu şi a omului, de orice păcat şi poftire păcătoasă, patimă şi dorinţă – înfrânează-te de la toate astea şi* ***lasă Duhul Sfânt liber, ca să semene în inima ta fiecare fel de plantă sfântă şi bine-plăcută lui Dumnezeu, floare cerească.***
- *Fă la fel cu voia sufletului tău: posteşte de la fiecare scop păcătos şi de la fapta păcătoasă, înfrânează-te de la tot răul şi* ***lasă Duhul Sfânt liber, ca să ungă sufletul tău învârtoşat, cu uleiul înmiresmat al lui, să-i vindece rănile şi să-l întoarcă înspre Dumnezeu, să-l îndemne către lucrările cele bune şi să-l umple cu setea pentru fiecare bună lucrare care se află în Dumnezeu.***

Acesta este înţelesul cuvintelor: "unge capul tău". Altfel spus: ***înfrânează şi stăpâneşte omul tău lăuntric, care este de cea mai mare însemnătate, opreşte-l de la fiecare rău şi îndeamnă-l către tot ceea ce este bun.***

Ce înţeles au cuvintele: **"şi spală faţa ta"*****? faţa semnifică omul pe dinafară, omul trupesc, simţitor – trupul omului.*** Sufletul se arată lumii acesteia, prin mijlocirea trupului. ***Pentru Dumnezeu, sufletul este faţa omului, dar pentru lume, sufletul este trupul omului. Prin simţirile şi mădularele trupului arătăm lumii ce gândim, ce simţim şi ce vrem. Limba transmite gândurile minţii, ochii arată simţămintele inimii şi picioarele duc la bun sfârşit scopul sufletului.***

"Spală faţa ta" înseamnă: curăţeşte-ţi trupul tău de săvârşirea oricărui păcat, oricărei necurăţii şi oricărui rău. Înfrânează-ţi simţurile de la tot ceea ce este de prisos şi primejdios;

- *păzeşte-ţi ochii ca să nu zăbovească prin amestecările acestei lumi;*
- *păzeşte-ţi urechile de la toate cele care nu slujesc mântuirii sufletului;*
- *păzeşte-ţi nasul, pentru ca sufletul tău să nu inspire mirosul acestei lumi, care degrabă se schimbă în duhoare;*
- *înfrânează-ţi limba şi stomacul de poftirea de multă mâncare şi băutură;*
- *înfrânează-ţi întregul tău trup, ca să nu se facă peste măsură de delicat, şi să nu-ţi ceară mai mult decât îi are nevoie pentru vieţuire.*
- *Pe lângă toate acestea, înfrânează-ţi mâinile, ca să nu bată şi să nu chinuiască oamenii şi animalele;*

- *înfrânează-ţi picioarele ca să nu te ducă în păcat, să nu te ducă la petreceri prosteşti, la distracţii fără de Dumnezeu, la lupte şi furturi.*
- *Şi, împotriva tutturor acestora, fă din trupul tău o adevărată biserică pentru sufletul tău; nu fă din el o cârciumă de la marginea drumului, unde se adună tâlharii ca să-şi împartă prada şi să-şi facă planuri pentru noi atacuri, ci biserică a Dumnezeului Celui viu.*

Acesta este înţelesul cuvintelor: “şi spală faţa ta”. ***Aceasta este postirea care duce la mântuire. Acesta este postul pe care îl propovăduieşte Hristos,*** post fără făţărnicie, post care scoate duhurile cele rele, şi aduce omului biruinţă slăvită şi roade bogate, atât în această viaţă, cât şi în cea următoare.

Este important să observăm aici, că Hristos vorbeşte mai întâi despre cap şi apoi despre faţă – mai întâi despre suflet şi apoi despre trup. Făţarnicii posteau numai în trup şi arătau oamenilor postirea lor prin mijloace trupeşti. ***În contrast cu aceasta, Hristos aşează postirea lăuntrică pe primul loc şi apoi postirea din afară, trupească, nu pentru a socoti postirea trupească mai neînsemnată – căci El Însuşi obişnuieşte să postească trupeşte – dar să începem cu începutul: mai întâi se curăţeşte izvorul şi apoi râul; mai întâi se curăţeşte sufletul şi apoi oglinda sufletului.***

Omul trebuie mai întâi să se străduiască să facă postirea în minte, inimă şi în voia lui, şi apoi să întregească postul cu bunăvoire şi bucurie în trupul său, aşa cum pictorul face mai întâi priveliştea în sufletul său şi apoi degrabă şi cu veselie, zugrăveşte priveliştea cu mâna. Aşadar, postirea trupească trebuie să fie cu veselie şi nu cu tristeţe. ***De aceea Domnul foloseşte cuvintele “unge” şi “spală”; pentru că, aşa cum acestea aduc bună plăcere şi bucurie omului celui trupesc, tot aşa postirea – atât a sufletului, cât şi a trupului – trebuie să aducă veselie şi bucurie sufletului omului.***

Căci postirea este o armă, o armă foarte puternică împotriva duhului rău. Soldatul care se află pe câmpul de luptă, este aruncat la pământ atunci când îşi pierde armele, fiindcă omul neînarmat este silit ori să fugă, ori să se predea. Şi atunci când i se dau arme, el se bucură din nou, pentru că atunci îşi poate păstra locul şi poate rezista duşmanului. ***Cum ar putea creştinul să nu se bucure, atunci când el se înarmează cu postirea împotriva vrăjmaşilor celor mai înfricoşători ai sufletului său? Cum ar putea inima lui să nu se bucure din nou şi cum s-ar putea ca faţa sa să nu-i fie strălucitoare, atunci când el vede în mâinile sale o armă de care vrăjmaşul fuge cu mare tulburare?***

Lăcomia îl face pe om posomorât şi temător, dar postirea îl face vesel şi curajos. Şi cum lăcomia se lăţeşte tot mai tare şi mai tare, tot aşa şi postirea îndeamnă la răbdare tot mai mare. Împăratul David obişnuia să postească vreme atât de îndelungată, încât el singur spunea: ***"genunchii mei au slăbit de post"*** (Psalm 108:23).

Când omul îşi dă seama de harul care vine prin postire, dorirea lui creşte ca să postească tot mai mult şi harurile care vin prin postire sunt fără de număr.

- *Prin postire, omul îşi uşurează atâ trupul, cât şi sufletul de povara întunecimii şi a învârtoşării. Trupul său se face uşor şi puternic şi sufletul său se face strălucitor şi curat.*
- *Prin postire, omul îşi înalţă sufletul deasupra temniţei pământeşti şi pătrunde prin întunecimea vieţii trupeşti către lumina Împărăţiei lui Dumnezeu, către adevăratul său sălaş.*
- *Postirea îl face pe om puternic, hotărât şi curajos, atât înaintea oamenilor, cât şi înaintea dracilor.*
- *Postirea îl mai face pe om darnic, blând, milostiv şi ascultător.*

***

- *Prin postire, Moise a fost învrednicit de primirea Tablelor Legii din mâinile lui Dumnezeu.*
- *Prin postire, Ilie a închis cerurile, aşa că nu a mai fost ploaie timp de trei ani de zile; prin postire, el a chemat foc din cer peste jertfelnicul cel idolesc, şi prin postire s-a curăţit şi a putut el să meargă până la Horeb ca să vorbească cu Dumnezeu.*
- *Prin postire, Daniel a fost izbăvit din groapa cu lei şi cei Trei Copii, din cuptorul cu foc.*
- *Prin postire, Împăratul David şi-a înălţat inima la Dumnezeu şi harul lui Dumnezeu a pogorât peste dânsul şi el a cântat rugăciunile cele mai dulci şi mai minunate pe care le înălţase cineva vreodată lui Dumnezeu, înainte de venirea lui Hristos.*
- *Prin postire, împăratul Iosafat i-a stârpit pe vrăjmaşii săi, pe amoniţi şi pe moabiţi (II Cronici 20:23).*
- *Prin postire, iudeii au fost izbăviţi de osândirea lui Aman, cel care era al doilea după împărat (Estera 4:3).*
- *Prin postire, cetatea Ninive a fost izbăvită de la năruirea pe care o proorocise proorocul Iona.*

- *Prin postire, Ioan Botezătorul a ajuns cel mai mare dintre cei născuţi din femeie.*

Înarmat cu postirea, Sfântul Antonie a biruit toate cetele dracilor şi le-a alungat de la el. Ce? Numai Sfântul Antonie? O armată fără de număr de sfinţi creştini, atât bărbaţi, cât şi femei, s-au curăţit prin postire şi au ajuns cei mai mari eroi din istoria omenirii. Întrucât ei au cucerit ceea ce este cel mai greu de biruit – pe ei înşişi. Şi biruindu-se pe ei, ei au biruit lumea şi pe Satan.

Sfântul Vasile spune: "Postirea întăreşte mintea."

Sfântul Diodor: "Postitorii adevăraţi se înfrânează de la mâncare nu pentru că ei socotesc că lucrul aceasta este rău în sine, ci pentru ca, prin înfrânare, să-şi păzească părţile zburdalnice ale trupului."

Şi fericitul Ieronim: "Dumnezeu, Ziditorul şi Domnul universului, nu are nevoie de chiorăitul intestinelor din burtă, dar fără aceasta nu poate exista faptă bună: aliter pudicitia tuta esse non possit."

Şi în cele din urmă, nu Domnul Iisus Însuşi Şi-a început preoţia dumnezeiască a mântuirii lumii cu un post lung de patruzeci de zile? Şi, în felul acesta, nu El a fost Acela care ne-a arătat în chip lămurit, că trebuie să punem început bun vieţii noastre de creştini cu ajutorul postirii? Mai întâi postul şi apoi tot restul vine dimpreună cu postirea şi prin postire. ***Prin exemplul Său personal, Domnul ne-a arătat ce armă puternică este postirea. Cu această armă, El l-a biruit pe Satan în pustiu, cu ea a ieşit biruitor asupra celor trei patimi satanice principale, cu care L-a ispitit Satan:***

- ***iubirea de lenevire,***
- ***iubirea de mărire şi***
- ***iubirea de arginţi.***

Acestea sunt trei patimi pierzătoare, cele mai mari capcane în care vrăjmaşul diavol ademeneşte pe soldaţii lui Hristos.

Iubirea de arginţi deschide uşa altor patimi; după cum spune Apostolul, ***"rădăcina tuturor relelor"*** (I Timotei 6:10). ***De aceea Domnul Îşi încheie învăţătura despre postire atenţionându-ne să nu avem iubire de arginţi, să ne înfrânăm de la bunătăţile cele care se îngrămădesc să ne piardă sufletul, care sucesc inimile de la Dumnezeu şi ascund sufletul în pământ: "Nu vă adunaţi comori pe pământ,***

unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură, ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta.” Cel care adună comori pământeşti adună pentru sine chin şi teamă. Unul ca acesta se pierde în comorile sale şi inima lui este acoperită de ţărână. (***Petru Damaschinul spune: “Este adevărat că mulţi sfinţi din vremurile de odinioară aveau bogăţii mari, ca Avraam, Iov, David şi mulţi alţii, dar ei nu aveau patima iubirii de averi, pentru că ei priveau toate lucrurile ca aparţinând lui Dumnezeu.”***)

Întotdeauna avem cu noi comorile care sunt ale noastre, fie pe pământ, fie în cer. Gândurile noastre însoţesc comorile noastre, inimile noastre sunt alături de comorile noastre, tot la fel este şi cu voia noastră – fie pe pământ sau în cer. Noi suntem legaţi de comorile noastre aşa cum râul este legat de albia sa – fie pe pământ sau în cer. Dacă ne adunăm comori pe pământ, vom fi bogaţi o vreme, dar vom fi săraci întreaga veşnicie; iar dacă ne adunăm comori în cer, vom fi săraci o vreme, dar vom fi bogaţi întreaga veşnicie. Şi una şi cealaltă sunt lăsate, ca noi să alegem după voia noastră. În această libertate de alegere se află slava noastră, dar şi chinuirea noastră. Dacă alegem comorile cele veşnice care nu pot fi atinse de molii, de rugină sau de furi, slava noastră va fi veşnică. Dacă, totuşi, noi alegem celelalte comori, pe care trebuie să le păzim de molii şi de rugină şi de furi, chinuirea noastră va fi veşnică.

Semnificaţia lăuntrică a comorilor pământeşti are în sine, desigur, întreaga învăţătură pământească, cultura pământească şi rangurile pământeşti, în măsura în care sunt despărţite de Dumnezeu şi de Evanghelie. Uitarea roade această comoară ca şi molia, necazurile şi suferinţele o macină precum rugina roade fierul, şi duhul rău o slăbeşte şi o fură ca un hoţ. ***Alegerea comorilor cereşti, potrivit acestui înţeles lăuntric, înseamnă îmbogăţirea minţilor noastre cu cunoştinţe despre existenţa lui Dumnezeu şi despre voia Lui, şi îmbogăţirea inimilor şi sufletelor noastre cu cunoaşterea Evangheliei, pentru că numai aceste comori singure nu cad pradă vremelniciei, vătămării şi furtului.***

Alegând asemenea comori, îndată le dăm lui Dumnezeu spre păstrare. Şi ceea ce este dat lui Dumnezeu în grijă spre bună păstrare, nu mai este atins de molii, de rugină sau de furi. Dumnezeu va trimite aceste comori să ne aştepte, când, după moartea noastră, vom merge să-L întâlnim. Aceste comori ne vor fi aduse înaintea feţei lui Dumnezeu. Dar toate celelalte comori care, aici, pe pământ, ne-au despărţit şi ne-au îndepărtat de Dumnezeu, ne vor despărţi şi ne vor îndepărta de El în cer în vecii vecilor. Pentru că, dacă ne-am lipit inimile de comorile

pământeşti, ne-am dăruit sufletele lui Satan. Şi atunci vom fi ca soldaţii care au fost necredincioşi şi s-au dat duşmanului lor înfricoşător şi uneltitor.

Aşadar, să deschidem bine ochii cât mai este vreme. Să fim ferm hotărâţi că biruinţa cea de pe urmă nu va fi a diavolului şi a slujitorilor lui, ci a lui Hristos, Împăratul şi Stăpânul nostru. Atunci, să ne grăbim să luăm arma cea biruitoare pe care ne-a dăruit-o El pentru luptă – postul cel drag – arma care se află în mâinile noastre este pentru noi strălucitoare şi purtată cu măreţie, dar pentru vrăjmaşul nostru, ea este înfricoşătoare şi aducătoare de moarte.

Să ne înfrânăm de la mâncare şi băutură multă, pentru ca inimile noastre să nu cadă (Luca 21:26) şi să nu pierim în stricăciune şi întunecime.

Să ne păzim de la alegerea comorilor celor pământeşti, pentru ca Satan să nu ne despartă de Hristos şi să ne dea în gând să ne predăm.

Şi când postim, să nu postim ca să fim lăudaţi de oameni, ci pentru mântuirea sufletelor noastre şi slava Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pe Care Îl măresc îngerii şi Sfinţii din cer şi drepţii pe pământ, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt – Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită, acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin!

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Duminica lăsatului sec de brânză (I)

Adu-ţi aminte de unde ai căzut!" Aşa îi spune Domnul îngerului Bisericii din Efes în Apocalipsa lui Ioan Teologul. Adu-ţi aminte, însă nu cu uşurătate şi nepăsare, ci în aşa chip încât să afli în aceasta imbold spre pocăinţă şi întoarcere la faptele bune de mai înainte. Adu-ţi aminte de unde ai căzut, şi pocăieşte-te, şi fă faptele cele dintâi (Apoc. 2, 5).

Iată, această poruncă ar trebui insuflată neîncetat fiecărui om şi întregii omeniri căzute. Adu-ţi aminte de fericirea dintru început a celor întâi-ziditţi, fericire mare şi cu neputinţă de povestit, care a fost pierdută prin cădere, şi prin aceasta să stârneşti în tine râvna şi grija de a te scula şi a redobândi ceea ce ai pierdut.

- *Bolnavul, de pildă, aducându-şi aminte de plăcuta stare a sănătăţii, doreşte mai cu osârdie însănătoşirea;*
- *cel robit, amintindu-şi bucuria libertăţii, caută eliberarea;*
- *cel sărăcit, amintindu-şi de tihna îndestulării, foloseşte toate mijloacele pentru a se îmbogăţi din nou.*

Cred că nimeni n-ar fi nepăsător şi lenevos de mântuirea sa dacă nu i s-ar împuţina aducerea-aminte de acest fapt: ce bine era înainte de cădere şi ce rău am ajuns după cădere!

Bineînţeles, această aducere aminte ne-ar putea arunca în deznădejde dacă nu am avea la îndemână mijloacele de a ne îndrepta starea: dar iată, bunătatea cea grijulie a lui Dumnezeu a rânduit pe pământ chip de sculare şi 1-a apropiat de noi - chip de

sculare pe care ne putem bizui, pe care mulţi l-au încercat deja şi care şi-a arătat în privinţa lor puterea sa cea minunată.

În starea în care ne aflăm, aducerea-aminte de starea din care am căzut este acelaşi lucru cu stârnirea setei atunci când înaintea ochilor se află un izvor de apă curată, ori stârnirea foamei atunci când înaintea ochilor se află un ospăţ îmbelşugat.

Şi iată scopul cu care ni se înfăţişează în fiecare an, înainte de începutul Marelui Post, istoria căderii protopărinţilor.* *Prin aceasta ni se spune: „Amintiţi-vă cum eraţi înainte, cum v-aţi făcut acum, şi umpleţi-vă de râvnă pentru scularea din această stare! Iată, acum este vremea bineprimită; iată, acum este ziua mântuirii!"

Dar iată, parcă în ciuda purtării de grijă a lui Dumnezeu pentru noi, din toate adevărurile mântuitoare, de care puţin ne amintim, cel mai puţin ne amintim de căderea cu care am căzut în persoana protopărinţilor noştri - de parcă totul ar fi aşa cum trebuie să fie.

Uitare vrednică de plâns - la fel de plâns ca şi atunci când o fiică de împărat, fiind atrasă către lucruri josnice, pierzând din această pricină mila tatălui său şi căzând într-o stare înjosită, ar ajunge la o asemenea nesimţire, încât ar uita că nu se află la locul său: cu atât mai mult cu cât are şi casa împărătească înaintea ochilor, şi mijloc de a-l face milostiv pe împărat se găseşte, şi se ştie că împăratul este gata să îşi primească înapoi fiica şi să-i dea iarăşi tot ce avea.

În aceeaşi stare se află şi sufletul nostru, care este zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, atunci când el nu păstrează în gândul său felul în care era la început şi felul în care a ajuns acum, şi nu vrea să se folosească de mijloacele dăruite lui pentru întoarcerea la vrednicia dintâi. El a fost pus întru lumina cunoştinţei, iar acum este împresurat de întunericul necunoştinţei, îndoielii şi rătăcirii.

- *A fost plin de pace a gândurilor, a dorinţelor şi a conştiinţei, iar acum în el se dă o luptă a gândurilor cu dorinţele, a gândurilor şi dorinţelor cu conştiinţa - luptă din care el primeşte rană după rană.*
- *A fost în el dulce tihnă şi deplină mulţumire, iar acum o patimă după alta lovesc inima, chiar în timp ce aceasta se aşteaptă ca prin îndestularea patimii să capete plăcere.*

De la această neorânduială dinăuntrul sufletului vin şi amărăciunile, nevoile, suferinţele, nereuşitele, neorânduielile dinafară. Oare acesta este raiul desfătării, în

care ţi se cuvenea să fii, suflete, după naşterea şi menirea ta? ***Deci aminteşte-ţi de unde ai căzut şi pocăieşte-te! Cât de nefirească e starea noastră de acum ar trebui să simtă, pare-se, fiecare, necăjindu-se toată viaţa şi încercând greutăţi şi lipsuri de tot felul: şi totuşi, nu se întâmplă aşa.*** Unii se obişnuiesc atât de mult cu starea lor de cădere, încât nici prin gând nu le trece că n-ar fi trebuit să fie aşa, chiar încearcă să aducă dovezi cum că nici nu trebuie să fie altfel. Ce jalnic!

Jalnici sunt toţi cei ce nu-şi simt căderea şi nu caută scularea. Cu atât mai jalnici sunt creştinii şi cei care trăiesc având în faţă creştinismul. în faţa noastră este casa mântuirii şi în ea ne-am împărtăşit deja de puterile tămăduitoare ce lucrează în ea; este un lucru jalnic dacă am ieşit din ea, gustând mâncarea ce ne-a adus pierzarea. Dar e un lucru şi mai jalnic dacă, stând afară, privim cu nepăsare pierderea şi în lenevia noastră nu năzuim să intrăm înăuntru iarăşi şi să ne desfătăm de bunătăţile aflate acolo. ***Aşadar treziţi, fraţilor, sufletele voastre, dacă au adormit! Treziţi-le zicând: „Scoală-te, suflete adormit şi istovit în păcate - scoală-te, şi te va sfinţi Hristos! Ai fost deja sfinţit şi ştii ce mare este fericirea celor sfinţiţi! Umple-te iar de râvnă pentru acelaşi lucru şi scoală-te! Iată, acum este vremea bineprimită, iată, acum este ziua mântuirii!"***

- *Am căzut prin mâncare, să ne străduim a ne ridica prin post;*
- *am căzut prin părerea de sine, să ne sculăm prin defăimarea de sine;*
- *am căzut prin nepocăinţă, să ne sculăm prin lacrimile străpungerii;*
- *am căzut prin lenevie şi uitare de Dumnezeu, să ne sculăm prin grija de mântuire şi frica de Dumnezeu;*
- *am căzut dedându-ne plăcerilor, să ne sculăm prin vieţuire aspră şi îndurare de bună voie a lipsurilor;*
- *am căzut prin înstrăinarea de Biserică, să ne sculăm prin mersul în casa lui Dumnezeu;*
- *am căzut ascultând cântece ruşinoase şi îngăduindu-ne să dansăm, să ne sculăm prin ascultarea cântecelor bisericeşti şi prin metanii dese;*
- *am căzut prin multa vorbire, să ne sculăm prin tăcere;*
- *am căzut prin împrăştiere, să ne sculăm prin însingurare şi păzirea luării aminte;*
- *am căzut prin ascultarea de vorbe deşarte şi citirea de cărţi deşarte, să ne sculăm prin ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu şi citirea de cărţi mântuitoare.*

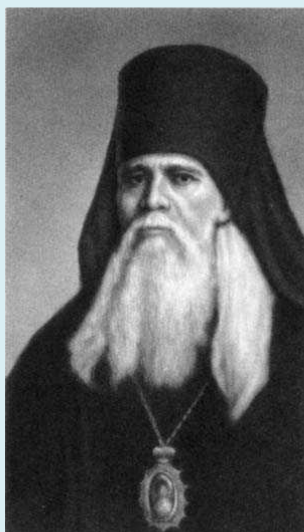
Iată, încă puţine ceasuri şi va veni vremea mântuitoare a postului, ce cheamă la sculare. Să ne folosim de ea aşa cum ne arată mama noastră cea înţeleaptă şi grijulie, Sfânta Biserică. Să ne folosim de ea, fiindcă nu ştim de ni se va mai da o

vreme ca aceasta - şi cine vrea să rămână în cădere şi să se înfăţişeze în cealaltă viaţă căzut?

Acesta, poate, e cel din urmă an când mai suntem lăsaţi între cei vii, poate-poate vom aduce roadele pocăinţei, poate-poate ne vom îndrepta. Şi dacă nici acum nu ne vom îndrepta, vom fi tăiaţi şi aruncaţi în foc. Având acest lucru în gând, să luăm hotărârea ca de acum, intrând în post, să intrăm şi în nevoinţele sculării din cădere. Asta cere de la noi Domnul; asta aşteaptă Sfânta Biserică, asta doresc toţi Sfinţii lui Dumnezeu, ce se gândesc la noi cu grijă şi privesc cu împreună-pătimire la abaterile vieţii noastre! Amin!

5 martie 1861

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Duminica lăsatului sec de brânză (II)

Sfânta Biserică ne aduce acum aminte de căderea protopărinţilor. Scopul pe care îl urmăreşte ea prin aceasta este şi ca, amintindu-ne că ne aflăm într-un loc de surghiun, să ne umflăm în pene şi să ne semeţim mai puţin, şi în loc de asta să ne smerim şi să ne umilim mai mult; dar este mai ales acela ca, trecând cu gândul de la căderea protopărinţilor la propria noastră cădere, să ne aprindem cu duhul de râvnă pentru sculare şi redobândirea a ceea ce am pierdut prin cădere. De aceea a şi fost rânduită pomenirea căderii protopărinţilor înainte de începutul Postului Mare, care este, mai mult decât orice, vreme de pocăinţă şi îndreptare. In acest răstimp suntem datori să ascultăm gingaşul glas, împreună-pătimitor faţă de noi, al mamei-Biserici, cu care ea glăsuieşte, parcă, fiecăruia dintre noi: ***„Ai căzut? Scoală-te! Iată, ţi se deschide uşa postului şi a pocăinţei: îmbărbătează-te, intră cu îndrăznire şi aleargă această alergare [cursă] fără a te cruţa!"***

Pe lângă nişte fii adevăraţi ai Bisericii nici nu ar fi nevoie de atâta stăruinţă pentru a-i face să ia aminte la această chemare; dar ce să facem cu sufletul nostru nepăsător şi trândav? Nu aude, sau auzind nu ia aminte, sau dacă ia aminte găseşte dezvinovăţiri fel şi fel ca să nu facă faptele la care e chemat pentru binele lui. ***Să intrăm, deci, în sufletul nostru şi să-1 înduplecăm să nu lase să treacă în zadar postul acesta, ci să se folosească de el spre a se pocăi şi a se îndrepta.***

Nu ştiu cum s-a încetăţenit la noi aşa o rânduială, că doar în post devenim puţin mai serioşi, numai în post dobândim gânduri de grijă pentru mântuirea noastră. Altcândva ne îngăduim să facem ce avem chef, câteodată cu foarte multă lărgime, nu fără de păcat, socotind că păcat nu avem - iar prin post gândul se trezveşte cumva de la sine; poftele recunosc drept legiuită măsura ce le înfrânează şi se

supun ei, chiar dacă nu întotdeauna fără cârtire. Şi grijile multe amuţesc, ieşind în schimb la rampă grija pentru singurul lucru de trebuinţă, ce-şi înfăţişează cerinţele (chiar dacă uneori cu sfiiciune, ca un copil speriat). O astfel de bună rânduială adie de obicei asupra noastră Sfântul Post; este greu să credem că cineva l-ar lăsa să treacă fară să dobândească roadă.

Se întâmplă totuşi ca, în ciuda înrâuririi mântuitoare a postului, chiar în ciuda silinţei de a ne îndrepta pe care o resimţim în vremea lui, pentru unii el să nu se numere între zilele de mântuire. Cine n-are nevoie şi cine nu simte trebuinţa de a îndrepta în sine ceea ce e neîndreptat? Dar vine cruţarea de sine - mama nepăsării şi leneviei - şi înăbuşă toate mişcările bune. Şi iată că începem să amânăm împlinirea acestor cerinţe: la început de pe o zi pe alta, apoi de pe prima săptămână a postului pe a doua sau pe a treia, de pe a treia pe a patra sau pe ultima, iar în ultima apare nu ştiu ce piedică sau nu ştiu ce pretext şi amânare mai născoceşte lenevia vicleană. Astfel trece tot postul fără ca omul să se fi mărturisit şi împărtăşit. Ei, dar dacă am irosit vremea postului, în alt răstimp greu de crezut că ne vom îndeletnici cu lucrarea mântuirii. Dacă în post, când totul este cât se poate de potrivit pentru această lucrare, nu facem asta, de unde să ne apucăm de această lucrare după post? Şi aşa, vom trăi iarăşi în nepăsare şi lenevie, în aceleaşi deprinderi şi patimi păcătoase, mâniind pe Dumnezeu la fel ca înainte, până la următorul post - şi cine ştie dacă o să trăim ca să-1 apucăm? Ce se va întâmpla dacă o să murim în stare păcătoasă şi nepocăită?

Se poate spune că am trăit ca să apucăm acest post: să mulţumim Domnului pentru această milă, dar să ne şi grăbim a ne folosi de ea. Bineînţeles, pentru mântuirea noastră a binevoit astfel Domnul, în ciuda vieţii noastre nepăsătoare şi trândave. Răstimpul vieţii noastre nu e în stăpânirea noastră, ci este în puterea lui Dumnezeu: iar Domnul lungeşte ori scurtează viaţa noastră după cum are de aşteptat sau nu de la noi vreun bine. „Cei necredincioşi şi păcătoşi nu îşi vor înjumătăţi zilele lor", adică nu vor trăi nici jumătate din timpul pe care l-ar fi trăit dacă ar fi bineplăcut lui Dumnezeu. ***Fiecare dintre noi e în Biserica lui Dumnezeu ceea ce este un pom în livadă: cei ce trăiesc în chip plăcut lui Dumnezeu sunt pomii roditori, iar cei nepăsători şi leneşi sunt pomii neroditori. Grădinarul se uită la pomul neroditor un an, se uită doi, se uită trei, apoi îl taie şi îl aruncă în foc.***

Aşa se întâmplă şi cu noi: Domnul aşteaptă de la noi roadele pocăinţei un an, aşteaptă doi, aşteaptă trei - şi apoi, văzând că de la noi nu vine nici un bine, ne dă pe mâna morţii şi prin aceasta ne trimite la dreapta răsplătire care aşteaptă pe nepăsători. Amintiţi-vă pilda Mântuitorului despre smochinul cel neroditor (v. Lc.

13, 6-7). ***Stăpânul spune grădinarului: „Iată, este al treilea an de când vin şi nu văd rod în acest smochin: taie-1, de ce să mai ocupe locul în zadar?" Grădinarul 1-a rugat să mai lase pomul neroditor încă un an, poate va aduce roadă; şi dacă nici atunci nu va aduce, atunci să-1 taie.*** ***Această pildă închipuie felul în care mila lui Dumnezeu se roagă de dreptatea lui Dumnezeu şi primeşte pentru noi, trândavii, an după an, aşteptând: nu cumva vom aduce, până la urmă, roadele pocăinţei?***

Ah, fraţilor, cine ştie: poate că este cea din urmă oară când ni se dă postul acesta! Deci să ajutăm milostivirii să covârşească dreptatea, punând de acum înainte în inima noastră hotărârea ca în acest post neapărat să ne ocupăm de noi înşine aşa cum se cuvine şi să îndreptăm tot ce este neîndreptat în viaţa noastră, în faptele noastre, în simţămintele şi hotărârile noastre. Intrând în post, să ne punem în minte că este ultima oară când ni se dă vreme pentru pocăinţă, că dacă o irosim, nu mai avem de aşteptat o altă milă ca aceasta. Să ne întemniţăm în această strâmtorare: gândul că avem de ales între ostenelile pocăinţei şi moarte, iar după moarte vin Judecata şi chinurile veşnice! Poate că va fugi somnul nepăsării şi măcar instinctul de conservare ne va deştepta duhul la încordarea şi vioiciunea lucrării [activităţii] care-i sunt proprii! Şi pentru ca înrâurirea asupra noastră să fie mai puternică, următoarele cuvinte ale apostolului să răsune în urechile noastre fără contenire: ***Sau nesocoteşti bogăţia bunătăţii lui Dumnezeu, şi a blândeţii', şi a îndelungii Lui răbdări, ne-ştiind că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăinţă? Ci după împietrirea ta şi după inima ta nepocăită îţi aduni mânie în ziua mâniei şi a descoperirii dreptei judecăţi a lui Dumnezeu*** (Rom. 2, 4-5).

Bineînţeles, mulţi şi foarte mulţi dintre noi chiar aşa şi sunt dispuşi să facă: dar nu sunt, oare, şi unii care se clatină cu duhul şi slăbesc cu inima? Fie-vă milă de voi, fraţilor! Părăsiţi pentru un minut pierzătoarea neluare aminte faţă de lucrarea mântuirii şi haideţi să chibzuim! - Ia uite: cutare şi cutare - şi câţi nu sunt! - se adună încă din primele zile ale postului ca să ia asupră-şi ostenelile postirii şi pregătirii pentru primirea Sfintei împărtăşanii, iar eu şi cu voi nici nu ne gândim să ne neliniştim şi să ne tulburăm, ci ne pregătim să trecem vremea ca de obicei, făcând voia trupului şi gândurilor. S-ar părea că aceia pierd, iar noi câştigăm: de fapt noi suntem cei care pierdem, iar ei sunt cei care câştigă! ***Ei primesc iertare de păcate, dobândesc pace în conştiinţă şi împăcare cu Dumnezeu, se unesc cu Domnul prin Sfintele Taine şi încep să guste dulceaţa vieţii bineplăcute Iui Dumnezeu*** - iar în noi rămâne aceeaşi neorânduială şi tulburare lăuntrică, aceeaşi tânjeală şi nemulţumire, aceeaşi povară de păcate şi patimi, aceeaşi deznădejde şi chinuire care sporesc greutatea stării noastre faţă de cei care s-au îndreptat şi s-au bucurat de îndreptarea vieţii lor. Umbra pare mai deasă atunci când cele din jur

sunt mai luminate. La fel şi cu noi: toţi aceia vor urca din ce în ce mai mult, iar noi ne vom coborî din ce în ce mai mult. Dar de ce să îngăduim să ni se întâmple aşa ceva? Oare nu avem aceeaşi fire cu ei? Oare nu avem aceeaşi chemare cu ei? Oare nu ni s-a făgăduit şi nouă tot ce vor primi ei? De ce, atunci, să ne îngăduim a cunoaşte lipsuri ca acestea? Din cruţare de sine! Jalnică cruţare de sine, prin care ne pierdem pe noi înşine pentru vecie! - De osteneală ne temem? Dar ce osteneală este aici? - ***Această osteneală pare ostenicioasă doar până când purcedem la ea: şi îndată ce vom începe să ne ostenim, toată greutatea ei va pieri, fiindcă nu ne vom osteni singuri, ci se va osteni împreună cu noi şi harul lui Dumnezeu, care ajută în toată lucrarea bună celor care lucrează cu osârdie.*** Dar chiar dacă ar fi, într-adevăr, grea osteneala pentru cineva, ce este greutatea aceasta în faţa răsplăţii care se dă pentru puţina noastră osteneală? Şi, de altfel, cum să ne descurcăm fără osteneală?

Ieri, Sfânta Biserică a proslăvit pe toţi cei care s-au nevoit întru mântuire. Uitaţi-vă! Toţi s-au ostenit: tineri şi tinere, bărbaţi şi femei, mireni şi clerici, pustnici şi trăitori în lume; şi fără osteneală nimeni nu a intrat încă în împărăţia cerurilor! Dar ce să mai vorbim despre osteneală, când fără ea putem afla numai pierzare! Şi chiar cei care pier, oare nu poartă osteneală şi greutăţi? Oho, şi câte încă! - Şi atunci, nu reiese că a petrece în osteneala cea pierzătoare suntem gata, iar de osteneala mântuitoare nici nu vrem să auzim? Unii vor spune: „Treburile şi împrejurările mă împiedică". ***Nici nu vreau să aud aşa ceva; numai să vrei, şi treburile se vor face, împrejurările se vor aranja, iar lucrarea postirii şi pregătirii pentru primirea Sfintei împărtăşanii se vor săvârşi în chip mântuitor de suflet.*** Dumnezeu i-a dat omului libertate, de care folosindu-se omul poate face ca toate să se mişte în jurul său. Nu în treburi e piedica, ci în iubirea de sine, cruţarea de sine şi uitarea noastră de Dumnezeu, în orbirea, nesimţirea şi lenevirea noastră. Iată, cu acestea ne-a legat satana ca şi cu nişte lanţuri şi ne-a aruncat să ne tăvălim în păcat, iar noi ne şi bucurăm de asta, cu toate că starea în care ne aflăm, vădit lucru, nu e spre binele nostru.

Să ne ridicăm, deci, din aceste lanţuri cu care ne vânează satana ca să ne aducă la voia sa. Să ascultăm mai bine de glasul apostolesc, care ne trezeşte din nepăsare: ***Vremea este de acum ca noi din somn să ne sculăm. Noaptea a trecut, iar ziua s-a apropiat. Să lepădăm, dar, lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminii*** (Rom. 13, 11-12). ***Iată, acum este vremea bineprimită! Iată, acum este ziua mântuirii!*** (II Cor. 6, 2) ***Deşteaptă-te, cel ce dormi, şi te scoală din morţi, şi te va lumina Hristos!*** (Efes. 5,14) Amin!

1 martie 1864

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Duminica lăsatului sec de brânză (III)

Slavă Ţie, Doamne! încă ne-am mai învrednicit să trăim până la Sfântul Post; încă ni se mai dă vreme pentru a ne veni în fire; Dumnezeu încă Se mai arată gata să ne primească în braţele părinteşti ale miluirii. Trei săptămâni am strigat rugându-ne: ***„Uşile pocăinţei deschide-ne nouă, Dătătorule de viaţă!"*** Iată, s-a apropiat această vreme mântuitoare a pocăinţei! Stăm la intrarea în **Sfântul Post - arena pocăinţei şi a milostivirii lui Dumnezeu faţă de noi.** Să purcedem, aşadar, cu îndrăznire şi să intrăm cu dor. Nimeni să nu se dea în lături. Nimeni să nu se abată aiurea.

Postul pare întunecat până ce intrăm în arena lui; însă începe numai, şi vei vedea că el e lumină după noapte, libertate după lanţuri, uşurare după trai greu. Aţi auzit că în Apostolul de astăzi s-a spus: ***Noaptea a trecut, iar ziua s-a apropiat*** (Rom. 13, 12)? ***Noaptea e vremea dinaintea postului, iar ziua este Postul.*** Apostolul vrea ca noi să întâmpinăm postul cu acelaşi dor cu care întâmpinăm ziua după o noapte lungă. ***Doar să primiţi în inimă ceea ce cere, ce dă şi ce făgăduieşte postul - şi veţi vedea că altfel nici nu poate fi.***

- ***Fiindcă ce cere postul?*** Pocăinţă şi îndreptarea vieţii.
- ***Ce dă?*** Iertare desăvârşită şi înapoiere a tuturor milelor lui Dumnezeu.
- ***Ce făgăduieşte?*** Bucurie în Duhul Sfânt aici si veşnica fericire dincolo.

Primeşte toate acestea cu inima, şi nu vei avea cum să nu doreşti postul.

Împotriva postului se răzvrăteşte numai trupul, şi cei ce nu binevoiesc spre postire trupeşti sunt, cu toate că ei nu vor să pară trupeşti şi dau o explicaţie întrucâtva mai arătoasă pentru înstrăinarea lor de post: ei bine, nu vor să renunţe la viaţa plăcută trupului şi de asta înalţă plângeri împotriva postului.

Iar latura noastră duhovnicească iubeşte postul, însetează după post, se simte în voie în el. Ar trebui spus: să iubeşti şi să dezvolţi în tine latura duhovnicească şi să fii prieten cu postul - dar tocmai pentru dezvoltarea acestei laturi a şi legiuit Domnul postul. Iată, la început este neapărat trebuincioasă silirea de sine; este neapărat trebuincioasă osteneala lipsită de dulceaţă, ca mai apoi să gustăm roadele cele dulci. Cugetarea trupească n-are decât să se înstrăineze de post; tu supune-te sub jugul credinţei şi ia aminte la învăţătura apostolească: ***Cugetarea trupească moarte este, iar cugetarea duhovnicească - viaţă şi pace: căci cugetarea trupească este vrăjmaşă lui Dumnezeu, că legii lui Dumnezeu nu se supune, că nici nu poate*** (Rom. 8, 6-8).

Iată cu ce se învecinează înstrăinarea de post izvorâtă din răsfaţarea trupului şi supunerea înaintea cugetării trupeşti: cu pierderea putinţei de a plăcea lui Dumnezeu şi chiar cu vrăjmăşia împotriva lui Dumnezeu! Aşadar, dacă cineva are fie şi o mică scânteie a temerii de Dumnezeu, acela nu se va înstrăina de post şi, în lumina acestei temeri, va respinge toate pretextele mincinoase de a-1 strica. S-ar putea spune: dă viaţă în tine fricii de Dumnezeu, şi cu plăcere vei intra în arena postului, străbătând-o fără osteneală pe toată, de la început până la sfârşit.

Dar, pe de altă parte, cum să dai viaţă fricii de Dumnezeu fără osteneală? Deşertăciunea, grijile, distracţiile vane, plăcerile, aplecările păcătoase, presiunea legăturilor lumeşti statornicite nu îl lasă pe om să intre în sine însuşi, să îşi vină în fire şi să capete conştiinţa vie a legăturilor cu Dumnezeu la care e îndatorat. ***De aceea, trebuie să ne silim a intra în arena postului şi a îndeplini toate cerinţele lui. Atunci se potolesc dorinţele, gândurile şi patimile deşarte, se aude limpede glasul conştiinţei şi învie conştiinţa prezenţei lui Dumnezeu şi a răspunderii faţă de El. Iar după aceasta, ostenelile obişnuite ale postului ţi se vor părea, poate, chiar neîndestulătoare: fiindcă temerea de Dumnezeu, care a înviat pe această cale, devine o putere nebiruită, ce nu cunoaşte nici un fel de îngrădiri, a cărei lucrare este îndreptată de-a dreptul împotriva oricărui răsfăţ al trupului, răsfăţ pe care îl sprijină cruţarea de sine. Atunci când intri în starea aceasta, toate drepturile trupului la comoditatea pe care i-o oferim în viaţa obişnuită ni se vor părea de la sine ciudate şi caraghioase; iar până ce vei intra, degeaba dai în vileag cât de mincinoase sunt pretextele de răsfaţare a trupului care abat de la post.***

Pot da un singur sfat: **lasă în urmă întreaga ta viață, oricât de lungă ți-ai fi făgăduit-o; stai la patul tău de moarte și cugetă: oare poate conștiința ta să îți făgăduiască ieșire bună din trup dacă aceasta te va afla așa cum ești acum? Dacă nu poate, să știi dinainte că în acea clipă vei fi gata să ridici dintr-o dată greutatea a zeci, sute, mii de posturi, numai să primești milă - și mila nu îți va fi dată. Astfel, în loc să cunoști atunci refuzul acesta amar, iată că ți se dă postul, unul singur fiindu-ți de ajuns pentru a fi miluit: intră în el cu bărbăție și străbate-1 după voia lui Dumnezeu. Cine știe, poate că este ultimul tău post și ultima ta miluire! Dacă-1 vei irosi, altul să nu aștepți.**

Şi de ce să îl iroseşti? Destul am trăit făcând voia trupului şi a gândurilor: e vremea ca, părăsind păcatele, să trăim în dreptate.

Destul este vouă vremea cea trecută, spune apostolul, celor ce în vremea trecută a vieţii am făcut voia păgânească, umblând întru necurăţii, întru pofte, întru beţii, întru ospeţe, întru băuturi şi intru urâte slujiri idoleşti (I Petr. 4, 3).

Este vremea să lepădăm faptele întunericului şi să ne îmbrăcăm în armele luminii. E vremea să începem a umbla cuviincios, ca ziua, şi a înceta să mai facem grija de trup spre poftă (v. Rom. 13, 12-14).

Căci dacă vom începe să trăim după trup, vom muri; iar dacă vom începe să omorâm cu duhul faptele trupeşti, vii vom fi (v. Rom. 8, 13).

Acum e pomenită căderea protopărinţilor, şi în ei este căderea cea de obşte a noastră, a tuturor. ***Ce a mijlocit această cădere?*** îngăduinţa faţă de trup şi încălcarea postului şi a înfrânării. Căderea este moarte; sculare este viaţă. ***Vrei să intri în viaţă?*** Intră în nevoinţa postului, şi asta cu atât mai mult cu cât nu poţi să nu-ţi dai seama că şi propriile tale căderi au ieşit din acelaşi izvor.

S-ar părea că sunt destule imbolduri care să ne hotărască la chinuirea trupului în postul de faţă prin nevoinţele omorârii de sine. Ceva ciudat se săvârşeşte însă în noi: cel mai mult se chinuie pe sine în posturi cei care ar putea să îşi facă înlesniri; iar cei cărora li s-ar cădea cel mai mult să se chinuie cu postirea îşi fac înlesnirile cele mai mari. Drepţii îşi adaugă osteneală peste osteneală, iar păcătoşii îşi îngăduie înlesnire peste înlesnire. Oare asta nu se întâmplă fiindcă dreptul se simte păcătos, iar păcătoşii se pun pe sine în rândurile drepţilor? Iar dacă aşa stau lucrurile, nu este semn mai limpede al orbirii de sine în care ne ţine iubirea de trup şi nici temei mai logic ca să n-o ascultăm şi să facem în ciuda ei.

Deci să intrăm cu bărbăţie în arena postului.

- Să nu fie între noi slujitori ai trupului fricoşi, ce tremură pentru viaţa lor dacă se lipsesc de vreun fel la masă ori îndepărtează vreo plăcere!
- Să nu fie între noi nici slujitori ai trupului cu gând deşert, care au prefăcut corcolirea trupului într-o lege, în virtutea unor învăţături ale lor, aparte. Pe unii ca aceştia încă dintru început i-a făcut de ruşine apostolul, numindu-i ***vrăjmaşi ai crucii, al căror sfârşit este pierzarea, al căror dumnezeu este pântecele şi a căror slavă este spre ruşinea lor, care cele pământeşti cugetă*** (Filip. 3, 18-19).

Acum se aud multe învăţături care lărgesc căile vieţii, şi deja s-au încetăţenit multe obiceiuri în care trupul nostru se simte în largul lui. Dar să ne amintim nemincinosul cuvânt al Domnului: ***Intraţi prin uşa cea strâmtă, că largă este uşa şi lată calea ceea ce duce în pierzare, şi mulţi sunt cei ce intră printr-însa; că strâmtă este uşa şi îngustă calea ce duce în viaţă, şi puţini sunt cei ce o află pe ea*** (Mt. 7, 13-14).

Deci să ne alipim şi noi la acei puţini, şi să intrăm cu bărbăţie prin uşa ce ni se deschide a postului aducător de strâmtorare, neîngăduindu-ne răstălmăciri deşarte şi abateri după socotinţa proprie de la ceea ce a fost legiuit în chip atât de înţelept, de la ceea ce a fost şi este împlinit în chip atât de mântuitor de către toţi cei ce au înţeles şi înţeleg scopul şi preţul vieţii în trup, dar nu pentru trup (v. Rom. 8, 12).

Amin!

6 februarie 1866

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Tâlcuiri din Sfânta Scriptură - Duminica lăsatului sec de brânză

[Rom. 13, 11-14; Mt. 6, 14-21]

***"Daca veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc; iar dacă nu veţi ierta oamenilor greşealele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşealele voastre.*"**

Ce mijloc simplu şi lesnicios de mântuire! Ţi se iartă păcatele, cu condiţia să ierţi şi tu greşelile aproapelui.

Asta înseamnă că îţi ţii soarta în mâini.Calcă-ţi pe suflet şi treci de la simţăminte neprietenoase faţă de aproapele tău la unele cu adevărat paşnice, şi e de-ajuns.

Ziua iertării - ce zi mare şi cerească a lui Dumnezeu! Dacă ne-am folosi cu toţii de ea aşa cum se cuvine, ziua aceasta ar face din toate obştile (comunităţile) creştineşti nişte obşti de Rai, iar pământul s-ar face una cu cerul.

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Duminica Lăsatului sec de brânză - Despre post

Mâine începe Postul mare. Ei bine, ***ce este postul? Pentru ce a fost el rânduit?*** Domnul nostru Iisus Hristos a vorbit nu o dată despre post. În timpul vieţii Lui pământeşti, ucenicii Lui n-au postit, iar când cărturarii şi fariseii au început să-i mustre pentru asta pe ei şi pe însuşi Domnul Iisus Hristos, El le-a răspuns: ***Puteţi, oare, să faceţi pe fiii nunţii să postească cât timp Mirele este cu ei?*** (Lc. 5, 34).

Cât timp a fost cu apostolii însuşi Domnul Iisus Hristos, Dumnezeiescul Mire al Bisericii Sale, bucuria le umplea inima şi, bineînţeles, n-aveau nevoie să postească. Domnul a adăugat însă că vor veni zile când Mirele va fi luat de la ei, şi atunci vor posti. Astfel, El le-a poruncit să postească în anumite zile.

În pericopa evanghelică de astăzi aţi auzit cuvintele Domnului privitoare la faptul că trebuie să postim. El ne-a prevenit ca nu cumva să postim ca fariseii şi cărturarii, pentru care era important numai să pară postitori, drept care făceau o faţă mohorâtă şi îmbrăcau haine de doliu.

Domnul Iisus Hristos ne porunceşte să ne purtăm cu totul altfel în vremea postului: să postim cu feţe vesele, pline de bucurie, ca ascunzând postirea noastră de ochii oamenilor să postim înaintea lui Dumnezeu, Care, văzând taina inimii noastre pline de evlavie şi de frica Lui, ne va răsplăti la arătare (v. Mt. 6, 16-18). Iar cei care postesc doar de ochii lumii şi-au primit deja răsplata prin cinstirea pe care le-o arată oamenii.

Aceste pilde sunt îndeajuns ca să vă încredinţaţi de sfinţenia postului, de faptul că el a fost poruncit de către însuşi Domnul Iisus Hristos, drept care trebuie să avem mare evlavie faţă de post, mare luare-aminte şi cinstire adâncă. Postul trebuie să fie pentru noi un lucru extrem de important.

Cât de greu este când vezi că poporul nostru nu mai are aproape nici o idee despre post, că aproape n-au mai rămas oameni care ţin posturile. Cei ce postesc sunt batjocoriţi, sunt numiţi „făţarnici”. Să ne gândim: aşa era pe timpuri în ţara noastră? Postea întreg poporul, începând cu ţarul - şi ţineau nu numai Postul Mare, ci şi toate celelalte posturi, miercurile şi vinerile. Copiii mirenilor erau educaţi în frica lui Dumnezeu, în adânc respect faţă de toate regulile Bisericii, inclusiv faţă de cea privitoare la post. Ei se pătrundeau din copilărie de adâncă cinstire faţă de post şi socoteau că este un păcat greu călcarea lui. Şi era cucernic poporul rus - iar acum cât de puţin a mai rămas din vechea cucernicie!

Ca atare, datoria mea este să vă amintesc marea sfinţenie a postului, să vă lămuresc de ce este nevoie de el - fiindcă oamenii uşuratici spun deseori: „Dar nu-i totuna ce mâncăm, ce, prin mâncare trebuie să plăcem lui Dumnezeu?”, şi dispreţuiesc postul. ***Dar dacă însuşi Domnul Iisus Hristos ne-a lăsat rânduiala postului, înseamnă că el este un lucru foarte însemnat, indispensabil - şi cel care dispreţuieşte postul, care nu dă două parale pe el, dispreţuieşte cuvintele Domnului Iisus Hristos.***

Ca să înţelegem mai bine toată însemnătatea postului, trebuie să lămurim pentru început care e scopul lui. ***Postul ne învaţă să ne înfrânăm. Prin post ne obişnuim să ne înfrânăm poftele pântecelui, să călcăm în picioare poftele rele ale trupului, care se străduiesc întotdeauna să aibă întâietate asupra duhului, încercând să înăbuşe orice năzuinţă duhovnicească, supunând voinţa cugetării sale.***

Trupul nu ne duce la bine: el e izvorul celor mai multe păcate şi sminteli, în săvârşirea lucrurilor care plac trupului se află esenţa majorităţii păcatelor - şi ***dacă noi, conştientizând lucrul acesta, ne silim trupul să postească, dacă îl lipsim de mâncăruri gustoase şi îmbelşugate, dacă ne mulţumim cu strictul necesar, prin asta câştigăm o victorie asupra lui, îndepărtăm ceea ce ne împiedică să ducem o viaţă duhovnicească, dăm libertate duhului, îl înaripăm în năzuinţa lui spre tot ce este sfânt, ceresc, înalt.***

Sarcina noastră e să ne înfrânăm de la toate patimile şi poftele rele, de la tot ce este rău, de la tot ce aduce vătămare aproapelui, de la orice lucru pe care ni-1 dictează egoismul şi adorarea de sine. Aşadar, trebuie să ne educăm voinţa în aşa fel ca ea

să fie îndreptată spre lupta cu patimile, ca toate dorinţele noastre să năzuiască nu către satisfacerea imboldurilor trupului, ci către cele de sus, către cele cereşti, ***ca să avem sus inimile, ca să trăim întotdeauna cu gândul la Dumnezeu, la poruncile lui Hristos.***

În acest scop, trebuie să educăm în noi deprinderea înfrânării, fiindcă ştiţi că la orice scop dificil se ajunge pe calea antrenamentului de lungă durată. Adevărul acesta este valabil pentru orice muncă, atât intelectuală cât şi fizică. Scopurile mari se ating doar cu silinţă mare. Ca atare, trebuie să înţelegem că şi scopul atât de înalt al înfrânării trupului nostru, al luptei cu patimile, cere exersare constantă, luptă permanentă.

Postul este tocmai o astfel de şcoală a înfrânării. Omul obişnuit cu postul, care ţine toate posturile, mai ales când a postit toată viaţa, cum făceau marii nevoitori, capătă o putere uriaşă în lupta cu toate ispitele, învaţă să se înfrâneze de la tot păcatul. Aici este însemnătatea de temelie a postului. Dar postul, mai ales **Postul mare**, are şi o altă însemnătate, fiindcă **este vreme de pocăinţă, de mărturisire, vreme pentru Sfânta împărtăşire**, şi ca atare trebuie să petrecem această vreme în aducere-aminte necontenită de păcate şi de nevoia spovedaniei.

Şi dacă vom posti, însăşi înfrânarea de la mâncare ne va aduce mereu aminte de acest fapt. Când te aşezi la masă şi începi să mănânci gustarea sărăcăcioasă, îţi aminteşti de ce ai nevoie să faci asta: fiindcă suntem apăsaţi de păcate şi în vederea marelui Praznic trebuie să ne curăţim de ele şi de tot răul, ca în Luminata Zi a Paştilor să ne înfăţişăm lui Dumnezeu curaţi, îndreptăţiţi, pocăiţi până în adânc.

Vedeţi ce mare este şi această însemnătate a postului? Doar oamenii stricaţi şi nechibzuiţi dispreţuiesc postul. Din păcate, copiii generaţiei noastre sunt însă educaţi într-o deplină necunoaştere a postului, nu sunt deprinşi cu el, nu-şi pleacă micuţele capete de copil în faţa poruncilor Bisericii. Ar trebui ca ei să se înveţe cu postul de la cea mai fragedă vârstă cu putinţă, ca să crească o nouă generaţie de creştini, care să fie cu totul altfel decât acest tineret desfrânat şi ateu care ne înconjoară. Este nevoie ca copiii creştinilor să lumineze ca nişte stele curate în această societate păcătoasă, care calcă în picioare Sângele lui Hristos.

Pătrundeţi-vă de sfântul gând al însemnătăţii postului şi al educării copiilor voştri în păzire neabătută a lui.

Înainte de a vorbi despre post, Domnul Iisus Hristos ne-a spus şi prima condiţie ca postul să ne fie spre mântuire: ***De nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre*** (Mt. 6, 15).

Vă mai amintesc şi pilda împăratului care a hotărât să încheie socotelile cu toţi datornicii săi. *I s-a înfăţişat un om care îi era dator cu o sumă uriaşă de bani. Dat fiind că nu avea de unde să-i înapoieze, împăratul a poruncit să fie vândut el însuşi, împreună cu soţia, copiii şi toată averea lui, pentru acoperirea datoriei. Atunci, datornicul a început să-l roage pe împărat să mai rabde, promiţând că în timp va plăti tot. Făcându-i-se milă de el, împăratul i-a iertat datoria în întregime.*

Ce credeţi că s-a întâmplat? *Îndată ce omul cu pricina a ieşit de la împărat, s-a întâlnit cu cineva care îi era lui dator cu o sumă neînsemnată. A început să pretindă plata neîntârziată a datoriei şi, înhăţându-l, a început să îl sugrume. Văzând asta, slugile împărăteşti s-au tulburat foarte tare şi au povestit totul împăratului. Acesta a poruncit ca datornicul său să fie chemat şi i-a zis:* ***Slugă vicleană! Toată datoria aceea ţi-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca şi tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum şi eu am avut milă de tine? Şi l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce va plăti toată datoria*** (Mt. 18, 32-34).

Oare nu era drept să facă aşa? Domnul ne-a poruncit să iertăm aproapelui greşelile faţă de noi, dacă vrem să primim iertare de la Dumnezeu. De asemenea, Domnul Iisus Hristos ne-a învăţat să ne rugăm lui Dumnezeu prin cuvintele următoare: ***Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri*** (Mt. 6, 12). Aşadar, ***iertaţi-i pe toţi cei care sunt vinovaţi faţă de voi, care v-au făcut să suferiţi, care v-au rănit orgoliul.*** Aceasta este condiţia dintâi şi de temelie pentru a pune început postului. Doar când îi vom ierta pe toţi vom putea începe postul şi marea taină a pocăinţei. Dar oamenilor, de multe ori, le este greu să ierte. Cu câtă greutate se răsuceşte limba ca să spună nişte cuvinte atât de simple: „Iartă-mă, fratele meu!”, de parcă o leagă cineva! De legat i-o leagă chiar diavolul, şi de asta ne e atât de greu să spunem cuvintele acestea simple.

Dar fiecare om care a biruit măcar o dată piedica aceasta, care a spus pentru prima dată: „Iartă-mă”, simte cum se schimbă fără întârziere inima sa, simte în ea îndată o bucurie lină. A iertat, iar Domnul i-a dat bucurie şi pace în suflet. A doua oară este deja mult mai uşor să spună: „Iartă-mă”, iar a treia oară foarte uşor. Şi omul se învaţă să ceară iertare cu uşurinţă şi repede, şi i se duce apăsarea de pe inimă, şi nu mai zace pe ea piatra duşmăniei, şi în locul urii în inima lui se sălăşluieşte sfânta dragoste.

Pentru monahi, cuvântul „iartă-mă” e cel mai însemnat, cea mai mare obligaţie. Bătrânii duhovniceşti, cărora li se încredinţau monahii spre a-i călăuzi în viaţa duhovnicească, îi învăţau în primul rând să răspundă cu acest cuvânt la orice mustrare li s-ar fi făcut, făcând totodată o plecăciune adâncă celui care i-ar fi mustrat.

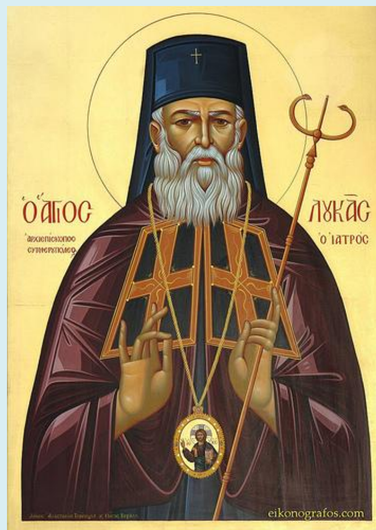
Au fost şi oameni uimitori, care rosteau acest cuvânt chiar şi atunci când asupra lor cădeau cele mai ruşinoase şi nedrepte învinuiri. Erau monahi învinuiţi de curvie, care nu se dezvinovăţeau şi nu răspundeau la acele clevetiri murdare, ci doar le răspundeau: „Iartă-mă” cu smerenie celor care îi asupreau. După aceea, timp de mulţi ani trăiau înfieraţi cu numele de „curvar”, şi deseori doar înainte de ieşirea din această viaţă Domnul vădea nevinovăţia lor, şi se cutremurau inimile celor care îi socotiseră păcătoşi. Iată cât de mare este puterea sfintei iertări.

Aşadar, ***să începem postul iertând pe toţi greşiţii noştri: pe toţi cei care ne-au jignit, care ne-au făcut daune, care ne-au amărât cu ceva. Şi în timpul postului să împlinim faţă de toţi vrăjmaşii noştri porunca Sfântului Apostol Pavel pe care am auzit-o în Apostolul de astăzi: Nimănui cu nimic să nu fiţi datori, decât cu iubirea unuia faţă de celălalt - că cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea; fiindcă poruncile: „Să nu săvârşeşti preacurvie, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, să nu pofteşti” şi orice altă poruncă ar mai fi se cuprind în acest cuvânt: să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea legii - şi aceasta, fiindcă ştiţi în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să vă treziţi din somn*** (Rom. 13, 8-11).

A venit vremea să ne trezim din somnul nostru nesfârşit, în care nu ne gândim la Dumnezeu, căci acum ***mântuirea este mai aproape de noi decât atunci când am crezut*** (Rom. 13, 11). Acum, după ce a trecut oarecare vreme în care am slujit Domnului, mântuirea e mai aproape de noi decât atunci când de-abia păşisem pe calea vieţii creştineşti. ***Noaptea e pe sfârşite, iar ziua s-a apropiat*** (Rom. 13, 12). A trecut noaptea când trăiam în bezna de nepătruns a necunoaşterii lui Dumnezeu, în mândrie şi egoism. Ziua pocăinţei s-a apropiat. ***Să lepădăm, dar, lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminii; să umblăm cuviincios, ca ziua, nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi pizmă, ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos, şi grija de trup nu o faceţi spre pofte*** (v. Rom. 13, 12-14). Tocmai asta ne învaţă Marele Post. Amin.

18 martie 1945

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Duminica Lăsatului sec de brânză - Despre făţărnicie

Mâine purcedem pe marea cale a pocăinţei şi mântuirii, pe calea Postului Mare. Însuşi Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos ne învaţă cum trebuie să postim: ***Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii, că ei îşi smolesc feţele ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor*** (Mt. 6, 16).

Domnul nostru Iisus Hristos ne-a poruncit, de asemenea, să fugim de făţărnicie nu numai când postim, ci şi când facem milostenie: ***Luaţi aminte ca faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor, ca să fiţi văzuţi de ei, altfel nu veţi avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri. Deci, când faci milostenie, nu trâmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii în sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni; adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor. Tu însă, când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns, şi Tatăl tău, Care vede într-ascuns, va răsplăti ţie*** (Mt. 6, 1-4).

Cât de însemnate sunt aceste cuvinte ale Domnului! Cât de important este să nu pierdem răsplata de la Dumnezeu pentru faptele noastre bune! Vedeţi, El spune că dacă săvârşim cu făţărnicie aceste fapte bune, ne-am primit deja plata de la oameni, iar de la Dumnezeu nu mai avem ce plată să aşteptăm. Am preferat plata de nimic care e slava de la oameni? Am lepădat plata veşnică, plata cea mai mare: slava de la Tatăl Ceresc. Domnul a vorbit mult despre făţărnicie, în înfricoşătoarea Sa cuvântare în care-i înfierează pe cărturari şi pe farisei, El le spune de multe ori: ***Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici*** (v. Mt. 23, 13-29), vestind că va fi vai de toţi făţarnicii. Făţarnicii nici pentru părutele lor fapte bune nu vor primi de la Dumnezeu plată.

Dacă Domnul vorbeşte cu atâta stăruinţă despre vătămarea şi pierzania aduse de făţărnicie, înseamnă că trebuie să cugetăm: ***ce este făţărnicia, de unde vine ea, unde îşi are rădăcinile şi care îi sunt formele?***

Formele ei sunt foarte diferite.

- pildă a celei mai cumplite, mai pierzătoare făţărnicii, a făţărniciei de treaptă diavolească, *e sărutarea trădătoare dată Domnului Iisus Hristos de către Iuda în grădina Ghetsimani.* Acea sărutare n-a fost o mărturie a dragostei, ci semn pentru străjerii pe care-i adusese acolo ca să îl aresteze pe Hristos. Ce poate fi mai cumplit decât această făţărnicie? Sărutul Iudei a devenit simbolul trădării, făţărniciei, al celei mai mari josnicii şi nemernicii omeneşti.

În Sfânta Scriptură putem găsi şi alte exemple de făţărnicie.

- *Să vă povestesc despre unul dintre ele. Împăratul David avea o căpetenie de oaste, un general ce se numea Ioav, iar Saul - vrăjmaşul lui, care voia să îl omoare - o altă căpetenie numită Avenir, care după moartea lui Saul s-a supus lui David şi a fost primit de el. Blând fiind, David l-a iertat, însă Ioav, care era plin de răutate, nu a putut să-l ierte, şi odată, când s-a întâlnit cu Avenir, l-a tras spre sine ca şi cum ar fi vrut să îl sărute prieteneşte, şi în timp ce-l săruta i-a înfipt un pumnal în pântece.*

Acestea sunt exemple ale făţărniciei celei mai mari, însă făţărnicia cunoaşte numeroase trepte: este şi făţărnicie foarte fină, pe care foarte greu o bagi de seamă. ***Cu toţi suntem supuşi, mai mult sau mai puţin, acestei boli sufleteşti, cu toţii ne străduim să părem oamenilor mai buni decât suntem de fapt, şi mulţi dintre noi arată o mască de cucernicie fără să aibă cucernicia în suflet.***

Domnul Iisus Hristos ***i-a comparat pe farisei cu nişte morminte îngrijite pe dinafară, însă pline pe dinăuntru cu oase moarte*** (v. Mt. 23, 27), iar ***Sfinţii Părinţi*** ***cu un măr roşu şi frumos la vedere, însă pe dinăuntru ros de viermi cu desăvârşire.*** Cât de exactă comparaţie! În sufletul făţarnicului nu este bunătate adevărată, nu este dragoste adevărată, însă pe dinafară el pare şi bun, şi evlavios. Iată că Domnul ne previne cu privire la această nenorocită făţărnicie. El cere ca în toate faptele noastre bune să nu fie amestecată deloc făţărnicia.

Dar cum să împlinim această poruncă a lui Hristos? Ei bine, pentru asta trebuie să cunoaştem pricinile şi rădăcinile făţărniciei.

Există patima slavei deşarte, a dorinţei nesăturate de slavă, de laudă şi încuviinţare din partea oamenilor. De această patimă suferim cu toţii: tuturor ne place să fim lăudaţi, toţi năzuim spre slava de la oameni. Dar, oare, trebuie să năzuim spre ea? Cât face slava de la oameni? De ce aleargă oamenii după încuviinţarea gloatei, silindu-se în fel şi chip să fie ridicaţi în slăvi de ea?

Această patimă se vădea foarte puternic la nefericiţii de cărturari şi de farisei, pe care Domnul i-a înfierat pentru făţărnicia şi năzuinţa lor de a fi primit laudele poporului, care erau îmbinate cu dispreţ faţă de acesta: ***Mulţimea aceasta, care nu cunoaşte Legea, este blestemată*** (In. 7, 49), spuneau ei. Şi de la cei pe care-i blestemau, de la cei pe care îi socoteau neştiutori, căutau fără saţ proslăvire şi preamărire.

Vedeţi ce lucru josnic? De ce să cauţi încuviinţare de la cei pe care nu-i respecţi, pe a căror părere nu dai doi bani în adâncul inimii? De ce să căutăm laudă şi slavă de la o gloată care poate să-şi arate încuviinţarea, ţipând nebuneşte, chiar şi faţă de curvele vopsite, chiar şi faţă de oamenii lipsiţi de orice valori morale, dar care o cuceresc prin forţa lor fizică sau prin alte calităţi îndoielnice?

De ce să căutăm încuviinţarea unei gloate care, pe deasupra, astăzi te preaînalţă, şi te laudă, şi te proslăveşte, iar mâine te defaimă şi necinsteşte? Nu se aseamănă slava de la oameni cu fumul care se risipeşte în aer şi piere fără întârziere? Ea n-are absolut nici o valoare.

În plus, trebuie să ştim că slava fuge de cei care o caută şi îi umbreşte deseori pe cei care n-o caută, şi o dispreţuiesc, şi nu îi dau însemnătate. ***Spuneţi-mi, slava cui este mai presus de slava marelui ierarh Nicolae, Făcătorul de minuni? Slava cui este mai presus de slava şi mărirea cuvioşilor Antonie şi Teodosie ai Lavrei Peşterilor, Serafim din Sarov, Serghie din Radonej?*** De la moartea cuvioşilor Antonie şi Teodosie a trecut aproape o mie de ani, de la moartea Făcătorului de minuni Nicolae - o mie şase sute, şi până acum slava lor nu a suferit nici o întunecare, ci pe măsură ce trece timpul ea străluceşte tot mai mult.

Aceştia au căutat vreodată slava şi lauda de la oameni? Oare a fost vreun pic de slavă deşartă în inimile lor sfinte? Nu! ***Inimile lor erau curate, sfinte, şi de aceea le-a umbrit slava dată nu de oameni, ci de Dumnezeu însuşi.***

Celor ce caută slava de la oameni, însuşi Domnul Iisus Hristos le vorbeşte precum urmează: ***Cum puteţi voi să credeţi, când primiţi slavă unii de la alţii?*** (v. In. 5, 44). Să adâncim înţelesul acestor spuse. Domnul a spus că cel ce caută slava de la

oameni nu poate să creadă în Dumnezeu, fiindcă în locul Marelui Dumnezeu, Căruia trebuie să-I slujim, el şi-a făcut un idol - slava omenească, şi acestui idol se închină şi îi slujeşte. Ce poate fi mai cumplit?

Aceste cuvinte ale Domnului s-au împlinit asupra cărturarilor şi a fariseilor, care erau făţarnici până în adâncul fiinţei lor - în inimile lor nu era credinţă, căci dacă ar fi fost credinţă, dacă L-ar fi cinstit pe Dumnezeu şi ar fi avut frica Lui, cum ar mai fi putut să-L răstignească pe Fiul lui Dumnezeu, cum ar mai fi putut să facă această nelegiuire, cea mai groaznică dintre toate - pe care le-a cunoscut neamul omenesc!? Adevărate, adevărate sunt cuvintele lui Hristos: ***cine caută slava de la oameni, acela nu poate să creadă.***

Iar cei ce cred din toată inima în Dumnezeu, care fac binele nu de ochii lumii, ci din dragoste de bine, din dragoste şi milostivire faţă de oameni, din dragoste de Dumnezeu, din închinare adâncă în faţa tuturor poruncilor lui Hristos, sunt străini de orice slavă deşartă. Ei săvârşesc toate faptele lor nu pentru slavă lumească, nu ca să facă pe sfinţii în chip făţarnic, ci fac binele fiindcă nu pot să nu-l facă, fiindcă despre ei a zis Hristos: Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura (Mt. 5, 6). ***Ei flămânzesc, ei însetează fără saţ de dreptate, de bine, de pace şi de mântuire pentru toţi, şi de aceea împlinesc toată dreptatea.***

Astfel, **credinţa adevărată curăţă inima de orice păcat**, iar otrava slavei deşarte, dimpotrivă, este cumplit de pierzătoare. Tocmai din slava deşartă se naşte făţărnicia.

Iar patima slavei deşarte este cea mai perfidă, cea mai felurită, cea mai primejdioasă şi cea mai otrăvitoare dintre toate patimile, fiindcă celelalte patimi, dacă ne străduim prin propriile strădanii şi cu ajutorul harului dumnezeiesc, ne pot lăsa în pace cu timpul, însă patima slavei deşarte nu ne va părăsi niciodată: ea ne urmăreşte, se foloseşte şi de faptele noastre bune, şi de căldura rugăciunilor noastre, şi de postirea noastră, şi de înfrânarea noastră, ca să ne otrăvească cu otrava ei diavolească. Când nevoitorul ajunge la oarecare sporire pe calea binelui, slava deşartă începe să îi şoptească la ureche: “Uite, acum eşti mai presus de ceilalţi, acum i-ai întrecut pe toţi fraţii!” El poate să nici n-o spună, ci numai s-o gândească, însă otrava slavei deşarte i-a molipsit deja sufletul nefericit.

De această otravă scapă doar cei care au dobândit plânsul neîncetat al inimii, întristarea necurmată pentru păcate, conştiinţa propriei păcătoşenii. ***Despre aceasta Cuviosul Varsanufie cel Mare a spus un cuvânt scurt, dar adânc: “Dacă nu ai***

plânsul inimii, atunci ai slava deşartă“. Cel ce nu are plâns în inimă, cel care nu trăieşte doar pentru Dumnezeu, care nu caută doar slava Lui, fugind de slava proprie, nu va scăpa de slava deşartă.

Slava deşartă este subţire: ea nu ne părăseşte nici când ne rugăm în biserică, fiindcă iată ce spune un alt mare dascăl al Biserici, ***Sfântul Ioan Scărarul: "Ia aminte ca nu cumva, aflându-te între fraţi, să te arăţi mai drept decât ei în oarecare privinţă! Dacă vei face asta, două rele vei săvârşi în acelaşi timp: pe fraţi îi vei răni cu râvna ta mincinoasă, iar ţie îţi vei da negreşit prilej de semeaţă cugetare. Fii osârduitor în sufletul tău, fără să dai în vileag asta nici prin mişcarea trupului, nici prin înfăţişare, nici prin cuvânt“.***

Vedeţi, aşadar, ce învăţătură adâncă ne-a dat Domnul Iisus Hristos la începutul Postului Mare, la începutul nevoinţei pocăinţei? Amintiţi-vă bine ce a spus Hristos despre făţărnicie; nu faceţi din post prilej pentru făţărnicie, de slavă deşartă. Nu vă rugaţi cu slavă deşartă, fiindcă aşa făceau cărturarii şi fariseii, motiv pentru care au fost osândiţi pe veci de către Domnul Iisus Hristos.

Iar pe voi, pe toţi care vă străduiţi să scăpaţi de făţărnicie, care vă temeţi ca de foc de otrava slavei deşarte, să vă păzească Domnul Dumnezeu de robia lor, să vă binecuvânteze pe calea pocăinţei în vremea Postului Mare.

(din: Sfântul Luca al Crimeei, "Predici", Editura Sophia, Bucureşti, 2010)

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Duminica Lăsatului sec de brânză - A venit Postul, maica înfrânării

Cât de bine numesc sfintele cântări postul „maică a înfrânării"! Căci, pe de o parte, nimic nu îl împinge pe om atât de mult la încălcarea întregii înţelepciuni ca îmbuibarea şi beţia, adică încălcarea postului, iar pe de alta păzirea postului ne duce la cea mai înaltă formă a întregii înţelepciuni, care e curăţia inimii.

Ştiu cât de grea este postirea în vremurile noastre, ştiu că nu totdeauna puteţi găsi mâncare de post. Ce să vă spun? Important e nu numai ce vă intră în gură, ci în primul rând dispoziţia duhovnicească, atitudinea faţă de post: căci dacă nu aveţi mâncare de post şi sunteţi nevoiţi să mâncaţi ce puteţi găsi, Dumnezeu n-o să vă osândească pentru asta; dar dacă veţi dispreţui postul, dacă nu veţi avea intenţia şi dorinţa de a posti, veţi fi osândiţi de Dumnezeu, fiindcă El preţuieşte nu numai faptele noastre bune, ci şi intenţiile noastre bune. ***El priveşte inima noastră, şi dacă vede că suntem amărâţi fiindcă nu putem posti, ne socoate această amărăciune întru adevărat post.***

De ce suntem datori să nutrim mare evlavie faţă de post? În primul rând, fiindcă postul a fost rânduit de însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, iar ceea ce a rânduit El e sfânt şi cuvintele Lui trebuie păzite din toată inima.

Pe lângă asta, Domnul ne-a dat El însuşi pildă, postind patruzeci de zile în pustie. Şi sfinţii Lui apostoli posteau, în Faptele apostolilor citim că ei, ***postind şi rugându-se, şi-au pus mâinile peste Saul şi peste Varnava, şi aşa i-au lăsat să plece*** (v. Fapte 13, 2-3). Cei care nu vor să postească, cei ce dispreţuiesc postul,

care îl resping, de pildă sectanţii sau protestanţii, care postesc numai două-trei zile pe an, spun cu făţărnicie: „Trebuie să plăcem lui Dumnezeu nu prin mâncare, ci prin fapte bune”. Dar faptele lor bune sunt făţărnicie de la un capăt la altul. Ei fac adeseori trimitere la cuvintele Domnului: ***Nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea spurcă pe om.*** (Mt 15, 11) - ***însă cuvintele acestea au fost spuse mai mult spre înfierarea cugetării deşarte a fariseilor şi a cărturarilor, care dădeau o uriaşă însemnătate curăţiei dinafară, de pildă spălării mâinilor înainte de masă, dar nu se îngrijeau deloc de curăţia inimii.*** De asemenea, în cugetarea deşartă a potrivnicilor postului este vorba întotdeauna de aspectul lui exterior, ca şi cum postul ar fi regim alimentar!

Mulţi citează cuvintele apostolului Pavel: ***Pe cel slab în credinţă primiţi-l nu întru îndoirea gândurilor, că unul crede să mănânce de toate, iar cel slab legume mănâncă. Cel ce mănâncă să nu dispreţuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit. Cine eşti tu ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea*** (Rom. 14, 1-3).

Scoase din context, cuvintele acestea nu sunt cu totul limpezi. Apostolul Pavel vorbeşte despre probleme dureroase ale vremii sale: despre păzirea exagerată de către unii a rânduielilor Vechiului Testament, în particular a deosebirii dintre „curat” şi „necurat”, precum şi despre ferirea de mâncărurile jertfite idolilor sau gustarea lor şi smintelile ce apăreau de aici. Ceva mai jos, lucrul acesta devine evident: ***Ştiu şi sunt încredinţat în Domnul Iisus că nimic nu este întinat prin sine, decât numai pentru cel care gândeşte că e ceva întinat: pentru acela, întinat este... Rău este pentru omul care mănâncă spre poticnire. Bine este să nu mănânci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva de care fratele tău se poticneşte, se sminteşte sau slăbeşte*** (Rom. 14, 14-20). Şi în continuare sfântul apostol trage concluzia că ***trebuie să facem totul din credinţă şi întru slava lui Dumnezeu.***

În acest context, cel slab în credinţă este cel care se sminteşte, lăsându-se târât de cugetarea deşartă, nu cel care posteşte crezând în sfinţenia postului. Pe deasupra, ***noi ne înfrânăm de la mâncarea de dulce nu fiindcă o socotim necurată, fiindcă tot ce a zidit pentru noi Făcătorul este curat, ci datorită poruncii privitoare la înfrânare, spre înfrânarea patimilor şi poftelor noastre***, după cuvântul aceluiaşi apostol. Şi, bineînţeles, postim pentru Domnul, întru slava lui Dumnezeu, cum ne-a şi învăţat Domnul. Dar de ce nu vor să postească sectanţii şi ceilalţi ? Să se gândească singuri.

Din celelalte Epistole ale apostolului Pavel putem trage concluzia că şi el ţinea post.

Dau numai un exemplu. În a doua Epistolă către corinteni, vorbind despre numeroasele necazuri şi pătimiri prin care a trecut în timp ce propovăduia despre Hristos, arată că s-a aflat în felurite primejdii: ***în osteneală şi supărare, în privegheri de multe ori, în foame şi în sete, în posturi adeseori, în frig şi în golătate*** (2 Cor. 11, 27). Şi atunci, cine va cuteza să spună că apostolul nu postea? Cine va cuteza să îi răstălmăcească vorbele, făcând din ele o tăgăduire a postului? Dimpotrivă, el îi chema pe creştini să exerseze postirea, le arăta uriaşa însemnătae a înfrânării.

„Dar care este însemnătatea postului?” - veţi întreba.

Încă din Vechiul Testament, în cartea prorocului Iona citim că Domnul Dumnezeu a osândit la nimicire străvechiul, uriaşul şi vestitul oraş Ninive - dar înainte de înfăptuirea osândei l-a trimis acolo pe prorocul Iona ca s-o vestească locuitorilor Ninivei şi să îi cheme la pocăinţă.Ninivitenii au fost cutremuraţi de propovăduirea lui Iona; au căzut îndată pe gânduri, s-au pocăit, au hotărât să-şi schimbe viaţa păcătoasă - şi însuşi regele din Ninive le-a poruncit tuturor locuitorilor să petreacă trei zile în post, punând la post chiar şi animalele. El însuşi s-a îmbrăcat în sac şi şi-a turnat cenuşă în cap, şi tot poporul a făcut la fel: trei zile au postit toţi cu post deplin şi desăvârşit.

Ce credeţi că s-a întâmplat? Pentru acest post, pentru adânca pocăinţă Domnul a miluit oraşul Ninive şi a schimbat cumplita Sa hotărâre. Oraşul a scăpat de nimicire.

Fiecare creştin poate, la rândul său, să se mântuiască prin post şi pocăinţă, fiindcă postul naşte aplecarea spre pocăinţă.

Mai vreau să vă amintesc că Domnul, când ucenicii Săi nu au putut să vindece un îndrăcit, a zis: ***Acest neam de draci nu iese decât cu rugăciune şi cu post*** (Mt. 17, 21). Vedeţi puterea postului? El izgoneşte dracii - dracii fug de post, fiindcă urăsc postul. Nu cumva se află printre noi cineva care urăşte postul, asemănându-se dracilor?

Cine citeşte Vieţile Sfinţilor ştie în ce chip de neurmat pentru noi posteau cuvioşii Părinţi şi cuvioasele Maici: ei posteau mereu, adeseori nu mâncau de dulce, mulţi gustau doar pâine şi apă, dar trăiau o sută de ani şi mai bine,

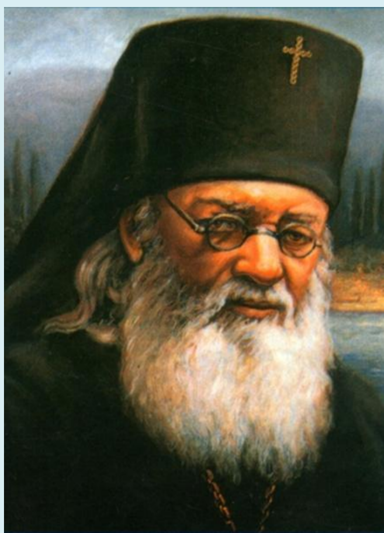
fiindcă îi ţinea harul atotputernic al lui Dumnezeu, în timp ce noi nădăjduim în sprijinul mâncărurilor noastre rafinate, care, fiindcă veni vorba, sunt deseori vătămătoare pentru sănătate, pricinuind numeroase boli de stomac şi de intestine, dureri de cap, podagră şi aşa mai departe.

Aşadar, să nu se îndoiască nimeni de faptul că postul petrecut în chip plăcut lui Dumnezeu nu vatămă, ci, dimpotrivă, dă tărie şi putere trupului şi duhului. Nu puteţi posti cum posteau cuvioşii, dar puteţi păzi posturile rânduite de Biserică.
Dacă, postind, ne vom învăţa să ne înfrânăm pântecele nesăţios, ne va fi mai simplu să ne învăţăm cu înfrânarea tuturor poftelor, tuturor pornirilor trupeşti, din care vin cele mai multe păcate: prin înfrânarea de la mâncarea oprită în timpul postului ne călim voinţa. Şi oare sunt puţine lucrurile de la care trebuie să ne înfrânăm? Oare puţine sunt lucrurile pe care trebuie să ni le interzicem?

Aşadar, ***să ne binecuvânteze Domnul la nevoinţa postului care ne stă în faţă, să ne dăruiască credinţă, tărie şi răbdare. Amin.***

2 martie 1952

Sfântul Luca al Crimeei - Cuvânt la Vecernia din Duminica Lăsatului sec de brânză - Mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău

Astăzi, Sfânta Biserică ne aminteşte că a purcede pe calea postului putem numai iertând pe toţi cei vinovaţi faţă de noi şi cerând iertare de la toţi faţă de care suntem noi vinovaţi. De nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre (Mt. 6, 15).

Ce dreptate adâncă e în cuvintele acestea! ***Cu Preacuratul Său Sânge, Domnul Iisus Hristos a răscumpărat păcatele tuturor oamenilor, deci şi păcatele celui care te-a necăjit - iar tu, ticăloase, nu vrei să ierţi, când Hristos însuşi a iertat!*** Dacă nu vei ierta aproapelui greşelile lui, Hristos te va aşeza de-a stânga la înfricoşătoarea Judecată şi te va osândi, nu-ţi va ierta greşelile, fiindcă nici tu nu ţi-ai iertat aproapele.

Altădată, Domnul a zis: ***Dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întâi de te împacă cu fratele tău, şi apoi, venind, adu darul tău*** (Mt. 5, 23-24).

Iudeii din vechime aduceau jertfă lui Dumnezeu felurite animale, acum însă darul adus pe jertfelnic este întâi de toate rugăciunea. Şi, iată, după cum spune Domnul, dacă îţi aminteşti că ai ceva împotriva aproapelui tău, dacă te-a necăjit sau dacă nu vrea să-ţi ierte păcatul săvârşit faţă de el, pleacă, nu îndrăzni să te rogi, lasă-ţi darul acolo şi mergi de te împacă cu fratele tău.

Dar, iată, am auzit cu groază că s-a găsit o femeie nefericită care nu se roagă niciodată lui Dumnezeu fiindcă nu vrea să-i ierte pe cei care au necăjit-o, aşa încât preferă să nu se roage niciodată. Oare asta nu dovedeşte ce păcat greu este vrăjmăşia împotriva aproapelui?

Cu adevărat este păcat de moarte, care ne înstrăinează de Dumnezeu - şi mare este mânia Lui împotriva celor care nu-şi iartă aproapele.

În Vieţile Sfinţilor putem găsi pilde înfricoşătoare ale pedepselor căzute asupra celor care n-au vrut să ierte.

Ieromonahul Tit din Lavra Peşterilor de la Kiev era pe moarte, şi obştea s-a adunat la patul lui. Tit se vrăjmăşea cu ierodiaconul Evagrie, cu care fusese cândva prieten. Ştiind asta, fraţii l-au adus pe Evagrie la el.

Atunci, fericitul Tit s-a ridicat în capul oaselor, s-a închinat lui Evagrie şi şi-a cerut iertare - însă Evagrie, care avea inima împietrită, a rostit groaznicele cuvinte: „Nu te voi ierta nici în această viaţă, nici în veacul ce va să fie!" - şi deodată a căzut mort.

Fericitul Tit s-a sculat din pat ca un om sănătos cu desăvârşire şi cu mare cutremur le-a povestit fraţilor că la patul lui se adunaseră îngerii şi dracii, iar dracii îi cereau sufletul, fiindcă se vrăjmăşea cu fratele său. Când Evagrie a rostit cuvintele acelea cumplite, Tit a văzut cum unul dintre îngeri l-a lovit deodată cu o lance de foc, şi Evagrie a căzut fără suflare. Acelaşi înger l-a luat pe Tit de mână, l-a ridicat din pat şi l-a vindecat.

E cunoscut şi alt exemplu înfricoşător - din Viaţa Sfântului Mucenic Nichifor.

Acesta era simplu mirean, legat printr-o mare prietenie de preotul Saprichie. Cum se întâmplă uneori, diavolul a stricat dragostea lor frăţească şi a semănat ură în inima lui Saprichie. Oricât îl ruga Nichifor: „Fratele meu, iartă-mă !", Saprichie nu-i ierta. Iată însă că Saprichie a fost dat la chinuri pentru Hristos - fiindcă atunci era vreme de prigoană cruntă împotriva creştinilor. L-au chinuit vreme îndelungată, apoi l-au scos din oraş ca să-i taie capul. Nichifor a văzut totul. A alergat în urma lui Saprichie şi a ostaşilor care-1 duceau, şi se ruga: „Părinte Saprichie! Iartă-mă!"

Dar Saprichie tăcea, nu ierta, ascundea în inimă răutate. Şi iată că atunci când era să-i taie capul, şi-a ridicat deodată mâinile, zicând: „Nu mă omorâţi! Nu mă

omorâţi! Mă lepăd de Hristos !”. Şi s-a lepădat. Şi-a păstrat viaţa nenorocită. Iar în locul lui, Nichifor, mărturisind credinţa în Hristos, a fost pe loc tăiat cu sabia şi acum este proslăvit în ceruri.

Cât este de cumplit să nu iertăm aproapelui nostru greşelile sale! Oare noi ştim ce se petrece în inima lui? Poate că se pocăieşte cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu pentru necazul pe care ni l-a făcut, iar noi, nevrând să ştim de nimic, le refuzăm iertarea cu grosolănie şi fără milă. Amintiţi-vă cum ierta Domnul: cum l-a iertat pe tâlhar pe cruce, cum a iertat pe vameşi şi pe curvele ce I-au spălat picioarele cu lacrimi. Iar noi suntem adeseori fără milă, adesea ne îndărătnicim, neiertându-l pe aproapele nostru.

Fiecare dintre noi are multe păcate. Cu toţii ne-am necăjit aproapele nu o dată. Şi este rânduială ca în această seară a duminicii Lăsatului sec de brânză să ne cerem unii altora iertare pentru toate greşelile, şi eu sunt cel dintâi dator să cer iertare de la voi.

Binecuvântaţi, părinţi sfinţi şi fraţi! Iertaţi-mă pe mine, păcătosul, pentru câte am greşit în ziua de astăzi şi în toate zilele vieţii mele cu cuvântul, sau cu fapta, sau cu gândul şi cu toate simţirile mele! Amin.

2 martie 1952

Sfântul Ignatie Briancianinov - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai

Iubiţi fraţi! Deja am ajuns chiar la uşa Sfântului Post! Ea este deja gata să se deschidă înaintea noastră! Deja ni s-a citit astăzi în Evanghelie, după rânduiala Sfintei Biserici, povaţa Domnului nostru Iisus Hristos despre intrarea cuviincioasă în nevoinţa Postului.

De veţi ierta oamenilor greşelile lor, vesteşte învăţătura Evangheliei care s-a citit astăzi, ***ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta vouă greşelile voastre (Matei 6, 14-15).***

Cu această vestire ne întâmpină Sfânta Biserică la uşa Postului! Aceasta e condiţia pe care ea ne-o pune înainte, chiar la pragul intrării în cămara cea duhovnicească a pocăinţei. ***Noi vrem să dovedim căinţa noastră pentru feluritele aplecări păcătoase, îndurând felurite lipsuri şi strâmtorări trupeşti:*** ***Evanghelia cere de la noi milă mai înainte de jertfă, pentru ca jertfa să fie bineplăcută lui Dumnezeu.***

Toţi cei care doriţi să purcedeţi la nevoinţa postului şi rugăciunii, toţi cei care doriţi să adunaţi roade îmbelşugate din pocăinţa voastră ascultaţi cuvântul lui Dumnezeu, ascultaţi porunca lui Dumnezeu - şi lăsaţi, iertaţi aproapelui greşelile pe care le-a făcut faţă de voi!

De veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta vouă greşelile voastre. Amin.

Sfântul Simeon Noul Teolog despre nevoia de căinţă din tot sufletul pentru toţi creştinii. Dialogul lui Dumnezeu cu Adam după cădere

Sfântul Simeon, Noul Teolog: "Adame, spune: «Am păcătuit!»"

"Părinţilor şi fraţilor, bun lucru este pocăinţa şi folosul care vine de la ea. Ştiind acest lucru, Cel ce le ştie pe toate dinainte, Domnul Iisus Hristos, Dumnezeu nostru, a zis: „Pocăiţi-vă, căci s-a apropiat Împărăţia Cerurilor" (Mat. 4:17).

Vreţi dar să învăţaţi cum fără pocăinţă, şi fără o pocăinţă din suflet, aşa cum o cere de la noi Cuvântul, e cu neputinţă să ne mântuim? Ascultaţi cuvintele fratelui vostru cel mai mic şi păcătos, şi veniţi să ne închinăm şi să cădem la bunul şi iubitorul de oameni Dumnezeul nostru. Să întâmpinăm faţa Lui intru mărturisire şi să plângem înaintea Celui ce ne-a făcut pe noi, pentru că El este Domnul Dumnezeul nostru, şi noi suntem poporul Lui şi oile păşunii Lui, şi nu-şi va întoarce faţa Lui de la noi.

Să ne căim numai din tot sufletul şi nu doar să lepădăm faptele noastre cele rele, dar să facem să dispară şi gândurile rele şi necurate ale inimii, potrivit cu ceea ce s-a scris: „Sfâşiaţi-vă inimile voastre, iar nu hainele voastre" (Ioil 2:13). Căci ce folos este, spune-mi, dacă ne împărţim toate averile săracilor, dar nu ne vom opri de la rău şi nu vom ura păcatul? Ce folos dacă nu facem vreun păcat trupesc cu fapta, dar cu mintea ne însoţim cu gânduri ruşinoase şi necurate, şi împlinim în

chip nevăzut păcatul, şi suntem împărăţiţi şi stăpâniţi de patimile nestăpânite ale sufletului? Să lepădăm, rogu-vă, împreună cu banii noştri, şi robia obişnuită faţă de relele mai sus pomenite. Şi să nu ne oprim aici, ci să ştergem cu râvnă cu lacrimi de pocăinţă întinăciunea acestora. Fiindcă socot că, dacă nu se curăţă cineva pe sine însuşi cu toată râvna, prin lacrimile sale, de întinăciunea patimilor, ci iese din viaţă întinat, pe bună dreptate vă fi luat în râs de Dumnezeu şi de îngerii lui (Lc 9:27; 12:9) şi împreună cu dracii va fi aruncat în focul cel veşnic (Mat 1:8; 25:41). Da, cu adevărat aşa e, fraţilor! Fiindcă n-am adus nimic în lume, ca, păcătuind, să-l dăm preţ de răscumpărare lui Dumnezeu pentru păcatele noastre. „Căci ce va da omul în schimb lui Dumnezeu?“ (Rom 11:35).

E aşadar de trebuinţă, fraţilor, ca toţi - şi nu numai monahii - să se căiască, să plângă şi să se roage pururea şi necontenit lui Dumnezeu, şi să dobândească prin asemenea fapte toate celelalte virtuţi. Că acest lucru e adevărat, dă mărturie împreună cu mine şi Ioan cel cu graiul de aur, marele stâlp şi dascăl al Bisericii, care în cuvintele sale despre David tâlcuieşte Psalmul 50, spunând că e cu putinţă celui care are femeie şi copii, şi slujnice şi mulţime de casnici, şi averi multe, şi e prins în lucrurile acestei vieţi, nu numai să poată face aceasta (adică să plângă şi să se roage şi să se căiască în fiecare zi), dar şi să ajungă, dacă vrea, la desăvârşirea virtuţii, şi să primească Duhul Sfânt şi să se facă prieten al lui Dumnezeu, şi să se desfete de vederea Lui, aşa cum au fost mai înainte de venirea lui Hristos Avraam, Isaac, Iacov şi Lot cel din Sodoma - ca să-i las deoparte pe ceilalţi, fiindcă sunt mulţi - Moise şi David; iar în harul cel nou şi la arătarea Dumnezeului şi Mântuitorului nostru, Petru, pescarul şi neînvăţatul, care, împreună cu soacra sa şi cu alţii, vesteşte pe Dumnezeu, Cel ce S-a arătat. Iar pe ceilalţi cine i-ar putea număra?, întrucât sunt mai mulţi decât picăturile de ploaie şi decât stelele cerului, folosindu-se, potrivit cuvântului lui Pavel, de lume, ca şi cum nu s-ar fi folosit (1 Cor. 7:31). De aceea s-au şi făcut slăviţi şi strălucitori încă fiind în această viaţă, iar acum şi în vecii nesfârşiţi se vor face şi mai slăviţi şi mai strălucitori, în Împărăţia lui Dumnezeu.

Taina convorbirii lui Dumnezeu cu Adam

Dumnezeu l-a făcut pe om dintru început împărat al tuturor celor de pe pământ, ba chiar şi al celor ce sunt sub bolta cerului; fiindcă negreşit pentru om au fost aduse la fiinţă soarele şi luna şi stelele. Şi îţi spun acum un lucru pe care, cred, nu l-a descoperit limpede nimeni, dar a fost spus în chip adumbrit. Care anume? Ascultă Dumnezeiasca Scriptură, care spune: „Şi a zis Dumnezeu lui Adam, după ce a călcat porunca: «Adame, unde eşti?»“ (Fac 3:9). De ce a spus aceasta Făcătorul a toate? Negreşit, vrând să-l aducă la simţire - şi, chemându-l la pocăinţă, i-a zis:

„Adame, unde eşti? Uită-te la tine însuţi, înţelege-ţi goliciunea! Vezi de ce veşmânt şi de ce slavă te-ai lipsit! Hai, cugetă, nenorocitule, hai, ieşi de unde te-ai ascuns! De Mine crezi că te poţi ascunde? (cf. Fac 3:8) Spune: «Am păcătuit!»“.

Dar el nu spune aceasta - sau mai degrabă eu, ticălosul, nu spun aceasta, fiindcă a mea este păţania! - dar ce anume spune? „Am auzit glasul Tău pe când umblai în Rai, şi am cunoscut că sunt gol şi m-am ascuns“ (Fac 3:10). Deci ce spune atunci Dumnezeu? „Şi cine ţi-a vestit că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit numai din el să nu mănânci?” (Fac. 3:11).

Vezi, iubitule, îndelunga-răbdarea lui Dumnezeu? Fiindcă acela, nemărturisindu-I păcatul îndată, Dumnezeu nu S-a mâniat, nu S-a întors numaidecât, ci îi cere al doilea răspuns şi spune: „Cine ţi-a vestit că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit numai din el să nu mănânci? De ce zici: «Sunt gol», iar păcatul tău îl ascunzi? Crezi oare că văd numai trupul tău, dar inima şi cugetele tale nu le văd?“. Fiindcă, amăgit fiind, Adam nădăjduia că Dumnezeu nu ştia păcatul.

Şi aşa cugetând el - cum mulţi, şi eu cel dintâi, fac până acum, ascunzându-şi relele lor! - Dumnezeu, nevrând să-i înmulţească osânda, spune: „Şi de unde ai ştiut că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am spus să nu mănânci?“. Ca şi cum ar spune: „Crezi că poţi să te ascunzi cu totul de Mine? Nu ştiu Eu oare ce ai făcut? Nu spui: «Am păcătuit»? Spune, nenorocitule: «Da, Stăpâne, am călcat porunca Ta, am căzut ascultând sfaturile femeii, am greşit mult împlinind cuvântul ei şi neascultând cuvântul Tău! Ai milă de mine!»“. Dar nu spune aceasta, nu se smereşte, nu se pleacă, drug de fier e cerbicia inimii lui (cf.Int. Sol. 48:4), cum este şi a mea, nenorocitul! Căci dacă ar fi spus aceasta, ar fi rămas în Rai şi ar fi fost scutit atunci, printr-un singur cuvânt, de tot cercul acela de zeci de mii de lucruri rele cărora li s-a supus, fiind surghiunit şi zăcând în iad atâtea veacuri.

Căci a zis Dumnezeu lui Adam: „În ceasul în care veţi mânca din pomul din care v-am poruncit numai din acesta să nu mâncaţi, cu moarte veţi muri” (Fac 2:17; 3:11), adică veţi muri cu moartea sufletească, care a avut loc în chiar ceasul acela, şi pentru care Adam a şi fost dezbrăcat de veşmântul nemuririi; Dumnezeu n-a zis dinainte nimic mai mult şi n-a făcut nimic mai mult. Dar când Adam şi-a tăgăduit păcatul şi nu s-a căit nici când a fost mustrat de Dumnezeu (fiindcă a zis: „Femeia pe care Tu mi-ai dat-o, aceasta m-a amăgit!” (Fac 3:12-13) - „Pe care Tu mi-ai dat-o!” - o, suflet lipsit de trezvie, ca şi cum l-ai fi spus lui Dumnezeu: „Tu ai greşit: femeia pe care mi-ai dat-o, ea m-a amăgit!” - lucruri pe care le pătimesc şi eu însumi, nenorocitul şi ticălosul, care nu vreau să mă smeresc tăcând şi să spun din

suflet că eu sunt pricina pierzaniei mele, ci zic: „Cutare m-a împins să fac şi să spun aceasta şi aceasta, cutare m-a sfătuit să lucrez aceasta şi aceasta!“ - O, suflet ticălos, care rosteşti cuvinte pline de păcat! O, suflet neruşinat şi întinat de cuvinte încă şi mai neruşinate şi întinate!), prin urmare, aşa grăind Adam, îi spune atunci Dumnezeu: „Prin osteneli şi sudoare să-ţi mănânci pâinea ta! Spini şi pălămida să-ţi răsară pământul!" (Fac. 3:18) şi la sfârşit: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce!" (Fac 3:19). Cu alte cuvinte, spune: „Ţi-am zis să te pocăieşti şi, aşa, să vii iarăşi în vieţuirea ta cea dintâi. Dar fiindcă eşti aşa de învârtoşat, du-te acum departe de Mine şi-ţi va fi de ajuns drept pedeapsă îndepărtarea ta, pentru că pământ eşti şi în pământ te vei întoarce" (cf. Fac. 3:19).

Aşadar, lăsându-l pe el, Dumnezeu vine la Eva, vrând să arate ca pe drept cuvânt şi ea va fi izgonită împreună cu el, întrucât nu vrea să se căiască, şi-i spune: „De ce ai făcut aceasta?" (Fac 3;13), ca măcar această să spună: „Am păcătuit!“. Căci ce altă nevoie, spune-mi, avea Dumnezeu să grăiască către ea aceste cuvinte, dacă nu ca s-o facă să spună: „În nebunia mea, Stăpâne, am făcut aceasta – eu, nenorocita şi ticăloasa, neascultându-Te pe Tine, Stăpânul meu. Ai milă de mine!“. Vai, ce neruşinare! Căci cu şarpele care ţi-a grăit împotriva Stăpânului ai stat de vorbă, şi pe acesta l-ai ales înaintea lui Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, iar sfatul aceluia l-ai ţinut mai de cinste şi mai adevărat decât porunca Stăpânului! Şi cum nici ea nu s-a aflat zicând „Am păcătuit!“, au fost alungaţi din desfătare, au fost surghiuniţi din Rai, departe de Dumnezeu.

Priveşte-mi însă adâncul tainelor Iubitorului de oameni Dumnezeu, şi află şi învaţă-te de aici că, dacă s-ar fi pocăit, n-ar fi fost izgoniţi, n-ar fi fost osândiţi, n-ar fi fost osândiţi să se întoarcă în pământul din care au fost luaţi.

Pocăinţa neîncetată – cale către Rai

Când au fost izgoniţi şi au căzut de acolo în sudorile şi ostenelile trupeşti, şi au început să flămânzească şi să înseteze, să le fie frig şi să tremure şi să pătimească unele ca acestea, pe care le pătimim astăzi şi noi înşine, atunci dobândind de aici o simţire mai mare a acestei nenorociri şi căderi, le-a părut rău, au plâns, şi-au lovit faţa, şi-au smuls perii capului, tânguindu-se pentru învârtoşarea inimii lor - iar aceasta nu o singură zi, nu două sau zece, ci, credeţi-mă, toată viaţa lor. Şi cum n-ar fi putut să plângă pururea şi necontenit, gândindu-se la Stăpânul acela cel blând, la acea desfătare negrăită, la viaţa fără de griji şi fără chin, la urcuşurile şi coborârile la ei ale îngerilor?

Dar ce face atunci Cel bogat în milă şi zăbavnic la pedeapsă? Pe cei pe care i-a izgonit din Rai din pricina neruşinării, şi-a inimii şi cugetului lor lipsite de părere de rău, pe cei care s-au căit după cuviinţă şi s-au smerit după vrednicie şi au plâns şi s-au tânguit, El însuşi, Singurul din Cel Singur, Unul-născut Fiul şi Cuvântul Tatălui Celui mai înainte de veci pogorându-Se - precum ştiţi toţi - nu numai că S-a făcut om asemenea acelora, dar a primit chiar să moară ca şi ei de o moarte cumplită şi ruşinoasă şi, pogorându-se la iad, i-a înviat de acolo.

Deci Cel ce a pătimit pentru ei acestea pe care le auzi în fiecare zi, ca să-i cheme din acel îndepărtat surghiun, nu s-ar fi milostivit oare faţă de ei dacă s-ar fi pocăit în Rai? Şi cum ar fi făcut altfel Cel ce este prin fire iubitor de oameni şi pentru aceea l-a făcut pe om, ca să se desfete în Rai de bunătăţile Lui şi să prea mărească pe Binefăcătorul său?

O, puterea pocăinţei şi a lacrimilor! O, oceanul negrăitei iubiri de oameni şi a nepătrunsei milostiviri, fraţilor!

„Amin“, a zis adevăratul Dumnezeu, „nu vă voi lăsa niciodată, ci vă voi arăta ca pe nişte fraţi şi prieteni ai Mei, ca pe nişte părinţi şi mame (cf. Mat 12:49-50) şi rude şi împreună moştenitori ai Mei (Rom 8:17), v-am proslăvit şi vă voi proslăvi, şi sus în cer şi jos pe pământ, iar viaţa, veselia şi slava aceasta nu vor avea sfârşit niciodată“.

Deci nu pe Adam, ci pe sine însuşi să se învinuiască fiecare dintre noi, atunci când cădem în oricare păcat, şi fiecare dintre noi să arate ca acela pocăinţă vrednică, dacă vrea să dobândească viaţa veşnică în Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine toată slavă, în vecii vecilor. Amin.

(preluat din ultimul număr, 3/2013, al revistei "Familia ortodoxă")

Din: „Cateheze - Scrieri II" (Deisis, 2003) Traducere de Diacon Ioan Ica jr.

Sfântul Siluan Athonitul - Plângerea lui Adam

Adam, părintele întregii lumi, a cunoscut în Rai dulceaţa iubirii lui Dumnezeu şi de aceea, atunci când pentru păcat a fost izgonit din Rai şi a pierdut iubirea lui Dumnezeu, a suferit amarnic şi cu geamăt mare suspina în toată pustia. Sufletul lui era chinuit de un gând: ***„Am întristat pe Dumnezeu pe Care îl iubesc".*** ***Nu-i părea rău atât de Rai şi de frumuseţea lui, cât de faptul de a fi pierdut iubirea lui Dumnezeu, care în fiece clipă şi nesăturat atrage sufletul spre Dumnezeu.***

Aşa tot sufletul care a cunoscut pe Dumnezeu prin Duhul Sfânt, dar mai apoi a pierdut harul, face experienţa chinului lui Adam. Sufletul e bolnav şi îi pare tare rău atunci când întristează pe Domnul Cel Preaiubit.

Adam tânjea pe pământ şi suspina cu amar, şi pământul nu-i mai era drag. Suspina după Dumnezeu şi grăia: ***„Sufletul meu tânjeşte după Domnul şi îl caut cu lacrimi. Cum să nu-L caut? Când eram cu El, sufletul meu era vesel şi liniştit, şi vrăjmaşul n-avea intrare la mine; dar acum duhul cel rău a pus stăpânire pe mine, şi el tulbură şi chinuie sufletul meu, de aceea sufletul meu tânjeşte după Domnul până la moarte; duhul meu se avântă spre Dumnezeu şi nimic de pe pământ nu mă poate veseli, şi sufletul meu nu vrea să se mângâie cu nimic, ci vrea să vadă din nou pe Domnul şi să se sature de El. Nu-L pot uita nici măcar pentru un singur minut şi sufletul meu se chinuie după El, şi de mulţimea întristării plâng cu suspine: Miluieşte-mă, Dumnezeule, pe mine zidirea ta cea căzută!"***

Aşa hohotea Adam şi lacrimile lui curgeau de pe faţa lui pe piept şi pe pământ, şi toată pustia răsuna de gemetele lui; dobitoacele şi păsările tăceau lovite de durere şi plângeau, iar Adam hohotea, căci pentru păcatul său toate au pierdut pacea şi iubirea.

Mare a fost întristarea lui Adam după izgonirea din Rai, dar când a văzut pe fiul său, Abel, omorât de fratele său, Cain, întristarea lui s-a făcut şi mai mare, şi cu sufletul chinuit de durere hohotea şi gândea: ***„Noroade vor ieşi şi se vor înmulţi din mine şi toate vor suferi şi vor trăi în duşmănie şi oamenii se vor ucide unii pe alţii".*** Şi această întristare a lui era mare, ca marea, şi o poate înţelege numai cel al cărui suflet a cunoscut pe Domnul şi ştie cât de mult El ne iubeşte.

Şi eu am pierdut harul şi strig împreună cu Adam: „Milostiv fii mie, Doamne! Dă-mi duh de smerenie şi iubire."

O, iubirea Domnului! Cine te-a cunoscut te caută neîncetat, ziua şi noaptea, şi strigă: ***„Tânjesc după Tine, Doamne, şi cu lacrimi Te caut. Cum să nu Te caut? Tu mi-ai dat să Te cunosc prin Duhul Sfânt, şi această cunoaştere a lui Dumnezeu atrage sufletul meu să Te caute cu lacrimi."***

****

Adam plângea: ***„Nu-mi mai este dragă pustia. Nu-mi mai sunt dragi munţii cei înalţi, nici câmpiile, nici codrii, nici cântecul păsărilor; nimic nu-mi mai este drag. Sufletul meu e într-o mare mâhnire pentru că am întristat pe Dumnezeu. Şi dacă Domnul m-ar aşeza din nou în Rai, chiar şi acolo aş suferi şi aş plânge pentru că am întristat pe Dumnezeu pe Care îl iubesc."***

După izgonirea din Rai, Adam s-a îmbolnăvit cu sufletul şi de întristare a vărsat multe lacrimi. ***Tot aşa, orice suflet care a cunoscut pe Domnul tânjeşte după El şi spune: „Unde eşti Tu, Doamne? Unde eşti Tu, Lumina mea? De ce Ţi-ai ascuns faţa Ta de la mine? De multă vreme sufletul meu nu Te mai vede şi tânjeşte după Tine şi Te caută cu lacrimi."***

„Unde e Domnul meu? De ce nu-L mai văd în sufletul meu? Ce-L împiedică să vieze în mine? Iată ce: nu este în mine smerenia lui Hristos şi iubirea de vrăjmaşi."

****

Dumnezeu este iubire nesăturată şi cu neputinţă de descris.

Adam mergea pe pământ şi de multele sale suferinţe plângea din inimă, dar cu mintea se gândea la Dumnezeu; şi când trupul lui era neputincios şi nu mai putea vărsa lacrimi, chiar şi atunci duhul lui ardea după Dumnezeu, pentru că nu putea uita Raiul şi frumuseţea lui; dar, mai mult decât orice, Adam iubea pe Dumnezeu şi însăşi această iubire îl atrăgea cu putere spre El.

„O, Adame, scriu despre tine, dar tu vezi: mintea mea slabă nu poate înţelege cum tânjeai după Dumnezeu şi cum purtai osteneala pocăinţei.

O, Adame, tu vezi că eu, copilul tău, mă chinui pe pământ; mic este focul în mine şi iubirea de-abia nu se stinge.

O, Adame, cântă-ne cântarea Domnului, ca sufletul meu să se veselească în Domnul şi să se lupte să-L laude şi să-L slăvească cum îl laudă în ceruri heruvimii şi serafimii şi cum toate cinurile cereşti ale îngerilor îi cântă cântarea întreit-sfântă!

O, Adame, părintele nostru, cântă-ne cântarea Domnului, ca tot pământul să te audă şi toţi fiii tăi să-şi înalţe mintea spre Dumnezeu şi să se bucure de răsunetul cântării cereşti şi să uite amărăciunile lor pe pământ!"

****

Duhul Sfânt e iubire şi dulceaţă sufletului, minţii şi trupului. ***Şi cine a cunoscut pe Dumnezeu prin Duhul Sfânt, acela ziua şi noaptea se avântă nesăturat spre Dumnezeul Cel Viu, pentru că iubirea lui Dumnezeu e foarte dulce.*** Dar când sufletul pierde harul, atunci caută din nou cu lacrimi pe Duhul Sfânt.

Dar cine n-a cunoscut pe Dumnezeu prin Duhul Sfânt, acela nu-L poate căuta cu lacrimi, şi sufletul lui e neîncetat frământat de patimi; mintea lui e ocupată cu gânduri pământeşti şi nu poate ajunge la vedere [contemplare], nici să cunoască pe Iisus Hristos, Care este cunoscut prin Duhul Sfânt.

Adam a cunoscut pe Dumnezeu şi Raiul, şi după cădere îl căuta cu lacrimi.

— O, Adame, părintele nostru, vorbeşte-ne nouă, fiilor tăi, despre Domnul. Sufletul tău a cunoscut pe Dumnezeu pe pământ, a cunoscut şi Raiul, dulceaţa şi

veselia lui, şi acum tu vieţuieşti în ceruri şi vezi slava Domnului. Spune-ne cum este preaslăvit Domnul pentru patima Sa şi ce fel de cântări se cântă în ceruri şi cât de dulci sunt aceste cântări, pentru că sunt cântate prin Duhul Sfânt.

Vorbeşte-ne de slava Domnului, cât de milostiv este El, şi cât de mult iubeşte zidirea Sa.

Vorbeşte-ne de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cum este ea mărită în ceruri şi cu ce fel de cântări este ea fericită.

Spune-ne cum se bucură acolo sfinţii şi cum strălucesc de har, cum iubesc ei pe Domnul şi cu ce smerenie stau înaintea lui Dumnezeu.

O, Adame, mângâie şi bucură sufletele noastre întristate. Spune-ne ce vezi în ceruri?...

De ce taci?... Doar tot pământul e în întristare...

Sau din pricina iubirii lui Dumnezeu nu-ţi mai poţi aduce aminte de noi?

Sau vezi pe Maica Domnului în slavă şi nu te poţi smulge din această vedere şi nu vrei să ne spui un cuvânt de mângâiere, nouă, celor ce suntem copleşiţi de întristare, ca să uităm amărăciunea ce domneşte pe pământ?

O, Adame, părintele nostru, tu vezi întristarea fiilor tăi pe pământ. De ce taci?

Şi Adam a zis: ***— Copiii mei, lăsaţi-mă în pace. Nu mă pot smulge din iubirea lui Dumnezeu şi să vorbesc cu voi. Sufletul meu e rănit de iubirea lui Dumnezeu şi se veseleşte de frumuseţea Lui, şi cum pot să-mi mai aduc aminte de pământ? Cei ce viază înaintea Feţei Stăpânului nu se mai pot gândi la cele pământeşti.***

— O, Adame, părintele nostru, ne-ai părăsit pe noi, orfanii tăi. Iar noi suntem în amărăciune pe pământ. Spune-ne ce să facem ca să plăcem lui Dumnezeu? Priveşte la copiii tăi împrăştiaţi pe pământ, împrăştiaţi şi în gândurile inimii lor. Mulţi au uitat pe Dumnezeu, trăiesc în întuneric şi se duc în prăpastia iadului.

— Nu tulburaţi odihna mea. Văd pe Maica Domnului în slavă şi cum m-aş putea smulge din această privelişte şi să grăiesc cu voi? Văd pe sfinţii proroci şi pe apostoli şi toţi sunt asemenea Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Umblu prin grădina Raiului şi peste tot văd slava Domnului, pentru

că Domnul este în mine şi m-a făcut asemenea Lui. Aşa îl preamăreşte Domnul pe om, încât în face asemenea Lui.

— O, Adame, suntem doar copiii tăi. Spune-ne nouă, celor copleşiţi de întristare pe pământ, cum putem moşteni Raiul, ca şi noi să vedem, ca şi tine, slava Domnului? Sufletul nostru tânjeşte după Domnul, însă tu viezi în ceruri şi te bucuri de slava Domnului. Rugămu-te, mângâie-ne pe noi!

— De ce strigaţi la mine, copiii mei? Domnul vă iubeşte şi v-a dat poruncile Lui. Păziţi-le: iubiţi-vă unii pe alţii şi veţi afla odihnă în Dumnezeu. Căiţi-vă în tot ceasul de păcatele voastre, ca să puteţi fi gata să întâlniţi pe Domnul. Domnul a zis: „Iubesc pe cei ce Mă iubesc şi-i voi preamări pe cei ce Mă preamăresc".

— O, Adame, roagă-te pentru noi, copiii tăi. Sufletul nostru e mâhnit, copleşit de multe întristări.

***

-O , Adame, părintele nostru, tu viezi în ceruri. Şi vezi pe Domnul şezând în slavă de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl. Vezi heruvimii şi serafimii şi pe toţi sfinţii, şi auzi cântările cereşti, a căror dulceaţă a făcut ca sufletul tău să uite pământul. Dar noi suntem mâhniţi pe pământ şi tânjim mult după Dumnezeu. Puţin foc mai este în noi, ca să iubim fierbinte pe Domnul. Spune-ne: Ce trebuie să facem ca să aflăm Raiul?

Şi Adam a răspuns: — Lăsaţi-mă în pace, copiii mei, pentru că din pricina dulceţii iubirii lui Dumnezeu nu-mi mai pot aduce aminte de cele de pe pământ.

— O, Adame, sufletele noastre tânjesc şi întristările ne împovărează. Spune-ne un cuvânt de mângâiere. Cântă-ne una din cântările pe care le auzi în ceruri, ca tot pământul să o audă şi oamenii să uite amărăciunea lor... O, Adame, suntem mâhniţi foarte.

— Lăsaţi-mă în pace. Vremea întristărilor mele a trecut. Din pricina frumuseţii Raiului şi a dulceţii Duhului Sfânt nu-mi mai pot aduce aminte de pământ. Dar vă spun: Domnul vă iubeşte, trăiţi şi voi în iubire, fiţi ascultători faţă de cei ce vă stăpânesc, smeriţi inimile voastre, şi Duhul Sfânt va via întru voi. El vine în suflet cu linişte, îi dă pacea şi fără cuvinte dă mărturie de mântuirea lui. Cântaţi lui Dumnezeu în iubirea şi smerenia duhului, căci de aceasta se bucură Domnul.

— O, Adame, părintele nostru, ce să facem? Cântăm, dar nu este în noi nici iubire, nici smerenie.

— Căiţi-vă înaintea Domnului şi cereţi. El îl iubeşte pe om şi îi dă toate. Şi eu m-am căit mult şi m-am întristat mult, pentru că am întristat pe Domnul şi pentru păcatul meu am pierdut pacea şi iubirea pe pământ. Lacrimile mele îmi şiroiau pe faţă şi îmi umpleau pieptul şi pământul; şi pustia auzea gemetele mele. Nu puteţi înţelege întristarea mea, nici cum hohoteam după Dumnezeu şi Rai. în Rai eram bucuros şi vesel: Duhul lui Dumnezeu mă veselea şi nu cunoşteam nici o suferinţă. Dar când am fost izgonit din Rai, frigul şi foamea au început să mă chinuie; fiarele şi păsările care în Rai erau blânde şi mă iubeau, s-au făcut sălbatice şi au început să se teamă şi să fugă de mine. Gândurile rele mă chinuiau; soarele şi vântul mă ardeau; ploaia mă muia; bolile şi toate suferinţele pământului mă chinuiau, dar am îndurat toate şi am nădăjduit cu tărie în Dumnezeu.

Faceţi şi voi ostenelile pocăinţei: iubiţi întristările, uscaţi-vă trupurile voastre, smeriţi-vă şi iubiţi pe vrăjmaşi, ca Duhul Sfânt să se sălăşluiască întru voi, şi atunci veţi cunoaşte şi veţi afla Împărăţia cerurilor.

Dar pe mine să mă lăsaţi în pace: acum iubirea de Dumnezeu m-a făcut să uit pământul şi tot ce se află pe el, am uitat chiar şi Raiul pe care l-am pierdut, pentru că văd slava Domnului şi slava sfinţilor, care strălucesc şi ei de lumina feţei lui Dumnezeu, asemenea Lui.

— O, Adame, cântă-ne o cântare cerească, ca tot pământul să o audă şi să se desfete în pace de iubirea lui Dumnezeu. Am vrea să auzim aceste cântări: ele sunt dulci, pentru că sunt cântate prin Duhul Sfânt.

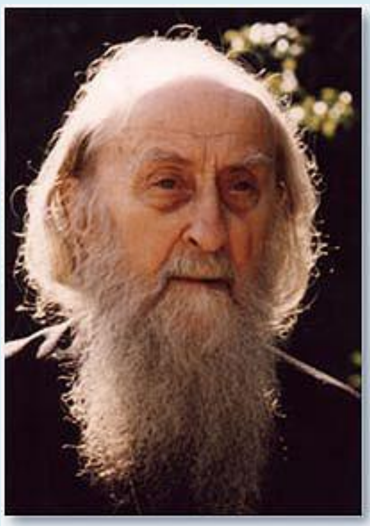
****

Adam pierduse Raiul pământesc şi îl căuta plângând: „Raiul meu, raiul meu, raiul meu minunat!" Dar prin iubirea Sa, Domnul i-a dat pe cruce un alt Rai, mai bun decât cel dintâi, în ceruri, unde e Lumina Sfintei Treimi.

Ce vom da în schimb Domnului pentru iubirea Lui faţă de noi?

(Cuviosul Siluan Athonitul - din Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei)

Arhimandrit Sofronie de la Essex - Cuvântări la intrarea în Postul mare - Cum să trecem marele post - Cuvântarea a zecea

Ieri şi azi m-a durut inima, şi doare în mod curios… Şi m-am rugat lui Dumnezeu: „Nu acum. Dă-mi să săvârşesc lucrul vieţii mele". Şi iată, spre a-mi săvârşi lucrul vieţii, încep prin a vorbi cu voi despre cum să trecem Marele Post.

V-am vorbit deja despre metoda mea, pe care vă sfătuiesc să v-o însuşiţi. Metoda mea este precum urmează: A ne vedea ţelul de pe urmă şi a merge către el, începând cu abc-ul. În ce priveşte Postul, trebuie avut acelaşi principiu, dar pe o scară redusă. Trebuie înţeles că cele cincizeci de zile ale Postului ne sunt puse la dispoziţie ca pregătire spre a primi învierea cea din morţi. Iar viziunea noastră ne-o întocmim astfel: Acum începe nevoinţa, însuflarea noastră creşte la gândul că sute de milioane de creştini vor ţine acest Post. Calea către înviere, pentru însuşi Dumnezeul întrupat trecea prin suferinţă. Taina suferinţei o înţelegem de abia mai târziu. La început o primim ca pe o condiţie a creşterii noastre în Dumnezeu, ca o condiţie a dezvoltării noastre, spre a-L putea primi pe Cuvântul lui Dumnezeu şi spre a ne însuşi căile Sale în viaţa practică.

Astfel ne vom alcătui nouă înşine acest tablou pentru Marele Post, şi vom vedea cum un Om pe pământ a hotărât în Sine să urce pe Golgota şi să rupă cătuşele de fier ale blestemului pentru păcatul lui Adam, să rabde absolut tot ceea ce nimeni pe întreg Pământul nu a înţeles, nimeni nu a putut cu adevărat pătrunde. Iar când a săvârşit „lucrul" Lui, a zis: „***îndrăzniţi, Eu am biruit lumea***"

„***Printr-un om păcatul a intrat în lume***" – spune apostolul Pavel „***şi printr-un Om vine mântuirea***". Dacă înaintea noastră vom avea un astfel de ţel, atunci vom

întâmpina Postul Mare ca pe un sfânt răstimp în viaţa întregului an. Şi atunci când cu bucurie vom purta nevoinţa trupească a înfrânării de la mâncare, ea nu ne va dăuna, ci ne va ajuta în toate planurile: şi în cel duhovnicesc, şi în cel trupesc.

E drept, mie acum, la bătrâneţe, pot spune că mi s-a luat această îndulcire a Postului Mare. La Sfântul Munte, când trăiam într-o mănăstire unde trecerea postului era cea mai săracă şi mai anevoioasă, eu suportam Postul cel Mare cu bucurie şi uşor. Acum nu o mai pot face. Sunt lipsit de această binecuvântare şi fericire.

În arhitectura genială a ciclului anual al dumnezeieştilor slujbe, Postul ocupă un loc deosebit. Slujbele Marelui Post, unde într-o mare măsură se întrebuinţează texte din Vechiul Testament se arată a fi o învăţătură exprimată adesea într-o înălţime de necrezut a darului poetic.

Drept pildă voi aduce irmoasele canonului care se va cânta: ***Ajutor şi acoperitor s-au făcut mie întru mântuire: Acesta este Dumnezeul meu, şi voi proslăvi pre El, Dumnezeul părintelui meu, şi Voi înălţa pre El, căci cu slavă s-au proslăvit.***

Insuflătoare cuvinte, care cuprind în sine un înalt înţeles – acela pe care îl numim Predanie.

Predania cea vie, mai presus de toate se exprimă în duhul vieţii, învăţătura dogmatică vine mai târziu. ***La început inima iubeşte pe Domnul şi Îl urmează oriunde se va duce. Iar mai pe urmă se adaogă treptat neasemănata îndulcire a dobândirii mântuirii lumii...*** [...]

Şi deşi aşa stau lucrurile, din nefericire în vremile noastre rezistenţa organismului nostru, zdruncinat în plan nervos încă din anii copilăriei, s-a împuţinat cumplit. Pe vremuri mulţi erau nevoitorii care puteau petrece săptămâni, luni fară să mănânce, urmând înfrânării lui Hristos, postului Lui în pustie patruzeci de zile, înainte de a ieşi la propovăduire. Astăzi aceasta se întâlneşte destul de rar printre nevoitori. ***La care observ cu durere în inimă, un fenomen foarte jalnic: când este vorba de motive medicale, oamenii sunt în stare să rabde un post, dar pentru Dumnezeu nimica nu merge – pentru că este un oarecare duh care împiedică orice lucrare atunci când este vorba a urma lui Hristos.*** Înainte vreme, în mănăstiri, cei ce puteau, ajunau până Vineri, şi chiar până Sâmbătă. Dar asta nu era pentru toţi. În prima zi nu se găteşte deloc. Începând cu a doua zi se pregăteşte un ceai. Unii nu au mâncat trei zile, alţii numai două zile. Şi totuşi, un fenomen curios: primele zile sunt mai greu de trecut. A doua zi, Marţi, începe capul să ameţească. După aceasta,

Miercuri, se poate întâmpla trecerea unui prag şi o uşurare de a posti pentru organism. Dar pentru cei bolnavi nu este cu putinţă, nici o singură zi de post, din pricina bolii.

La Athos prima zi a Postului pentru mulţi era grea, pentru că acolo erau ţărani puternici. Secreţiile digestive, negăsind nimic în stomac, începeau să mistuie însuşi stomacul. În asemenea cazuri Lunea trebuiau să mănânce ceva, ca să nu-şi strice sănătatea.

Aşa că nu vreau acum să enumăr toate variaţiile organice, cui ce-i trebuie, şi cine ce poate. Iar noi rămânem cu metoda aceasta: Nu este obligatorie deplina înfrânare în cursul întregii săptămâni; nu este obligatoriu nici până Miercuri, până la prima Liturghie a Darurilor mai-nainte-sfinţite; nu-i obligatoriu nici chiar prima zi să o treci fără a mânca deloc. Fiecare să-şi aleagă după puterile proprii. Fiecare de bunăvoie să întâmpine nevoinţa care se deschide înaintea noastră. Şi astfel ei vor fi în stare să treacă întregul Post fără ca să piardă din vedere adevăratul ţel: să întâmpinăm în trupul nostru stricăcios harul învierii.

În fiecare an vă va fi dat să trăiţi un lucru paradoxal: Postul, cu toate nevoinţele plânsului, pocăinţei, privegherilor ş.a.m.d., îl putem îndura cincizeci de zile. Dar Paştile – bucuria pascală – o putem trăi pentru o foarte scurtă vreme, iar apoi nu ne mai rămâne putere pentru bucurie. În chip firesc s-ar zice că ar trebui să fie dimpotrivă: cu Postul – zdrobirea, iar apoi bucuria biruitoare a învierii care învie omul!

Aşa, eu nu îmi propun să vă vorbesc despre amănuntele organizării Postului. La Părinţii Bisericii sânt scrieri despre unele trăsături caracteristice, cum trebuie trecut Postul, dar având în vedere că este greu, noi facem aşa: în prima săptămână, în a patra şi în a şaptea a Postului ne nevoim a ne înfrâna mai mult decât în celelalte. Deoarece trupul poate suferi din pricina nelucrării, în practica bisericească se recomandă mătănii până la pământ. Iar mătăniile acestea pe care le face omul zi şi noapte servesc ca trupul să rămână în mişcare şi în încordare. Altfel, pentru un trup tânăr, lipsa mişcării devine de nesuferit şi dăunătoare. De aceea în biserică se fac rugăciuni cu mătănii mari. Aceasta, pe de-o parte, este expresia smereniei noastre, iar pe de altă parte, mişcarea fizică este de neapărată trebuinţă în absenţa muncii.

Apostolul Pavel spune: „***Dacă nu lucrează cineva, nici să nu mănânce***”. Dar într-o scrisoare către un exarh, Mitropolitul Nicolae, i-am scris cândva: „Iar noi, ca totdeauna, am schimbat-o acum şi pe aceasta: Cine nu mănâncă, acela nici să nu lucreze.” Când nu ni se dă de mâncare, nu lucrăm! Dumnezeu ne-a dat un

privilegiu deosebit: Suntem liberi de a ne determina condiţiile. Nu suntem bogaţi în ce priveşte proprietatea. Noi chiar nu avem destul loc ca să trăim cum am avea nevoie. Dar totuşi, ***dacă vom păzi poruncile lui Hristos, harul nu ne va părăsi. Iar când harul nu părăseşte, rugăciunea curge fără poticnire în orice condiţii: şi în osteneală, în ascultări, şi în însingurare în chilie, şi în biserică.*** Şi aşa, v-am spus în puţine cuvinte ceva despre Postul cel Mare care ne aşteaptă.

Întorcându-ne din nou la aceeaşi temă, cum să se întipărească în conştiinţa noastră ceea ce eu socotesc ca un principiu absolut necesar: a avea în vedere ţelul final şi a se îndrepta către el. Atunci aspectele neînsemnate ale vieţii noastre de zi cu zi vor trece fără vreo deosebită zdruncinare a organismului şi a psihicului nostru. Şi aceasta nu numai în Post, ci şi după, şi întotdeauna, în fiecare zi: Noi trebuie să ne amintim de ţelul şi înţelesul petrecerii noastre aci. Noi ne-am adunat împreună ca într-un singur duh al dragostei pentru Hristos, să urmăm paşilor Lui, sprijinindu-ne unul pe altul. Vă amintiţi cum este scris în Evanghelie: Când erau pre cale, suindu-se în Ierusalim, Iisus mergea înaintea lor, la o oarecare distanţă, iar ei [ucenicii] erau înfricoşaţi, şi urmând Lui, erau cuprinşi de teamă. Aşa şi noi, cu frică vom urma lui Hristos în tot acest Mare Post, ca mai pe urmă cântarea „Hristos a înviat" să irumpă ca un „prisos de viaţă" în noi. Este un foarte bun obicei acela de a cânta stihira Paştilor, Duminică seara, în Duminica Iertării.

Pentru Duminica Iertării trebuie să spun câteva cuvinte. Această zi dobândeşte o deosebită însemnătate când sincer cerem iertare unul altuia. ***Când iertarea este dată din ambele părţi, atunci sufletul se simte slobod şi plin de pace.*** Şi aceste condiţii, a slobozeniei şi a păcii, foarte mult uşurează Postul… Şi voi pregătiţi-vă pentru ziua aceasta, ca să lepădaţi din inimă şi din mintea voastră orice umbră de întărâtare împotriva fratelui…

Din însuşi începutul Postului se va cânta despre Adam cel izgonit din Rai - lucru de mare însemnătate, în rânduiala istorică, mai târziu se va face pomenire de căderea în păcat a lui Adam şi de hotărârea lui Hristos de a strica blestemul. În această zidire genială a întregului ciclu anual al dumnezeieştilor slujbe – în această sumă de teologie, de rugăciuni şi de învăţături ce reprezintă cărţile Marelui Post, este înscrisă toată Tradiţia, dar toate primesc forma rugăciunii, astfel încât teologia devine conţinutul tuturor rugăciunilor noastre…

Voi să mă iertaţi: Eu acum v-am vorbit despre amănunte ale vieţii noastre. Ţelul de căpetenie însă vi l-am exprimat în „Testamentul" meu. Rogu-vă, uitaţi de nimicnicia mea şi păziţi acest testament. V-am spus că nu este uşor. ***Însă de fiecare dată în asemenea cazuri, ca în Duminica Iertării ce vine, noi vom săvârşi***

această nevoinţă, şi să uităm toate ranele pe care le-am primit în viaţă! Iar când din inimă vom ierta tuturor fraţilor toate cele ce s-au adunat zi de zi, zile pline de trude, de nedumeriri, de strâmtorări, de lipsuri, atunci toate astea vor fi lepădate, şi duhul nostru se va slobozi şi va afla libertatea omului iertat, izbăvit de toate urmările păcatului şi însufleţit de o nouă nădejde.

Nu trebuie să ne uimim că în viaţă se nasc neînţelegeri, mai cu seamă în Post. Dar trebuie să ne învăţăm să preabiruim greutăţile pomenite, pentru a împlini legea lui Hristos, Care zice: ***Iertaţi orice aveţi asupra cuiva, ca şi Tatăl vostru cel din ceruri să ierte vouă greşalele voastre.*** Iar prin faptul de a ierta greşalele fratelui sau ale sorei noastre intrăm în procesul mântuirii întregii omeniri. De fiecare dată când se ivesc ispite sau vreo greutate oarecare (că nu este cu putinţă a ocoli frecuşurile, ca urmare a limitării trupului nostru), trebuie neapărat să o biruim, ceea ce dovedeşte înţelepciune.

Unul din gândurile cu putinţă a fi cuprinse în: „Iară din lemnul cunoştinţei binelui şi răului să nu mâncaţi" este faptul că aceasta avea să tragă după sine dezbinarea tuturor oamenilor. Prima groaznică nelegiuire – Cain a ucis pe Avel - a fost dintru însuşi începutul zilelor omeneşti. Siluan, bunul nostru acoperitor, zice că „aşa a început". Şi Adam plângea faptul că toată omenirea avea să trăiască în dezbinări, în războaie, în ucigaşii reciproce, în asupreli reciproce ş.a.m.d., toate cele ce sunt împotriva legii dragostei.

Ce pregătire ne propune Stareţul Siluan pentru întâmpinarea Paştilor? - ***Cu cât mai puternic va fi în noi Duhul, cu atât mai uşor vom uita toată rana şi vom ierta toată jignirea pe care ne-o pricinuieşte fratele, şi cu atât mai bogat se va revărsa asupra noastră bucuria vieţii vecinice.*** A se micşora este un măreţ act duhovnicesc înaintea lui Dumnezeu. Însuşi Domnul S-a micşorat pe Sine. ***Citim la părintele nostru Siluan cuvintele: „Harul trăieşte în cei mai mici, iar nu în cei mai mari".*** Aşa i-a dat Domnul să înţeleagă cu cât mai mult se smereşte omul, cu cât mai mult se avântă la nevoinţa însărăcirii – cu atât mai înalt se va afla înaintea lui Dumnezeu, şi cu atât mai mare putinţa lui de a primi marele har.

Naiv ar fi să gândim că felul cum ne-am adunat este o lucrare omenească: însuşi Domnul ne-a adunat. Iar dacă Domnul ne-a adunat, noi vom urma Sfantului Siluan. În zile de praznic, la începutul vieţuirii sale monastice, el slujea în trapeză părinţilor şi fraţilor şi se gândea ce fericire îi fusese dată „să slujească celor pe care îi iubeşte Domnul". Iar într-o zi, aşa cum scrie, slujind fraţilor în trapeză, a doua oară a simţit harul arătării lui Hristos. Dar întrucât, după legea duhovnicească, aceste stări înalte trupul omenesc nu le poate purta, ele se dau o dată sau cel mult

de două ori în viaţă, iar apoi rămân ca o amintire şi ca o cunoaştere, în forma, amintirii în noi, însă puterea harului, în chip real, lipseşte. ***Cuviosul Macarie* cel Mare zicea că ridicarea harului este de neapărată trebuinţă, pentru ca omul să-şi continue viaţa şi activitatea pământească.**

Voi toţi cu dragoste m-aţi ascultat: încercaţi să împliniţi toate acestea în Postul ce vine. De ce zic „în Postul ce vine”? – Pentru că, într-un chip straniu, împărăţeşte în lume acum o atmosferă încărcată. Şi buzele credincioşilor şi necredincioşilor tot timpul apare cuvântul „apocalipsă”, „evenimente apocaliptice”, „aşteptări apocaliptice”. În ce chip va veni sfârşitul, incă nu ştim, dar în anul de faţă tensiunea este mai mare decât mai înainte. Să încercăm să facem din acest Post un post al luptei pentru ceea ce v-am rugat eu: pentru unirea care va fi unire după chipul Sfintei Treimi.

De ce rugăciunea lui Iisus Hristos către Tatăl, înaintea însăşi morţii pe Golgota, cuprindea cererea ca unirea care este în Fiinţa lui Dumnezeu însuşi să fie dată nouă? – Este cea înaltă formă de îndumnezeire a omului. Iar a crede că ea poate fi însuşită fără dureri, fară răstigniri – este naiv. Cu mai multele suferinţe, mai multă răbdare a tuturor înjosirilor şi a tuturor nedreptăţilor, noi agonisim darul harului dragostei atotcuprinzătoare. Şi atunci vom cunoaşte pe Dumnezeu precum este, cu alte cuvinte – ca Dragoste.

Iată ceea ce trebuie noi să trăim. Îndelung aş putea să vă vorbesc despre un fenomen curios: ***Oamenii nu îşi observă propriile greşeli, şi judecă pe alţii. Aşa se pierde unirea. Feriţi-vă de orice gând împotriva vreunui frate sau soră, căci fiecare gând pricinuieşte o crăpătură în zidurile cetăţii. Şi să ştiţi, nu este de fel un lucru mic! Pentru ca atunci când gândim ceva rău despre orişicine, şi după aceea ieşim din chilia noastră şi întâlnim acea persoană, urmările gândului rău încep să lucreze. Şi atunci celălalt va răspunde, în virtutea acestui fenomen, în acelaşi fel. Şi niciodată nu este cu putinţă să ştii cine a “început” primul. Pentru care ne şi rugăm: “Dăruieşte-mi a vedea ale mele căderi“***.

Lipsa acestei viziuni duce la faptul că fiecare om crede că el are dreptate şi nu îşi observă greşalele proprii. Această pană şi ierarhii o fac, şi noi toţi. Aşa că feriţi-vă de tot gândul rău, la voi în chilie, iar atunci zidirea noastră vă rămânea în picioare şi noi vom dobândi mântuirea. Dar dacă ne vom ierta nouă înşine greşalele, neînţelegând pe fratele, atuncea toate se vor nărui.

Nu demult a venit la mine un tânăr care avusese un conflict cu soţia sa. Iar ei au doi copii. Şi eu i-am spus: “Smereşte-te, şi atunci vom scăpa de tragica năruire a

familiei. Iar copiii mici vor scăpa de tragica formă a vieţii copiilor cărora li s-au despărţit părinţii“.

Aşa şi în familia noastră: Vom fugi ca de foc, ca de venin de şarpe, de orice umbră a dezbinării. Ne vom zidi viaţa aşa încât cu adevărat să ne mântuim, şi ca să ne însuşim acel dar al lui Dumnezeu pe care-l avem în libertatea duhului noastru de a ne aduna şi a trăi ca o singură familie.

Iertaţi-mă. Vorbesc dintr-o inimă îndurerată şi multe zic într-un chip dezlânat. Dar totuşi, ascultaţi-mi cuvântul şi veţi vedea bune roade în viaţa voastră. ***Cuviosul Serafim din Sarov zicea: "Dobândeşte pacea, şi mii se vor mântui în jurul tău“.***

Noi suntem douăzeci şi şase de persoane. Aşa că, dacă Dumnezeu ne ajută să ne biruim patimile aici, şi pentru fiecare se vor mântui o mie – atunci douăzeci şi şase de mii de oameni vor ajunge în Rai!"

(din: Arhimandritul Sofronie, "Cuvântări duhovniceşti", vol. 1, Editura Arhiepiscopiei Alba Iulia – Reîntregirea, 2004)

Arhimandritul Sofronie de la Essex - Cuvântarea a unsprezecea - Postul şi lupta cu ispitele pe calea către înviere

După pilda lui Hristos, Care S-a îndepărtat în pustie, tradiţia noastră a statornicit Marele Post – cel de patruzeci de zile:

Atunci Iisus au fost dus în pustie de Duhul, ca să se ispitească de diavolul. Şi postind patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, dupre aceea au flămânzit. Şi apropiindu-se către El ispititorul, i-a zis: De eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrile acestea pâini să se facă. Iar El răspunzând, au zis: Scris este: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot graiul ce iese din gura lui Dumnezeu. Atunci L- a dus diavolul în sfânta cetate şi L-a pus pre aripa bisericii, şi a zis Lui: De eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te pre Sineţi jos, că scris este: îngerilor Săi va porunci pentru Tine, şi pre mâini Te vor ridica, pentru ca nu cândva să poticneşti de piatră piciorul Tău. Şi au zis Iisus lui: Iarăşi scris este: Să nu ispiteşti pre Domnul Dumnezeul tău. Apoi a dus pre El diavolul într-un munte înalt foarte, şi i-a arătat toate împărăţiile lumii şi slava lor. Şi a zis Lui: Acestea toate voiu da Ţie, dacă plecându-Te mi Te vei închina. Atunci au zis Iisus lui: Mergi înapoia mea, satano, că scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini, şi Lui Unuia să slujeşti. Atunci L-a lăsat diavolul, şi iată îngeri s-au apropiat de Dânsul, şi slujeau Lui.

Astăzi nu socotesc cu putinţă a vorbi despre întregul conţinut al acestei ispite, dar toate ne indică faptul că ea s-a petrecut la ultimul „etaj”. Diavolul încă nu ştia cu Cine vorbeşte, însă Omul cu Care vorbea, stârnea acele ispitiri: „Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, fă minunea asta…”; „Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, atunci

aruncă-Te, şi îngerii Te vor păzi…”; ducându-L pe muntele înalt şi arătându-I toate bogăţiile acestei lumi, a zis: „Stăpânia asupra întregii lumi este dată mie – închină-Te, şi ţi-o voiu da Ţie…” Şi Domnul a biruit toate cele trei ispite, şi a zis: „înapoia Mea, satano!” Astfel Omul-Hristos a biruit lumea. Iar apoi, la sfârşitul călătoriei Sale pământeşti, El a zis ucenicilor: „***îndrăzniţi, Eu am biruit lumea***”

Ce este caracteristic acestei ispitiri? – Patruzeci de zile Domnul postise, petrecând într-o neîntreruptă încordare a duhului. Iar când n-a mai putut, şi puterea trupului în chip firesc a slăbit, atunci s-a apropiat şi diavolul. Deci înseamnă că atunci când postim şi slăbim din pricina postului – devenim uşor de supus ispitelor vrăjmaşului.

Noi nu ne putem compara cu Hristos. Cunoaşterea lumii la El era absolută, dumnezeiască. Dar şi după omenire, în întruparea Sa, El se afla nu ca un om simplu, precum se vede din dialogul diavolului cu El: „Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu – atunci fă minuni, aruncă-Te, închină-Te: că îţi voiu da stăpânire”. Pe noi însă vrăjmaşul ne ispiteşte cu lucruri mai mici, dar care ne clatină, chiar dacă pe noi ne cearcă o luptă, fără îndoială, mai mică decât pe Domnul. Legile şi energiile cosmice sunt peste tot aceleaşi: ele trec prin noi. ***Când Domnul spune: „Eu am biruit lumea”, înseamnă că El a devenit mai presus de cosmos.***

Acum aş vrea să vorbesc cu voi în legătură cu cele de mai sus, că putem trăi acest Post fără a ne da seama de nimic. Şi atunci, în conştiinţa minţii noastre Postul va trece fără de folos. Zic „în conştiinţa minţii”, pentru că însuşi Postul este lupta cu patimile, şi o luptă nu fără de folos şi fără rezultate…

După câte ştiu (dar ştiu foarte puţine despre cele prin care voi treceţi), vă voiu spune că în conştiinţa mea au rămas două experienţe de suferinţă din toate nevoinţele voastre în vremea acestui Post. Am simţit în rugăciunea pentru voi că au fost două momente de pierdere a răbdării. Şi trebuie să fim cu mare luare aminte, căci lupta este foarte primejdioasă… ***Răbdarea priveşte toate formele vieţii noastre: şi durerile trupeşti, şi luptele gândurilor noastre, şi stările noastre duhovniceşti toate cele trei planuri sunt atinse, pentru că Postul, în amintirea postului lui Hristos, şi este acea încercare la toate nivelele.*** De pildă, noi nu înţelegem pentru ce îndulcirile trupeşti ridică de la noi îndrăzneala în rugăciune, ba chiar energia în rugăciune. Dar postul este una din formele luptei împotriva patimilor. Postind, începe o perioadă grea, când simţim întreaga noastră alcătuire. Tot trupul slăbeşte: foarte uşor se predă, şi nu mai poate răbda. Domnul a hotărnicit măsura omului – patruzeci de zile. Iar aceasta este măsura desăvârşirii. În alte culturi ascetice există mijloace de a supravieţui şi mai mult decât 40 de zile.

Dar acolo toată lupta se dă după alte legi şi pe alt plan. Şi mijloacele sunt altele.

Noi nu ne slobozim niciodată de lupta cu patimile. Din pricina luptei trupului, noi trebuie în toată vremea să rămânem într-o continuă încordare a atenţiei, pentru ca trupul să nu ne impună cele ce împiedică duhul de a se înălţa către Dumnezeu. Şi deci, este cu putinţă să se apropie de noi gânduri, aproape pe acelaşi plan pe care Hristos ni L-a arătat în Evanghelie, însă la noi asemenea încercări sunt un fenomen foarte rar. Iar cealaltă sarcină a venirii noastre în lume: ***Domnul a venit să mântuiască lumea biruind toate energiile cosmice, ducându-ne în planul vieţii Dumnezeieşti, făcându-ne de acum a fi dincolo de hotarele puterilor Cosmosului, transcenzându-le.*** Noi trăim pe planul cel mai de jos, dar totuşi, treptat, ne povăţuim către acea viaţă. Iar când vine din nou Postul (dacă Dumnezeu îndelungeşte viaţa noastră a tuturora), fiţi cu luare aminte la aceasta. Vorba este nu numai despre trup ci, mai nainte de toate, despre duhul nostru cel vecinic. Iar atunci posturile voastre vor da rod în toate planurile luptei: şi în ce priveşte patimile trupeşti, şi pentru puterea psihică de a răbda, şi pentru o mai înaltă cunoaştere a minţii despre fiinţă. Şi aşa, am vrut astăzi să vă vorbesc despre aceasta, pentru ca Postul să nu treacă fără urmări în ce priveşte cunoaşterea noastră.

Ca rezultat, ***prin post şi rugăciune, noi ne pregătim către ceea ce ne este făgăduit, adică învierea.*** Noi întâmpinăm Paştile: „Hristos a înviat!” – şi prăznuim învierea noastră cea de obşte, iar nu numai învierea lui Hristos, ***cum spune Sf. Ioan Gură de Aur în Cuvântul de învăţătură din noaptea Paştilor: „înviat-au Hristos, şi nici un mort mai este în mormânturi”.***

Iertaţi-mă că îmi îngădui să vă vorbesc despre următoarea: Mie mi-a fost dat pomenirea morţii, prin care toată fiinţarea cosmică suferea moartea şi se supunea sfârşitului. Dar când s-a pogorât asupra mea mila lui Dumnezeu şi am simţit în sine-mi putinţa vieţii vecinice, atunci pentru mine a înviat tot Cosmosul. Şi experienţa negativă a pomenirii morţii, dintr-o dată s-a schimbat în cunoaşterea că moartea pentru noi nu există.

Noi suntem zidiţi „după chipul şi după asemănarea” Dumnezeului celui Fără de început şi Fără de sfârşit. Când am vorbit despre înviere ne-am îndreptat atenţia către ultimele cuvinte ale Simvolului Credinţei: „Aştept învierea morţilor”…

Anume nădejdea aşteptarea este în noi acea energie care ne învie în chip neînţeles. Cei ce s-au întors înapoi de la Hristos, şi care se află pe de-a-ntregul sub stăpânirea morţii, nu pot să o aibă: ei nu cred în înviere.

Am vrut să vă spun aceste câteva cuvinte pentru ca Postul cel Mare să vă fie cu rod şi în sfera cunoaşterii, şi în sfera conştiinţei, fiind o nevoinţă conştientă în toate planurile: în lupta cu patimile trupeşti, în planul experienţei psihice a răbdării, în planul cercării credinţei noastre. Şi ispitele pot fi de intensităţi diferite: ele cu adevărat ne pot duce până la hotarele pierzaniei. Dar când ieşim din această stare şi trăim Învierea atunci simţim biruinţa: Hristos a biruit lumea şi a înviat din morţi.

Sunt oameni care se luptă cu patimile o dată sau de două ori, în vremea năpădirii vrăjmaşe. Să zicem că patima s-a apropiat de o sută de ori de om, şi că în două cazuri s-a împotrivit ei. Şi lui i se pare că este un nevoitor. Unul ca acesta se hotărăşte să vorbească celorlalţi de virtuţi, iar el însuşi de nouăzeci şi opt de ori a dat înapoi“. Căci noi când vorbim despre „întunerecul în care trăieşte lumea”, avem în vedere că lumea trăieşte din patimi şi că viaţa noastră nu o cunoaşte. Oamenii se îndepărtează de la Hristos şi de la adevărata descoperire a ceea ce este omul.

De la întâmplarea evanghelică, atunci când diavolul s-a apropiat de Hristos şi a zis: „Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu…”, vădit este că noi toţi suntem copii ai lui Dumnezeu, Cela ce a zis: Să facem om dupre chipul nostru şi dupre asemănare. Iar vrăjmaşul a vorbit cu Hristos chiar dintru început despre cele de pe urmă!

Sunt unii care se nevoiesc, rabdă nevoinţa, şi dintr-o sută de atingeri ale îndulcirii pătimaşe ei de nouăzeci şi opt de ori o resping cu succes, dar o dată sau de două ori, dintr-o dată, cumva cedează. El nici nu se gândeşte să înveţe pe alţii, căci el însuşi nu se simte pe sine a fi biruitor patimilor.

Şi totuşi mă simt nevoit să vă amintesc – vă rog rostiţi de fiecare dată, dacă e cu putinţă, conştient: „**învredniceşte-ne, Doamne, în ziua aceasta, în seara aceasta, în noaptea aceasta, fără de păcat a ne păzi noi**”. Prin ce se deosebeşte viaţa noastră de cea a restului lumii? – Prin faptul că noi respingem îndulcirea patimilor pentru a petrece în împreunare cu Dumnezeu.

Domnul a venit şi a spus: Eu sânt calea. Care cale? – După căderea lui Adam, când totul a fost pierdut, Domnul a reînnoit în noi chipul lui Dumnezeu, întunecat prin cădere. Acum, că îl cunoaştem pe Hristos, încercăm să trăim ca şi El. Insă mai sunt atingerile încercărilor care sunt în stare a scâlcia voia noastră. Aceasta la început cere o mare şi dureroasă încordare.

Mulţi nevoitori au iubit bolile, căci boala uşurează lupta cu patimile trupeşti. Şi

deoarece noi încă nu am biruit patimile, nu putem trăi deplin bucuria învierii. Şi, cu toate acestea, într-o măsură noi totuşi o trăim.

Şi de multe ori mi s-a întâmplat să mă întâlnesc cu astfel de fenomene, că Paştile erau pentru unii o vreme de încercări, şi trăiau ca un fel de prăbuşire în fiinţa lor. "Înviat-au Hristos' şi nici un mort mai este în mormânturi". Iar eu mă simt dintr-o dată sub stăpânirea morţii! Nu numai când veţi simţi faptic biruinţa patimilor asupra voastră, ci şi în însăşi lupta, amintiţi-vă că nimic altceva nu există, decât Hristos, şi sprijiniţi-vă pe El. S-ar putea ivi şi simţământul: „Uite, au venit Paştile dar eu tot în moartea patimilor zac". Dar nu trebuie să cedaţi acestei ispite, ci trebuie să credem că noi cu adevărat vom învia şi nu numai să credem, ci şi să aşteptăm, precum minunat vorbesc Sfinţii Părinţi în Simbolul Credinţei. Eu nu numai cred că învie morţii, nu! – ci şi aştept acea înviere.

Rostiţi cuvintele acestea cu mult simţământ, cercetaţi-vă şi cunoaşteţi caracterul acestui fenomen! Dacă spunem în Simbolul Credinţei: „Eu AŞTEPT învierea morţilor", iar în rugăciunile pentru cei adormiţi: „Pre cel ce în NĂDEJDEA învierii vieţii vecinice a adormit, odihneşte", înseamnă că subliniem că, murind, noi vom aştepta învierea noastră, iar între timp: În mâinile Tale îmi încredinţez duhul. Doresc tuturor să trăiţi Paştile adevărat, cu această aşteptare a învierii noastre celei de obşte…

Sunt perioade când chiar ne aflăm răstigniţi în lupta de a ne petrece ziua fără de păcat, adică să nu ne stăpânească păcatul… Lupta aceasta poate atinge intensităţi deosebit de adânci, lucru de care nu am vorbit nici în cărţi, nici cu voi. Că nu toţi aveţi destulă înţelegere spre a o primi cum trebuie. Insă mulţi dintre nevoitori s-au luptat cu patimile trupeşti până întru a-şi pricinui dureri. Citind Vieţile Sfinţilor veţi vedea că, atunci când unii au trecut astfel, de ispite, ei se ardeau pentru a omorî în sine, prin durere, simţirea trupească. (Unul dintre sfinţi îşi ardea degetele spre a-şi birui îndulcirea). Câtă vreme patima lucra, ei îşi muşcau degetele, îşi pricinuiau durere, literal bătându-şi trupul (mai mult picioarele, unde nu sunt organe). Mijlocul acesta este foarte primejdios pentru unii: de a se bate până când durerea ajunge la inimă. Poftele după îndulciri trupeşti au o curioasă putere: Când patima lucrează în noi puternic, atunci durerile loviturilor nici nu se simt. Numai când ajunge durerea până la inimă, atunci încetează patima.

De ce e nevoie de toate acestea? Fiindcă de fiecare dată când cedăm, patima deţine biruinţa asupra voii noastre. Şi de fiecare dată când biruim îndulcirile trupeşti prin lovituri, se schimbă întreaga noastră structură, iar trupul începe – să se supună cerinţelor duhului.

Cu alte cuvinte, de fiecare dată când reuşim să biruim patima printr-o astfel de durere, trupul nostru se predispune a urma nevoilor duhului.

Insă la drept vorbind, lupta cea mai eficace este lupta în duh. Iar loviturile sunt una din formele luptei ascetice pentru a stăvili în sine lucrarea patimii, adică spre a nu lăsa patima să te stăpânească, spre a nu o primi. Şi eu am fost nevoit să-mi pricinuiesc inimii dureri, pentru a opri poftele pătimaşe, însă personal prefer alte mijloace de a le combate: amintirea morţii mi-a ajutat mie. Uimitoarea ei lucrare consta în faptul că omul vede trupul celălalt ca pe un cadavru, şi ispita dispare astfel fără lovituri. Sfinţii Părinţi foarte mult apreciau pomenirea morţii, pentru faptul că ea omoară în noi patima trupească.

Sunt momente de încăierări mortale cu patima: „Ori tu, ori eu, unul din noi va rămâne în viaţă!" Şi de fiecare dată, în astfel de clipe acute, trupul şi mintea noastră se primenesc, renasc. După aceea mintea uşor respinge orice chip pătimaş. Şi dobândim „stăpânire", de acum nu în virtutea postului, ci în virtutea culturii minţii.

Cultura minţii - iată mijlocul cel mai eficace ce ne rămâne în lupta cu patimile. Scriu despre aceasta în cartea despre Stareţul Siluan – cum să te lupţi cu patima: „A nu-ţi preda mintea" şi a învăţa mintea să respingă tot chipul pătimaş. Iar când omul îşi cultivă mintea în acest plan, astfel încât ea nu se mai împleteşte cu impulsul patimii, atunci patima moare. Iar aceasta se referă nu numai la ispitele trupeşti, ci şi la orice altă patimă…

Din experienţa mea la Athos, am observat chiar pe pielea mea că atunci când mă ocărau, când mă lipseau de ceva şi mă tratau cu bădărănie, atunci îmi scădea lupta cu trupul. Dar au fost cazuri (foarte rare) când tineri monahi, din pricina scârbelor, dimpotrivă, căutau mângâiere în această simţire trupească, nervos plăcută. Iată pentru ce trebuie să fim cu multă luare aminte în privinţa asta.

Tare mi-e teamă că vorbesc prost, dar totuşi nădăjduiesc că, în ciuda gândirii mele stângace, ceva va rămânea în cugetul vostru. Voi toţi – mie iubiţi fraţi şi surori, eu mă rog pentru voi toţi. Şi fiţi răbdători. Dumnezeu pe fiecare din noi ne încearcă cu câte ceva. Şi iertaţi-mă.

(din: Arhimandritul Sofronie, "Cuvântări duhovniceşti", vol. 1, Editura Arhiepiscopiei Alba Iulia – Reîntregirea, 2004)

Arhimandritul Sofronie de la Essex - Cuvântări la intrarea în Postul Mare - Cuvântarea a douăzeci şi patra - „O, cum aş dori ca voi toţi să fiţi poeţi!"

Astăzi cuvântul meu este iarăşi către voi, fraţii şi surorile mele, care aţi venit nu demult. În două săptămâni începe Marele Post. Şi vreau să vorbesc acum puţin despre post.

De multe ori s-a vorbit despre faptul că putem introduce în facerile noastre, în cuvintele noastre, un înţeles sau altul. Cum şi ce trebuie să facem spre a preschimba acest Mare Post, din ceva ce ne înfricoşează, în ceva ce ne insuflă? Dacă monahul întâmpină Marele Post cu însuflare, atunci el curge cu adevărat ca o perioadă insuflată, ca o pregătire spre a primi lumina învierii. Dar dacă omul se teme, atunci el îşi poate strica sănătatea, iar postul va fi pentru el un chin. ***Fie ca fiecare dintre voi, în duh, să îşi înrădăcineze în minte vreun chip al sfinţeniei pentru a se insufla.***

Vă voiu vorbi despre gândurile care mie mi-au fost preţioase. Ce am observat eu în viaţa lumii, a lumii oamenilor şi a lumii în general, în tot regnul animal? ***Singur omul este în stare să se reţină prin înfrânare atunci când în faţa lui se află mâncare - omul căruia i s-a dat duh ca şi chip al Dumnezeului Vecinic Care înfăptuieşte dintru nimic. Opriţi-vă asupra acestui gând.*** Astfel, dacă ne vom înfrâna de la mâncare, sau de la somn, sau de la mai ştiu eu ce – toate acestea vor lucra spre a face să crească în noi ceea ce aparţine chipului lui Dumnezeu.

A curăţi în noi chipul lui Dumnezeu cel întunecat de păcat - iată sarcina ce ne stă înainte! Când va trăi în noi ideea aceasta, atunci nu fără sens va fi toată

înfrânarea noastră. Aşadar marea sarcină pe care ne-o pune înainte viaţa monahală este a ne asemăna cu însuşi Hristos, precum şi El a primit chipul omenesc, arătându-Şi Dumnezeirea.

Postul acesta este aşezat întru amintirea postului de patruzeci de zile al însuşi Domnului în pustie, atunci când era cu fiarele, şi unde, la sfârşit, l-a lăsat către Sine până şi pe diavol şi a vorbit cu el. Ce putem noi alege din cuprinsul vieţii lui Hristos însuşi, aşa cum o putem înţelege din Evanghelie, din Tradiţie şi din cărţile apostolilor? Iată, apostolul Pavel, genialul poet, spune că „***noi, oamenii, trebuie să avem aceleaşi gândiri, aceleaşi simţăminte care erau şi în Hristos.***”

În ce constă taina? În faptul că, dacă ne asemănăm Dumnezeului Celui întrupat, aceasta va trece şi în vecinicia care era şi înainte de facerea lumii. Ipostasul omenesc trebuie să se dezvolte în noi şi să cuprindă în sine gândul lui Hristos însuşi.

Ce trebuie să purtăm în gândul nostru ca să nu ne smintim de caracterul neînsemnat a multe din înfăptuirile noastre legate de post şi, în general, de nevoinţa chipului monahal al vieţii?

Trebuie ca acea „înţelegere”, pe care am văzut-o în Hristos, să fie şi în noi. La ***Sf. Ioan de Dumnezeu Cuvântătorul*** aflăm o minunată expresie: „***Noi ştim că acum fiii lui Dumnezeu suntem, şi încă nu s-a arătat ce vom fi după ieşirea noastră din această lume. Ci ştim numai, zice el, că atunci când vom vedea pre El precum este, şi noi ne vom putea face asemenea Lui: precum este El***”

Aşa încât vă rog, mai tinerii mei fraţi şi surori, amintiţi-vă acestea şi fiţi proprii voştri „făcători” precum o arată cel între sfinţi Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul, făcătorii tuturor, începând cu cele neînsemnate. Şi aşa, începând cu facerile noastre neînsemnate, neobservat ne pregătim duhul şi fiinţa spre a primi până şi suflarea cea nefăcută Dumnezeiască. Asemenea genialului poet, genialului teolog, genialului filosof – apostolul Pavel, fi-vom şi noi toţi făuritorii vecinicei noastre mântuiri în Dumnezeu.

„Aştept învierea morţilor”. Rostind aceste cuvinte ale Simbolului Credinţei ar trebui să ne amintim că ele reprezintă starea duhului care aşteaptă venirea lui Hristos. Iar această aşteptare este rezultatul înfăptuirii noastre; ea este şi va fi acea energie care neapărat ne va învia.

O, cum aş dori ca voi toţi să deveniţi poeţi! Fără o însuflare creatoare este greu să-ţi petreci o singură zi aşa cum s-ar cuveni creştinului. Astfel, ***apropiindu-ne de Post, să ne deschidem inima şi mintea către învierea ce ne stă înainte, aşa cum şi Domnul, înainte de a propovădui, a postit patruzeci de zile în pustie*** şi era acolo cu fiarele.

Şi deci astăzi v-am spus câteva cuvinte spre a vă îndrepta mintea către nevoinţa ce ne stă în faţă. La acestea aş dori să adaog că trebuie să fim nu numai poeţi, ci şi luptători plini de bărbăţie. Zis-a Domnul că „***împărăţia cerurilor se ia cu trudă şi cu nevoinţă, şi cei ce se silesc o vor răpi***”. ***Câtă vreme trăim pe Pământ, experienţa noastră în trup ne arată că trebuie neîncetat să bem, să mâncăm, să dormim, să ne odihnim, ca să redobândim noi energii biologice pentru viaţă. Aşa şi în plan duhovnicesc, suntem nevoiţi să ne hrănim sufletul, mintea, prin efort.***

Voi cunoaşteţi expresia, adesea întrebuinţată ironic „este în chinurile facerii.” Aşa se poate spune despre tot artistul, în orice domeniu al artelor. În felul acesta, începând cu lucruri foarte mărunte, ne vom predispune către arătarea lui Dumnezeu însuşi în noi. Iar credinţa noastră stă în faptul că noi cu adevărat primim viaţa rezidită a lui Dumnezeu însuşi. Când noi „urmăm lui Dumnezeu” Celui întrupat – vorbesc despre Hristos – aceasta va trece apoi şi în planul duhului după moartea noastră. De vom fi asemenea Lui pe Pământ, precum a fost El, atunci vom fi asemenea Lui în vecinicia Sa fără de început.

Vedeţi ce cuvinte întrebuinţăm: Vecinicia cea fără de început a lui Dumnezeu va fi împărtăşită nouă! Aşa o îndrăzneală, oare nu este semnul nebuniei noastre? Dar iată că genialul Pavel spune că o astfel de „nebunie” mântuieşte lumea. Ceea ce ne-a făgăduit Hristos, mintea pământească nu poate cuprinde. Mintea noastră poate fi deosebit de înzestrată cu putere pentru gândirea sau înfăptuirea ştiinţifică, pentru filosofie sau pentru multe altele, însă nu pentru a crede în vecinicie. Dar în vecinicie pot să creadă până şi copiii, precum zice Domnul. Aşa că vedeţi: şi astăzi – acelaşi cuvânt al nostru către Dumnezeul Cel ceresc, acelaşi duh ne trage a urma lui Hristos.

A trecut puţină vreme de când am auzit de la cineva: “M-am săturat, nu mai vreau să sufăr. Vreau linişte, bucurie, fericire pământească, şi sufletul meu se scârbeşte de suferinţe”. Deşi un dreptslăvitor a rostit acestea, în esenţă el nu gândeşte în chip dreptslăvitor. Pentru a deveni în stare a cuprinde cu dragostea, mai pe urmă, întreaga făptură, trebuie să trăim multe stări dureroase şi multe suferinţe. Insă energia pentru acele suferinţe o dă porunca lui Hristos pentru ura de sine, pentru dragostea noastră de Dumnezeu şi de aproapele.

Iată că v-am vorbit despre lucruri în realitate înfricoşate. În zilele vieţuirii pe Pământ a Dumnezeului întrupat, Iisus Hristos a fost singurul Om Care, dându-ne porunca urii de sine pentru dragostea de Dumnezeu şi de aproapele, S-a îndreptat către Golgota, nu pentru ca pe Sine să Se mântuiască: ci El S-a dat tuturor suferinţelor, plin de dragoste pentru om-omenire. O – ce chip acela – Omul! Iar cei care au trăit acea viziune nu mai pot afla nicăieri nimic asemenea.

Domnul ne-a poruncit ceea ce El însuşi a înfăptuit. Pentru dragostea de aproapele, El S-a dat pe Sine tuturor suferinţelor, şi nu numai morţii, ci unei morţi ce se trăia ca blestem în Vechiul Legământ: Blestemat tot cel spânzurat pre lemn.

Noi nu atingem măsura pe care o vedem în Hristos, şi înţelegem de ce Părinţii noştri – iar cel dintâi Botezătorul Ioan – au văzut în Hristos pe Dumnezeu. Iată pildă minunată: Ioan. Atunci când oamenii erau gata să recunoască în el însuşi pe Mesia cel aşteptat, el a zis: „Nu! Ci este Altul, Care vine înaintea mea, El este Mântuitorul lumii!” Cât de des se întâmplă pe Pământ ca aceia ce au primit stăpânire mare asupra multor oameni să fie înclinaţi a se socoti singurii vrednici de o astfel de stăpânire! Ci iată că Sf. Ioan a aflat în sine puterea de a tăgădui acest rol şi a spune cum trăia el însuşi insuflat de viziunea lui Hristos.

Dacă se înalţă mintea noastră către acea viziune a lui Hristos pe Golgota, atunci este de înţeles că tot cuvântul încetează. Şi atunci îl cinstim pe El „ca Dumnezeu” – de acum în tăcere. În cele cincizeci de zile ale Postului care ne stau în faţă, fiecare dintre voi va avea de trăit clipe grele şi atunci ne vom aminti de Hristos, Care a petrecut în pustie patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

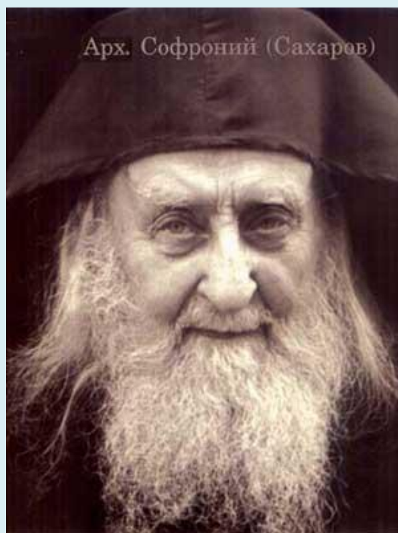
Chiar înainte de începutul Marelui Post se face slujba „marii iertări”. Atunci când noi, în mica noastră obşte, vom cere smerit iertare fraţilor noştri pentru tot ceea ce am greşit înaintea lor în cugetul nostru, amintiţi-vă şi de Înfricoşata Judecată. Este spus că Domnul va veni în slavă. Şi când va şedea El pe scaunul Său, se vor aduna înaintea Lui toate noroadele, de la facerea omului până la cel mai de pe urmă ce va din femeie să se nască. Astfel, strămutaţi-vă mintea de la cele mărunte care, cu toate acestea, sunt chipurile altor lucruri, neţărmurite – iată ce trebuie să facem. În capitolul al cincilea la Evangheliei de la Matei se află multe cuvinte ale lui Hristos care pomenesc legea lui Moisi: S-a zis celor de demult: Să nu ucizi. (…) Dar Eu zic vouă… (…) S-a zis celor de demult: Să nu preacurveşti. (…) Dar Eu zic vouă…, ş.a.m.d. Şi de fiecare dată, purcezând de la poruncile Vechiului Legământ, El trece la înţelesul cel nemărginit al fiecăreia dintre ele.

Aşa şi eu acum, încerc să vă propun, ca frate al vostru, să folosiţi acest mijloc spre

a face ca viaţa voastră să fie roditoare: De la lucruri mărunte, strămutaţi-vă la nemărginire!

(din: Arhimandritul Sofronie, "Cuvântări duhovniceşti", vol. 1, Editura Arhiepiscopiei Alba Iulia – Reîntregirea, 2004)

Arhimandrit Sofronie de la Essex - Cuvântări la Duminica iertării - Cuvântarea a douăzeci şi cincea - Fericită mintea carea nu a umblat în sfatul necinstitorilor

“În cuvântarea trecută Domnul ne-a dat cuvânt pentru nevoinţa Marelui Post care ne stă în faţă. Astăzi aş dori să vă spun câteva cuvinte în legătură cu acea sfântă rugăciune ce va fi la sfârşitul săptămânii, cerând iertare pentru toate alunecările spre păcat unul faţă de altul. Pentru a întemeia cuvântul meu pe Sfânta Scriptură, voi cita cuvintele primului psalm: ***Fericit bărbatul, carele nu a umblat în sfatul necinstitorilor şi în calea păcătoşilor nu a stătut, şi pre scaunul pierzătorilor nu a şezut, ci în legea Domnului voia lui, şi în legea lui va cugeta ziua şi noaptea. Şi va fi ca un lemn sădit lângă izvoarele apelor, carele rodul său va da în vremea sa, şi frunza lui nu va cădea, şi toate, oricâte va face, vor spori.***

Aceste cuvinte ale psalmului se repetă în dumnezeieştile slujbe foarte des. Şi deci, întemeindu-mă pe ele, voi zice că rugăciunea de care am pomenit, pentru iertarea greşalelor noastre, ale tuturor fraţilor şi surorilor, se va săvârşi aicea – în căsuţa aceasta, în bisericuţa noastră. Dar, ca întotdeauna, deşi experienţa o primim într-un cadru restrâns, cu mintea trebuie să trecem la dimensiunile cosmice.

Îngânând psalmul, aş zice aşa: „***Fericită mintea noastră când refuză să intre în vorbă cu gândurile rele care ne înclină către vreo formă sau alta a păcatului***”. Dar nu este destul numai refuzul dialogului cu gândurile pătimaşe ce spurcă întreaga noastră fiinţă, ci este nevoie şi de o trecere de la aceste cadre restrânse până la – mă hotărăsc să o spun – dimensiunile Înfricoşatei Judecăţi. În dumnezeieştile slujbe ale primei săptămâni, mult se va pomeni despre Adam şi

despre Judecată. Astfel încât, strămutaţi-vă cu mintea la aceste mari destine ale întregii lumi, chiar dacă nouă experienţa ni se dă în cadre cât se poate de restrânse. În general, călugăreşte, ar trebui să ne obişnuim a ne folosi de orice împrejurare pentru a ne înălţa mintea către Dumnezeu. Neapărat ***trebuie să ne învăţăm mintea să trăiască în toată vremea în Dumnezeu.***

În cuvântarea lui Hristos cu ucenicii la Cina cea de Taină aflăm următoarele cuvinte: "***Eu sunt buciumul viţei, cel adevărat, şi Tatăl meu lucrătorul este, Care pe toţi cei ce trăiesc prin Fiul Său îi curăţeşte de tot păcatul***"

Iar apostolilor Domnul le spune: ***De acum voi curaţi sunteţi, pentru cuvântul carele am grăit vouă.***

Vedeţi voi: ***Dacă vom lepăda gândurile rele, dacă tot mereu mintea noastră va petrece în strânsă legătură cu vecinicia cea fără de început a Dumnezeului nostru, atunci înseşi cuvintele despre El ne vor sfinţi şi ne vor curăţi de toată întinăciunea.*** Aşa încât, atunci când în sufletul omului se află năzuinţa de a înceta de la păcat, de a nu mai greşi, el va afla cale către Dumnezeu prin cuvânt. Iar cuvântul, mai nainte de toate, este Logosul întrupat al Tatălui, Iisus Hristos.

Când citim Evanghelia de la Ioan, tot mereu ne aflăm chemaţi spre a trăi cu Hristos, prin Numele Lui şi prin cuvintele Lui.

Trecerea duhovnicească de la lucruri mărunte către evenimente mari o săvârşeşte omul în minte. Dacă voim să ne curăţim prin cuvânt, atunci să ne deschidem inimile lui Hristos şi să ne „povăţuim în Legea Lui, ziua şi noaptea”.

Aşa încât, vedeţi, ne este dată putinţa unei lucrări necrezut de mari: Născuţi, luaţi fiind din ţărână, noi putem trece la formele şi dimensiunile dumnezeieştii vecinicii. Logic este cu neputinţă, dar Dumnezeu aşa a zidit pe om. Şi noi toţi trebuie să ne zidim mântuirea printr-o vieţuire după poruncile lui Hristos, prin paza cuvintelor Lui care îndumnezeiesc pe om.

Trecerea aceasta nu trebuie să se săvârşească sub forma unui act de închipuire a unor evenimente din viaţa lui Hristos — închipuiri care „desenează” în mintea noastră un Hristos aşa cum îl gândim noi. O astfel de facere nu este recomandată de Părinţii noştri. Dar ce zice însuşi Domnul? Să îl iubim. Şi „dacă îl vom iubi, şi cuvântul Lui vom păzi”, păzindu-ne prin aceasta şi de tot gândul ce întinează întreaga noastră făptură. Fără nici o închipuire, doar prin amintirea cuvintelor lui Hristos, putem trece de la întinăciune la vecinica mântuire. Iar aceasta stă în voia

noastră, atârnă de noi. Iar când vom face această mică facere, corespunzător puţinelor noastre puteri, atunci poate veni către noi puterea cea mare a lui Dumnezeu. Iar noi ne pregătim numai prin faptul de a ne „povăţui în cuvântul Lui zi şi noaptea”; prin faptul de a ne păzi mintea de orice legătură cu gândurile care ne şoptesc să săvârşim păcatul.

Mare lucru sfinţenia! Iar noi ne învăţăm a ne simţi păcătoşi. Şi asta este bine. Dar totuşi, cuvântul lui Dumnezeu face cu noi în aşa fel încât chiar şi noi să putem deveni sfinţi. Nu ne este tăiată calea către vecinica sfinţenie a marelui nostru Făcător. Toate ne-au fost date de către Dumnezeul cel mai nainte de veci, Căruia firească îi este marea, cea mai nainte de veci iubire.

Astfel, prin faceri mărunte, ne punem pe calea dragostei lui Hristos. Iar dragostea lui Hristos, pe care nu s-a încumetat să o cânte Sf. Siluan, ca fiind mai presus de toată înţelegerea şi tot cuvântul – despre această dragoste a lui Hristos spunem că purcede de la Dumnezeu, Care este smerit. Exprimându-ne în formele Sfintei Scripturi, am putea zice că „Dumnezeu este smerenie”. Iar Dumnezeului celui smerit îi este caracteristică dragostea smerită, iar nu dragostea semeaţă. Iar când este vorba despre o astfel de smerenie, vorba este şi despre deşertare. Smerita dragoste a lui Dumnezeu – căci El este smerit – face ca iubirea să fie kenotică. Dumnezeu, Care prin Cuvântul Său a făurit tot ce există, S-a întrupat şi a trăit micşorându-Se până la limite de neajuns nouă. Iată trăsătura caracteristică iubirii lui Dumnezeu: ea este de sine deşertătoare, kenotică. Astfel Domnul, ca să I se primească cuvântul, înainte de răstignirea pe Golgota a spălat picioarele Apostolilor şi a zis: „***Pildă am dat vouă, că precum Eu am făcut vouă, şi voi să faceţi***”.

Dragostea omenească cunoaşte o dragoste ce se apropie de aspectul kenotic al dragostei dumnezeieşti mai mult decât orice altă manifestare omenească – dragostea de mamă: ea toate le rabdă de la pruncuşorul ei, este gata a sluji pruncuşorului ei sub orice formă, oricât de înjositoare ar fi ea. Iată dragostea kenotică a mamei.

Şi Domnul Se smereşte înaintea noastră ca mama înaintea pruncuşorului. Dacă ni S-ar fi arătat El în puterea Sa, ne-am fi înfricoşat să ne apropiem de El, ne-am fi înfricoşat să căutăm către El. Dar ca să nu înfricoşeze pe om, El a luat asupră-şi fiinţa noastră trupească, existenţa, cu alte cuvinte “fiinţarea” (cuvânt puţin întrebuinţat, dar care ca şi concept filosofic corespunde cu conceptul de existenţă).

Şi iată că atunci când, pentru dragostea lui Hristos, dintr-o dată ne umplem de viziunea măreţiei Dumnezeieştii smerenii, atunci „ni se pune pecetea lui Dumnezeu”, şi viaţa noastră poate deveni sfântă şi plină de măreţie, în ciuda chipurilor de rob sub care se exprimă această kenoză-deşertare.

Şi iată că, în chip dezlânat, vă vorbesc despre o mulţime de lucruri, dar voi puneţi-le pe toate în ordine şi nu dispreţuiţi cuvântul meu, şi amintiţi-vă: „Fericit bărbatul, carele nu a umblat în sfatul necinstitorilor”, iar voi parafrazaţi: „***Fericită mintea noastră, care nu intră în vorbă cu gânduri rele; fericită mintea care se povăţuieşte zi şi noapte în dragostea lui Dumnezeu***”. Scriptura vorbeşte despre povăţuire „în legea…” dar în realitate Evanghelia nici nu mai este lege, ci deja altceva. Pentru aceasta putem spune că mintea noastră se povăţuieşte nu în legea Domnului, ci în DRAGOSTEA Domnului.

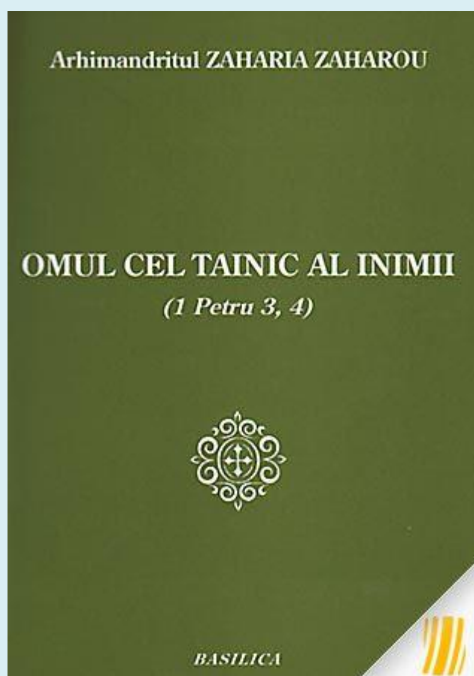
Şi deci, pregătiţi-vă iubiţii mei fraţi şi surori pentru acea rugăciune pe care o săvârşim aci în mănăstire Sâmbătă, numai între noi, iar Duminică cu toată obştea închinătorilor care vin la noi. Rogu-vă, cugetaţi mai adânc la acestea şi rugaţi-vă pentru obşteasca iertare a întregii lumi, amintindu-vă de Hristos Care zice: „Eu pildă am dat vouă, iar voi faceţi aşijderea”. Şi care pildă? – El a luat asupra Sa păcatele întregii lumi. Şi cu frică urmăm lui Hristos, Care merge înaintea noastră – precum descrie Evanghelia: ucenicii se spăimântau, şi mergând dupre Dânsul, erau cuprinşi de teamă, căci El urca spre Ierusalim spre a Se supune judecăţii sanhedrinului, spre a se supune bătăilor, scuipărilor şi morţii.

Şi pe noi ne cuprinde aceeaşi sfântă spaimă când, în vremea Marelui Post, se subliniază oarecum mai mult în dumnezeieştile slujbe că dragostea care duce la deplina deşertare de sine, la jertfă de sine, stârneşte prigoană şi ură din partea oamenilor acestei lumi. Taină de neînţeles, dar noi o cunoaştem. Noi ştim că nu voim nici un rău nimănui, şi totuşi Domnul a zis: „Veţi fi urâţi de toate neamurile”. Iar când ne urăsc, ne asemănăm lui Hristos Cel ce a suferit pe Golgota.

Şi deci, preascumpii mei fraţi şi surori, v-am spus câteva cuvinte, iar voi să cugetaţi la ele în toate aceste zile, până şi în săptămâna Patimilor, iar mai apoi la Sfintele Paşti, Sfânta Înviere a lui Hristos, pentru care Simbolul Credinţei zice: „Aştept învierea morţilor“. Purta-vom toate acestea în inimile noastre. Iar atunci energia vieţii veşnice cuprinsă în cuvintele lui Dumnezeu se va transmite nouă. Iar noi vom fi sub lucrarea acelei energii în toată vremea, chiar atunci când dormim...”

(din: Arhimandritul Sofronie, “Cuvântări duhovniceşti”, vol. 1, Editura Arhiepiscopiei Alba Iulia – Reîntregirea, 2004)

Arhimandritul Zaharia de la Essex despre lucrarea restauratoare a pocăinţei (I) - Întoarcerea în Raiul din care ne-am izgonit prin răzvrătire

Dacă este să vorbim despre pocăinţă, se cuvine să începem cu începutul, şi anume cu zidirea omului de către Dumnezeu. În Rai, Adam se bucura de mare cinste, vieţuia asemenea îngerilor, era într-o nemijlocită legătură cu Dumnezeu şi trăia în prezenţa Lui de viaţă dătătoare. Vorbea cu Dumnezeu faţă către Faţă, îl slăvea împreună cu cetele îngereşti şi hrană îi era tot cuvântul ce ieşea din gura lui Dumnezeu. Însă după cum bine ştim, în pofida cinstei de care se bucura, Adam s-a lăsat înşelat de şarpe şi a urmat pornirii diavoleşti de a se ridica împotriva lui Dumnezeu pentru a-I lua locul. Şi la fel cum vrăjmaşul a căzut din cer ca un fulger, din cauza dorinţei lui pline de îndrăzneală de a-şi aşeza tronul mai presus de tronul lui Dumnezeu, tot aşa şi Adam a căzut fără zăbavă.

„Omul în cinste fiind n-a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor” (Ps. 48,21), zice Psalmistul.

Izgonirea lui Adam din Rai a avut urmări dezastruoase, căci a deschis o prăpastie între lumea văzută şi cea nevăzută. Adam a căzut în pofida faptului că Dumnezeu l-a prevenit şi mare a fost căderea lui. ***Însă noi ar trebui să ne gândim la propria noastră cădere ca fiind chiar mai mare decât cea a lui Adam, pentru că deşi ştim ce i s-a întâmplat acestuia, nu contenim să repetăm iară şi iară aceeaşi greşeală.***

Omul a fost zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, o „oglindă” menită să reflecte virtuţile lui Dumnezeu. Aceste virtuţi nu trebuie înţelese în sens moral, ci ca însuşiri sau energii dumnezeieşti precum înţelepciunea, lumina şi frumuseţea. În Rai, omul primea nemijlocit harul lui Dumnezeu, însă, căzând, oglinda sufletului său s-a întunecat şi nu a mai putut răsfrânge nici măcar câteva raze din lumina cea plină de slavă a lui Dumnezeu. Cu toate acestea, darul pe care Dumnezeu l-a încredinţat omului a fost atât de mare încât unii dintre drepţii Vechiului Testament au întrezărit din când în când câte o licărire a Luminii dumnezeieşti. Ei s-au învrednicit de vederea lumii duhovniceşti şi au dat mărturie despre ea.

Ne aducem aminte de Proorocul Isaia care, văzând slava Domnului, a fost chemat de Dumnezeu la pocăinţă cu cuvintele: „Gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre şi căile Mele ca ale voastre… Şi cât de departe sunt cerurile de la pământ, aşa de departe sunt căile Mele de căile voastre şi cugetele Mele de cugetele voastre“ (Is. 55, 8-9).

Dumnezeu i-a dezvăluit Proorocului Său contrastul uriaş care există între lumea căzută şi „pământul celor vii“ (Is. 38,11), precum şi prăpastia adâncă ce le desparte. Din clipa aceea, Isaia a privit lumina lumii acesteia ca pe întuneric faţă de Lumina lumii duhovniceşti care i se dezvăluise şi s-a tânguit amarnic: „Om ticălos ce sunt!”.

Un alt Prooroc s-a rugat în acelaşi duh şi rugăciunea lui dă glas strigării stăruitoare a tuturor drepţilor Vechiului Testament: „Dumnezeule, milostiveşte-Te spre noi şi ne binecuvântează, luminează Faţa Ta spre noi şi ne miluieşte! Ca sa cunoaştem pe pământ calea Ta, în toate neamurile mântuirea Ta“ (Ps. 66,1-2).

Şi când a venit în cele din urmă plinirea vremii, precum citim în Scriptură (cf. Gal. 4, 4), şi Dumnezeu a văzut că se află pe pământ o făptură care umblă întru dreptate şi este vrednică de El, a plecat cerurile (cf. Ps. 143,5) şi S-a pogorât, născându-Se din Fecioară.

Iată cum ne înfăţişează evenimentul Evanghelia după Matei: „Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare şi celor ce şedeau în latura şi în umbra morţii lumină le-a răsărit“ (Matei 4, 16). Şi această „lumină mare” a început să-i vorbească iarăşi omului, reînnodând astfel dialogul care se întrerupsese atât de brusc în Rai.

Lumina îi întrebase în Rai pe protopărinţii noştri care Îi nesocotiseră porunca: „Adame, unde eşti? Eva, unde eşti? Ce aţi făcut?” Dar nici unul dintre ei nu I-a

răspuns: „Aici sunt, Doamne. Mă ascund, căci de bunăvoie am greşit Ţie, dar iată că acum mă pocăiesc. Ci Tu, ca un bun, iartă-mă“. Nici unul dintre ei nu a vorbit astfel, ci dimpotrivă, Adam a dat vina pe Eva, iar Eva la rândul ei a dat vina pe şarpe. Adam a mers până acolo încât L-a învinuit pe însuşi Dumnezeu. „Femeia pe care Tu mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat”, a zis el (Fac. 3, 12), vrând să spună prin aceasta că vina îi aparţine de fapt lui Dumnezeu. Şi Domnul, Care niciodată nu sileşte pe nimeni şi nu Se impune niciodată, i-a părăsit. I-a lăsat să sufere urmările neascultării lor, să se ostenească muncind pământul până când îşi vor „veni în fire“, asemeni fiului risipitor.

Însă acum această „lumină mare” străluceşte din Fecioară şi vine să reia dialogul lui Dumnezeu cu omul. Însă de data aceasta, Dumnezeu nu mai întreabă: „Unde eşti, Adame?”, ci zice: „Pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie” (Marcu 1, 15). În Noul Testament Dumnezeu ne cheamă la pocăinţă în repetate rânduri. Prin cuvântul Său El luminează lumea, arătându-ne că nu se cade ca omul să se mulţumească doar cu ordinea văzută a lucrurilor, pentru că, în starea lor căzută, ele sunt urâciune înaintea Domnului. El ne învaţă mai degrabă că viaţa, mai cu seamă „viaţa din belşug“ (cf. Ioan 10, 10), se dobândeşte printr-o cu totul altă purtare decât aceea a cârmuitorilor lumii acesteia, care stăpânesc cu autoritate şi sunt numiţi binefăcători (cf. Luca 22, 25).

Domnul vine să răstoarne ordinea văzută a lucrurilor şi zice: „Care dintre voi va vrea să fie cel dintâi, să fie cel de pe urmă“ (cf. Matei 19, 30; 20, 26-27). El ne cheamă la pocăinţă: „N-am venit să chem pe drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă“ (Matei 9,13), căci ştie că numai pocăinţa poate tămădui firea cea rănită de păcat a omului. „Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi“ (Matei 9,12), zice Domnul. Adică, Hristos vine nu pentru cei ce se cred sănătoşi şi drepţi, ci pentru cei păcătoşi care au nevoie de tămăduire. El vine să-i mântuiască şi să-i aşeze iarăşi în cinstea cea dintâi.

Şi chemarea lui Hristos la pocăinţă nu a rămas fără răspuns: chiar mai înainte ca Domnul să învie din morţi, tâlharul cel bun s-a pocăit pe cruce. El s-a întors la Dumnezeu şi spre deosebire de Adam a ales să se smerească pe sine şi de aceea Domnul l-a luat cu Sine în Rai chiar în ziua aceea. Astfel, Dumnezeu ne arată că tot cel ce vrea să se înalţe împreună cu El trebuie să cuteze mai întâi să se pogoare, căci aceasta este adevărata cale, pe care El însuşi a străbătut-o, slobozindu-ne din legăturile păcatului şi ale morţii. Tot omul care L-a întâlnit pe Dumnezeu, atât înainte cât şi după întruparea lui Hristos - fie că I-a auzit cuvântul, fie că I-a văzut slava, fie că a primit şi numai o descoperire negativă sub forma conştientizării adâncimii căderii sale - a fost îmboldit spre pocăinţă. Iar în ziua Cincizecimii,

imediat după pogorârea Sfântului Duh, Sfântul Petru a început a glăsui, propovăduind Evanghelia lui Hristos, cea a pocăinţei spre iertarea păcatelor.

O minunată definiţie a pocăinţei o aflăm în Epistola Sfântului Iacov. Iată ce zice Apostolul: „Lepădând toată spurcăciunea şi prisosinţa răutăţii, primiţi cu blândeţe cuvântul sădit în voi, care poate să mântuiască sufletele voastre“ (Iacov 1, 21).

Din cuvintele Apostolului înţelegem că pocăinţa presupune o întoarcere la ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit la început: pocăindu-ne, primim încă o dată „suflarea de viaţă” a Domnului, tocmai acea suflare prin care omul a fost zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Când spunem că omul a fost zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, înţelegem prin aceasta că a fost făcut după chipul şi asemănarea energiilor dumnezeieşti: a iubirii, a harului şi a înţelepciunii Lui. Dar ca să putem primi „suflarea de viaţă”, Cuvântul sădit înlăuntrul nostru, şi să devenim părtaşi ai energiilor dumnezeieşti, trebuie mai întâi să ne curăţim, lepădând toată răutatea şi alungând din sufletul nostru tot ceea ce este străin de Dumnezeu.

Ori de câte ori omul primeşte acest Cuvânt, ceva prinde viaţă înlăuntrul lui şi darul cel dintâi, primit în clipa zidirii lui, se reînnoieşte. Omul îşi dă seama de toată urâciunea sa şi înţelege că, lipsindu-se de harul lui Dumnezeu, el se aseamănă dobitoacelor fără de minte; atunci începe în el lucrarea pocăinţei. Cu alte cuvinte, omul poate să ajungă la adevărata dragoste a lui Hristos; tot atunci creşte în noi şi dorinţa arzătoare de a-L cunoaşte şi mai deplin. A tânji după Ziditorul nostru este o trăire mai degrabă în plan ontologic, decât în plan sufletesc, psihologic. Prin urmare, se cuvine ca şi vederea noastră să sufere o prefacere ontologică, aşa încât să nu ne mai comparăm cu semenii noştri, ci să ne vedem pe noi înşine în lumina Ziditorului nostru. Şi precum Dumnezeu întrupat are o îndoită fire, la fel şi omul trebuie să capete o îndoită fire: el trebuie să dobândească firea dumnezeiască a Ziditorului său, nu ca esenţă, căci aceasta îi este proprie numai lui Dumnezeu, ci ca energii. Şi când începe să trăiască în chip ontologic, omul îşi dă seama că pocăinţa nu are hotar.

Părintele Sofronie spunea că pocăinţa nu are sfârşit atâta vreme cât vedem în noi chiar şi cea mai mică umbră, pentru că Dumnezeu este lumină şi noi trebuie sa devenim la fel de transparenţi ca şi El.

„Cu cât mai mult văd pe Dumnezeu“, spune Părintele Sofronie, „cu atât mai înflăcărată mi se face pocăinţa, căci cu atât mai limpede îmi conştientizez nevrednicia înaintea Lui.”

Când ne pocăim, ne întoarcem cu toată fiinţa către Dumnezeu, deşi suntem copleşiţi de durere. La început durerea aceasta este amară, căci purtăm în noi rănile păcatului, dar odată ce ni se tămăduiesc rănile, pocăinţa devine dulce. Un sfânt spunea că mierea este dulce limbii, dar dacă limba are vreo rană, în loc să simtă dulceaţă, va simţi durere. La fel se întâmplă şi cu pocăinţa. Când ne vedem propria sărăcie, ne tânguim din pricina ei până când tânguirea noastră se preface în lacrimi de iubire pentru acest minunat Dumnezeu al nostru.

După cum spuneam, niciodată nu ajungem să ne pocăim îndeajuns pentru felul în care ne vedem pe noi înşine în lumina Împărăţiei Cerurilor; din aceeaşi pricină nici nu putem să-I mulţumim lui Dumnezeu îndeajuns. Părintele Sofronie adevereşte că orice formă de mulţumire de sine este o înşelare care paralizează sufletul.

Sfântul Pavel îi mustra pe Corinteni cu cuvintele: „Şi ce ai, pe care să nu-l fi primit? Iar dacă l-ai primit, de ce te făleşti, ca şi cum nu l-ai fi primit? Iată, sunteţi sătui; iată, v-aţi îmbogăţit; fără de noi aţi domnit, şi măcar de aţi domni, ca şi noi să domnim împreună cu voi” (1 Cor. 4, 7-8).

Apostolul îi ceartă pentru că au căzut în aceeaşi înşelare ca şi strămoşul nostru Adam, care a vrut să împărăţească fără Dumnezeu, vădind în felul acesta, în mod indirect, însemnătatea darului sărăciei duhovniceşti.

În cartea sa Vom vedea pe Dumnezeu precum este, Părintele Sofronie descrie acest dar după cum urmează: “Acel cuvânt al Psalmului 33 s-a adeverit şi în cazul meu, şi nu o dată: «Săracul acesta a strigat, şi Domnul au auzit pe dânsul»... «Temeţi-vă de Domnul… că nu este lipsă celor ce se tem de Dânsul.» De departe nu este o fericire a se vedea «sărac», a conştientiza propria orbire. Nespus de dureros şi înfricoşat lucru este a-ţi auzi osândirea la moarte pentru că eşti aşa cum eşti. Însă în ochii Ziditorului meu - sunt fericit anume pentru această cunoaştere a propriei mele sărăcii (cf. Matei 5, 3). Această viziune duhovnicească ţine de faptul că ni s-a descoperit «Împărăţia Cerurilor». Eu trebuie să văd pe Hristos «precum este», pentru a mă cumpăni faţă de El, şi din această comparaţie să îmi simt propria «neasemănare» - urâciune. Eu nu mă pot cunoaşte pe mine însumi dacă nu se afla înaintea mea Sfânt Chipul Său. Puternică îmi era, şi încă îmi mai este, respingerea faţă de sine-mi. Însă tocmai din această groază s-a născut înlăuntrul meu o rugăciune de o anumită deznădejde care mă afundă într-o mare de lacrimi. Eu nu vedeam atunci nici o cale spre vindecarea mea; îmi părea că urâciunea-mi nu se poate preschimba întru asemănarea frumuseţii Lui.»

Cu alte cuvinte, tânguirea noastră purcede dintr-o conştientizare a sărăciei noastre şi ia chipul plânsului duhovnicesc. Plânsul este un dar de la Dumnezeu care ne uneşte toate puterile sufleteşti şi ne înalţă la măsura poruncilor dumnezeieşti, care ne cer să-L iubim pe Dumnezeu cu toată inima, cu tot cugetul, cu întreaga noastră fiinţă. Şi încercând să plinim poruncile, ne dăm seama că nu noi suntem cei care le păzim, ci mai degrabă Dumnezeu ne păzeşte prin poruncile Lui şi reînnoieşte chipul Său în noi.

În Rai, Adam a trăit la măsura poruncilor dumnezeieşti, dar numai atâta vreme cât a făcut ascultare şi nu a mâncat din pomul cunoaşterii binelui şi răului. A fost dăruit de Dumnezeu cu însăşi suflarea Sa şi s-a bucurat de multă ocrotire, pentru că era adânc înrădăcinat în tot binele. Dar prin neascultare a pierdut toată această binecuvântare. Însă Dumnezeu, în nespusa Lui milostivire, a sădit un alt pom - nu în Rai, ci în inima omului - şi acest pom trebuie ţinut în viaţă de „izvoarele de apă ce se coboară din ochii omului” (Ps. 118, 136). Or, aceste izvoare de lacrimi nu sunt altceva decât darul plânsului duhovnicesc, rana inimii, cea mai înaltă expresie a pocăinţei. Căci atunci când omul primeşte de bunăvoie această rană în inima lui, el află vindecare; fiinţa lui îşi redobândeşte întregia şi în felul acesta izbuteşte să împlinească poruncile lui Dumnezeu atât cât îi stă în putinţă.

Potrivit Părintelui Sofronie, omul, deşi nu poate niciodată să împlinească desăvârşit poruncile lui Dumnezeu, poate totuşi să sporească în împlinirea lor şi astfel să afle tămăduire.

[va urma]

(din: Arhimandritul Zaharia Zaharou, Omul cel tainic al inimii (I Petru 3, 4), Editura Basilica, Bucureşti, 2014)

„Fraţilor, să ne rugăm şi să plângem cu toţii!” - Sfântul Ioan de Kronstadt ne îndeamnă la lupta necurmată de eliberare din înşelăciunea şi scârba păcatului: “În fiecare clipă trebuie să stăm de strajă…”

(icoană de Ioan Popa)

“Înşelându-se cu rodul oprit în Rai, Adam şi Eva au lăsat moştenire pierzătoare, înşelătoare neamului omenesc - toată înşelăciunea şi minciuna pământească, toată deşertăciunea, toată nebunia păcatului, şi înainte de toate însăşi femeia a fost făcută obiect al înşelăciunii, poftei şi batjocoririi de către bărbaţii nelegiuiţi!

O, ce adânc şi în ce necurăţie a căzut femeia, fosta fecioară! Cum umblă prin necurăţiile şi poftele ei bărbaţii înverşunaţi spre parte femeiască! Şi apoi, fiecare om, afară de cei aleşi şi cu cuget bun, a preschimbat în înşelare şi împătimire toate cele pământeşti ale sale - însăşi viaţa a preschimbat-o în toată patima şi s-a făcut pentru sine însuşi obiect şi scop al patimilor de tot felul. Întunecime veşnică, dacă Domnul nu va lumina ochii inimii.

O! Jalnică vietate este omul, dintru început dăruit de făcător cu libertate, chip şi asemănare, şi pus împărat al tuturor făpturilor neraţionale, care în multe privinţe sunt mai raţionale şi mai pe potriva menirii lor decât omul. Dumnezeu S-a îndepărtat din inimile omeneşti şi nu împărățeşte în ele, fiindcă în ele împărățeşte duhul viclean a toată înşelarea şi înstrăinarea de Ziditor - satana; omul s-a făcut

atelier al diavolului, laborator al răilor draci, care clădesc în el toată înşelăciunea, tot răul. Hristos Răscumpărătorul a venit pe pământ tocmai pentru a smulge pe om din această înşelare pierzătoare şi a reaşeza în el chipul lui Dumnezeu şi asemănarea lui Dumnezeu şi a-l face făptură nouă şi a-l uni iarăşi cu Dumnezeu. Şi sfinţii au atins ţelul asemănării cu Dumnezeu prin credinţă, dragoste, osteneli, smerenie, ascultare, rugăciuni necurmate. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Eva s-a înşelat cu rodul oprit, şi iată că întreaga omenire a căzut în înşelarea vieţii, şi toţi au început să se înşele, şi femeia însăşi a devenit obiect de înşelare prin frumuseţea ei trupească, şi totul, totul a devenit pentru om obiect de înşelare: şi mâncarea, şi băutura, şi îmbrăcămintea, şi banii, şi toate jocurile, şi distracţiile, şi vietăţile - câinii, pisicile, păsările: de toate s-a împătimit omul. Și Dumnezeu nu a mai fost la el în inimă: Dumnezeu a devenit uitat în inimi, depărtat şi dispreţuit, hulit. O, nemulţumitoare vietate este omul! O, ce vietate proastă, chiar dacă e cinstită cu înţelegere (raţiune)! Ce mai pedepse meriţi, rău nărăvitule!

Înfricoşător, neînchipuit de stricată e firea oamenilor cu păcate de tot felul, păcate de care şi să vorbeşti e ruşinos şi dureros şi înfricoşător. Noi, preoţii-duhovnici, ştim asta mai mult decât oricare altul, şi mai ales aceia dintre noi care prin apropierea şi mângâierea duhovnicească şi împreună pătimirea lor. Prin credinţa lor fierbinte şi nefăţărnicia faţă de bolile duhovniceşti ale fiilor lor duhovniceşti şi-au câştigat încrederea lor.

O, cum bolesc de păcate aceste simple şi nefăţarnice suflete ale păcătoşilor şi păcătoaselor. Și cum au nevoie de împreună pătimirea noastră, de sfat, de doftoricire şi de milostivirea dumnezeiască! Nu este grozăvie şi urâciune a păcatului în care omul să nu fi căzut. […] Până unde a căzut omul? Şi aceştia sunt oameni simpli: iar cei învăţaţi şi educaţi, cei bogaţi, de neam, cad şi au căzut încă şi mai rău, cu toată educaţia lor - făcând ruşine bărbaţii între ei.

Vechii împăraţi păgâni erau împătimiţi după băieţi frumoşi şi îşi împlineau cu ei pofta trupească. Acelaşi lucru l-au făcut şi unii regători de rang înalt.

Sfântul Andrei, nebunul pentru Hristos, l-a vădit desluşit de aceasta pe un dregător de la curte. Nu degeaba un pustnic, nevoitor înalt, adunând o dată pe fraţi şi vorbind cu ei despre sărăcia şi nevoia sufletească şi despre pătrunderea scârnăviei păcatului în firea omenească, spre sfârşit a grăit: „Fraţilor, să ne rugăm şi să plângem cu toţii!”, şi toţi au vărsat lacrimi de zdrobire a inimii.

Oare nu vă simţiţi în starea celui care a pierdut ceva, în starea omului care s-a pierdut? Dar în ce stă pierderea aceasta? - într-un lucru foarte însemnat: aţi pierdut în voi ceea ce era pus în chip fiinţial în firea noastră, aţi pierdut asemănarea cu Dumnezeu, iar deseori şi chipul lui Dumnezeu, pe care l-aţi stricat, l-aţi schimonosit, l-aţi pângărit. Deci, căutaţi mai repede această drahmă pierdută.

Vrăjmaşul diavol, care a înşelat pe Adam şi Eva prin pomul oprit, înşală până acum pe toţi oamenii cu toate împătimirile lumii şi vieţii - cu mâncarea, cu băutura, cu patima desfătării trupeşti şi celelalte patimi. Iată cât de largi şi adânci sunt urmările păcatului!

A se înfrâna de la patimi au deosebită nevoie viitorii soţi, fiindcă patimile trec, odată cu naşterea, şi la copii şi li se împărtăşesc, aşa încât copiii devin jalnici moştenitori atât ai patimilor părinţilor, cât şi ai bolilor acestora (de pildă sifilisul). O, moştenire a păcatului, moştenire de plâns!

Cât de scârbos este păcatul, oricare ar fi el, pentru Domnul Cel Atotsfânt! El e o urâciune, care desparte de Dânsul sufletul care păcătuieşte. Socotiţi-vă pe voi morți a fi păcatului şi vii lui Dumnezeu întru Hristos Iisus. Domnul nostru (Romani 6, 11).

Putoarea păcatului, primită de om în el din neştiinţă, neprevedere şi deprindere în tinereţe, rămâne în suflet şi în mădularele trupeşti până în anii maturităţii, iar câteodată până la bătrâneţe, şi îndeobşte toată viaţa. Adu-ţi aminte şi fereşte-te!

Să mori pentru păcat spre a via pentru Dumnezeu. Cât de nimicnice, stricăcioase, necurate şi pierzătoare sunt năzuinţele tale, omule! Ele despart de Dumnezeu sufletul, cufundă sufletul în stricăciune şi în moarte, îl orbesc, îl aruncă în robie ruşinoasă - în nebunie! Vai inimii! Pe crucea minţii şi inimii să năzuim şi să ne răstignim împreună cu Hristos, Cel care pentru noi S-a răstignit. Amin.

Viaţa noastră e încercare necurmată prin mijlocirea împrejurărilor lumeşti şi a ciocnirilor cu oamenii - ca să se arate măsura în care suntem aplecaţi cu sufletul şi inima spre credinţă, nădejde şi dragoste către Dumnezeu, Făcătorul nostru, şi dragoste către aproapele, şi măsura în care suntem aplecaţi spre păcat şi feluritele patimi trupeşti ale vieţii, altfel spus spre ascultarea de diavol, care lucrează prin patimile trupeşti şi înşelările lumii. - Fericit cel care va pricepe această adâncă sarcină a sa şi va merge cu pas neşovăielnic spre Dumnezeu, biruind încercările venite din partea trupului şi lumii, luptându-se cu lumea şi cu stăpânitorul acestei lumi, ce ne înşeală fără încetare prin pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieţii.

Sfinţii bineplăcuţi ai lui Dumnezeu, viaţa lor, ne slujesc drept pildă şi îndrumar în viaţa noastră.

Domnul a mărit pe om peste toate fãpturile pământeşti, zidindu-l după chipul şi asemănarea Sa, cu suflet înţelegător şi fără moarte, pe care nici după înfricoşata lui cădere în scârnăvia şi stricăciunea păcatului şi morţii El nu l-a părăsit, şi cu osebire l-a mângâiat şi l-a miluit, trimiţând spre curăţirea lui pe Fiul Său Cel Unul-Născut. Că pe Fiul Unul-Născut curăţire L-ai trimis, Bunule, în lume, vesteşte sfântul imnograf al Bisericii.

Câţi vrăjmaşi nu are omul căzut, robit! - Propriul trup viclean, mult pătimaş; diavolul, care priveghează şi vicleneşte ca să ne dea pierzării; lumea prea curvară şi păcătoasă, dimpreună cu toate năravurile şi înşelările viclene, cu toată deşertăciunea şi nestatornicia sa. În fiecare clipă este primejdie din partea păcatului, primejdia pierderii sufletului şi trupului.

În fiecare clipă trebuie să stăm de strajă, să luptăm cu păcatul şi cu vrăjmaşul: să priveghem şi să postim, să ne rugăm şi să cugetăm la Dumnezeu, să plângem pentru noi înşine şi pentru ceilalţi care pier neîncetat şi pretutindeni, căci pretutindeni cursele vrăjmaşului sunt întinse spre pierzare, pretutindeni vânează pe cel necercat vânătorul viclean, nu sta degeaba nici o clipă. Priveghează, suflete, roagă-te, luptă-te, scapa de cursele vrăjmaşului.

”Până când aveţi lumina, credeţi în lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul” (Ioan 12, 35). Înfricoşate sunt aceste din urmă cuvinte. Domnul îi preîntâmpină pe iudei să lase necredinţa, orbirea, viclenia şi hula lor împotriva lui Dumnezeu şi să creadă în El, Lumina cea Neînserată, ce luminează pe tot omul - altminteri se vor face pradă şi mâncare satanei, care răcneşte ca un leu. Cumplit e să fii înghiţit de acest şarpe, de acest chit al întregului iad. Păziţi-vă, fraţi şi surori, şi slujiţi cu osârdie Domnului, până ce sunteţi vii şi puteţi face ce vreţi cu voi înşivă.

Otrava nenumăratelor păcate a îmbolnăvit toată fiinţa omului, sufletul şi trupul, şi totdeauna caută să se tăinuiască de om, să îşi ascundă urâţenia, chipul său slut, ca omul să nu o urască şi să nu simtă faţă de ea dezgust şi ură; ea linguşeşte pururea pe om, se înfăţişează într-un chip plăcut, atrăgător, şi cere să fie ascultată şi satisfăcută că şi cum aceasta i s-ar datora (vulpea!).

Dumnezeu l-a mărit pe om, zidindu-l după chipul şi asemănarea Sa, iar vrăjmaşul, hulitorul şi amăgitorul, se străduieşte neîncetat să-l spurce, să îl nimicească prin gânduri nevrednice şi hule. Blestematul!

De toate necazurile şi întristările ne-a izbăvit şi ne izbăveşte Domnul nostru Iisus Hristos, şi noi Îi mulţumim pentru aceasta din toată inima noastră. Dar ce grabnic ne împresoară vrăjmaşul cu necazuri aduse asupra noastră fără veste, nu se ştie de unde, mai ales prin oameni răi şi vicleni sau prin întâmplări neprevăzute. Slavă Ţie, Celui ce păzeşti viaţa noastră de întristări şi de necazuri!

[…]

Vrăjmaşul nu dormitează: ziua şi noaptea, în somn şi aievea el ne atrage la păcat şi hrăneşte în sufletul nostru toate patimile omorâtoare de suflet. Priveghează, omule, răstigneşte patimile trupeşti, mai ales răsfăţarea pântecelui şi toate păcatele trupeşti.

O lume de închipuiri, o lume de iluzii clădeşte pentru noi în fiecare noapte vrăjmaşul nostru cel netrupesc, şi precum când suntem treji ne clădeşte în fiecare zi o lume de închipuiri, aşa şi în vis. Ziua şi noaptea e omul sub vraja vrăjmaşilor netrupeşti. Să ne izbăvească de dânşii Domnul!

Cât de mult ne împărtăşim prin simţurile trupeşti de lucrurile văzute! Cu vederea, de pildă, îi fixăm pe trecători, feţele, mersul, costumele lor, şi deseori ne lăsăm atraşi în chip păcătos; îndeobşte, întrebuinţăm toate simţurile noastre într-un chip pătimaş, prin toate simţurile se străduie vrăjmaşul să depărteze de Dumnezeu inimile noastre. Vai nouă! Este nevoie de luptă statornică, de priveghere statornică, altfel păcatul cel prea ticălos ne va robi şi ne va face slugile sale. Doamne, ajută-ne nouă, pentru Numele Tău! Doamne al puterilor, fii cu noi!

Izbăveşte-mă de sporirea satanicească. Diavolul sârguieşte, sârguieşte ceva de necrezut să-l vâneze pe om ca să îl piardă pe vecie, iar oamenii dormitează, stau în nelucrare şi dorm în deşertăciunea lor lumească. Sârguiţi, dar, sârguiţi, creştinilor, să mântuiţi sufletele voastre, cât aveţi vreme, cât mai aşteaptă şi îndelung rabdă Domnul, şi cât nu s-au zăvorât porţile Împărăţiei Cerurilor. Au venit fecioarele cele nebune, zicând: Doamne, deschide nouă, şi le va răspunde Stăpânul: Plecaţi de la Mine! nu vă cunosc pe voi! (Matei 25, 11-12). Şi cum grăbeşte Domnul a mântui sufletele celor credincioşi, cu luare-aminte şi pregătiţi! În orice ceas, în orice minut grăbeşte şi trimite toate mijloacele de trebuinţă.

Domnul mă paşte, şi nimic nu-mi va lipsi. În locul păşunii, acolo m-a sălăşluit, la apa odihnei m-a hrănit, sufletul meu l-a întors, povăţuitu-ma pe cărările dreptăţii, pentru numele Lui (Psalmi 22, 1-3). O, grăbiţi-vă, dar, creştinilor, către mântuire!

Vrăjmaşul mântuirii noastre rămâne, iată, de aproape opt mii de ani credincios sistemului său viclean, pierzător, ca să vâneze oamenii spre pierzare prin toate smintelile şi patimile. Şi pe câţi, pe câţi oameni lipsiţi de prevedere şi de credinţă, trufaşi, vicleni şi răi nu i-a pierdut şi nu i-a surpat în iad, oameni din toate popoarele, limbile, stările, vârstele, bărbaţi şi femei deopotrivă, cât de larg este botul lui de foc, cu care înghite pe necredincioşi!

Vrăjmaşul, care l-a înşelat pe Adam şi prin înşelare şi-a primit stăpânirea asupra lui, l-a lipsit de stăpânirea asupra naturii şi s-a declarat pe sine stăpânitor al acestui veac; iar la început stăpânitor al acestui veac şi domn al tuturor făpturilor văzute fusese pus de către Dumnezeu omul, aşa încât nici focul nu putea să îl ardă, nici apa să-l înece, nici fiarele să-l vatăme, nici vreo otravă să-i facă stricăciune; iar când s-a dat pe sine înşelăciunii vrăjmaşului, a dat vrăjmaşului şi stăpânirea sa. De aceea fermecătorii şi vrăjitorii, prin lucrarea puterii potrivnice şi cu îngăduinţa lui Dumnezeu, fac unele minuni, stăpânind fiarele sălbatice şi intrând fără vătămare în foc şi apă, precum Ianis şi Iamvris, ce s-au împotrivit lui Moise, şi precum Simon magul, care s-a ridicat asupra apostolului Petru.

Eşti biruit de vrăjmaşul cel viclean? Biruie-l şi tu; ţi s-au dat puteri, şi s-a dat tot harul ajutător şi împreună lucrător pentru a birui asupra vrăjmaşului: fii credincios, nu dormi, nu slăbi, ci încordează-ţi toate puterile. Celui ce biruieşte, voi da lui să şadă cu Mine pe tronul Meu (Apocalipsa 3,21). O, simplitate a inimii! O, credinţă necugetătoare de vicleşug!

Să păzeşti curăţia şi pacea sufletului tău ca pe lumina ochilor, să nu dai sminteală piciorului tău. Toată împătimirea pământească, a acestei vieţi, este de la diavolul. Îndată s-o lepezi şi s-o dispreţuieşti, ca să dobândeşti pe Hristos întru nemurire.

Prin căderea sa, omul a alunecat şi s-a abătut foarte departe la stânga, îndepărtându-se de Dumnezeu, Dătătorul de viaţă, pierzând dreptatea şi viaţa şi moştenind viclenia vrăjmaşului, deşertăciunea lui, împătimirea de stricăciune, răutatea, trufia, zavistia şi moartea; pentru ca omul să fie îndreptat trebuia făcută calea întoarsă, iar asta nu putea s-o facă fără voia aparte, atotputernică, a lui Dumnezeu, fără răscumpărarea prin Mielul lui Dumnezeu, Cel Drept, Cel fără de păcat, Dumnezeu-Omul; trebuia să recapete dreptatea şi sfinţenia pierdută, însă diavolul a pus în aşa chip stăpânire pe jertfa sa, ca fără o răscumpărare pe măsură, desăvârşită, prin dreptatea veşnică şi nesfârşită, nu a putut şi nu a vrut să înapoieze jertfa sa lui Dumnezeu-Ziditorul şi, după dreptatea lui Dumnezeu, omul a fost dator să pătimească sute şi mii de ani, până ce a venit pe pământ Izbăvitorul neamului omenesc ca să plinească toată dreptatea, să pătimească pentru cei nedrepţi şi să

moară pentru ei, să calce moartea şi să învie din morţi, dăruindu-le tuturor învierea. Iată ce vrăjmaş puternic ne ţinea în legăturile morţii!"

(din: Sfântul Ioan de Kronstadt, "Spicul viu. Gânduri despre calea mântuitoare", Editura Sophia, Bucureşti, 2002)

Mitropolitul Augustin de Florina - Predică la Duminica Iertării:Armele duhovniceşti ale creştinului

Mâine, iubiţii mei, începe Sfânta şi Marea Patruzecime, care ţine 40 de zile. Prima zi este Lunea cea Curată, iar ultima este Sâmbăta lui Lazăr.

Biserica ne cheamă să ne nevoim. Avem vrăjmaşi. Iar cei mai mari vrăjmaşi ai noştri sunt trei: primul este trupul cu dorinţele lui rele, al doilea este lumea cu spaimele şi farmecele ei, iar al treilea este satana, care – cum zice Apostolul Petru – „ca un leu răcnind umblă căutând pe cine să înghită" (I Petru 5, 8).

Aşadar, suntem chemaţi la un război duhovnicesc. Şi precum soldaţii au arme, aşa şi noi, soldaţii lui Hristos, trebuie să fim înarmaţi cu armele pe care Apostolul Pavel le numeşte astăzi „armele luminii" (Romani 13, 12). **Iar armele pe care ni le recomandă Sfânta noastră Biserică în această perioadă sunt patru.**

Prima armă este postul. Unii moderni spun că postul nu reprezintă nimic. L-au inventat preoţii şi episcopii ca să ţină poporul supus. Aceasta este o minciună. Postul este un aşezământ vechi. ***Este, precum zice Marele Vasilie, „de aceeaşi vârstă" cu omul, atât de vechi ca şi omul.***

Când Dumnezeu i-a făcut pe Adam şi pe Eva, le-a spus să mănânce din roadele tuturor pomilor din Rai în afară de unul. Ei, asta nu înseamnă post? Dar, din nefericire, Adam şi Eva nu au păzit acest post uşor şi au fost pedepsiţi: „au fost izgoniţi din Rai", precum auzim astăzi în cântări.

Au postit Moise, Ilie, toţi profeţii şi patriarhii şi drepţii din Vechiul Testament. Au postit evreii, au postit toate popoarele. Dar mai înainte de toate postul îl recomandă Domnul nostru Iisus Hristos. Îl recomandă prin cuvintele pe care le-am auzit astăzi (vezi Matei 6, 16 – 18), şi – mai mult – prin faptele şi pildele Sale. După botezul Său, Hristos s-a dus în pustie, a rămas acolo 40 de zile, s-a luptat cu satana şi l-a învins; şi acolo a postit aspru, atâtea zile nici nu a mâncat, nici nu a băut nimic. ***Aşadar postul se întemeiază şi pe Vechiul şi pe Noul Testament. De aceea creştinul trebuie să postească.***

Dar şi medicina recomandă postul ca medicament. Un medic înţelept a spus că noi, oamenii, „ne săpăm groapa – mormântul, cu furculiţele şi cu lingurile". Întâlnim postul până şi în natură, la animale. Ţestoasa, şarpele, broasca cad în mari perioade de hibernare; în această perioadă desigur că postesc. **Postul este o lege universală.** În anii de demult oamenii se fereau de cărnuri şi de esenţele grase. În Pont, din Lunea cea Curată, măcelarul îşi atârna în cui cuţitul, se închideau măcelăriile şi doar în Sâmbăta cea Mare îl lua din nou. Acum ne-am transformat în cel mai carnivor popor: s-a umplut Elada de rotiserii. Nu ajung animalele din ţară, aducem şi din afară şi pleacă banii. Noi mâncăm ca nişte sparţi, în timp ce dincolo, în Asia şi Africa, milioane de copilaşi mor. Însă ia aminte, vom plăti pentru asta. Vor veni iarăşi ani de foamete; se va împlini ***cuvântul Sfântului Cosma Etolianul: „Un pumn de făină – un pumn de aur".***

Toţi să postească. Excepţie fac doar bolnavii, cei înaintaţi în vârstă şi femeile care alăptează copii. Biserica noastră este iubitoare de oameni. Nu vrea să-l nimicească pe om. Canonul apostolic zice că aceştia sunt scutiţi; toţi ceilalţi sunt obligaţi să postească. Aşadar, o armă este postul.

O altă armă este rugăciunea. ***Să ne rugăm mereu, însă în mod deosebit acum.*** În biserică, în fiecare seară, se cântă „Doamne al puterilor…" la Pavecerniţa Mare. Miercuri şi vineri se săvârşeşte Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite. Vineri seară „Apărătoarei Doamne cele de biruinţă…" şi Acatistul Buneivestiri (Heretisirile).

Rugăciune şi în afara bisericii: dimineaţa şi seara, înainte şi după masă; pe drum, în maşină, în avion, pretutindeni. **Strămoşii noştri spuneau: „Cad, îmi fac cruce şi îngerul este lângă mine".**

Însă rugăciune şi acasă, în familie, tatăl – mama – copiii. Arătaţi-mi o familie care se roagă aşa, să cad să le sărut picioarele. Avem case frumoase, televizoare,

mâncăruri, distracţii, desfrânări, adultere, carnavaluri… Dumnezeu nu avem. Pentru aceasta vin pedepse, potrivit Sfintelor Cărţi.

Nu te rogi? Nu eşti om. Nu te rogi? Nici animal nu eşti. Păsările Îl laudă pe Dumnezeu în cântări. Şi câinele căruia îi arunci un os şi dă din coadă ca şi cum ţi-ar spune „mulţumesc”. Şi omul? Toate i le dă Dumnezeu, iar el abia are o buche în gură şi îl înjură pe Hristos.

A treia armă este milostenia. Banii tăi să nu-i ţii doar pentru tine, pentru femeia şi pentru copiii tăi. Asta este iubire de sine. Să fii milostiv. Cât de milostiv?

Evanghelia numără trei trepte ale milosteniei. Prima: să le împarţi pe toate (vezi Luca 18, 22); asta au făcut-o apostolii, martirii, asceţii. Nu poţi să le dai pe toate? Ei, atunci fă ceva mai uşor, dă jumătate; aceasta o spune Ioan Înainte-mergătorul (vezi Luca 3, 11). Nici jumătate nu poţi? Ei, atunci dă o zecime; precum făceau iudeii. Ai adunat 100? Dă 10 săracului. Dar nici asta n-o faci. Dar ce faci? Lozinca diavolului: toate pentru noi înşine, nimic pentru celălalt! Într-un sat, preotul a făcut o colectă pentru un sărman şi a adunat doar 1.000 de drahme. În aceeaşi seară au venit în centru dansatoare străine şi au dansat; tineri – bătrâni priveau la trupurile lor goale. Şi când au plecat, au numărat banii pe care i-au adunat. Erau, poftim, 350.000 de drahme. Foarte frumos! Pentru diavolul 350.000. Pentru Hristos? Aproape nimic…

- Aşadar am spus: post, rugăciune, milostenie. Însă Hristos mai cere ceva. O spune astăzi Evanghelia. Ce anume? ***Să-ţi ierţi vrăjmaşul (vezi Matei 6, 14 – 15).*** **Este a patra armă, cea mai grea dintre toate.**

Duhovnicul întreabă un suflet: – Nu cumva ai duşmănie cu cineva? – Am, cu o vecină. – Ce ţi-a făcut? – Asta şi asta. – Cât timp ai de când nu vorbeşti cu ea? – Sunt deja zece ani… Vine alta. – Ai vreun duşman? – Chiar soacra a scos sufletul din mine ! Nici „bună ziua” nu-i zic… Vine soacra: – A, chiar noră-mea!… Vine vecinul: – Am ură faţă de cutare. – Ei, acum trebuie să iertaţi. – A, nu se poate asta, bunicuţule. Dă-mi canon orice vrei, să aprind lumânări, să fac metanii, dar iertare nu dau. M-a ars, nu vreau nici să-l văd, nici să-l aud… Ce zice însă Evanghelia!? ***Cineva a întrebat pe un necredincios, care este cel mai frumos cuvânt din câte sunt scrise în Evanghelie, şi a răspuns: ceea ce zice Hristos, a ierta unul pe celălalt. Ierţi? Eşti creştin.*** Nu ierţi? Păcat de posturile tale, de drumurile tale la biserică, de metaniile tale, de toate câte faci. O spune clar Evanghelia astăzi. Ierţi, vei fi iertat. Nu ierţi, nu vei fi iertat. În seara aceasta, Biserica ne va chema pe toţi ca mai înainte să intrăm în post, nurorile să ierte pe soacre, soacrele pe nurori,

bărbaţii pe vecinii lor, cei mici pe cei mari, cei mari pe cei mici. În felul acesta toţi ca nişte fraţi, ca o familie iubită să începem sfântul stadiu al Marii Patruzecimi.

***Sfântul Cosma Etolianul** spune: Vai de cel care moare înainte de a se împăca cu duşmanul său! Mii de preoţi şi mii de episcopi să le citească rugăciuni la mormânt! Nu se iartă.*

La arme deci, iubiţii mei fraţi! Oricine apucă armele de război cu uşurinţă, arme care sunt de moarte, de distrugere, de pierzare; dar cu greu va apuca cineva armele cele duhovniceşti, „armele luminii”, despre care vorbeşte Apostolul Pavel astăzi.

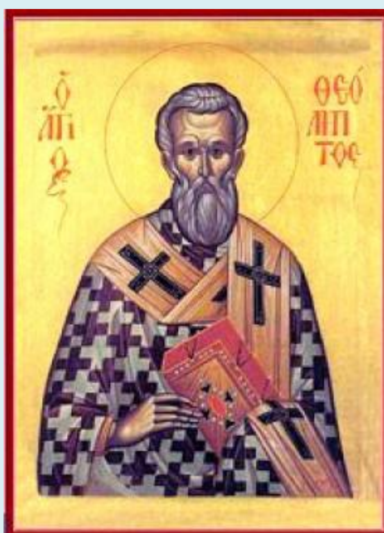
Să nu rămânem fără armele noastre: postul, rugăciunea, milostenia şi iertarea.

- ***Să postim, precum Domnul nostru Iisus Hristos în pustie.***
- ***Să ne rugăm, precum Hristos noaptea în Ghetsimani.***
- ***Să facem milostenii, precum Hristos a împărţit în lume bunătăţile Lui.***
- ***Şi să iertăm din inima noastră pe orice vrăjmaş, precum Acela, care de sus de pe cruce, a spus pentru răstignitorii Săi: „Părinte, iartă-le lor, căci nu ştiu ce fac” (Luca 23, 34).***

De mâine la arme! Post, rugăciune, milostenie, iertare. Aceste patru să le avem şi atunci îngerii şi arhanghelii ne vor acoperi şi Dumnezeu va fi întotdeauna cu noi în vecii vecilor. Amin.

(Omilie a Mitropolitului de Florina, părintele Augustin Kandiotis, în Sfânta Biserică a Sfântului Gheorghe Lakkia [Levaia] – Amintaios 28.02.1982: “Ne vorbeşte Părintele Augustin, Mitropolitul de 104 ani”, vol. 1.)

Sfântul Teolipt al Filadelfiei - Cuvânt despre post citit în Duminica Brânzei (I)

Crugul timpului ne-a adus acum la preacinstitele zile ale înfrânării, aducându-ne de la vijelia valurilor uşurătăţii trupeşti la limanul cel larg şi senin al strâmtimii postului. Căci de mâine începem să umblăm pe drumul lui. Deci aşa cum atingem începutul său, tot aşa să primim şi sfârşitul lui, pentru ca ţinând postul să culegem şi toată tămăduirea care vine de la el. Iar început al înfrânării nu spun că e prima zi din cele numărate după ea; şi, iarăşi, sfârşit al ei nu spun că este ultima zi care completează cele patruzeci de zile, fiind ultima din cele dinaintea ei. Căci cine se uită la măsura zilelor postului şi socoteşte străbaterea lor puţin câte puţin, acela îşi face publică înclinaţia spre plăceri a sufletului său. Pe care văzând-o împiedicată de post, simţind disconfort îşi închipuie lungimea lui limitată şi-şi uşurează astfel povara care-i vine din înclinaţia lui spre plăcere, întrucât după trecerea celor patruzeci de zile iarăşi se va îndopa fără teamă de mâncăruri mai groase şi mai felurite. Nu la acestea mă gândesc deci atunci când vorbesc de începutul şi sfârşitul postului, fiindcă a măsura zilele postului e propriu celor iubitori de plăcere şi care şi-au agonisit doar chipul din afară al postului, iar nu substanţa lui.

Început al postului numesc abţinerea de la mâncărurile multe şi grase, iar sfârşit al postului retezarea patimilor şi căderilor, pentru care a şi fost legiuit postul trupesc, care e folositor dacă are unit cu el şi postul duhovnicesc — respingerea celor rele — care completează definiţia postului. Şi ca să înveţi că acesta este adevăratul post, ia în minte Legea scrisă care, împărţită în literă şi duh, călăuzeşte pe cel care îşi are gândirea la lege conducându-1 de la literă la duh; de aceea zice şi Apostolul: „***Litera ucide, dar Duhul face viu***" [2 Co 3, 6], Ceva asemănător

înseamnă şi legea postului; căci cuprinzând abţinerea de la mâncăruri şi patimi, prin lipsirea de hrana trupului îndreaptă pe cel ce posteşte spre curăţia sufletului.

Vezi aşadar ca nu cumva postind de la mâncăruri să socoteşti că îţi este de ajuns numai acest lucru şi, trecând cu vederea postul mai bun, să te asemeni iudeilor care, ca unii groşi la gândire, s-au alipit de literă, şi să te afli săvârşind un post iudaic; căci aceştia, urmărind Legea, n-au ajuns la legea duhovnicească [Rm 9, 13]. Deci cel care-şi mărgineşte postul numai la abţinerea de la hrană, dar îşi hrăneşte sufletul cu patimi iraţionale şi cu cuvinte şi moduri de comportare rele, e lovit de o săgeată cu două vârfuri, întrucât din pricina prieteniei faţă de patimi suferă plăcerea, iar din pricina postului falsificat suferă de slavă deşartă; iar plăcerea şi slava deşartă sunt săgeţile cele mai ascuţite ale celui rău. Ia sufletul de la trup, şi trupul se va arăta mort. ***Separă postul de suflet, şi sufletul va fi omorât de patimi. Leagă sufletul de trup, şi acesta se va scula spre o nouă viaţă. Uneşte postul de suflet, şi vei avea un suflet viu şi treaz spre fapte bune.***

Eu însă îţi voi înfăţişa postul adevărat şi care este realizarea lui. Ceea ce este podul peste un loc povârnit şi prăpăstios sau peste un râu care desparte suprafaţa văzută a pământului, aceasta face şi postul între trup şi duh. Căci acolo, unind extremităţile a două pământuri separate între ele şi primind pe spatele său pe cei ce trec pe el, podul face practicabil ţinutul necălcat şi ne transportă fără primejdie de partea cealaltă. Iar aici postul, aducând leacurile deprinderilor proprii, vindecă bolile şi, destrămând împărţirea şi lupta, împacă şi uneşte părţile aflate în luptă.

Căci printr-un regim de viaţă frugal şi prin mâncare puţină el păstrează viaţa trupului, dar face trupul neîmprăştiat, uşor şi bine încordat pentru luptele ascetice, astfel încât să poată să privegheze, să psalmodieze şi să facă îngenuncheri cu râvnă şi să ia parte la adunările [slujbele] din biserică şi să săvârşească slujirea încredinţată cu vigoare. Iar mintea o face trează şi veghetoare ca una eliberată, din pricina gustării măsurate şi simple din cele necesare, de somnul greu şi imaginaţie. Căci atunci rămânând netulburată şi păstrându-şi agerimea din pricina faptului că nu e împovărată, precum s-a zis, de pâcla lăcomiei, mintea îşi are puterea văzătoare curată.

De aceea, ea înţelege modurile de comportare ale obişnuinţei deşarte şi cuvintele gurii rostite pripit şi fără judecată. Vede gândurile care se furişează în gândire. Observă necuviinţa patimilor şi, nesuportând urâtul ruşinii, se întoarce de la cele rele ca unele care desfiinţează nădejdea mântuirii şi îndrăzneala la Dumnezeu. Fiindcă atunci distinge fără rătăcire că nu e nici un folos din abţinerea de la

mâncăruri dacă patimile latră ca nişte dulăi prin gândurile şi prin cuvintele rele şi muşcă sufletul prin modurile de comportare nelalocul lor.

Ce înrudire este între lumină şi întuneric? Ce comuniune este între Hristos şi Beliar [2 Co 6, 14-15]? Slujesc lui Hristos prin postul văzut şi mă închin lui Beliar prin patimi şi restul petrecerii mele rele. Vai mie rătăcitului, vai mie făţarnicului/ispititorului! în afară iau chipul unui ucenic al lui Hristos, iar prin păcat sunt rob al vrăjmaşului. Fac trafic cu harul postului. Amestec nemâncarea cu neînfrânarea ca vinul cu apă. Nu pun carne în gură, dar cu dinţii defăimării, ai osândirii, ocării şi ironiei îl mănânc pe fratele. Mă abţin de la peşte, dar am ţinerea de minte a răului care mi se furişează în suflet, şi prin gânduri nerostite îl rănesc pe fratele meu. Nu mănânc brânză, dar fermentez împotriva aproapelui şi stau la pândă ca să-1 prind şi să-I dobor. Untdelemnul nu-mi unge gâtlejul, dar plăcerile trupului îmi îngraşă în chip scârbos sufletul, şi aceasta deşi în fiecare zi port în gură şi rostesc versetul din psalm care zice: „***Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă va mustra, iar untdelemnul păcătosului să nu ungă capul meu***" [Ps 140, 5].

Mă va certa şi mă va face înţelept prin nemâncare măsurată postul care mă îndreptează — virtutea cea mai veche şi care locuieşte pururea împreună cu mine. „Mă va certa" însă „cu milă", adică cu micul necaz al unui regim strict — căci zice [Scriptura]: „***In necaz mic ne-ai certat pe noi***" [Ps 26, 16] — „şi mă va mustra", ca să nu săvârşesc postul pe jumătate, astfel încât să mă abţin de la mâncăruri şi să nu mă curăţ de patimi. „Iar untdelemnul păcătosului", adică plăcerea lunecoasă a păcatului, „să nu ungă" în chip amăgitor „capul meu", adică mintea conducătoare a simţurilor mele.

Fug de băutul de vin, dar îndrăgesc beţia irascibilităţii iraţionale. Exersez tăcerea, dar scot strigăte de mânie. Mă ţin departe de femeie, dar îmi umplu ochii de pofta desfrânării. Sunt cumpătat cu trupul, dar, zugrăvindu-mi cu gândul priviri plăcute, îmi găsesc plăcerea în gânduri. Mănânc puţin, dar vorbesc degrabă împotriva aproapelui. Mă sârguiesc spre închinăciuni, dar nicidecum nu-mi plec cugetul spre smerenie. îngenunchez rugându-mă, dar zbor prin văzduh pe aripile mândriei. Prin cuvinte mă arăt curat, dar închipuindu-mi lucruri înalte, mă fac necurat în mine însumi. „***Căci tot cel cu inima înaltă e necurat la Domnul***" [Pr 16, 5]. Nu mă abţin să-i mustru pe alţii ca un drept, dar nu suport să primesc de la altul îndemn sau aducere-aminte întâmplătoare. Nu obosesc denunţând căderile altora şi trăgând de fratele, dar sunt zăbavnic şi amân să-mi socotesc greşelile mele şi să arăt zdrobirea care se cuvine pentru ele.

Fie defaim progresul cu fapta al aproapelui ca un invidios, fie mi-1 atribui mie

însumi ca unui mistagog, şi trâmbiţez punând înainte ca adevărată păruta lui greşeală. Pe fratele care cade în faţa mea ca un rob îl laud ca un mândru, pentru că mă socoteşte superior, iar pe cel ce mă laudă, îl măresc ca unul plin de slavă deşartă vrând să întăresc laudele care mă privesc ca fiind spuse de cineva mare. De la cel ce vrea să vină la mine şi să vorbească cu mine mă întorc cu scârbă, şi când acesta se smereşte din pricina cererii pe care vrea să o facă, mă umplu de furie.

Postul dăruie minţii vederea acestor afecţiuni, porniri şi fapte nearătate şi de multe feluri. Iar mintea văzând toate acestea, petrecând ca în eter din pricina seninătăţii care vine din înfrânare, simte urâciunea patimilor şi înţelege urâţenia relelor. De aceea, luminată de lumina discernământului, e pusă în mişcare spre gânduri bune care sugerează modurile îndreptării.

Mâncărurile fac îndrăzneţ trupul, iar răutăţile învârtoşează sufletul. Băutul vinului pune pe foc trupul, iar patimile iraţionale provoacă un incendiu în gândire. Am desfiinţat mâncărurile bogate şi grase, şi gust cu măsură legume uscate şi crude precum şi apă, ca să-mi fac curat trupul. Voi desfiinţa însă şi greşelile ruşinoase şi voi pune la pieptul meu modurile virtuţilor, ca să-mi curăţ inima şi să mă fac templu al lui Dumnezeu [1 Co 3, 16; 2 Co 6, 16]. Iar Hristos va locui în ea prin rugăciune şi va umbla în ea prin postire [cf. 2 Co 6, 16], alungând de la mine orice gând şi cuvânt rău, precum şi orice faptă rea, aşa cum, atunci când a petrecut în trup, i-a alungat pe vânzători şi neguţători din templu [Mt 21, 12]. Dacă mă gândesc la acestea şi transpun cuvintele în fapte, atunci arăt post adevărat şi cinstesc înfrânarea.

Acest lucru l-ai putea învăţa de la Adam înainte de neascultare. Căci până ce a avut călăuză şi sfătuitor postul,s-a desfătat de pomii raiului şi se abţinea de la pomul oprit. Dar după ce s-a întors de la postul însoţitor, s-a întors spre soţia lui Eva şi s-a ghiftuit de mâncarea oprită, de îndată s-a lipsit de pomii raiului şi a fost izgonit din rai [Fc 2, 7; 3, 24],

Iată şi aici nişte pomi ai raiului, din care ni s-a poruncit să mâncăm: făptuirea poruncilor, lauda şi psalmodia în gură, modurile de comportare ale virtuţilor, adevărul buzelor, îndemnul dat aproapelui, mulţumirea către Dumnezeu, povestirea minunilor Lui, meditarea stăruitoare la cuvintele lui Dumnezeu, rugăciunea neîncetată şi străpungerea sufletului, mărturisirea păcatelor şi a gândurilor murdare, răbdarea necazurilor, iubirea şi smerenia sinceră faţă de toţi oamenii. Acestea sunt plantele lui Dumnezeu, pomii nemuritori, roadele nestricăcioase, a căror desfătare am primit-o.

De asemenea se vede în noi şi pomul oprit, din care ni s-a poruncit să nu mâncăm: patimile contrare firii, folosirea iraţională a puterilor naturale din noi, plăcerile defăimate ale trupului, pofta ochilor, plăcerea celor deşarte, cuvintele urâte ale limbii, săturarea necuviincioasă cu mâncăruri, beţia desfrânată, irascibilitatea repezită, mânia cumplită şi înflăcărată, al cărei fum e ţinerea de mintea a răului, bănuiala împotriva aproapelui şi restul şirului patimilor puse în mişcare în gândire. Acestea sunt vlăstarele neascultării, neghina sădită în ascuns de cel rău [Mt 13, 25] şi smulsă cu grebla rugăciunii şi a postului; căci zice [Hristos]: „***Acest demon nu iese decât cu rugăciune şi cu post***" [Mt 17,21],

Astfel stând lucrurile, alegerea liberă stă la mijloc având puterea de a da înclinarea voinţei uneia din acestea. Dar chiar dacă pot face liber ce vreau, totuşi nu mă voi folosi rău de această putere şi nu voi pierde preţul ei făcând ca aceea ce e mai bun să fie aservit la ceea ce e mai rău. Căci, dacă am voinţă ca să fac după socotinţa mea, am primit însă şi discernământ [diakrisis] ca să separ răul de bine şi să-mi leg voinţa numai de bine. Pentru ca prin discernământul care nu cade, cunoscând binele, să păzesc chipul [lui Dumnezeu; Fc 1, 26] folosindu-mă de cunoaştere ca de un ochi; iar prin voinţa îndreptată spre bine, iubind numai binele, să zugrăvesc asemănarea [cu Dumnezeu; Fc 1, 26] ca unul care gândeşte, vorbeşte şi face toate potrivit raţiunii.

Plecând de la discernământ şi învăţătura din dumnezeieştile Scripturi găsesc că ***postul e uşă şi pază a tuturor celor bune.*** Dăruind din belşug împărtăşirea de cele bune şi săturând pe cel ce mănâncă din roadele virtuţii, îl face pe cel ce preferă înfrânarea în toate să nu se învăluie cu desfătarea celor stricăcioase. Păzit fiind, îi îmbracă pe cei ce îl păzesc în haina decenţei şi a îndrăznirii [parrhesia], dar cei ce îl nesocotesc se îmbracă cu veşmântul indecenţei, al ruşinii şi necuviinţei [cf. Fc 3, 7. 21].

Pe cei ce îl iubesc, postul îi depărtează de cele ce se târăsc pe pământ şi de la cele pământeşti, îi urcă pe muntele rugăciunii şi-i duce în întunericul Celui mai presus de cunoaştere [Iş 20, 21] unde primesc cunoaşterea adevărului. Gândirea şi trupul li se fac tăbliţe [Iş 31, 18; 32, 15] pe care se înscriu cuvintele înţelepciunii şi se gravează modurile de comportare ale virtuţii care pun în rânduială mintea israelită. Postul arată înflăcărat pe zelosul înfrânării şi, înălţând prin dobândirea virtuţilor generale trupul cel alcătuit din patru stihii, îl răpeşte din cele pământeşti şi ridică sufletul spre dorul celor cereşti.

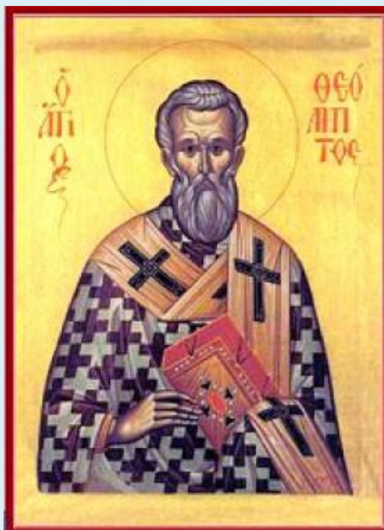
îmblânzind pornirile irascibilităţii, ale strigătului şi izbucnirii de furie împotriva aproapelui şi reprimând mişcările limbii nestăpânite şi ale mâinilor repezite, postul

face pentru cel ce posteşte ascultătoare şi îmblânzite patimile sădite în el, ca odinioară leii pentru Daniel [Dn 6, 16-24]. ***Postul stinge şi flacăra aprinderii trupeşti şi dă minţii văzătoare tărie spre trezie, şi ea, suflând în mijlocul inimii sunetul rugăciunii, are împreună cu sine pe îngerul sfatului celui mare [Is 9, 5], Iisus Hristos. Acesta scânteiază gândirea cu lumina Dumnezeirii Lui şi răcoreşte sufletul cu roua iubirii faţă de El [cf. Dn 3, 49-50], prin care veştejind toată pofta veacului acesta sufletul se face neîntristat, fiindcă se bucură cu bucurie din pricina preadulcii convorbiri cu Mirele Hristos, şi face inima netulburată, căci umblă în Duhul şi pofta trupească n-are loc [Ga 5, 16]. De aceea, imitând mulţumirea celor trei copii, laudă, binecuvântează şi slăveşte pe Domnul [Dn 3, 51-88]: laudă prin gândurile din gândire, binecuvântează prin cuvintele de pe limbă şi slăveşte prin faptele dreptăţii din trup.***

Căci zice [Hristos]: „***Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri***" [MT 5, 16], Las acum slugile şi alerg la Stăpânul Care a legiuit postul ca un Dumnezeu iar ca om, iarăşi, Acelaşi a postit în pustie şi prin post I-a surpat pe ispititorul [Mt 4, 1-11]. Fiindcă Dumnezeu Cuvântul a poruncit la începutul veacurilor lui Adam să postească de la mâncarea din pom, dar acesta, uitând porunca postului, a mâncat din rodul lui şi a primit numaidecât moartea potrivit prezicerii [Fc 2, 15-17], De aceea, luând la sfârşitul veacurilor în El însuşi firea cea neputincioasă, a început de la post şi prin post a lupta împotriva vrăjmaşului care-L ataca, pentru ca să arate oamenilor cu ce arme pot surpa pe vrăjmaşul şi, de asemenea,să înveţe că Acela care în vechime i-a dat lui Adam legea postului ca un Dumnezeu, Acelaşi şi acum ca al doilea [Adam]...

(din:Despre viaţa ascunsă în Dumnezeu - Teolipt al Filadelfiei)

Sfântul Teolipt al Filadelfiei - Cuvânt despre post citit în Duminica Brânzei (II)

Postul cel uşor şi prea venerat care a sosit să-1 primim cu îmbrăţişare cei care din pricina uşurătăţii am pătimit uitarea lui. Căci, venind el, ne duce de îndată la amintirea relelor pe care le-am încercat din pricina încălcării lui şi, iarăşi, a celor bune de care ne-am învrednicit din pricina păzirii lui. Martori ai celor spuse sunt întâiul şi al doilea Adam: unul ***făcându-se începutul stricăciunii, pentru că nu a postit*** [Fc 3, 6], iar Celălalt facându-Se începutul nestricăciunii [7 Co 15, 20], fiindcă luând firea noastră a plinit lipsurile noastre. Căci ***postind în pustie, Hristos a biruit pe ispititorul şi biruinţa Sa a făcut-o a noastră*** [Mt 4, 1—11],

Prin urmare, se cade să facem cunoscut postul care a venit prin faptele lui, ca ajungând să cunoaştem din propriile noastre izbânzi adevăratul caracter al înfrânării, să ajungem îndrăgostiţi de frumuseţea lui. Trebuie să recapitulăm însă luptele postului, pentru ca luând astfel o formă chipul său, să fie necunoscut de cei ce s-au îndepărtat prin iubirea de plăcere de îmbrăţişarea lui, adică de neprihănire şi gravitate.

Prima luptă a postului e renunţarea la mâncărurile scumpe şi grase; ea descarcă pântecele de povara care vine din mulţimea mâncărurilor şi uşurează trupul spre slujirea celor bune, iar privirea minţii o păstrează curată, întrucât postul risipeşte printr-un regim uşor pâcla care vine din aburii mâncărurilor şi o separă ca un întuneric de lumina lui.

A doua luptă e gustarea măsurată de legume uscate şi crude, precum şi de

apă, care sprijină asprimea postului, şi separă ca o tărie [boltă, Fc 1, 6] mareea care vine din ghiftuială şi cinsteşte harul înfrânării.

A treia luptă e omorârea oricărei fapte rele şi restrângerea pornirii spre limbuţie; căci desfiinţată fiind lucrarea plăcerii care destramă şi înmoaie sufletul şi trupul, odrăslesc modurile virtuţii şi în gură înfloresc cuvintele potrivite şi imnele dumnezeieşti.

A patra luptă e îndepărtarea încă de la prima ivire a amintirilor celor văzute şi făcute în chip pătimaş care atacă/momesc mintea, şi a nu lăsa sufletul să-şi găsească plăcerea prin înţelesurile multiple ale gândurilor şi să fie târât spre puţul consimţirii.

A cincea luptă e ţinerea la distanţă a poftei ochilor şi a auzirilor rele, pentru ca ferestrele vederii şi auzului deschizându-se şi închizându-se frumos, gândirea să rămână netulburată şi mintea să petreacă în lumina cunoaşterii.

A şasea luptă e ştergerea imaginaţiilor simple întipărite în gândire prin rugăciunea trează şi prin meditarea neîncetată şi cu cuget smerit a cuvintelor dumnezeieşti.

Pusă la încercare prin astfel de întreceri ale postului, dezlegată de pofta celor prezente, eliberată de grija celor pământeşti şi ieşind afară din orice înţeles al celor ce sunt, mintea urcă străbătând spre Dumnezeu şi, legând de sine pofta şi unită fiind prin iubire, se desfată de veselia care ţâşneşte de acolo şi se învredniceşte de fericirea negrăită. Căci în cel care-l păzeşte postul obişnuieşte să păstreze darurile date de Dumnezeu. Şi acest lucru poate fi învăţat de la strămoşul [Adam], Căci până ce acela a avut călăuză postul şi s-a abţinut de la mâncarea din pomul oprit, îi era pusă înainte de către post masa tuturor pomilor din rai. Dar când a lăsat postul, a gustat din rodul oprit, dar a pierdut desfătarea tuturor acelora [Fc 2, 7-3, 24],

Dezbrăcându-i astfel pe cei ce au ales să convieţuiască cu el de pofta celor stricăcioase, postul îi îmbracă în haina iubirii dumnezeieşti şi-i umple de bucuria veşnică în Hristos lisus, Domnul nostru. Lui fie slava în veci. Amin.

Avva Efrem Filotheitul - Sfaturi duhovniceşti despre iertare

Pe pământ, nimeni nu este lipsit de păcat, toţi suntem păcătoşi, vinovaţi şi purtăm povara păcatelor care ne-au doborât, pentru că n-am luat aminte la patimile şi neputinţele noastre. Toţi avem nevoie să primim iertare de la Dumnezeu! Dar pentru a primi schimbarea, iertarea şi împăcarea cu Dumnezeu trebuie să ţinem cuvântul Evangheliei, care zice: "Dacă veţi ierta oamenilor greşalele lor şi Tatăl vostru Cel din ceruri vă va ierta greşalele voastre". Nu vom primi în nici o situaţie iertare de la Dumnezeu, dacă nu-l iertăm din inimă pe aproapele nostru!

Iertarea nu necesită osteneală şi greutate. Este nevoie de smerenie. Vom primi iertarea nenumăratelor noastre păcate, dacă dăruim şi noi iertarea fratelui nostru.

Copiii mei, pe cât putem, să iertăm din toată inima, ca să ne ierte şi pe noi Dumnezeu! Aceasta este înţelegerea dintre Dumnezeu şi om, "contractul" dintre Creator şi om. Iertând şi noi din toată inima semenilor noştri, vom fi iertaţi de către Dumnezeu.

Întreaga noastră viaţă produce continuu păcate. Păcătuim permanent cu gândul, cu inima, în general cu toate simţurile trupeşti şi duhovniceşti ale sufletului. Gândiţi-vă ce mare "producţie" de păcate avem! Dacă iertăm aproapelui nostru păcatele, anulăm toată această producere a păcatelor.

Când n-avem iubire şi iertare, ne părăseşte harul lui Dumnezeu.

Cum va şterge Dumnezeu toate aceste catastife cu păcatele noastre, când noi nu vrem să ştergem doar o pagină din greşalele fraţilor noştri? Trebuie să luptăm împotriva ţinerii de minte a răului, a duşmăniei şi a răzbunării. Ce-au câştigat toţi cei ce se căiesc, fără folos şi îndreptare? Câtă vreme ne găsim în viaţa aceasta, cât timp cortina teatrului lumii prezente n-a căzut şi firul vieţii noastre nu s-a sfârşit, putem să iertăm.

Grijă principală a vieţii noastre este să iertăm şi să ne rugăm pentru oamenii care ne-au făcut rău. Acela care iartă din toată inima şi se roagă pentru vrăjmaşii lui, va primi iertarea lui Dumnezeu pentru păcatele lui. Ceea ce semănăm, aceea vom şi secera. Osteneala, postirea, rugăciunea, privegherea, milostenia vor preschimba inima noastră, o vor face milostivă şi iertătoare faţă de aproapele şi durerea celuilalt va deveni şi durerea noastră. Să cercetăm cât am învăţat din Evanghelie, ca Hristos să prindă chip înlăuntrul nostru, şi să devenim şi noi, încetul cu încetul, dumnezei după har.

Iubeşte-i pe fraţi! Iubirea ta se va vădi când nu te vei mai gândi la slăbiciunile şi scăpările lor şi le vei arăta dragoste. Iubirea te va păzi de toate păcatele. În afară de tine să nu te gândeşti la nimic, ci continuu mustră-te şi aceasta va fi calea cea mai bună.

Fiule, tu fă-ţi datoria! Dacă ceilalţi nu fac ascultare, lasă-i în seama lui Dumnezeu şi linişteşte-te! Este invidia diavolului, fiul meu. Nu cumva diavolul va merge în munţi? Se duc acolo cei care se luptă să se mântuiască şi pentru că şi noi dorim să ne mântuim, ne amestecă fără să înţelegem.

Cu cât mai mult este luminată mintea omului, ca să înţeleagă iubirea Făcătorului faţă de făptura Lui, cu atât mai mult se arată nemulţumirea şi necunoaşterea Părintelui nostru iubitor şi adevărat.

Omul, făptura aleasă şi unică a lui Dumnezeu, îndoit în fire, se naşte pe această planetă, pe acest pământ, şi încetul cu încetul, într-o zi moare trupeşte, neputincios cu desăvârşire să-şi păstreze viaţa lui. Închipuirea îl umflă ca balonul până când, printr-o boală, moare şi piere.

(din: Avva Efrem Filotheitul, Sfaturi duhovniceşti, Editura Egumeniţa, 2012)

Sfântul Teodor Studitul despre Lăsatul secului de brânză

Cuvântul 44: În Miercurea din săptămâna brânzei: să ne aducem aminte de darurile lui Dumnezeu şi să ne silim ca să-i plăcem

Fraţilor şi părinţilor, cu darul şi cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, ne-am învrednicit şi-n acest an să ajungem la zilele, care sunt ca nişte uşi ale sfântului post. Deci trebuie să lăsăm toată lenea şi cu mare bucurie să primim grija mântuirii noastre. Destulă este vremea pe care am petrecut-o în lene şi în voile trupeşti. Destule sunt zilele ce le-am cheltuit fără de nici un folos, fără săvârşirea dumnezeieştilor fapte bune. ***Măcar acum să ne silim a împodobi biserica sufletului, aducându-ne aminte câtă dragoste şi îndelungată răbdare are Domnul, iubitorul de oameni, pentru noi.***

Să ne aducem aminte de darurile cele nenumărate şi de bunătăţile cele negrăite ce a făcut şi face în toate zilele cu noi. Să ne aducem aminte că nu-i minte, sau limbă omenească să povestească, cum trebuie, bunătăţile şi darurile lui Dumnezeu.

O, fraţi prea iubiţi, luaţi aminte cu ochii sufletului, adică cu mintea, înţelegeţi şi cunoaşteţi dragostea cea multă pe care o are Dumnezeu către noi şi cinstea cea mare cu care a cinstit neamul omenesc. Pentru că mai înainte de facerea omului, a făcut lumea şi a împodobit-o cu podoaba frumoasă şi minunată, pentru slujba şi trebuinţa omului. Iar mai pe urmă de toate l-a zidit pe el şi l-a făcut împărat ca să

stăpânească toate dobitoacele pământului, ale mării şi ale cerului (adică ale văzduhului), precum proorocul, mărindu-l zice: „ Toate le-ai supus sub picioarele lui“; adică, toate lucrurile şi dobitoacele lumii le-ai pus sub stăpânirea omului.

Dumnezeu numai din nemărginită Sa bunătate fiind pornit, ne-a zidit după chipul şi asemănarea Lui, ne-a dat minte cerească, ca să deosebim binele de rău. Noi, însă, ca nişte nemulţumitori şi fără de minte, am călcat porunca Lui cea sfântă şi ne-am depărtat de Dânsul. Dar El iarăşi, ca un milostiv ce este, nu ne-a părăsit, ci a venit, căutându-ne, şi a suferit pentru noi ocări şi bătăi. Chiar moarte fără vină a pătimit şi ne-a răscumpărat cu cinstitul Său sânge din robia diavolului şi din iadul cel veşnic. Apoi ne-a suit la cer, la patria noastră, la Împărăţia Cerurilor, adică acolo unde este şi El.

O, ce mare milă ne-a arătat! O, ce mare dar ne-a dăruit! Ne-a lăsat încă şi Sfântul Botez, care ne slobozeşte din tot felul de păcate. Şi ce este mai mare şi mai luminat, ne-a hărăzit Pocăinţa şi Spovedania, încât de se va întâmpla să-şi întineze cineva, din slăbiciunea firii şi a slăbiciunii minţii, Botezul prin păcat, iarăşi să se curăţească şi să se lumineze.
În scurt, pentru noi a gătit moştenirea cea veşnică, de vom păzi poruncile Lui, şi bunătăţile acelea, precum zice apostolul: „Că ochi omenesc n-a văzut, nici urechi au auzit, nici mintea n-a socotit, câte a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El“. De câtă fericire a învrednicit Hristos pe om!

Pe lângă acestea să socotim cu mintea noastră prisosinţa darului Său către noi. Oare de câte ori n-am căzut în primejdii sufleteşti şi trupeşti şi acest Domn nu ne-a izbăvit! De câte ori n-am ascultat dracii vicleni şi am făcut voia diavolului, iar a lui Dumnezeu am călcat-o de bună voia noastră! Acesta nu ne-a părăsit, nici nu ne-a dat spre stricăciune vrăjmaşului. El ne-a păzit, ne-a hrănit şi ne-a chivernisit viaţa, răbdând şi aşteptând din zi in zi să ne pocăim, să ne întoarcem şi să alergăm către El. Mai mult decât atât, ne-a arătat acest chip al vieţii călugăreşti şi dragostea vieţii pustniceşti şi ne-a întărit inima ca să urâm lumea şi înşelăciunea ei, să lăsăm patria, rudele şi prietenii şi să ne învrednicim a veni la acest sobor sfânt al frăţiei.

Gândiţi-vă că, fără să facem nici un bine lui Dumnezeu, ci mai vârtos mii de păcate, acesta iarăşi în tot chipul şi în tot felul ne iubeşte şi ne păzeşte de toată răutatea. Dar când vom vrea să ne pocăim din toată inima şi să ne silim a-I plăcea în lucrurile duhovniceşti, câte bunătăţi şi câte daruri duhovniceşti nu ne va dărui! Cu cât mai mult ne va întări şi ne va ajuta pe calea faptelor bune!

Aşadar, o fraţilor, la aceste lucruri să ne gândim ziua şi noaptea, acestea să le lucrăm pururea, adică la darurile lui Dumnezeu şi facerile lui de bine, şi să strigăm neîncetat cu proorocul David: „Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă? "" Sau cum zice alt prooroc: „Cine sunt eu Doamne, Doamne, şi ce este casa Tatălui meu, că m-a iubit?“

Când ne vom gândi la acestea cu adevărat, ne vom îndemna spre dragostea lui Dumnezeu, Cel ce ne-a făcut, şi ne vom nevoi ca să facem poruncile Lui sfinte, ca să nu mâhnim pe acela Care ne-a mântuit.

Atunci şi El va revărsa cu prisosinţă darul şi ajutorul asupra noastră, ca să-I plăcem până în sfârşit, întru slava şi cinstea sfântului Său nume, că Lui I se cade toată slava, cinstea şi închinăciunea, în veci. Amin.

Cuvântul 45: În Vinerea din săptămâna brânzei: despre mângâierea sărbătorilor şi despre datoria de a ne ruga pentru cei din lume

Fraţilor şi părinţilor, de multe ori am lăudat şi laud cinul şi rânduiala vieţii călugăreşti. Nu fac aceasta pentru ademenire şi pentru înşelăciune, ci grăiesc adevărul şi zic că este un lucru lăudat călugăria sau mai bine zis, un lucru îngeresc. Dar nici pe mireni nu-i voi defăima, ci vreau să vă îndemn către faptele bune ale vieţii adevărate.

Ştiţi ce tulburări, ce strigări, ce jocuri, ce beţii se fac astăzi în lume. Ele sunt lucruri şi fapte diavoleşti pentru care, de nu se vor pocăi, rău se vor chinui cei ce le fac. Vieţuirea noastră însă nu înseamnă să mâncăm şi să bem mult, să sărim şi să aruncăm cu piatra. Oricine le face, după pravilă nu se poate cumineca nici la Paşti.

Dar ce să facem? Să cântăm ziua şi noaptea şi să slăvim pe Domnul după rânduiala slujbei bisericeşti, dată nouă de sfinţii Părinţi. Adică să mergem din cântare în cântare, din citire în citire, din rugăciune în rugăciune şi adesea să luăm aminte şi să ne păzim mintea, ca să nu ne înşele diavolul şi să semene în inima noastră gândurile rele, aducerea aminte de relele trecute, de mândrie, de desfrânare sau de alt păcat. Alteori să spunem în gând psalmi şi alte cuvinte dumnezeieşti.

Când va fi vremea, să ne odihnim în chilia noastră, apoi iar să lucrăm sau să vorbim despre folosul sufletului. Unul pe altul să ne ajutăm, fiecare la slujba sa. Unul pe altul să ne iubim şi să ne fie milă unul de altul, ca de nişte fraţi. Fiindcă toţi suntem un trup, precum zice apostolul: „ Un trup şi un Duh, într-o nădejde a chemării noastre“. Toate să se chivernisească cu măsură şi cu bună rânduială.

Iar de va fi trebuinţă şi de ceva mângâiere pentru trup la sărbători, nici aceasta să nu fie afară din cale, ci cu rânduială şi aşa cum se cade călugărilor, căci avem mărturie în Sfânta Evanghelie. Ascultaţi ce zice Hristos lui Iuda: „Ce ai să faci, fă curând". Nimeni din cei ce şedeau n-au înţeles de ce a zis aşa; După Scriptură, unii cred că s-a zis aşa fiindcă Iuda ţinea punga şi cheltuia: adică i-ar fi zis Iisus să cumpere cele trebuincioase pentru sărăbătoare şi să dea milostenie săracilor.

Vedeţi, fraţilor, că şi Domnul şi apostolii aveau grija sărbătorii şi a săracilor; pe care şi noi, smeriţii, precum vedeţi, ne nevoim, după putinţă, să-i urmăm.

Blagoslovit este Dumnezeu, care ne-a învrednicit de această vieţuire, nu pentru niscaiva fapte bune, pentru că nici un lucru bun n-am făcut pe pământ înaintea lui Dumnezeu, ci numai pentru nemărginita Lui bunătate.
De aceea avem datorie fiecare să mulţumim foarte, cu inimă frântă şi smerită, lui Dumnezeu făcătorul nostru de bine.

Deci în viaţa călugărească trebuie, precum am zis, să se săvârşească mângâierea praznicelor, în lume foarte rare fiind aceste fapte. Căci toată ziua şi toată noaptea au numai grija bogăţiilor şi oamenii sunt pridididiţi de patimi lumeşti, adică de: desfrânare, prea desfrânare, furtişaguri, nedreptăţi, minciuni, blestemuri, înjurături. Unul pe altul vrăjmăşeşte, unul pe altul dă în judecată nedreaptă şi alte multe răutăţi se fac în lume, aşa cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Puţini din lume se vor mântui“.

Acest cuvânt este înfricoşat, dar este adevărat. De aceea trebuie să plângem, nu numai pentru păcatele noastre, ci şi pentru hotărârea aceasta asupra celor din lume. Nu suntem noi şi mirenii fraţi? Nu suntem zidiţi dintr-un pământ? Nu ne-am botezat într-o cristelniţă toţi? Chiar un dobitoc de vom vedea alunecând în râpă, nu ne întristăm? Cu atât mai mult să ne întristăm şi să plângem pe fraţii noştri creştini.

- ⇒ *Aşa şi fericitul Pavel plângea pe vrăjmaşii crucii lui Hristos, rugându-se cu inima întristată.*
- ⇒ *Aşijderea, proorocul Ieremia plângea pierzarea evreilor; şi nu numai că i-a plâns, ci plângerile le-a scris şi le-a lăsat ca să se citească.*
- ⇒ *Moise, văzătorul de Dumnezeu, striga la Dumnezeu şi zicea: „De vei lăsa lor păcatul, lasă-l, iar de nu, şi pe mine mă şterge din cartea ta “.*

În scurtă vorbă, fiecare sfânt se mâhnea pentru păcătoşi şi se ruga lui Dumnezeu pentru dânşii.

Deci de poftim să umblăm şi noi pe urma sfinţilor, să nu ne grijim numai de mântuirea noastră, ci să ne rugăm şi pentru lume, întristându-ne de păcătoşi, de eretici, chiar şi de limbile păgâne, care se află în întunerecul necredinţei. Cu un cuvânt, pentru toţi oamenii, precum porunceşte apostolul Pavel, să facem rugăciuni şi mulţumite. Folosul nostru va fi mai mare decât al acelora pe care-i pomenim şi pentru care ne rugăm. Vom dobândi curăţirea şi iertarea păcatelor noastre şi vom câştiga viaţa cea veşnică a Împărăţiei cereşti, în Hristos Iisus Domnul nostru, a Căruia este slava şi puterea dimpreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvântul 46: La Duminica lăsatului sec de brânză: tăierea voii este, pentru cei supuşi şi ascultători, adevăratul post

Fraţilor şi părinţilor, Bun este Dumnezeul nostru care ne dă viaţă, ne ţine din an în an şi ne-a adus, cu iubirea Sa de oameni, până la acest sfânt post, în care fiecare silitor se sârguieşte în felurite chipuri şi se osteneşte pentru mântuirea sufletului său. Unul posteşte două şi trei zile; altul priveghiază şi stă la rugăciune atâtea ceasuri; altul se osteneşte prin plecarea genunchilor, făcând atâtea şi atâtea metanii, după putinţă; altul se sârguieşte cu oricare din faptele bune în aceste zile.

Călugărul care face ascultare şi este adevărat ascultător nu se osteneşte numai pentru o vreme, ci pentru toată viaţa lui.

Care este osteneala ascultătorului supus şi care este fapta cea mare şi cununa lui cea luminată? Să nu nădăjduiască în gândurile lui şi niciodată să nu facă voia lui. Ci orice va face, să fie cu întrebarea egumenului sau a stareţului şi a economului. Acestea-s mai mari decât toate faptele bune.

În scurt, supunerea şi ascultarea se încununează cu cununa muceniciei. Căci a-şi tăia cineva voia sa şi a face voia proiestosului, are atâta preţ înaintea lui Dumnezeu, ca şi când şi-ar vărsa sângele pentru Hristos.

Să mai ştiţi, fraţilor, că în aceste sfinte zile se schimbă bucatele şi se înmulţesc metaniile şi rugăciunile, se lungesc cântările şi slujbele bisericeşti, după cum ne-au lăsat sfinţii Părinţi. De aceea şi noi să primim darul postului cu cinste şi cu bucurie, să nu ne întristăm de reaua pătimire şi de slăbiciunea trupului nostru, ci să ne bucurăm că-i pentru sănătatea şi mântuirea sufletului nostru.

Aşadar să petrecem aceste sfinte zile cu blândeţea inimii, fără răutate, fără osândă, fără mânie, fără vicleşug, fără pismă, împăcaţi unul cu altul, cu dragoste, blânzi,

ascultători. Când este vremea, să ne odihnim cu grijă, când va fi nevoie de vorbă, să răspundem cu smerenie şi cu evlavie. Să fugim de vorba multă şi de tulburarea mulţimilor pentru ca să plinim slujbele în linişte şi cu pace, ca nişte slugi ale lui Hristos, căci tulburarea aduce multă stricăciune în obşte şi-n soborul fraţilor.

Mai presus de toate să punem strajă, să nu deschidem uşa gândurilor rele, care vin şi ne dezmiardă sufletul, nici să dăm loc diavolului, precum ne învaţă dumnezeiasca Scriptură când zice: „De va veni duhul cel pierzător, asupră-ţi, să nu afle loc întru tine" Diavolul, vrăjmaşul nostru, nu are putere să ne silească, ci numai aruncă gânduri rele, precum aruncă pescarul undiţa cu viermele. De primim gândurile, atunci ne vânează şi ne stăpâneşte, iar când le izgonim cu ruga şi cu chemarea cinstitului nume al Domnului nostru Iisus Hristos, atunci diavolul fuge de la noi ruşinat.

Să punem osteneală şi silinţă, ca să ne păzim sufletul neîntinat şi curat de orice gând spurcat. Să-l păzim nerănit de săgeţile lor, ca pe o mireasă a lui Hristos şi aşa ne vom învrednici să ne facem locaşul Duhului Sfânt şi să auzim: „Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu " sau precum zice apostolul: „ Câte sunt adevărate, câte sunt cinstite, câte drepte, câte curate, câte lăudate, orice fel de faptă bună, orice laudă, acestea să le facem, acestea să le urmăm şi Dumnezeu va fi cu noi."

Drept aceea, fraţilor, să fugim de mâncare multă şi de beţie, din care se nasc toate păcatele. Să mâncăm şi să bem cu evlavie şi cu frica lui Dumnezeu şi să-I dăm slavă că ne-a izbăvit de înşelăciunea şi de tulburarea lumii.

De este cineva, printre noi, nu călugăr adevărat, care în aceste zile cântă cântece drăceşti, adică lumeşti, şi se joacă ca copiii cei mici, lucru neîngăduit nici mirenilor şi cu atât mai mult monahilor celor aleşi şi fii ai lui Dumnezeu, să asculte ce arată Scriptura veche: Dumnezeu s-a mâniat pe evrei şi într-o zi au murit douăzeci şi trei de mii de evrei, pentru că mâncau, se îmbătau şi jucau. Şi dacă S-a mâniat pe evrei, ce vom pătimi noi, călugării, care facem acestea?

Aşa că luaţi aminte fraţilor şi umblaţi ca nişte fii ai lui Dumnezeu. Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi Lui cu cutremur. Nu vedeţi că se cutremură de dânsul pământul şi se clătesc munţii? Iar voi vă jucaţi, glumiţi şi faceţi nebunii.

Ascultaţi şi voi, care jucaţi şi cântaţi lumeşte, ce zice Scriptura: „Cei ce cântă cântece mireneşti li se umple inima de duh necurat, iar cei ce cântă bisericească cântare, cu smerenie, li se umple inima de Duh Sfant“.

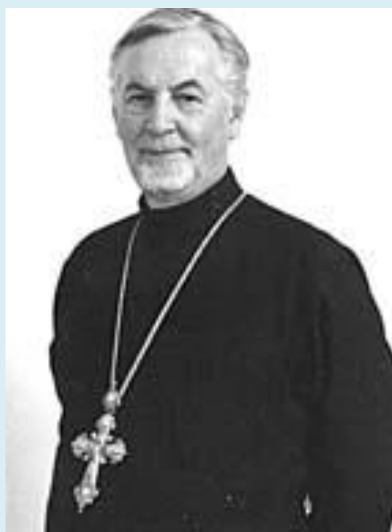
Tot aşa zice şi apostolul: „De va avea cineva mângâiere, să cânte, cu înţelepciune, psalmi şi tropare, iar nu să ne îmbătăm şi să vărsăm."

Vă mărturisesc fraţilor, înaintea lui Dumnezeu şi a sfinţilor îngeri, că monahul care face acest lucru nu este vrednic să se împărtăşească, nici să ia anaforă în tot postul, afară de cazul că are duhovnic ca şi el şi-l va ierta.

Pentru aceea ascultaţi şi păziţi cuvintele sfinţilor şi mâncaţi şi beţi cu măsură, ca nişte fii ai lui Dumnezeu, şi daţi şi la săracii care n-au cu ce să se mângâie în această sfântă zi. De vom face aşa, aici, ne vom învrednici să ajungem ziua învierii, iar în veacul viitor (la învierea morţilor), vom câştiga Împărăţia Cerurilor în Hristos Iisus Domnul nostru, a Căruia este slava şi puterea dimpreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Teodor Studitul - Cuvântări duhovniceşti)

Pr. Alexander Schmemann - Duminica iertării (izgonirii lui Adam din Rai) - "Când mă necăjesc, degrab mă auzi…"

Iată-ne ajunşi la ultimele zile dinaintea Postului. Deja din timpul săptămânii lăsatului sec de carne, care precede „Duminica Iertării", două zile - Miercurea şi Vinerea - au fost rezervate spre o „postire" deplină: Sfânta Liturghie nu se va oficia, iar întreaga rânduială şi tipicul slujbelor poartă caracteristicile liturgice ale Postului.

Miercurea, la Vecernie, ne bucurăm de venirea Postului prin acest imn minunat: ***„Răsărit-a primăvara postului şi floarea pocăinţei. Deci să ne curăţim pe noi fraţilor de toate spurcăciunea şi Dătătorului de lumină să-I zicem: Slavă Ţie, Unule Iubitorule de oameni."***

Biserica pomeneşte apoi, în Sâmbăta lăsatului sec de brânză, pe toţi bărbaţii şi femeile care au fost „luminaţi prin postire": sfinţii, care sunt modelele pe care trebuie să le urmăm, călăuzitori în dificila „artă" a postirii şi a pocăinţei.

În nevoinţa la care suntem gata să purcedem nu suntem singuri: „Veniţi toţi credincioşii să lăudăm cetele cuvioşilor părinţi: pe Antonie căpetenia, pe luminatul Eftimie; pe fiecare deosebi şi pe toţi împreună şi vieţile acestor ca un alt Rai al desfătării cu gândul socotindu-le..."

Avem sprijinitori şi pilde: „Mulţimile călugărilor, pe voi îndreptătorilor părinţi cuvioşi, vă cinstim; că prin voi, pe cărarea cca dreaptă, cu adevărat a umbla am

cunoscut"

În cele din urmă vine ultima zi, numită de obicei *Duminica Iertării*, dar al cărei nume liturgic trebuie de asemenea menţionat: ***Izgonirea lui Adam din Rai.***

Această denumire totalizează, într-adevăr, întreaga pregătire pentru Post. ***Acum ştim, că omul a fost creat pentru Rai, pentru cunoaşterea lui Dumnezeu şi pentru comuniunea harică cu El.*** Păcatul omului l-a lipsit pe om de acea viaţă binecuvântată, iar existenţa lui pe pământ s-a transformat într-un exil.

Hristos, Mântuitorul lumii, deschide uşa Raiului celui ce-L urmează, iar Biserica, prin dezvăluirea frumuseţii Împărăţiei lui Dumnezeu în viaţa noastră, un pelerinaj către patria noastră cerească. Astfel, la începutul Postului suntem ca şi Adam: "Scosu-s-a Adam din Rai pentru mâncare; pentru aceasta şi şezând în preajma lui plângea tânguindu-se şi cu glas de umilinţă zicea: Vai mie, ce am pătimit eu, ticălosul. O poruncă am călcat a Stăpânului meu şi de tot binele m-am lipsit. Raiule prea sfinte, cel ce eşti pentru mine sădit şi pentru Eva încuiat, roagă pe Cela ce te-a făcut pe tine şi pe mine m-a zidit, ca să mă satur de florile tale. Pentru aceasta şi Mântuitorul către dânsul a zis: Zidirea mea nu voi să piară, ci voi să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină. Că pe cel ce vine la Mine nu îl voi goni afară".

Postul este eliberarea de sub robia noastră faţă de păcat, din temniţa "acestei lumi". Iar pericopa evanghelică a acestei ultime Duminici (Matei VI, 14-21) stabileşte condiţiile acestei eliberări.

Prima este postirea ***- refuzul de a accepta dorinţele şi îndemnurile firii noastre decăzute ca fiind normale***, efortul de a ne descătuşa din stăpânirea cărnii asupra duhului. ***Pentru a fi eficace, totuşi, postul nostru nu trebuie să fie fariseic, nu trebuie să ne "fălim" cu aceasta.*** Nu trebuie ***"să ne arătăm oamenilor că postim, ci Tatălui nostru Care este în ascuns".***

Cea de-a doua condiţie este *iertarea* – ***"că de veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc". Biruinţa păcatului, principalul semn al stăpânirii sale asupra lumii este dispersarea, izolarea, ura. Aşadar, prima încercare de a sparge această fortăreaţă a păcatului este iertarea: reîntoarcerea la unitate, la solidaritate, la iubire.***

A ierta înseamnă a pune între mine şi "vrăjmaşul" meu iertarea lui Dumnezeu Însuşi. A ierta este depăşirea "punctului mort" în relaţiile umane şi raportarea

lor la Hristos. Iertarea este "crăpătura" Împărăţiei cereşti deschisă către această lume păcătoasă şi decăzută.

Postul Paştelui începe, de fapt, de la Vecernia din această Duminică. Această slujbă unică, atât de adâncă şi frumoasă, lipseşte din atât de multe biserici ale noastre. Totuşi nimic nu destăinuie mai bine "tonalitatea" Postului mare în Biserica Ortodoxă; nicăieri nu se manifestă mai bine chemarea sa profundă către om.

Slujba începe cu o Vecernie solemnă, cu slujitori îmbrăcaţi în veşminte luminoase. Stihurile care urmează Psalmului ***"Doamne strigat-am către Tine…"*** anunţă venirea Paştelui şi, dincolo de Post, apropierea Paştelui!

"*Vremea postului să o începem luminat, supunându-ne pe noi nevoinţelor celor duhovniceşti. Să ne lămurim sufletul, să ne curăţim trupul. Să postim precum de bucate aşa şi de toată patima, desfătându-ne cu bunătăţile Duhului. Întru care petrecând cu dragoste, să ne învrednicim toţi a vedea prea cinstita patimă a lui Hristos, Dumnezeu şi Sfintele Paşti, duhovniceşte bucurându-ne*".

Urmează, apoi, Vohodul cu cântarea: ***Lumină lină a sfintei slave***. Preotul slujitor înaintează către "locul cel înalt" din spatele altarului pentru a vesti Prochimenul de seară, care întotdeauna anunţă sfârşitul unei zile şi începutul alteia.

Prochimenul cel mare al acestei zile vesteşte începutul Postului: ***"Să nu întorci faţa Ta de la sluga Ta; când mă necăjesc degrab mă auzi***;***Ia aminte spre sufletul meu,şi-l mântuieşte pe el".***

Ascultă melodia unică a acestui stih - această strigare care dintr-o dată umple Biserica: "*când mă necăjesc degrab mă auzi*" - şi vei înţelege acest moment de început al Postului mare: ***tainică întrepătrundere dintre deznădejde şi nădejde dintre întuneric şi lumină.*** Toată pregătirea se apropie acum de sfârşit. ***Stau în faţa lui Dumnezeu, în faţa slavei şi a frumuseţii Împărăţiei Sale. Realizez că aparţin acesteia, că nu am alt cămin, nici o altă bucurie, nici un ţel; realizez, de asemenea, că sunt exilat din acest cămin în întunericul şi tristeţea păcatului, "când mă necăjesc!". Iar în cele din urmă îmi dau seama că numai Dumnezeu mă poate ajuta în această durere, că numai El poate "griji de sufletul meu". Pocăinţa este, mai presus de orice, o chemare disperată către acel ajutor divin.***

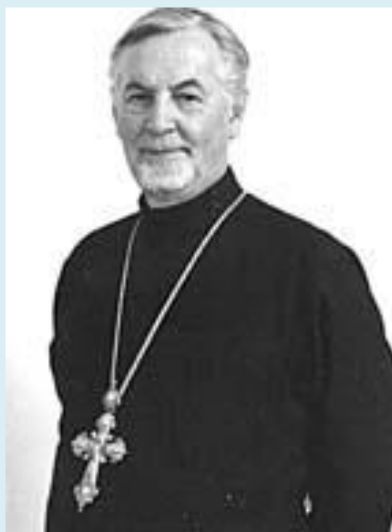
Repetăm de cinci ori Prochimenul şi iată că Postul a sosit! Veşmintele luminate sunt puse deoparte; luminile sunt stinse. Când preotul slujitor rosteşte cererile pentru ectenia de seară, strana răspunde cu ceea ce se consideră a fi "*cheia Postului*". Se citeşte pentru prima oară ***rugăciunea de post a Sfântului Efrem Sirul***, însoţită de metanii.

La sfârşitul slujbei credincioşii se apropie de preot, cerând unii altora iertare. În timp ce ei săvârşesc acest ritual de împăcare - pentru că Postul mare începe prin aceste mişcări ce exprimă dragostea, reuniunea, frăţia - strana intonează cântările pascale.

Vom rătăci patruzeci de zile prin deşertul Postului, dar la capăt străluceşte deja lumina Paştelui, lumina Împărăţiei lui Dumnezeu".

(Pr. Alexander Schmemann, "Postul cel mare", Editura Doris, Bucureşti, 1998)

Pãrintele Alexander Schmemann « Tristeţea strãlucitoare »

Pentru mulţi, dacã nu pentru majoritatea creştinilor ortodocşi, Postul Paştelui constã dintr-un numãr limitat de reguli şi prescripţii exterioare, predominant negative: abţinerea de la anumite mâncãruri, de la dans şi alte distracţii. Aceastã înţelegere exprimã gradul nostru de înstrãinare faţã de adevãratul duh al Bisericii, care ne este aproape imposibil de înţeles, şi anume cã Postul înseamnã şi "altceva" - ceva fãrã de care toate aceste rânduieli îşi pierd în mare parte semnificaţia. Acest "altceva" poate fi cel mai bine descris ca o "atmosferã", "un climat" în care fiecare din noi intrã, ca fiind mai întâi o stare a minţii, a sufletului, care timp de şapte sãptãmâni pãtrunde întreaga noastrã existenţã.

Să subliniem încă o dată că scopul Postului nu este acela de a ne sili să acceptăm câteva obligaţii formale, ci acela de a ne „uşura" inima, încât aceasta să se poată deschide către realităţile duhovniceşti, să cunoască tainica „sete şi foame" după comuniunea harică cu Dumnezeu.

Această „atmosferă" de post, această unică „stare a minţii", este determinată în mare măsură de slujbe, de o multitudine de schimbări ce intervin în viaţa liturgică, în această perioadă. Luându-le separat, aceste schimbări pot apărea ca fiind „rânduieli" de neînţeles, reguli formale la care să se consimtă formal; dar ***înţelese ca un întreg, ele descoperă şi comunică duhul Postului, ne fac să vedem, să simţim şi să experimentăm acea tristeţe strălucitoare care reprezintă adevăratul mesaj şi dar al Postului.***

Se poate spune, fără exagerare, că Sfinţii Părinţi şi scriitori bisericeşti, care au compus imnurile Trioduhii, care încetul cu încetul au organizat structura generală a slujbelor de post, care au împodobit Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite cu acea frumuseţe specială, au avut o înţelegere unică a sufletului omenesc. Cu adevărat ei au cunoscut nevoinţele pocăinţei şi în fiecare an, de-a lungul Postului mare, ei fac accesibile aceste nevoinţe tuturor celor care au urechi de auzit şi ochi de văzut.

Impresia generală este aceea de „tristeţe strălucitoare". Chiar şi cel care posedă cunoştinţe limitate despre slujbe, intrând într-o biserică în timpul unei slujbe de post, înţelege aproape imediat, sunt sigur, ce semnificaţie are această expresie oarecum contradictorie. Pe de o parte, o anumită tristeţe tainică pătrunde slujbele: veşmintele sunt întunecate, slujbele sunt mai lungi decât de obicei şi mai „monotone", totul este foarte aşezat. Pericopele evanghelice şi cântările alternează şi totuşi pare că nu se „întâmplă" nimic. La intervale rânduite, preotul iese din altar şi citeşte întotdeauna aceeaşi scurtă rugăciune, iar întreaga obşte răspunde fiecărei cereri a acestei rugăciuni prin închinăciuni. Astfel, poposim pentru o vreme îndelungată în această „monotonie" - în această tristeţe tainică.

Iar apoi începem să realizăm că această lungime şi „monotonie" a slujbelor sunt necesare dacă dorim să descoperim tainica şi la început nevăzuta lucrare a slujbei în noi. Încetul cu încetul, începem să înţelegem, sau mai degrabă să simţim, că această tristeţe este într-adevăr „luminoasă", ca o transformare tainică ce este gata să se petreacă în noi. Ca şi cum ajungem într-un loc în care zgomotele şi agitaţia vieţii, a străzii, a tot ceea ce de obicei ne umple zilele chiar nopţile, nu au acces - un loc în care toate acestea nu au nici o putere.

Toate acestea, care ni se par extrem de importante încât ne umplu mintea, acea stare de nelinişte, care a devenit, practic, a doua noastră natură, dispare undeva şi noi începem să ne simţim liberi, uşori şi fericiţi. Nu este vorba despre o fericire superficială şi zgomotoasă, ce vine şi trece de douăzeci de ori într-o zi şi care este aşa de fragilă şi trecătoare; este o fericire adâncă care nu vine dintr-o pricină unică şi personală, ci din aceea că sufletul nostru - citând cuvintele lui Dostoievski - a atins „altă lume". Şi ceea ce acesta a atins este plăsmuit din lumină, pace şi bucurie, dintr-o încredinţare inexprimabilă.

Înţelegem apoi de ce slujbele au trebuit să fie lungi şi în aparenţă monotone. Realizăm că este pur şi simplu imposibil să trecem din starea normală a minţii noastre, plăsmuită aproape în întregime din agitaţie, fugă şi griji, în această nouă stare fără a ne „linişti" mai întâi, fără a reface în noi o măsură a echilibrului interior.

Din această cauză cei ce percep slujbele bisericeşti numai ca pe nişte „obligaţii", cei care întotdeauna pun întrebări despre minimul necesar (De câte ori trebuie să mergem la Biserică? De câte ori trebuie să ne rugăm?) niciodată nu pot înţelege adevărata natură a cultului care ne poartă într-o altă lume - aceea a prezenţei lui Dumnezeu! - care ne poartă încet către aceasta, pentru că firea umană căzută a pierdut iscusinţa de a păşi în această lume în mod natural.

Astfel, o dată ce trăim această eliberare tainică, o dată ce devenim „uşori şi liniştiţi lăuntric", monotonia şi tristeţea acestor slujbe dobândesc o nouă semnificaţie, sunt transfigurate. O frumuseţe lăuntrică le umple de lumină precum razele unui răsărit de soare care pe când încă mai este întuneric în vale încep să lumineze peste vârfurile munţilor. Această lumină şi bucurie tainică vin dintr-o lungă prea slăvire, din întreaga „tonalitate" a slujbelor Postului.

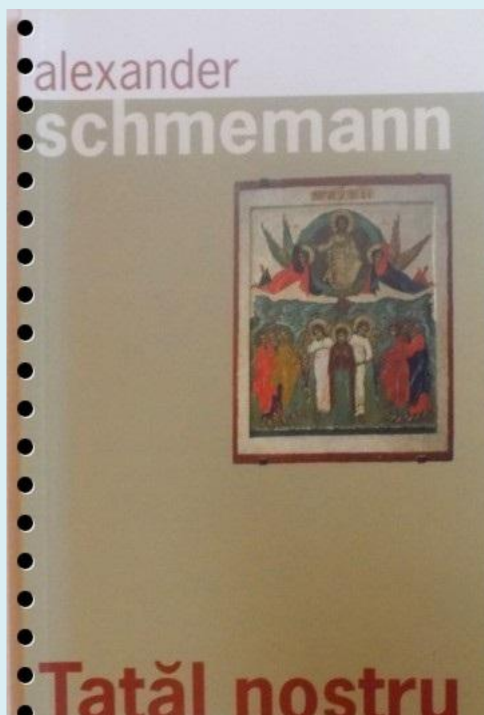
Ceea ce la început apărea ca monotonie, acum se dezvăluie ca pace; ceea ce simţeam ca fiind tristeţe este trăit acum ca primele mişcări ale sufletului spre descoperirea adâncimii sale pierdute.

Iată ceea ce proclamă în fiecare dimineaţă primul stih de la „Aliluia": ***„De noapte mânecă duhul meu cătte Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile Tale pe pământ."***

„Strălucire tristă": tristeţea înstrăinării mele de Dumnezeu, a pustiului devenit viaţa mea; strălucirea prezenţei şi iertării lui Dumnezeu, bucuria redobânditei dorinţe după Dumnezeu, pacea căminului regăsit. Acesta este duhul slujbelor de Post; aceasta este prima impresie generală în sufletul meu.

(Pr. Alexander Schmemann, “Postul cel mare“, Editura Doris, Bucureşti, 1998)

Alexander Schmemann - Tatăl nostru

Traducere din limba engleză de
Luminiţa-Irina Niculescu
Bucureşti, Editura Sophia, 2008
ISBN 978-973-136-046-1

Despre autor

Părintele Alexander Schmemann a fost un scriitor prolific, un strălucit conferenţiar şi un preot devotat.

A fost decan al Seminarului Ortodox Sfântul Vladimir, unde a predat cursuri de teologie liturgică.

A plecat la cele veşnice în anul 1983, la vârsta de 63 de ani. Profunzimea şi subtilitatea cunoştinţelor sale în domeniul culturii contemporane, al vieţii eclesiale şi al celebrării liturgice au marcat profund comunitatea creştină universală, care s-a îmbogăţit graţie nemuritoarelor sale scrieri pline de har şi folos duhovnicesc.

Introducere

Comentariul acesta la Rugăciunea Tatăl Nostru este alcătuit dintr-o serie de scurte emisiuni radiofonice înregistrate de părintele Alexander Schmemann la postul de radio Libertatea şi adresate ascultătorilor din fosta Uniune Sovietică, ceea ce explică pe de o parte abundenţa citatelor extrase din operele unor cunoscuţi scriitori ruşi, iar pe de altă parte, deosebita atenţie acordată agnosticilor, necredincioşilor şi ateilor agresivi.

De asemenea, autorul acuză religia sau, mai bine zis, „religiozitatea”, care, în viziunea sa, s-a împotmolit în ea însăşi fără să fie deloc preocupată de scopurile ei fundamentale şi de raţiunea ei de a fi.

Iată care este marea „ispită” a unei credinţe devenite o religie comodă şi acomodantă într-un climat politic de opresiune, dar şi de libertate.

Elogiind cea mai simplă rugăciune oferită de Hristos lumii, singura rugăciune „oficială”, de altfel, pe care ne-a lăsat-o Domnul şi Mântuitorul nostru, părintele Alexander Schmemann ne atrage atenţia asupra a ceea ce s-a pierdut din ea de-a lungul veacurilor, aparentul ei faliment şi aparenta lipsă de semnificaţie a nepieritoarelor ei cuvinte (o caracteristică a timpurilor noastre): împărăţia Ta, voia Ta, pâinea noastră cea spre fiinţă, păcate, iertare, ispită,...

Dacă ne vom aştepta la o meditaţie nocturnă cu efecte soporifice, vom fi dezamăgiţi: acest comentariu ne îndeamnă să conştientizăm cu multă acuitate un mod cu totul diferit de a recepta familiarele cereri ale Rugăciunii Domneşti. Dacă vom fi cinstiţi, vom recunoaşte numeroasele erori de interpretare şi distorsionări de sens de care au avut parte nepieritoarele cereri ale acestei rugăciuni în cele două milenii de istorie ale sale.

Deoarece şi noi suntem implicaţi în aceste interpretări eronate, firesc este ca reflecţiile părintelui Schmemann să reprezinte pentru noi o binevenită convertire.
Această scurtă rugăciune dăruită nouă de Hristos Domnul este o rugăciune cosmică, ce conţine tot ce trebuie spus despre Dumnezeu şi Împărăţia Sa, dar şi despre viaţa noastră, a tuturor oamenilor. Drept aceea, vom afirma că în această tâlcuire de esenţă a Rugăciunii Domneşti părintele Schmemann ne-a pus la dispoziţie o hartă pentru a redescoperi scopul şi măsura întregii noastre vieţi - fără teama că o astfel de afirmaţie va fi considerată o exagerare.

Atât în scrierile, cât si în conferinţele sale, părintele Alexander Schmemann a declarat adeseori că este nu numai dificil, ci chiar imposibil de a aşeza în cuvinte şi a

împărtăşi anumite sensuri teologice şi anumite percepţii ale credinţei. Cu toate acestea, părintele ocupă un loc de frunte printre cei ce au reuşit să „picteze” icoane ale tainelor şi revelaţiilor dumnezeieşti cu ajutorul cuvintelor - şi tocmai pentru că a fost un maestru între maeştri, oricine s-ar încumeta să-i traducă spusele îi datorează scuze.

Oricât de mari ar fi eforturile traducătorului, el nu va reuşi să redea într-o altă limbă sensurile exprimate cu atâta precizie de părintele Alexander Schmemann în limba sa maternă, rusa.

În cele din urmă, şi traducerile bune sunt tot un dar de la Dumnezeu, iar din moment ce toate darurile bune vin de la „Părintele luminilor”, fie ca lumina Sa dumnezeiască să strălucească peste paginile acestei traduceri pentru toţi cititorii receptivi Ia învăţăturile cuprinse în ea.

Cu recunoştinţă, Alexis Vinogradov

Capitolul I - Tatăl nostru, Care eşti în ceruri

Iisus Hristos ne-a lăsat o singură rugăciune, Rugăciunea Domnească. Când ucenicii L-au implorat: „Doamne, învaţă-ne să ne rugăm” (Luca 11, 1), El le-a dăruit această rugăciune:

„ Tatăl nostru, Care eşti în ceruri,
Sfinţească-se numele Tău,
Vie împărăţia Ta,
Facă-se voia Ta,
Precum în cer aşa şi pe pământ.
Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o
nouă astăzi;
Şi ne iartă nouă greşelile noastre,
Precum şi noi iertăm greşiţilor noştri;
Şi nu ne duce pe noi în ispită,
Ci ne izbăveşte de cel rău”
(Matei 6, 9-13).

Această rugăciune a fost rostită fără întrerupere timp de 2000 ani. În fiecare clipă, undeva pe glob se află oameni care rostesc aceste cuvinte spuse de Hristos însuşi. Iată de ce nu există nici o altă cale mai bună spre inima creştinismului decât această rugăciune scurtă şi aparent simplă. Numai că, din moment ce mi s-a cerut

în repetate rânduri să-i explic sensurile, e limpede că nu e deloc o rugăciune simplă.

Îngăduiţi-mi să încep prin a spune, fără ocolişuri, că sensurile acestei rugăciuni sunt inepuizabile: nu este posibil să i se dea o explicaţie finală, concluzivă. ***Ca şi în cazul Sfintei Scripturi, Rugăciunea Domnească se adresează fiecăruia dintre noi în mod personal, ca şi cum ar fi fost alcătuită pentru fiecare dintre noi în parte: ea îmi este adresată mie, nevoilor mele, întrebărilor mele şi pelerinajului meu. În acelaşi timp, ea rămâne de-a pururi neschimbabilă în esenţă, de-a pururi chemându-ne să-i împlinim năzuinţele cele mai importante, cele mai înalte, cele mai desăvârşite.***

Pentru a înţelege cu adevărat Rugăciunea Domnească şi a participa la ea, trebuie mai întâi să ne eliberăm de nebulozităţile noastre lăuntrice, de divizarea atenţiei noastre, de neglijenţa spirituală care ne caracterizează şi în care trăim în mod constant. Cea mai teribilă trăsătură de character a omului este aceea de a se ascunde mereu de tot ce i se pare prea entuziast şi semnificativ din punct de vedere spiritual. E ca şi cum am alege să fim meschini şi triviali la nivelul subconştientului, pentru că e mai uşor să trăim aşa (Poate vă amintiţi de personajul Sviajki din romanul Anna Karenina, de Lev Tolstoi; Sviajki părea în stare să înţeleagă orice şi să discute despre orice, dar de îndată ce conversaţia ajungea la chestiuni mai profunde despre sensul vieţii, ceva se bloca în sufletul lui şi nimeni nu putea să penetreze acea blocadă. Tolstoi descrie acest fenomen general uman cu geniul său narativ greu de egalat).

Într-adevăr, o mare parte din forţa noastră interioară se îndreaptă spre înnăbuşirea vocii lăuntrice care ne cheamă la o întâlnire cu absolutul. Prin urmare, să depunem un efort cât de mic pentru a intra în spaţiul lăuntric şi în starea de spirit în care această rugăciune a rugăciunilor va începe să rezoneze cu noi şi în noi, descoperindu-ne sensurile ei depline şi devenind singurul lucru de care avem cu adevărat nevoie: mâncare şi băutură pentru sufletul nostru.

Să ne înălţăm cugetele şi să începem. Să începem cu formula de adresare, care este în acelaşi timp un apel şi o afirmaţie: Tatăl nostru. Primul lucru pe care-1 oferă Hristos Domnul celor care-L roagă să-i înveţe să se roage, primul lucru, repet, pe care îl lasă lor şi nouă în dar - un dar nepreţuit şi o mare mângâiere - ca sursă de bucurie şi izvor de inspiraţie, este prilejul de a-L numi pe Dumnezeu „Tată”, de a-L considera tatăl lor.

Ce multe idei despre Dumnezeu au vizitat imaginaţia omului! A fost numit Ab-

solutul, Cauza Primă, Domnul, Atotputernicul, Creatorul, Ziditorul, Binefăcătorul, Atotmilostivul ş.a.m.d. Fiecare dintre aceste denumiri poartă în ea un adevăr şi se referă la experienţele profunde ale unor oameni cu o aleasă capacitate de percepţie.

Aceste două cuvinte, „Tatăl nostru”, conţin toate adevărurile cuprinse în denumirile de mai sus, identificându-le, în acelaşi timp, cu apropierea sufletească, cu dragostea, cu unirea unică, irepetabilă şi plină de bucurie a omului duhovnicesc cu Dumnezeu.

În aceste două cuvinte, „Tatăl nostru”, aflăm sensul iubirii şi răspunsul la iubire, experienţa apropierii sufleteşti şi bucuria ei, credinţa care devine încredere, dependenţa care cedează locul libertăţii. Acestea toate nu sunt doar idei sau concepte legate de Dumnezeu, ci realităţi care demonstrează cunoaşterea lui Dumnezeu, comuniunea cu El în dragoste, în unire, în încredere. Este vorba despre începutul cunoaşterii veşniciei. Hristos însuşi spunea, adresându-Se Părintelui ceresc: „Şi aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine” (Ioan 17, 3).

Aceste două cuvinte nu sunt doar începutul, ci şi temelia Rugăciunii Domneşti; ele fac posibile toate celelalte cereri îmbogăţindu-le cu semnificaţii profunde. În sensul său cel mai adânc, în sensul său originar, creştinismul este religia paternităţii, ceea ce înseamnă că nu se sprijină pe idealuri intelectuale sau deducţii filosofice, ci pe experienţa iubirii care se revarsă asupra întregii noastre vieţi, pe experienţa iubirii personale.

Toate acestea sunt subînţelese în formula iniţială de adresare a Rugăciunii Domneşti: „Tatăl nostru”. După ce le-am rostit, adăugăm: „Care eşti în ceruri”. Aici, întreaga rugăciune (şi, odată cu ea, întreaga noastră viaţă) se ridică la ceruri - întrucât cerurile sunt, înainte de toate, dimensiunea verticală a vieţii, raportarea omului la o înaltă spiritualitate, care este în acelaşi timp obiectul urii şi batjocurii virulente a celor ce reduc viaţa umană la dimensiunile ei biologice şi materiale.

Prin urmare nu este vorba despre cerul fizic sau astronomic, interpretare respinsă în mod constant de către atei, ci despre cel mai înalt stâlp de sprijin şi punct de reper al vieţii omeneşti: „Tatăl Care este în ceruri”. ***Este vorba despre credinţa în iubirea divină, care îmbrăţişează şi străbate întreaga lume, credinţa într-o lume în care se reflectă această iubire - lumea ca semn şi prezenţă a acestei iubiri credinţa că cerul este atât vocaţia fundamentală a gloriei şi destinului omenesc, cât şi locuinţa veşnică a oamenilor.***

Neîndoielnic, aceasta este afirmaţia plină de bucurie ce străjuieşte începutul rugă-

ciunii pe care ne-a dăruit-o Hristos Domnul şi Mântuitorul nostru ca pe o pecete a calităţii noastre de fii şi fiice ale lui Dumnezeu: „ Tatăl nostru, Care eşti în ceruri”.

Capitolul II - Sfinţească-se numele Tău

După începutul acesta plin de bucurie şi de dragoste, ca o sărbătoare a sufletului: „Tatăl nostru, Care eşti în ceruri”, spunem: „sfinţească-se numele Tău”. ***Ce anume ne rugăm, ce anume cerem, ce aspiraţii avem, ce speranţe nutrim atunci când pronunţăm aceste cuvinte? Poate cineva să sfinţească numele lui Dumnezeu?*** Din nefericire, majoritatea credincioşilor care pronunţă aceste cuvinte nu le analizează înţelesul, iar pentru atei acesta este un motiv în plus de a da din umeri, exprimând astfel starea de confuzie pe care le-o creează combinaţia „mistică” a acestor trei cuvinte: „sfinţească-se numele Tău”.

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au dat denumirile „sfânt” şi „sacru” lucrurilor şi fiinţelor pe care le-au perceput ca având o valoare supremă - impunând evlavie, respect, veneraţie, recunoştinţă acelor lucruri şi fiinţe care îi atrăgeau pe oameni, inspirându-le încredere, căldură şi apropiere sufletească. Mă refer aici la sen-timentele sfinte faţă de ţara natală, la dragostea sacră faţă de părinţi, la adorarea sacră a frumuseţii, a perfecţiunii, a miracolului. Prin urmare „sfinte” sunt lucrurile mai înalte, mai pure, care cer să le dai tot ce ai mai bun în tine însuţi:

- ✓ ***cele mai bune şi mai frumoase sentimente,***
- ✓ ***cele mai mari eforturi,***
- ✓ ***cele mai luminoase speranţe.***

Specificitatea sfinţeniei constă în faptul că ea pretinde de la noi o conştientizare lăuntrică a dorinţelor celor mai evidente şi mai ascunse; de fapt, nu e vorba numai de a le conştientiza, ci şi de a vieţui şi acţiona în duhul acestei conştientizări. A conştientiza că 2 x 2 = 4, sau că apa fierbe la o anumită temperatură, nu ne face nici mai buni, nici mai răi; noi ne referim aici la o conştientizare bipolarizantă - a drepţilor şi a păcătoşilor, a inteligenţilor şi a ignoranţilor, a geniilor şi a nătără-
ilor.

Dar dacă trăim experienţa conştientizării sfinţeniei în termenii frumuseţii şi ai perfecţiunii morale sau dacă beneficiem de o intuiţie deosebită despre lume şi viaţă, atunci conştientizarea respectivă va pretinde ceva de la noi, va efectua o schimbare în net, ne va invita undeva, ne va fascina, ne va cuceri.

Cât de simplu şi de frumos a descries Puşkin toate acestea în binecunoscuta sa poezie: Amintirea unui moment de glorie...Uitând „închipuirile”, învolburarea „răscolitoarelor furtuni” şi risipirea „nădejdilor de odinioară”, scrie poetul:

„... sufletul meu era tulburat
şi ai venit încă o dată, Tu,
imagine care a şi trecut,
licărire a frumuseţii pure.
Acum, în plinătate bate inima mea,
simţind, încă o dată,
învierea dumnezeirii
şi a inspiraţiei şi a vieţii,
şi a lacrimilor şi a iubirii”.

Aceasta este descrierea sfinţeniei ca frumuseţe. O astfel de experienţă ne schimbă viaţa în totalitate, umplând-o, pentru a împrumuta cuvintele lui Puşkin, de înţeles, „inspiraţie”, bucurie şi dumnezeire.

Experienţa religioasă este experienţa sfinţeniei în forma ei cea mai pură. Cei ce cunosc această experienţă, cât de puţin, ştiu că ea pătrunde în cele mai adânci fibre ale vieţii noastre, cerându-ne o schimbare radicală a vieţuirii noastre, o transformare lăuntrică. Ei ştiu, de asemenea, că există în om o inerţie, o slăbiciune, o meschinărie legată de viaţa cotidiană - şi, mai presus de toate, există o frică aproape instinctivă a sa faţă de tot ce e sacru, măreţ, pur şi dumnezeiesc. Sufletele noastre, inimile noastre, se simt pur şi simplu rănite de orice întâlnire cu sfinţenia, deşi simţim chemarea lăuntrică de a ne alipi întreaga fiinţă de ea. Atunci ne amintim de spusele Sfântului apostol Pavel referitoare la faptul că în adâncul nostru se află o lege care se luptă împotriva dorinţei noastre de a ne uni cu sfinţenia (Romani 7, 23).

„Sfinţească-se numele Tău” - acesta este strigătul celui care L-a văzut pe Dumnezeu şi L-a recunoscut, al celui care ştie că numai întâlnindu-se cu El poate descoperi plenitudinea vieţii, plenitudinea inspiraţiei şi plenitudinea fericirii.

„Sfinţească-se numele Tău” - fie ca tot ce este în lume, începând cu propria mea viaţă, cu faptele mele, cuvintele mele, să reflecte acest nume sfânt şi dumnezeiesc care ne-a fost descoperit şi dăruit! Fie ca viaţa să devină din nou un urcuş spre lumină, o înălţare, o laudă, o prea mărire a puterii binelui! Fie ca totul să se umple de înţelepciune dumnezeiască şi de iubire dumnezeiască!

„Sfinţească-se numele Tău” - aceasta este şi o cerere de ajutor în dificilul efort al urcuşului nostru spiritual şi al transformării noastre lăuntrice, fiindcă, aşa cum se ştie, suntem înconjuraţi şi ţinuţi prizonieri de întuneric, răutate, josnicie, superficialitate, supărări şi necazuri. Fiecare suiş este înfrânt de o cădere, fiecare efort e urmat de un atac de slăbiciune şi descurajare - încât, într-adevăr, după cum spunea poetul Feodor Tiuciev, „viaţa se aseamănă unei păsări rănite care încearcă să urce în zbor spre ceruri, dar nu poate”.

Experienţa sfinţeniei este o întâlnire mistică cu lumile de dincolo, o vedere rapidă a frumuseţii pure, care nu ne face viaţa mai uşoară, ci mai grea; ajungem uneori să-i invidiem pe cei ce sunt pur şi simplu scufundaţi în agitaţia şi preocupările vieţii de zi cu zi, fără să fie sfâşiaţi de lupte lăuntrice. Cu toate acestea, numai astfel de lupte îl ajută pe om să-şi împlinească vocaţia sa umană superioară; numai în astfel de lupte şi eforturi, în urcuşuri şi coborâşuri, omul se poate considera persoană, cu adevărat.

Toate acestea sunt cuprinse în prima cerere a Rugăciunii Domneşti: „Sfinţească-se numele Tău”. Este o cerere atât de succint exprimată, atât de spontană şi plină de bucurie, dar, în acelaşi timp, atât de plină de obstacole!

Cu toată sinceritatea şi buna credinţă de care suntem în stare, nu numai să pronunţăm aceste cuvinte, dar si să trăim în profunzime în conformitate cu ele; tot ce purtăm în adâncul nostru se află în căutarea unei vieţi noi, a unei vieţi care să strălucească şi să ardă în noi cu flăcări sfinte, mistuind toate impurităţile din fiinţa noastră, toate imaginile nevrednice care ne trag în jos.

Doamne, cât de intensă este această cerere, ce povară grea ne-a lăsat Hristos atunci când ne-a încredinţat-o, arătându-ne că aceasta este singura cerere vrednică de a fi adresată lui Dumnezeu, şi, ca atare, trebuie să fie cererea noastră de căpătâi! Cât de rareori pronunţăm aceste cuvinte ţinând seama de toate cele enunţate mai sus - şi totuşi cât de bine este să le spunem iarăşi şi iarăşi! Numai atunci când aceste cuvinte: „Sfinţească-se numele Tău” se vor face auzite în lume, numai atât timp cât nu vor fi uitate, omul nu va fi întru totul depersonalizat şi nu-şi va fi trădat întru totul vocaţia pentru care a fost creat de Dumnezeu. „Sfinţească-se numele Tău”

Capitolul III - Vie împărăţia Ta

A doua cerere a Rugăciunii Domneşti este: „Vie împărăţia Ta”. Ca şi în cazul primei cereri, vă invit să ne întrebăm: ***Care sunt sensurile pe care trebuie să şi le însuşească un creştin credincios? Ce anume trebuie să conştientizeze? Ce să nă-***

dăjduiască? Ce să dorească? Adevărul este că şi aceste întrebări sunt la fel de grele ca şi cele legate de prima cerere.

În zorii creştinismului, tâlcul acestei cereri era simplu - sau, mai precis, se poate afirma că cea de-a doua cerere a Rugăciunii Domneşti întrupa şi exprima esenţa credinţei creştine şi a speranţelor creştinilor. Este suficient să citim Sfintele Evanghelii o singură dată pentru a ne convinge că învăţăturile despre împărăţia lui Dumnezeu se află în centrul propovăduirii Mântuitorului.

„Pocăiţi-vă, căci s-a apropiat Împărăţia Cerurilor!" (Matei 4, 17) - acesta este primul îndemn pe care ni-1 adresează Hristos Domnul; cu el Şi-a început propovăduirea Evangheliei împărăţiei. Aproape toate parabolele hristice privesc Împărăţia Cerurilor, pe care Mântuitorul o compară cu o comoară pentru dobândirea căreia omul vinde tot ce are, cu grăuntele de muştar, care, odată semănat, creşte şi devine un copac imens, cu aluatul care dospeşte toată frământătura. Pretutindeni în Sfintele Evanghelii ni se face această promisiune mistică nespus de îmbietoare, această înştiinţare, această invitaţie de a intra în împărăţia lui Dumnezeu: „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu" (Matei 6, 33), pentru a fi „fiii împărăţiei" (Matei 13, 38). Poate că cel mai uimitor lucru din lunga istorie a creştinismului este faptul că tâlcuirea acestei învăţături hristice, care reprezintă nucleul mesajului evanghelic, a rămas o enigmă a cărei descifrare s-a pierdut undeva, nu se ştie unde; cu această enigmă sunt confruntaţi şi creştinii zilelor noastre.

Şi atunci, cum să facem noi când ne rugăm, cum să-I spunem noi Domnului Dumnezeului nostru: „Vie împărăţia Ta", dacă ne este străin înţelesul acestor cuvinte?

În primul rând, dificultatea constă în aceea că înseşi Sfintele Evanghelii atribuie Împărăţiei Cerurilor un dublu sens:

⇒ *pe de o parte, împărăţia ar fi, chipurile, o referire la viitorul eon, la sfârşitul timpurilor, la tărâmul de dincolo - ceea ce constituie principalul argument pe care-şi întemeiază ateii pledoaria lor, anume faptul că centrul de gravitate al creş-tinismului s-ar afla într-o lume invizibilă de dincolo de mormânt, care este complet netulburată de răul şi nedreptatea din această lume;*

⇒ *pe de altă parte, creştinismul pare a fi religia unei alte lumi.*

Dacă aşa ar fi, atunci cererea „Vie împărăţia Ta” ar fi o rugăciune pentru ca lumea să se sfârşească, să dispară, grăbindu-se astfel intrarea în tărâmul de dincolo de moarte.

Dar, atunci, de ce spune Hristos Domnul că Împărăţia Cerurilor a şi venit? De ce le răspunde El ucenicilor, care-I pun întrebări despre împărăţie, că împărăţia este printre ei şi înlăuntrul lor? Ce înseamnă acest răspuns, dacă nu faptul că nu putem defini Împărăţia Cerurilor în termenii unei lumi viitoare, diferite de cea în care trăim, care se va instaura după ce această lume pământească se va sfârşi, va fi anihilată, printr-o catastrofă? Aflaţi în acest punct, începem să ne apropiem de miezul problemei. Noi nu mai înţelegem Evanghelia împărăţiei şi nu mai ştim pentru ce anume ne rugăm atunci când rostim a doua cerere cuprinsă în Rugăciunea Domnească: „Vie împărăţia Ta”, pentru că nu mai auzim aceste trei cuvinte în plinătatea lor, pentru că pornim totdeauna de la noi înşine, de la întrebări despre noi înşine. Până şi pe aşa-zişii „credincioşi” îi interesează religia numai în măsura în care ea le poate răspunde la întrebări care-i privesc pe ei înşişi - spre pildă: Sufletul meu este nemuritor? Pune moartea capăt la tot şi la toate sau totuşi există ceva dincolo de acel misterios şi înspăimântător salt în necunoscut?

Dar Sfintele Evanghelii nu ne vorbesc despre astfel de lucruri. ***Ceea ce numesc ele „ Împărăţia Cerurilor” este întâlnirea dintre Dumnezeu şi om, întâlnirea omului cu Dumnezeu - cu Dumnezeu Care este plinătatea vieţii, viaţa însăşi a vieţii, lumina, dragostea, cunoaşterea, înţelepciunea, veşnicia. Sfintele Evanghelii ne spun că împărăţia vine şi începe odată cu această întâlnire, prin care omul îl recunoaşte pe Dumnezeu şi I se oferă cu iubire şi bucurie. Ele ne mai spun că împărăţia lui Dumnezeu vine atunci când viaţa noastră se umple de lumina Lui, de cunoaşterea Lui, de iubirea Lui. în cele din urmă, adresându-se celor care au avut deja expe-rienţa acestei întâlniri şi şi-au umplut deja viaţa proprie cu viaţa Lui cea dumne-zeiască, Sfintele Evanghelii le spun acestora că totul, inclusiv moartea lor, este învăluit într-o lumină nouă, şi că ceea ce întâlnesc ei, de fapt, ceea ce le umple viaţa aici şi acum, astăzi, este însăşi veşnicia: Dumnezeu însuşi.***

Cu adevărat, pentru ce anume ne rugăm noi atunci când rostim aceste cuvinte absolut unice: „Vie împărăţia Ta”?

- ✓ *Desigur, mai presus de orice, ne rugăm ca această întâlnire să aibă loc acum, aici, astăzi, în circumstanţele prezente.*
- ✓ *Ne rugăm ca, în dificila noastră viaţă cotidiană, să auzim cuvintele: „împărăţia este lângă voi”.*
- ✓ *Ne rugăm să ne fie viaţa plină de puterea şi lumina împărăţiei, de lumina şi puterea credinţei, a iubirii şi a nădejdii. Mai mult, dorim ca întreaga lume,*

care în mod evident se zbate în rele şi în doruri, în frică şi în stăruinţă, să vadă şi să primească această lumină care a venit în lume acum două mii de ani şi ceva, atunci când la marginile imperiului roman, în pustia Iudeii, s-a auzit acel glas singuratic, dar atât de răscolitor şi vibrant: „Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor!”(Matei 3, 2).

- ✓ *De asemenea, ne rugăm să ne ajute Dumnezeu să nu trădăm această împărăţie, să nu cădem din ea tot mereu, să nu ne scufundăm în întuneric, căci întunericul ne va sorbi în el.*
- ✓ *În sfârşit, ne rugăm ca împărăţia lui Dumnezeu să vină cu putere, aşa cum ne încredinţează Hristos Domnul.*

Da, creştinismul a prefigurat dintotdeauna viitorul, a anticipat a Doua Venire a iubirii dumnezeieşti, a nutrit nădejdea apariţiei Sale ultime pe pământ şi în ceruri, „ca Dumnezeu să fie totul în toate” (I Corinteni 15, 28): „Vie împărăţia Ta”.

Într-un anumit sens, nici nu este neapărat vorba despre o cerere sau o rugăciune în acest caz, ci, mai degrabă, despre bătăile inimii celor care au văzut, au simţit, au iubit - măcar o dată în viaţă - lumina şi bucuria împărăţiei lui Dumnezeu şi care ştiu că ea este începutul, substanţa şi plinătatea a tot ce există.

Capitolul IV - Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ

Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ” (Matei 6, 10). Aceasta este cea de-a treia cerere a Rugăciunii Domneşti. Dintre toate cererile, pare a fi cea mai simplă şi cea mai uşor de înţeles.

Într-adevăr, dacă o persoană crede în Dumnezeu, se cuvine să se supună voii lui Dumnezeu şi să o accepte - dar şi să dorească din toată inima ca ea, voia lui Dumnezeu, să fie acceptată pretutindeni pe pământ, după cum presupune că este acceptată în ceruri, în realitate însă este cea mai grea dintre toate celelalte cereri cuprinse în Rugăciunea Domnească.

Aş vrea să precizez că această cerere, „Facă-se voia Ta”, este criteriul ultim al credinţei, măsura potrivit căreia putem discerne, în primul rând în noi înşine, intensitatea credinţei noastre: este ea profundă sau superficială, autentică sau falsă? Cum aşa, vă întrebaţi? Deoarece adeseori, pentru a nu spune întotdeauna, chiar şi cel mai râvnitor credincios doreşte si-I cere lui Dumnezeu, în Care pretinde că sincer crede, să-i împlinească, întocmai, propria lui voie. Dumnezeu trebuie să Se plece voii omului, nu viceversa.

Cea mai evidentă mărturie se află în Sfintele Evanghelii, în relatarea vieţii lui Hristos, Domnul nostru. Nu a fost El dintru început urmat de mulţimi de oameni? Şi motivul pentru care mergeau după El nu era faptul că Îi cereau să le împlinească voia lor, iar El le-o împlinea? Îi tămăduia de boli şi neputinţe, îi ajuta în nevoinţele lor, le alina suferinţele... Cu toate acestea, de îndată ce începea să le vorbească despre lucrurile cu adevărat esenţiale, despre faptul că cei ce vor să-L urmeze trebuie să se lepede de sinele lor, despre necesitatea de a-şi iubi vrăjmaşii şi de a-şi da viaţa pentru semenii lor, de îndată ce învăţăturile Lui deveneau dificile, solemne, chemând la sacrificiu şi cerând atingerea imposibilului - cu alte cuvinte, de îndată ce Hristos începea să-i înveţe despre voia lui Dumnezeu, oamenii Îl părăseau imediat. Mai mult chiar, se ridicau împotriva Lui cu mânie şi cu ură. Acel sinistru strigăt al mulţimilor: „Răstigneşte-L, răstigneşte-L!” (Luca 23, 21), nu s-a datorat faptului că Iisus nu a împlinit voia oamenilor?

- ⇒ Oamenii trăitori în zilele vieţii pământeşti a Mântuitorului voiau ajutor şi tămăduiri, iar El le vorbea despre iubire şi iertare.
- ⇒ Ei voiau ca El să-i scape de duşmanii lor şi să le înlesnească o biruinţă deplină asupra acestora, iar El Ie vorbea despre împărăţia lui Dumnezeu.
- ⇒ Ei voiau ca El să le respecte tradiţiile şi obiceiurile, iar El îi sfida stand la masă cu vameşii, cu păcătoşii şi cu desfrânatele.

De ce L-a trădat Iuda, nu pentru că a considerat că Iisus l-a dezamăgit? Iuda a anticipat [în mod eronat] că Hristos va face voia lui, iar Hristos S-a dat pe Sine de bunăvoie judecăţii şi morţii.

Toate acestea sunt relatate în Sfintele Evanghelii. ***Dar după aceea, cele două milenii creştine care-au urmat nu au fost martorele aceleiaşi drame? Ce dorim noi cu adevărat de la Domnul Iisus Hristos – noi toţi şi fiecare dintre noi, luat în parte? Să recunoaştem: dorim ca Dumnezeu să împlinească voia noastră. Dorim ca Dumnezeu să ne asigure fericirea. Dorim ca El să ne învingă vrăjmaşii, dorim ca El să ne împlinească visurile, aspiraţiile, năzuinţele şi mai dorim să ne considere buni şi blânzi. Iar atunci când Dumnezeu nu ne face nouă pe plac, nu ne împlineşte voia, suntem frustraţi şi indispuşi - şi, bineînţeles, suntem gata să-L părăsim şi să ne lepădăm de El. Iarăşi şi iarăşi...***

Spunem „Facă-se voia Ta” - dar, de fapt, ceea ce gândim este: „Facă-se voia noastră”.

Din toate motivele expuse mai sus, această a treia cerere a Rugăciunii Domneşti este în primul rând un fel de judecată asupra noastră, o judecată a credinţei noastre.

Dorim noi cu adevărat ce vine de la Dumnezeu? Dorim cu adevărat să acceptăm exigenţele solemne şi aproape imposibile ale Sfintelor Evanghelii?

De asemenea, această cerere devine un fel de testare a ţelurilor noastre şi a orientărilor noastre în viaţă: ce anume doresc eu, care este principala şi cea mai înaltă valoare a vieţii mele, unde este comoara aceea despre care Hristos spunea că acolo unde este ea va fi şi inima mea (Matei 6, 21)? Dacă istoria religiei, dacă istoria creştinismului este plină de trădări, atunci acestea nu constau atât de mult în păcatele şi slăbiciunile oamenilor, pentru că păcătosul se poate căi, iar slăbiciunea lui se poate remedia, iar cel căzut într-o neputinţă oarecare se poate restabili. Nu, cea mai cumplită trădare constă în permanenta substituire a voii lui Dumnezeu cu voinţa noastră, cu propria voie. Din pricina acestei trădări, chiar şi religia în sine devine un egoism al nostru, care, la urma urmei, merită acuzaţiile pe care le are de suportat de la duşmanii ei; în atari condiţii, religia noastră devine o pseudoreligie - şi nu este nimic mai înspăimântător pe faţa pământului decât o pseudoreligie, întrucât pseudoreligia L-a omorât pe Hristos. Cei ce L-au condamnat pe Iisus la moarte şi L-au răstignit, cei ce L-au batjocorit şi au căutat să-L distrugă, se considerau pe ei înşişi profund religioşi.

⇒ *Unii dintre ei au perceput religia ca pe un fel de apoteoză naţională; pentru unii ca aceştia, Hristos era un revoluţionar primejdios, care vorbea despre iubirea de vrăjmaşi.*
⇒ *Alţii vedeau în religie numai ceea ce era miraculos şi puternic, iar, pentru aceştia, un Hristos însângerat şi neputincios, spânzurând atârnat de cruce, era o disgraţie a religiei.*
⇒ *Mai erau şi alţii, pe care Iisus îi dezamăgise pentru că îi învăţase lucruri pe care ei nu doreau să le audă.*

Şi aşa, până în zilele noastre, oamenii au continuat să gândească la fel, ceea ce subliniază importanţa majoră a înţelegerii corecte a acestei cereri: „Facă-se voia Ta”.

„Facă-se voia Ta”.

- ✓ ***în primul rând, aceasta înseamnă: ajută-mă şi dăruieşte-mi pute- rea de a înţelege care este voia Ta, ajută-mă să depăşesc limitele felului meu de a gândi, limitele inimii mele, ale voinţei mele - pentru a putea încerca să discern căile Tale, chiar dacă ele-mi vor fi neclare la început.***
- ✓ ***Ajută-mă să accept ceea ce este greu şi în aparenţă imposibil, sau ceea ce e de nesuportat în voia Ta. Cu alte cuvinte, ajută-mă să doresc ce doreşti Tu.***

De aici începe calea cea îngustă despre care ne vorbea Hristos, Domnul nostru. Imediat ce vom începe să dorim împlinirea voii divine, această chemare atât de nobilă şi totuşi atât de dificilă, oamenii din jur ne vor întoarce spatele, prietenii ne vor trăda; vom fi părăsiţi, prigoniţi şi ostracizaţi. Aceasta a fost dintotdeauna şi va fi mereu indicaţia clară că am acceptat voia lui Dumnezeu, dar şi promisiunea că angajarea pe calea cea strâmtă şi dificilă va fi în mod cert încununată de biruinţă - nu de o biruinţă omenească efemeră, ci de o biruinţă de la Dumnezeu.

Capitolul V - Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi

Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi" (Matei 6, 11). Aceasta este a patra cerere - legată de pâinea noastră cea de toate zilele. Semnificaţia lexicală a sintagmei „spre fiinţă" este aceea de „substanţialitate" esenţială supravieţuirii, motiv pentru care avem trebuinţă de această pâine ca hrană zilnică. Dacă primele trei cereri sunt direct legate de Dumnezeu, exprimând dorinţa noastră ca numele Său să fie prea mărit, împărăţia Sa să se sălăşluiască între noi şi în noi, voia Sa să se împlinească nu numai în cer, dar şi pe pământ – cu această a patra cerere ne întoarcem, pentru a spune astfel, spre trebuinţele noastre şi începem să ne rugăm pentru noi.

Cuvântul „pâine" nu înseamnă doar hrană trupească sau hrană în general, ci înseamnă absolute tot ce este necesar vieţii, tot ce constituie existenţa noastră omenească.

Pentru a ajunge la miezul acestei cereri este important să ne reamintim toate simbolurile biblice legate de hrană, întrucât numai Biblia este locul în care cererea aceasta îşi dezvăluie complexitatea ei semantică, încetând de a mai avea conotaţii strict limitate la partea fiziologică a vieţii.

Primele referiri la sensurile hranei se găsesc în relatarea biblică a creării omului. După ce a creat lumea, Dumnezeu a oferit-o omului drept hrană, ceea ce înseamnă că, înainte de toate, viaţa omului depinde de hrană, mai precis, de lume. Omul trăieşte prin hrană, transformând-o în propria sa viaţă. Această dependenţă a omului de un factor exterior lui - de materie, de lume - este atât de evidentă pentru definirea sinelui, încât Feuerbach, unul dintre întemeietorii filosofiei materialiste, l-a redus pe om la o faimoasă formulă: „Omul este ceea ce mănâncă".

Învăţăturile scripturistice şi revelaţia biblică nu se întemeiază însă pe această dependenţă. Omul primeşte hrană, adică însăşi viaţa sa, de la Dumnezeu. ***Hrana este darul lui Dumnezeu, iar omul nu trăieşte pentru a mânca, pentru a-şi asigura***

supravieţuirea fiziologică, ci pentru a-şi cultiva lăuntric chipul lui Dumnezeu şi asemănarea cu El. Astfel, hrana a devenit darul vieţii, iar viaţa, o cunoaştere a libertăţii şi a frumuseţii spiritului. Hrana se transformă în viaţă, dar hrana este dezvăluită de la bun început drept biruinţă asupra unei dependenţe exclusive de ea, deoarece, atunci când Dumnezeu l-a creat pe om, i-a încredinţat stăpânire asupra pământului. Prin urmare, primind hrană de la Dumnezeu în dar, omul se umple de viaţa dumnezeiască.

Iată motivul pentru care referatul biblic despre căderea omului este legat de mâncare. Aşa trebuie înţeleasă cunoscuta relatare despre fructul oprit, pe care omul l-a mâncat pe ascuns, ferindu-se de Dumnezeu, pentru a deveni ca El. Este simplu de tâlcuit: omul a crezut că, bizuindu-se pe mâncare, va putea să primească ceea ce nu se poate primi decât direct de la Dumnezeu. Mâncarea i-a oferit omului perspectiva de a se emancipa, de a fi liber de Dumnezeu, dar tot mâncarea l-a transformat în rob al nutriţiei; astfel, omul a devenit dependent de alimente şi sclav al lumii materiale - ceea ce înseamnă, implicit, şi sclav al morţii, deoarece hrana, care-i dăruieşte viaţă fiziologică, nu poate să-i dea acea libertate faţă de lume şi faţă de moarte pe care nu i-o poate da decât Dumnezeu. Astfel, hrana, simbolul şi obârşia vieţii, a devenit simbolul morţii, căci dacă omul nu mănâncă, moare. În acelaşi timp, şi dacă mâncăm tot murim, căci hrana este comuniune cu ceva care a murit - deci hrana este comuniune cu moartea însăşi.

Mântuirea, recrearea lumii, iertarea, învierea sunt şi ele legate de hrană în referatul biblic.

Atunci când, fiind ispitit în pustie de către diavol, lui Hristos I s-a făcut foame, diavolul I-a sugerat să facă din pietre pâini, dar El a refuzat, zicând: „Nu numai cu pâine va trăi omul” (Matei 4,4). Mântuitorul a biruit aşadar exclusiva dependenţă a noastră, a oamenilor, de pâine, de viaţa fiziologică - dependenţă care a devenit, în simbolistica biblică, povara şi sursa de suferinţă a primului om. Odată cu eliberarea lui Hristos de această dependenţă, oamenii au fost descătuşaţi din robia faţă de lumea efemeră, iar hrana a redevenit un dar al lui Dumnezeu, comuniune cu viaţa divină, cu libertatea şi veşnicia.

Acesta este sensul profund al hranei dumnezeieşti celei noi, care constituie, din zorii creştinismului, principala sursă de bucurie, cea mai însemnată Sfântă Taină a Bisericii, pe care creştinii o numesc „Euharistie”, adică „mulţumire”. ***Sfânta Euha-ristie, credinţa în comuniunea cu hrana cea nouă, cu pâinea cerească cea nouă, împlineşte revelaţia creştină despre hrană. Numai în lumina acestei revelaţii, a bucuriei acestei recunoştinţe, putem înţelege cum se cuvine întreaga***

profunzime a celei de-a patra cereri a Rugăciunii Domneşti: „Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi”. Dă-ne nouă, Doamne, astăzi, hrana care ţine de esenţa făpturii umane!

Bineînţeles, în primul rând lucrurile necesare vieţii sunt: pâinea, hrana, aerul, tot ceea ce devine viata noastră. Dar mai e ceva. Acel „Dă-ne (Tu) nouă” - ceea ce înseamnă că sursa noastră absolută de viaţă este Dumnezeu însuşi, dragostea Lui, grija pe care ne-o poartă El. Indiferent de forma în care vom primi acest dar sau de persoana de la care îl vom primi, totul va veni de la Dumnezeu. Aceasta înseamnă că sensul primordial al acestui dar, ca şi ţelul lui suprem, este Dumnezeu.

Noi primim pâinea, primim viaţa, dar numai pentru ca scopul vieţii noastre să ne fie revelat. Scopul vieţii noastre se află în Dumnezeu, în cunoaşterea Lui, în dragostea noastră pentru El, în comuniunea cu El, în bucuria veşniciei Lui, în viaţa aceea pe care Sfânta Scriptură o numeşte viaţă „din belşug” (Ioan 10, 10).

Doamne Dumnezeule, cât de departe este înţelegerea aceasta de filosofia lui Feuerbach, care era aidoma unei călăuze oarbe, deci întru totul nefolositoare! Neîndoielnic, aşa cum susţinea el, omul este ceea ce mănâncă. Dar ceea ce mănâncă omul este darul iubirii divine: omul se împărtăşeşte din lumina, din slava şi din bucuria divină, iar viaţa sa şi-o trăieşte datorită tuturor darurilor pe care le primeşte de la Dumnezeu.

„Dă-ne-o nouă astăzi” - în virtutea iubirii Tale, dă-ne nouă, făpturilor mâinilor Tale, acest astăzi, dă-ne nouă nu numai să existăm, ci să iubim cu adevărat şi pe deplin viaţa revelatoare, profund dumnezeiască şi veşnică pentru care ne-ai creat şi pe care ne-ai dăruit-o şi ne-o dăruieşti mereu, pentru ca de-a lungul ei să Te putem cunoaşte, să Te iubim şi să- Ţi mulţumim!

Capitolul VI - Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri

“Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri” (Matei 6, 12). Dintru început, să observăm că această cerere uneşte două componente care se întreţes: iertarea păcatelor noastre şi iertarea păcatelor comise împotriva noastră. Hristos Domnul spune: ***„Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc, iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre” (Matei 6, 14-15).*** Aici, în această împletire, în această relaţie, se află şi misterul profund al iertării cerute în Rugăciunea Domnească.

Înainte de a analiza întreţeserea aceasta, este esenţial să ne oprim asupra felului în care înţelege omul contemporan păcatul, pentru că păcatul a devenit un concept care îi este complet străin. Îi este familiară, desigur, ideea de crimă, care se încadrează în categoria delictelor care încalcă legea, dar conceptul de crimă este un concept relativ.

De exemplu, ceea ce constituie o crimă într-o ţară poate să nu fie considerată crimă într-altă ţară. Acolo unde nu sunt legi nu sunt nici crime. Deşi crima nu este legată de lege, ea poate, într-o oarecare măsură, să derive dintr-o lege, iar legea, Ia rândul ei, rezultă din nevoile societăţii - iar acest lucru nu are nici o legătură, şi nici n-ar fi posibil să aibă, cu ceea ce se petrece în adâncul conştiinţei omeneşti. Atâta timp cât cineva nu împietează cu nimic asupra vieţii paşnice a societăţii, nu face rău altora şi nu nesocoteşte tradiţiile înseamnă că n-a comis nici o crimă şi n-a încălcat nici o lege.

Spre pildă, ura nu poate fi considerată mobil al unei crime până nu se materiallizează sau concretizează în vreun fel - în abuz fizic, în crimă, în tâlhărie. Pe de altă parte, legile nu fac casă bună cu mila, întrucât obiectivul principal al unei legi este acela de a apăra şi a menţine ordinea în societatea umană – iar ordinea depinde de modul în care sunt puse în aplicare legile. De aceea, e deosebit de important să înţelegem că atunci când vorbim despre păcat ne ocupăm, de fapt, de ceva care diferă clar şi categoric din punct de vedere structural de conceptul social de crimă. În timp ce crima e definită în funcţie de existenţa sau inexistenţa unei legi, păcatul rămâne în sarcina conştiinţei. Dacă ne lipseşte conştiinţa, sau dacă se diminuează percepţia noţiunii de conştiinţă în societate, sau, mai bine zis, dacă experienţa directă a conştiinţei se estompează - atunci concepţia religioasă despre păcat devine confuză şi superfluă, ca şi iertarea, de altfel, care este o noţiune înrudită cu păcatul.
Ce este conştiinţa? Ce este păcatul recunoscut şi mărturisit de conştiinţa noastră? Nu este pur şi simplu o voce lăuntrică, vocea care ne spune ce e bun şi ce e rău. Nu este pur şi simplu o capacitate înnăscută de a deosebi binele de rău - este ceva mult mai profund şi mai mistic. Se poate ca cineva să nu fi comis nici un rău, să nu fi încălcat nici o lege, să nu fi lezat pe nimeni şi totuşi să aibă o conştiinţă încărcată. „O conştiinţă curată” sau „o conştiinţă pătată, vinovată” - acestea sunt expresiile cele mai cunoscute care se referă la natura mistică a conştiinţei.

Ivan Karamazov, unul din cei trei fraţi din celebrul roman Fraţii Karamazov, de Dostoievski, ştie foarte bine că nu şi-a ucis tatăl. Cu toate acestea, el e convins că e vinovat de paricid. Conştiinţa este, deci, convingerea profundă a vinovăţiei, a conştientizării implicării - nu neapărat într-o crimă sau în ceva rău ca atare, ci în

acel rău lăuntric, cu rădăcini adânci, în acea depravare morală din care izvorăsc toate crimele de pe pământ, în faţa cărora orice lege este neputincioasă. Atunci când Dostoiesvki a rostit faimoasa lui sentinţă: „Toţi suntem vinovaţi faţă de toţi şi pentru toţi", aceasta nu era o rostire retorică sau o exagerare, ci o intuiţie dureroasă a vinovăţiei umane, un adevăr de conştiinţă.

Nu este vorba despre faptul că noi toţi încălcăm o lege sau alta într-o măsură mai mare sau mai mică, ci despre faptul că toţi ne facem vinovaţi de unele crime mai mari sau, în cele mai multe cazuri, de crime mai mici; este vorba despre situaţiile în care acceptăm drept fapte de viaţă fie rupturi lăuntrice sau conflicte interioare cu noi înşine, fie un simulacru de viaţă bazat pe neîncredere, fie absenţa iubirii şi armoniei - carenţă care caracterizează lumea în care trăim. Conştiinţa noastră ne dezvăluie adevărul despre toate acestea.

Legea cea mai profundă a vieţii nu constă numai în a nu face răul, ci în a face binele - ceea ce înseamnă, în primul rând, a-1 accepta pe celălalt, a realiza unitatea fără de care până şi cea mai paşnică societate poate deveni un iad autentic. În esenţă, acesta este cel mai mare păcat dintre toate şi pentru iertarea lui ne rugăm noi în cea de-a cincea cerere cuprinsă în Rugăciunea Domnească.

Dar pentru a considera că cele expuse mai sus reprezintă un păcat şi pentru a cere iertare pentru acest păcat, e necesar să recunoaştem mai întâi lipsa de armonie cu ceilalţi şi să facem efortul de a depăşi această deficienţă a noastră - ceea ce deja implică iertarea lor. Iertarea este o acţiune mistică ce restaurează o plinătate pierdută, aşa încât bunătatea să poată domni din nou în noi înşine; iertarea nu e o lucrare care ţine de lege, ci de etică. Din punct de vedere legal, oricine mă lezează trebuie pedepsit - şi, până când nu va fi pedepsit, nu se va împlini legea, în timp ce din punct de vedere al conştiinţei, încălcarea legii morale nu necesită o reparaţie legală, ci necesită restaurarea unităţii şi a iubirii, ceea ce nu poate realize nici o lege din lume. Numai iertarea reciprocă are această putere. Dacă ne vom ierta unii pe ceilalţi, atunci şi Dumnezeu ne va ierta pe noi. Numai această iertare reciprocă, repet, a noastră faţă de semenii noştri şi a lor faţă de noi, la care se adaugă iertarea lui Dumnezeu faţă de noi, ne va putea purifica temeinic conştiinţa; numai astfel va putea domni lumina în lume. În adâncurile sale, fiecare om e însetat de o asemenea purificare şi o caută din toate puterile.

Adevărul este că oamenii nu au atâta nevoie de ordine exterioară, ci de o conştiinţă curată, de acea lumină lăuntrică în absenţa căreia nu poate exista fericire autentică.

Prin urmare „Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri” este de fapt o cerere de purificare morală şi de renaştere lăuntrică, fără de care nu ne va putea ajuta nici o lege din lume.

Poate că cea mai teribilă tragedie a timpurilor noastre, a societăţilor în care trăim, constă cu precizie în aceea că, deşi se vorbeşte mult despre legalitate şi justiţie, deşi se citează multe texte de specialitate în această privinţă, aceste societăţi şi-au pierdut în întregime puterea şi frumuseţea morală de a ierta.

În această ordine de idei, cererea de a le fi iertate păcatele celor care au greşit faţă de noi, împletită cu aceea de a ne fi şi nouă iertate păcatele noastre de către Dumnezeu, poate fi considerată, în mod întemeiat, drept centrul de renaştere morală cu care suntem confruntaţi în această epocă.

Capitolul VII - Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău

Ultima cerere cuprinsă în Rugăciunea Domnească este: „Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău” (Matei 6, 13). Încă din zorii creştinismului, această cerere a dus la neînţelegeri şi a suferit numeroase interpretări.

În primul rând, care să fie sensul primei părţi a acestei cereri, anume: „Şi nu ne duce pe noi în ispită”? Este oare posibil ca Dumnezeu să ne ispitească, să trimită asupra noastră suferinţe, fel de fel de greutăţi, ademeniri şi incertitudini care se tot acumulează până ajung să ne facă viaţa insuportabilă? Sau poate că Dumnezeu ne supune la chinuri de dragul nostru, pentru ca noi să atingem, în cele din urmă, stadiul iluminării si al mântuirii? În plus, cine este acest „cel rău”, de care îi cerem noi lui Dumnezeu să ne izbăvească? Iar dacă Dumnezeu există cu adevărat, atunci de ce triumfă răul mereu si de ce oamenii răi biruie mereu? Şi de ce prezenţa puterii negative este mult mai evidentă decât prezenţa şi puterea lui Dumnezeu? De ce îngăduie Dumnezeu aceasta? Iar dacă, să presupunem, Dumnezeu decide să mă scape pe mine de rele, de ce nu-i scapă şi pe ceilalţi din jurul meu, pe cei care mor, unii dintre ei îndurând suferinţe cumplite?

Să recunoaştem că nu se poate răspunde cu uşurinţă la aceste întrebări. Mai exact, să recunoaştem că nu se poate răspunde deloc la astfel de întrebări, îndeosebi dacă dorim răspunsuri formulate în mod raţional, inteligent sau „obiectiv”. Nici unul dintre cei care au încercat să abordeze domeniul teodiceei, adică al explicării raţionale a existenţei răului în lume - în condiţiile în care se ştie că Dumnezeu Atotputernicul este omniprezent - nu a reuşit să rezolve enigma aceasta într-un mod convingător.

Ivan Karamazov, unul dintre cele mai cunoscute personaje dostoievskiene, ne oferă o replică foarte categorică în acest sens: „Dacă fericirea viitoare [a omului] va fi construită pe lacrima unui singur copil," spune el, „eu cu respect vă anunţ că voi renunţa la o asemenea fericire".

Atunci ce se poate spune, totuşi, despre acest subiect? Este necesar să desluşim înţelesul, sau mai precis puterea lăuntrică a acestei ultime cereri a Rugăciunii Domneşti: „Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău".

În primul rând, răul vine spre noi mai ales ca ispită, ca îndoială, ca destrămare a credinţei; este un triumf al întunericului, al cinismului, al neputinţei sufletului nostru. Cutremurătoarea putere a răului nu rezidă în răul în sine, ci în faptul că răul distruge credinţa noastră în bine, distruge convingerea noastră că binele este mai puternic decât el. Acesta este înţelesul ispitei. Chiar şi încercarea de a explica răul pe calea argumentelor raţionale, pentru a-l „justifica" sau „îndreptăţi", dacă pot spune astfel, este tot o ispită: este o cedare lăuntrică în faţa răului.

Atitudinea creştină faţă de rău constă cu precizie în a înţelege că răul nu are nici o explicaţie, nici o justificare, nici o bază - el fiind rădăcina răzvrătirii împotriva lui Dumnezeu, a desprinderii de El, a ruperii de plinătatea vieţii. De asemenea, e de dorit să înţelegem că Dumnezeu nu ne dă nouă explicaţii despre rău, ci ne dă puterea de a rezista răului şi de a-1 birui. Această biruinţă nu constă în capacitatea de a înţelege şi explicita răul, ci mai degrabă în capacitatea de a ne confrunta cu el înarmaţi cu deplina forţă a credinţei noastre, a nădejdii şi iubirii noastre. Prin credinţă, nădejde şi dragoste ispitele pot fi biruite. Credinţa, nădejdea şi dragostea sunt răspunsuri la ispită, biruinţe asupra ispitei şi, prin urmare, asupra răului. Aceasta a fost suprema biruinţă a lui Hristos, Cel a cărui viaţă a fost o ispită neîntreruptă. EI a fost permanent în mijlocul răului sub toate formele acestuia, începând cu uciderea pruncilor nevinovaţi, care a avut loc imediat după naşterea Sa, şi sfârşind cu acea cumplită izolare, când, trădat de toţi, torturat fizic şi batjocorit, a fost supus unei teribile morţi pe cruce.

Din acest unghi privind lucrurile, Sfânta Scriptură este relatarea puterii răului şi a biruinţei lui Iisus asupra răului - relatare a ispitelor îndurate de Hristos Domnul. Hristos Domnul nu a explicat pricina răului, nu l-a „justificat", nu l-a „îndreptăţit" în vreun fel, ci l-a înfruntat cu credinţă, cu nădejde şi cu dragoste. El nu a distrus răul, ci a demonstrat puterea luptei împotriva răului şi ne-a dat şi nouă această putere; aceasta este puterea pentru care ne rugăm atunci când spunem: „Şi nu ne duce pe noi în ispită".

Citim în Sfintele Evanghelii ca atunci când Domnul şi Mântuitorul nostru suferea singur, în inima nopţii, în Grădina Ghetsimani, când, părăsit de toţi, El „a început a Se întrista şi a Se mâhni” (Matei 26, 37), când ispita s-a năpustit asupra Lui cu toată înverşunarea, a venit un înger din cer, s-a arătat Lui şi-L întărea (Luca 22, 43).

Asemenea şi noi, cerem acelaşi ajutor ceresc în rugăciunea noastră - astfel încât, aflându-ne în faţa răului, a suferinţelor, a ispitelor, credinţa noastră să nu se clatine, nădejdea să nu slăbească, iubirea să nu se usuce, iar întunericul răului să nu pună stăpânire pe inimile noastre şi să nu se cuibărească acolo.

Ne rugăm să avem încrederea în Dumnezeu pe care o avea Iisus, pentru ca toate ispitele să fie biruite de tăria credinţei noastre. Ne rugăm, în acelaşi timp, ca Dumnezeu să ne izbăvească de cel rău - iar în legătură cu această parte a rugăciunii nu ni se dă nici o explicaţie, ci ni se oferă încă o descoperire, de data aceasta despre natura personală a răului, despre persoana umană ca purtătoare a răului şi sursă a răului.

Nu există nici o realitate concretă pe care am putea-o numi „ură”, dar ura apare în toată forţa ei cutremurătoare atunci când un om urăşte un alt om. Nu există suferinţă ca atare, există oameni care suferă. Totul în această lume a noastră, totul în această viaţă a noastră, este personal. Aşadar în Rugăciunea Domnească noi nu cerem să fim izbăviţi de vreun rău impersonal, ci de cel rău. Sursa răului se află în persoana cea rea care se hrăneşte cu răul, adică în persoana în care, într-un mod paradoxal şi teribil de dureros, binele a fost înlocuit de rău. Singura explicaţie posibilă despre cel rău este faptul că am descoperit că nu este vorba despre o forţă impersonală împrăştiată în lume, ci despre tragedia unei opţiuni personale, a unei răspunderi personale, a unei decizii personale.

În concluzie, numai la nivelul persoanei umane poate fi biruit răul şi poate triumfa binele, nu la nivelul unor teorii abstracte.

Drept aceea, de fiecare dată când spunem Rugăciunea Domnească şi cerem biruinţă asupra ispitei, optăm implicit pentru lumina credinţei, a nădejdii şi a dragostei - nu pentru întunericul răului. Astfel, se poate înstăpâni în lume o nouă ordine a cauzalităţii, o nouă posibilitate de biruinţă a binelui asupra răului, prefigurată de această cerere a Rugăciunii Domneşti: „Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău”.

Capitolul VIII - Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci

Ne apropiem de sfârşitul scurtei şi întru totul nesatisfacătoarei noastre incursiuni în universul Rugăciunii Domneşti. Am văzut că în spatele fiecărui cuvânt, în spatele fiecărei cereri, se întinde o lume de realităţi spirituale şi de conexiuni spirituale care de obicei scapă atenţiei noastre, pierzându-se în zbuciumul vieţii cotidiene. Din acest punct de vedere, rugăciunea „Tatăl nostru" este mai mult decât o rugăciune; ea este o epifanie, o revelaţie a acelei lumi a spiritului pentru care am fost creaţi, o ierarhie de valori datorită căreia ne putem trăi viaţa în armonie cu Cel ce ne-a dăruit-o. Fiecare cerere cuprinsă în această rugăciune ne deschide o nouă uşă spre un nou orizont al conştiinţei personale, o nouă revelaţie despre noi înşine.

„Tatăl nostru care eşti în ceruri! Sfinţească-se numele Tău". Aceasta înseamnă că propria mea viaţă se raportează la existenţa absolută, la existenţa divină, şi nu-şi poate afla înţelesul, lumina si orientarea decât numai în termenii acestei raportări.

„Vie împărăţia Ta". Aceasta înseamnă că viaţa mea este hărăzită să se umple de împărăţia binelui, a iubirii şi a bucuriei - şi că ea ar trebui să fie străbătută şi iluminată de puterea acestei împărăţii pe care Dumnezeu ne-o dăruieşte şi ale cărei uşi ni le deschide chiar El.

„Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ" - pentru a-mi măsura şi judeca viaţa potrivit voii Tale, pentru ca să aflu în ea, în voia Ta, o lege morală imuabilă, pentru a-mi pleca voinţa proprie, egoismul meu, patimile mele, nechibzuinţa mea în faţa ei, a voii Tale.

„Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi" - pentru a putea primi cu recunoştinţă şi veneraţie viaţa mea întreagă, toate bucuriile ei şi toate tristeţile ei, toate frumuseţile ei şi toate suferinţele ei, drept daruri din mâinile Iui Dumnezeu, pentru a putea atinge cele mai înalte şi luminoase dimensiuni umane - nu la nivelul acelor lucruri care-mi irosesc nepreţuitul dar al vieţii.

„Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri" – pentru ca să fiu totdeauna plin de duhul iertării, de dorinţa de a-mi construi întreaga existenţă în jurul iubirii, pentru ca toate eşecurile mele, datoriile mele, păcatele vieţii mele, să-mi fie acoperite de strălucitoarea iertare divină.

„Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău" - pentru ca, oferindumă pe mine însumi voii tainice şi luminoase a Domnului, să pot birui orice ispită cu ajutorul Lui, cu osebire pe cea mai cumplită dintre ele, orbirea care întunecă lumea

şi viaţa, împiedicându-mă să văd în ele prezenţa lui Dumnezeu, orbirea care-mi răpeşte viaţa din mâinile lui Dumnezeu, înnegurând-o şi înrăind-o. Pentru a nu ceda forţei şi farmecului persoanelor rele, pentru ca să nu se cuibărească în mine însumi ambiguitatea şi perversitatea răului care se străduie totdeauna să poarte masca binelui şi să ia forma unui înger de lumină.

Rugăciunea Domnească se încheie cu o exclamaţie solemnă, care o încununează: **„Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci”** şi care cuprinde trei cuvinte cheie, trei sensuri biblice cheie şi trei simboluri principale ale credinţei creştine.

Împărăţia este aproape, a venit, ni s-a revelat: „s-a apropiat Împărăţia Cerurilor” (Matei 4, 17), „împărăţia lui Dumnezeu este înăuntrul vostru” (Luca 17, 21), „vie împărăţia Ta”. Dar cum? În viaţa, în cuvintele, în învăţăturile, în moartea şi învierea Domnului nostru Iisus Hristos, în viaţa Lui plină de o extraordinară lumină şi putere, în cuvintele Lui, care sunt o poartă spre cele mai înalte culmi, în învăţăturile Lui, care dau răspunsuri tuturor întrebărilor, şi, în cele din urmă, în acel sfârşit pământesc al Lui din care a izvorât totul - începutul unei vieţi noi pentru toţi cei ce cred în El.

Când vorbim despre împărăţia lui Dumnezeu nu vorbim despre o abstracţiune, nici despre viaţa de dincolo de viaţă, nici despre ceva ce se va întâmpla după moarte. Mai presus de orice, vorbim despre ceea ce ne-a vestit, ne-a făgăduit şi ne-a dăruit Hristos nouă, celor care credem în El şi-L iubim pe El: aceasta este „împărăţia” - întrucât nicicând n-a existat ceva mai bun, mai frumos, mai strălucitor şi mai minunat revelat, făgăduit şi dăruit oamenilor.

Aşa trebuie înţeleasă această primă parte: „Că a Ta este împărăţia...”. „...şi puterea”, spunem în continuare. Ce fel de putere poate avea cineva care a murit singur pe cruce, fără să se apere în nici un fel - cineva care nu avea „unde să-şi plece capul” (Matei 8, 20)? Să încercăm să-L comparăm cu cea mai mare putere de pe pământ. Indiferent de puterea pe care o poate dobândi un om, indiferent de forţele de care este înconjurat, indiferent de câţi supuşi are, vine şi acel moment inevitabil când tot ce are se va transforma în pulbere şi nu va rămâne nimic din ceea ce avea înainte. Dar El, cel „slab”, cel „fără putere” trăieşte, este viu; nimic şi nimeni, nici o putere a nimănui nu-I poate şterge amintirea din conştiinţa oamenilor de pretutindeni. Unii Îl părăsesc şi uită de El, dar apoi se întorc din nou la El, cuceriţi de alte cuvinte, de alte făgăduinţe. În cele din urmă însă, mai devreme sau mai târziu, revin la cartea sfântă care cuprinde cuvintele pe care le-a rostit El. Din această carte iradiază imaginea Celui ce a zis: „Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vadă, iar cei care văd să fie orbi” (Ioan

9, 39) a Celui care a spus: „Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiţi unul pe altul" (Ioan 13, 34), şi, de asemenea: „Eu am biruit lumea" (Ioan 16, 33).

Iar noi îi spunem Lui: „Că a Ta este împărăţia şi puterea... ”„... şi slava . Cât de iluzorie, scurtă şi fragilă este orice slavă în lumea în care trăim! Se pare că slava este lucrul pe care Hristos l-a căutat cel mai puţin. Dar dacă există o slavă profundă şi indestructibilă, aceea nu poate fi decât cea care se aprinde şi arde oriunde este El - slava bunătăţii, slava credinţei, slava nădejdii. Mai presus de toate, El este purtător de lumină, iradiind o lumină necunoscută pe pământ înainte de El.

Privindu-L, îl vom înţelege pe poetul care exclama: „El vorbeşte cu măreţia stelelor şi cu frumuseţea zorilor creaţiei!".
Înţelegem cu întreaga noastră fiinţă, nu numai cu intelectul, ce caută omul de-a lungul zbuciumatei sale existenţe, după ce însetează el în toiul luptei sale cu viaţa: omul tânjeşte să fie aprins de această lumină şi doreşte ca totul să strălucească de frumuseţe cerească, să fie plin de slava cerească a Domnului şi Mântuitorului său.

„Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci". Aici se încheie Rugăciunea Domnească.

Atâta timp cât ne vom aminti această rugăciune, atâta timp cât o vom repeat fără întrerupere, viaţa noastră va fi deschisă împărăţiei, va fi plină de putere, va străluci în slavă - iar întunericul, ura şi răul vor fi cu totul neputincioase.

Părintele Arsenie Boca – Lumina de pe munte

Astăzi aţi ascultat o parte din „Predica de pe Munte" a Mântuitorului.
- Ce minunat ar fi dacă ne-am putea şi noi strămuta peste veacuri în urmă şi să fim şi noi printre ascultătorii de atunci ai Mântuitorului.

Aşa gândeam odată, când eram mai mic. Dar dorul de copil nu m-a părăsit, ci s-a întărit. Poate că pentru dorul acesta a zis Iisus, înălţându-Se la Cer: „***Iată Eu cu voi sunt până la sfârşitul veacului***". Aşadar şi noi suntem contemporanii lui Iisus. De altfel numai aşa şi putem pricepe Evanghelia Sa, ca oarecum auzind-o de la El, văzându-L pe El trăind-o, căci tot trăirea rămâne cea mai bună tâlcuire. Ceea ce eşti vorbeşte mai tare decât ceea ce spui.

Astăzi, la începutul marelui post al învierii, Iisus ne învaţă despre aceste trei lucruri: despre iertare, despre post şi despre comorile din Cer, sau comorile eterne.

1. Despre iertare.

Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte: păcatele, greşelile, îngustimea vederilor, prejudecăţile, neştiinţa şi un lanţ cam lung, care prea cumplit ne strânge. Dacă Dumnezeu ni-1 iartă, cade lanţul de pe noi şi iarăşi suntem liberi. Dar ***Dumnezeu ne dezleagă lanţul nostru care ne chinuieşte, numai dacă dezlegăm, mai întâi noi, lanţul în care ţinem legaţi pe fraţii noştri. Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă.***

Mai mult: iertarea lui Dumnezeu e de aşa fel atârnătoare de iertarea noastră, încât, fără aceasta, rugăciunea noastră ni se întoarce în blestem. Căci zice: „***Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum iertăm şi noi greşiţilor noştri***". Deci dacă noi nu

iertăm, neîndurarea noastră întoarce cuvintele rugăciunii pe dos, fără să ne dăm seama, aşa:„Doamne nu ne ierta nouă, căci nici noi nu iertăm greşiţilor noştri", - ceea ce e un blestem.

Deci, în această privinţă, iertarea noastră atârnă mai mult de noi decât de Dumnezeu.

Dacă iubirea e porunca ce rezumă Scriptura, sigur că numai ea e chemată să pună capăt: judecăţilor, răzbunărilor şi a tot războiul cel ucigaş dintre oameni. ***Porunca aceasta, nu aştepta să o împlinească alţii întâi; împlineşte-o tu întâi, şi după tine se vor lua mulţi. Dar trebuie să ştii, dragul meu, că-i vorba de-o iubire fără margini, o iubire care iartă toate, lăsând judecata în seama lui Dumnezeu. O iubire care nu cade, la oricâte probe s-ar întâmpla s-ajungă.***

Primul care a iubit aşa a fost Iisus; iar dintre oameni numai aceia în care trăieşte Iisus: purtătorii de Dumnezeu. Porunca iubirii era şi în Vechiul Testament; dar aceia împlineau mai bucuros legea talionului. Deci pentru că n-a fost împlinită de aceea a zis Iisus: „***Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiţi unii pe alţii, precum Eu v-am iubit pe voi !***" Iar El a împlinit-o între oameni ca nimeni altul. Iisus n-a avut de lepădat pe nimeni - nici pe Iuda, căruia i-a zis „prieten", deşi venea cu sărutarea trădării. N-a lepădat nici pe călăii care-i băteau piroanele în mâini şi picioare şi-i îndesau spinii pe cap.

Deci dacă ţinem să rămânem creştini, trebuie să iubim pe toţi oamenii, ca Iisus, că numai aşa-i sigură şi e cu putinţă „iertarea din inimă", care, atunci, vine ca de la sine, uşor şi simplu, şi nici nu mai cade, chiar dacă ura ar răstigni-o pe toate crucile istoriei. - De altfel aceasta şi e suprema dragoste şi semnul divinităţii Sale. Cu această iubire grăia Iisus către oameni.

2. Despre post.

Iată ce ne învaţă Iisus: mai întâi însuşi a postit. Nu i-a trebuit, dar va zice cândva: „Pildă de viaţă v-am dat vouă !" ***Deci nouă ne trebuie post, pentru înfrânarea patimilor, pentru subţierea minţii, pentru sporirea în noi a Duhului Sfânt, care ne descoperă căile mântuirii. Postul ne ajută să înţelegem rosturile mai mari ale lui Dumnezeu cu omul. El e un toiag de drum prin viaţa aceasta cu trup pieritor spre veacul viitor, în care trebuie să ne deprindem de-aici.***

Dar să nu ţinem postul într-un înţeles îngust. Căci sunt unii care cred că a nu mânca carne, şi cele asemenea, ar fi tocmai de ajuns ca să se cheme că ai postit. Nu mănânci carne de porc, dar carne de om mănânci: clevetind, muşcând cu gura,

osândind cu vorba şi ucigând cu gândul. Postul nu e, mai ales în creştinism, numai un regim al stomacului. Avea şi sf. Pavel de aceştia, înguşti cu socoteala, cărora trebuia să le spună că: „nu stomacul sau mâncarea ne va pune pe noi înaintea lui Dumnezeu". A face din post numai o chestiune de stomac însemnează a îngusta rostul cu care a postit Iisus; - ceea ce ar fi o ocară. Deci iată şi înţelesul mai larg, chiar înţelesul pe care i 1-a dat Dumnezeu şi ni 1-a descoperit prin **Isaia proorocul**: Isaia 58:

„1. Strigă din toate puterile şi nu te opri; dă drumul glasului să sune ca o trâmbiţă; spune poporului Meu păcatele sale...
2. în fiecare zi Mă caută, căci ei vor să ştie căile Mele, ca un norod ce făptuieşte dreptatea şi de la pravila Dumnezeului său nu se abate. Ei mă întreabă despre legile dreptăţii şi li-e drag să se apropie de Dumnezeu,
3. zicând: De ce să postim, dacă Tu nu vezi ? La ce să ne mai smerim sufletul, dacă Tu nu iei aminte ? - Pentru că în zilele posturilor voastre vă găsiţi de lucru şi asupriţi pe supuşii voştri.
4. Spre judecăţi şi sfadă postiţi şi bateţi cu pumnul pe cel smerit; nu postiţi cum se cade zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus.
5. Oare postul acesta îmi place Mie ? De ţi-ai încovoia ca un cerc grumazul tău şi ţi-ai aşterne sac şi cenuşă, nici aşa nu se va chema post."

- Oare de ce zice aşa ? - Fiindcă nu e bun rostul cu care e făcut. Oamenii implică pe Dumnezeu în vrajbele lor, fac slujbe ca să li se izbândească gândul şi să li se facă pe plac aranjamente pământeşti, -care, de multe ori sunt nedreptăţi asupra altora. Fii sigur că Dumnezeu îţi poartă de grijă şi în amănuntele vieţii şi nu va lăsa dreptatea ta, dacă o ai.

„6. Ştiţi voi postul care-Mi place Mie ? zice Domnul. Rupeţi lanţurile fărădelegii, dezlegaţi legăturile nedrepte, daţi drumul celor asupriţi şi sfărâmaţi jugul lor.
7. împarte pâinea ta cu cel flămând, primeşte săracii în casa ta; pe cel gol îmbracă-1 şi nu te ascunde de cel de-un neam cu tine.
8. Atunci lumina ta va răsări ca zorile şi se va grăbi tămăduirea ta şi slava lui Dumnezeu te va înconjura.
9. Atunci vei striga şi Domnul te va auzi şi încă grăind tu, va zice: aici sunt! Şi vei lepăda de la tine asuprirea, arătarea cu degetul şi vorba fără rost.
10. Dacă vei da flămândului pâine din sufletul tău, şi vei sătura sufletul cel amărât, lumina ta va străluci în întunerec şi bezna din tine va fi ca miezul zilei.
11. Domnul îţi va fi mereu povăţuitor şi va sătura sufletul tău şi în pustie. El va da tărie oaselor tale şi vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată.

12. Pe dărâmăturile tale vechi vor fi zidiri din nou, vei pune temelia cea străveche, şi te vei chema tocmitor de spărturi şi înnoitor de drumuri, ca ţara să se poată locui."

Iată cum vede Domnul nevoinţa postului: tot ca o împlinire cu lucrul, o trăire a iubirii de oameni. Dar lucru vrednic de luat aminte din cuvântul acesta sunt urmările unui atare post; urmări cu refacerea sufletului tău şi urmări pentru o ţară de oameni. De bună seamă că un atare post, ţinut la o înălţime de vederi, e un egal al rugăciunii neîncetate, care, amândouă reţin pe Dumnezeu în zidire şi scot afară pe draci.

3. Comori veşnice

A treia învăţătură pe care ne-o dă Iisus e aceasta: „Adunaţi-vă vouă comori în Cer", căci acolo nu au soarta comorilor primejduite de pe pământ. - Poate că unii iarăşi au nedumeriri despre existenţa cerului. Nu cumva cerul ăsta e o ficţiune, creat de neputinţa rezolvării fericirii aici, şi acum, pe pământ ? - Şi de aceea e amânat şi închis într-o împărăţie metafizică ! - Nu ne trebuie nici un „Cer"; tot ce dorim e aici „pe pământ!" vor zice alţii dintre ei.

- Sigur că da; dar dacă nu eşti cu Iisus pe munte, din crisalida ta de carne, n-ai nici o vedere spre larg, nici o geană de cer, nici o revelaţie de Duh. E povestea cu puiul care n-a vrut să iasă din găoace, pe motiv că nu este altă lume, mare şi cu soare, afară de găoacea lui. Aşa-s şi unii oameni.

Pentru rezolvarea greutăţii acesteia folosesc aci şi cugetarea unor gânditori ai vremilor noastre. Iată ce zice primul: „***E firească necesitatea ideală de-a descoperi în sfera veşniciei cheia cunoaşterii pentru lumea naturală, dependentă cu desăvârşire de cea transcendentă. Lumea aceasta e plină de contraste, de paradoxuri inexplicabile pentru mintea omenească. Lumea văzută poate fi explicată numai prin cea veşnică, dumnezeiască, dar exclusiv cu ajutorul unei fiinţe mijlocitoare, aparţinând ambelor lumi.***" (VI. Soloview, Ausgewälte Werke t. 3, p. 151). Iar celălalt zice: „***Umanismul voia să înlăture tot ce era greu, problematic şi tragic în om, pentru a-1 face fericit pe pământ. Dar aceasta e numai negarea omului, ca a unei fiinţe aparţinând la două lumi, ca părtaş al lumii necesităţii naturale şi al împărăţiei libertăţii supranaturale. îndată ce Dumnezeu e înlăturat şi omul divinizat, omul cade în subomenesc, pentru că omul rămâne om cu adevărat, numai până ce este fiul, sau „chipul şi asemănarea lui Dumnezeu***". (N. Berdiaeff „Antropodicee" în „Gestliches Cristentum" v 2 pp. 272-5).

Deci trebuie postit şi de acel desfrâu al minţii, care caută să se ascundă de Dumnezeu (Geneza 3,8), căutând să-I năruie Cerul, să despartă lumea de El, pentru desfrâul ei cu pământul.

Mintea fără har e o făclie stinsă. Dar când în suflet se arată zorile, ne vom da seama că viaţa noastră, trăită numai pământeşte, e o călătorie în pierdere şi nu ne putem apăra comorile. Deci de bună seamă că le vom da de bună voie. Numai dându-le de bună voie le schimbăm valoarea strămutând-o unde n-o mai fură nimeni, şi: „***Unde va fi comoara noastră, acolo va fi şi inima noastră***".

Dar cu adevărat comoara, mai de preţ decât lumea, e însăşi persoana lui Iisus, care se face nu numai contemporanul nostru în vreme, dar se face şi suflet al sufletului nostru; se face şi viaţa noastră, se face şi mintea noastră. Atunci, - zice Scriptura şi Părinţii - „***veţi avea mintea şi simţirea care erau în Iisus***" (Filipeni 2,5).

De aceea zicem că numai viaţa însăşi a lui Iisus explică Evanghelia Sa cel mai bine. Ca s-o înţelegem şi noi, e limpede că ne trebuie Acelaşi comentar: Lumina de pe munte.
- Şi o putem avea !

Prislop. 6.III.49.

Părintele Sofian - Predică foarte folositoare la intrarea în Postul mare: "Fraţi creştini, nu vă revoltaţi împotriva postului. Primele 3 zile e mai greu, dar apoi începi să simţi efectul binefăcător…"

Postul fără smerenie, fără paza gurii şi fără iertare e o amăgire

"Postul este foarte bun, dar numai dacă e smerit, altfel poţi să mori de foame, tot degeaba. Diavolul nu mănâncă deloc, dar e diavol, pentru că nu are smerenie. Smerenia este mai mare decât postul. […] Se spune că cineva purta pe umăr un băţ de care legase doua desagi. În faţă avea desaga cu păcatele altora, iar în spate era desaga cu păcatele lui. Şi el lua păcatele din desaga din faţă şi le împrăştia peste tot, toţi erau păcătoşi, numai el nu, pentru că desaga lui era în spate şi nu-şi vedea păcatele lui. Fiecare avem sărăcia noastră, fraţi creştini, să nu uităm acest lucru. Mândrul se predica pe el (toţi au defecte, numai el nu), iar smeritul se vede pe el însuşi mai înnegrit decât toţi, pentru că îşi vede numai păcatele sale. Noi ştim ce e smerenia, dar numai teoretic; practic, cădem la acest mare examen al smereniei. Să învăţăm să fim smeriţi cu inima. Nu plecăcioşi şi plini de cuvinte dulci, dar plini de falsitate şi de orgoliu pe dinăuntru, ci smeriţi cu inima, blânzi, o smerenie autentică şi atunci nici cuvântul tău nu o să fie aspru şi tăios".

***

“Mulţumesc bunului Dumnezeu că iată, după doi ani şi mai bine de când lipsesc de aici [în anii 1978 - 1979 Părintele Sofian a pictat catedrala din Homs şi biserica din Hama, Siria.], mă pot bucura să vă văd din nou şi mă bucur când vă văd cu câtă evlavie veniţi aici să vă rugaţi lui Dumnezeu. Se bucură duhul meu, sărmanul…

Acolo unde am fost plecat, am dus dorul acestor sfinte slujbe… Sirienii sunt oameni primitori, dar nu ca dumneavoastră. De aceea, cu adevărat vă spun, mi-a fost dor de dumneavoastră. Am stat acolo atâta timp, dar nu am văzut pe nimeni plângând lângă o sfântă icoană, aşa cum am văzut aici… Vă mulţumesc şi pentru rugăciunile dumneavoastră pentru cei înstrăinaţi. Acolo sunt multe necazuri şi multe primejdii şi am avut multă nevoie de rugăciunile dumneavoastră. Duhul Sfânt ne ocroteşte pe toţi şi răspunde cu dragoste la dragoste.

Şi acum, un cuvânt despre post, fraţi creştini. În seara aceasta se lasă sec, iar de mâine intrăm cu ajutorul lui Dumnezeu în perioada postului dinaintea sfintei Învieri. Când cineva pleacă la un drum lung, se aprovizionează cu toate cele necesare, ca să fie asigurat pe timpul călătoriei lui şi să nu aibă piedici sau neajunsuri în ceea ce are de gând să săvârşească. Aşa şi noi, facem o lungă călătorie, deşi ni se pare că stăm pe loc, fizic, însă facem o călătorie în duh, pe un drum care merge mereu la deal, un drum obositor… Dealul către care mergem este Golgota, acolo ne vom întâlni cu Domnul Iisus - Iisus care merge cu crucea în spate, plin de râne, plin de sânge, mereu blestemat şi înjurat, El, care dezleagă şi ridică păcatele lumii. Către acest deal, către această culme a nevoinţelor începem noi să urcăm, de mâine dimineaţă, pe calea sfântului şi marelui Post.

Ce este postul? Postul înseamnă în primul rând înfrânare. Vă atrag atenţia asupra acestui lucru: dacă mănânci o mâncare foarte bună de post şi mănânci bine, ai încălcat postul. […]

De asemenea, vă atrag atenţia că cel ce posteşte de bucate, posteşte zadarnic dacă postul lui nu este însoţit şi de postul celălalt, sufletesc: postul de rele. Postul de rele, postul de păcate este obligatoriu, mai ales postul gurii. De pildă, dacă bârfeşti, chiar dacă nu mănânci nimic, tot în iad te duci.

Cine osândeşte pe altul, acela e mai vinovat decât cel care nu posteşte, pentru că intră în drepturile lui Dumnezeu. De aceea Părinţii ne îndeamnă mai ales la acest post al gurii, cum spune psalmistul: „Pune, Doamne, pază gurii mele“ [Psalmul 140, 3]. O vorbă odată spusă, nu mai poţi fi stăpân pe ea. Zboară de la tine şi este mereu comentată şi răstălmăcită în toate chipurile. De aceea, ţine-ţi-o pe loc, mai ales când e vorba de un cuvânt rău. ***Sfântul Ioan Gură de Aur spune că de asta***

sunt dinţii şi buzele în faţa limbii, ca doar-doar vom putea înfrâna această limbă şi Doamne, Doamne, cât venin şi cât vicleşug ştie ea să verse de multe ori! Citiţi în seara asta epistola Sfântului Iacov, să vedeţi ce ne îndeamnă el să facem ca să ne ţinem în frâu limba plină de răutate. Limba clevetitoare pe mulţi a lipsit de plata ostenelilor lor - e bine să nu uitaţi aceasta.

Tot aşa gândurile, imaginile, aducerile aminte de păcat, toate acestea atacă postul şi-l strică. Aşa că vă îndemn să fiţi foarte atenţi şi la postul simţurilor, adică să închidem toate uşile prin care poate intra păcatul în noi, pentru că acesta este rostul postului, fraţi creştini: să închidem uşile prin care intră păcatul, să stârpim adică tot răul din noi.

Şi mai este încă un lucru. Evanghelia de astăzi ne-a vorbit despre post [Matei 18,23-35, a datornicului nemilostiv.]. Şi Iisus spune aşa: „Dacă nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru cel din cer nu va ierta vouă greşalele voastre”[Matei 6,14-21; Marcu 11, 26.].

Simplu şi precis, condiţionat. Postul şi toate nevoinţele, toată truda noastră pentru mântuire este primită cu această condiţie: să fim, interior, în pace; în pace cu Dumnezeu, cu semenii şi cu noi înşine.

Îmi spunea odată un părinte bătrân din munţii Neamţului: „Părinte, nu se poate face rugăciune cu ciudă”. Adică atunci când în loc să te rogi, eşti mereu în dialog cu cel ce ţi-a făcut un rău şi te cerţi cu el şi îl urăşti în inima ta, degeaba te rogi şi degeaba posteşti, nu ai parte de iertare. În rugăciunea Tatăl nostru, ne angajăm noi înşine: „Doamne, iartă-ne, precum şi noi iertăm”. Şi dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă pe noi, Iisus ne spune foarte precis acest lucru. Trebuie să fim în pace cu toţi, dacă vrem ca postul nostru să fie bine primit de Dumnezeu şi să avem iertare.

Postul este întemeiat de Dumnezeu odată cu lumea, fraţi creştini: primii oameni au primit porunca postului. Toţi sfinţii din Vechiul Testament şi toţi sfinţii din Noul Testament au împlinit această poruncă a postului. Iisus însuşi posteşte şi El. Postul este cu adevărat un dar ceresc, nu o povară. Postul era pentru sfinţi o mare bucurie - şi aşa ar trebui să fie şi pentru noi.
Bolnavii, dacă postesc, se vindecă mai uşor, este un fapt recunoscut şi de medicină. Bătrânii care postesc duc o viaţă mai senină. Copiii care postesc se dezvoltă altfel, capăta mai multă înţelepciune - deşi copiii, bătrânii şi bolnavii au dezlegare din partea Bisericii, sunt scutiţi de post. Dar şi ei pot posti, le va prinde bine.

Era la noi un doctor, vestit pe aici… Postea el însuşi şi vindeca pe cei bolnavi prin post: 40 de zile de post. Şi vindeca boli de ficat, boli de inimă, mai ales boli de nervi. Venea lumea la el ca la o minune. Şi el îi punea pe toţi la post. 40 de zile de post şi se vindecau oamenii şi nimeni nu se mai ducea la medici, la farmacişti. Şi prin asta şi-a făcut o ceată de duşmani teribili, mai ales că el nu lua bani, iar celorlalţi nimeni nu le mai deschidea uşa. A fost invitat la Academia Franceză să ţină o conferinţă, să vorbească despre post şi în noaptea dinaintea conferinţei "i-au făcut de petrecanie", cum spune romanul. Confraţii săi - să mă ierte medicii care sunt aici - au avut grijă ca geamurile şi uşa să fie ermetic închise la hotelul unde era el cazat; şi a murit a doua zi pe la 10, în ziua când trebuia să-şi expună principiile sale de vindecare. Aşa a murit un om care a vindecat foarte multă lume. Gelozia, invidia este cea mai cumplită otravă, fraţi creştini.

Aşadar, postul ajută şi la vindecarea noastră trupească. Vindecă foarte multe boli trupeşti. Noi ne temem de post, dar de regimul medical nu ne temem. ***Cum spune Sfântul Ioan Scărarul: „Oamenii se tem mai mult de câini, decât de Dumnezeu. Cine pleacă la furat, nu se teme de Dumnezeu, dar tremură dacă latră un câine" [Sfântul Ioan Scărarul, Scara, treaptă I.].***

Nu aşa, fraţi creştini. Postul este o regulă de aur pentru buna noastră orânduire, şi trupească şi sufletească. E regula regulilor. Noi avem nevoie mai ales de vindecarea sufletului - de aceea, este de mare folos să postim. Şi cei vechi au postit. Citiţi cartea lui Iona, să vedeţi cât de aspru era postul păgân. Când au postit cei din Ninive, au postit de la împărat până la ultimul animal - şi animalele posteau. Şi când a văzut Dumnezeu aşa ceva, s-a milostivit îndată de cetate. Şi ei erau păgâni, iar noi, creştini de două mii de ani, ne revoltăm, ocărâm: „Iar post? Iar n-am voie să mănânc cutare sau cutare? Ce-i cu atâta post?! Dacă posteşti, slăbeşti, ai dureri de cap, nu poţi munci".

Nu-i chiar aşa, fraţi creştini! Sfântul Teodosie cel mare 30 de ani n-a mâncat decât pâine din Sfânta Împărtăşanie şi a trăit 107 ani! Când mânca şi puţine zarzavaturi, era sărbătoare. Şi avea grijă de mănăstire şi avea în curtea mănăstirii trei spitale, de care trebuia să se îngrijească. Noi nu ne putem închipui cât de uşor şi cât de plăcut şi cu câtă bucurie posteau aceşti sfinţi! Şi astăzi sunt foarte mulţi călugări care postesc câte o săptămână întreagă, alţii postesc câte 40 de zile şi nu trăiesc decât cu Sfânta Împărtăşanie. Dar nu numai călugării. A venit odată la mine, într-o Joi Mare, un muncitor, să se împărtăşească. L-am întrebat: „Ai postit ceva"? Mi-a răspuns: „Părinte, de luni până acum, n-am mâncat nimic". „Lucrezi"? „Da". „Unde lucrezi"? „Încarc vagoane cu piatra". Şi nu mâncase nimic, de luni.

Aşa că, fraţi creştini, nu vă revoltaţi împotriva postului. Maica Domnului a postit şi toţi apostolii şi toţi sfinţii din calendar au fost mari postitori - şi pentru post total, al sufletului şi al trupului, ei au avut nişte bucurii extraordinare. Ştiţi cum e cu postul? Primele trei zile e mai greu - e un fel de grevă a organismului - dar pe urmă aproape uiţi că posteşti şi începi să simţi efectul binefăcător. Simţi cum se repară în tine toate mădularele betegite, pentru că dacă te îmbuibi prea mult, chiar şi cu mâncare de post, simţi cum se răzbună organismul tău şi încet-încet, depui armele, te doare ba ici, ba colo…

În rânduiala noastră, copiii, bătrânii, bolnavii şi cei ce lucrează în medii toxice nu sunt obligaţi să postească. Este această libertate: cum vor ei, să postească sau să nu postească. Dar dacă nu vor să postească, să spună la spovedanie, ca să ia binecuvântare, pentru că binecuvântarea le va spori puterea. Biserica nu este tiran şi Dumnezeu nu vrea să ne ucidă cu postul, ci să strunim în noi aceste apucături rele. Şi totodată, ne reparăm şi sănătatea noastră. Biserica este numită şi spital pentru bolile sufleteşti. Fiecare boala fizică are un substrat sufletesc. Oboselile nervoase, spaimele, abuzurile, mânia, mândria, toate acestea ne atacă profund înlăuntrul nostru, se varsă aceste toxine în fiinţa noastră şi ne amărăsc viaţa cea dinlăuntru. De aceea, postul dumneavoastră trebuie să fie complet. Un post de mâncare, dar şi post de toată această răutate omenească.

Fiţi foarte atenţi ca nu cumva prin postul acesta fizic să-l pierdem pe cel sufletesc. Păziţi-vă, să postiţi şi cu inima şi cu această hotărâre de a vă curăţi pe dinăuntru. Mai ales gura şi ochii şi limba să postească, altfel pierdem toată osteneala postului. Păziţi-vă de aceste răutăţi ale gurii şi ale inimii, care spurcă omul cel dinlăuntru. Unul nu mănâncă de dulce, dar îl mănâncă pe celălalt, îl sfâşie ca un lup. Altul posteşte, dar nu vorbeşte ani de zile cu vecinul său cu colegul de la serviciu. Nu aşa. Împăcarea e prima fapta bună pentru post. Împăcaţi-vă unii cu alţii. Nu aşa: „Cum, să mă plec eu? El mi-a făcut, el mi-a zis…”. Nu, nu aşa! Pleacă-te tu, smereşte-te tu, calcă-ţi tu pe inimă, că va fi spre folosul tău. Împăcarea este o condiţie dumnezeiască, fără de care postul rămâne o osteneală zadarnică şi suntem pierduţi, fraţi creştini.

Postul înseamnă mai ales această abţinere de la orice faptă rea, de la orice gând păcătos. Suntem temple ale Duhului Sfânt, fiinţă omenească este biserica, este o biserică extraordinar de preţioasă şi aceste răutăţi ne spurcă, fraţi creştini. Spune undeva Sfântul Pavel: „De va batjocori cineva acest templu, îl va sfărâma Dumnezeu pe el…“ [1 Corinteni 3,17.].

Acest templu este trupul nostru. Să ne păzim de această sfărâmare a noastră şi să postim cu umilinţă, cu dorinţa de a fi mai buni, mai curaţi, mai iertători. Să fim noi înşine ca nişte lumini - ca să ne putem apropia de marea lumină a Învierii, să fim nişte locaşuri curate, în care să aibă loc Dumnezeu în noi.

Foarte mulţi încalcă acest post. Sunt părinţi care nu postesc şi nu-i lasă nici pe copii să postească: „Te-ai prostit, cum să posteşti? Nu mai poţi, pierzi examenele”! Nu-i aşa. Dimpotrivă, postul luminează mintea, postul e o mare bucurie pentru trupul nostru. Dacă ne abţinem să mâncăm de câte ori vrea gura, se reînnoieşte organismul. Chiar dacă ne este foame, mai răbdăm puţin. Pentru că postul este poruncă, fraţi creştini. Şi trebuie să plinim aceste porunci.

Dacă încalci postul, îl încalci în contul tău. Pentru că orice faptă bună sau rea este înscrisă undeva de Cel care ţine „contabilitatea” vieţii noastre, Acela care ne-a spus că în ziua judecăţii, omul va fi tras la răspundere pentru orice cuvânt rostit în deşert, prostii, spurcăciuni, murdării şi orice cuvânt deşert. Şi e cumplit, fraţi creştini! Dacă vom da seama pentru fiecare cuvânt deşert, desigur şi celelalte fapte vor fi surprinse undeva, într-o „contabilitate” foarte precisă: orice faptă, fie bună, fie rea. Nu vom putea scăpa, fraţi creştini, de acest examen de la sfârşitul vieţii noastre - şi nu ştim când va veni acest examen. Îl dăm în faţa unei comisii cumplite, în care Judecătorul suprem este Însuşi Dumnezeu, Cel care le ştie pe toate. Iar în Împărăţia luminii, binele nu poate fi amestecat cu răul.

Postul înseamnă în primul rând cumpătare continuă, fraţi creştini, cumpătare. Eu, de pildă, am învăţat de la un cal cum se poate posti de băutură. I-am umplut ciutura de mai multe ori şi-i plecam capul în ciutură, rugându-l să bea şi n-a mai vrut să bea cu nici un chip. Adică ceea ce este saturaţie peste măsură, aceasta este păcat. Să te înveţi să mănânci simplu, să ai doar strictul necesar pentru viaţa ta. Plusul de orice fel, e păcat; luxul de care te poţi lipsi, e păcat. Adică saţiul vostru să nu depăşească măsura bunei cuviinţe. Asta vrea Iisus să ne spună.

Nimeni să nu flămânzească pentru săturarea ta. Eu mănânc şi mă ghiftuiesc, iar altul rabdă de foame. Totdeauna să ne gândim şi la altul, pentru că dacă toţi ne rugăm cu Tatăl nostru, [atunci] ne socotim toţi fraţi, având fiecare dragoste şi grijă de fratele lui, grijă de părinte pentru fiecare din semenii lui. Mântuitorul Hristos, în Evanghelie, stăruie asupra acestei griji exagerate pentru existenţa noastră. Pentru existenţa aceasta pământească, noi avem nevoie de foarte puţine lucruri. Şi este nevoie de cumpătare în viaţă - aceasta era şi înţelepciunea celor vechi: să te scoli puţin flămând de la masă - ca să fie loc pentru a mai mânca.

Sfântul Eftimie cel mare mânca în fiecare zi, dar mânca foarte puţin. El nu postea ca Sfântul Macarie, dar avea aceeaşi smerenie adâncă. El spunea aşa: „Dacă posteşti mult, mai ales fără blagoslovenie, se poate ascunde în tine acel fariseu făţarnic, care nu-i place lui Dumnezeu şi plata ta o înghite mândria din tine”.

Adică, în toate, să mergi pe calea de mijloc. Acest discernământ să-l ai întotdeauna. De pildă: să nu dai totul la săraci, dacă plâng de foame copiii tăi - dar pe ei să nu-i îmbuibi, bineînţeles. Sau posteşti până eşti gata să mori de foame, dar judeci pe altul care nu posteşte. Este foarte greşit. Postul este foarte bun, dar numai dacă e smerit, altfel poţi să mori de foame, tot degeaba. Diavolul nu mănâncă deloc, dar e diavol, pentru că nu are smerenie. Smerenia este mai mare decât postul.

Aşadar, fraţi creştini, să reţinem mai ales această dreaptă socoteală, să nu greşim nici prin căderile de-a stânga, în păcatele murdare care mânjesc viaţa noastră, nici prin căderile de-a dreapta, de exemplu prin trufie sau printr-un post fără socoteală dreaptă. Faceţi aşa, fraţi creştini. Cine posteşte tot postul, până la Paşti, e tare bună mâncarea de Paşti… Cine nu posteşte, parcă nu are nici o bucurie la sărbătoarea cea mare a Învierii.

Grijiti-vă de viaţa dumneavoastră lăuntrică, pentru că nu ştim zilele în care Dumne-zeu ne va chema pe fiecare şi în ceea ce ne va găsi, în aceea vom fi judecaţi. Lucraţi la mântuirea dumneavoastră, cu dragoste de Dumnezeu şi cu scârbă pentru păcate, căci „diavolul ca un leu se mişcă prin văzduh, căutând pe cine să înghită“ [1 Petru 5,8.]. Poruncile lui Hristos nu sunt imposibile pentru noi, de vreme ce le-au împlinit sfinţii - aceşti titani ai vieţii duhovniceşti, smeriţi cu duhul, dar atât de înalţi prin smerenia vieţii lor. Şi trebuie să plinim şi noi aceste porunci, altfel ne înrăim şi devenim ca nişte fiare, dacă nu ne străduim să mergem pe calea sfinţilor Părinţi, cu duh de bunătate, de dragoste, de pace, duhul păcii creştine, fără de care pământul acesta devine un adevărat iad. Să postim aşadar, post bine plăcut Domnului, post de mâncare, post de băutură, post de orice răutate. Aşa să ne ajute bunul Dumnezeu! Amin.

***

Legat de acest post, nu uitaţi, fraţi creştini, porunca iertării vrăjmaşilor. Sunt mulţi care postesc şi vin să plătească nişte pomelnice aici, la noi, să ne rugăm noi „să-l trăsnească Dumnezeu pe cutare”. Noi nu putem face asta. Porunca este să-i iertăm pe duşmanii noştri şi să ne rugăm pentru ei. Sfinţii au împlinit la adânc această

poruncă, se rugau chiar şi pentru cei care-i junghiau. Dacă ne lăudăm că suntem creştini, trebuie să împlinim neapărat această poruncă, să ştim să ne asumăm aceste înfrângeri personale, acest sacrificiu lăuntric, aceste virtuţi care ni s-au transmis de la sfinţii Părinţi. Sfinţii aceştia, după ce s-au biruit pe ei înşişi, au rămas ca nişte exemple demne de urmat pentru noi, cei de azi.

Când ierţi un duşman, el este cel umilit, pentru că a fost rău cu tine, nu tu. Tu eşti cel câştigat, pentru că ai câştigat cu adevărat pe dinlăuntru, în sufletul tău. Dacă nu-l ierţi, eşti mereu în dialog cu el, chiar şi la rugăciune, te cerţi cu el, în loc să te gândeşti la Dumnezeu, te chinuieşte acest dialog lăuntric. Dacă îl ierţi, câştigi un har din partea lui Dumnezeu şi scapi şi de acest zbucium grozav.

Numai clipa de faţă este a noastră, fraţi creştini; viitorul este necunoscut, iar trecutul este consumat. Numai clipa de faţă e a noastră. Doamne fereşte, nu ştim când ne aşteaptă sfârşitul. Ieşim afară şi cădem de un atac de inimă. Toţi murim, fraţi creştini. Să ne împăcăm de aici cu Dumnezeu, că El ne va judeca. Doamne fereşte, să nu ajungem să auzim: „Nu vă cunosc pe voi” [Matei 25,12.]. Amintiţi-vă de acel Dismas, tâlharul de pe cruce, care s-a umilit şi s-a mântuit. Asta ne trebuie şi nouă, această umilinţă sinceră, acest regret că suntem aşa de ticăloşi şi să facem tot ce putem ca să ne schimbăm cu adevărat. Să ne smerim şi trupul acesta, punându-l la caznă, la rugăciune, la mătănii, la post. Pentru că greşim şi cu trupul, nu numai cu sufletul.

Rostul omului pe pământ este să facă cât mai multă bucurie celuilalt. Orice bucurie făcută altuia se întoarce asupra ta. Dumnezeu nu rămâne dator niciodată. La fel, orice rău făcut altuia se întoarce asupra ta. Fiecare e liber să-şi trăiască viaţa cum doreşte, dar Dumnezeu răsplăteşte fiecăruia după faptă. Răul duce la rău şi binele la bine. Nu e faptă fără răsplată, chiar dacă ni se spune că nimeni nu ştie nimic de faptele noastre. În ziua cea mare a Judecăţii - şi nu e departe această zi, e ziua când toţi murim şi când toţi ne vom întâlni cu aceste realităţi - vom da seama de toate faptele noastre, până şi de gândul deşert. E cumplit, fraţi creştini!

Sunt unii care încep de mâine un post foarte nevoitor, una, doua, trei zile nu mănâncă nimic. Dar aveţi grijă ca acest post să fie însoţit de rugăciune, de cumpătare şi de abţinere de la toate formele răului. Dacă posteşti, dar te mânii, eşti nervos, nu ai câştigat nimic din postul tău. Te-a atins cineva în metrou şi eşti gata să-l plesneşti pe loc. Sau se întâmplă în tramvaie să te calce cineva pe picior, din greşeală - dar suntem toţi foarte suspicioşi, foarte nervoşi, foarte greu de convins să iertăm.

Iertarea aceasta, dacă nu se întâmplă îndată după ceartă, e foarte greu de împlinit mai târziu. O supărare veche e ca o boală cronică. Cu cât trece mai mult timp, cu atât se adânceşte mai mult ura şi duşmănia. Când sunteţi împricinaţi cu cineva, e bine să vă împăcaţi îndată, fraţi creştini. „Să nu apună soarele în mânia voastră” [Efeseni 4,26.], cum spune Sfânta Scriptură. Iertarea aceasta să fie nu ca pe hârtie, ci sinceră, din inimă, altfel nu ajută la nimic. Iar dacă sunt oameni străini de Dumnezeu, luaţi-i cu binişorul şi cu limbajul pe care-l folosiţi zilnic, în problemele de serviciu, nu în limbajul bisericesc. Spuneţi-i „scuză-mă, dragă”, că poate de iertare nu ştie, înţelege mai greu. Cere-i scuze, în loc de iertare, vorbeşte-i pe limba lui.

Se spune că cineva purta pe umăr un băţ de care legase două desagi. În faţă avea desaga cu păcatele altora, iar în spate era desaga cu păcatele lui. Şi el lua păcatele din desaga din faţă şi le împrăştia peste tot, toţi erau păcătoşi, numai el nu, pentru că desaga lui era în spate şi nu-şi vedea păcatele lui. Fiecare avem sărăcia noastră, fraţi creştini, să nu uităm acest lucru. Mândrul se predica pe el (toţi au defecte, numai el nu), iar smeritul se vede pe el însuşi mai înnegrit decât toţi, pentru că îşi vede numai păcatele sale. Noi ştim ce e smerenia, dar numai teoretic; practic, cădem la acest mare examen al smereniei. ***Să învăţăm să fim smeriţi cu inima. Nu plecăcioşi şi plini de cuvinte dulci, dar plini de falsitate şi de orgoliu pe dinăuntru, ci smeriţi cu inima, blânzi, o smerenie autentică şi atunci nici cuvântul tău nu o să fie aspru şi tăios. Când spui ceva, chiar un cuvânt de folos, cu ton poruncitor, cu autoritate [agresivă], nu poţi fi ascultat. Lucrul care este al lui Dumnezeu, e cu blândeţe, cu smerenie, cu rugăminte.***

“Exemplele atrag” - spuneau cei vechi, romanii. Sunt învăţături foarte puternice, fără cuvinte. Noi, de obicei, scoatem aşa, din fiecare buzunar, câte un sfat - bineînţeles pentru celălalt. Dar nu uitaţi că diavolul e cel mai mare teolog. „Te ştiu cine eşti: eşti Fiul lui Dumnezeu”[Luca 4,34.] - dar tot diavol rămâne. În Evanghelie, Mântuitorul ne spune limpede: „Nu cel ce ştie, ci cel care face, mare se va chemă în Împărăţia lui Dumnezeu“[Matei 5,19.] .

Tot Patericul este bazat pe fapte, fraţi creştini. Cel de la cină, care n-avea haină curată, a fost scos afară şi pedepsit. Să fim foarte atenţi la viaţa noastră!

Nouă ni se pare de multe ori că suntem aşa, de capul nostru, pe pământ, dar nu-i deloc aşa. Acest examen din urmă va fi categoric şi definitiv şi fără ocolişuri, nu ca la examenele acestea pământeşti. Acolo se va vedea omul foarte exact, ceea ce este el. Şi dacă pentru fiecare gând deşert vom da seamă înaintea lui Dumnezeu, d-apoi pentru toate faptele şi ticăloşiile pe care le facem de-a lungul vieţii noastre! Sfântul

Pavel spune undeva un cuvânt foarte îngrijorător: „Nu vă înşelaţi, fraţilor, în Împărăţia lui Dumnezeu nimic necurat nu intră”. Să lucrăm mereu la această haină a sufletului nostru, ca s-o curăţim pe cât se poate. Nu vă îngrijiţi chiar aşa de mult de ziua de mâine. Să nu uităm pe bogatul din Evanghelie care şi-a pierdut sufletul, în schimbul bogăţiilor lui.

Orice om cu adevărat mare se caracterizează în primul rând prin umilinţă faţă de Dumnezeu şi prin smerenie faţă de semeni. Nu uitaţi că vameşul, primind batjocură, s-a dezbrăcat de toate păcatele sale. Sunt unii care, după foarte multe osteneli, cad într-o mândrie cumplită. Dacă harul lui Dumnezeu îi ajută să se trezească din căderea lor, sunt salvaţi. Sau dacă găsesc un duhovnic care să-i ajute să scape de această ispită, sunt salvaţi. O să vedeţi la Suceviţa pictată „Scara”, după Scara Sfântului Ioan Scărarul - şi mulţi cad din vârful scării din pricina acestei mândrii. O să vedeţi acolo, această imagine. Şi o să mai vedeţi în partea dreaptă o mulţime de îngeri care vin în zbor şi se opresc să asiste la această luptă crâncenă, dintre noi şi diavoli - sunt diavoli cu nişte ţepuşi, care caută să ne îndemne mereu la patimi.

În timpul acesta, cât staţi aici şi vă aşteptaţi rândul la miruit, sau staţi la alte cozi, nu pierdeţi timpul, fraţi creştini. Gândiţi-vă la ceea ce aţi auzit aici şi mai ales rugaţi-vă în taina inimii dumneavoastră, pentru că numai astfel timpul trece repede şi cu folos. Să ne învăţăm să ne rugăm mai mult, pentru că rugându-ne, intrăm în dialog cu Cineva care ne poate ajuta cu adevărat. Spuneţi rugăciunile pe care le ştiţi pe de rost şi mai ales spuneţi această rugăciune scurtă şi foarte cuprinzătoare:
„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul” (sau „păcătoasă”).

Iar acasă, puneţi mâna pe Noul Testament şi începeţi a citi din Evanghelie, ca să cunoaşteţi bine viaţa lui Iisus şi învăţăturile Lui. Şi nu numai aşa, doar să le cunoaşteţi, ci să vă însuşiţi ca pe nişte principii aceste sfaturi şi porunci ale Lui, adică să le trăiţi. Citiţi, fraţi creştini, pentru că omul are nevoie şi de nişte temeiuri intelectuale, ca să ştie pentru ce crede aşa, pentru ce trăieşte aşa, pentru ce se înfrânează de la anumite lucruri.

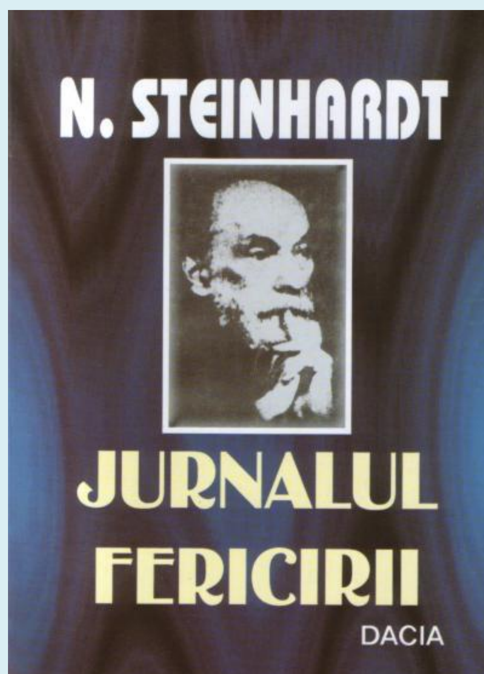
Cum vă spuneam, exista o rânduială a acestui post. Postul e recomandat pentru toată lumea, dar de obicei sunt scutiţi bătrânii, bolnavii şi copiii. Însă care vor să postească dintre ei, nu greşesc, e foarte bine. Au această dezlegare, dar dacă postesc, nu greşesc. Sunt şi unii care lucrează în medii toxice şi folosesc unele alimente, de pildă laptele, ca pe un medicament. Mai bine să ai blagoslovenia duhovnicului şi să mănânci lapte, decât să te îmbolnăveşti şi să cârteşti; poţi lua

acest aliment ca pe un medicament care te apără de un accident pulmonar sau de o altă boală.

Faceţi aşa, fraţi creştini, şi Dumnezeu le va rândui pe toate celelalte spre folosul nostru, cu adevărat”.

(în: Părintele Sofian, Editura Bizantină, 2007, Bucureşti)

Părintele N. Steinhardt: Treptele iertării (din "Jurnalul fericirii")

"Greşiţilor noştri le iertăm greu. Sau dacă iertăm, nu uităm. (Şi iertarea fără uitare e ca şi cum n-ar fi, bătătură fără câine, gură fără dinţi). Ne iertăm şi mai greu pe noi înşine.

(Şi această ţinere de minte otrăveşte. Spre a dobândi pacea lăuntrică trebuie să ajungem, prin căinţă, dincolo de căinţă: la a ne ierta.)

Cel mai greu ne vine a ierta pe cei cărora le-am greşit. (Cine ajunge să poată ierta pe cel faţă de care a greşit, cu adevărat izbuteşte un lucru greu, cu adevărat bate un record.)

Neiertarea de sine are un caracter mai grav decât s-ar zice: înseamnă neîncredere în bunătatea lui Dumnezeu, dovada încăpăţânatei şi contabilei noastre răutăţi. E şi cazul lui Iuda, care n-a crezut nici în puterea lui Hristos (că-l poate ierta) şi nici în bunătatea lui Hristos (că vrea să-l ierte).

Când francezii spun Dieu a créé l 'homme à son image qui le lui a bien rendit [Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, iar omul i L-a restituit], trăsătura aceasta a făpturii au avut-o desigur în vedere, specifică lui Iuda. Celui care ne-a creat după chipul şi asemănarea Sa îi plătim cu aceeaşi monedă, închipuindu-ni-L după chipul şi asemănarea noastră: atât de răi şi neiertători încât nu ne vine a crede

că Dumnezeu poate ierta cu desăvârşire orice. Nu! Nu putem gândi o putere, oricât de atotputernică în domeniul fizic (minunile materiale cele mai fantastice le admitem), în stare să facă lucrul acesta de neconceput: să ierte.

Pe de altă parte, întocmai ca domnul Perrichon (poartă pică celui care l-a scos din prăpastie, îl adoră pe cel pe care, cică, l-a scos el din prăpastie), îi iubim foarte puţin pe cei care ne-au scăpat dintr-o scârbă, o belea; îi iubim însă, cu drag, pe cei cărora am avut prilejul să le venim în ajutor, să le dovedim puterea şi mărinimia noastră.”

Drumul omului înspre Raiul pierdut. Rostul, puterea, măsurile şi… duşmanii Postului. Părintele Ioanichie Bălan - Predici folositoare la începutul Postului mare: “Cântarea Domnului nu se cântă în pământ străin şi bucuria Duhului Sfânt nu se simte într-o inimă plină de răutate şi ură”

Cum suntem ispitiţi (mai ales în zilele noastre!) să renunţăm la post sau… să ratăm folosul postului

“Diavolul ne şopteşte ca lui Adam: „Omule, postul nu este o poruncă, te poţi mântui şi fără el, căci nu spurcă ce intră în om”. Lumea ne amăgeşte şi ea: „Nu mai posti că te râd oamenii. Cine mai posteşte azi! Fii om serios, nu te lua după babe!”. Ba şi trupul auzind de post, se mânie asupra noastră, zicând: „Cât o să mă mai chinuieşti? Vezi că sunt bolnav, mă doare stomacul, faţa mi se îngălbeneşte, sunt tânăr acum, am vreme să postesc”. Şi vai, cât de mulţi creştini sunt biruiţi de aceşti trei duşmani de moarte!”

Părintele Ioanichie Bălan: Predică la Duminica lăsatului sec de brânză (despre post şi valoarea lui)

“Dar tu, când posteşti, unge-ţi capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău…” (Matei 6, 17-18).

[…]

Spun Sfinţii Părinţi că Adam, după ce a fost izgonit din Rai, a plâns 40 de zile la poarta Edenului, bătându-şi pieptul cu multă jale pentru a i se ierta păcatul şi a fi primit iarăşi înăuntru. Deci şi noi, astăzi, ne asemănăm strămoşului nostru. Depărtaţi fiind de Împărăţia Cerurilor pentru mulţimea păcatelor noastre, trebuie să plângem la uşa milostivirii lui Dumnezeu, prin post şi rugăciune, timp de 40 de zile, pentru ca să ni se ierte păcatele făcute peste an şi în toată viaţa noastră.

Iată deci, vameşul ne-a învăţat cum să ne rugăm, fiul cel desfrânat ne-a învăţat cum să ne întoarcem la pocăinţă, iar Adam, strămoşul cel izgonit pentru mâncare, ne arată cum să plângem şi să răscumpărăm prin post păcatul lui.

Deci ce este Postul mare? Este o scară cu 40 de trepte care urcă prin înfrânare pe om de la pământ la cer. La capătul cel de jos stă săracul Adam, iar la cel de sus, Iisus Hristos răstignit şi înviat. Jos plânge strămoşul împreună cu noi, păcătoşii, iar sus aşteaptă Preamilostivul Dumnezeu. Jos robii, sus Stăpânul. Jos se tânguieşte neascultarea, sus străluceşte Crucea ascultării. Jos suspină vameşul bătându-şi pieptul, iar la celălalt capăt al scării postului, Iisus Hristos, Cel ce S-a smerit pentru noi, aude rugăciunea lui. Jos strigă fiul cel desfrânat: Tată, greşit-am la cer şi înaintea Ta, iar sus, Tatăl cu braţele deschise aşteaptă cu veselie pe cel ce se pocăieşte, zicând: „Mort ai fost şi ai înviat”!

Cât de minunată este rânduiala Bisericii! Postul mare începe cu izgonirea lui Adam şi se termină cu Răstignirea Domnului, începe cu moartea şi se termină cu învierea, începe cu lacrimi şi se termină cu bucurie, începe cu pedeapsă şi se termină cu împăcarea omului cu Dumnezeu prin Sfintele Taine.

După Cuviosul Dorotei (Cuv. XV - Despre Postul mare), Postul mare este o zeciuială a anului pe care trebuie să o dea omul lui Dumnezeu. Căci cele şapte săptămâni de post, fără sâmbete şi duminici, fac 36 de zile, deci tocmai a zecea parte din an. Şi precum fiecare om este dator să dea zeciuială din toate câte are, tot aşa fiecare creştin este dator să dea zeciuială lui Dumnezeu, din toate zilele vieţii lui, prin post şi rugăciune.

Iar dacă vreţi o definiţie a postului, Sfinţii Părinţi zic aşa: Postul este o înfrânare prea cuprinzătoare a omului cu toate simţurile lui, de la gânduri rele, priviri pătimaşe, vorbe păcătoase, de la mâncare, veselie, pofte trupeşti etc.

De aici înţelegem că postul este de mai multe feluri, după simţurile omului. Cel mai înalt post şi cel mai greu de dobândit este înfrânarea (paza) minţii de la tot felul de gânduri rele. Tot atât de greu de dobândit este şi înfrânarea limbii de la

clevetiri, vorbe rele, glume, râsuri, osândiri etc. Cine îşi poate păzi mintea şi domoli limba sa este bărbat desăvârşit şi în stare să-şi stăpânească tot trupul (Iacov 3, 2). Nu mic este postul cu privirea, căci cele mai multe păcate se nasc în om prin ochi. Ultimul şi cel mai uşor de domolit este stomacul - înfrânarea de la tot felul de bucate bune, gustoase şi multe, de la vin, carne etc.

Deci, pentru ca postul nostru să fie desăvârşit, trebuie să postim în acelaşi timp şi cu mintea şi cu limba şi cu ochii şi cu stomacul şi cu tot trupul. Să postim cu trupul, să postim şi cu sufletul. Să postim de mâncare de dulce, să postim şi de multă vorbire, de clevetiri, priviri pătimaşe, gânduri pătimaşe, păcate trupeşti etc. Un post fără altul nu aduce omului mare folos, ci rămâne aproape fără valoare.

Cât despre valoarea postului, aceasta este nespus de mare. Puterea postului însuşi Domnul nostru Iisus Hristos o laudă (Matei 17, 21), pentru că însuşi El a postit 40 de zile. O laudă de asemeni toţi Sfinţii Părinţi, pentru că toată viaţa lor au purtat osteneala postului.

Sfântul Efrem Sirul (Cuvânt despre Post - tom III) spune aşa: „Postul este pacea caselor, liniştea cetăţilor şi a târgurilor. Postul este sănătatea trupului şi a sufletului. Postul vindecă boli, luminează mintea, înalţă la ceruri rugăciunile…”.

Orice faptă bună făcută cu post este primită de Dumnezeu.

- ⇒ *Postul dă aripi rugăciunii, uşurează trupul şi îl fereşte de multe boli, limpezeşte gândurile, înalţă mintea, vindecă sufletul.*
- ⇒ *Postul este scară de desăvârşire, pentru că el înlesneşte pe celelalte fapte bune.*
- ⇒ *Postul alungă râsul, îngrădeşte trufia limbii, smereşte privirea ochilor, adună gândurile, omoară poftele trupului, ne aduce aminte de moarte.*
- ⇒ *Postul arde pe diavoli, îmblânzeşte pe vrăjmaşi, împacă pe oameni. El întăreşte nădejdea mântuirii, înmulţeşte credinţa, sporeşte dragostea, înfrumuseţează Biserica, împodobeşte casele creştinilor, înfloreşte curăţia.*

Lipsa postului, dimpotrivă, aduce mari pagube şi sufletului şi trupului. Lăcomia pântecelui aduce boli trupului, suferinţe nevindecate, scurtarea zilelor, neînfrânarea simţurilor, dezlănţuire a tuturor patimilor trupeşti, întunecarea minţii. Neînfrânarea de la mâncare şi vin este maică a râsului, casă a poftelor, izvor al plăcerilor, pricină a multor certuri. Lăcomia alungă frica lui Dumnezeu de la om, naşte zgârcenia, izgoneşte milostenia, face pe om să uite de moarte şi de viaţa veşnică. Lăcomia

ruşinează rugăciunea, căci spun Sfinţii Părinţi: „Aburul mâncării nu lasă rugăciunea să se suie mai sus decât capetele noastre”.

În casa unde petrece postul, soţii sunt mereu în pace, copiii sănătoşi, toate merg cu spor şi bună rânduială. Adesea merg la biserică, se spovedesc regulat, fac milostenii, sunt întotdeauna mulţumiţi cu puţinul lor, pentru că peste casa lor este mâna lui Dumnezeu. Iar de unde lipseşte postul, părinţii şi copiii sunt bolnăvicioşi, săracii sunt scoşi afară, rugăciunea este cu totul uitată, Biserica şi spovedania la fel. Acolo domnesc toate patimile, stăpâneşte beţia, neorânduiala, pentru că acea casă este lipsită de belşugul binecuvântării lui Dumnezeu. Celui lacom şi beţiv, niciodată nu-i mai ajung banii, bucatele, vinul, hainele, pentru că tot ce câştigă cheltuieşte numai pentru pântece. Lui îi trebuie din ce în ce mai multe plăceri, glume, certuri, clevetiri şi păcate, pentru că întru el s-a stricat gardul înfrânării care-i păzea via sufletului. Astfel devine o vie nepăzită, pe care toţi o pradă: şi lumea, şi trupul, şi diavolul.

Unii zic că postul este o poruncă nouă, pusă mai ales de preoţi, deoarece nu face parte din cele zece porunci. Deci spun ei că nu ce intră înlăuntru spurcă pe om, ci ceea ce iese din om. Dar Sfântul Vasile cel mare ne vine în ajutor şi zice: „Bătrână este porunca postului şi veche, de o vârstă cu omul. Pentru că înainte de orice altă poruncă, Dumnezeu i-a poruncit lui Adam în Rai: Din toţi pomii din Rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci (Facere 2, 16-17)”. Cât timp Adam a păzit porunca postului, a moştenit Raiul, iar când postul a lipsit din Rai, omul a căzut, Raiul s-a pierdut, veselia în lacrimi s-a prefăcut, mintea s-a îngroşat, trupul a murit, natura asupra omului s-a răsculat.

Vedeţi urmările grozave ale lăcomiei? Satana a şoptit, ochiul a privit, Eva a întins mâna, Adam a mâncat, postul s-a călcat, omul a murit. Deci, pentru a dobândi iarăşi Raiul pierdut, să împlinim porunca pe care a călcat-o Adam, să postim.

În ce priveşte măsura şi vremea postului, să ştim că postul nu are aceeaşi măsură şi vreme pentru toţi. Măsura şi asprimea postului se măsoară cu puterea fiecărui om. Sunt trei măsuri de mâncare: mâncarea cu înfrânare, adică fără a te sătura; mâncarea până la saturare şi mâncarea cu îmbuibare - mai mult decât cere stomacul (După Sfinţii Calist şi Ignatie). Dintre toate, cea mai de preţ este mâncarea de vegetale, la anumite ore şi nu până la saturare. Adică întotdeauna să rămână omul puţin flămând. Aceasta este cea mai aleasă măsură a postului. Cât despre vreme, postul se ţine cu sfinţenie în zilele rânduite de peste săptămână şi în cele patru posturi de peste an. Dezlegări mici se pot face numai în cazuri speciale şi cu învoirea preotului.

Să ştiţi însă că postul are mai mulţi duşmani decât toate celelalte fapte bune. De cele mai multe ori postul este socotit ca ceva învechit şi este scos cu necinste din casa creştinului. Dar nu uitaţi că odată cu el ies de la noi şi foloasele postului. Trei sunt duşmanii principali ai postului: diavolul, lumea şi trupul nostru.

⇒ *Diavolul ne şopteşte ca lui Adam: „Omule, postul nu este o poruncă, te poţi mântui şi fără el, căci nu spurcă ce intră în om”.*
⇒ *Lumea ne amăgeşte şi ea: „Nu mai posti că te râd oamenii. Cine mai posteşte azi! Fii om serios, nu te lua după babe!”.*
⇒ *Ba şi trupul auzind de post, se mânie asupra noastră, zicând: „Cât o să mă mai chinuieşti? Vezi că sunt bolnav, mă doare stomacul, faţa mi se îngălbeneşte, sunt tânăr acum, am vreme să postesc”.*

Şi vai, cât de mulţi creştini sunt biruiţi de aceşti trei duşmani de moarte!

Sfinţii cei mai iscusiţi spun că în trei feluri ispiteşte diavolul pe om: înainte de a face binele, în timpul săvârşirii binelui şi după săvârşirea lui. Întâi, diavolul se trudeşte în multe chipuri să nu facem fapta bună. Dacă totuşi începem să o facem, el ne întinde curse ca să săvârşim rău acea faptă bună. Şi dacă totuşi am împlinit-o bine, apoi ne aruncă în cursa mândriei, ca astfel să pierdem tot ce am lucrat, şi aşa căderea de pe urmă să fie mai rea decât cea dintâi.

Deci iată cum ne ispiteşte satana împotriva postului: întâi ne aduce nenumărate motive ca să nu postim. Dacă noi îl biruim pe satana şi începem a posti, el caută să ne strice rânduiala postului, ca să nu avem folos de el. Astfel, ne învaţă să postim rău, numai prima şi ultima săptămână, iar restul să mâncăm orice. Acest fel de post este necanonic şi fără valoare. Şi dacă totuşi postim cu bucurie tot Postul mare, apoi la urmă satana caută să ne fure osteneala, cu gânduri de mândrie, dar noi să-l alungăm cu sabia rugăciunii.

Iubiţi credincioşi, Postul însă are o soră mai mare de care este foarte strâns legat. Aceasta este sfânta rugăciune. Rugăciunea fără post, ca şi postul fără rugăciune, rămân aproape fără nici o valoare. Iar amândouă unite la un loc, după cuvântul Mântuitorului (Matei 17, 21), izgonesc şi ard pe draci, risipesc puterea vrăjmaşilor, înmoaie inimile, aduc lacrimi de pocăinţă, spală mulţime de păcate, nasc şi dau putere celorlalte fapte bune.

Postul şi rugăciunea sunt cele două aripi cu care sufletul zboară, ca o porumbiţă, la cer. Două sunt părţile omului, două sunt şi aripile lui: postul pentru trup şi rugăciunea pentru suflet. Îndoită a fost greşeala lui Adam, căci cu sufletul s-a

învoit şi cu trupul a mâncat, îndoită este şi pocăinţa noastră, a celor păcătoşi: postul pentru trup şi rugăciunea pentru suflet. Aceasta este adevărata pocăinţă, ca rugăciunea noastră să fie mereu ajutată de post. Căci ***postul este medicament şi leac pentru trup, iar rugăciunea este hrană pentru suflet.***

Mare este puterea rugăciunii întărită de post! Pe aceasta a ales-o oarecând marele Moise, pentru a se învrednici să vadă slava lui Dumnezeu pe muntele Sinai şi să primească Tablele Legii, postind şi rugându-se de două ori câte 40 de zile. Pe aceasta a râvnit-o Ilie Proorocul, petrecând pe muntele Carmelului. Această dublă bunătate a arătat-o şi însuşi Mântuitorul nostru, postind şi rugându-se tot 40 de zile în pustiul Carantaniei. Pe această măsură a sfinţeniei au păzit-o întotdeauna proorocii, mucenicii, apostolii, pustnicii, cuvioşii şi toţi creştinii.

Rugăciunea şi postul au făcut minuni, au îmblânzit pe Dumnezeu, au împăcat popoare şi cetăţi, au făcut pustiurile sălaşuri de sfinţi şi inimile cele tari, lucrătoare de bunătăţi. Au întors arşiţa soarelui în rouă de ploaie, au potolit vânturi, au liniştit mări învolburate, au vindecat boli grele, au mutat munţi din loc, au scos suflete din gura iadului. Acestea au întărit pe mucenici în privelişti, pe cuvioşi în luptele cu dracii, pe creştini în noianul necazurilor.

Pe aceste două aripi să le luăm şi noi acum, fraţilor, dacă voim să zburăm pe muntele Golgotei, pentru a vedea pe Hristos răstignit.

Iubiţi credincioşi, să iubim postul şi rugăciunea dacă voim să ne mântuim. Să le iubim ca să avem ploaie la vreme peste an, sănătate şi îndestulare în case, pace multă în inimi. Numai cine posteşte cu adevărat poate să se bucure de înviere. Ceilalţi nu au drept, ca să nu zic că nici nu pot să se bucure de darurile învierii lui Hristos. Biserica se va îmbrăca cu veşminte şi podoabe negre de doliu. Glasurile cele dulci se vor schimba şi ele în melodii duioase de tânguire. Atât bucatele cât şi hainele noastre se vor schimba cu altele, ca semn de pocăinţă, de post.

Dar fără folos vor fi toate acestea, dacă nu ne vom schimba şi inimile noastre. Fără roade va fi postul, neauzită rugăciunea noastră, dacă nu mai întâi ne vom ierta cu aproapele nostru, cum ne învaţă Evanghelia (Matei 6, 14). Să iertăm noi ca să ni se ierte şi nouă. Să ne apropiem de semenii noştri, ca şi Hristos să se apropie de sufletele noastre. Altfel vom rămâne departe de Domnul şi ne vom trudi în zadar.

Să ne schimbăm hainele, dar să ne schimbăm şi comportarea. Să începem postul, dar să ne şi iertăm unii cu alţii. Să începem rugăciunea şi metaniile, dar să nu uităm nici milostenia. Să ne îngrijim de noi, dar să nu lăsăm pe Hristos flămând la poartă.

Deci, întâi iertare cu toţi, apoi milostenie şi după aceea postul şi rugăciunea, spovedania, Sfânta împărtăşanie şi celelalte. Căci ne zice Domnul: „Schimbă-te tu şi mă voi schimba şi Eu; lasă tu fratelui tău şi voi lăsa şi Eu pe ale tale”.

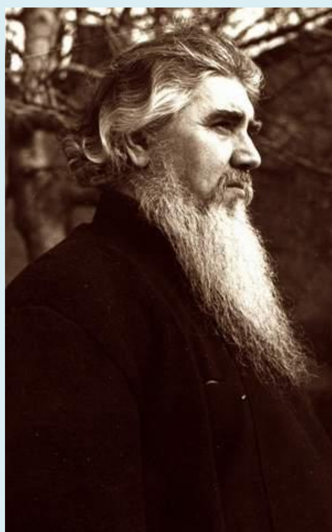
Aceasta este prima poruncă care condiţionează postul, dar să nu o uităm nici pe a doua: Iar tu, când posteşti, nu fi trist ca făţarnicii… (Matei 6, 16). Deci, nu cu întristare, ci cu bucurie să începem osteneala postului, ca să avem folos de el, căci pe dătătorul de bunăvoie îl iubeşte Dumnezeu. Şi nu la arătare să postim, ci în taină să ne nevoim, ca să nu ne laude oamenii pe acest pământ, ci Dumnezeu în ceruri.

Cântarea Domnului nu se cântă în pământ străin şi bucuria Duhului Sfânt nu se simte într-o inimă plină de răutate şi ură. Căldura rugăciunii nu se dobândeşte fără de post, iar bunătatea postului nu se capătă între vasele cu mâncare.

Destule sunt acestea zise până aici. Şi acum să pornim la drum. Să lăsăm vasele să se odihnească şi noi să luăm Psaltirea. Postul cel adevărat este înfrânarea limbii, ferirea de răutăţi, paza gândurilor şi a ochilor, înfrânarea de bucate, împăcarea cu aproapele şi milostenia. Deci, pe acestea iubindu-le, fraţilor, să pornim la nevoinţă. Cu rugăciunea vameşului în inimă, cu pocăinţa fiului risipitor în suflet şi cu suspinul lui Adam în minte, să începem a urca cele 40 de trepte ale Postului Mare, încet, veseli, fără frică, tari în credinţă, plini de nădejde, îndemnându-ne unii pe alţii la buna nevoinţă. Iar la mijlocul postului, în Duminica Sfintei Cruci, vom face un mic popas. Şi după ce ne vom uita un pic înapoi, ne vom avânta iarăşi către capătul scării, unde ne aşteaptă Mântuitorul răstignit şi înviat. Iar după ce îl vom vedea pe Domnul, vom intra cu El în Ierusalim, vom primi inel şi haină nouă prin spovedanie, apoi vom cina din Prea Curatele Sale Taine şi gustând, vom vedea cât de mare este bucuria întâlnirii noastre cu Iisus Hristos. Amin!

[din: Arhim. Ioanichie Bălan, Predici la Postul mare]

Părintele ierodiacon Visarion Iugulescu - Duminica izgonirii lui Adam din Rai

Întoarceţi-vă la Mine cu toată inima, cu post, lacrimi şi tânguiri! (Ioil II,12)

Fraţi creştini, iată-ne ajunşi în pragul marelui post: este ultima duminică care ne pregăteşte pentru nevoinţa postului, numită a izgonirii lui Adam şi a Evei din Rai. ***Dar pentru ce ni se aminteşte tocmai astăzi de izgonirea lui Adam din Rai?*** Pentru ca să ne arate nouă cât de rea este neînfrânarea de la mâncare şi ce urmări grozave are păcatul lăcomiei.

Dar izgonirea lui Adam din Rai mai are şi alt înţeles. ***Sfinţii noştri părinţi ne spun că, după ce au fost scoşi afară din Rai, Adam şi Eva au plâns 40 de zile la poarta Raiului cu multă căinţă, bătându-şi pieptul şi făcând rugăciuni cu multă jale, ca să li se ierte păcatul şi să fie iarăşi primiţi înăuntru.*** Am auzit şi din cântările de la strană cum Adam se jeluia la poarta Raiului şi cu lacrimi amare zicea: ***"Vai mie, că femeia şi şarpele m-au amăgit, făcându-mă să pierd fericirea Raiului vai mie ce voi face, cu ce lacrimi voi plânge înaintea Ta, Ziditorule, ca să-mi dăruieşti mie fericirea cea dintâi?!"***

De mâine intrăm în postul cel mare al sfintelor patimi. Departe, departe începe să se zărească Crucea răstignirii. Fiul lui Dumnezeu, Mieluşelul cel nevinovat, voieşte să se răstignească, din dragoste mare pentru salvarea noastră. De acum, Biserica, mireasa lui Hristos, îşi dezbracă astăzi podoabele şi veşmintele strălucitoare, îndemnând pe toţi fiii săi şi aducându-le aminte că au sosit zilele înfrânării, ale înnoirii sufleteşti ale pocăinţei, aşa cum strigă **proorocul Ioil**: ***"Întoarceţi-vă la Mine cu toată inima, cu post, lacrimi şi cu tânguiri!"***

Pe la sfintele mănăstiri, în aceste zile se cântă o duioasă şi mişcătoare cântare, numită "La râul Babilonului!" Este vorba de psalmul 137. Acest psalm aminteşte poporului evreu de soarta zbuciumată a trecutului său până în zilele noastre. Acesta, din cauza neascultării de poruncile Domnului, a fost luat şi dus în grea robie între neamuri păgâne. Două au fost robiile cele mai principale: robia din Egipt, care a durat 430 de ani, şi robia din Babilon, care a ţinut 70 ani. Acolo au suferit mult, căci împăratul Nabucodonosor îi silea să se închine idolilor, îi punea la munci grele, iar cei care nu se supuneau erau aruncaţi în cuptoare aprinse cu foc, aşa cum s-a întâmplat cu cei trei tineri Anania, Azarie şi Misail, sau cu marele prooroc Daniil, care a fost aruncat într-o groapă cu lei.

În acest timp de grea prigoană, bieţii oameni îmbătrâneau aşteptând să-i scoată cineva, dar nimeni nu i-a scos din mâna cea tare a tiranului împărat. Chinuiţi de dorul patriei lor, de cetatea Ierusalimului, de frumuseţile Sionului unde era zidită biserica Domnului Savaot, poporul evreu se aduna pe malul unui râu care era hotarul imperiului păgân şi acolo plângea cu lacrimi nemângâiate, după ţara în care s-a născut şi după slava Ierusalimului pierdut. Atât de întristaţi erau evreii, încât nimeni nu-i putea mângâia şi opri din suspinul lor. Uneori se apropiau de ei boierii Babilonului acolo unde plângeau şi-i rugau să le cânte din cântările Sionului, aşa cum cântau ei în ţara lor.

Cuprinşi de multă întristare, răspundeau cu toţii într-un glas: "Cum vom cânta cântarea Domnului în pământ străin?". 70 de ani şi-au amestecat lacrimile cu apele Babilonului, iar oasele le-au rămas în pământ străin pentru că mult supăraseră pe Dumnezeu. ***Aceasta s-a întâmplat înainte de venirea Domnului Iisus Hristos, care s-a născut din Fecioara Maria, din neamul lor, ca să-i mântuiască pe ei şi întreg neamul omenesc, fiindcă El era Mesia cel aşteptat de proorocii lor. Dar ei n-au vrut să-L recunoască.***

De aceea mai târziu, după ce au răstignit şi pe Fiul lui Dumnezeu, omorând mai întâi o mulţime de prooroci, au păţit-o şi mai rău, căci armata romană i-a trecut prin foc şi sabie şi i-a împrăştiat pe tot pământul făcându-i sclavii popoarelor. După aproape 2000 de ani, unii dintre ei au rămas tot în rătăcirea lor, căci şi astăzi aşteaptă pe Mesia ca să-i izbăvească şi să-i adune pe toţi la un loc. La Ierusalim au ei un zid care a mai rămas din vechile ruine, unde se adună şi astăzi când şi când şi plâng ca la râul Babilonului; acolo suspină, se tânguiesc, cerând de la Dumnezeu pe Mesia şi izbăvirea lor. După atâta timp şi după ce atâţia fraţi ai lor au cunoscut pe Domnul Hristos şi s-au trezit, ei refuză mereu pe Fiul lui Dumnezeu; căci bine le-a spus **Domnul Hristos** în faţă: ***"Mă veţi căuta voi şi nu mă veţi mai găsi căci unde mă duc Eu voi nu puteţi veni! "***

Dar să-i lăsăm pe ei în pribegia şi necredinţa lor şi să ne întoarcem la neamul nostru creştinesc, căci acesta este poporul cel ales de Dumnezeu prin Fiul Său Iisus Hristos, în al cărui nume ne-am botezat, ne-am pecetluit cu botezul Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. ***Cei botezaţi, toţi creştinii de pe întregul pământ sunt poporul cel ales al lui Dumnezeu.*** Acesta este noul Israel. Noi aici însă, suntem cu toţii în ţară străină pe pământul acesta. Aici am căzut robi în fel de fel de păcate şi ne frământă mulţime de griji şi gânduri rele.

Vrăjmaşul sufletelor noastre - diavolul - ne-a înstrăinat de Dumnezeu, ne-a îndepărtat de biserică şi rugăciune, de post şi spovedanie. De aceea suntem chinuiţi cu tot felul de boli sufleteşti şi trupeşti; căci o mulţime de creştini a ajuns să-şi lepede credinţa pentru cine ştie ce nimicuri. Alţii au trecut la sectanţi, iar alţii insultă cu ură şi duşmănie pe Dumnezeu, pe Fiul Său Iisus Hristos, pe Maica Lui, Biserica, Crucea şi icoanele, înjurând cu ură infernală. Unii se dau necuratului în orice moment pentru lucruri de nimic. Alţii trăiesc numai în judecăţi cu o ură înverşunată, iar alţii se pândesc şi se urmăresc ca fiarele prin junglă. Şi aşa, creştinii noştri înoată în mocirla tuturor păcatelor, căci foarte bine ne asemănăm şi noi cu poporul evreu care a fost luat în robia Babilonului din cauza mulţimii păcatelor şi îndepărtării de Dumnezeu.

De aceea, fraţi creştini, să ne aducem aminte că aici pe pământ nu suntem decât călători, că avem un scurt popas de făcut, în timpul celor câţiva ani de zile pe care îi trăim aici. Noi însă trebuie să căutăm mereu Împărăţia Cerurilor, dreptatea lui Dumnezeu, veşnica fericire a sufletului, grădina Raiului cea pierdută de strămoşii noştri. Biserica ne cheamă astăzi să ne facă cunoscut ce să facem ca să ajungem în acea ţară minunată.

În primul rând, să nu mai ascultăm de satana care ne ispiteşte şi ne atrage în cursele pierzării. Să păşim apoi peste râul Babilonului, adică peste obiceiul cel vechi al păcatului şi peste toate fărădelegile care curg ca un râu înspumegat pe pământ, care să înece toată lumea. Acest râu al fărădelegilor îl formează toate plăcerile amăgitoare ale lumii, care au puterea şi vraja satanică a ne robi lui Faraon – diavolul. Dacă reuşim să trecem peste acest râu blestemat al plăcerilor lumeşti, să fugim cât mai departe de ţara păcatelor şi de hotarul ei, ca să ne simţim cât mai în siguranţă.

Drumul spre această ţară ni l-a arătat însuşi Domnul Hristos căci El a zis: "Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa!". Prin sfânta Biserică păşim cu încredere şi curaj după Domnul vieţii noastre. În drumul nostru întâmpinăm desigur multe obstacole; diavolul, care este tatăl minciunii, ne iese înainte şi începe să ne

înfăţişeze viaţa într-o altă formă. El vorbeşte prin gura lumii, care şi-a făcut o mulţime de crezuri despre viaţă. Cum ai început să mergi mai des la biserică, îi şi ridică diavolul pe unii împotriva ta şi îi auzi zicând, chiar pe unii din casă cu tine, că doar ce păcate mari ai făcut de te duci mereu a biserică, doar n-ai omorât pe nimeni, că la biserică merg numai păcătoşii, ce vrei, să te faci călugăr?

Asemenea şi alte vorbe le spune diavolul prin gura lumii. În ziua de astăzi, cine nu ştie să desfrâneze, să se îmbete, să joace şi să cânte diavolului, să stea numai prin restaurante şi localuri de petrecere, acela este socotit prost, un om care trăieşte degeaba sau, mai bine zis, un om pierdut, care nu ştie să petreacă. Lumea zice chiar că acel om nu este nici creştin ortodox, ci e un sectant. Cum te-ai lăsat de păcate, nu mai eşti creştin ortodox, eşti sectant, aşa învaţă diavolul pe lume. De aceea calea aceasta a lui Dumnezeu este vorbită de rău. ***Pe omul care apucă să meargă drept pe ea, cu credinţă, cu nădejde şi dragoste, pe acela, în lumea acesta, îl aşteaptă crucea şi suferinţa, Golgota, ca pe Mântuitorul care ne-a învăţat s-o urmăm. De aceea Sfânta Biserică ne cheamă astăzi ca să ne lămurească cu privire la rostul şi foloasele postului.***

Noi, conducătorii sufleteşti ai poporului în această zi, trebuie să facem lucrul comandanţilor de oştire înaintea luptelor, să vorbim şi să arătăm însemnătatea luptei ce se va da. Să lămurim cugetele, să întărim inimile şi să arătăm şi roadele biruinţei. ***Multă lume nu ştie ce însemnătate are postul. Spun unii că ar fi poruncă pusă de preoţi şi nu face parte din poruncile lui Dumnezeu, că de aceea a spus Domnul Hristos: "că nu spurcă ce intră în gură, ci ce iese din gură" (pe aceasta o ştiu toţi). Dar observăm chiar din Sfânta Evanghelie de astăzi, că Mântuitorul n-a desfiinţat postul, n-a spus să nu mai postească nimeni, ci a arătat cum trebuie ţinut postul şi care este adevăratul post plăcut lui Dumnezeu.*** Vedem că însuşi Mântuitorul a postit 40 de zile în pustia Carantaniei, unde a fost ispitit de diavol.

Altădată, Domnul Hristos laudă postul şi arată şi puterea lui când spune ucenicilor că unele soiuri de draci nu se pot scoate decât cu post şi rugăciune. De aceea ***sfinţii părinţi zic că postul este poarta iar epitrahilul este uşa mântuirii; adică prin poarta aceasta strâmtă de care vorbeşte Mântuitorul vor intra virtuţile sfinte în sufletul şi trupul omului, îmblânzindu-le şi sfinţindu-le.*** De altfel, atâţia sfinţi prooroci şi mărturisitori prin post şi rugăciune au dobândit mari binefaceri de la Dumnezeu. ***Sfântul Vasile cel Mare spune că atât de bătrână este porunca postului încât ea este de o vârstă cu omul.***

Înainte de orice altă poruncă, Dumnezeu i-a poruncit lui Adam în Rai să postească, adică să nu mănânce din pomul oprit, acela al cunoştinţei binelui şi răului. Adam şi Eva, cât au păzit porunca, au moştenit Raiul, iar când au mâncat, au pierdut Raiul şi veselia de acolo. Prin căderea acestei porunci s-a prefăcut veselia în lacrimi, mintea s-a îngroşat, trupul a murit şi toată natura s-a răsculat împotriva omului, căci a intrat moartea.

Dumnezeu a creat trei feluri de fiinţe desăvârşite care au diferite vieţi, potrivit diferitelor însuşiri ale naturii lor; adică: îngerul, omul şi animalul.

- ***Îngerul este o fiinţă cu totul duhovnicească.***
- ***Animalul este o fiinţă cu totul materială, nu are suflet, viaţa lui e cu totul trupească.***
- ***Omul este o fiinţă compusă dintr-o substanţă duhovnicească şi alta trupească, din trup şi suflet.***
    - ***Când omul trăieşte după trup, degenerează din nobleţea sa*** şi cade în condiţia animalului, aşa cum observăm în lume la mulţi oameni, care în zadar se numesc oameni, deoarece se tăvăleşte în noroi ca porcii, din cauza beţiei, sau urlă precum câinii, trăind în desfrânări. Iată oameni căzuţi în rândul animalelor sau, mai rău, că nu vezi un câine beat sau un porc.
    - ***Când omul trăieşte după duh, după suflet, el îşi menţine demnitatea şi se înalţă la starea unui înger.***

Când omul urmează voia trupului, ascultând de poftele lui şi îndeplinind toate plăcerile, se zice că trăieşte ca un animal. ***Adevărul este că viaţa curată şi nevinovată, pe care Dumnezeu o cere de la creştini în timpul postului, constă în abţinerea de la păcate, precum şi în abţinerea de la carne şi celelalte bucate de dulce. Acesta este postul cel adevărat, să postească şi trupul, şi sufletul.***

Abţinerea de la păcat este postul sufletului, iar abţinerea de la bucate este postul trupului. Postul trupesc nu trebuie despărţit de cel duhovnicesc, adică, dacă omul posteşte la mâncare dar în schimb înjură, dă răului şi alte păcate, un astfel de post e ca un trup fără suflet. Deci abţinerea de la păcate este sufletul postului care-i dă tot meritul şi desăvârşirea. De aceea Domnul Hristos a mustrat pe fariseii cei ipocriţi care posteau până li se usca gura şi îşi posmogeau feţele de slăbiciune, dar în schimb erau plini de mândrie, de îngâmfare, slavă deşartă şi tot felul de păcate.
Adevăratul post este ca să ne abţinem de la tot felul de patimi, de vicii rele. Căci la ce ne serveşte să nu mâncăm carne, dacă osândim pe fratele nostru, vorbindu-l de rău, duşmănindu-l şi pârându-l. La ce ne foloseşte să nu bem vin, dacă vărsăm

sângele fraţilor noştri. Ce ne foloseşte dacă vom mânca numai seara, iar toată ziua am petrecut-o pe la spectacole, la filme, în procese, pe la tribunale şi în tot felul de păcate rele. Trebuie să ştim că şi sufletul şi trupul au o hrană şi un post al lor.

Trupul are postul lui oprindu-l de la unele bucate, iar sufletul raţional, substanţa duhovnicească, are hrana potrivită cu natura sa. Această hrană este cuvântul lui Dumnezeu: rugăciunile, citirea psaltirii, cântarea sfântă religioasă.

Omul nu trăieşte numai ca animalul, mâncând şi bând; el cugetă, iubeşte, se roagă, gândeşte. Ceea ce hrăneşte cugetul lui, iubirea lui, este Cuvântul lui Dumnezeu. De aceea şi Mântuitorul când a fost ispitit de satana în pustie şi i-a zis să facă pietrele pâini, Domnul Hristos i-a răspuns: ***"Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu!"***

Iată deci care este secretul mântuitor al sufletului şi al trupului. Pentru aceasta cei mai mulţi din creştinii noştri la fel ca şi fariseii de care pomeni Domnul Hristos în Evanghelia de astăzi, se abţin de la mâncăruri, ba unii nu mănâncă zile întregi, în schimb în loc să se hrănească cu Cuvântul lui Dumnezeu întărindu-se, să prindă aripi şi să se ridice mai sus de cele pământeşti, ei se hrănesc cu lucrurile diavolului, cu minciuni, cu vorbiri deşarte, cu povestiri, spun fel de fel de glume, stau numai cu ochii în televizor ascultând tot felul de cântări lumeşti şi programe imorale, cu bârfirea pe limbă crezând că-i poate mântui numai abţinerea de la păcate. Greşeală mare este aceasta.

Sfinţii noştri părinţi aseamănă postul cu o scară cu 40 de trepte. O scară ce urcă pe om prin înfrânare, de la pământ la cer. La ospăţul cel de jos al scării stă săracul Adam, omul – noi – iar de la cel de sus priveşte Domnul Iisus Hristos spre noi. Jos plângem noi cu strămoşul Adam şi cu Eva, noi toţi păcătoşii iar sus aşteaptă Milostivul Dumnezeu şi priveşte să vadă lupta noastră, lucrarea noastră, dragostea noastră, cum urcăm noi pe aceste scări, pe aceste trepte ale postului. Fiecare dintre aceste trepte ale scării reprezintă o zi.

În aceste 40 de zile ale sfântului post să nu fie una să o petrecem fără de folos. Într-o zi fă milostenie, într-o zi fă pace între cei ce se duşmănesc, într-o zi deschide ochii sufletului unui necredincios, în altă zi însoţeşte un mort la groapă în altă zi scrie ceva de mână, o rugăciune, o cântare sfântă, o învăţătură sfântă, şi împarte cu cel neştiutor tot felul de fapte bune, împreună cu postul, cu rugăciunea şi cu smerenia. Şi aşa să urcăm zi de zi pe scara aceasta până acolo sus la Stăpânul nostru, unde ne vom bucura de milostivirea lui Dumnezeu.

Dar să ştiţi că postul are cei mai mulţi duşmani, mai mulţi decât celelalte fapte bune. De aceea el e socotit de lume şi chiar de unii creştini ca ceva învechit şi fără de folos. Cel puţin sectanţii care s-au despărţit de Biserică nu respectă postul deloc. ***Trei sunt principalii duşmani ai postului: diavolul, lumea şi trupul.***

- Diavolul ne şopteşte ca şi lui Adam: *"Omule, postul nu este o poruncă, te poţi mântui şi fără post, căci nu spurcă ce intră în gură, n-a zis oare Hristos aşa!?"*.
- Al doilea duşman este lumea care ne amăgeşte zicând: *"Nu mai posti, femeie, că te faci de râs, cine mai posteşte azi, fii serioasă, nu te mai lua după babe!"*.
- Trupul e al treilea duşman. Auzind că este vorba de post începe dinainte să se întristeze, să se mânie asupra noastră zicând: *"O, cât o să mă chinuieşti cu bucate de acestea sărăcăcioase, nu vezi că sunt bolnav, faţa mi se îngălbeneşte şi nu mai pot. Doar sunt tânăr acum, am eu vreme să postesc mai la bătrâneţe!"*.

Iată, aşa se lasă creştinii biruiţi de aceste ispite de la cei trei duşmani: trupul, lumea şi diavolul. Mai ales dacă stăm şi ne gândim câţi nu au de întâmpinat greutăţi şi batjocuri din cauza postului de la mulţi, în multe locuri. Sfinţii cei mai iscusiţi ne spun că în trei rânduri ispiteşte diavolul pe om; înainte de a face binele, în timpul săvârşirii lui şi după ce a făcut binele.

Întâi diavolul se trudeşte în multe chipuri să nu reuşim să facem fapta bună. Dacă totuşi începem să o facem, el ne întinde curse, ca să facem rău acea faptă bună, sau amestecată cu răul şi dacă totuşi am împlinit făcând fapta bună aşa cum o cere Dumnezeu, diavolul caută să ne arunce în păcatul mândriei şi aşa să pierdem tot ce am lucrat, cum am auzit în Sfânta Evanghelie de astăzi că acei farisei făţarnici, care posteau de ochii lumii, şi-au luat plata cuvenită lor. Mai găsim unele persoane şi între creştini care ajunează câte o vineri până seara, apoi vin la biserică cerând anafură în gura mare, că ei au ajunat până atunci, să ştie toată lumea.

Unele persoane chiar nu mai ţin seama nici de rânduiala Bisericii, că poate în vinerea aceea a fost dezlegare în calendar, fiind harţi şi nu trebuia să ajuneze. Ele se apucă să postească şi când nu trebuie, să ajuneze sâmbăta şi duminica, şi Cartea Sfântă, sfinţii părinţi spun că acei care ajunează sâmbăta şi duminica să se afurisească, căzând sub blestem. Iată de ce trebuie să ştiţi că sunt unii creştini care se iau după babe fără credinţă şi zic că postesc postul Maicii Domnului, iar aceasta constă în a posti câte o zi din săptămână, adică a ajuna chiar sâmbăta şi duminica. Încă o dată precizăm că sâmbăta şi duminica nu este voie să se ajuneze; nu

cunoaştem decât o singură zi de ajunare a sâmbetei, Sâmbăta cea mare, în postul Paştelui, când Domnul Hristos este îngropat, aşa cum ţinem rânduiala noi creştinii. Mulţi creştini fac ajunări, citesc psaltirea şi multe fapte bune, iar diavolul vine şi el cu mândria să i-o aşeze în cap. Se apucă astfel ca fariseul să se laude , că dau zeciuială, că postesc de două ori pe săptămână, aşa ca să ştie toată lumea. Astfel sunt mulţi creştini şi chiar oameni bătrâni care se laudă la alţii. Aceştia îşi iau plata pentru laudele lor aici pe pământ fiindcă s-au mândrit cu ele. Trebuie să ţinem seama că după sfânta pravilă, după canoane şi după învăţăturile sfinţilor părinţi, postul nu este pentru toţi la fel: vorbim desigur despre postul de bucate, căci în ceea ce priveşte postul duhovnicesc – oprirea de la păcate şi fapte rele – acesta este pentru toţi la fel. Vedem că nici sfinţii părinţi n-au ţinut postul la fel, unii puteau mai mult, alţii mai puţin. Postul de bucate poate fi îndulcit pentru cei care sunt bolnavi de anumite boli mai grave, nu de orice boală, cum au luat-o unii, că dacă te doare puţin capul când posteşti te descurajezi imediat şi te apuci să mănânci că nu poţi. Numai acei care suferă de plămâni, de ficat, de stomac, de anemie, operaţii, diabet şi unde se cere regim special, numai pentru aceştia mâncarea este o doctorie, dar şi aceasta cu dezlegarea duhovnicului.

În acest caz pot să mănânce mâncărurile care le priesc; dar şi aceştia, aşa cum am spus, după ce fac dezlegare, după ce se spovedesc, după ce se împărtăşesc şi în timpul acesta să pună dragoste mare şi fierbinte pentru Domnul. Aceştia să ţină şi ei cât pot şi în schimb să se păzească de faptele cele rele şi să înmulţească faptele cele bune. Ceilalţi care au stomacul sănătos şi n-au suferinţele pe care le-aţi auzit, n-au nici o îndreptăţire ca să nu postească.

Trebuie să ţinem seama că dacă e vorba de post, postul este un canon şi dacă vrem să facem pocăinţă cu adevărat, să arătăm şi noi Domnului Hristos că-L iubim şi ne pocăim, ne chinuim cu ceva, suferim şi simţim ceva. Altfel nu este pocăinţă aşa cum ar trebui. Să ne gândim câtă suferinţă au provocat Domnului cuiele şi suliţa pe care le-a răbdat.

Cei care vor mânca legume vor trage cele mai mari foloase sufleteşti şi trupeşti, căci postul nu omoară pe nimeni. Din contră, să ştiţi că toate bolile au ieşit în lume din cauza nepostirii şi a îmbuibării. Mâncarea uşoară prelungeşte viaţa omului. Omul cumpătat trăieşte mult. Citim în vieţile sfinţilor că pustnicii, care trăiau cu verdeţuri şi cu mâncare săracă, au avut o viaţă lungă. ***Aşa de pildă sfântul Pavel Ieremitul a trăit 113 ani, sfântul Antonie cel Mare a trăit 105 ani, sfântul Arsenie cel Mare, 120 de ani, sfântul Teodor, 105 ani, sfântul Ioan Tăcutul, 104 ani ,sfântul Macarie a trăit 100 de ani şi exemplele ar putea continua. Iată o***

dovadă vie că a posti şi a ne înfrâna şi a trăi în cumpătare nu ne păgubeşte nici trupeşte, nici sufleteşte.

Când e vorba să se facă dezlegare la cei bolnavi, să nu se înţeleagă că desfiinţăm postul ci să ne aducem aminte că boala, suferinţa pe care o poartă de ani de zile unii este tot un fel de post. Mulţi o duc cu această suferinţă până la moarte. Să nu înţelegem postul greşit, păzirea postului, şi să facem cum a făcut o creştină fără înţelepciune. Aceasta din cauza unor medicamente îşi otrăvise o fetiţă de 6 anişori. Doctorul i-a spus să-i dea lapte şi imediat îşi va reveni. Dar femeia, prea fixă în ideile ei despre sfântul post, n-a vrut să-i dea lapte copilului pentru că era într-o vineri, şi copilaşul a murit chinuindu-se în braţele ei. Iată neînţelepciune.

Să fim înţelepţi cum ne învaţă Sfânta Biserică, să avem înţelepciune, că de aceea au lăsat sfinţii părinţi în Biserică, cuvântul acesta care se zice prin gura preotului: "Să luăm aminte, cu înţelepciune!". Să nu o luăm după capul nostru şi după învăţături străine. Să ştim cu toţii că sunt patru posturi pe an, apoi miercurile şi vinerile aşa cum scrie în calendar şi trei ajunări: ajunul Crăciunului, ajunul Bobotezei şi ajunul din Vinerea Patimilor, precum şi a doua zi, sâmbătă dacă doreşte cineva. Mai avem apoi zile de întristare, dar nu cu ajun, mâncându-se de post în orice zi ar cădea la "Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul" – 29 august – şi "Înălţarea Sfintei Cruci" – 14 septembrie .

Mai departe ne aminteşte Sfânta Evanghelie de astăzi, zicându-ne: ***"Să nu ne adunăm comori pe pământ, unde le strică şi le fură hoţii, ci să ne adunăm comori în ceruri , unde nu se strică şi nimeni nu le poate fura; căci unde este comoara noastră, acolo va fi şi inima noastră". Ne face atenţi că în acest timp al postului, avem fericita ocazie să ne îmbogăţim cât mai mult, să ne facem comori în Împărăţia Cerului.***

Comoara din cer pe care o putem face de aici de pe pământ în timpul postului, constă din tot felul de fapte bune:

- *osteneli,*
- *metanii,*
- *închinăciuni,*
- *citirea psaltirii,*
- *ajunări şi post,*
- *milostenii,*
- *cercetarea bolnavilor,*
- *îngroparea morţilor care nu au pe nimeni,*
- *împărţirea la oamenii săraci duhovniceşte, cele ce sunt de trebuinţă,*

- *să dai de pomană o icoană,*
- *o candelă,*
- *o cărticică de rugăciuni;*
- *iar pe cei lipsiţi de cele trebuincioase trupului, să-i ajutăm cu cele necesare: lemne de foc, hrană, îmbrăcăminte, încălţăminte şi de toate.*

Să luăm aminte, trebuie bine căutaţi cei care merită ajutor. Nu mai daţi nici un ban la cei care vă ies în cale pe la poarta bisericii şi se strecoară şi prin biserică căci aceştia care o fac pe nenorociţii au poate mai mult decât dumneavoastră care munciţi din greu să vă câştigaţi existenţa. ***Tot ceea ce faceţi bun cu sfântă osteneală, să faceţi cu sufletul zâmbind de bucurie şi cu multă flacără de credinţă şi dragoste în numele Scumpului nostru Mântuitor Iisus Hristos, care s-a jertfit pentru noi.*** Să ne grăbim să facem cât mai mult căci viaţa noastră trece ca norii pe cer. Zilele alunecă grăbite ca frunzele pe apă, iar noi ne apropiem de amurgul serii, de mormânt, de unde nu ne mai întoarcem niciodată.

Să nu uităm că poate mâine va suna trâmbiţa să ne adune pentru judecată. Să nu uităm că Domnul Hristos ne-a răscumpărat cu Scump Sângele Său. Să ne întoarcem acasă, să ne întoarcem la biserica lui Hristos ca fiul rătăcit prin pocăinţă şi rugăciuni, căci aici pe pământ suntem doar în treacăt.

Sculaţi-vă să mergem la Hristos! Preoţii aşteaptă în pragul bisericilor, clopotele sună să ne scoale din somn şi să venim în casa lui Dumnezeu. Necazurile, urgiile ne vorbesc despre Dumnezeu şi ne spun să ne întoarcem înapoi la calea mântuirii şi a adevărului veşnic; căci, iată, vine noaptea, vine moartea şi nu se mai poate face nimic.

În Abibisinia este un oraş numit Harar, foarte vechi întemeiat. Viaţa acestui oraş e paşnică şi simplă. În zorii zilei şiruri lungi de locuitori ies pe cele cinci porţi mânând cirezi de vite spre păşunile de pe dealuri şi se înapoiază seara încărcaţi cu câte ceva; unii cu cereale, alţii cu lemne sau nutreţ. Dar la asfinţitul soarelui când se închid porţile, portarul strigă cu glas de răsună văile: “Saile! – grăbiţi-vă se închide poarta!” – La puţin timp după această strigare poarta se închide. Cei rămaşi afară trebuie să aştepte până dimineaţa, dacă vor mai ajunge această dimineaţă, deoarece noaptea umblă tâlharii şi fiarele sălbatice şi cei mai mulţi rămaşi afară sunt aflaţi morţi.

Aşa e şi cu mântuirea noastră. Mântuitorul Hristos zice: “Intraţi pe poarta cea strâmtă care duce la viaţă – postul şi toate virtuţile”. Intrarea aceasta trebuie să o facem până nu vine noaptea. Ziua este pe sfârşite, nori negri încep să apară pe cerul

mântuirii, fiare sălbatice îngrozitoare se vor năpusti asupra celor ce n-au vrut să vină să intre în cetatea cea salvatoare. Întunericul se lasă din ce în ce mai greu şi va veni vremea când toţi cei ce n-au vrut să audă strigătul de salvare vor rămâne afară în primejdia pierzării veşnice.

Vor rămâne cu ucigaşii, cu vrăjitorii, cu mincinoşii, cu fiarele apocaliptice şi închinătorii la idoli. Atunci vor striga disperaţi şi ei, vor bate în zadar la porţile bisericilor dar va fi prea târziu, prea târziu.

Domnul Hristos, în Evanghelia de astăzi, chiar de la începutul ei ne pune o condiţie foarte importantă: "Dacă veţi ierta oamenilor greşelile lor şi Tatăl vostru va ierta greşalele voastre. Dacă nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşalele voastre".

Să nu ne înşelăm, că orice faptă bună am face nu primim iertare dacă nu iertăm pe cei ce ne-au greşit. ***Suntem datori să cerem iertare la cei cărora le-am greşit, sau ne-au greşit; făcând noi gestul acesta frumos, smerit şi plăcut înaintea lui Dumnezeu şi a aproapelui, chiar dacă el nu vrea să ne ierte, să-l iertăm noi din toată inima şi atunci vom primi iertare de la Dumnezeu.*** Acesta este lucrul cel mai principal din Evanghelia de astăzi care ne va da valoare la toate celelalte fapte pe care le vom face.

Rugăciune

Tatăl nostru cel din ceruri, iartă-ne nouă greşalele noastre, căci şi noi iertăm din toată inima pe greşiţii noştri. Întoarce-ne la Tine pe căile Tale cele sfinte. Ajută-ne cu Harul Tău, să punem început bun din clipa aceasta a vieţuirii noastre, să ne putem lăsa de toate obiceiurile cele rele, de vorbele cele proaste, ca să- Ţi urmăm Ţie în toate zilele vieţii noastre, Doamne.

Iar atunci când vei veni pe norii cerului, să ne duci şi pe noi din Babilonul fărădelegilor, în Ţara Ta cea Sfântă, Noul Ierusalim, Raiul pe care l-au pierdut Adam şi Eva, fericirea cea veşnică, ca unde eşti Tu Împărat, acolo să fim cu Tine în vecii vecilor.Amin

Sfântul Varlaam al Moldovei - Predică la Duminica Lăsatului sec de brânză

Zis-a Domnul: ***„De-i veţi ierta pe oameni de greşelile lor, vă va ierta şi pe voi Părintele Cel din ceruri. Iar de nu veţi ierta pe oameni de greşelile lor, nici Părintele vostru nu vă va ierta pe voi de păcatele voastre. Şi când postiţi, nu fiţi ca cei făţarnici, [adică] mâhnindu-vă. Căci ei îşi posomorăsc feţele lor ca să le arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă că-şi vor lua plata lor [Pentru că plata făţărniciei…e slava deşartă.]. Iar tu, postind, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Părintelui tău, în taină. Şi Părintele tău, Cel ce vede taina, îşi va da ţie la arătare. [De asemenea], nu adunaţi vistierie/comoară pe pământ, unde-s viermi şi putreziciunea o putrezeşte, şi unde furii/ hoţii o sapă şi o fură, ci adunaţi-vă vistierie/ comoară în ceruri, unde nu-s viermi, nici putreziciunea nu putrezeşte şi unde furii nu o sapă şi nici nu o fură. Căci unde va fi vistieria/ comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră”*** [Mt. 6, 14-21].

[Iar] înţelesul acestei Evanghelii acesta este:

Întâi [de toate, ea] arată că atunci când ne rugăm lui Dumnezeu ca să ne ierte greşelile noastre, Dumnezeu ne pune pe noi, pentru acea iertare [din partea Lui], ca să iertăm mai întâi greşelile fraţilor noştri, adică fiecărui creştin [în parte].

Şi pe care învăţătură, atunci când a auzit-o Apostolul Petru de la Domnul şi Învăţătorul său, ca să iubească pe vrăjmaşii săi şi să le ierte vinile lor, nu ştia ce să facă.

Căci nu se întâmplă numai odată, într-o zi, scârba/supărarea şi mânia ci şi de 7 ori într-o zi.

Pentru aceea L-a întrebat pe Domnul şi Învăţătorul său, pe Hristos: ***se cuvine a ierta de 7 ori într-o zi greşeala fratelui care va greşi împotriva noastră?*** [Mt. 18, 21].

Şi acesta a primit [următorul] răspuns: ***că nu se cuvine a număra [gesturile de iertare ale] dragostei creştinului, adică de câte ori îl iartă pe aproapele său [Mt. 18, 22]. Căci ori de câte ori ar greşi cineva împotriva noastră, tot de-atâtea ori ar trebui să-l iertăm.***

Fiindcă atunci când un om greşeşte împotriva altui om nu-i atât de mare păcatul, căci e om ca şi dânsul, chiar dacă ar fi împărat. Căci după firea/ umanitatea lui este asemenea [cu el].

Însă dacă greşeşte împotriva lui Dumnezeu, cine se va ruga pentru dânsul [I Reg. 2, 25]? Aşa cum a spus Eli, preotul Legii Vechi.

Pentru aceasta ţie nu ţi-e greu să rabzi greşeala altuia. Căci şi tu eşti om ca şi el. Însă Îi e greu lui Dumnezeu să rabde greşeala ta, căci El nu e ca tine.

Tu de ierţi greşeala altuia, dai un şalău [*Se referă la o monedă a timpului…la o monedă de aramă…care valora a patra parte dintr-un ban vechi.*].

Iar Dumnezeu de-ţi iartă greşeala ta, îţi iartă o mie de zloţi [*Zlotul era o monedă de aur care echivala cu un galben de aur. Sau o monedă de argint care echivala cu 30 de parale.*].

Căci pe cât este mai mare şi mai înaltă vrednicia/ demnitatea [*În original: destonicia.*] lui Dumnezeu faţă de neputinţa omului, pe atât este mai greu a plăti lui Dumnezeu strâmbătatea/ nedreptatea, [Lui], Celui de sus, Care rabdă [păcatele] omului celui de jos.

Dar Dumnezeu iartă strâmbătatea făcută de tine!

De aceea tu cum să nu ierţi strâmbătatea/ nedreptatea făcută ţie de aproapele tău, atâta timp cât sunteţi asemenea [după fire]?

Iar Dumnezeu iartă în dar.

Iar ceea ce ierţi tu, nu este iertare în dar [*Nu e manifestare de condescendenţă… pentru că şi tu eşti om păcătos.*].

Însă de la Dumnezeu iei iertare, după cum El Însuţi spune: ***„De veţi ierta, iertaţi veţi fi”*** [Mt. 6, 14].

În al doilea rând, aici se spune că omul creştin trebuie să postească. Şi arată şi cum trebuie să postim. Căci ne spune că nu trebuie să facem nici postul şi nici rugăciunea în văzul oamenilor.

Căci cine va căuta cinste şi laudă de la oameni pentru postul şi rugăciunea pe care le vor face, nu vor avea plată de la Dumnezeu.

Aşa stau lucrurile şi în ceea ce priveşte faptele bune.

Căci Prorocul David a postit [II Reg. 12, 6] pentru greşeala sa [II Reg. 11, 2-17; 26-27]…şi a spus: ***„Am mâncat pâine ca de cenuşă şi băutura mea cu lacrimi am amestecat-o”*** [Ps. 101, 10].

Şi iarăşi: ***„Îmbrăcatu-m-am în dărstine/ în sac şi am smerit cu post sufletul meu”*** [Ps. 34, 12].

Astfel a postit şi Ahav/ Ahab, împăratul cel rău şi L-a îmblânzit pe Dumnezeu [III Reg. 21, 27].

La fel şi Profetul Samoil/ Samuel, pentru depărtarea mâniei lui Dumnezeu, i-a sfătuit pe oameni de au postit şi au strigat: ***„Am greşit, Doamne!”*** [I Reg. 7, 6].

Iar ninivitenii cu postul au îndepărtat mânia lui Dumnezeu şi au scăpat de prăpăd [Iona 3, 5]. Căci împăratul i-a învăţat nu numai pe oameni [să postească] dar le-a spus şi faptul ca să închidă dobitoacele şi să nu le dea de mâncare, pentru ca să fie şi mai mare jalea şi pocăinţa [lor] [Iona 3, 7-9].

Căci postul cel adevărat este înfrângerea inimii şi plecarea/ smerirea sufletului. Prin care omul, care L-a mâniat pe Dumnezeu, singur se mustră şi se ceartă. Şi această frângere a inimii [oamenilor] îi este aşa de dragă lui Dumnezeu, încât îi scoate şi îi izbăveşte din certarea/ pedeapsa cea rea şi veşnică.

Şi acest fapt i-a învăţat şi Domnul Hristos pe Ucenicii Săi, cum că rugăciunea şi postul sunt armă tare împotriva vrăjmaşului [Mt. 17, 21]. Căci pe diavol nimic nu-l biruieşte şi nu-l face să iasă ca rugăciunea şi postul.

Pentru aceea, în toată vremea e bun şi de treabă/ de folos postul, după cum spune Marele [*În original: velichi.*] Vasile.

De aceea să ne pregătim [*Idem: să ne gătăm.*] şi să ne curăţim pentru Sfânta Cuminecătură/ Sfânta Euharistie şi pentru ziua Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, omorându-ne [*Omorând/ istovind/ oprind şi noi mişcările trupului şi ale sufletului nostru spre...păcat, spre lucruri rele.*] şi noi trupurile cu postul, datorită muncilor/ patimilor şi a morţii Sfinţiei Sale.

Să dăm şi noi a zecea zi din tot anul, o zi din zece zile.

Căci după făgăduinţa [*În original: giuruinta.*] Apostolului Pavel, dacă vom răbda cu Dânsul [*Idem: Nus.*], adică cu Hristos, cu Dânsul ne vom şi proslăvi/ preaslăvi [Rom. 8, 17].

Cum, de fapt, se şi nevoiesc şi fac toţi credincioşii lui Hristos în toată lumea.

Numai calvinii şi luteranii [*Idem: liutranii.*], ereticii din vremea de acum, nu vor legătura lucrurilor celor bune [*Adică să îmbine postul cu rugăciunea.*].

[Pentru că] vor [să trăiască] în libertatea [*În original: volniciia.*] trupului şi în odihna care îndulceşte trupul.

Iar crucea lui Hristos [*Adică nevoinţa ascetică, lupta cu patimile.*] le este urâtă. Pentru că nu cutează/ nu îndrăznesc să ia asupra lor vreo osteneală sau vreo nevoinţă [duhovnicească]. Căci se tem să-şi vatăme/ să-şi strice binele de aici, de pe pământ.

Însă fără osteneală şi fără post şi fără lacrimi şi fără răbdare vor unii ca aceştia să ajungă la cer. Dar ei umblă pe calea cea largă, care duce la pieire [Mt. 7, 13].

Căci nu-şi aduc aminte de Prorocul Daniil/ Daniel. Care, după ce a postit 10 zile [Dan. 1, 12-15] [*Postirile Sfântului Daniel le găsim subliniate şi la Dan. 9, 3; 10, 2-3.*], [s-a aflat] mai frumos şi mai gras decât cei care mâncau bucate scumpe la masa împăratului Navohodonosor/ Nabucodonosor.

În al treilea rând, Sfânta Evanghelie [de azi ne] spune că acolo unde îşi strânge omul agonisita/ agoniseala lui, acolo îi este şi inima.

Căci cine îşi pune toată nădejdea numai în viaţa acestei lumi, aici, pe pământ, numai la a strânge [averi], [atunci] aici, pe pământ, îi este şi inima şi gândul şi toată nădejdea şi avuţia sa. Dar acest lucru e o amăgire.

Căci chiar dacă nu ne-o fură hoţii sau nu rugineşte sau nu putrezeşte, totuşi vine moartea [peste noi şi averea pe care am strâns-o] rămâne altora.

Dar cel care îşi pune nădejdea în viaţa cea de sus – aşa după cum spunea Apostolul Pavel: ***„Viaţa noastră este în ceruri”*** [Col. 3, 3] – acela îşi mută avuţia sa în cer.

Căci dă ajutor şi milostenie celor căzuţi, celor fără putere, săracilor, Bisericilor…şi împărşindu-şi agonisita/ averea întru numele lui Dumnezeu, acela îşi face vistierie/ comoară în ceruri.

[Fiindcă acolo] nici furii nu o fură, nici putreziciunea nu o putrezeşte, nici moartea nu vine.

Din această cauză şi inima lui şi tot gândul şi cugetul lui acolo sunt [*În ceruri…adică la Dumnezeu.*].

Astăzi toate locurile se gătesc [*În original: să gătiadză.*]/ se pregătesc de Sfântul Post. Adică şi satele şi oraşele şi toate casele creştinilor.

Deci nici noi să nu ne arătăm a fi în afara tocmelii/ rânduielii creştine! Căci Îngerul lui Dumnezeu umblă de scrie în catastif [*În registru, în condică…Aici e indicată, în mod antropomorf, atotştiinţa dumnezeiască. Căci sensul duhovnicesc al exprimării de faţă e acela că Dumnezeu îi cunoaşte pe toţi cei care postesc…Şi îi sprijină, îi întăreşte în nevoinţa lor.*] pe aceia ce vor să postească.

Deci să ne nevoim [şi noi] ca să nu fim lepădaţi din catastiful/ din condica/ [din aducerea aminte] a lui Dumnezeu.

A fost o vreme când ai mâncat mult. A fost o vreme a anului când ai băut mult şi ţi-ai făcut voia ta cea rea.

Însă acum, iată, a sosit vremea pocăinţei! Iată, a sosit ziua iertării [În original: dzua spăşeniei.]! Să ne îndreptăm acum de câte am greşit peste an. Să spălăm acum păcatele pe care le-am făcut.

Pe cât L-am mâniat pe Dumnezeu [până acum], [pe atât] să-L îmblânzim cu foamea şi cu setae [*Cu postirea noastră.*], şi prin toate faptele cele bune.

Căci postul nu este numai de bucate, ci e şi de clevetire [*În original: de clevete. Adică a posti înseamnă şi a te abţine de la a-l vorbi pe altul de rău în mod nedrept…din invidie…*]. E post şi de făţărnicie [*Ipocrizie.*] şi de zavistie [*Invidie, ură.*] şi de toate poftele cele rele.

Şi mai înainte de toate să păzim mersul la Sfânta Biserică şi să avem rugăciunea [în noi înşine în toată] vremea postului nostru.

Căci aşa cum este pâinea fără sare, tot la fel e şi postul fără rugăciune. Fiindcă ***rugăciunea este lumină pentru sufletul omului şi cale către Împărăţia Cerului.***

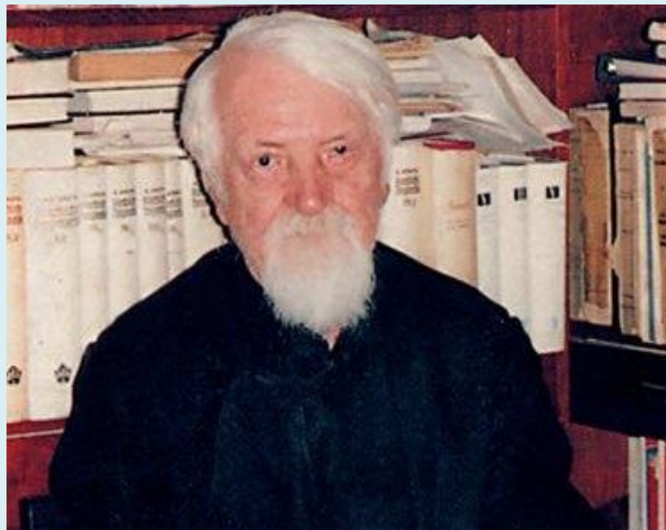
Postul i-a preaslăvit pe sihaştri [*Pe cei care s-au nevoit singuri, în locuri pustii, în rugăciune neîncetată şi post.*]. Postul i-a făcut pe Sfinţi [*În original: Preapodobnici.*] să fie cinstiţi. Acesta i-a înălţat pe Drepţi, i-a luminat pe Apostoli, după cum a făcut Proroci. Fiindcă prin post s-a luminat mintea lor şi astfel au putut grăi despre tocmelele/ faptele ce vor fi în viitor.

Pe acesta [Postul.] şi noi, creştinii, să-l primim cu toată bucuria! Pe acesta să ni-l agonisim. Pe acesta să ne nevoim să-l purtăm şi să-l ţinem. Pentru ca să ne învrednicească [În original: să ne spodobască.] Dumnezeu aici să petrecem cu pace şi cu sănătate, fără de sminteală [Fără motive de păcătuire.] din partea vrăjmaşilor văzuţi şi nevăzuţi. Şi [astfel] să ajungem şi la Sfintele Paşti, spălaţi şi curăţiţi de păcate…Şi să prăznuim [dumnezeieşte în acea zi], [ca unii ce trăim] iertarea de păcate şi smerenia. Iar dincolo să ne izbăvim de muncile cele de veci şi să dobândim şi să prăznuim şi Paştile cel de sus, întru Împărăţia Cerului. [şi acestea] pentru mila Domnului nostru Iisus Hristos. Că Lui I Se cuvine stăpânirea **[În original: ţinerea.]** ***şi puterea, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi întru vecii nesfârşiţi şi netrecători.***

Amin!

(Am diortosit textul predicii conform ediţiei: [Sfântul] Varlaam al Moldovei, Carte românească de învăţătură: [la] Dumenecile preste an şi la Praznice împărăteşti şi la Sventi mari, ed. îngrijită şi glosar de Stela Toma, prefaţa şi studiu de Dan Zamfirescu, vol. II, Ed. Roza Vânturilor, Bucureşti, 2011, p. 22-26.)

Părintele Dumitru Stăniloae - Trebuie restaurată comunicarea dintre oameni. Crucea este germenul oricărei împăcări, poarta comuniunii dintre toţi oamenii. Iertarea este legată de înţelegerea slăbiciunii celuilalt

"Crucea Ta, Doamne, s-a preaslăvit cu puterea Ta nespusă, ca smerenia Ta mai presus decât toată puterea s-a arătat, prin care cei puternici s-au zdrobit de Pământ şi săracii la cer s-au ridicat" (Octoihul, glas 1, duminică, cântărea 9).

Crucea este germenul oricărei împăcări, poarta comuniunii dintre toţi oamenii, depăşirea întregii singurătăţi.

"Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, şi sfânta Învierea Ta o cântăm şi o mărim!" (Înălţarea Sfintei Cruci, 14 septembrie).

"Trebuie restaurată comunicarea dintre oameni. Acest lucru este cu putinţă numai prin compasiune, suferind pentru ei, jertfindu-ne pentru ei; doar astfel poţi deschide poarta celuilalt. Oamenii sunt foarte neîncrezători. Numai o dovadă de iubire care merge până la jertfă prin care omul se dăruie celuilalt poate câştiga inima celuilalt. Atunci însă Îl imităm pe Hristos". Dar această "imitaţie" a lui Hristos este o unire cu El; trebuie ca Hristos să Se încorporeze în noi şi să ne refacă în Sine după El, Modelul nostru originar.

Slava Crucii

Crucea este uşa Împărăţiei cerurilor. Trebuie să regăsim sensul Crucii ca biruinţă asupra morţii spirituale, biruinţă a iubirii. "Avem adeseori o reprezentare

parţială despre Cruce şi despre taina ei redusă la faptul de a suporta o asceză, de a ne înfrâna de la plăceri, de la tot felul de satisfacţii. Există însă şi un alt sens al Crucii: compasiunea pentru celălalt. Cu siguranţă însă nu putem face totul pentru celălalt dacă ţinem la plăcerile noastre egoiste, dacă omul este legat de lăcomie, poftă de stăpânire, mândrie. Aceasta arată însă numai aspectul negativ al Crucii. Pot să mă apropii de celălalt fără să-i vorbesc despre Cruce, arătându-i însă că sunt gata la toate sacrificiile pentru el. Dacă este bolnav, mă voi duce la el, voi rămâne împreună cu el. Celălalt poate suporta el însuşi greutăţi, persecuţii, şomaj… Iar eu pot să port împreună cu el aceasta Cruce.

Inima celuilalt poate fi mişcată dacă vede că eu port o Cruce pentru el. Atunci el va înţelege sensul Crucii fără ca eu să îi spun că tocmai Crucea este cea care mă împinge să fac aceasta. O fac pur şi simplu.

Să nu le predicăm doar oamenilor să-şi ia Crucea, ci să o luăm noi înşine ajutându-i pe ceilalţi. Voi ajunge astfel la convingerea că această Cruce nu este o suferinţă pentru mine. ***Sufăr pentru celălalt, dar această suferinţă pentru el mă bucură, mă odihneşte, cum spune un monah de la Athos.***

Dacă trec pe lângă el, dacă nu rămân împreună cu el, dacă nu-l ajut, voi suferi toată viaţa. Poate că el se va pierde pentru totdeauna. Va spune:<<Ce fel de preot e acesta? Ce fel de creştin e acesta?>> Astfel, atunci când sufăr pentru el sunt mulţumit. ***De aceea Hristos pe Cruce e liniştit; Sfântul Chiril al Alexandriei spune că El a adormit".***

"Somn învietor în mormânt dormind, Hristoase Doamne, din cel greu somn al păcatului ai sculat tot neamul omenesc cel păcătos" (Sâmbăta Mare, Prohodul, starea a 2-a).

Desigur, pe Cruce Hristos spune şi cuvântul: ***"Dumnezeul meu, pentru ce M-ai părăsit?"*** (Mc 15, 34). **Dumnezeu trăieşte împreună cu mine, omul, faptul de a se simţi părăsit de Dumnezeu.** ***Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeul nostru, Care ai vrut să împingi tăgăduirea de sine până într-acolo!***

"Hristos a vrut să dea oamenilor asigurarea faptului că Dumnezeu nu vrea să intervină pentru Fiul Său; nu vrea să-L răzbune. Dumnezeu e lipsit de apărare în faţa respingerii oamenilor; nu Se apără pe Sine Însuşi. Putea interveni, dar nu vrea să o facă. Vrea să dea exemplu suferind pentru oameni, necomportându-se ca un om, nefiind supus reacţiilor." Îşi iubeşte Fiul, dar nu-L preferă oamenilor. Îl lasă în suferinţă.

Când Hristos spune: "Dumnezeul meu, Dumnezeul meu!", El afirmă că Dumnezeu există: "El spune atunci oamenilor: <<Tatăl Meu nu vrea să reacţioneze împotriva răutăţii voastre: nu vrea să vă pedepsească nici chiar pentru a-L apăra pe Fiul Său>>. Dumnezeu preferă mântuirea oamenilor odihnei Fiului Său."

Această dimensiune a "iubirii nebune" a lui Dumnezeu pentru oameni a fost subliniată de **Nicolae Cabasila** în secolul al XIV. Acest autor duhovnicesc bizantin scrie că trebuia ca Dumnezeu ***"să facă să nu fie trecută cu vederea această iubire, arătându-i nemărginirea şi convingându-ne că ne iubeşte cu o iubire neasemănată. Atunci găseşte această lepădare de Sine, Se străduieşte şi Se lasă să îndure rele şi încercări pentru a-i atrage, după ce i-a convins de iubirea Sa pe cei pentru care a suferit, chiar pe oamenii care fugeau de Bunătatea prin excelenţă, convinşi că erau urâţi".*** (Viaţa în Hristos)

Oamenii cred că Dumnezeu este indiferent, incapabil de a suferi pentru ei. Satana, care este "tatăl minciunii" (În 8, 44), Îl calomniază pe Dumnezeu în faţa oamenilor. ***Pentru a-Şi arăta bunătatea şi iubirea Sa de oameni, Dumnezeu li se înfăţişează lipsit de apărare şi suferă pentru ei.***

"Mulţi spun: există un Dumnezeu, dar El nu este bun, pentru că îngăduie suferinţă. E un lucru de neînţeles pentru lume. În taina Crucii se manifestă bunătatea lui Dumnezeu. El nu pedepseşte, nu reacţionează, acceptă totul, chiar suferinţa, chiar moartea Fiului Său din iubire pentru oameni. Dacă omul nu se mântuieşte, e pentru că rămâne indiferent la aceasta."

Valoarea persoanei

"Valoarea persoanei este veşnică. Dacă o diminuăm în Dumnezeu, o diminuăm şi în om. Aici se arată valoarea numelui. În fiecare Sfântă Taină persoana este numită cu numele ei, fiind astfel pusă în valoare pentru totdeauna. Dacă persoana are o valoare pentru Dumnezeu, ea are o valoare veşnică. ***Câtă vreme nu luăm în serios persoana, nu suntem cu adevărat oameni şi-L dispreţuim pe Dumnezeu ca Persoană. Mântuirea nu priveşte specia umană, ci persoanele. Creştinismul vede valoarea veşnică a omului pentru că vede importanţa persoanelor.***

Persoana nu se lasă cunoscută în întregime în actele ei de iubire şi de libertate, ea este totdeauna surprinzătoare, totdeauna nouă. Nu este un obiect. E mai aproape de noi decât un obiect şi, în acelaşi timp, rămâne extrem de misterioasă. Pe măsură ce o cunosc, îşi dezvăluie profunzimile, posibilităţile ei surprinzătoare. Se adânceşte.

Dumnezeu e simţit ca o persoană foarte apropiată, Care vine la noi şi Se îngrijeşte de noi.

Persoana nu poate fi izolată. Ea nu există decât în comuniune. Se realizează pe măsura interesului ei pentru celălalt şi a interesului celuilalt pentru ea. E taina Sfintei Treimi. ***Hristos arată valoarea veşnică a persoanei umane făcându-se omul personal, cum spune Sfântul Teodor Studitul.*** În Hristos avem adevărata umanitate, o umanitate cât se poate de personală; şi avem de asemenea revelaţia Numelor personale ale lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, întru Care e botezat orice creştin. Dumnezeu este numit; şi omul este numit. Numele aparţine relaţiei bipersonale. Dumnezeu Îşi descoperă Numele Său şi invocă numele persoanei umane dăruindu-i-se.
E aici legătura între Taina Crucii şi Taina persoanei. Pe pământ omul trece prin multe încercări. Fiecare suferă o cruce. Ea este grea şi lipsită de semnificaţie pentru cel care nu are pe cineva să-l mângâie. Dacă ar găsi alături de sine o astfel de persoană, Crucea i-ar deveni mai uşor de suportat descoperindu-i-se însuşi sensul Crucii. ***Sensul pozitiv al Crucii este acela de a ne îngădui să ne realizăm ca oameni.***

"Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi…. Căci jugul Meu e uşor şi sarcina Mea este uşoară" (Mt 2, 28-30)

"***Nu ne putem realiza fără comunicarea noastră celuilalt. Nu putem deschide poarta celuilalt, nu putem dărâma zidul care-l închide pe celălalt şi zidul care ne închide pe noi înşine, fără experienţa Crucii. Hristos a dărâmat zidul despărţitor. Numai Crucea dărâmă zidul. Intrăm în viaţă prin comunicarea cu celălalt. Intrăm la Dumnezeu prin Cruce, primind de la Hristos puterea de a-L însoţi.***

Civilizaţia de astăzi suferă de această izolare a omului. Am văzut un spital modern. Am fost izbit de tehnicile extraordinare. Din întâmplare, am observat printr-o uşă deschisă două femei întinse, aproape epuizate, neputând să-şi ţină ochii deschişi. Nici o persoană alături de ele să le spună un cuvânt….

Nu putem înlocui persoana prin tehnică. Prefer să rămân în sărăcia mea, dar să fiu împreună cu soţia şi fiica mea. Pentru aceasta e nevoie de iubire, e nevoie de dăruire. Lucru greu, fiindcă-mi jenează comoditatea. Dar dacă evit să fiu aproape de celălalt, atunci voi suferi poate chinuri veşnice. Crucea care mă mântuieşte nu este suferinţa mea, ci suferinţa celuilalt; suferă el pentru mine sau sufăr eu pentru el. Hristos a suferit pe Cruce pentru ceilalţi- nu pentru Sine Însuşi sau pentru un grup anume în dispreţul unui alt grup."

“Omul poate îndura boala, dar duhul abătut cine-l va ridica?” (Pilde 18, 14)

Cine este celălalt?

“Este omul. Dar nu există separaţie între Dumnezeu şi ceilalţi. Pentru că dacă intrând în comuniune cu celălalt găsesc viaţa, găsesc atunci viaţa veşnică. Această iubire cu celălalt durează veşnic. Dar iubirea nu durează decât prin Dumnezeu: Prezenţa lui Dumnezeu în iubirea mea pentru celălalt îmi dă o responsabilitate extraordinară; iubirea mea se va adânci şi va dăinui. Aceasta arată că trebuie de asemenea să mă deschid tot mai mult Tatălui ceresc, iubindu-L. ***În fiecare semen trebuie să văd pe Fiul lui Dumnezeu. Dacă nu mă deschid Tatălui depăşindu-mi mândria, nu-mi pot depăşi mândria nici faţă de celălalt.***

Doamne Iisuse Hristoase, dă-mi iubirea şi smerenia Ta!

“Nu e cu putinţă ca omul să fie uman fără Dumnezeu. O umanitate în afara lui Dumnezeu nu durează, nu rezistă. Nu putem rămâne în iubire fără Dumnezeu. Trebuie să simţim că această iubire ne vine de la Dumnezeu, că avem o responsabilitate faţă de celălalt, că suntem responsabili faţă de el înaintea lui Dumnezeu; dacă o simte aşa, celălalt nu va putea rezista iubirii. Dar iubirea mea e extrem de ameninţată: fiecare interes propriu, fiecare impuls egoist slăbeşte iubirea mea pentru celălalt. ***Dacă acela care mă iubeşte se simte responsabil de mine în faţa lui Dumnezeu, atunci se trezeşte şi propria mea responsabilitate. Pot avea sentimentul că Dumnezeu este Cel care vrea aceasta. Dar şi eu am o responsabilitate pentru el în faţa lui Dumnezeu. Nu găsesc în mine o responsabilitate totală faţă de celălalt pe care-l iubesc decât dacă este prezent Dumnezeu: e nevoie de un al treilea, de un martor care ne iubeşte. Dumnezeu este acest martor. El îmi arată valoarea veşnică a celui pe care îl iubesc. Nu-l putem iubi pe om fără Dumnezeu.*** Altminteri este vorba de o filantropie lipsită de lumină pe care numai Dumnezeu o poate da iubirii noastre. Celălalt pe care-l iubesc e iubit de Dumnezeu, e scopul lucrării divine, scopul Crucii lui Iisus. Iisus a murit pentru el; iar aceasta dezvăluie valoarea lui veşnică în ochii lui Dumnezeu.”

Dobândirea iubirii

Cum să dobândim iubirea? Ce-i de făcut atunci când descoperim că nu iubim? Cum să nu deznădăjduim de iubire?

Doamne Iisuse Hristoase, iubire infinit compătimitoare, fără lipsuri şi nevoi şi dăruitoare, dă-ne iubirea Ta de oameni. Dă-ne să-i iubim pe cei pe care-i iubim aşa cum îi iubeşti Tu, Iisuse! Amin.

“Trebuie să ne împărtăşim – să ne dăruim împărtăşindu-ne celuilalt. Mulţi spun: n-am răbdare în rugăciune; îmi vin tot felul de gânduri. Dar dacă ne aducem aminte de celălalt în rugăciune, îndată rugăciunea primeşte în acest fel putere. Doamne Dumnezeul meu, Te rog ajută-mi; Te rog însă şi pentru fiul şi fiica mea, pentru nevasta şi prietenul meu. Dumnezeu rămâne prezent în rugăciunea mea atunci când mă gândesc la celălalt care se găseşte în nevoi, simţindu-mă responsabil pentru el.

Dacă pe Dumnezeu Îl cunosc ca Persoană, atunci persoana umană are o valoare. Dacă ştiu că acest om are o valoare veşnică, trebuie să trag concluzia că fericirea lui veşnică depinde şi de mine. Aceasta înnobilează relaţiile noastre. Altfel mă port dacă ştiu că nu am de-a face cu un individ dintr-o specie de care pot să-mi bat joc pentru că un altul ar putea să-i ia locul.

Această persoană are o valoare unică; dar depinde şi de mine, care mă împărtăşesc lui, ca el să devină om şi să se mântuiască. Atunci voi simţi mereu o mare responsabilitate faţă de fiecare. Mă voi purta cu mare delicateţe faţă de fiecare, voi căuta prin toate mijloacele să-i ajut să devină oameni. Tema îndumnezeirii este în realitate tema umanizării omului prin iubirea divină.”

“Doamne, Tu ştii că Te iubesc. Iar Iisus i-a zis: Paşte mieluşeii Mei!” (În 21, 17).

Doamne, Iisuse Hristoase, Care Te-ai făcut om din dragoste pentru noi, oamenii, dă-ne umanitatea Ta divină, ca să devenim mai umani. Amin!

“***Când ştiu valoarea veşnică pe care o are persoană pentru Dumnezeu, când simt cum Hristos pe Cruce Îşi dă viaţa pentru persoana umană, atunci mi se impune un cu totul alt comportament decât cel pe care-l aveam până atunci. Sufăr pentru toate obstacolele care-l împiedică pe celălalt să se realizeze ca om, şi prin aceasta să dobândească viaţa veşnică.***

Mărturia faţă de Evaghelie stă în calitatea umanităţii noastre. Dacă cineva poate găsi în mine un om adevărat, acest lucru îl poate mişca, încuraja, şi-i poate da speranţă că există un Dumnezeu Care-l iubeşte. Toţi convertiţii s-au convertit pentru că au găsit un creştin adevărat. Prin umanitate ajungem la Dumnezeu. Înainte de a-L fi văzut ca Dumnezeu, apostolii şi ucenicii au văzut mai întâi

umanitatea lui Hristos. Au văzut un om uman, mergând pe drumuri în sandale, neavând unde să doarmă. Era împreună cu toţi oamenii, mergând la cei bogaţi ca şi la cei săraci, mâncând împreună cu ei, ascultându-i, vindecându-i din milă, nu pentru a-şi arăta puterea.”

Pentru a fi martori ai Evangheliei în lume, în societate, e de ajuns să fim oameni. “Doar astfel vom putea atrage atenţia oamenilor; nu numai predicând.”

Legătura Dragostei

“Sfântul Duh face din noi doi o unitate; El nu lasă nici o separaţie între noi. Duhul este o Persoană care-I leagă între Ei pe Tatăl şi pe Fiul, fără a-I confunda şi fără a se confunda El însuşi cu Ei. ***Trebuie să înţelegem într-un mod foarte real ce spune Iisus atunci când zice: ceea ce faceţi unui bolnav Mie îmi faceţi. El se identifică cu bolnavul, fără a deveni El Însuşi bolnavul; în acest caz, bolnavul n-ar mai simţi că un altul este cel care îl mângâie: identificare deci, dar nu confuzie.***

Duhul este Cel care face aceasta: El ne identifică fără a ne confunda. În Dumnezeu, El îi uneşte desăvârşit pe Tatăl şi pe Fiul fără a-I confunda. El nu face din Tatăl şi din Fiul aceeaşi persoană. Dar are acest rol de unitate, de legătură a iubirii în Treime.

Nu mă pot bucura de un altul fără a asocia bucuriei mele o a treia persoană. Faptul de a o vedea bucurându-se mă confirmă în iubirea faţă de celălalt. Există întotdeauna nevoie de o a treia persoană, pe care să o pot lua drept martor al bunătăţii şi frumuseţii celuilalt. Iubirea adevărată este întotdeauna între trei; nu numai eu şi tu. Are un ecou, are nevoie de o ambianţă, de o simfonie lărgită, mai bogată. Dumnezeu este Cel care ne leagă unii de alţii. De aceea, Îl putem lua neancetat drept martor al iubirii noastre.

Iubirea e dragostea desăvârşită pe care numai Sfântul Duh o produce. Ea este legată de credinţă. Fără credinţă într-un izvor divin, iubirea n-are profunzime. Trebuie să credem în Dumnezeu. Fără credinţă nu ajungem la Cruce, Crucea nu ajunge la practicare, la viaţă. Sfântul Duh e cel care realizează iubirea, care însoţeşte credinţa. La început este credinţa. După care vine puterea acestei iubiri. Mă simt atunci obiectul acestei iubiri, după care simt eu însumi iubire faţă de El.

Trebuie să ajungem să simţim iubirea lui Dumnezeu şi atunci vom simţi iubirea noastră pentru El. Trebuie să ne rugăm cu stăruinţă şi râvnă ca să primim acest sentiment de iubire în rugăciune. Atunci ni se vor deschide ochii.”

Iertare şi înviere

“Iertarea este legată de înţelegerea slăbiciunii celuilalt şi a propriei noastre slăbiciuni, de nevoia pe care o avem de celălalt. ***De ce să nu-l iertăm pe celălalt, când eu însumi mă simt plin de păcate? Care om poate spune că a făcut tot ce putea pentru ceilalţi?***

Deşi ştiu că este bolnav, din comoditate personală spun că sunt obosit… Predic tot timpul pentru că nu-mi împlinesc toate datoriile faţă de ceilalţi. Nu fac poate rău, dar nu fac nici bine. Iar aceasta înseamnă a-i lăsa pe ceilalţi în singurătatea şi neputinţa lor. Se întâmplă atât de des ca cineva să simtă nevoia de a fi încurajat, ajutat, mângâiat; şi nu o fac; sunt mereu păcătos. ***Atunci de ce să nu iert celorlalţi; de ce să pretind altora mai mult decât pot să dau eu însumi?”***

Venim la biserică ca să cerem iertarea păcatelor noastre. Avem nevoie de iertarea lui Dumnezeu pentru că avem conştiinţa stării noastre de păcătoşi: avem datorii faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni, fii Săi, şi nu suntem în stare să le plătim.

“Un părinte din vechime spunea că omul se simte iertat atunci când nu mai face păcatul, când simte puterea pe care i-o dă Dumnezeu de a nu mai păcătui. Iertarea nu este o achitare; e puterea lui Dumnezeu pe care omul o simte venind în el. Odată ce ne-am mărturisit păcatul şi am primit iertarea lui Dumnezeu prin preot, ne vine adeseori să spunem: acum mă simt bine, simt puterea lui Dumnezeu în mine; simt că El se bucură de mine.

Când încetez să mai judec pe vreun om, când îl iert, acesta începe să-mi devină simpatic. Relaţia mea cu el se schimbă. Acelaşi lucru se întâmplă atunci când mă iartă Dumnezeu. ***Sfântul Chiril al Alexandriei spunea adeseori că Dumnezeu ne priveşte ca pe fii Săi. Vede pe faţa Fiului Său, feţele noastre. De aceea, spune el, trebuie să ne rugăm lui Iisus, să ajungem într-o dispoziţie de jertfă, de oferire de noi înşine în faţa Tatălui. Atunci vom simţi iubirea Tatălui. Iertarea este un act de iubire. Dacă iert pe cineva, încep să-l iubesc.”***

Ne putem încorpora în Iisus invocându-L neîncetat. Primim atunci comunicarea iubirii Sale compătimitoare pentru toţi oamenii. Primim disponibilitatea Sa de a Se

dărui. ***Rugându-ne lui Iisus, ne împărtăşim de Cel care este într-o permanentă dispoziţie de dăruire de Sine. Nu noi ne punem în stare de jertfă: nu suntem în stare de aceasta. El singur are în permanenţă dispoziţia de a se dărui.***

Compasiunea este "o sfâşiere interioară pentru oameni". Hristos e în permanenţă în această stare. ***Slava lui veşnică e slava iubirii care se dăruie în mod gratuit şi bucuros pentru a-l ajuta pe celălalt. Atunci când ne dăruim celorlalţi şi pentru ceilalţi prin iubire, devenim cu adevărat umani.***

Această compasiune biruie asupra morţii. Ea este iubirea mai puternică decât moartea. Murind Lui Însuşi pe Cruce, Hristos a omorât moartea. De aceea, întreaga experienţă a iertării se identifică în grade diferite cu o experienţă a învierii.

"Simţirea spirituală a legăturii cu Hristos este o experienţă a comuniunii noastre cu Hristos Cel înviat, prin care avem o pregustare a învierii. Când îl iert pe celălalt, când sunt iertat, înaintez spre înviere.

Sfântul Duh, Care ne ajută să restabilim comuniunea prin iertare, actualizează într-o experienţă din ce în ce mai accentuată ceea ce cunoaştem prin credinţă despre Hristos Cel înviat. Ne face să simţim duhovniceşte legătura cu Hristos. Gustând astfel viaţa veşnică, anticipăm învierea universală pentru care trebuie să se pregătească întreaga creaţie.

Biserica îi ajută pe oameni în această lucrare de pregătire personală şi a lumii în vederea învierii lor obşteşti şi a transfigurării lumii."

Pãrintele Petroniu Tãnase, Schitul Prodromu (Muntele Athos) - Izgonirea lui Adam din Rai

Suntem în pragul sfântului şi marelui Post. Duminica izgonirii lui Adam din Rai, ultimul popas înaintea duhovniceştii ofensive, ne pune la începutul vieţii noastre pãcãtoase pe pãmânt. ***Suntem izgoniţi din Raiul desfãtãrii din pricina neascultãrii, a mândriei şi a neînfrânãrii.*** Viaţa cu sudoare, cu chinuri, cu necazuri şi lacrimi, cu moartea, plata pãcatului.

Starea lui Adam cel izgonit, care este şi starea noastrã, se oglindeşte în cântãrile pline de umilinţă ale Duminicii: ***"Şezut-a Adam în preajma Raiului, şi de goliciunea sa plângând, se tânguia: Vai mie, celui ce m-am supus înşelăciunii celui viclean, şi am fost furat de ea şi de mãrire m-am depãrtat. Vai mie, celui dezbrãcat de nevinovăţie şi lãsat în sãrãcie. Ci, o raiule, de acum nu mã voi mai desfãta întru dulceaţa ta…"*** De aceea, nevoinţele, întristarea şi plângerea postului sunt şi o întristare şi tânguire pentru Raiul pierdut şi pe care, cu multe suferinţe, se cade sã-l redobândim.

Evanghelia duminicii, de la Sfânta Liturghie, ne aduce aminte, iarãşi, de cele douã mari fapte: smerenia şi dragostea, care sunt temeiul a toatã faptă bunã. Postul împreunã cu rugãciunea şi toate nevoinţele legate de dânsul poate fi zădărnicit de vrăjmaşul dacă nu suntem cu luare aminte. De aceea **ne învaţă Mântuitorul:** ***"Când postiţi, nu fiţi trişti, ca făţarnicii; cã ei îşi smolesc feţele, ca sã se arate oamenilor cã postesc… tu însã, când posteşti, unge capul tãu şi faţa ta o spalã, ca sã nu te arăţi oamenilor cã posteşti". (Matei 6, 16-18).***

Sã nu uitãm lecţia din pilda vameşului şi fariseului când postim. ***Sã lucrãm cu dragoste nevoinţele postului, dar sã le acoperim şi sã le pãzim cu sfinţenie.*** Veştejirea fireascã a trupului sã o împodobim cu veselia inimii şi a feţei, gândindu-ne la folosul cel mare pe care-l aduce postul. Ungerea capului şi spãlarea feţei nu trebuie luate în literã, ci cu un înţeles duhovnicesc.

Sfântul Maxim Mãrturisitorul ne aratã cã faţa este icoana întregii noastre vieţi, iar capul este simbolul minţii. ***Deci, a spãla faţa înseamnã a ne curăţi viaţa de toatã întinarea pãcatului, iar a unge capul înseamnã a face mintea sã strãlucească de cunoştinţă dumnezeiascã (Filocalia, vol. II, p.232).***

Grijile lumeşti, de obicei, rãpesc omului toatã vremea, iar pentru grija de suflet nu-i mai rãmâne nici un rãgaz. Dar grijile trebuiesc proporţionate cu însemnãtatea lucrului respectiv. De aceea ne îndeamnã iarãşi **Mântuitorul:** ***"Nu vã adunaţi comori pe pãmânt, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapã şi le furã. Ci adunaţi-vă comori în cer… cãci unde este comoara voastrã, acolo va fi şi inima voastrã". (Matei 6, 19-21)***

Averile pământeşti faţă de comoara mai scumpã decât toatã lumea a sufletului, nu meritã atenţia care li se dã. ***Nu ne putem lipsi de grijile legate de trup, dar grijii de suflet se cuvine întâietatea; deci vremea postului, vreme de osteneli de suflet mântuitoare, nu trebuie zădãrnicitã cu grijile de multe a celor pământeşti.***

În chip deosebit, ***Sfânta Evanghelie ne atrage atenţia asupra altei lături a dragostei de aproapele, şi anume asupra iertãrii aproapelui, care este o mare faptã bunã şi bine plãcutã lui Dumnezeu.*** **Aşa de mult ţine Mântuitorul la iertarea aproapelui, încât fãrã de ea nici El nu ne iartã pãcatele noastre:** ***"De veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouã Tatãl Ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatãl vostru nu vã va ierta greşalele voastre".(Matei 6, 14-15)***

Deşi tot pãcatul este împotriva lui Dumnezeu şi numai de la El putem dobândi iertarea, totuşi, de pãcatul faţã de aproapele Dumnezeu nu ne iartã fãrã aprobarea acestuia. ***De aceea, când cerem iertare cuiva pe care l-am supãrat cu ceva, el rãspunde: "Dumnezeu sã te ierte!", adicã: eu te-am iertat, de acum poate şi Dumnezeu sã te ierte.*** ***Şi numai aşa ne iartă. Fiindcã pentru înnoirea noastră sufletească în primul rând avem nevoie de iertarea pãcatelor de la Dumnezeu şi ostenelile postului urmãresc şi acest lucru.*** **Iar noi în rugãciunea domnească de**

fiecare zi, ne angajãm faţã de Dumnezeu sã facem acest lucru: "Iartã-ne Doamne, greşalele noastre, cã şi noi iertãm greşiţilor noştri". Fãrã de aceastã iertare, nu ne iartã nici Dumnezeu pe noi.

Nu numai cã nu ne iartã, dar nici faptele cele bune nu ni le primeşte. Ne-o spune limpede tot* Mântuitorul Hristos*:"De-ţi vei aduce darul tãu la Altar şi acolo-ţi vei aduce aminte cã fratele tãu are ceva asupra ta, lasã acolo darul şi mergi mai întâi de te împacã cu fratele tãu şi apoi venind, adu darul tãu". (Matei 5, 23-24)

Pr. lect univ. dr. Constantin Necula - Predică la Duminica Lăsatului de sec de brânză - Duminica Izgonirii lui Adam şi a Evei din Rai - Porţile dumnezeieştii pocăinţe...

Începutul săptămânii care premerge Duminicii acesteia - a Izgonirii lui Adam şi a Evei din Rai - are, la rându-i, un text de început, care poate fi socotit drept sâmbure de îndemn în a ne adânci mai mult în limpezimea Evangheliei: ***"Deschisu-s-au porţile dumnezeieştii pocăinţe, să ne apropiem cu grabă, curăţindu-ne de mâncări şi de pofte, ca nişte ascultători ai lui Hristos, Cel Ce a chemat lumea întru Împărăţia cerească. Zeciuiala a tot anul aducând împăratului tuturor, ca şi Învierea Lui, cu dragoste să o vedem"*** (Sedalna I a zilei de luni, glas 1).

Iar din Tricântarea a II-a a zilei de luni ne-a rămas în adânc de memorie glasul stranei, care cânta astfel: "***Iată, mai înainte s-a deschis uşa pocăinţei... Apropiatu-s-a aceasta intru tot cinstită săptămână de acum, mai înainte curăţitoare, vestindu-ne primăvara Sfântului Post, care luminează trupurile şi sufletele tuturor***". Îndemnul nu pare fără roadă, căci sâmbătă, la Utrenie, cântând celor de Dumnezeu Purtători Părinţi (teoforilor), spuneam: ***"Ca într-o livadă plină de florile virtuţilor, a pustnicilor celor purtători de Dumnezeu umblând, ne umplem de mirosul cel dulce; căci cu nevoinţele încercărilor întărindu-se, trupul prin postire şi-au supus duhului ca un rob, viaţă îngerească pe pământ vieţuind; pentru aceasta de mărire s-au încredinţat"*** (Slavă Sedalnei, glas 8).

De aceea, în ciuda numelui "liturgic" dat Duminicii acesteia, chemarea este la o intrare în raiul virtuţilor, din care, gustând cu însufleţire prin plinirea (iarăşi, a câta

oară ni se cere aceasta?) poruncilor, gustăm în fapt din însufleţita desfătare a Raiului ce ne aşteaptă.

Îndemnul Duminicii însă este altul: "***Vino, ticălosul meu suflet, de plângi astăzi de cele ce s-au făcut cu bine, aducându-ţi aminte de goliciunea cea dintâi din Eden, prin care ai fost scos din desfătarea şi din bucuria cea neîncetată***" (Canonul alcătuit de Cristofor Protasicritul, glas 6). Dulceţii şederii cu Dumnezeu în Raiul virtuţilor îi contrastează în fapt amăreala gustării din pomul cunoaşterii, fără de îngăduinţa poruncii. Iar Evanghelia zilei (Matei 6, 14-21) - parte integrantă a Predicii de pe Munte - nu-şi află contextualizare mai atent aleasă ca în această zi, în care ne reamintim cum ***"Adam a fost scos din Rai pentru neascultare şi de la desfătare a fost lepădat, amăgit fiind de vorbele femeii, şi gol a şezut în preajma locului, tânguindu-se: vai mie! Deci să ne sârguim toţi să primim vremea Postului, supunându-ne evangheliceştilor rânduieli, ca prin ele făcându-ne plăcuţi lui Hristos, să dobândim iarăşi sălăşluirea Raiului"*** (Stihira a III-a a Vecerniei). Ieşirea lui Adam "din adunarea vieţii" (Cântarea a III-a) prin îndrăzneaţă întindere a măririi este gestul care se cere recuperat, spre restaurarea omului în Hristos, noul Adam.

Este remarcabil însă cum textul liturgic al acestei Duminici subliniază drama căderii, care antrenează nu numai firea omenească, ci lumea întreagă, aflată într-o teribilă tensiune: "***Soarele razele şi-a ascuns, luna cu stelele în sânge s-au schimbat, munţii s-au înfricoşat, dealurile s-au cutremurat când s-a închis Raiul ieşind Adam, cu mâinile bătându-şi faţa şi zicând: Milostive, miluieşte-mă pe mine, cel căzut!***" (Slavă Litiei, glas 6). Va trebui să Se întrupeze Însuşi Dumnezeu, pentru că, lovit cu palme peste Faţa-I cinstită, Raiul să se redeschidă şi, în acelaşi cutremur de cer şi de pământ, moartea să fie călcată cu moarte de către Viaţă. Drama atinge chiar şi Raiul cel către care Adam cel vechi cântă: ***"Simte durere, Raiule, împreună cu lucrătorul care a sărăcit, şi cu sunetul frunzelor tale roagă pe Făcătorul să nu-ţi încuie uşa"*** (Icos III, Cântarea a VI-a). Raiul îmbunătăţit, prefăcut, preafericit, sădit de Adam, părăginit de trădarea Evei şi adâncit intru întunericul aşteptării neîmplinite, se aşează de-acum în mijlocul preocupărilor duhovniceşti. De-aici şi sensul Duminicii acesteia: să nu rămânem, după Hristos, în aceeaşi izgonire. Căci ştim pe Domnul, auzim glasul Lui de lumină mereu strigându-ne: "Adame, Adame, unde eşti?" Ca un ecou al plânsului dumnezeiesc ce cutremură zidirea dintâi.

Şi iarăşi Evanghelia este plină de tâlcuiri, căci iarăşi nu ne cere lucruri măreţe, după glasul lumii acesteia. ***Atât de simplu, ni se cere capacitatea de a ierta. Desigur, în fond, lucrul cel mai greu... Pentru că modul în care ne cere Hristos***

să iertăm cele ale aproapelui nostru ţine de capacitatea noastră de a fi definitivi în acceptarea limitelor aproapelui şi în acceptarea limitelor noastre. Şi când o cere aceasta Hristos? După ce, mai întâi, ne învaţă cum să ne rugăm (Matei 6,9-13), pentru ca mai apoi să ne arate că sensul lucrului întru slava împărăţiei este bucuria.

Cea ale cărei gesturi le surprinde Evanghelia Duminicii: "***Iar când postiţi, nu fiţi posomorâţi ca făţarnicii; că ei îşi mânjesc feţele, să le arate oamenilor că ţin post; adevăr vă grăiesc vouă, îşi au plata lor. Tu însă, când posteşti, unge-ţi capul şi spală-ţi faţa. Pentru ca nu oamenilor să te arăţi că posteşti, ci Tatălui tău Care este întru ascuns, şi Tatăl Care vede întru ascuns îţi va răsplăti la arătare***" (Matei 6, 16-21). ***Această "ascundere" înseamnă, de fapt, adâncire intru lucrul pentru biruinţa Crucii în toate ale noastre, căci, după Înviere, "toate se cer după Cruce" (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Mistagogia).***

De-aceea se cere, mai mult decât la orice sărbătoare, aşezare sub umbra de lumină a Crucii. ***"Depărtaţi fiind, Doamne, din Rai mai înainte pentru mâncarea cea din lemn, iarăşi ne-ai adus pe noi prin Crucea şi patima Ta, Mântuitorule şi Dumnezeul nostru. Prin care întăreşte să săvârşim Postul, cu o cuvioasă curăţie, şi să ne şi închinăm dumnezeieştii învieri, Paştilor celor mântuitoare..."*** (Şi acum..., a Luminândei Duminicii Izgonirii).

Aşezându-ne, aşadar, în trăirea curăţiei postului, nu trebuie să uităm însă nici de aspectul său practic-duhovnicesc. Căci zice ***Sfântul Ioan Gură de Aur: "Să nu pierdem rodul postului, după ce am răbdat truda postului. Căci se poate să culegi truda postului şi să nu câştigi răsplata lui. Cum? Când ne abţinem de la mâncări, dar nu ne abţinem de la păcate; când nu ne îmbătăm de vin, dar ne îmbătăm de pofte" (Predici despre pocăinţă, VI, 1).***

Sau, în alt loc: ***"Nu poţi posti? Nu te poţi izola de lume? Nu poţi priveghea nopţile? Totuşi poţi lua plata pentru toate acestea, deşi nu le-ai făcut, dacă vei servi pe cel bolnav şi neputincios, dacă întruna vei ajuta, vei procura odihnă şi vei alina durerile provenite din toate acestea. Acela a căzut, luptându-se, a primit lovituri grave şi răni; ei bine, tu serveşte pe cel zdrobit în luptă, primeşte-l cu mâinile întinse, şterge-i sudoarea, liniştindu-l, mângâie-l, încurajează sufletul zdrobit. Deci dacă noi servim pe sfinţi cu o astfel de bunăvoinţă, desigur că vom fi tovarăşi la plata lor. Aceasta a zis şi Hristos: Faceţi-vă prieteni cu ajutorul bogăţiilor nedrepte (Lc 16, 9)" (Omilii la Filipeni, II, 4).***

Deci, post aşadar, rânduială duhovnicească, pentru ca Hristos să crească în noi şi-n dorul după El să ne unim laolaltă. Să luăm aminte: ***"Călătoria virtuţilor s-a deschis, cei ce voiţi să vă nevoiţi intraţi, încurajându-vă cu nevoinţa cea bună a postului. Căci cei care se luptă după lege, după dreptate se şi încununează. Şi luând toată întrarmarea Crucii, să ne luptăm împotriva vrăjmaşului, ca un zid nestricat ţinând credinţa, şi ca o platoşă rugăciunea, şi ca un coif milostenia. În loc de sabie, postul, care taie toată răutatea de la inimă. Cel ce face acestea va primi cununa cea adevărată de la împăratul tuturor, Hristos, în ziua Judecăţii"*** (la Laude, II).

Să ne gătim, aşadar, de Cale. Întru plinirea poruncii să iertăm, spre creştere.

(Extras din cartea: Pr. lect univ. dr. Constantin Necula - Iubesc, Doamne, ajută neiubirii mele!...)

Duminica iertării

(Matei 6. 14-21)

Suntem dinaintea uneia dintre cele mai autentice provocări. Aceea de a dovedi prin fapte că nu doar rostim „Tatăl nostru" (Matei 6. 9-13), ci şi trăim cu această conştiinţă (Matei 6.14-21). Suntem în Duminica ce se numeşte Duminica Iertării. Încă din perioada primară a Bisericii celei Una, această Duminică era punctul de pornire nu doar în postire, ci şi în trăirea acesteia. Părinţii Pustiei ori mai marii oraşelor, credincioşii din cetăţi ori sate necunoscute nouă azi decât cu numele, se adunau la Vecernie şi cereau unii altora iertare. Ştiau ceea ce am uitat noi astăzi: exerciţiul propus în Duminica aceasta a judecării de sine se desăvârşeşte prin iertare. Textul Evangheliei îndeamnă: „Dacă le iertaţi oamenilor greşelile, şi Tatăl vostru care este în ceruri vă va ierta. Dar dacă nu le iertaţi oamenilor greşelile, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile" (Matei 6.14-15). Simplu, asemeni căutării celui bolnav, săturării flămândului, îmbrăcării celui gol şi cercetării celui aflat în bezna de temniţă... Şi nu doar Duminica, şi nu doar în Postul mare. Şi nu doar de ochii lumii, nici măcar de ochii lui Dumnezeu. Mai ales nu de ochii lui Dumnezeu!

Pentru că exerciţiul postirii este legat de redescoperirea bucuriei simple de a-I sluji lui Dumnezeu cu răbdare, cu nădejde, cu credinţă şi dragoste. Or, nici una dintre virtuţi nu poate spori într-o inimă buruienoasă, asprită de îngâmfare şi auto

admiraţii ieftine. Smerenia începe prin iertarea mândriei celuilalt, oricât de mult ar fi greşit.

Alungarea ranchiunei din inima noastră, a iubirii îndoielnice, născătoare de jumătăţi de adevăruri, este pomenită într-o predică din aceeaşi Duminică a Sfântului Ioan de Kronstadt. El scrie: „Ranchiuna este un păcat groaznic, şi pe cât de urâcios este înaintea lui Dumnezeu, pe atât de vătămător e şi în societate. Suntem zidiţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu: blândeţea şi nerăutatea trebuie să fie însuşirile noastre nestrămutate, fiindcă şi Dumnezeu face întotdeauna după blândeţea Sa - îndelung rabdă şi fără număr ne iartă nouă. Şi noi trebuie să iertăm. Iar ranchiunosul, pomenitorul de rău, nu are în el chipul şi asemănarea lui Dumnezeu: este mai mult fiară decât om.” (Cuvinte la Postul mare, Sophia,2013,p.71)

Trăim în contextul unei lumi „grădină zoologică” din punctul de vedere al răutăţii, o numim junglă şi nu e de ajuns. Şi totuşi. Să nu uităm că îndreptarea lumii se face cu fiecare om în parte. Început bun, Duminica Iertării!

Vremea este a face postului

Parafrazând, oarecum, spusa psalmistului: “Vremea este a face Domnului” sau „Vremea este să lucrezeDomnul”(Ps. 118.126),

Suntem şi noi deja chemaţi, odată cu intrarea în săptămâna brânzei - având ca punct de maximă responsabilizare Duminica izgonirii lui Adam şi a Evei (Mt.6.14-21) - să facem cele ale Postului. Ne arată Biserica, prin acesta, că Postul cel mare al Paştelui este nu doar o curgere de timp, ci, mai ales, o implicare dinamică în viaţa în Hristos, o parte din timpul liturgic al Bisericii creşte în valoare şi se umple de sens. De sens ascendent, căci a trece cu Hristos Domnul prin toate etapele acestei călătorii a virtuţilor, care este Postul, înseamnă a creşte, a ieşi din piticismul cotidian şi a urca în binecuvântata stare de „nemuritor”.

Ungându-ne, dar sufletul cu untdelemnul bucuriei postirii, „şcolarizaţi” discret prin etapele pe care le-am parcurs cu vameşul şi fariseul, cu fiul risipitor şi, mai ales, prin exersarea cu faptele mântuirii (cum ni le-a prezentat Duminica lăsatului sec de carne). Duminica aceasta, a izgonirii din Rai, ne arată nu doar fundamentul ieşirii cu umilinţă din dragostea dintâi a lui Dumnezeu către noi, din nemintoasă neascultare, ci şi sămânţa de lumină a aşteptării Mântuitorului care să reumple pământul cu cer de prezenţă dumnezeiască. Altfel spus, poarta ieşirii prin neascultare din slava Raiului poartă cu sine şi chipul lui Dumnezeu, brăzdat de

grija pentru creaţia Sa, căreia îi dăruieşte şi scânteia de nădejde care - prin Adam şi Eva - are nevoie să parcurgă istoria agitată ce urmează.

La început de post chipul lui Adam cel vechi ne ascute atenţia în căutarea mântuirii. La capăt de post Adam cel Nou, Hristos Iisus, restaurează ordinea dintâi a lumii - singura ordine cu adevărat mondială şi binecuvântată, faţă de orice altă ordine mondială! - redând lumii acesteia împăcarea între Dumnezeu şi om, între oameni laolaltă, între pământ şi cer, între om şi natura din juru-i, dar, mai ales, restabilind posibilitatea ca sufletul şi trupul să lucreze împreună pentru veşnicia cu Dumnezeul izbăvirii.

În aceasta constă lecţia cea mare a Postului. Ca înţelegându-i sensurile adânci, să trecem din simpla trăire gastronomică a postirii în trăirea cu Hristos a acestei tristeţi radioase, ce toate le umple.

La treabă duhovnicească, dar! Brăzdând adânc conştiinţele noastre, pentru ca roada primăverii duhovniceşti a învierii să ne surprindă în bogăţie de Sus. Singura care nu se va lua de la noi!

„Iar când postiţi, nu fiţi posomorâţi ca făţarnicii”

(Matei 6. 14-21)

Vine Duminica Lăsatului de brânză. Iată, primăvara postului înfloreşte în Biserica Slavei. Se deschid uşile pocăinţei. Vremea este a face Domnului. După ce îi învaţă Tatăl nostru pe cei ce-L ascultau, Domnul Hristos vorbeşte despre iertare şi post. Aceasta este pericopa Duminicii ce deschide vremea postirii.

Ce ne învaţă?

- ✓ *Că de vom ierta oamenilor greşelile lor şi Tatăl ni le va ierta nouă;*
- ✓ *Că postul nu se ţine cu posomorâre şi făţărnicie, ci în strălucirea chipului şi curăţia trupului;*
- ✓ *că a avea comoară în cer cu adevărat înseamnă a o aduna în smerenie, în milostenie, în faptă de dragoste, în post şi rugăciuni, giuvaieruri de preţ pentru Împăratul cel nepreţuit.*
- ✓ *Ne învaţă că acolo unde este comoara noastră este şi inima şi că dacă în noi este lumină, cu adevărat totul este lumină.*

- ✓ *Ne învaţă - lucru de preţ la vremuri tulburi - că nu putem sluji şi lui Dumnezeu şi lui mamona, demonul banului, al avariţiei, al egoismului, al indiferenţei.*

Aşadar, a fi în post înseamnă a fi cu Mirele. Adică la Nuntă. Căci noi postim, dar nu oricum, ci în aşteptarea venirii Mirelui, Cel ce ne va da drept hrană nepreţuită la banchetul de Nuntă, Trupul şi Sângele Său.

Cheia de aur a intrării la Nunta împăratului este iertarea, iar uşa de aur - postul. Iertarea aproapelui ce aduce iertarea Domnului. Postirea de mâncare şi băutură omenească, ce aduce mâncarea şi băutura cerească.

Iată. După smerenia vameşului, întoarcerea fiului risipitor şi lecţia despre nădejde în posibilitatea mântuirii, curgerea timpului duhovnicesc ne îndeamnă la postire şi iertare. Iată, Mirele vine. Să ne iertăm unii pe alţii, cerând har pentru postire. Prin care să punem început bun mântuirii noastre.

(Extras din cartea: Pr. conf. univ. dr. Constantin Necula - Duminici în dar: Predici şi gânduri)

Pr. Constantin Necula: Acolo va fi și inima ta (Matei 6, 14-21)

Parcă niciodată ca acum nu e nevoie de un text ca acesta, rostit de Domnul Hristos îndată după ce-i învață pe apostoli să se roage. Pentru că deschiderea Evangheliei acesteia, rostite în Duminica numită a alungării lui Adam din Rai, este rugăciunea pe care noi o știm sub numele „Tatăl nostru” (Matei 6, 9-13). Rugăciunea care ne scoate din rostirea păgână a nevoilor noastre - din care am făcut rugăciuni. Ne spune atât de simplu Domnul: „Când vă rugați, nu spuneți multe ca neamurile, că ele cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultate” (Matei 6, 7). La vremea vorbăriei de acum, transferate în tot soiul de proiecte la care ne lăudăm că-l luăm părtaș pe Dumnezeu - deși știm că lumina nu are părtășie cu întunericul - descoperim că nu simpla rostire este temei de rugăciune. Așa cum nu ne-mâncarea este rostul de preț al postirii. A te ruga și a posti - la prezentul absolut - rămân legate de alte „verbe” ale mântuirii. Pe acestea ne ajută Mântuitorul să le identificăm și să le trăim, ca daruri și ca semne ale omeniei noastre.

De aceea, în fapt, cuvintele Evangheliei din această Duminică sunt legate de cuvintele rugăciunii pe care le rostim în fiecare zi și care în ritualul Bisericii sunt rostite în fiecare ceas ori context. Nu există, în fond, rugăciune particulară ori de cult fără ca în ea să nu audă tonul rugăciunii dăruite de Domnul nouă, Rugăciunea Domnească - Tatăl nostru. Și cuvântul cheie rămâne legat de iertare. De iertarea aproapelui ca fundament al iertării noastre. De iertarea aproapelui drept iertare a noastră propriu-zisă.

Sunt atât de grele de har cuvintele Rugăciunii ce tocmai îi învățase pe ucenicii Săi Domnul, încât Acesta simte nevoia să le explice. Pentru omul Legământului nu exista iertare. Nu exista o teologie a iertării în Vechiul Legământ. Existau conflicte, bătălii, ruperi ale lumii iudaice în partide și interese. Existau boli incurabile și morți. Exista nădejdea venirii unui Mesia. Și promisiunea unui Rai pierdut, tot mai în urma istoriei poporului ales. Și exista această teologie a lui Israel ca popor ales, care poartă în măduva sa spirituală Legământul dintre Dumnezeu și Avraam. Semn în carne. De aceea, multe ale cărnii erau ținute cu strictețe strașnică (Edmond Fleg, Anthologie Juive des origines au Moyen Age, Paris, 1923, 330 pg.).

Dacă aveți curiozitatea să citiți poruncile legate de viața comunitară ori de viața spirituală a poporului ales, veți identifica multe restricții crescute din nevoia mediului de viață propriu-zis, din nevoia ca poporul să fie organizat și protejat sanitar. De bază însă rămâneau cele cuprinse în Decalog. Din ele decurgând - în funcție de orientarea religioasă pe care o dobândeai, de „partidul” religios căruia te afiliai în timp, un soi de confesiuni de astăzi ori fracțiuni confesionale - legi și comportamente (puteți afla amănunte citind Eduard Lohse, Mediul Noului Testament, Sapientia, Iași, 2010, 380 pg.). Domnul Iisus Hristos știe bine cui vorbește. De aceea aduce toate preocupările la un numitor comun: Dumnezeu-Tatăl! Îl reașează pe Dumnezeu-Tatăl în centrul adorării, închinării. De aceea afirmă în mod repetat că a venit să plinească voia Tatălui. Iar voia Tatălui vădită în aceste versete este iertarea, una dintre trăsăturile de caracter comunitar care - remarcăm cu fiecare clipă - nu ne prea înnobilează nici pe noi azi.

Exercițiul de teologie a iertării pe care ni-l propune Hristos este simplu. Iertarea e legată de Tatăl nostru cel Ceresc și de forța noastră de a identifica și ierta greșelile aproapelui. Pentru că nu poți face pe iertătorul, nu-i așa, dacă inventezi greșeli pe care să le ierți. Ci, mai întâi trebuie să ai discernământul atent al identificării greșelii care trebuie iertate. Nu. Domnul Hristos nu ne cere să iertăm oameni ci greșeli. De unde minunata spusă a Sfântului Ioan Gură de Aur: „urăsc păcatul dar iubesc pe păcătos”.

De departe cea mai grea misiune a inimii unui om credincios. Domnul Hristos leagă iertarea de postire și identifică modul în care ea rodește. Postul omului iertător este plin de bucurie, de sens, de lumină. Fățăria nu ține loc de față așa cum surogaturile sincretiste nu țin loc de Dumnezeu. Postul în tainița inimii - pe care-l recomandă Domnul - nu înlocuiește postul cu reflecție publică. Îl adâncește în rădăcina de Rai a ascultării: a nu mânca din pomul cunoașterii pentru a păstra roada nemuririi, vieții veșnice. Pentru că Dumnezeu refuză să fie altfel sfințit Numele Său, în lipsa acestui angajament al sufletului pentru mântuire. Nu te poți

angaja întru mântuire decât în linia acestei postiri de carnea aproapelui tău pe care, altfel, l-ai sfâșia pentru greșelile reale ori închipuite în care îți poți scălda uneori propria răutate. De aici importanța Duminicii acesteia: vindecarea de cunoașterea binelui și răului în funcție de toanele tale de neiertător.

Pentru aceasta insistă Mântuitorul pe adevărata comoară a postirii: vederea în ascuns de către Tatăl nostru cel Ceresc a nevoinței noastre în postire. În îndepărtarea de ispitirea din mâncarea roadei binelui și răului și apropierea de săturarea cu rodul veșniciei. Această nădejde este comoara pe care nici furii și nici molia și nici rugina nu le pot fura, săpa ori strica. Pentru că ea este mereu în Lumina privirii tainice a Tatălui. Care străbate până în inima noastră. De aici și îndemnul: Unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta! (Matei 6, 21). Că exercițiul postirii este fundamental curățirii de ispita judecării aproapelui ne-o arată în continuarea Capitolului 6 din Evanghelia după Matei Domnul Însuși: „Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care este în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!” (Matei 6, 22-23). Exercițiul dintâi al postului este să ne curățim de suficiența judecării aproapelui, de condamnarea lumii în care trăim pentru că noi, perfecții, nu ne simțim bine în ea.

Problema furtunii de vorbărie din zilele acestea se vădește a fi nu necurăția inimii ori toxicitatea cuvintelor înveninate aruncate pe piața de non-valori a vieții noastre publice. Ci lipsa de inimă. Nebunia unei comori care se ia rapid de la noi: ratingul! Care chiar nu mai contează în mai puțin de 24 de ore. Uneori nici câteva minute.

Scriu aceste gânduri încercând să înțeleg de unde răutatea care izvorăște din textele și atitudinile noastre. De unde această lipsă de onestitate în raport cu inima aproapelui nostru? Oare din faptul că ne maimuțărim mereu rugăciunile și postirea și încercăm mereu să facem totul cu gălăgie și tonus paralizat de aroganță? Dacă e așa, să ne ierte Dumnezeu și să ne ajute să ne recăpătăm inima. Locul în care Dumnezeu privește în taină postirea noastră.

Duminică seara, în chinoniile creștine se cere iertare. Unii de la alții, oamenii se binecuvântează, iertându-se. Încercăm? Putem, oare, să iertăm înainte de a ne duce și de a nu mai fi decât ceea ce... am iertat?

Părintele Constantin Necula, mesaj la început de post: „Vă rog să vă concentrați pe icoane, nu pe ecrane de televiziune”

În duminica primă a postului Paștelui, vă învit la o călătorie a virtuților așa cum Biserica ne cheamă de fiecare dată, de fapt. Aș vrea ca în fiecare întâlnire pe care o vom avea să limpezim împreună de unde nouă cinstea aceasta să postim de dragul Învierii Mântuitorului Hristos.

Ne despărțim de o duminică grea, o duminică dificilă pentru că ne aduce aminte de unde plecăm, de alungarea din Rai. Suntem chemați să nu fim ca Adam și Eva, dar până la urmă să fim după chipul și asemănarea lui Dumnezeu Cel care pe Adam și Eva chemându-i la Sine, iar aceștia goi fiind, rușinându-se, promite și ridicarea păcatului din mijlocul lor și redăruirea dimensiunii nemuritoare întru care postim, întru care viem, întru care înviem. De aceea, îmi îngădui să vă spun: postiți cu zâmbetul! Postiți cu dragoste! Postiți cu bucurie! Nu suntem niște „looseri” de Dumnezeu, ci suntem cei care primindu-L pe Hristos de partea noastră, știm că postim de dragul Lui și pentru împlinirea în El.

Săptămâna aceasta ne va chema la o frumoasă deschidere de inimă, la o întâlnire cu canoane, cu rugăciuni, cu cântări speciale, mai cu seamă cu efortul acesta de a ține bine închis eșantionul de consumism pe care îl avem fiecare dintre noi în casă - frigiderul. Nu e vorba doar să nu mâncăm, ci e vorba și să nu ne lăsăm mâncați de ură, de răutate, de neatenție, de lipsă de dragoste în raport cu oamenii. Poate că vom posti mai cu înțelepciune dacă ne aducem aminte în ce vremuri trăim, cât de

grea este de înfruntat această perioadă, cât de dificil ne este să rămânem oameni când ceilalți ne cer să fim ne-oameni.

Vă rog să vă concentrați pe icoane, nu pe ecrane de televiziune. Să vă concentrați pe cuvinte, nu pe vorbărie. Pe rugăciune, nu pe bârfă, nu pe ură, nu pe minciună, nu pe delațiune duhovnicească. Să vă concentrați pe ce ne-a dat Hristos mai de preț: așteptarea Învierii. Postim pentru că așteptăm să ne întâlnim cu Domnul Cel înviat. Nu postim ca niște oameni înfrânți. Nu postim, dacă vreți, cu brațele coborâte a umilință și a înfrângere, ci postim ca niște oameni curajoși, ca niște oameni care știm că Îl avem de partea noastră pe Domnul Hristos. În lume știm că sunt ispite, ca și în viețile noastre, dar Dumnezeu ne vrea îndrăzneți în postire.

Sfânta cântare a Triodului ne îndeamnă să intrăm în stadionul virtuților, în această încercare de a ne exercita și de a ne exersa în virtuțile care ne țin vii. De aceea îi frumoasă perioada aceasta a postului. E ca o sală de sport - mi-ar fi plăcut să o spun eu, dar a spus-o Sfântul Ambrozie cu sute de ani înainte - o palestră spirituală, o sală în care învățăm să ne dezvoltăm conștiința, lucrarea și virtuțile de care avem nevoie ca văzându-l pe Domnul Hristos să nu-L confundăm. Și, mai cu seamă, să nu confundăm alți dumnezei ce se prezintă atât de minunat înaintea noastră cu Dumnezeul nostru Cel viu.

În taina aceasta a deschiderii postului trăim, de fapt, și măsura duhovniciei pe care fiecare dintre noi am asumat-o. E înțelept Dumnezeu. Nu ne-a chemat dintr-o dată să urcăm pe o pantă abruptă, ci de fiecare dată ne face câte o oprire, ne face câte o stație în care să ne oprim, să ne tragem sufletul și să mergem cu discernământ mai departe. De fapt, ce ne cere cu adevărat postirea este să ne recăpătăm discernământul, discreția, bunul simț de a fi creștini ortodocși.

Mă rog la Dumnezeu să fim sănătoși toți și să putem să ducem cu frumusețe provocarea aceasta a postului la îndeplinire. E o provocare să dobândim virtuți, să lucrăm cu ele. Să punem mâna pe Scriptură și să citim. Să nu ne temem să ne rugăm. Să ținem Psaltirea aproape de sufletul nostru și măcar de un verset din acelea să ne agățăm. „Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta” (Psalmul 50, 1). Să înțelegem că singura certitudine care ține lumea este mila lui Dumnezeu și din ea ne hrănim toți.

Țineți minte că la Facere se spune: „a fost seară și a fost dimineață: ziua întâi” (Facerea 1, 5). Așa va fi în fiecare zi din postul acesta, care e o cincizecime de zile în care ne sporim iubirea. Să mergem! Ierusalimul se vede de departe.

Pr. dr. Dorin Picioruş - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai [2012]

Iubiţii mei, iată-ne şi la începutul Postului Mare, adică în momentul când postul devine cotidianitatea/ ritmul zilnic al vieţii noastre ortodoxe, timp de 7 săptămâni, până la Învierea Domnului!

Postul e aspru, trebuie să ne raportăm la el pe măsura vârstei şi a sănătăţii noastre…a muncii pe care o depunem…căci pentru post…trebuie să ai exerciţiu…care aduce, în timp, rezistibilitate/ obişnuinţă.

Altfel, după o săptămână-două…se văd sincopele în viaţa noastră, lipsa de putere, sleirea fizică, perturbarea creierului…

De aceea postul trebuie învăţat din copilărie, puţin câte puţin, pentru ca el să devină ceva firesc pentru noi, aşa cum ne devine firească cantitatea de mâncare şi de băutură cu care ne-am învăţat.

De aceea vă îndemn la faptul de a nu considera că trupul nu are logica lui…şi că putem să postim, deodată, dacă până acum nu am postit în mod periodic…pentru că trupul şi creierul vă lasă/ dau rateuri dacă forţaţi lucrurile…

Căci mâncarea de post echilibrată…în cantităţi pe măsura eforturilor şi a drumurilor zilnice pe care le facem e soluţia de a ajunge cu sănătatea întreagă la Paşti.

Şi ***Evanghelia zilei*** [Mt. 6, 14-21], iubiţii mei, ***vorbeşte, în principal, despre 3 coordonate ale vieţii ortodoxe şi anume: iertarea, postul şi milostenia.***

Lucruri cu legătură internă…sau care se cer a fi împreună.

Pentru că ascultarea de Dumnezeu începe cu iertarea, cu dorinţa iertării lui Dumnezeu vizavi de noi…care ne învaţă să fim sensibili, atenţi cu alţii…dorind iertarea lor.

Şi până nu primim iertarea lui Dumnezeu, care ne înmoaie/ ne umanizează inima…nu ştim cum să ne manifestăm cu inimă, firesc, sensibil faţă de aproapele nostru.

Şi iertarea altora este o milostenie.

E o grijă atentă la sufletul lor…şi al nostru.

Pentru că grija aceasta de a ierta şi a te ruga pentru întreaga umanitate e o grijă de conştiinţă…care există în adâncul fiinţei noastre…Şi care se naşte din iertarea Lui.

Şi cum să mai fim insensibili, când iertarea lui Dumnezeu…mila lui Dumnezeu faţă de multele noastre păcate…curăţirea lor din noi…ne-a schimbat inima, adică ne-a făcut-o plină de har, cu gândul lui Dumnezeu în ea?

De aceea am spus că trebuie să învăţăm de la Dumnezeu iertarea…ca să ştim cum să iertăm.

Cum să îmbrăţişăm…

Cum să îl vedem pe cel din faţa noastră.

Ce cuvinte…ce fel de mod de a pune problema trebuie să avem…ca să intrăm în inima lui…

Căci după cum observaţi…a-l vedea pe altul…nu înseamnă, în mod neapărat…şi a-l înţelege.

Pe lângă faptul de a-l vedea, de a-l auzi, de a fi citit despre el…de a auzi de la alţii lucruri despre el…ca să îl vezi pe cel din faţa ta…ai nevoie de ochii lui Dumnezeu,

adică de harul Său, ca el, cel din faţa ta să şi se desluşească…să se lumineze prezenţa sa interioară în conştiinţa noastră.

Pentru că omul nu este o fiinţă uşor de înţeles…ci, dimpotrivă, este o taină abisală, profundă, paradoxală, neînţeleasă în înţelegerea ei…care are nevoie de revelare/ de descoperire continuă înaintea ochilor inimii noastre.

Aşa se face că există tomuri imense cu opera Sfântului Ioan Gură de Aur sau a lui Mihai Eminescu…pentru că au avut nevoie de zeci de mii de cuvinte pentru ca să îşi astâmpere setea de cunoaştere şi de redactare a cunoaşterii personale. Dar şi mai multe sunt cărţile despre ei…care vor să pătrundă în gândirea, în sensibilitatea lor…adică în taina lor.

Şi de aceea nevoia vitală de exegeză…de muncă de cercetare pe texte…pe vieţile lor…pentru a surprinde…şi mai mult…taina vieţii lor…care suscită mereu interesul…

Interesul viu pentru celălalt…pentru alteritatea care ne cheamă să o cunoaştem…şi care ne fortifică existenţa.

Astfel citirea de cărţi sfinte, de cărţi erudite, de cărţi pline de informaţie formatoare de conştiinţă e un post al minţii…şi o delectare a duhului nostru în acelaşi timp.

Marea carte te face să posteşti de lucrurile minore, de lucrurile uşoare şi sterile.

În locul unor ziare impudice, a unor saituri cu plăceri perverse, a unor bancuri de prost gust sau a unor filme cu tot felul de bizarerii…a citi viaţa unui Sfânt sau opera sa teologică înseamnă a posti cu mintea…a vedea cu mintea înţelesuri adânci…a te responsabiliza şi mai mult în faţa greutăţilor vieţii.

Pentru că, după cum vedem, acum, în aceste zile de mare încercare pentru România…în faţa durerii, a bolii, a cataclismului…nu ne salvăm cu bancuri şi cu filme porno…ci prin solidaritate, prin muncă energică, prin rezistenţă în faţa durerilor şi a grijilor de tot felul.

Şi de aceea Evanghelia de astăzi începe cu iertarea…cu iertarea oamenilor: pentru că iertarea reală e un factor de progres, de înaintare în relaţie atât pentru noi cât şi pentru cei pe care îi iertăm.

A bate pasul pe loc înseamnă a nu ierta.

Pe când a ierta înseamnă a merge mai departe…şi a fi întotdeauna capabil de o întâlnire, faţă către faţă, cu cei pentru care te rogi…

Însă ierţi pe un altul…pentru că ştii că Dumnezeu iartă enorm de mult în comparaţie cu noi.

Noi iertăm omeneşte…pe când Dumnezeu iartă dumnezeieşte, ca un Preaiubitor de oameni.

Şi prin iertare…prin cererea iertării în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor intrăm în firescul postului…care e firescul vieţii paradisiace, unde postul era ascultare şi unde ascultarea de Dumnezeu era bucurie şi vedere dumnezeiască.

Căci după izgonirea Protopărinţilor noştri din Rai, datorită păcatului lor, a urmat pocăinţa, lacrimile, postul lor…care i-a curăţit de păcate…şi care i-a scos din Iad…la venirea Domnului.

Acesta e motivul pentru care duminica de azi poartă titlul Duminica Izgonirii lui Adam din Rai: pentru că drumul nostru spre Învierea Domnului e drumul pocăinţei, ca şi pentru Protopărinţii noştri Adam şi Eva…pocăinţă care ne umple de bucurie.

Iată de ce postul nostru nu e tristeţe: pentru că aduce bucuria duhovnicească!

Când oamenii se întristează din cauza greutăţii postului…se întristează pentru că se gândesc la plăcerile gustative…la umplerea stomacului cu orice deliciu…

Dar când omul posteşte cu adevărat…nu se gândeşte la ce nu mănâncă, nu se gândeşte la câte săptămâni de post ne stau înainte…nu se gândeşte la câte metanii, câte cărţi sau la câte slujbe merge…sau la cât o să slăbească…ci e bucuros că se întraripează interior de bucuriile tainice, sfinte, dumnezeieşti ale postului.

Pentru că postul nostru e plătit imediat cu multe bucurii dumnezeieşti de către Dumnezeu…

Şi la fel milostenia…şi orice lucru bun pe care îl facem: ne umplu de har, de înţelepciune, de pace, de omenie.

Adică Dumnezeu ne dă cu mult mai mult…decât dăm noi…şi ne iartă infinit mai mult decât iertăm noi…şi ne umple cu plăceri şi mai înalte…decât acestea grosiere…care durează câteva ore după masă.

Şi dacă iertarea…aduce bucurie…postul…aduce bucurie…milostenia…aduce tot bucurie…de trei ori bucurie…pentru că bucuria este starea cotidiană a celui ce posteşte.

Pentru că bucuria e starea cotidiană a ortodoxului…şi când e post şi când nu e…

Însă bucuria ortodoxului nu e o euforie egoistă sau o autoiluzionare!

Pentru că ea se naşte în relaţia dintre Dumnezeu şi noi…şi, în acelaşi timp, dintre ceilalţi şi noi.

- *Când iertăm…suntem în relaţie cu cel iertat…şi care se împacă cu noi.*
- *Când postim suntem…în relaţie cu Dumnezeu…pentru Care ne curăţim şi mai mult simţirile…pentru ca să Îl înţelegem pe El care e Duh.*
- *Când dăm milostenie suntem…în relaţie cu cei pe care îi ajutăm.*

De aceea am subliniat faptul că bucuria ortodoxă nu e o autoiluzionare…ci o realitate personală şi interpersonală…şi nu e nici o euforie egoistă…în care eu mă bucur de lucruri pe care le fac pentru mine…ci e o bucurie din relaţie, din relaţia care îmi umple inima de simţiri umane, calde, responsabile…

Pentru ce ne indignăm, de fapt, în aceste zile, când ne referim la faptul că suntem umiliţi şi minţiţi, că nu suntem respectaţi cum se cuvine?

Pentru lipsa relaţiilor fireşti dintre cei pe care îi alegem şi noi, alegătorii…şi pentru lipsa raportării principiale la diverse straturi ale societăţii.

Dacă majoritatea şi-ar face treaba în mod conştiincios, negândindu-se la a abuza de funcţie sau la a fura…atunci nu ar exista un grad major de nemulţumire socială.

Însă când încalci regulile principialităţii nu mai ai nici credibilitate.

Credibilitatea se obţine prin muncă asiduă şi prin demnitate.

Dacă vrei să iei ochii audienţei, ai publicului sau ai clienţilor tăi…dacă vrei numai atât…nu valorezi mare lucru.

Pentru a valora trebuie să impui respect prin munca pe care o faci şi prin demnitatea pe care o degaji.

Aşa stând lucrurile, iubiţi fraţi şi surori întru Domnul, vă doresc să intuiţi bucuria din spatele abstinenţei…bucuria care e comoara noastră!

Căci postul de imagini, de senzaţii tari, de moliciuni multe, de evidenţiere de sine…pe lângă postul de mâncare şi de plăceri sexuale…e postul care tezaurizează harul lui Dumnezeu în inima noastră.

Fiindcă comoara de bine din noi…e comoară de fapte bune pe care am strâns-o întru harul lui Dumnezeu.

Şi nimeni nu ne poate otrăvi inima cu gânduri, sentimente şi fapte nocive…dacă noi mâncăm harul lui Dumnezeu cu dorul inimii noastre.

Dumnezeu să vă binecuvânteze şi să ne binecuvânteze cu pacea Sa! Şi întru iertarea Lui, să postim cu fapte de milă, de conştiinţă, de bucurie, ca să ne bucurăm împreună cu Treimea cea Preasfântă şi Preacurată, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin!

Părintele Ion Cârciuleanu - Postul creştinesc

Începem de mâine sfântul şi marele post al Paştelui. Păşim cu credinţă şi smerenie aşteptând de la Dumnezeu iertarea păcatelor noastre şi mântuirea sufletească.

Păşim cu inimile încălzite şi cugetele întărite de dulceaţa sfintelor cântări ale Triodului, care cu trei săptămâni mai înainte ne cheamă în taina utreniei: ***"uşile pocăinţei deschide mie, Dătătorule de viaţă. Că mânecă duhul meu la biserica Ta cea sfântă".***

De aceea, pentru a ne putea apropia cu vrednicie de marele post, biserica a căutat să ne pregătească sufleteşte în mod deosebit.

Mai întâi, în prima duminică a Triodului, ne-a învăţat cum să ne rugăm, cum să putem obţine acea hrană spirituală a sufletului după care tânjeşte sufletul nostru.

Ne-a aşezat în faţa ochilor sufleteşti parabola vameşului şi a fariseului – cei doi oameni reprezentativi pentru noi -, care, îndemnaţi să se roage şi să comunice cu Dumnezeu, vin în templul Său ca să-L cinstească, să-L onoreze cu fiinţa lor, să se dăruiască şi să se contopească în rugăciune cu Dumnezeu.

- *Am văzut ţinuta mândră a fariseului, cunoscător al legii şi împlinitor al poruncilor lui Dumnezeu date prin Moise. Sigur de sine, stăpân pe viaţă şi pe sufletul său, sfidând pe toţi, pe oameni şi chiar pe Dumnezeu, în loc de rugăciune de iertare, el se laudă.*

- *Am văzut smerenia vameşului îndurerat, îngenuncheat în colţul templului, i-am simţit bătaia din piept şi am simţit cu toţii lacrimile sale fierbinţi, care ne-au înduioşat. Am cules de pe buzele lui arse de păcat cuvintele rugii sale fierbinţi ce implorau iertare şi împăcarea liniştită cu creatorul. El nu se lăuda cu nimic, nu se mândrea cu nimic, ci se umilea, plângea şi se ruga cu lacrimi de căinţă lui Dumnezeu să aibă milă, zicând:* ***"Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului"***.

Iar cuvintele picurate din gura Mântuitorului Hristos la sfârşitul parabolei, se înscriu ca un "adevăr divin" lăsat nouă, tuturor credincioşilor, că zice: ***"Cel ce se înalţă se va smeri şi cel ce se smereşte se va înălţa".***

Parabola, pe lângă faptul că anunţă o nouă relaţie şi dă o nouă valoare rugăciunii făcute cu smerenie, ridică virtutea umilinţei pe treptele cele mai înalte ale spiritualităţii.

Icoana "fiului risipitor", care se întoarce acasă la tatăl său, procesul sufletesc adânc petrecut în cugetul său, mustrarea de conştiinţă şi hotărârea de a se întoarce acasă, toate acestea care merg până la acceptarea pierderii dreptului de a se mai numi "fiu al tatălui său" şi "moştenitor al dragostei sale", ne-au lăsat şi nouă, în fiinţa noastră, amărăciunea unor clipe petrecute în viaţă dincolo de voia lui Dumnezeu.

În cuvintele: "Tată, am greşit" se cuprinde întreaga istorie a dorului de mântuire, întreaga frământare a veacurilor, toate luptele purtate pentru propăşirea credinţei creştine şi imaginea măreaţă a tuturor credincioşilor dornici de mântuire, ce-şi ridică, de veacuri, braţele spre ceruri implorând de la Dumnezeu iertarea şi mântuirea, zicând: "Tată, am greşit".

În acelaşi timp, alergarea tatălui înaintea fiului ce se întoarce acasă, îmbrăţişarea lor, hainele noi, inelul aşezat din nou pe deget – semnul cinstei şi al puterii, sacrificarea viţelului celui mai bun, bucuria generală din întregul cămin, toate acestea aureolează fericit cu nimbul iubirii de părinte legea firească a omenirii. Ele ne duc cu gândul la mărturisirea făcută de Mântuitorul când spune ***"că bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăieşte".***

Cuprinsul Sfintei Evanghelii ce s-a citit în biserică duminica trecută ne arată cum va fi judecata cea înfricoşătoare de apoi, sfaturile milei creştine care trebuie să împodobească sufletul fiecărui creştin. De o măreţie fără seamăn, ***această icoană a judecăţii celei înfricoşate cere din partea credincioşilor ca valorile morale şi ale***

iubirii creştine să fie împlinite în mod dezinteresat, împlinirea poruncilor ce izvorăsc din dragostea pentru aproapele, mila, ajutorul, înţelegerea, jertfa.

Duminica de astăzi, dinaintea sfântului şi marelui post, a izgonirii lui Adam din Rai, ne dă imaginea îndurerată a clipei când prima pereche de oameni – Adam şi Eva – părăsesc paradisul, cea mai tristă zi din istoria omenirii, după credinţa noastră creştină.

Această pedeapsă dată pentru călcarea poruncii divine, însoţită de blestemul dat de Dumnezeu primilor oameni, cu urmările lui: munca în sudoarea frunţii pentru câştigarea existenţei, naşterea de prunci în dureri, blestemul ca pământul să nu mai dea roade ca până atunci, şi moartea, toate sunt lăsate posterităţii sub denumirea păcatului originar (strămoşesc). În acelaşi timp s-a hotărât şi posibilitatea mântuirii prin făgăduinţa "***că urmaşul femeii va zdrobi capul şarpelui***".

Pentru realizarea operei împăcării cu Dumnezeu, pentru reinstaurarea omului în starea cea dintâi, s-a desfăşurat întreaga iconomie a mântuirii, care s-a desăvârşit prin întruparea Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prin jertfa sa pe cruce şi Învierea sa. La temelia acestei opere este iertarea, ca una din condiţiile mântuirii.

De aceea, ***azi, sfânta noastră Biserică, dându-ne un fragment din predica Mântuitorului, ţinută pe munte, ne arată care sunt cele mai bune metode de a căpăta iertarea păcatelor noastre, cele mai bune arme de a câştiga cerul. Iertare, post şi milostenie - iată o treime din fapte bune, cu ajutorul cărora putem străbate această vreme sfântă făcând adevărata pocăinţă.*** Este o strânsă legătură între aceste trei fapte bune căci "*în zadar posteşte cel ce urăşte pe fratele său. În zadar posteşte cel ce nu-şi deschide inima spre fratele său în lipsuri şi suferinţă. Cel ce le uneşte pe aceste trei şi le împlineşte, face adevărata pocăinţă*".

După ce ne-a arătat cum să ne rugăm şi ne-a dat rugăciunea Tatăl nostru, rugăciunea domnească (Mat. 6, 10-13), a accentuat problema iertării aproapelui drept condiţie a iertării noastre, căci cine este fără de păcat? În acest raport Mântuitorul ne arată că iertarea şi mântuirea nu pot veni decât prin aproapele nostru, viaţa noastră viitoare depinde nu atât de noi, cât de aproapele nostru, căruia trebuie să-i iertăm ceea ce ne-a greşit. Şi ce frumos lucru este ca să te poţi cunoaşte pe tine însuţi şi să cunoşti şi pe alţii! ***A ierta în sensul creştin nu înseamnă a ierta numai greşelile mici, nici a ierta astăzi şi mâine nu.***

Măsura iertării o arată Mântuitorul în răspunsul pe care îl dă Sfântului Apostol Petru: "***ci de 70 de ori câte 7***", adică ori de câte ori ar fi greşit cineva, suntem datori să iertăm fără a hotărî numărul greşelilor (Mat. 18, 21-22).

Jertfa Domnului Iisus, pe lângă că este expresia cea mai desăvârşită a iubirii divine faţă de omenirea căzută (Ioan 3, 16), ea este şi un act de răscumpărare, inclusiv de iertare, făcut din partea lui Dumnezeu, "***prin sângele Lui şi iertarea păcatelor***" (Efes 1, 7).

Iertarea poate fi considerată aici ca început al mântuirii noastre.

Împăcare definitivă fără iertare, nu există, precum nu există nici iertare fără jertfă. Măsura iertării este jertfa. Iertarea cu atât mai mult îmbracă haina desăvârşirii, cu cât are mai mult preţ de jertfă.

Jertfa de pe Golgota a fost şi este cel mai mare act de iertare, care îşi profilează luminile dincolo de veacuri şi e în stare să trezească la viaţă întru Hristos toate conştiinţele căzute în derută.

Deci viaţa noastră capătă un caracter social. Ea merge până la sacrificiu şi se încadrează în opera de slujire a oamenilor.

Dar iertarea din partea lui Dumnezeu a păcatelor noastre este condiţionată, între altele, de iertarea din partea noastră a greşelilor aproapelui nostru. Căci aşa ne învaţă Iisus în rugăciunea Tatăl nostru: "***Şi ne iartă nouă păcatele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri***" (Mat. 6, 12).

Iată deci, că iertarea ni se prezintă aici sub raportul reciprocităţii.

"Iertând altora, vouă înşivă daţi iertare", spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Iertarea în creştinism primeşte pentru prima dată acest caracter condiţionat.

Cât de minunată poate fi imaginea acelui moment, când, ascultând de glasul Sfintei Evanghelii, vom merge spre fratele nostru "om" cu mâna întinsă, cu surâsul pe buze şi cu inima plină de dragoste! Şi să ştim că în persoana aproapelui nostru găsim pe Hristos! El este cel ce ne va primi şi ne va mângâia, cel ce ne va învăţa ce să facem atunci când cineva dintre oamenii noştri ne va face să suferim. Ne va învăţa să ascultăm sfaturile acestea care ne vor face să câştigăm Împărăţia Cerurilor: totdeauna aceleaşi, totdeauna sfinte, totdeauna măreţe – să faci, să rabzi şi să iubeşti.

În continuare, Sfânta Evanghelie de azi, la începutul postului celui mare, ne arată conţinutul şi sensul adevăratului post, pentru ca, bine şi corect înţelegându-l, să-l putem săvârşi spre folosul nostru sufletesc şi trupesc.

În timpul postului, fariseii şi cărturarii, pentru a avea laudă de la oameni, ei îşi smoleau feţele, umblau nespălaţi, cu părul nepieptănat şi trişti, ca şi cum erau gata să cadă de foame şi de priveghere. Erau admiraţi de masele necunoscătoare şi prin aceasta comiteau cea mai gravă încălcare a respectului faţă de porunca de a posti. De aceea, Mântuitorul, căutând să arate încă o dată puritatea şi frumuseţea postului, în cuvintele Sfintei Evanghelii de azi zice: "***Când postiţi nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat vă spun vouă, îşi vor lua plata lor***". Şi adresându-se ucenicilor, şi prin ei şi nouă, zice: "***Tu, însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta spală. Ca să nu te araţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, care vede toate în ascuns şi-ţi va răsplăti ţie***" (Mat. 6, 16-17). Prin urmare, ***prin aceste cuvinte ale Domnului Iisus, reiese că valoarea cade pe aspectul spiritual (duhovnicesc) al postului, adică întărirea puterilor sufleteşti asupra poftelor trupeşti.***

Dacă nu avem în vedere, în practicarea postului, aspectul lui spiritual, atunci partea lui materială nu poate avea decât valoarea unui regim alimentar, pe care ni-l recomandă medicina, dar este lipsit de valoarea lui religios-morală. Adevăratul post este la fel cu rugăciunea, prin ferirea de mândrie, cu multă mulţumire sufletească şi cu încredere puternică în ajutorul lui Dumnezeu. În afară de aceasta, prin post omul îşi înfrânează mai uşor poftele trupeşti; este un act de voinţă, care arată dominaţia asupra instinctului de hrană şi asupra poftei şi plăcerilor legate de acest instinct; este expresia pocăinţei pentru păcate; este o jertfă bine primită la Dumnezeu; este un act de cult, adică o faptă de cinstire a lui Dumnezeu (Învăţătura de credinţă ortodoxă, Bucureşti, 1952, întrebarea 293).

Deci, ***postul este o jertfă, o înfrânare a ta proprie, o biruinţă asupra omenescului trecător. El trebuie desăvârşit în taina vieţii şi a sufletului, este un act de intimitate spirituală, o bucurie. Şi dacă postul şi rugăciunea noastră sunt întărite de o jertfire a firii noastre, să ascultăm glasul divin ce spune: "milă vroiesc şi nu jertfă", dorind să ne arate că dragostea pentru aproapele întrece orice act de cult, act formal, şi prin urmările ei se adresează direct lui Dumnezeu.***

În felul acesta înţelegând şi practicând postul, ne vom lumina mintea, ne vom curăţi sufletele şi trupurile de toată patima şi întinăciunea, ne vom înălţa duhovniceşte la Dumnezeu şi vom ajunge să ne facem vrednici de lumina învierii lui Hristos.

În încheierea Sfintei Evanghelii, Mântuitorul trece de la înfrânarea de la simţurile trupeşti la înfrânarea de la pofta pentru bunurile lumeşti, în sensul că omul credincios să nu fie preocupat numai de strângerea averilor materiale şi să le considere ca singurul scop al vieţii. Nu condamnă acestea, ci biciuieşte abuzul, specula, hoţia, nedreptatea. Prin cuvintele: ***“Nu vă adunaţi vouă comori pe pământ, unde moliile şi rugina le strică, hoţii le sapă şi le fură, ci vă adunaţi vouă comori în cer, unde nici moliile, nici rugina nu le strică şi unde furii nu le sapă, nici nu le fură”.*** Acesta trebuie să fie scopul în sine, comoara spirituală a creştinului, şi în acelaşi timp, comoara spirituală a unei comunităţi sau a unui popor. Dacă vom recunoaşte că acesta este scopul suprem al frământărilor şi al luptelor de o viaţă – formarea caracterului, înzestrarea fiinţei tale cu această comoară de virtute care te face să te cunoşti mai întâi pe tine şi de a-ţi curăţi fiinţa de interese minore şi egoiste, şi dacă vom recunoaşte că “mai presus de toate este fericirea, pacea şi mântuirea”, atunci fiecare şi-a făcut datoria. Căci peste aceste realizări cad cuvintele Mântuitorului din Sf. Evanghelie de astăzi: ***“Unde este comoara voastră acolo este şi inima voastră”. Prin aceste cuvinte Mântuitorul urcă inima omenească în cer şi coboară cerul în inima noastră. Comoara noastră să fie uşoară ca să poată urca şi preţioasă să poată fi primită de Dumnezeu.***

Iată că acum, la începutul Sfântului şi marelui post al Paştelui, Biserica ne arată încă o dată ce să facem ca să ne mântuim, ce să facem să putem ridica firea noastră la echilibrul pierdut de primii oameni - la izgonirea lui Adam din Rai; ce să facem ca să putem privi cu linişte, demnitate şi vrednicie lumina şi bucuria învierii; ce să facem cu viaţa, cu inima, cu comorile pe care, fireşte, le strângem într-o viaţă; ce să facem să ne mântuim.

De aceea, pentru a ne apropia cu credinţă, cu nădejde, cu demnitate de lumina învierii şi a mântuirii, să ridicăm privirea spre ceruri - sus, cât mai sus - şi să avem pururi în faţă cuvintele sfinte: “unde este comoara voastră, acolo este şi viaţa voastră”. Amin.

Părintele Iosif Trifa - Evanghelia duminicii lăsatului sec de brânză - Ceva despre postul cel adevărat

În evanghelia de azi, ne învaţă Mântuitorul cum trebuie să postim. În legătură cu această evanghelie, vom spune şi noi unele învăţături despre post.

Despre mântuirea sufletului se vorbeşte mult şi în multe feluri. De altfel, taina mântuirii este simplă. Greşeala lui Adam a lăsat în noi otrava păcatului; a lăsat pe „omul cel vechi“, firea cea veche. Domnul Iisus a venit să nimicească această otravă; a venit să omoare în noi pe „omul cel vechi“, firea cea veche, ca să trăim în „omul cel nou“, în „omul cel duhovnicesc“ (cf. I Cor. 2, 14). Prin Jertfa Crucii Sale, Domnul Iisus ne-a dat puterea „să murim faţă de păcat“ (Rom. 6, 2).

Dar lucrul acesta nu merge aşa uşor. A muri faţă de păcat este o culme a mântuirii ce se poate ajunge numai după o viaţă întreagă de luptă şi biruinţă. Să ne însemnăm bine un lucru: firea noastră cea veche nu poate fi omorâtă cu totul. Ea poate fi slăbită, poate fi făcută nevătămătoare, dar nu poate fi omorâtă cu totul. „Adam cel vechi“ n-a murit cu totul în noi. Orice am face, orice am isprăvi, îl simţim că trăieşte în noi.

Viaţa noastră este o războire neîncetată între „Adam cel vechi“ şi „Adam cel nou“; între firea cea veche şi firea cea nouă. În această luptă, Domnul Iisus a venit şi ne-a adus ajutor de biruinţă.

Eu îmi închipui firea cea veche în asemănarea imaginilor ce arată inima omului. Patimile cele rele sunt nişte urme din grădina Edenului; sunt nişte dobitoace ale

diavolului. Aceste dobitoace au lipsă de „păşune“, de „mâncare“, altcum tânjesc şi amorţesc. Ele trăiesc cu mâncarea ce le-o dăm noi. Când le dăm mâncare, zburdă, iar când nu le dăm, tânjesc. În imaginea de mai sus se vede un om credincios, un om duhovnicesc, care nu dă de mâncare acestor dobitoace. El îşi hrăneşte firea cea nouă cu rugăciune şi priveghere, iar pe firea cea veche, cu dobitoacele ei, „o omoară cu foamea“. Pe dobitoceştile patimi le-a pus pe foame, le-a amorţit cu foamea. Un astfel de om a pus la respect firea cea veche; a amorţit-o, a slăbit-o, i-a luat puterea şi a făcut-o neputincioasă. Un astfel de om îşi apără mereu firea cea duhovnicească prin priveghere şi rugăciune. ***Cheia mântuirii sufleteşti este tocmai asta: să ne apărăm cu darurile Domnului contra trezirii firii noastre celei vechi.***

Căci suntem tot mereu în primejdia de a simţi cum se trezeşte în noi firea cea veche, gustul după „carnea“ din Egipt. Câinele din noi n-a murit (poftele lumeşti), nici vulpea (viclenia), nici tigrul (mânia), nici porcul (beţia), nici păunul (trufia), nici şarpele (pizma) etc.; dar, de câte ori le simţim că se trezesc, trebuie să le punem pe foame, trebuie să le reducem mâncarea, sporindu-ne „mana“, mâncarea cea duhovnicească.

În acest înţeles trebuie luat şi postul, ca un ajutor contra trezirii patimilor noastre. Îmbuibarea cu mâncăruri şi băuturi este o hrană pentru dobitoacele firii celei vechi. De hrana asta trebuie să ne ferim nu numai pe timpul postului, ci în tot timpul vieţii noastre. ***„Precum pământul prea gras şi umed – zice Sf. Ioan Gură de Aur – naşte viermi, aşa şi îmbuibarea cu mâncăruri şi băuturi este cuib cald pentru viermii ispitelor şi poftelor rele.“***

În chipul de alături se vede firea cea veche în trezire; se vede omul cel lumesc, care începe să-i dea de mâncare. Diavolul pregăteşte hrana firii celei vechi şi şopteşte omului celui păcătos să ia această mâncare, iar el o foloseşte…

În multe chipuri şi feluri dau de mâncare necredincioşii firii celei vechi şi dobitoacelor ei. Cămara diavolului e încărcată cu fel de fel de mâncăruri pe seama asta. Dar dintre toate mâncărurile firii celei vechi, cea mai bună şi mai hrănitoare este alcoolul.

Cum primeşte această hrană, firea cea veche cu dobitoacele ei îndată se trezeşte din somn şi începe a zburda (cum se vede în imagine).

Despre lapte, spun doctorii că acesta conţine tot ce trebuie corpului nostru. Omul ar putea trăi numai cu lapte. Aşa e şi cu „laptele diavolului“, alcoolul. E în stare să hrănească el singur firea noastră cea veche; e în stare el singur să omoare sufletul.

Vai, cum îl hrănesc oamenii tot pe omul cel vechi, tot firea cea veche! E plină lumea de răutăţi; dar cum să nu fie, când oamenii dau de mâncare numai firii celei vechi? Se beau în ţară la noi 14 miliarde de lei pe an ; se fumează 8 miliarde; 500 de mii de cârciumi stau faţă în faţă cu 18 mii de biserici… Oare nu sunt şi aceste cifre grozave nişte dovezi despre mâncarea ce se dă dobitoceştilor patimi?

Trăim vremuri cu creştini care trăiesc ascultând de şoapta lui satan: «Beţi, mâncaţi, chefuiţi, păcătuiţi… trăiţi-vă viaţa!»…

Se sting posturile, se sting rugăciunile, se stinge privegherea… şi-apoi ne mirăm de ce ne-au biruit răutăţile şi păgânătăţile.

În acest înţeles trebuie să adâncim şi învăţătura despre post. Ne trebuie şi aici un post adâncit. ***Postul nu înseamnă numai schimbarea unor mâncăruri, ci înseamnă întărirea firii noastre celei duhovniceşti şi slăbirea firii celei lumeşti***. Postul trebuie să pătrundă şi el acolo, înăuntrul nostru, de unde ies răutăţile şi să ajute la „înţărcarea“ lor. Altfel, ce folos că oprim unele mâncăruri să intre în gura noastră, dar lăsăm, cu toată liniştea, să iasă sudalmele, minciunile, hulele etc?

Schimbăm numai mâncărurile, dar purtările ba. Ne păzim de lapte, dar dăm drumul la „laptele“ diavolului, la alcool.

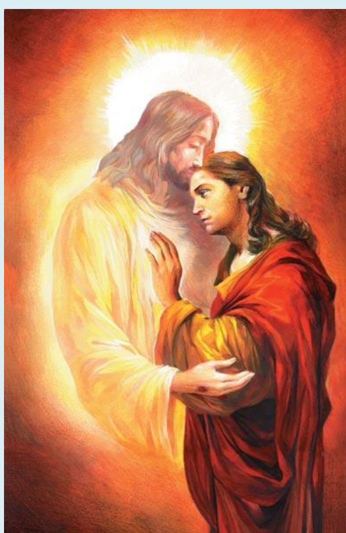
În acest înţeles a zis Mântuitorul că „***nu atât ceea ce intră, cât ceea ce iese din gură spurcă pe om***“ (Matei 15, 11). Iar mâncarea, adică numai mâncarea, zice Apostolul Pavel, încă nu ne va pune pe noi înaintea lui Dumnezeu (I Cor. 8, 8). Rău fac cei care nu postesc, dar tot rău fac şi cei ce postesc rău, cei care văd păcatul ascuns numai în mâncare, nu şi în inima lor şi în faptele lor.

Un om din popor, ajuns odată în temniţă pentru o bătaie, a refuzat brânza ce i-a adus-o temnicerul într-o zi de vineri, spunând că-i Sfânta Vineri şi e păcat. Vedea păcatul ascuns numai în brânză, dar în fapta cea rea nu l-a văzut… Un astfel de post e ca o nucă fără miez, ca un fagur fără miere.

„Posteşti? – întreabă Sfântul Ioan Gură de Aur. Arată-mi prin faptele tale! Să postească nu numai gura ta, ci şi ochii, urechile, picioarele şi mâinile tale. Că, de am mânca numai cenuşă, încă de nici un folos nu ne va fi postul, dacă noi ne înfrânăm numai de la mâncăruri şi de la păcate nu“. Nu acest fel de post am ales Eu, zice Domnul (Isaia 58, 6).

În Biblie găsim multe pilde şi învăţături despre cum trebuie să fie postul cel adevărat. Un astfel de post e şi cel pe care l-au făcut ninivitenii. Postul ninivitenilor n-a fost numai cenuşa şi înfrânarea de la mâncăruri, ci şi o schimbare în toată viaţa lor: ***„Şi au început oamenii din Ninive a posti şi au strigat către Dumnezeu şi s-au întors fiecare din calea lui cea rea“*** (Iona 3, 5-10). Aşa să fie şi postul nostru!

Traian Dorz - Îmbrăcaţi în Hristos (din meditaţii la Apostolul din Duminica Lăsatului sec de brânză – a Izgonirii lui Adam din Rai)

„… ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi nu purtaţi grijă de firea pământească pentru ca să-i treziţi poftele.“ (Romani 13, 14)

Există trei stări de credinţă şi trei feluri de credincioşi. ***Credinţă nestatornică, credinţă luptătoare şi credinţă neclintită. Creştini care au ajuns cu Hristos, creştini care umblă lângă Hristos şi creştini care trăiesc în Hristos.***

În starea cea dintâi sunt cei care s-au predat Domnului, dar nu în totul. Şi-au predat viaţa, dar nu şi-au predat firea. În umblarea lor cu Domnul încă mai lucrează mult şi de multe ori firea lor cea veche, pornirile lor dinainte, care au ca rod gânduri şi fapte ce îi depărtează adeseori de Domnul Iisus şi de felul Lui de a fi. Aceştia seamănă cu un copil care umblă cu tatăl său, dar adeseori o ia prea înainte, ori rămâne prea în urmă. Unui astfel de copil i se întâmplă de multe ori să cadă, fiindcă el nu se ţine de tatăl. Şi uneori cade chiar foarte rău, dar cu toate acestea tot nu învaţă şi, îndată ce scapă dintr-un necaz, cade iarăşi în altul. Umblând când cu Domnul, când fără El, sufletul acesta nestatornic este când ici, când colo.

El nu are o credinţă neclintită şi de aceea uşor este atras când de o părere când de alta. Când de o învăţătură, când de alta, când de o adunare, când de alta. Şi, de cele mai multe ori, rămâne ori într-o rătăcire, ori în alta. Astfel de credincioşi nu ajung decât foarte puţini să aibă ca sfârşit al credinţei lor mântuirea pentru care au venit şi ei la Hristos când au fost chemaţi la Evanghelia dintâi. Cei mai mulţi degeaba au

crezut (I Cor 15, 2). Şi suferă în zadar (Gal 3, 4).

***În starea a doua** sunt cei care s-au predat şi ei Domnului Iisus şi au făcut un pas mai departe, au ajuns până lângă Hristos. Şi-au întins mâna spre Mâna Domnului, se ţin chiar uneori strâns de Domnul, dar şi aceştia au adeseori clipe şi stări când se scapă de Domnul, când se poticnesc de câte ceva şi pentru că nu Domnul Iisus îi ţine pe ei, ci ei Îl ţin pe El, mâna lor slabă se desface şi ei cad.* Uneori, chiar ţinându-se de Domnul, se uită prea mult ori într-o parte, ori în alta, ori la o ispită, ori la alta şi îşi încurcă picioarele şi într-o piedică şi în alta, făcându-i să alunece, să se rănească, să întârzie şi să sufere şi ei şi Domnul din cauza aceasta. În umblarea duhovnicească a acestui fel de credincioşi nu există niciodată o siguranţă deplină, nici o bucurie statornică, nici o mulţumire adevărată. Credinţa lor poate ajunge la dobândirea mântuirii, dar amintirile lor vor cuprinde multe păreri de rău şi roadele lor vor purta multe urme ce le vor scădea din preţ.

Numai în starea a treia sunt adevăraţii credincioşi şi adevărata credinţă, pentru că aceştia au trecut şi de starea dintâi, cea cu Hristos, şi de starea a doua, cea lângă Hristos, şi au ajuns în starea cea singură desăvârşită, cea în Hristos. Din această stare Sfântul Pavel spunea: ***Pot totul în Hristos*** (Fil 4, 13)… Pentru mine a trăi este Hristos (Fil 1, 21). Fiindcă numai cine este în Hristos este o făptură nouă (II Cor 5, 17). Nu este nici o osândire pentru cei ce sunt în Hristos (Rom 8, 1-2). Omul în Hristos are descoperiri cereşti (II Cor 12, 1). Şi cei în Hristos vor învia întâi (I Tes 4, 16).

Fiul meu şi sufletul meu, numai această credinţă este adevărată, şi este sigură, şi este biruitoare. Numai această stare în Hristos şi în siguranţa braţelor Lui puternice poate să ne asigure nouă o viaţă rodnică, o umblare sfântă şi un sfârşit strălucit şi biruitor.

Să nu ne mulţumim niciodată a fi numai cu Hristos, pentru că am văzut la ce stări nenorocite duce aceasta.

Să nu ne mulţumim nici a fi chiar lângă Iisus, a-L ţine noi pe El şi a ne ţine noi de El, căci şi în felul aceasta noi suntem expuşi la multe primejdii, la nesiguranţă şi la amărăciuni.

Ci să facem saltul fericit până în Hristos, printr-o predare deplină şi printr-o rămânere permanentă în El, în braţele Lui, în contopirea fericită cu El, în duhul Lui, cu ascultarea Lui, cu smerenia şi sfinţenia trăirii Lui, pentru a avea mereu

parte nu numai de cele mai mari bucurii şi biruinţe, ci şi de ospăţul unei mulţumiri necurmate

(Traian Dorz, Hristos – Puterea apostoliei)

Traian Dorz - Postul este neplăcut omului firesc

… Despre însemnătatea postului, ştim cu toţii. Despre roadele lui, suntem încredinţaţi mulţi… Dar despre felul cum trebuie împlinit postul, ştim încă prea puţin; însă despre fericirea împlinirii acestora cu fapta nu ştim câţi ştim.

Că trebuie să postim toate posturile, asta o ştim cu toţii. Că trebuie să le postim întocmai cum au fost aşezate de la început, şi asta o ştim, poate, iar unii o mai şi împlinim, deşi acest lucru nu trebuie să-l trâmbiţăm, că ştie Domnul Dumnezeu cât poate şi cât face fiecare din împlinirea poruncilor înfrânării… Dar sunt mereu tot mai puţini cei care se mai interesează de asta acum, când lumea face tot ce poate spre a se îmbolnăvi şi a muri cât mai grabnic de îmbuibare şi de desfrâu.

Dincolo de oprirea de la mâncare sau de la anumite mâncări, în toate zilele rânduite postului sau numai în anumite zile deosebite, cine mai gândeşte şi la cele care mai trebuie neapărat să însoţească adevăratul post? Câţi gândim, câţi luăm seama şi mai ales câţi ne oprim, ferindu-ne de ceea ce credem că ne este îngăduit oricând? Câţi renunţăm la dorinţa la care credem că avem dreptul în orice timp?

Datorită acestor înfrânări cerute şi poruncite de Cuvântul lui Dumnezeu, postul este neplăcut omului firesc. Şi pare fără nici un folos pentru cel care îl face. Ce mare este amăgirea că acum se poate orice! O, mai târziu, cum vor vedea că nu s-a putut chiar orice! În zilele postului, ispitele sunt şi mai mari, şi mai multe, de aceea să fim şi mai veghetori.

Oricine se scoală, acela se ridică, înălţându-se spre lumină. Dar omul, cu cât se scoală mai repede, cu atât se luminează mai mult. Oricine porneşte tot ajunge odată. Numai că, cu cât porneşti mai devreme, mergi mai frumos şi ajungi mai liniştit. Oricine începe tot isprăveşte odată. Numai că, cu cât începe mai din timp, lucrează mai chibzuit şi sfârşeşte mai rodnic.

Numai în lumina lui Dumnezeu vezi luminos şi vezi clar, vezi sănătos şi vezi realitatea, vezi adevărul şi în toate direcţiile. Fără Hristos, cazi în falsele călăuziri, cazi în amăgirea luminilor rătăcitoare, care duc la zăpăceală, la nebunie şi la pierzare. De aceea, tinere, luminează-te!

Scoală-te şi vino la soare. Soarele îţi va da lumină şi sănătate, voioşie şi claritate, vigoare şi lărgime. ***Hristos te va lumina şi te va face luminos. Vino şi tu, oricare ai fi, care trăieşti în întunericul păcatelor, al deziluziilor, al falsităţilor şi al necredinţei. Scoală-te şi vino şi vei fi luminat de Hristos. Iar dacă ai venit, rămâi în lumină, şi umblă în lumină, şi rodeşte în lumină… şi vei deveni şi tu luminos ca o parte din El.***

Un suflet care de tânăr a ascultat de acest cuvânt, sculându-se, va avea parte de o mare lumină, devenind el însuşi un luminător ascultat de multe suflete. Şi preţuit de mulţi aleşi. Înaintaşii lui vor fi binecuvântaţi din pricina lui, iar urmaşii lui vor fi înconjuraţi cu dragoste şi preţuire nemărginită tot din pricina sa.

Peste cel ce vine şi rămâne la Hristos, Harul lui Dumnezeu se va revărsa neîmpiedicat şi din belşug, în toate privinţele. Şi prin el, peste alţii. Acest har îl va face să devină un prilej de mari binecuvântări pentru Numele Domnului şi pentru Lucrarea Lui. Şi pentru cei care se vor împărtăşi din lumina lui Hristos din ele.

Curăţia omului credincios dinăuntru ca şi frumuseţea din afară sunt nu numai o cinste pentru Numele lui Hristos, Care a putut înălţa prin harul Său o asemenea zidire luminoasă dintr-o dărâmătură, dar va fi totdeauna şi o pildă, şi un îndemn pentru oricine va mai dori să devină ca el, o Casă a Domnului, un Templu al Duhului Sfânt (I Cor 6, 19).

Iată ce va face Hristos şi din tine, suflete ascultător de El, dacă te scoli, dacă te luminezi şi dacă începi să trăieşti statornic în lumina Lui.

Cine aude numai cuvinte dulci, acela nu se îndreaptă niciodată, ca şi cine aude numai cuvinte aspre. Cine vorbeşte numai despre dragostea lui Dumnezeu şi nu

pomeneşte niciodată şi despre Dreptatea şi Judecata Lui, acela îşi înşală şi sufletul său, şi pe ascultătorii săi. Ca şi cel care vorbeşte numai despre judecată şi despre pedeapsă.

O, vestitori ai Adevărului Dumnezeiesc, luaţi aminte la Amândouă Feţele acestea ale lui Dumnezeu. Vorbiţi despre întregimea Cuvântului Sfânt. Vestiţi întreg Adevărul Evangheliei lui Hristos. Mărturisiţi tot planul lui Dumnezeu (Fapte 20, 27), căci numai aşa vă veţi face întreaga datorie faţă de Adevăr şi faţă de cei care au nevoie să-l cunoască în întregime, spre a nu se înşela din pricina voastră.

Dumnezeul Adevărului să vă lumineze deplin în asta.

Amin.

(Traian Dorz, Păşunile dulci - Fragment din cap. Setea şi izvorul)

Traian Dorz - Doamne, cum am îndrăznit?

Doamne, cum am îndrăznit
să cad lângă Tine
când păcatul s-a-ncălzit
moleşit spre mine?

Doamne, cum nu s-a deschis
vatra să ne-nghită
când, în faţa Ta, am zis
DA către ispită…

Nu-mi ştiam păcatul meu
ieri făcut spre soare,
n-am căzut destul de greu
ieri spre sărbătoare?
– trebuia şi-un alt păcat
să-l fac, şi spre lună,
să-mi calc şi-al meu post curat,
– două împreună?

Cum credeam că n-ai să-mi vii
chiar atunci la mine,
cum credeam că n-ai să ştii
ce fac lângă Tine?

– Doamne, cum nu s-a deschis
noaptea să ne-nghită
când, în faţa Ta, am zis
DA către ispită!

Traian Dorz - Ai mila noastră

Ai mila noastră, Doamne, atunci când Tu lucrezi
spre binele iubirii ce-o binecuvântezi;
învaţă-ne răbdarea şi-ncrederea tăcând,
ca să-Ţi vedem minunea şi dragostea lucrând.

Ai mila noastră, Doamne, când, după ce-am cerut,
Ţi-mpiedicăm lucrarea cu plânsul prea durut;
învaţă-ne-nfrânarea şi postul suferind,
la sfânta Ta răbdare cu-ncredere privind.

Ai mila noastră, Doamne, când lupta e în toi,
coboară-Te şi creşte puterea sfântă-n noi,
învaţă-ne-aşteptarea pe cruce şi pe jar,
căci este-un preţ de jertfã pe orişicare har.

Ai mila noastră, Doamne, tot timpul cât lucrezi
spre binele iubirii ce-o binecuvântezi,
învaţă-ne Cântarea, oricât de greu plângând,
în dulcea noastră taină crezând, crezând, crezând…

Pr. Anthony M. Coniaris - Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai) - Reţeta în trei părţi a lui Hristos pentru Post

În Evanghelia de astăzi, Domnul nostru Iisus Hristos ne oferă o reţetă în trei părţi pentru Post: iertarea, postul şi adunarea de comori în ceruri. Mai întâi iertarea. Problema cu lumea noastră de astăzi este că am construit prea multe ziduri. Cortina de Fier. Cortina de Bambus. Ziduri între rase. Ziduri între soţi şi soţii, între părinţi şi copii. Ziduri între oameni şi Dumnezeu. Unul dintre cele mai bune moduri de a dărâma aceste ziduri este iertarea.

Să începem cu zidurile dintre om şi Dumnezeu. Aceste ziduri sunt construite de păcat. În timpul Postului mare, Biserica ne cheamă să privim la Crucea lui Iisus şi la marea sa milostivire. Ea ne invită să venim la Hristos în Post, în marele Sacrament al Spovezii, să schimbăm păcatele noastre cu bogăţiile harurilor Sale, să gustăm şi să experimentăm noi înşine dulceaţa iubirii Sale plină de iertare. ***Primind iertarea Sa, Dumnezeu ne cheamă să îi iertăm pe toţi cei care ne-au rănit şi să căutăm să obţinem iertarea celor pe care noi i-am rănit.*** Dumnezeu ne oferă iertarea Sa în mod generos. Dar iertarea Sa ne obligă să îi iertăm pe ceilalţi.

Tocmai aceasta ne spune Iisus în lecţia din Evanghelia de astăzi: ***“Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre”.*** Creştinismul începe cu iertarea din partea Domnului nostru. Dar nu se încheie aici. Pentru că am fost iertat şi zilnic sunt iertat de Dumnezeu pentru multele mele păcate, sunt obligat să îi iert pe ceilalţi. Astfel Postul Mare devine un timp pentru a dărâma zidurile în primul rând dintre om şi Dumnezeu şi apoi între semeni – ziduri

create de duşmănie şi ură; ziduri mai tari decât oţelul sau betonul; ziduri pe care doar iertarea le poate distruge.

***Pr. Alexander Schmemann** a scris: "Triumful păcatului, principalele semne ale domniei sale asupra lumii, sunt diviziunile, opoziţiile, separările, ura. De aceea, prima spărtură în această fortăreaţă a păcatului este iertarea: întoarcerea la unitate, solidaritate, iubire. A ierta înseamnă a pune între mine şi 'duşmanul' meu iertarea radiantă a lui Dumnezeu Însuşi. A ierta înseamnă a respinge impasurile fără speranţă ale relaţiilor umane şi a le raporta la Hristos. Iertarea este cu adevărat o 'pătrundere' a Împărăţiei în această lume decăzută şi păcătoasă".*

Prima noastră provocare pentru Post este deci aceea de a primi iertarea lui Dumnezeu şi de a ierta.

Postul

A doua parte a reţetei Domnului nostru pentru Postul Mare constă în a posti: ***"Când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie".***

Există multe motive cât se poate de justificate pentru a posti, însă principalul este iubirea. Iubirea a fost unul dintre principalele scopuri ale postului în Biserica primară. De exemplu, atunci când creştinătatea avea mai puţin de un secol, un scriitor creştin, ***Hermas, a scris un interviu cu un înger despre post. Întrebat ce fel de post ţine, Hermas a răspuns că posteşte în modul în care se obişnuieşte. Îngerul nu a fost impresionat. A răspuns că Hermas nu avea nici cea mai mică idee de ce înseamnă un post autentic creştin, şi că ceea ce făcea el era inutil. Îngerul a continuat spunând că dacă dorim ca postul să aibă un sens, trebuie să ţinem o socoteală atentă câţi bani economisim cu el, şi să dăm aceste economii săracilor şi nevoiaşilor.***

****

Un alt creştin din perioada de început a Bisericii, Aristides, scrie în "Apologetica" sa: "Dacă există un sărac între creştini şi ei nu au posibilitatea să îl ajute, postesc două sau trei zile şi dau mâncarea pe care au economisit-o prin post persoanei flămânde".

Acesta este postul pe care suntem chemaţi să îl practicăm în timpul Postului Mare care începe mâine. ***Suntem chemaţi să postim nu doar din motive de auto-control şi rugăciune, ci şi pentru motivul iubirii: a ne refuza nouă înşine ceva pentru a putea să dăm ceea ce am economisit unei persoane aflate în nevoi.***

****

O familie a decis să mănânce doar orez la o masă, o dată pe săptămână, în timpul Postului, deoarece aceasta este hrana zilnică a milioane de persoane defavorizate din lume. Desigur, orezul era gătit puţin mai deosebit. Nu era doar o fiertură apoasă, ca în ţările sărace. Când s-a încheiat Postul, această familie s-a hotărât să continue practica de a servi, o dată pe lună, doar orez la cină. Cei 2,50 dolari pe care îi economiseau erau puşi într-un plic special pentru a fi dat prin Biserică săracilor din lume. Ar fi putut obţine banii renunţând la vreun lux, dar au simţit că mâncarea de orez i-a ajutat să se identifice cu aceia pe care doreau să îi ajute. O dată pe săptămână în timpul Postului – şi o dată pe lună după aceea – ei simţeau gustul foametei pentru a-i ajuta să îşi amintească atât de belşugul pământului lor cât şi de situaţia disperată a acelora care nu au acces la un astfel de belşug.

Domnul Dumnezeu a spus prin profetul Isaia: "***Nu ştiţi voi postul care Îmi place?… Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l…***" (Isaia 58,6-7). Acesta este postul plăcut lui Dumnezeu.

Triodul care conţine slujbele Bisericii noastre pentru Postul mare spune următoarele despre această perioadă: Postul primăverii a sosit, lumina pocăinţei… Să primim vestea Postului cu bucurie! Căci dacă părintele nostru Adam ar fi postit, nu am fi pierdut Paradisul… Postind trupeşte, fraţilor, să postim şi sufleteşte; să pierdem orice urmă de fărădelege, să rupem orice legătură păcătoasă, să împărţim celor flămânzi pâinea şi să primim în casele noastre pe cei care nu au acoperiş deasupra capului, pentru ca să putem primi milostivire mare de la Hristos Dumnezeul nostru.

Comori în ceruri

După iertare şi post, a treia parte a reţetei lui Hristos pentru Postul mare este exprimată în aceste cuvinte ale Sale: "***Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta.***" Întrebarea pe care Dumnezeu ne-o pune în Evanghelia de astăzi este: Ce comori v-aţi adunat în ceruri? Ce

garanţii aveţi pentru când veţi fi în ceasul de pe urmă? Ce veţi putea susţine că este al vostru când veţi fi înaintea tronului lui Dumnezeu? Dumnezeu vrea să ne spună că trebuie să ne trăim pe deplin vieţile pe acest pământ, dar şi că trebuie să le trăim ca o pregătire pentru viaţa de apoi.

Întrebarea pe care trebuie să ne-o punem nouă înşine este: ***Ne adunăm comori doar pentru această viaţă? sau folosim această viaţă pentru a aduna comori eterne, comori pe care să le putem lua cu noi dincolo, comori care vor fi ale noastre pentru veşnicie?*** Toate comorile noastre de pe pământ – a spus Iisus – vor dura doar cât va dura această viaţă. Ele sunt trecătoare. Vor ajunge toate la groapa de gunoi. Dar ***în Iisus găsim comori adevărate care nu îşi vor pierde niciodată valoarea. Care sunt câteva dintre aceste comori pe care Dumnezeu ne cere să le adunăm, comori care îi sunt plăcute Lui, comori pe care le putem lua cu noi, comori care ne aduc satisfacţie în veşnicie?***

- Există **comoara iubirii.** ***"De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte… Şi acum rămân acestea trei: credinţa, nădejdea şi dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea."***

A fi bogat în iubire înseamnă a fi cu adevărat bogat.

- Există ***comoara iertării.*** Cele mai puternice ziduri dintre oameni şi dintre naţiuni nu sunt construite din fier sau oţel, ci sunt create de teamă, ură şi prejudecăţi. Singurul mod de a dărâma aceste ziduri este prin practicarea iertării.

A fi bogat în iertare înseamnă a fi cu adevărat bogat.

- Există ***comoara de a-l cunoaşte personal pe Iisus ca Domnul şi Mântuitorul nostru.*** "***Aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis***" (Ioan 17,3). "***Dar cele ce îmi erau mie câştig, acestea le-am socotit pentru Hristos pagubă. Ba mai mult: eu pe toate le socotesc că sunt pagubă, faţă de înălţimea cunoaşterii lui Hristos Iisus, Domnul meu, pentru Care m-am***

lipsit de toate şi le privesc drept gunoaie, ca pe Hristos să dobândesc” (Filipeni 3,7-8).

Postul este un timp pentru a întări relaţia cu cea mai importantă persoană din univers: Domnul Iisus, prin rugăciuni mai multe în fiecare zi, prin citirea zilnică a cuvântului Său în Sfânta Scriptură, prin Împărtăşania frecventă, prin participarea la slujbele speciale din Post. Vieţile noastre sunt agitate de numeroase activităţi neesenţiale care conduc la atacuri de cord şi căderi nervoase. Postul este un timp pentru a plivi şi a anula unele dintre aceste activităţi care nu sunt necesare şi a crea timp pentru Dumnezeu şi pentru suflet; timp pentru a ne opri şi a trăi; timp pentru a aduna câteva comori în ceruri “***unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură***”.

A-l cunoaşte pe Hristos personal este cea mai mare comoară.

- Există ***comoara credinţei în Hristos***. Fără această credinţă nici un om nu poate fi mântuit. Credinţa este puternică – atât de puternică încât poate “muta munţii”; este forţa la care Dumnezeu însuşi răspunde.

A fi bogat în credinţă înseamnă a fi cu adevărat bogat.

- Există ***comoara de a face voinţa lui Dumnezeu.*** “***Oricine va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela îmi este frate şi soră şi mamă***” (Iisus în Matei 12,50). În Predica de pe Munte, Iisus a spus: “***Cel ce va face şi va învăţa [aceste porunci], mare se va chema în Împărăţia cerurilor***” (Matei 5,19). ***Adevărata nobilitate, a spus Sfântul Ioan Gură de Aur, constă în a face voinţa lui Dumnezeu.***

A face voinţa Tatălui şi a fi numit de Iisus “frate şi soră şi mamă” este într-adevăr o comoară.

- Există ***comoara rugăciunii*** – privilegiul minunat de a vorbi şi a intra în comuniune cu Domnul nostru iubitor la orice oră din zi şi din noapte. Cineva a scris: “***Directorii sunt greu de văzut, timpul lor scump să nu îl irosesc; Îmi stabilesc agitat o întâlnire şi vorbesc cu ei în grabă. Însă în orice timp din zi sau din noapte, în locuri mai mult sau mai puţin ciudate, cer şi primesc fără amânare un interviu cu Dumnezeu***”.

Cu adevărat, ce privilegiu - şi ce comoară - este a duce totul la Dumnezeu în rugăciune!

- În fine, este ***comoara slujirii celorlalţi în numele lui Hristos***: “Şi cel ce va da de băut unuia dintre aceştia mici numai un pahar cu apă rece… adevărat grăiesc vouă: nu va pierde plata sa” (Matei 10,42).

Unul dintre proiectele noastre de slujire pentru Hristos în acest Post va fi să punem fondurile obţinute din postul nostru al iubirii în plicurile noastre speciale cu donaţii în Post. Fondurile vor merge către programul de misiuni al Bisericii noastre şi vor hrăni flămânzii acestei lumi în numele lui Hristos.

Acestea sunt, aşadar, comorile care contează cu adevărat în ochii lui Dumnezeu, comori care nu ruginesc ci vor dura veşnic: comori de iubire, iertare, cunoaştere personală a lui Iisus, credinţă, împlinire a voinţei lui Dumnezeu, rugăciune şi slujire a semenilor noştri prin postul iubirii.

Sfântul Ioan Gură de Aur a fost ameninţat că i se va lua totul. Marele sfânt a răspuns: “Comoara mea este în cer şi nu o puteţi lua niciodată de la mine”.

De ce să nu încercaţi reţeta lui Hristos pentru post: iertare, post, şi adunare de comori în ceruri? Veţi descoperi că este reţeta perfectă dacă doriţi ca de aceste Paşti nu doar să îl întâlniţi pe Hristos înviat, ci şi să înviaţi şi voi.

(Traducere: Oana Capan)

Pr. Mihai Tegzeş - Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai)

Capitolul şase al Evangheliei după Matei ne prezintă trei elemente esenţiale ale pioşeniei ebraice:

- *“**rugăciunea**”, desemnând relaţia omului cu Dumnezeu;*
- *“**milostenia**”, referindu-se la raportul cu ceilalţi oameni, consumat în solidaritate şi*
- *“**postul**”, care nu implică doar relaţia cu hrana, ci cu toate bunurile pământului – o relaţie care nu trebuie trăită în sfera acumulării de averi, ci în formă de gratuitate şi ospitalitate.*

În centrul acestei spiritualităţi se află rugăciunea, adică relaţia corectă a omului faţă de Dumnezeu, din care izvorăşte raportul cinstit faţă de aproapele (milostenia) şi faţă de întregul univers (postul).

De mâine intrăm în Postul Mare, un timp “prielnic”, adică de har, de îndurare, de iubire, pe care Dumnezeu ni-l dăruieşte. Prin urmare, ***nu împietriţi inimile voastre, ci ascultaţi glasul Domnului*** (cfr. Mt. 4, 17)! ***Acesta este un timp în care suntem chemaţi să ne reculegem, pentru a putea percepe vocea Domnului şi a ne reaminti de misiunea noastră, aceea de a ne ruga, posti, ajuta pe alţii, a iubi… slujind.*** De fapt, ***liniştea (pacea sufletului) este cea care favorizează o bună relaţie a omului cu Dumnezeu.***

Când ne reculegem, învăţăm să dăm la o parte ideile noastre, pentru a permite să pătrundă în inimile noastre învăţătura lui Dumnezeu: “***Ascultă Israele, Domnul este unul***” (Deut. 6, 4) adică este singurul care merită să fie ascultat cu toată

atenţia, unicul care merită lăudat. Prin urmare, pericopa ne oferă pilaştrii pe care să sprijinim credinţa noastră: rugăciunea, postul şi milostenia.

Postul – abţinerea de la bunurile pământului – ne aminteşte că nu suntem noi stăpânii universului, ci Dumnezeu şi doar Lui trebuie să îi aducem mărire.

Evanghelia de astăzi ne aminteşte că nu este important doar ceea ce un om realizează, ci şi motivul pentru care face ceva: munceşte pentru ca să facă voia Domnului sau pentru ca să fie apreciat şi stimat de cei din jur? Acest ultim scop nu este decât o altă formă a împlinirii propriei voinţe şi ignorării lui Dumnezeu.
Iubiţilor! Dacă civilizaţia şi cultura noastră ne împing, ne determină să ne măsurăm continuu cu ceilalţi, să realizăm ceva doar ca să fim remarcaţi şi apreciaţi de cei din jur, pasajul evanghelic de astăzi – de la Matei – combate mândria deşartă, vanitatea. Iisus recomandă urmaşilor Săi, să facă lucrurile "pe ascuns", nu doar ca să fie apreciaţi. El subliniază că ne fac rău aprecierile şi admiraţia oamenilor, anulând tot binele pe care l-am făcut. Acest fapt se întâmplă, deoarece vom fi tot mai des interesaţi să fim stimaţi, apreciaţi, lăudaţi, uitând să-I mulţumim lui Dumnezeu.

Atunci când dorim să ne afirmăm, nu ţinem cont că oamenii uită repede şi că numai Dumnezeu nu uită faptele noastre bune şi va şti să ne răsplătească în văzul tuturor.

Azi găsim o mulţime de persoane cărora le putem oferi sprijin material. Dar modul în care dăruim nu este cel pe care îl prescrie Evanghelia.

Cuvântul "milostenie" are un sens bogat, însemnând fie "mila", fie "dreptatea" lui Dumnezeu. ***Credinciosul învaţă să facă adevărata milostenie, numai în măsura în care înţelege că Dumnezeu s-a comportat în chip milostiv faţă de el, în mod gratuit.*** Este Dumnezeu care – jertfindu-L pe unicul Său Fiu – ne-a copleşit cu multă îndurare, ne-a făcut dreptate, ne-a redat demnitatea de fii. Acest comportament divin ne spune că înainte de a face milostenie, trebuie să ne schimbăm mentalitatea, privind la fiecare om ca la fratele nostru, dăruindu-i respect şi demnitate.

O altă componentă este "rugăciunea", ca putere, ca sprijin, ca o cerere de ajutor, pentru a sluji cu iubire. Ultimul element este "postul", capacitatea de a ne domina instinctele, pentru a fi tot mai curaţi.

Dacă inima noastră nu se foloseşte de aceste “medicamente” se “tulbură”, iar omul îşi pierde tot mai mult însuşirea de a face binele. Atunci când inima noastră a devenit de piatră, ochii ni se închid înaintea nevoilor fraţilor noştri şi nu mai auzim glasul Domnului, care ne invită să îi ajutăm.

Prin urmare, ***milostenia, rugăciunea şi postul sunt temelia credinţei, pentru că definesc raportul nostru cu aproapele şi cu Dumnezeu.*** Aceste trei elemente ne spun ce fel de viaţă trăim, descoperind adevărul existenţei noastre.

- “Când faci milostenie”… Milostenia nu este doar un gest de bunătate, ci de dreptate, deoarece exprimă solidaritatea cu cel sărac. Solidaritatea garantează nu doar viaţa materială, ci şi cea spirituală: iubirea frăţească.
- “Când te rogi“… Înainte de a ne învăţa rugăciunea “Tatăl nostru“, Iisus ne explică ,cum să ne rugăm. Mulţi se roagă numai pentru ca să fie văzuţi. Rugăciunea adevărată se face când omul se aşează înaintea lui Dumnezeu, nu înaintea oamenilor. A te ruga implică să-ţi deschizi urechile, pentru a asculta glasul Domnului şi a intra în dialog cu El. Nu trebuie să fim făţarnici când ne rugăm. Ipocritul, numai ca să-şi arate grandomania, se foloseşte inclusiv de Dumnezeu. Dar Domnul se opune celor mândri şi-i ascultă pe cei umiliţi.
- “Când posteşti“… Postul este semnul convertirii. Omul începe să priceapă că nu trăieşte doar cu pâine (cu lucrurile materiale din lume). Postul “obligă” la milostenie.

În cultura noastră, postul este un medicament care ne ajută să ne vindecăm de dorinţa de a avea tot mai mult, pentru a ajunge la virtutea sobrietăţii, ca antidot împotriva plăcerilor multiple.

Postul este amintit în Scriptură. Profetul Daniel îi cere ajutor Domnului prin “***post, îmbrăcat în sac şi cenuşă***” (Dan. 9, 3), abţinându-se pentru trei săptămâni de la carne şi vin (Dan. 3, 10); şi Moise posteşte înainte de a se întâlni cu Domnul. De fapt pentru VT, postul, milostenia şi rugăciunea sunt elementele care favorizează reîntoarcerea omului la Dumnezeu şi părerea de rău pentru păcatele săvârşite.

Biserica se inspiră de la Iisus, în ceea ce priveşte practicarea postului: pentru Iisus “postul” a însemnat o continuă luptă împotriva celui rău, pentru a conserva comuniunea cu Tatăl şi dorinţa de a se jertfi pentru fraţii Săi.

Iubiţilor! Postul trebuie “adaptat” la puterile fiecărui om şi întotdeauna, trebuie unit cu rugăciunea şi cu ajutorarea săracilor: este vorba de o devoţiune exterioară,

care are ca scop întâlnirea omului cu Dumnezeu, care ne cheamă la comuniune cu El, arătându-ne mizeria în care am decăzut datorită păcatelor. Astfel, omul – înţelegând că a ajuns într-o stare jalnică – hotărăşte să renunţe la plăcerile acestei lumi, pentru a se reîntoarce la Dumnezeu, prin mijlocirea “convertirii”, care îi cere să se schimbe radical în modul de a face, a fi şi a gândi: abandonează dorinţa sa de afirmare ,pentru a-L pune pe Dumnezeu pe primul loc în viaţa sa.

“A ne converti” implică să ne convingem că Dumnezeu ne iubeşte şi că este bine să trăim în funcţie de învăţătura Sa. În acest sens, postul ne vine în ajutor deoarece “distruge” pretenţia noastră de superioritate, atotputernicie, ajutându-ne să pricepem că suntem doar simple creaturi.

Este minunat atunci când îmbinăm rugăciunea cu fuga de şi din locurile zgomotoase, cu alungarea preocupărilor “importante, dar trecătoare” din minţile noastre, căci numai astfel, Spiritul va putea vorbi inimilor noastre: reculegerea nu face decât să favorizeze întâlnirea cu Dumnezeu, familiaritatea cu El, făcându-ne să înţelegem că imensa Lui iubire, depăşeşte cu mult nimicnicia noastră.

E necesar să ştim, că dacă renunţăm la mâncare, nu este pentru a economisi, ci echivalentul în bani suntem invitaţi să-l dăruim celor mai săraci decât noi. Să nu uităm că, iubirea faţă de aproapele este culmea spiritualităţii şi toate devoţiunile trebuie să ne conducă la ea… Convertirea o materializăm prin fapte de iubire, împlinite cu sinceritate, fără să aşteptăm aprecierile celorlalţi: “Să nu ştie stânga, ceea ce face dreapta ta“.

Postului trupesc trebuie să i se adauge cel sufletesc: încetarea de a mai vorbi de rău pe alţii; renunţarea la TV, calculator, distracţii, etc., pentru a ne dedica mai mult timp soţului/soţiei… Iubirea faţă de cei dragi, solidaritatea cu ei, buna înţelegere din familie, sunt tot atâţia factori care ne ajută să-L întâlnim mai uşor pe Dumnezeu.

Iată câteva spicuiri din mesajul papei Benedict publicat înainte de Postul Mare din 2007: “*Postul să fie pentru fiecare creştin o nouă experienţă a iubirii lui Dumnezeu, care ne-a fost dăruită în Hristos, iubire ce în fiecare zi -la rândul nostru- trebuie să o “dăruim aproapelui”, în special celui care suferă mai mult şi are mai multă nevoie de ajutor. Doar astfel vom putea gusta din plin bucuria Paştilor*“.

Din păcate, omul modern ignoră acest mesaj, considerându-se “auto suficient” şi distrugând relaţia cu Domnul. Dumnezeu nu s-a predat, ci a răspuns păcatului

omului cu o şi mai mare iubire, jertfindu-Se pe lemnul crucii, pentru mântuirea lumii.

Astfel, ***postul este timpul în care trebuie să pricepem că Domnul doreşte să răspundem cu iubire, iubirii Sale: să acceptăm si să primim iubirea Sa dătătoare de viaţă plină, fericită şi veşnică.*** Să pricepem că a o accepta nu este îndeajuns, căci trebuie să fim "demni" de o astfel de iubire şi trebuie să o dăruim şi altora: Hristos "mă atrage la El" pentru ca eu să învăţ să-i iubesc pe fraţii mei, cu iubirea Sa. Prin urmare, creştinismul nu este o înşiruire de "interziceri", ci o propunere pozitivă, pentru a trăi viaţa în chip nou. La încheierea lucrărilor Convegno della Chiesa Italiana in Fiera, de la Verona, suveranul pontif a spus: "*Creştinismul este deschis faţă de tot ceea ce este drept, adevărat şi pur în cultura şi civilizaţia zilelor noastre, faţă de tot ceea ce bucură, mângâie şi întăreşte existenţa noastră*".

În încheiere, dorim să descriem unele comportamente care împiedică apropierea omului, de Dumnezeu:
- căutarea cu orice preţ, a distracţiilor care nu ajută la recuperarea puterilor psihice şi fizice, ci sunt numai plăceri în sine, împingând omul să evadeze din adevărata realitate şi să-şi neglijeze responsabilităţile;
- munca frenetică, exagerată, care nu lasă spaţiu liniştii, meditaţiei şi rugăciunii;
- statul excesiv în faţa televizorului şi folosirea altor mijloace de comunicare (calculator, telefon), care pot genera dependenţă, împiedicând gândirea, reflexia personală şi dialogul în familie.

Iubiţilor! Pericopa de astăzi se încheie cu două îndemnuri pe care ni le adresează Iisus: "Nu vă adunaţi averi pe pământ… Adunaţi-vă comori în ceruri".

A fi bogat este dorinţa oricărui om. Prin bogăţie, el îşi etalează puterea, superioritatea, orgoliul; mai presus de toate însă, în bogăţie omul caută acea siguranţă împotriva tuturor pericolelor, inclusiv a morţii, dar şi posibilitatea de a beneficia de toate satisfacţiile pe care bunăstarea economică i le oferă. Căutarea egoistă a bogăţiei afectează şi fură timpul şi energiile pe care omul trebuie să le dedice pentru însuşirea bunurilor cereşti, făcându-l pe om sclav al lucrurilor pe care le deţine sau, pe care le doreşte.

Fiecare are ceva sau pe cineva, faţă de care trebuie să fie atent şi căruia să-i confere timpul şi atenţia proprie. Problema se pune în alegerea pe care omul o face: cui hotărăşte omul să-şi dăruiască inima? Omul devine ceea ce iubeşte. Dacă iubeşte lucrurile lumii, devine ca şi ele: trecător şi fără valoare; dacă-L iubeşte pe Dumnezeu, devine ca şi El: puternic şi veşnic.

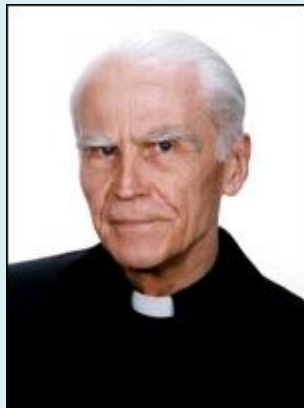
Munca şi adunarea bunurilor pământeşti sunt bune, dar atunci când îl împiedică pe om să-L urmeze pe Hristos şi să-şi iubească familia, îşi arată toată perversitatea. Creştinul nu trebuie să fie sclavul nimănui, deoarece “***Hristos ne-a eliberat, ca să fim liberi***” (Gal. 5, 1).

“A aduna comoară în cer”, înseamnă a şti unde pun temelia existenţei mele. Dacă mă bazez pe bunurile pământului sunt în pericol constant, de a pierde tot ceea ce am adunat. Dacă adun comoară în Domnul, nimeni nu o va putea distruge şi voi fi liber să dăruiesc din puţinul meu şi altora. De fapt, Domnul doreşte să-mi spună că este importantă înţelegerea în familie şi ajutorul reciproc, deoarece suntem cu toţii, fiii iubiţi ai lui Dumnezeu.

O mamă îmi spunea: “Părinte! Avem de toate. Suntem foarte bogaţi. Suntem sănătoşi, dar nu avem înţelegere. Îmi puteţi spune la ce ne folosesc toate averile, dacă nu ne înţelegem? Aş prefera să avem mai puţine, dar să avem pace şi linişte în familie“.

Fraţilor! Iisus ne cheamă nu doar să ne rugăm şi să postim, ci să purificăm gândurile noastre. Prin urmare, vă îndemn să ne pregătim cum se cuvine pe tot timpul postului, pentru ca să trăim cu bucurie Învierea Domnului, luptând pentru dobândirea comorilor cereşti. Amin.

Pr. Gheorghe Neamţiu - Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai) - Despre post

"Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde moliile şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici rugina, nici moliile nu le strică şi unde furii nu le sapă, nici nu le fură. Căci unde va fi comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră." (Matei VI, 19-21)

Mâine intrăm în sfântul şi marele post al Sfintelor Paşti, numit mare nu atât pentru că durează mai mult decât celelalte posturi, cât pentru că ne pregăteşte la cea mai mare sărbătoare creştină: Învierea lui Iisus sau Sfintele Paşti.

La Evrei, sărbătoarea Paştilor însemna comemorarea eliberării lor din robia egipteană şi intrarea în pământul Făgăduinţei, în Canaan, adică trecerea din starea de robie la libertate, trecere care în limba ebraică se numeşte pesah, iar în latină pascha de unde şi denumirea de Paşti.

Pentru noi creştinii, Paştile încă înseamnă tot o eliberare, o trecere, dar nu dintr-o sclavie trupească, ci din robia spirituală, a păcatului, la libertatea de fii ai lui Dumnezeu, prin moartea şi învierea lui Iisus Hristos.

După cum vechiul popor ales al lui Dumnezeu, evreii, spre a intra în Pământul Făgăduinţei, au avut de străbătut prin pustiu, timp de patruzeci de ani, un drum lung şi anevoios, ducând o viaţă aspră şi renunţând la practicile idolatre, pentru a-l adora numai pe Dumnezeu, supunându-se Legii lui, dată prin servitorul său Moise, tot astfel, noul popor al lui Dumnezeu, noi creştinii, se cuvine să trecem printr-o perioadă austeră, de purificare şi transformare spirituală, de totală întoarcere la Dumnezeu, drept pregătire la sărbătoarea eliberării noastre prin moartea şi învierea lui Iisus Hristos, şi a intrării în noul Pământ al Făgăduinţei, în Împărăţia Sa

spirituală, Biserica, ce începe aici şi se desăvârşeşte în Cer. Această purificare şi reînnoire sufletească se cheamă pocăinţă sau, în greceşte, metanoia.

În fragmentul evanghelic citit azi, Iisus ne îmbie două mijloace spre a înfăptui în noi această transformare: iertarea celor ce ne-au greşit, şi postul.

1. Este ceva simplu şi de la sine înţeles că, deoarece suprema poruncă în creştinism este iubirea de Dumnezeu şi de aproapele, noi nu ne putem îmbogăţi sufletul cu comorile virtuţilor câtă vreme magaziile lui sunt tixite de ură, mânie, invidie, clevetiri, răzbunare, calomnie. Cum ne-am putea apropia de Dumnezeu, care este însăşi Iubirea, când în sufletele noastre mocneşte ura ? De aceea Iisus ne avertizează: "***De nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile***" (Matei VI, 15). Cât de atenţi trebuie deci să fim ori de câte ori rostim Tatăl nostru, ca nu cumva, nutrind în inimă ură, să ne rostim, noi înşine, propria noastră osândă.

2. Al doilea mijloc pe care ni-l recomandă Iisus este înfrânarea prin post şi ajun. Prin post şi ajun, refuzându-i organismului anumite alimente mai consistente, care, prin prisosul de energie pe care îl produc, ar putea trezi porniri dezordonate, noi îi punem astfel corpului un frâu, pentru ca sufletul să-şi poată păstra libertatea şi supremaţia ce i se cuvine. Cine îşi satisface toate capriciile şi exigenţele trupeşti va deveni curând sclavul poftelor sale dezordonate. Or, în om, sufletul trebuie să fie suveranul, iar trupul trebuie să fie supusul. Fără renunţări însă, fără cumpăt, acest lucru este cu neputinţă.

Azi este un adevăr unanim recunoscut că, şi numai din punct de vedere al igienei, al bunăstării biologice, abţinerea parţială sau totală de la anumite alimente, pentru o perioadă mai scurtă ori mai lungă, recomandată de medicină, este deosebit de folositoare şi, uneori, chiar necesară pentru restabilirea sănătăţii bolnavului. Ba chiar şi cei sănătoşi, sportivii, atleţii, pentru a-şi păstra performanţele, e necesar să se abţină de la excese în ce priveşte consumul anumitor alimente şi de la alcool. Să nu mai vorbim de renunţările la care sunt în stare să se supună atâtea persoane numai din vanitatea de a-şi păstra silueta.

Şi totuşi, toate acestea lumea le admite, dar ea este refractară şi chiar indignată atunci când Biserica, în interesul superior al sufletului, prescrie credincioşilor anumite renunţări în alimentaţie. Or, dacă pentru o medalie sau o cupă sportivă e admis ca omul să se supună unor renunţări şi unei discipline vrednice de admiraţie, oare premiul incomparabil al fericirii veşnice să nu merite astfel de sacrificii ?

Iisus Hristos ne arată importanţa postului şi ajunului nu numai cu cuvântul, ci şi cu viaţa Sa. Înainte de a-Şi începe opera de Răscumpărare, se retrage în pustiul Iordanului, unde petrece, timp de patruzeci de zile, în rugăciune şi ajun aspru, pentru ca, apoi, să iasă biruitor din întreita ispită întinsă de Satana. El s-a supus de bună voie acestor privaţiuni şi ispite, ca să ne demonstreze prin exemplul Său necesitatea şi eficacitatea înfrânării de la mâncare în lupta contra ispitelor.

Urmând pilda Lui, vom trăi şi noi aceste şapte săptămâni de penitenţă, mai reculeşi, în mai multă rugăciune, spre a auzi în tăcerea interioară şoapta lui Dumnezeu.

Vom petrece şi noi, ca Iisus şi cu Iisus, şapte săptămâni de penitenţă, rezistând Satanei care, pentru a ne abate de la slujirea lui Dumnezeu, se aliază împotriva noastră cu întreita poftă din noi: pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieţii. ***Şapte săptămâni de pocăinţă, în care, urmând calea arătată de Iisus cu pilda Sa, prin veghe, rugăciune şi înfrânarea simţurilor, ne vom îmbogăţi sufletul în comorile netrecătoare ale virtuţilor teologale şi morale: în credinţă, speranţă şi iubire, în prudenţă, cumpătare, dreptate şi tărie, comori pe care “nici rugina, nici moliile nu le strică şi hoţii nu le sapă, nici nu le fură”.***

Dar, pentru ca practica postului să săvârşească în spiritul şi inima noastră acea prefacere adâncă, acea convertire totală şi unire cu Iisus, Mirele sufletului nostru, pe care le aşteaptă de la noi Biserica, e necesar să ţinem seama de câteva precizări.

Întâi, să ne ferim de ostentaţie. Iisus ne-o spune: ***“Şi, când ajunaţi, să nu vă faceţi trişti ca cei făţarnici, care îşi smolesc feţele ca să arate oamenilor că ajună. Adevăr vă zic că şi-au luat plata. Iar tu, când ajuni, unge-ţi capul şi spală-ţi faţa, ca să nu te areţi oamenilor că ajuni, ci Tatălui tău, care este într-ascuns, şi Tatăl tău Cel ce vede într-ascuns, îţi va răsplăti la arătare”*** (Matei VI, 16-18).

În al doilea rând, să nu pierdem din vedere că spiritul postului este virtutea cumpătului. Dacă consum alimente de post, dar mi-am încărcat stomacul până la refuz, ce-i drept nu am încălcat litera postului, dar, prin lăcomie, am nesocotit şi încălcat spiritul acestei porunci, care este cumpătul.
În al treilea rând, să nu uităm că abţinerea de la anumite alimente nu este un scop în sine, ci doar un mijloc de spiritualizare, de desăvârşire spirituală. De aceea, prin postul material, alimentar, trebuie să urmărim deprinderea postului spiritual care constă în înfrânarea patimilor şi reţinerea de la orice plăcere oprită. Dacă, astăzi, Biserica Apuseană a îndulcit disciplina postului şi ajunului într-o aşa de mare măsură, limitând postul la vinerile de peste an, iar ajunurile la numai două zile pe

an, ea cere în schimb fiilor ei, insistent, să tindă neîncetat spre o tot mai mare primenire spirituală, prin înfrânarea pornirilor dezordonate, prin combaterea păcatelor limbii, îngăduinţa faţă de semeni, suportarea ofenselor, purtarea crucii de fiecare zi în spirit de pocăinţă, de purificare, pentru a ajunge la acea întâlnire intimă şi îmbrăţişare cu Dumnezeu, în adâncul fiinţei noastre spirituale.

"Cel ce se abţine numai de la mâncărurile oprite, iar nu şi de la păcate, acela - spune Sfântul Onoriu – este asemenea diavolului, care niciodată nu mănâncă, dar nu încetează să facă rău".

Iar Sfântul Ioan Gură de Aur remarcă: "Nu postul în sine, ci numai postul adevărat poate mântui pe om. Posteşti! Bine faci, dar arată-mi aceasta prin fapte. Întrebi: prin care fapte? Iată-le: dacă vezi un sărac, îndură-te spre el, dacă îl vezi fericit pe vecinul tău, nu-l invidia. Nu numai gura ta trebuie să postească, ci şi ochii şi urechile şi mâinile şi picioarele tale, toate mădularele trupului tău. Să postească mâinile, ţinându-le curate de averea nedreaptă şi de câştig nedrept, să postească picioarele, neumblând după petreceri necuviincioase. Să postească ochii, neprivind în lături cu poftă şi lăcomie. Să postească urechile, neascultând clevetirile şi vorbele păcătoase".

Iată, iubiţilor, postul adevărat, în sensul lui deplin, postul spiritual, care urmăreşte transformarea, desăvârşirea spirituală a omului, program de fiecare zi şi de fiecare clipă a oricărui creştin.

Omul veacului nostru, captivat, cu sufletul şi cu toate aspiraţiile fiinţei sale, de ceea ce cade sub simţuri, este străin de sensul acestei chemări. Fascinat de mirajul progresului vertiginos ştiinţifico-tehnic, el îşi pune scopul vieţii în satisfacţiile mereu sporite pe care i le oferă o crescândă bunăstare materială, pierzând cu totul simţul sacru al valorilor transcedentale. După el, singura realitate sunt comorile pământeşti, cu toate că Mântuitorul, în Evanghelia de azi, atrage atenţia oamenilor de azi şi dintotdeauna să nu-şi îngroape sufletul în lucrurile perisabile şi să nu-şi facă din ele scopul vieţii lor, ci să pună mai presus de ele comorile nepieritoare spre care trebuie să aspire orice suflet, căci, în ceasul din urmă, acestea sunt singurele pe care le putem lua şi duce cu noi în veşnicie. "***Nu vă adunaţi comori pe pământ – avertizează Iisus – unde moliile şi rugina le strică şi unde hoţii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici rugina, nici moliile nu le strică şi unde hoţii nu le sapă şi nici nu le fură. Căci unde va fi comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră***" (Matei VI, 19-21).

Iubiţii mei! ***Suntem făcu-ţi pentru Cer, pentru Dumnezeu.*** Însăşi poziţia noastră verticală ne arată că privirea noastră trebuie să fie orientată spre El.

În zborul lor spre alte zări mai calde, păsările călătoare îşi urmează neabătute drumul şi nu se coboară pe pământ decât pentru a lua atât cât le este necesar ca să-şi reîmprospăteze forţele, spre a-şi putea continua zborul către ţintă.

Prin trupul nostru, avem şi noi nevoie de contact cu pământul, dar, prin sufletul nostru, puternic atraşi de nostalgia paradisului pierdut, suntem călători spre patria cerească. Să luăm din acest lut, frământat cu sudoare, doar atât cât ne este necesar pentru a ne primeni forţele trupeşti şi sufleteşti, ca să ne putem continua zborul. La aceasta ne cheamă postul. Şi, fiindcă această primenire şi sfinţire a fiinţei noastre este o operă divină în care iniţiativa aparţine lui Dumnezeu, căci "fără de harul său nu suntem nimic", ne vom încredinţa Lui prin Maica Lui şi a noastră, lăsându-L, cu docilitate, să ne purifice şi modeleze după chipul Său, spre a ne uni tot mai intim cu El, asigurându-ne astfel răsplata fericirii în împărăţia cerească. Amin.

Pr. Ioan Abadi şi Pr. Alexandru Buzalic - Duminica lăsatului sec de brânză

După ce ne-am pregătit sufleteşte pentru o viaţă spirituală profundă, am descoperit slăbiciunea firii noastre, am fost încurajaţi să ne întoarcem la Tatăl din calea rătăcirii şi ne-am adus aminte că suntem chemaţi să dăm socoteală pentru faptele noastre în faţa dreptului Judecător, iată-ne înaintea Postului Mare. Ce înseamnă acesta pentru noi?

Nu este altceva decât o invitaţie de a trăi împreună cu Hristos, însoţind prin rugăciune întreaga omenire, neamul omenesc, de la Adam şi Eva până la plinirea Misterului Pascal, în care ne iniţiază şi liturghia de astăzi prin Evanghelie. Misterul Pascal cuprinde întreaga viaţă pământească a Fiului lui Dumnezeu, petrecută aici, pe pământ, în mijlocul nostru. Dar punctul culminant şi deplin al semnificaţiei Misterului Pascal se află în misterul chinului, morţii, învierii şi înălţării glorioase a lui Hristos la Cer.

Născuţi în păcat, îngreunaţi de păcatul strămoşesc, înclinaţi spre a înfăptui mai degrabă răul decât binele, despărţiţi de Dumnezeu prin cufundarea într-o prăpastie din care ni se părea că nu mai putem ieşi, nici măcar nu puteam visa, că am putea să trecem la o altă viaţă, mai bună şi mai fericită; de aceea a venit Dumnezeu pe Pământ şi ne-a arătat calea spre mântuire.

Dar iată, după multe secole de eforturi zadarnice pentru propriul bine, în care omul a încercat cu mâinile sale să-şi asigure mântuirea, într-o noapte, se coboară pe pământ Fiul lui Dumnezeu. «***Aşa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe propriul Său Fiu l-a oferit, pentru ca oricine, crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţa cea veşnică***» (cf. Ioan 3, 16).

Dumnezeu putea să se împace cu noi şi într-alt mod. A putut, să ne arunce, la fel ca unor cerşetori, propria Sa iertare. Dar nu a făcut aceasta. Ne-a preţuit foarte mult şi ne-a respectat demnitatea de făpturi umane. Am fost iubiţi de El într-un mod cu totul deosebit. Prin urmare, ne-a trimis pe pământ pe propriul Său Fiu. Acesta acceptă fiinţa noastră şi devine ca fiecare dintre noi. Şi astfel ca om, dar în acelaşi timp neîncetând să fie şi Dumnezeu, îşi începe misiunea Lui, trecând împreună cu întreaga omenire din Egiptul duşman în casa Tatălui. Postul Mare, pe care peste puţin timp îl începem, arată cea mai dificilă, cea mai dureroasă şi tragică parte a acestei treceri, trecerea prin suferinţă şi moarte. Chiar şi pentru Iisus este o experienţă atât de mare, că din gura Sa se desprinde rugămintea: «***Părinte, dacă este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti***» (vezi Mt. 26, 39).

Dar Părintele nu a îndepărtat paharul. Fiul a fost nevoit să-l bea în întregime şi o face din iubire. În caz contrar, mergând după Hristos, văzând capitularea Conducătorului nostru, niciodată nu am mai fi avut curajul de a intra cu capul sus în suferinţă şi în moarte. Şi am fi avut dreptate, căci poarta drumului ar fi fost permanent închisă. Deci, El, a păşit primul şi ne-a deschis nouă poarta, prin care trecând, să putem accede spre mântuire.

Începutul Postului mare ne invită să privim cu seriozitate la această parte dureroasă a trecerii lui Hristos prin istoria omenirii şi să ne aflăm cât mai aproape de El, să învăţăm cum se poartă crucea şi cum se poate muri cu demnitate pe ea.

Exemplul lui Iisus, clătinându-se pentru păcatele noastre sub greutatea crucii, şi murind în părăsire, cere de la noi cea mai eficace predică din lume, convertirea.

Nu este ceva ciudat faptul că perioada Postului Mare este o perioadă de ispăşire, de mortificare, în care suntem invitaţi să facem acte de penitenţă, însoţite de umilinţă şi modestie în cămara sufletului nostru. Suntem chemaţi să demonstrăm o convertire autentică.

Alături de colaborarea cu Iisus-Mântuitorul, constând într-o corectare sub îndrumarea Lui a comportamentelor noastre morale rele, apare şi necesitatea unei

conlucrări cu Dumnezeu, care să izvorească dintr-o voinţă bună şi dintr-o decizie fermă de a ne împărtăşi din chinurile şi moartea lui Hristos. În această perioadă de post, avem datoria să-I arătăm lui Hristos, cât de mult dorim să ne aflăm de partea Lui, cât de mult înţelegem suferinţa şi chinurile Sale, moartea, pe care a acceptat-o pentru noi.

Pietatea creştină trebuie să se manifeste în om, în mod intuitiv şi călduros, prin trăirea unui profund sentiment al adevărului evanghelic, fapt care-l face pe creştin să parcurgă Postul Mare cu o adevărată devoţiune faţă de Dumnezeu. Acest lucru produce în el lacrimi amare, înţelegerea drumului crucii, şi nevoia timpului acordat meditării Patimilor Domnului, a coroanei de spini dureroase, precum şi altor multe forme de devoţiuni spirituale, prin care omul cu sensibilitatea inimii lui încearcă să pătrundă suferinţa îndurată de Dumnezeu pentru creaţia Sa, ca să mângâie inima întristată de moarte a Mântuitorului (vezi Matei 26, 38).

Trecerea prin suferinţă, chinuri şi moarte, s-a terminat pentru Iisus cel înviat şi plin de glorie cu Înălţarea la cer. Şi asupra vieţii noastre, de-a lungul întregului Post Mare, luminează evident gloria apropiatei victorii. În liturghia ce se celebrează zilnic, care aminteşte de Sacrificiul Mântuitorului nostru pe cruce, se aude în Biserică şi în timpul Postului Mare, sunetul de clopot al nopţii Învierii. Şi nu poate fi altfel! Dacă vom merge împreună cu Iisus, chiar dacă am merge prin suferinţă şi moarte, întotdeauna ne vom îndrepta spre victorie. A-L însoţi, înseamnă a trăi misterul, neînsemnând altceva decât a merge până la mormânt şi a lăsa acolo ceea ce este vechi şi rău, şi a păşi spre o nouă noapte a Învierii, care este aşa de aproape de noi.

Denumirea de Miercurea cenuşii dată începutului Postului Mare în ritul latin (prima zi a Postului Mare în practica Bisericii Romano-Catolice), nu este întâmplătoare. Semnificaţia ei ne priveşte şi pe noi, chiar dacă facem parte din Biserica Răsăriteană, conştientizând că suntem praf şi cenuşă. Vrem sau nu, vom cunoaşte acest sfârşit dar şi trecerea de la lumea materială la cea veşnică. Pământul şi praful nu reprezintă întregul adevăr despre om. Se cuvine să ne dăm seama că trecând prin viaţa pământească, avem datoria de a înfăptui o lucrare care să ne aşeze de-a dreapta Mântuitorului. Acest lucru ni-l spune tuturor Iisus Hristos, invitându-ne pe toţi: «***Convertiţi-vă şi credeţi în Evanghelie***» (Marcu 1, 15).

Rugăciune

Îţi mulţumim Doamne, întotdeauna şi pretutindeni. Părinte Sfânt şi Atotputernic, veşnic Dumnezeu, prin Hristos Domnul nostru, prin al Cărui exemplu şi haruri se

întăreşte credinţa aceluia care posteşte, se însufleţeşte speranţa şi se înflăcărează iubirea. El este cu adevărat Pâinea vieţii care ne conduce spre viaţa eternă, este hrana care însufleţeşte şi înviorează sufletul nostru.

Cuvântul Tău, prin care ai creat toate lucrurile, este singura hrană a vieţii nu numai pentru oameni, ci şi pentru îngeri. O, Doamne, nu lăsa niciodată să ne lipsească această hrană spre care Tu ne îndemni şi pe care suntem datori să o dorim, Corpul şi Sângele Fiului Tău, Domnul şi Mântuitorul nostru.

Iisuse, fă ca postul să ne îmbrace în haina sfântă a umilinţei, iar cenuşa iluziilor să fie înlocuită de gândurile, dorinţele şi faptele noastre arătate faţă de Tine, faţă de cei sărmani şi neajutoraţi, căci numai prin aceasta va răsări în noi lumina unei conştiinţe bune şi a unui suflet împăcat cu Dumnezeu. În acest fel, rănile provocate de păcate vor fi vindecate de Iubirea cea adevărată care este la Tine ajungând să privim lumea în lumina Învierii. Amin.

Plângându-ne căderea, la porţile Raiului … Ce înseamnă păcatul și care este pocăinţa adevărată? "Este nevoie să-şi tragă sufletul pentru început, să-şi revină din zilnica alergătură, să se strămute de la observarea continuă a celorlalţi la observarea de sine, de la bârfirea a tot şi a toate la convorbirea cu sinele său…"

Monahul Moise Aghioritul: Pocăinţa adevărată
(fragment)

[…]

Înainte de cădere, Adam se bucura de firescul convorbirii neîntrerupte cu Dumnezeu. Era plin de curăţie, lumină, simplitate, smerenie. După cădere, această legătură minunată s-a tulburat. Mintea lui s-a întunecat, s-a încețoşat, s-a înnegurat. Mintea întinată nu poate să primească harul dumnezeiesc.

Păcatul constituie o mişcare împotriva firii, care nu numai că îl lipseşte pe Adam de comuniunea cu Dumnezeu, dar nici energia dumnezeiască nu mai poate fi de acum înainte curăţitoare, luminătoare şi îndumnezeitoare. Amăgirea lui Adam de către Eva şi a Evei de către diavol a dus la lipsirea de dumnezeiescul har. Cum se vor întoarce la frumuseţea de la începutul zidirii? Numai prin pocăinţă. ***Pocăinţa adevărată are putere să tămăduiască, să cureţe, să readucă la starea anterioară***

căderii. Pocăinţa de Dumnezeu dăruită şi care se dăruieşte pe sine lui Dumnezeu este capabilă să lumineze întunericul minţii, să cureţe inima şi vederea duhovnicească.

Sfântul Ioan Scărarul subliniază că pocăinţa poate să-l întoarcă pe cel ce se pocăieşte chiar la o curăţie mai mare decât cea din starea dinainte de păcat.

Ascultând de glasul diavolului, Adam, aşa cum arată Sfântul Macarie Egipteanul, s-a slăbănogit, dar nu a pierit cu desăvârşire. Centrul lui devine acum propriul său sine, şi nu Dumnezeu.

Esenţa păcatului, spune fericitul Părinte Iustin Popovici, este de a ne face dumne-zei fără Dumnezeu, noi singuri. Această autoîndumnezeire este potrivnică lui Dumnezeu, antihristică, demonică. Adam s-a vândut pe sine diavolului, întrebuinţându-şi rău libertatea, şi diavolul îl are acum la cheremul său.

Dumnezeu n-a mai scos-o la capăt cu omul, spune undeva Sfântul Atanasie cel mare, nu Se aştepta să ne dovedim a fi atât de răi.

Sfântul Macarie continuă: În ziua în care a căzut Adam, Dumnezeu a venit în Rai şi a plâns pentru starea în care ajunsese, căci a ales în locul binelui răul, în locul slavei ruşinea şi în locul luminii întunericul. Adam a tras tot neamul omenesc la răutate.

Întâlnirea sufletului cu păcatul naşte patimile. Această întorsătură n-a fost impusă din afară, ci atârnă în totalitate de voia omului, este consecinţa unei depline libertăţi. Răul este străin de firea sufletului. Păcatul a erodat, a slăbănogit sufletul omenesc.

Obiceiul păcatului este, după Avva Macarie cel mare, precum curvia cu duhul necurat.

Patimile, după Sfântul Grigorie Palama, sunt puse în mişcare de către demoni. Rămânerea în păcat orbeşte sufletul, îl întunecă, îl îmbolnăveşte, îl răneşte, îl omoară. În această stare, se face pradă diavolilor urători de oameni. Omul păcătos, după Sfântul Grigorie Palama, este, într-un anume sens, demonizat. Cu toate acestea, sufletul nu se identifică cu păcatul şi nu devine niciodată una cu el.

Greşeala lui Adam i-a dat diavolului dreptul de a vătăma şi de a întuneca mintea omului, care este partea conducătoare a sufletului, mintea stăpânitoare care Îl vede pe Dumnezeu, după Sfinţii Părinţi.

Astfel, mintea devine roabă păcatului, fiind stăpânită de gânduri necuviincioase, întinate, viclene. Se îndeletniceşte numai cu cele lumeşti, pământeşti, stricăcioase. Uită să se roage, nu simte nevoia. Uneori, aducerea aminte de Dumnezeu sau prezenţa Lui îl mustră pe omul păcătos. Biserica îl sminteşte, mai dragă îi este lumea. Răul îl ţine captiv. Atunci îşi închipuie că trăieşte, în timp ce de fapt umblă mort, mort sufleteşte.

Păcatul este voit, ales şi săvârşit de către om de bunăvoie. Voinţa omului este cea dintâi responsabilă pentru orice păcat.

Este nevinovată de rău dumnezeiasca Bunătate absolută, spune marele Vasile. Nu există nici un rău în afara alegerii omului, arată şi Avva Isaac.

Adam este principalul responsabil de greşeală, ca unul ce avea stăpânire peste sine şi libertate desăvârşită. Căderea l-a întinat pe Adam. Hristos spune să ne lepădăm de voia noastră, să o supunem, să o mortificăm, şi astfel sporim în virtute.

Păcatul este iraţional, nefiresc, potrivnic lui Dumnezeu, ducând la dezorganizarea personalităţii umane şi despărţirea omului de Dumnezeu. Păcatul este, am putea spune, logica demonului, care este deosebit de suspicios, perfid, viclean, şiret, dibaci, înşelător, isteţ, experimentat şi un mare impostor.

Prin cădere, Adam a primit în firea sa stricăciunea şi caracterul muritor. Întruparea lui Hristos a îndumnezeit firea omenească. Prin Cruce şi Înviere a biruit moartea. Sfintele Taine, şi mai ales Dumnezeiasca Euharistie, ne dăruiesc nemurire.

Din cele spuse până aici credem că s-a întrezărit deja că pocăinţa nu este o hotărâre de moment, o schimbare fugitivă, de probă, o transformare psihologică, un simplu act juridic, o corijare moralistă şi o experienţă de suprafaţă, ci act de curaj al vieţii, urmarea unui ethos şi a unui mod de vieţuire drept, a unei vieţi bisericeşti sănătoase, autentice, nefalsificate, sfinte şi frumoase, pline de sens. Greşeala lui Adam are un caracter pedagogic. ***Adevărata cale a pocăinţei se întemeiază pe trei stadii necesare:***

- ✓ *curăţirea,*

- *luminarea şi*
- *îndumnezeirea.*

Pocăinţa adevărată nu înseamnă doar îndepărtare de păcat, ci ură faţă de acesta şi îmbrăţişarea cu dragoste a virtuţilor îndumnezeitoare. Omul, de unul singur, este neputincios să o izbutească. Atunci îi vine în ajutor, în mod real, însuşi Dumnezeu-Omul, Hristos. Cu cât Îl iubim mai mult pe Hristos, cu atât vom fi ajutaţi să urâm păcatul. Comuniunea omului cu Hristos pricinuieşte renaşterea persoanei, izbăvire de rădăcina răului, care este sataniceasca mândrie, şi împodobirea sufletului cu smerenia cea dătătoare de înălţare. ***Cel ce se pocăieşte crede, iubeşte şi nădăjduieşte.***

Pocăinţa este o virtute de temelie, primordială, pe care se clădeşte întreaga viaţă duhovnicească a omului credincios. ***Numai cel ce s-a pocăit poate avea comuniune cu Dumnezeu. Este un mare dar dat omului de Dumnezeu, Care nu încetează niciodată să-l iubească, să-l insufle, să nu Se mânie pe păcătosul nerecunoscător. Este încă o mărturie vădită a iubirii de oameni negrăite a Preabunului Părinte şi Ziditor. Omului nu-i rămâne decât să primească de bunăvoie îndemnul şi chemarea de a se desfăta de multele binefaceri ale pocăinţei.***

Roadele vrednice ale pocăinţei sunt, după Sfântul Grigorie Palama, mărturisirea, milostivirea, dreptatea, dragostea, smerenia. Lucrarea virtuţilor constituie fără doar şi poate o latură importantă a vieţii în Hristos şi contribuie la mântuirea omului. Fără pocăinţă nimeni nu poate să se mântuiască.

Cuviosul Ioan Scărarul spune că începutul pocăinţei este înfrânarea de la păcat şi că tot el este şi începutul mântuirii noastre.

Sfântul Grigorie Palama arată, de asemenea, că pocăinţa începe cu prihănirea, Spovedania şi depărtarea de la răutăţi. Nimeni nu va putea vreodată, spune Sfântul, să sporească duhovniceşte şi să înainteze la cele înalte şi desăvârşite, dacă nu ajunge la începutul virtuţilor: pocăinţa.

După Întruparea Fiului şi Cuvântului lui Dumnezeu şi după dumnezeiescul Botez, credinciosul este singur răspunzător dacă urmează lui Hristos sau diavolului. Adam a fost poftit, rugat de Dumnezeu cu stăruinţă să se pocăiască şi să rămână locuitor al minunatei grădini din Eden. ***Dar n-a voit sub nici un chip să spună „am greşit”, arată Sfântul Simeon Noul Teolog***. Cel ce se pocăieşte cu sinceritate

vădeşte aşadar o aşezare şi o raportare cu totul opuse nepocăitului şi în final nefericitului Adam.

Cel ce se pocăieşte trebuie să creadă în Dumnezeu, să aibă frică de Dumnezeu, să se lepede de bunăvoie de tot ceea ce-l desparte de Dumnezeu şi să se întristeze pentru starea sa de mai-nainte, care şi pe Dumnezeu L-a întristat. Celui ce se pocăieşte îi pare rău în chipul cel mai sincer, aşadar. Nu se îngrijorează, nu se teme, nu este terorizat, tulburat, mânios pe sine însuşi, nu are complexe de culpabilitate, nu îl vânează Furiile [În mitologia greacă, Furiile erau cele trei zeităţi ale infernului care pedepseau nedreptatea, şi mai ales crimele împotriva rudelor apropiate; prin metonimie, simbolizează mustrările de conştiinţă care survin ca urmare a comiterii unei nedreptăţi, (n. trad.)]. Dacă se întâmplă aşa, pocăinţa lui nu este corectă. Arată că a fost atins în egoismul său, compromis, terfelit, făcut ireparabil de ruşine. în realitate, cel ce se pocăieşte cu adevărat nu se simte deloc astfel.

⇒ *Pocăinţa este botez după botez, har după har.*
⇒ *Pocăinţa este indisolubil legată de Spovedanie şi îl slobozeşte pe cel ce se mărturiseşte de povara chinuitoare a păcatelor.*
⇒ *Pocăinţa stăruitoare încălzeşte credinţa şi sporeşte smerenia, după Sfântul Simeon Noul Teolog.* ***Atunci, spune Sfântul, suntem cu adevărat fericiţi, devenind duhovniceşti, plini de har. Suntem cu Dumnezeu, precum era Adam în Raiul desfătării, pregustăm bucuria negrăită a Împărăţiei Cereşti, păstrând o autentică smerită cugetare, umilinţă, tânguire după Dumnezeu şi inimă curată, şi lucrând cu râvnă faptele pocăinţei, bineplăcute lui Dumnezeu.***

Am spus că pocăinţa este o lucrare neîncetată. Sfântul Simeon spune că şi o mie de ani dacă am trăi pe pământ, nu o vom putea cuprinde în chip desăvârşit niciodată, ci doar să-i punem început în fiecare zi şi să luptăm.

Cuviosul Ioan Scărarul o consideră împrospătare a Botezului, o nouă învoială cu Dumnezeu, întărire împotriva deznădejdii, gând al judecării şi al osândirii de sine, încredere în Dumnezeu şi nădejde desăvârşită, împăcare cu Domnul şi lucrare a faptelor bune, cuget curat, răbdare în necazuri, tărie în postiri, moarte a omului celui vechi.

Pocăinţa, spune Sfântul Grigorie Palama, nu se opreşte la ura faţă de păcat, ci înaintează şi la iubirea virtuţii.

Cum se va pocăi cineva? Cu ce va începe? Este nevoie să-şi tragă sufletul pentru început, să-şi revină din zilnica alergătură, din goana neîntreruptă în căutarea plăcerii, şi să se întoarcă spre cele lăuntrice ale sale; să se strămute de la observarea continuă a celorlalţi la observarea de sine, de la bârfirea a tot şi a toate la convorbirea cu sinele său necunoscut. Să se aplece un pic înlăuntru, să sondeze în sine, să-şi vadă forţele, putinţele, limitele, rezistenţele, talanţii care i-au fost daţi. Se cere adunare în sine, mustrare neînduplecată de sine, blândeţe şi înţelegere faţă de ceilalţi. Să ne vedem partea noastră de responsabilitate. Să nu o mai aruncăm, cu uşurinţă şi grăbire, mereu numai asupra celorlalţi. Cu simplitate şi sinceritate, onest şi imparţial, se cere şi se cade ca sinele nostru, căruia îi stă în obicei să se strecoare cu dibăcie, să fie adus la recunoaşterea păcătoşeniei sale; să dorească curajos, eroic, bărbăteşte, să se îndepărteze fără întoarcere de la păcat. Să nu mai clocească aduceri aminte şi gânduri de întoarcere la cele dintâi, la faptele de necinste, păcătoase şi lipsite de bucurie ale vieţii de mai-nainte.

Toate acestea, fireşte, se săvârşesc liber şi voluntar, orice fel de constrângere în această privinţă fiind lipsită de sens. ***Nu este permis în nici un caz să silim pe ci-neva să se spovedească. Spovedania vine din insuflare lăuntrică şi constituie o Sfântă Taină şi un act de libertate. Pocăinţei îi precede cunoaşterea păcatului, conştientizarea stării de păcătoşenie, după care vine întristarea, părerea de rău pentru păcat. Urmează apoi Spovedania, cu inimă înfrântă şi duh umilit, rugăciunea pentru lăsarea şi iertarea păcatelor şi hotărârea responsabilă a îndepărtării definitive de la păcat. Păcătosul alege liber şi de bunăvoie pocăinţa şi se îndestulează de bunătăţile păcii.***

Întotdeauna mă preocupă în mod deosebit cuvântul unui înţelept şi îmbunătăţit părinte aghiorit din vremea noastră: „Mulţi se spovedesc, puţini se pocăiesc!”.

Pocăinţa are fără doar şi poate un caracter strict personal. Fiecare se pocăieşte pentru sine însuşi. Cel ce vine la scaunul de Spovedanie îşi mărturiseşte propria sa răspundere. Nu analizează cât de răi sunt ceilalţi, care nu-l înţeleg, sau cât de frivolă e lumea, care îl oboseşte. ***Pocăinţa nu are de-a face cu suprafaţa, ci cu ceea ce se află în profunzime. Nu se bazează atât pe cuvinte, cât pe fapte. Evlavia noastră, spune Sfântul Grigorie Teologul, nu stă în vorbe, ci în fapte.*** Pocăinţa îl eliberează, nu-l înrobeşte pe om. Cu cât credinciosul se adânceşte în pocăinţă, cu atât simte mai mult dragostea lui Dumnezeu şi experiază libertatea.

Creştinul se pocăieşte întrucât nădăjduieşte că va primi iertare de la Dumnezeu, cum se şi întâmplă de fapt. Recunoscându-şi sincer starea de păcat, omul îşi recu-noaşte şi îşi mărturiseşte totodată neputinţa. Cunoaşterea neputinţei este putere.

Recunoaşterea înfrângerii este biruinţă. Conştiinţa lipsită de îndreptăţiri a fărădelegii, a neascultării şi a folosirii abuzive a libertăţii duce la pocăinţă.

Izgonirea lui Adam din Rai a fost urmarea nepocăinţei sale. Sfinţii Părinţi merg până la a spune că Adam a pierdut Raiul nu datorită păcatului concret, ci a îndreptăţirilor sale. Dacă şi-ar fi recunoscut deschis greşeala, fără a aduce pretexte, Dumnezeu l-ar fi iertat şi el ar fi rămas în Rai. ***În sensul acesta, fericitul Părinte Paisie Aghioritul ajunge să spună acel înfricoşător cuvânt: „Cel ce se îndreptăţeşte neîncetat îl are drept stareţ pe diavolul“!***

Nădăjduind în dragostea lui Dumnezeu şi crezând în iertare, credinciosul mărturiseşte că Atotputernicul Dumnezeu poate să-l miluiască şi să-l primească şi pe el precum pe fiul risipitor din parabolă. Dar pocăinţa trebuie să aibă loc aici, în viaţa aceasta. „Iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mântuirii.“ Tărăgănarea este unul dintre cele mai perfide jocuri ale diavolului.

Stareţul aghiorit Tihon rusul spunea foarte inspirat: „Iadul este bine pardosit cu «am să»“! Este populat cu oameni plini de intenţii bune şi de frumoase proiecte îndepărtate.

Pocăinţa reaşază, îndreaptă, restaurează. Dacă este îngăduit să spunem aşa, toate sunt îngăduite, cu excepţia deznădejdii. Diavolul lucrează cu multă purtare de grijă să ne ducă la deznădejde. Odată ce tot cădem în aceleaşi şi aceleaşi, ce rost mai are să continuăm să ne luptăm? ***Sfântul Maxim Mărturisitorul, purtătorul de Dumnezeu, spune: „Păcatul înnegreşte, pocăinţa albeşte”.*** Nici un păcat nu covârşeşte dragostea lui Dumnezeu. Toate se iartă, este destul ca omul să se pocăiască sincer şi la vreme. Păcătosul care se pocăieşte este mereu plăcut, pe când nepocăitul îndărătnic şi voluntar depărtează de la sine harul dumnezeiesc şi se găseşte într-o postură dificilă.

Părinţii niptici leagă întotdeauna pocăinţa de străpungere, pe care o consideră la fel de necesară ca şi oxigenul. Sfântul Simeon asociază străpungerea cu lacrimile fierbinţi şi cu lucrarea faptelor bune, ca mijloace prin care omul se curăţeşte. Rugăciunea umilincioasă (plină de străpungere) este însoţită de lacrimi, care sunt dulci, fierbinţi, fără silire. Nu sunt consecinţa unor stări emoţionale sau a fanteziilor bolnăvicioase ale unui egoism şifonat şi ale unui sentiment mizerabil al pseudo-păcătoşeniei şi falsei nimicnicii. ***Cu cât păcătuieşte cineva, cu atât se împietreşte, se învârtoşează şi nu poate să verse lacrimi cu uşurinţă. Când omul se pocăieşte, varsă lacrimi şi gheaţa se sparge, şi se iveşte cercetarea harului dumnezeiesc. În cele din urmă, lăcrimează amintindu-şi de dragostea lui***

Dumnezeu, de mijlocirile sfinţilor, şi mai cu seamă ale Născătoarei de Dumnezeu.

Lacrimile harului n-au nici o legătură cu cele fireşti, spune cuviosul Efrem Sirul, cel pururea umilit la inimă.

Sfântul Simeon Noul Teolog arată că prin lacrimi se înmoaie învârtoşarea inimii, prin lacrimi inima se smereşte, prin lacrimi se săvârşeşte unirea cu Dumnezeu, iar fără lacrimi cunoaşterea lui Dumnezeu este cu neputinţă.

Întâiul Adam, învaţă Avva Dorotei, l-a dezgolit pe om de puterile duhovniceşti ale fiinţării sale „după chipul" lui Dumnezeu, deoarece a ales mândria în locul po-căinţei. Cel de-al doilea Adam, Hristos, Dumnezeu desăvârşit şi Om desăvârşit, a acoperit goliciunea lui şi i-a dat puterea de a se împotrivi păcatului şi de a iubi virtutea.

Pocăinţa ne oferă un important ajutor în cunoaşterea adevăratului nostru sine, prin tot ceea ce înseamnă lucrare a trezviei, ferindu-ne să credem sau să ne închipuim altceva decât ceea ce suntem în realitate. Pocăinţa chezăşuieşte autenticitatea virtuţilor persoanei, pe care le leagă, le uneşte şi le păzeşte smerenia adevărată, de care avem întotdeauna o neapărată trebuinţă.

[…]

[va urma]

(din: Monahul Moise Aghioritul, "Cuviosul vameș și sfântul risipitor", Editura Egumeniţa, 2016)

****

Pr. Ioan Istrati: "Gunoiul palat și rănile mărgăritar"

În aceste zile sfinte de început de post, Biserica se află în priveghere adâncă, în ajunare a minții cu rugăciunea stăruitoare și în atentă luare aminte la învățăturile lui Dumnezeu. După Duminica căderii lui Adam din Rai, întreaga Biserică trăiește drama înstrăinării de Dumnezeu și calea cea anevoioasă a întoarcerii la Părintele iubitor de oameni. Sunt zile de ajunare, adică de post negru sau aspru, fiecare după putință, în care oamenii învață să vorbească mai puțin între ei și mai mult cu Dumnezeu.

De asemenea, în zilele de luni, marți, miercuri și joi, în toate Bisericile ortodoxe se citește Canonul cel mare al Sfântului Andrei Criteanul, un imn de pocăință adâncă și de lăcrimare a sufletului, prin care omul credincios, dar căzut în păcat retrăiește în sine istoria umanității în chip unic, asumă vocațiile neamului omenesc în sine și le îndreaptă prin pocăință și concentrează în clipa întoarcerii tot dorul și toată dorirea omului de Dumnezeu.

Canonul cel mare este așadar un ecran liturgic pe care oameni din Vechiul și Noul Testament vin să își arate istoria lor, o istorie a căderii sau a ridicării, a pocăinței sau a păcatului până la moarte și osândă veșnică. E o lecție a istoriei pe care Scriptura ne-o pune înainte, arătându-ne slăbiciunea omenească pentru materie, dar și puterea omului de-a se ridica, de-a deveni sfânt prin pocăință, de-a se uni cu Dumnezeu prin rugăciune și prin mărturisirea păcatelor.

Canonul este așadar un maraton al veșniciei și o recapitulare a moștenirii noastre din veac, în care omul este purtat pe aripi de înger către Tronul slavei lui Dumnezeu pentru a-și mărturisi păcatele în fața Mântuitorului. El nu este o simplă evocare de personalități biblice, ci o intrare a sufletului omenesc în realitatea căderii și a ridicării. Așadar, toate stihirile Canonului se referă la mine, la tine și la fiecare dintre noi.

Apoi, prin cererea stăruitoare "Miluiește-mă, Dumnezeule, miluiește-mă", omul devine întreg plângere a firii pentru căderea noastră și a strămoșilor noștri. ***Este durerea din fața porților închise ale Raiului, suferința fiului plecat în pribegie a ființei, pe tărâmuri născătoare de moarte.***

În demersul pocăinței, omul postitor și rugător înțelege adevăratele valori ale umanității, care nu constau în avere, materie stricăcioasă prețuită de comun acord (bani), slavă pământească (carieră), părere de sine. Acestea sunt valorile trecătoare ale umanității înstrăinate de Dumnezeu. ***Însă în plângerea firii la porțile Raiului, omul înțelege că adevăratele valori nemuritoare ale vieții sunt locuirea cu Dumne-zeu, iubirea cea infinită a Stăpânului, preumblarea cu Hristos prin răcoarea serii, hrănirea din pomii Raiului care sunt - după Sfântul Maxim Mărturisitorul - ideile lui Dumnezeu, podoabele cele strălucitoare ale jertfei lui Hristos pentru umanitate.***

În acel moment, omul, dezbrăcat de iluziile pământului, nu se mai rușinează de sărăcie, de durere sau de plângere, și înțelege taina acestei lumi înscrisă în istorie: iubirea răstignită și înviată a lui Hristos pentru lume.

Astfel, unul dintre troparele Canonului celui mare spune: “Cel ce era mai înainte pe tron, (Iov n.n.) acum se vede gol în gunoi, cu răni; cel cu mulți fii și mărit, de năprasnă fără de fii și de casă lipsit; că socotea gunoiul palat și rănile mărgăritar“.

În aceste cuvinte, vedem împreună cu Iov, cu ochii limpeziți de lacrimile pocăinței, adevărul acestei lumi, în care toată slava este trecătoare, sfârșind în moarte, dar în care smerenia, pocăința și umilința sunt căile către tronul iubirii lui Dumnezeu.

Predica părintelui Hrisostom de la Mănăstirea Putna. “Fraţilor, acum mântuirea este mai aproape de noi, decât atunci când am crezut. Noaptea e pe sfârşite; ziua este aproape”.

Transcriere parțială a predicii părintelui Hrisostom de la Mănăstirea Putna (2016):

“Nu poți să te întorci decât pe ușa pe care ai ieșit. Am căzut din această cuminţenie, înapoi la această cuminţenie trebuie să ne întoarcem… Mai greu este când noi nu mai dorim să ne întoarcem acolo…”

“[…] Această duminică se mai cheamă şi Duminica iertării, însă iertarea nu poate veni în afara pocăinţei. Spunem noi într-o rugăciune din timpul Sfintei Liturghii, rugăciune către Dumnezeu Tatăl, care zice: Că n-ai trecut cu vederea pe cel păcătos, ci ai pus pocăința spre mântuire. Deci n-ai trecut cu vederea pe cel păcătos, n-ai tolerat păcatul, aşa cum suntem acum învăţaţi s-o facem, şi obligați s-o facem, să tolerăm aceste păcate. Toleranţa nu este totuna cu îngăduinţa creştină. Toleranţa este lupta împotriva discernământului, este cea care face binele să fie rău, care face lumina să fie întuneric, toleranţa asta aduce confuzie. Deci nu a tolerat Dumnezeu nici păcatul, nici pe păcătos, însă l-a îngăduit şi l-a aşteptat şi i-a ieşit înainte, punându-i căi spre mântuire, punând pocăinţa spre mântuire.

Zice Sfântul Pavel în Epistola către Romani: Au doar voi nu ştiţi că bunătatea lui Dumnezeu îndeamnă la pocăinţă?Adică noi păcătuim şi nu ni se întâmplă nimic şi zicem <Lasă, că Dumnezeu e bun…>, fără să înțelegem că bunătatea asta Dumnezeu o revarsă asupra noastră ca să ne întoarcem, ca să dorim și noi această bunătate, să ne dorim această bunătate nu ca ceva adăugat, ci ca ceva care să iasă din noi, să fie a noastră, să devenim şi noi buni cum am fost odată.

Şi zice mai departe Sfântul Pavel: Dar tu, cu inima ta nepocăită, îţi vei aduna urgie în Ziua Judecății. Cu cât amânăm pocăinţa, cu atât urgia se adună, fraţi creştini. Dumnezeu nu-l trece cu vederea pe păcătos, nu-l socoate ca fiind drept, dar nici nu-l lasă la voia întâmplării. Un alt înţeles al acestei treceri cu vederea: nu-l lasă la voia întâmplării, nu-l lasă de capul lui, ci caută să-i vină în ajutor.

Şi iată, ce ajutor mai puternic şi mai frumos decât această perioadă a Postului mare? Drumul pe care-l începem acum este un drum aspru, foarte greu, însă şi foarte frumos. Am auzit citindu-se în Apostolul de astăzi un cuvânt al Sfântul apostol Pavel din Epistola către Romani. Şi el spune aşa: Fiindcă ştiţi în ce ceas şi timp ne aflăm acum, căci este chiar ceasul să vă treziți din somn, pentru că mântuirea este mai aproape de noi decât atunci când am crezut. Adică cum? Mântuirea este mai aproape decât dinainte de întruparea lui Hristos, pe vremea proorocilor, când venirea Lui era ceva îndepărtat, când oamenii trăiau doar prin credinţă, fără să aibă la îndemână şi uneltele, ceea ce avem nevoie, ceea ce putem, fără să aibă şi puterea de a împlini, de a concretiza această speranţă. Acum, însă, Îl avem pe Hristos.

Hristos, Care a plătit cel mai scump preţ, preţ pe care l-a plătit nu, cum spun unii şi alţii, ca să aducă satisfacţie majestăţii rănite a lui Dumnezeu Tatăl, nu. El a plătit acest preţ greu ca Frate al nostru pentru a putea să ne ierte, pentru a ne purta aşa cum suntem noi, cu slăbiciunile noastre, cu păcatele noastre, cu răutăţile noastre, pentru a ne purta pe drumul Său către Cruce şi către Înviere şi către Înălţare de-a dreapta Tatălui. Să ne dea iertare. Acest preţ l-a plătit Hristos şi îl plăteşte şi este în stare să-l plătească iar şi iar pentru un singur om, dacă este nevoie, pentru ca noi să ajungem înapoi în inima Tatălui.

Căci ce este pocăinţa? Spune Sfântul Ioan Gură de Aur: Este întoarcerea în inima Tatălui. Hristos a plătit acest preţ pentru noi. Şi, dacă înţelegem acest lucru, atunci înţelegem că drumul acesta…, cum spune Sfântul apostol Pavel în Epistola către Romani, bine ştiind că noaptea este pe sfârşite şi ziua este aproape, să lăsăm dar cele ale întunericului şi să ne îmbrăcăm cu toate armele luminii şi să ne com-

portăm cuviincios, umblând ca ziua şi îmbrăcându-ne întru Hristos Iisus. Auziţi: îmbrăcându-ne întru Hristos Iisus. Iar grija de trup să nu o facem spre poftă.

Dacă noi înţelegem că drumul acesta îl facem împreună cu Hristos, Cel care ne-a şi deschis această uşă a pocăinţei, atunci drumul acesta este uşor, este frumos, este cel mai frumos drum, cu atât mai frumos cu cât este şi greu. Este greu, este aspru, pentru că ne vom pune faţă în faţă cu propriile noastre păcate, cu ceea ce suntem noi, de fapt: păcat, urâciune şi întuneric. Însă nu vom cădea în deznădejde, pentru că Hristos a plătit acest preţ pentru noi. Și Hristos ne aşteaptă şi ne invită astăzi să păşim împreună pe acest drum, acest drum de la întuneric la lumină, de la moarte, de la întunericul separării şi înstrăinării de Dumnezeu, care a urmat izgonirii omului din Rai, către lumina Învierii. Şi pe acest drum veţi vedea că va străluci, chiar la mijlocul lui, Sfânta Cruce. Va străluci Sfânta Cruce şi acela va fi momentul în care noaptea se va fi sfârşit cu totul şi zorii zilei vor începe să apară. Şi de la Cruce, mai departe, spre Înviere, noi vom auzi din ce în ce mai clar, din cei în ce mai aproape, glasurile îngerilor care laudă iubirea lui Dumnezeu, iubire care va lucra în inimile noastre. ***Drumul acesta de la întuneric la lumină nu va fi niciodată uşor. Nu va fi altfel decât aspru. Însă, atunci când ştii că nu eşti singur, atunci îl vei duce cu inima largă şi cu dor, cu dorul întoarcerii în inima lui Dumnezeu.*** De aceea Evanghelia de astăzi se termină în felul următor: Că acolo unde este comoara ta, acolo este și inima ta. ***Ce comoară mai mare decât inima Tatălui căutăm? Ce bine căutăm noi pe acest pământ?*** Doar de a fi înapoi, în inima lui Dumnezeu, doar de a păşi alături unii de alţii către Dumnezeu.

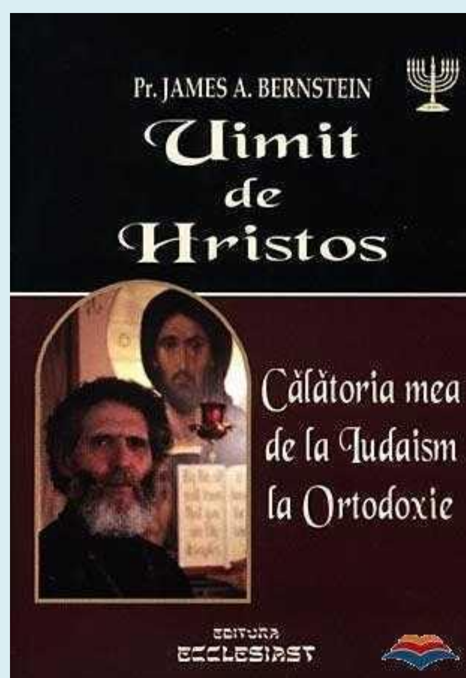
****

În viaţa Sfintei Maria Egipteanca, viaţă pe care o veţi auzi citindu-se în bisericile noastre în această săptămână, Săptămâna mare a postului se spune despre un stareţ foarte vestit, poate cel mai vestit la vremea aceea, Zosima, care, căutând şi rugându-L pe Dumnezeu să-i arate o nevoinţă mai mare decât nevoinţa lui, pentru a se putea pocăi mai intens, pentru a se putea apropia mai tare de Dumnezeu, a fost trimis la o mănăstire. Şi în această mănăstire era un obicei - despre acest obicei vreau să vă spun foarte pe scurt, pentru că arată modul în care noi putem şi ar fi bine să începem acest post. Aveau un obicei părinţii din acea mănăstire ca, în această duminică a iertării, să se strângă toţi, de la schituri, de prin pustie, să se împărtăşească şi apoi să mănânce ultima masă împreună şi, după ce se vor fi iertat, să plece fiecare în pustie, fiecare în drumul lui, urmând ca 40 de zile fiecare să stea singur cu Dumnezeu pe pământ, iar la Înviere să se întoarcă să sărbătorească acest mare praznic al omenirii.

Vă daţi seama, dacă noi am face la fel? În duminica de astăzi să ne împărtăşim, să ne iertăm unii pe alţii, să ne întărim unii pe alţii şi apoi aşa, ştiind că suntem împreună, că plecăm pe acelaşi drum împreună, că ducem aceeaşi luptă, să vedem apoi fiecare cum stăm, cum ne aşezăm şi cum ne-am aşezat în faţa lui Hristos, să ne aruncăm fiecare, în intimitatea inimii noastre, la picioarele lui Hristos, şi să ne rugăm aşa, ca şi cum numai El şi noi suntem pe pământ - aceasta poate să sune paradoxal, însă altă cale mai frumoasă nu am găsit şi părinţii, dacă ar fi fost, ne-ar fi descoperit-o: să te rogi lui Dumnezeu ca şi cum eşti singur cu El pe pământ, însă să ştii că în acest război nu eşti singur, că toţi avem aceeaşi luptă, toţi luptăm ca să ne întoarcem în inima aceluiaşi Tată şi toţi suntem fraţi şi fraţi cu Hristos, Cel care a plătit un preţ atât de mare pentru ca noi să ne putem întoarce împreună cu El în inima Tatălui, la dreapta Lui.

Să-L rugăm, aşadar, pe Hristos, Cel care nu a lăsat şi nu va lăsa niciodată nimic nefăcut pentru mântuirea noastră, şi pe Maica sa, cea prin a cărei inimă a pătruns sabie, cea care L-a simţit şi L-a avut cel mai aproape pe Hristos, drept pentru care şi stă la dreapta Lui la Înfricoşata Judecată, şi pe toţi sfinţii care, iată, au bineplăcut aşa, prin această pocăinţă grea şi foarte frumoasă, să nu ne lase până în sfârşit străini pe acest pământ, să nu ne lase inima să se tânguiască fără de nădejde, ci să ne învrednicească de acele lacrimi ale pocăinţei, lacrimi care izbucnesc din inima noastră în momentul în care conştiinţa vinovăţiei noastre se întâlneşte cu iertarea, mai presus de orice argument al lui Dumnezeu, acele lacrimi care nu fac decât să mângâie inima şi să sporească dorul după casa Tatălui. Pentru că unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră. Amin”.

Păcatul “Originar” sau căderea lui Adam din Rai. Pr. James Bernstein despre înţelegerea ei ortodoxă versus rătăcirile catolice şi protestante

Moartea este de la Dumnezeu?

“Dintotdeauna am preţuit în mod deosebit prima carte a Bibliei, Facerea. Aceasta se datora faptului că printre unii evrei, modul de a învăţa cum să vorbească ebraica este de a începe cu începutul, adică cu primele versete ale Cărţii Facerii. Facerea povesteşte cum au apărut păcatul şi moartea atunci când Adam şi Eva nu L-au ascultat pe Dumnezeu şi au mâncat din fructul oprit în Grădina Edenului.

Scriptura spune: „A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă şi a zis: “Din toţi pomii din Rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!” (Facere 2, 16-17).

Indiferent de modul în care este interpretat acest pasaj - literal sau alegoric - toate tâlcuirile admit că omul s-a îndepărtat de Dumnezeu şi, drept urmare, a căzut dintr-o poziţie de intimitate cu Dumnezeu într-o stare de confuzie şi moarte. Păcatul, mortalitatea şi moartea, atât spirituală cât şi fizică, au fost rezultatul direct al neascultării omului.

În acest scenariu care poartă numele de „Căderea”, următoarea ipoteză majoră făcută adesea de Bisericile neortodoxe este că moartea a fost rezultatul direct al unei sentinţe de osândire pronunţată de Dumnezeu. Adică, Dumnezeu a dat o lege - „din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit” – şi când Adam şi Eva au încălcat această lege, moartea a venit ca urmare a sentinţei lui Dumnezeu. Acţiunea şi pedeapsa care au urmat sunt concepute ca fiind de natură juridică. În această concepţie neortodoxă a Căderii, Dumnezeu nu a avut nici o altă posibilitate decât să declare că Adam şi Eva vor muri. Acţiunea punitivă a fost impusă de o necesitate la care Dumnezeu Însuşi era obligat. Care era această necesitate? Necesitatea de a fi drept.

Ca să spun adevărul, nu mă gândisem niciodată la aceste lucruri în mod serios. Acum, îmi dădeam seama că credeam aceasta fiindcă Dumnezeu este drept. Prin urmare, moartea lor spirituală şi fizică se afla în relaţie directă cu dreptatea lui Dumnezeu. A fost aproape un şoc să descopăr ulterior că ceea ce presupuneam dintotdeauna că este adevărat şi evident în privinţa acestei doctrine fundamentale a creştinismului era de fapt fals şi neortodox.

În contrast cu această doctrină juridică a Căderii, Ortodoxia susţine că atunci când Dumnezeu i-a spus lui Adam că va muri dacă va mânca fructul oprit, a fost o simplă declaraţie de fapt. Domnul spunea de fapt: „Dacă te îndepărtezi de Mine, singurul izvor al vieţii, atunci moartea te va birui”. Ortodoxia a înţeles că această afirmaţie era un avertisment şi nu un act de dreptate retributivă.

Sfântul Grigorie Palama (sec. XIV) descrie acest scenariu astfel: „Pentru că cei care ascultă cu înţelepciune aceste cuvinte, pot să înţeleagă că Dumnezeu nu a creat nici moartea sufletului, nici moartea trupului. Pentru că la început El nu a poruncit spunând: «Să mori în ziua în care vei mânca», ci «În ziua în care vei mânca, vei muri». Şi nici nu a zis, «Întoarce-te în ţărână» ci « …te vei întoarce în ţărână», anunţând astfel anticipativ şi îngăduind libertatea şi neînlăturând urmarea nici măcar justificat”.

Scriptura spune că Dumnezeu le-a zis lui Adam şi Eva că dacă vor mânca din fructul pomului cunoaşterii binelui şi a răului vor muri. Pentru prima dată mi-am dat seama că Dumnezeu nu a spus: „Vă voi omorî” ci „veţi muri”. Fiindcă numai Dumnezeu are viaţa în Sine şi este sursa a toată viaţa, din El nu poate ieşi decât viaţă. Îndepărtându-se de Dumnezeu, izvorul vieţii, omul s-a îndreptat către moarte.

Mâncând fructul, Adam şi Eva au încetat să-L mai dorească pe Dumnezeu. Ei au încetat să mai caute către El pentru existenţa lor, pentru hrana lor şi, în schimb, au mâncat un fruct care reprezintă lumea. Mâncând lumea, ei au privit la creaţie pentru subzistenţa lor în loc să privească către Dumnezeu. Aşadar, prin aceasta, protopărinţii au căutat să-L excludă pe Dumnezeu din vieţile lor şi să trăiască autonom.

În gândirea Ortodoxă, marele păcat nu este faptul că au neascultat o lege ci că au căutat să afle cunoaştere şi subzistenţă în afara lui Dumnezeu.

Sfântul Vasile cel mare a scris următoarele: „[Viaţa] este Dumnezeu şi lipsirea de viaţă înseamnă moarte. Aşadar, Adam şi-a pregătit moartea pentru sine prin îndepărtarea sa de Dumnezeu... Aşadar, Dumnezeu nu a creat moartea, ci am adus-o asupra noastră prin scopul nostru viclean. Dar El nici nu a oprit sfârşitul nostru… pentru ca astfel răul să nu devină nemuritor în noi”. (Sfântul Vasile cel mare, Omilia „Că Dumnezeu nu este cauza răului”, PG 31, 345, Despre condiţia omenească, St. Vladimir's Seminary Press, 2005).

Spre deosebire de această concepţie ortodoxă, Conciliul romano-catolic din Trent (1546) a statuat: „Dacă cineva nu mărturiseşte că primul om, Adam, atunci când a încălcat porunca lui Dumnezeu în Paradis, a pierdut imediat sfinţenia şi dreptatea în care a fost zidit; şi că a suportat, prin ofensa acelei ocoliri a adevărului, urgia şi indignarea lui Dumnezeu, şi, prin urmare moartea, cu care Dumnezeu îl ameninţase mai înainte, şi, împreună cu moartea, captivitatea sub puterea celui care de atunci are stăpânirea morţii, adică, diavolul, şi că întregul Adam, prin acea ofensă a ocolirii adevărului, a fost schimbat, trup şi suflet, în mai rău; să fie anatema“. (Primul canon, Şedinţa a V-a, http://history.hanover.edu/texts/trent/ct05.html).

Cu cât mă gândeam mai mult cu atât înţelegeam că diferenţa dintre cele două concepţii nu a putut fi supraevaluată: concepţia non-ortodoxă susţinea că moartea este sentinţa retributivă directă a lui Dumnezeu dată omului fiindcă a încălcat legea Lui, în timp ce concepţia ortodoxă susţinea că moartea este o condiţie auto-impusă care a rezultat din îndepărtarea omului de Dumnezeu, Cel care este izvorul vieţii.

Deosebirile erau cruciale, fiindcă dacă eu credeam că moartea este cumva de la Dumnezeu, aş fi fost tentat să Îl consider pe Însuşi Dumnezeu drept un obstacol care trebuia depăşit pentru a dobândi mântuirea. Limpede, scopul devine împăcarea lui Dumnezeu. Este trist faptul că unii creştini ajung să aibă această concepţie despre Treime: Dumnezeu-Tatăl este văzut drept un personaj total inaccesibil specific Vechiului Testament, vechi de zile, cu o barbă albă lungă -

fioros, dur, răzbunător şi lipsit de compătimire. El este Dumnezeul dreptăţii şi al judecăţii, precum zeul viking Odin care trimite trăsnete asupra oamenilor firavi, fragili, muritori. În contrast cu acesta, Iisus Hristos este considerat drept Mielul lui Dumnezeu, iubitor, plin de compasiune, blând, Care, în calitate de Fiu caută să-L îmblânzească pe Tatăl Său mânios. Duhul Sfânt este acea Persoană ciudată şi prin urmare El nu este băgat în seamă.

Fecioara Maria este acel personaj feminin blând, sensibil, bun, care este foarte abordabil, foarte omenesc. Aşadar, printre cei care au o teamă statornică faţă de Tatăl, există tendinţa de a îndrepta mai multe rugăciuni către Maica cea binecuvântată pentru mijlocire. Ea apelează la Fiul ei pentru aceştia aşa cum numai o mamă poate, încurajându-L să se apropie de Tatăl cel inabordabil. În această schemă, Tatăl este Cel pe Care oamenii doresc să-L evite cu orice preţ. De fapt, El devine acel personaj peste care trebuie să treci dacă doreşti să ajungi în Rai. Aceasta ar putea să pară ca o exagerare dar eu am cunoscut creştini evlavioşi şi bisericoşi care au despre Treime şi Maica Domnului concepţia pe care tocmai am descris-o.

Spre deosebire de această viziune, învăţătura Ortodoxiei despre Cădere este centrată pe starea noastră, sau condiţia noastră, în loc să fie axată pe o lege încălcată sau pe mânia îndreptăţită a lui Dumnezeu. Ortodoxia este preocupată de starea de a fi [ontologică, n.n.] a lui Adam şi a Evei, fiinţa a ceea ce erau şi cum aceasta s-a schimbat prin neascultarea lor. Îndepărtându-se de Dumnezeu, izvorul vieţii, ei au început să moară. Problema nu este legală sau juridică, ci ontologică. Dintr-un anumit punct de vedere, nu are nimic de-a face cu Dumnezeu, ci numai şi numai cu omul. Este mai puţin o chestiune relaţională şi cu mult mai mult o chestiune de schimbare interioară a inimii la cel mai profund nivel.

Fiindcă moartea nu este considerată drept o chestiune juridică, nici leacul ei nu este juridic. Părintele Ioannis Romanides a scris o carte bine documentată pe acest subiect, numită Păcatul strămoşesc, în care face următoarea afirmaţie: „Aşa cum vom vedea, problema juridic formulată a vinei moştenite de la Adam şi pedeapsa primită de omenire din cauza unei ofense împotriva dreptăţii divine nici măcar nu există pentru Sfinţii Părinţi, pur şi simplu fiindcă ei învaţă că Dumnezeu nu este cauza morţii. Îndepărtarea omului de Dumnezeu până la moartea sa, precum libertatea voinţei omului se află în afara jurisdicţiei lui Dumnezeu. Şi este în afara juridicţiei Sale prin propria Sa voinţă. Faptul că Dumnezeu doreşte mântuirea tuturor nu înseamnă că toţi sunt mântuiţi. Dumnezeu mântuieşte numai prin libertate şi iubire. Acest punct de vedere este exact ceea ce teologii de sub influenţa

lui Augustin nu au înţeles niciodată”. (Pr. Ioannis Romanides, Ancestral Sin, Ridgewood, 1998, pp. 32-33).

Experienţa mea din tinereţe în Iudaism m-a învăţat că Dumnezeu iubeşte. Deşi aveam multe legi de împlinit, Dumnezeu era mereu prezentat ca fiind milostiv şi iertător. Niciodată nu ni vorbise despre mântuire că ar fi fiinţa noastră izbăvită de mânia lui Dumnezeu. În cei optsprezece ani ai mei ca protestant ajunsesem să văd mântuirea ca fiind fiinţa noastră salvată de la urgia lui Dumnezeu şi din iadul pe care El îl crease pentru cei pierduţi. Practic, mântuirea nu însemna decât să eviţi iadul şi să mergi în Rai. Acum, ca ortodox, eram învăţat că mântuirea înseamnă a fi salvat nu de la urgia lui Dumnezeu, ci din puterea celor trei mari duşmani: păcatul, moartea şi diavolul.

Cât de căzuţi suntem?

Răspunsul la această întrebare depinde de două lucruri: Care era starea din care am căzut şi în ce stare am căzut? Am descoperit că în creştinismul neortodox atât înălţimea de la care am căzut cât şi adâncul în care am căzut sunt considerate a fi cu mult mai mari decât în Ortodoxie. Abordarea ortodoxă se potrivea bine cu gândirea iudaică în care am fost crescut. Amândouă au o concepţie despre om mult mai favorabilă decât este ea prezentată în creştinismul neortodox, mai ales în opinia calvinistă cum că omul a căzut dintr-o stare de desăvârşire într-una de depravare totală, nemaiavând în sine nici o capacitate de a se întoarce la Dumnezeu.

În această carte, Biserica Ortodoxă, poate cea mai bună prezentare a Ortodoxiei în limba engleză, Timothy (episcopul Kallistos) Ware spune că Ortodoxia „nu poate fi de acord cu Augustin, atunci când acesta spune că «firea omenească a fost doborâtă de vina în care a căzut şi astfel a devenit lipsită de libertate». Chipul lui Dumnezeu este înnegrit de păcat dar nu a fost vreodată nimicit; aşa cum spune cuvintele unui imn cântat de ortodocşi la slujba înmormântării: «Chipul slavei Tale negrăite sunt, măcar deşi port rănile păcatelor». Şi fiindcă încă mai avem chipul lui Dumnezeu, încă mai avem voinţă liberă, deşi păcatul îi îngustează sfera de acţiune. Chiar şi după Cădere, Dumnezeu «nu ia de la om puterea de a voi - de a voi să I se supună sau nu»”. (Timothy Ware, The Orthodox Church, Penguin Books, London, 1997, p. 223).

Marele sfânt rus al secolului al XIX-lea, Ioan de Kronstadt a spus: „Să nu faci niciodată confuzie între persoană, formată după chipul lui Dumnezeu, cu răul care se află în el; fiindcă răul este o întâmplare nefericită, o boală, un vis diabolic. Dar

miezul persoanei este chipul lui Dumnezeu şi acesta rămâne în el în pofida oricărei desfigurări”.

Fidelă ideii de sinergie, Ortodoxia respinge orice interpretare a Căderii care nu lasă nici un loc pentru libertatea omenească.

Aşadar, din ce stare consideră Ortodoxia că a căzut omul? Sfântul Irineu (sec. II) scrie: „Primind omul existenţa, el trebuia să crească şi să se maturizeze, apoi să devină puternic şi, ajungând la deplină maturitate să fie slăvit, şi slăvit fiind, ar fi putut să-L vadă pe Dumnezeu”. (Adversus haereses, Cartea IV, cap. 38, 3).

Conform Sfântului Irineu condiţia originară a omului a fost una de copilărie spirituală, inocenţă şi simplitate îmbinate cu curăţie morală. Omul trebuia să câştige asemănarea dumnezeiască printr-un proces lent. El nu consideră căderea omului ca fiind o rebeliune în toată regula, ci mai degrabă o dorinţă impulsivă de a se maturiza înainte de vreme.

Metafora ochiului vătămat m-a ajutat să înţeleg diferenţa dintre cele două concepţii. Modelul deteriorării totale consideră că prin Cădere a fost nimicit ochiul duhovnicesc al omului şi astfel el nu mai este capabil să mai aibă nici un fel de vedere spirituală. Singura sa speranţă este de a primi un ochi cu totul nou de la Dumnezeu. Dumnezeu decide unilateral cine va primi un nou ochi şi cine nu. Aceasta poartă numele de predestinare dublă fiindcă Dumnezeu singur hotărăşte (predestinează) cine va primi credinţă şi va merge în Rai şi cine nu va primi credinţă şi va merge în iad.

Spre deosebire de teologia apuseană, în concepţia ortodoxă, Căderea afectează ochiul duhovnicesc dar nu îl nimiceşte. Nu suntem orbi cu totul deoarece, fiind creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, am păstrat libera voinţă şi un anumit grad de dorinţă de Dumnezeu. Credinţa rămâne în noi, chiar dacă e mai mică decât bobul de muştar. A avea credinţă nu este o chestiune de a avea totul sau nimic. Aşa cum există diferite niveluri ale căderii [în păcat], tot aşa există şi diferite grade de credinţă.

Ce s-a moştenit din Păcatul strămoşesc?

Eram un mare admirator al Fericitului Augustin (sec. IV-V), care este considerat de cea mai mare parte a creştinătăţii apusene drept părintele teologiei apusene. Studiind impactul imens pe care l-a avut asupra creştinismului occidental am descoperit că disputa sa cu călugărul Pelagius, un briton care locuia la Roma, a fost

punctul critic. Pelagius (sec. V) nega moştenirea de către urmaşii lui Adam a vreunei urme de păcat. Deşi Fericitul Augustin i-a răspuns lui Pelagius bine în cele mai multe privinţe, el a apelat la anumite extreme care au dus la denaturări şi accentuări exagerate târzii. În scrierile Fericitului Augustin s-a folosit pentru prima dată termenul „păcat originar" (peccato originali).

Textul biblic central în chestiunea păcatului strămoşesc este Romani 5, 12 în care Sfântul Apostol Pavel face referire la Adam. Următorul pasaj este traducerea din greacă făcută de Ortodoxie: „precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, aşa şi moartea a trecut la toţi oamenii, şi din această cauză [moartea] toţi au păcătuit". Ultimele patru cuvinte în greacă sunt eph ho pantes hemarton.

Aici se iveşte o mare problemă de traducere. Aceste patru cuvinte au fost traduse în latină astfel in quo omens peccaverunt. „în care [Adam] toţi oamenii au păcătuit". Această formulare a fost folosită în Apus odată cu traducerea Bibliei în latină făcută de Fericitul Ieronim (sec. IV-V), pentru a justifica doctrina vinei moştenite de la Adam şi transmise urmaşilor săi. Varianta greacă nu spune nimic de acest gen. Eph ho este o contracţie a lui epi cu pronumele relativ ho; poate fi tradus „fiindcă". Majoritatea specialiştilor moderni sunt de acord că acesta este înţelesul.

Aşadar, Sfântul Pavel nu spune că suntem cu toţii vinovaţi de păcat personal, doar fiindcă suntem uniţi cu toţii în Adam, ci că precum Adam, cu toţii am comis fapte păcătoase şi astfel am experiat moartea. Suntem supuşi morţii şi distrugerii din cauza păcatului lui Adam, dar suntem vinovaţi numai pentru păcatele noastre proprii. Din nefericire, creştinismul occidental a acceptat adeseori variaţii ale următoarei versiuni prost traduse: „Aşadar, aşa precum printr-un om păcatul a intrat în lume iar moartea prin păcat, şi astfel moartea s-a răspândit la toţi oamenii, în care cu toţii am păcătuit". Această traducere îl induce în eroare pe cititor făcându-l să creadă că vina pentru păcatul originar este moştenită.

În plus, confuzie apare şi din cele două cuvinte greceşti folosite pentru „păcat". Cuvântul grec hamartema înseamnă „faptă personală păcătoasă" în timp ce hamartia semnifică o „stare de păcat generală". Acest ultim concept este cel care a modelat învăţătura augustiniană despre păcatul originar, neputinţă morală şi vină moştenită. Deosebirea dintre cele două cuvinte ne dezvăluie o ipoteză importantă: cu hamartia (stare de păcat generală) ideea de fire păcătoasă, ca distinctă de actele păcătoase sau de persoanele care păcătuiesc, a câştigat valabilitate în teologia apuseană. Mai mult, termenul Părinţilor greci propatorikon amartema este cel mai

bine tradus prin „păcatul strămoşesc”. Acest termen este anterior celui latin folosit de Fericitul Augustin şi care înseamnă „păcat originar”.

Pentru mine a fost o revelaţie să aflu că „păcatul strămoşesc” nu are legătură cu ideea de a transmite păcatul. Pe de altă parte, „păcatul originar” implică acest lucru, întrucât e primul din cele multe care urmează. Fericitul Augustin nu cunoştea limba greacă şi mulţi dintre Părinţii greci nu înţelegeau latina. Aşadar, încă din secolul al V-lea creştinismul Apusean apuca o cale diferită de cel Răsăritean. Primii Părinţi ai Bisericii susţineau că nu există un astfel de lucru ca fire păcătoasă în sensul de fire care moşteneşte vina pentru o faptă păcătoasă comisă de altcineva. În concepţia ortodoxă doar omul păcătuieşte, nu şi firea omenească.

Cu toate acestea, Sfânta Scriptură şi scrierile Părinţilor Bisericii conţin afirmaţii care arată că noi ne naştem în păcat. De exemplu, „Căci iată, întru fărădelegi m-am zămislit şi întru păcate m-a născut maica mea” (Psalm 51, 5). Copiii au fost dintotdeauna botezaţi pentru iertarea păcatelor, deşi ei, evident, nu au săvârşit nici un păcat personal. Ortodoxia consideră starea de păcătoşenie în care ne naştem cu toţii drept o înclinaţie de a păcătui personal, dar şi ca pe o rană, o stricăciune, o mortalitate fizică şi duhovnicească şi o deteriorare genetico-biologică. Dar a fi născut în păcat nu implică comiterea păcatului personal sau a fi vinovat personal pentru păcatele celor care au trăit înaintea noastră.

Ortodoxia consideră neascultarea lui Adam şi Eva drept păcatul lor personal, nu al nostru. Astfel că nici păcatul originar, nici mântuirea nu pot fi înfăptuite în viaţa unei persoane fără a fi implicată responsabilitatea personală şi neîngrădită. Această concepţie afirmă că deşi ne naştem cu o fire căzută noi nu suntem obligaţi să păcătuim. Fiecare dintre noi deţine suficientă libertate şi har ca să se întoarcă la Dumnezeu, ca sa fie întărit de El şi să se opună personal păcatului. Aşadar, suntem personal responsabili faţă de păcatele noastre. Nu putem pur şi simplu da vina pe strămoşii noştri.

Învăţătura creştin-ortodoxă despre păcatul originar mi s-au părut a fi liniştitoare. Iudaismul ortodox, de asemenea, respinge concepţia despre păcatul originar a creştinismului apusean. Iudaismul învaţă că copiii se nasc inocenţi şi deşi starea noastră generală reflectă urmările Căderii, fiecare om are liberă voinţă şi este personal responsabil pentru păcatele sale. Această concepţie este fundamentată pe versete biblice precum următoarele: „Părinţii să nu fie pedepsiţi cu moartea pentru vina copiilor şi nici copiii să nu fie pedepsiţi cu moartea pentru vina părinţilor; ci fiecare să fie pedepsit cu moartea pentru păcatul său” (Deuteronom 24, 16);

„Sufletul care păcătuieşte va muri. Fiul nu va purta nedreptatea tatălui, şi tatăl nu va purta nedreptatea fiului. Celui drept i se va socoti dreptatea sa, iar celui rău, răutatea sa” (Iezechiel 18, 20; sublinierea îmi aparţine).

Iudaismul-ortodox interpretează versetul: „…căci Eu Domnul Dumnezeul tău sunt Dumnezeu zelos, Care pedepseşte vina părinţilor în copii până la al treilea şi al patrulea neam pentru cei ce Mă urăsc” (Deuteronom 5, 9), în acelaşi fel în care îl interpretează creştinii ortodocşi - ca referindu-se la starea noastră generală de cădere şi nu la un anumit păcat sau o vină anume. Ambele teologii consideră păcatele ca fiind doar acte personale şi nicidecum acte ale firii. Nici nu susţin că omul este păcătos inerent, şi amândouă accentuează faptul că deşi în om există o înclinaţie de a păcătui, copiii sunt - folosind terminologia non-teologică – fundamental buni, nu răi”.

(în: Pr. James Bernstein, Uimit de Hristos. Călătoria mea de la Iudaism la Ortodoxie, editura Ecclesiast, 2011, traducere de Dragoş Dâscă)

Omul - icoana lui Dumnezeu: "Aceasta este valoarea pe care El ţi-o dă ție!". De la Adam cel vechi la Noul Adam, Hristos sau de la ruşinea goliciunii la re-îmbrăcarea în veşmântul de har al nemuririi

Pr. David Fontes: Consecinţele căderii

Încă din zilele lui Adam şi ale Evei am uitat cine suntem cu adevărat. Vorbim, de obicei, despre ceea ce primii noştri părinţi au pierdut atunci când nu s-au supus poruncii lui Dumnezeu de a nu mânca din rodul pomului cunoştinţei binelui şi răului; spunem că neascultarea lor a dus la căderea omenirii şi a afectat în mod negativ întreaga creaţie. Spunem deseori că şi-au pierdut nemurirea trupului din cauza căderii, însemnând că trupurile lor fizice au devenit muritoare. Urmarea păcatului lor a fost că au devenit muritori şi astfel au cunoscut stricăciunea şi moartea trupească, dar Dumnezeu, în mila Lui, i-a acoperit cu „îmbrăcăminte de piele" pentru a-i ajuta să supravieţuiască. Cu alte cuvinte, au trecut de la viaţa veşnică la viaţă de supravieţuire din cauza păcatului neascultării.

Mai mult decât atât, duhul lor omenesc, care este locaşul inimii noastre duhovniceşti (nous-ul din învăţăturile bisericeşti), a devenit acum ascuns luminii lui Dumnezeu. Drept urmare, duhul omenesc a devenit întunecat şi închis, la fel cum o floare îşi închide petalele după apusul soarelui, pe timp de noapte.

Ştim cum căderea i-a afectat pe Adam trupeşte şi duhovniceşte; au devenit muritori, întunecaţi cu duhul şi pierduţi. Şi totuşi, întrebarea este cum i-a afectat din punct de vedere psihologic. […]Cred că problemele psihologice găsite la primii noştri părinţi ca rezultat al căderii sunt aceleaşi probleme psihologice cu care noi, descendenţii lor, încă ne mai confruntăm până şi în ziua de astăzi. Căderea i-a afectat din punct de vedere psihologic pe Adam şi pe Eva cu îndoiala, ceea ce apoi a generat ruşine şi teamă. De atunci, fiecare generaţie până la a noastră s-a luptat cu îndoiala, ruşinea şi teama.

La începuturi

Cartea Facerii descrie felul în care Dumnezeu a creat universul şi pământul cu toate vieţuitoarele lui. Dumnezeu a văzut tot ceea ce făcuse, inclusiv bărbatul şi femeia, şi a spus că sunt bune - nu proaste sau rele. Şi a privit Dumnezeu toate câte a făcut şi iată erau bune foarte (Fac. 1, 31). Este important să ţinem minte acest adevăr. Dumnezeu le-a dat lui Adam şi Evei stăpânire asupra întregii Sale creaţii. Trebuie înţeles că întreaga creaţie universală a fost făcută de Dumnezeu pentru ca bărbatul şi femeia să o binecuvânteze, să o îngrijească şi să o conducă la Creatorul lor.

S-ar putea spune că în aceeaşi direcţie în care se îndreaptă bărbatul şi femeia, se îndreaptă şi cosmosul şi întreaga creaţie. Dumnezeu i-a făcut pe bărbat şi pe femeie o creaţie unică, ca să binecuvânteze universul prin propria lor existenţă. Erau singura creaţie a lui Dumnezeu făcută după chipul şi asemănarea Lui Însuşi.

Citim în Cartea Facerii: ***„Şi a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peştii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietăţile ce se târăsc pe pământ şi tot pământul!» Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat şi femeie” (Fac. 1, 26, 27).***

În Cartea Facerii stă scris că Dumnezeu i-a binecuvântat, dăruindu-le bunăvoinţa Lui.

În limba greacă, cuvântul folosit aici în loc de „chip” este icoană. În teologia creştin-ortodoxă răsăriteană, icoana este uneori explicată ca fiind o fereastră simbolică între Cer şi pământ, între lumea spirituală şi lumea fizică. În bisericile ortodoxe se pot vedea multe icoane pictate manual (chipuri) ale lui Iisus, ale Fecioarei Maria, ale sfinţilor şi ale îngerilor. Se aseamănă într-o oarecare măsură felului în care atârnăm fotografii ale familiei noastre creştine pe pereţii casei

noastre parohiale, biserica noastră. Icoanele nu sunt menite a fi doar nişte simple portrete ale sfinţilor, ci mai degrabă simboluri ale lor, amintindu-ne că nu suntem singuri. Icoanele ne îndreaptă atenţia către realitatea persoanelor pe care le reprezintă.

Suntem membri ai Bisericii lui Iisus Hristos, ce cuprinde atât credincioşii care au plecat din viaţa aceasta şi pe credincioşii care sunt încă în lume. Aşadar, atunci când stai în faţa unei icoane, cum ar fi icoana lui Iisus aceasta poate fi văzută drept o fereastră spirituală, în sensul în care Iisus stă de cealaltă parte a ferestrei uitându-Se la tine, iar tu priveşti prin fereastră ca să-L vezi sau mai bine zis ca să-L cunoşti pe Hristos în acel moment al timpului. Iisus nu este mort, ci viu, ca toţi sfnţii care au plecat înaintea noastră. Ne arătăm deseori afecţiunea faţă de chipul de pe icoană sărutându-l, aşa cum L-am întâmpina pe Hristos sau pe unul dintre sfinţi cu un sărut evlavios dacă s-ar afla cu adevărat înaintea noastră.

Cu ani în urmă, atunci când taţilor nu li se permitea să rămână în sala de naştere din spital alături de soţiile lor ca să asiste la naşterea copiilor, îşi vedeau pentru prima oară copiii printr-o fereastră a salonului de nou-născuţi. Acolo tatăl putea să se uite pe fereastră ca să-şi vadă copilul pentru prima oară, cu deosebită bucurie. Acelaşi lucru ar trebui să-l simţim şi noi atunci când stăm dinaintea unei icoane creştine, în biserică sau la noi acasă.

Cartea Facerii ne spune că noi, fiinţele umane, am fost create după chipul sau icoana lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, putem fi numiţi icoane vii ale lui Dumnezeu Însuşi - icoane făcute nu din lemn şi vopsea, ci din trup, suflet şi duh. Astfel, când oamenii ne privesc, ar trebui să-L vadă pe Dumnezeu radiind prin noi ca prin icoanele vii ale Lui. Aşa cum Iisus le-a spus apostolilor Lui, Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl (In 14, 9). Aşadar, ar trebui să putem spune: „Văzându-mă pe mine, L-ai văzut pe Iisus.” Aceasta este o cerinţă greu de îndeplinit, dar ar trebui să reprezinte dorinţa şi scopul nostru că adevăraţi creştini. De aceea ar trebui nu numai să le vorbim oamenilor despre iubirea lui Dumnezeu pentru omenire, ci prin faptele noastre bune în comunitate aceştia ar trebui să vadă cum iubirea lui Dumnezeu lucrează prin noi.

Mulţi oameni îşi doresc să-L vadă pe adevăratul Dumnezeu. Adevărul este că singurul Dumnezeu pe Care ar putea iniţial să-L vadă aici, pe pământ, este Cel pe Care Îl văd în noi ca şi icoanele Lui vii. Comportamentul nostru în lume fie dovedeşte adevărul iubirii lui Dumnezeu, fie îl distorsionează în ceva ce nu I se aseamănă câtuşi de puţin lui Dumnezeu. Dacă permitem murdăriei păcatului să ne înnoroiască viaţa, numai puţin din harul şi din lumina lui Dumnezeu vor putea

străluci din noi către ceilalţi. Atunci nu Îi mai semănăm deloc lui Dumnezeu, ci suntem doar nişte făpturi ale pământului, pline de întuneric şi de păcate. Din fericire, Dumnezeu ne-a oferit prin Iisus Hristos o cale de a ne curăţa icoanele de noroiul păcatului prin pocăinţă. În mod minunat, Sfântul apostol Ioan ne spune că Dumnezeu este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea (I În 1,9).

Curăţirea de păcate este asemenea spălării noroiului de pe suprafaţa icoanei noastre, ferestrele spirituale care suntem. De aceea Biserica a descris deseori Taina Spovedaniei sau a împăcării drept al doilea botez - de fapt, o prelungire a primului botez. În cadrul spovedaniei, păcatele pe care le comitem după ce trecem prin botezul cu apă ne sunt iertate, lucru ce rămâne valabil de-a lungul întregii noastre vieţi ca muritori. Fiind icoana sau chipul lui Dumnezeu, purtăm o mare responsabilitate în privinţa comportamentului nostru personal faţă de ceilalţi, despre care va trebui să dăm socoteală înaintea lui Dumnezeu în ziua Judecăţii de Apoi.

În Cartea Facerii, după ce Dumnezeu l-a făcut pe bărbat, a făcut-o apoi pe femeie. În Facerea 2, 25 citim că erau amândoi goi şi nu se ruşinau. Probabil cunoaşteţi restul istoriei: cum şarpele a înşelat-o pe femeie, ispitind-o să mănânce fructul din care Dumnezeu îi poruncise să nu guste, rodul pomului cunoştinţei binelui şi răului; şi cum femeia l-a ademenit apoi pe bărbat să mănânce şi el din fruct.

Unii teologi sugerează că Dumnezeu le-a poruncit bărbatului şi femeii să nu mănânce din acel fruct anume pentru că nu voia ca ei să cunoască răul, ci numai binele. Alţii sugerează că nu îi considera pregătiţi, sau îndeajuns de maturi în Dumnezeu, ca să poată mânui cunoaşterea binelui şi răului. Iar alţii spun că a fost pur şi simplu un test al ascultării lor faţă de Creator. Toate aceste argumente pot fi valabile.

Când Adam şi Eva au mâncat din fructul oprit au tăcut un lucru radical şi nefiresc pentru ei: au permis simţurilor lor fizice (trupul) şi gândirii şi emoţiilor raţionale (sufletul) să le dirijeze faptele în locul inimii (nous) care se afla în comuniune cu Dumnezeu. Drept urmare, s-au desprins din comuniunea cu Dumnezeu din inimile lor.

A fost nefiresc pentru bărbat şi femeie să iasă din comuniunea cu Creatorul lor, să se îndepărteze de singurul principiu al vieţii lor - şi anume, de Dumnezeu şi de procesul fundamental al îndumnezeirii lor (devenirea prin har asemenea lui Dumnezeu însuşi). A fost nefiresc în acelaşi fel în care este nefiresc pentru duhul nostru să se separe de trup în clipa morţii. Reprezintă un păcat să renunţăm la

îndrumarea pe care Duhul Sfânt i-o oferă duhului nostru, care este lăcaşul inimii, şi să urmăm în schimb voinţa gândurilor, emoţiilor, dorinţelor, a simţurilor trupeşti şi a satisfacţiei de sine, ceea ce Sfântul apostol Pavel numeşte „omul trupesc“ (v. Rom. 7, 14).

Înveșmântați în harul lui Dumnezeu

Scriptura spune apoi că, după căderea în păcat, lui Adam şi Evei li s-au deschis ochii și au cunoscut că erau goi; aşadar, de ruşine, au cusut frunze de smochin ca să îşi facă acoperăminte. Ne putem poticni cu uşurinţă la acest verset. Cum puteau Adam şi Eva să nu fie conştienţi de goliciunea lor înainte să mănânce din fructul oprit? Sufereau de o orbire care îi împiedica să vadă că erau goi sau că existau anumite diferenţe fizice între ei? Poate că era din cauză că nu ştiuseră nimic despre ruşine înainte de cădere. Îşi consideraseră trupurile lipsite de veşminte drept normale, dar odată ce au păcătuit s-au văzut unul pe altul cu ochii simţurilor lor trupeşti deformate, separat de iubirea neprihănită pe care şi-o purtau unul celuilalt. Puteau interpreta privirile celuilalt drept priviri de pofta trupească şi nu de iubire neprihănită, ceea ce i-a motivat să acopere centrul acelor pofte. Toate acestea sunt explicaţii plauzibile.

Şi dacă, pe de altă parte, nu ar fi fost cu adevărat goi înainte de cădere, ci înveşmântaţi, de fapt? Întrebarea ar fi atunci: înveşmântaţi cu ce? Fireşte că nu cu piei de animal sau cu pânză sau cu frunze de smochin.

Sfântul Efrem Sirul credea că, înainte de cădere, Adam şi Eva sunt înveşmântaţi în straie de nemurire, în slava şi harul pline de strălucire ale lui Dumnezeu Însuşi, asemănătoare slavei care L-a înconjurat pe Iisus când S-a schimbat la faţă pe Muntele Tabor înaintea apostolilor Săi Petru, Iacov şi Ioan.

Când Iisus S-a schimbat la faţă înaintea apostolilor săi, a strălucit faţa Lui ca soarele, iar veşmintele Lui s-au făcut albe ca lumina (Mt. 17, 2). Amintiţi-vă: vestea cea bună a Evangheliei este că Dumnezeu S-a făcut om pentru ca oamenii să poată deveni asemenea lui Dumnezeu prin harul Său, ajungând astfel capabili să stea şi să vorbească înaintea unui Dumnezeu sfânt ca fii ai Lui. Scopul acestei energii îndumnezeitoare (harul) este de a ne ajuta să devenim ceea ce a fost ascuns, chipul desăvârşit al lui Dumnezeu în natura umană.

Cuvintele din limbile greacă şi ebraică pentru har sunt traduse în general cu înţelesul de „protecţie şi bunătate divină”. Unii creştini definesc harul drept „protecţia nemeritată a lui Dumnezeu”. Sfinţii Părinţi ai Bisericii tindeau să vadă

această protecţie drept energiile îndumnezeitoare necreate ale lui Dumnezeu, oferite nouă prin Sfântul Duh, care ne dăruiesc nemurirea şi puterea de a ne schimba după asemănarea Lui. Această energie este necreată pentru că Dumnezeu este necreat.

Această energie îndumnezeitoare necreată poate fi explicată printr-o analogie cu soarele. Deşi această analogie are limitele ei, poate fi oarecum de ajutor în a explica harul lui Dumnezeu. Nimeni nu poate rămâne în viaţă după ce a resimţit întreaga esenţă sau natură a soarelui; s-ar vaporiza pe loc, chiar înainte de a pătrunde în nucleul soarelui. Cu toate că nu putem de fapt să pătrundem în nucleul soarelui şi să supravieţuim, putem să resimţim şi chiar să ne scăldăm în razele soarelui, în energiile acestuia. Energiile soarelui dau viaţă pământului. Fără ele, pământul ar fi o rocă rece şi moartă. De asemenea, deşi nu putem avea experienţa directă a esenţei lui Dumnezeu şi să trăim, energiile Lui ne dau viață.

O altă analogie este cea a meşterului fierar care căleşte metalul de rând așezându-l în focul încins. Metalul nu devine foc, dar străluceşte incandescent sub acţiunea focului. Putem spune că energia focului se transferă metalului. Fierarul poate acum să-şi făurească metalul într-o sabie de bună calitate. La fel şi energia lui Dumnezeu, harul Lui, ne transformă după asemănarea lui Dumnezeu, strălucind de slavă incandescentă.

Harul lui Dumnezeu este o energie a refacerii şi a desăvârşirii. Nu putem deveni Dumnezeu în esenţă sau în natură, după cum nu putem deveni soare, dar putem să resimţim şi să ne împărtăşim din energiile îndumnezeitoare necreate ale lui Dumnezeu ca raze ce pornesc din esenţa Lui. Aceste energii ajung la noi prin ceea ce numim harul lui Dumnezeu. Este important să ne amintim că aceste energii ale harului nu reprezintă doar o forţă mistică din univers. Mai degrabă, Dumnezeu este prezent personal în energiile Sale, dând viaţă celor care Îl primesc.

Sfântul apostol Pavel scrie către Corinteni: „Aceasta însă zic, fraţilor: Carnea şi sângele nu pot să moştenească împărăţia lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moşteneşte nestricăciunea. Iată, taină vă spun vouă: Nu toţi vom muri, dar toţi ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbiţa cea de apoi. Căci trâmbiţa va suna şi morţii vor învia nestricăcioşi, iar noi ne vom schimba. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune şi acest (trup) muritor să se îmbrace în nemurire. Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune şi acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: «Moartea a fost înghiţită de biruinţă. Unde îţi este, moarte, biruinţa ta? Unde îţi este, moarte, boldul tău?»" (I Cor. 15, 50-55).

Adam și Eva au fost, într-adevăr, înveșmântaţi în nemurirea lui Dumnezeu înainte de cădere. Manifestarea acestei nemuriri era lumina cea strălucitoare a slavei lui Dumnezeu. Păcatul a fost cel care le-a adus pieirea şi moartea. Vestea cea bună este că, prin Hristos, putem încă o dată să ne înveșmântăm în slava lui Dumnezeu, de-a pururi. De la căderea din grădina Raiului şi până la prima venire a lui Iisus Hristos, acest lucru nu a fost posibil - dar acum, cu Hristos, este posibil. Iisus este calea spre har.

Creştinismul primar era numit „Calea” deoarece ucenicii Săi Îl vedeau pe Iisus drept singura cale către harul şi mila lui Dumnezeu. Mesajul Evangheliei este mesajul restaurării omenirii sau a naturii umane înaintea lui Dumnezeu.

Sfântul Efrem Sirul scrie: „Dumnezeu l-a făcut pe Adam cu sfintele Sale mâini, după chipul şi asemănarea Sa, iar când îngerii au văzut înfăţişarea plină de slavă a lui Adam au fost adânc cutremuraţi de frumuseţea acesteia. Căci au văzut înfăţişarea chipului său arzând cu strălucire plină de slavă asemenea soarelui, iar lumina din ochii lui era ca lumina soarelui, iar înfăţişarea trupului său, ca scânteierea cristalului.”

Ce descriere minunată a strălucirii lui Adam de dinaintea căderii! Dacă aceasta nu descrie cât de valoros este omul pentru Dumnezeu, atunci ce altceva ar putea să o descrie? Dumnezeu reprezintă sursa valorii noastre personale.

Dumnezeu a spus: „Cel ce biruieşte va fi astfel îmbrăcat în veşminte albe şi nu voi şterge deloc numele lui din cartea vieţii” (v. Apoc. 3, 5). Aici Dumnezeu demonstrează cât de valoroşi suntem pentru El, dându-ne acest veşmânt de slavă, mai presus de orice alt strai pe care ni l-am putea face prin propriile noastre eforturi rudimentare. Ne amintim cum chipul lui Moise strălucea asemenea soarelui atunci când a coborât de pe Muntele Sinai cu cele zece porunci în mâini sau ori de câte ori se afla în prezenţa lui Dumnezeu. Chipul lui Moise strălucea atât de puternic, încât a fost nevoit să şi-l acopere cu un văl pentru oamenii care priveau către el.

Vă puteţi închipui cum ar fi dacă toţi creştinii de pretutindeni ar arăta aceeaşi slavă înaintea lumii, strălucind la fel de puternic ca lumina soarelui, cu trupurile, inimile şi minţile noastre radiind de harul lui Dumnezeu? Oare nu ne-a chemat Iisus să devenim „fii ai Luminii” (În 12, 36)? Vestea cea bună a Evangheliei este că Iisus Se oferă să ne îmbrace din nou cu acest veşmânt al slavei şi al măreţiei. Aceasta este valoarea pe care Dumnezeu i-o dă omenirii. Aceasta este valoarea pe care El ţi-o dă ție.

Aceasta este ceea ce Adam şi Eva au pierdut după cădere prin îndoiala lor, prin dorinţa păcătoasă şi prin nesupunerea faţă de porunca lui Dumnezeu.

Sfântul Efrem Sirul, într-unul dintre imnurile sale, cântă despre mântuirea noastră şi despre lucrarea lui Dumnezeu în noi: „Toate aceste prefaceri le-a făcut Cel Milostiv, dezbrăcându-Se de slavă şi îmbrăcând trup; căci El a născocit o cale să-l îmbrace pe Adam în slava pe care Adam o dezbrăcase. Hristos a fost înfăşurat în scutece, în frunzele lui Adam, S-a îmbrăcat cu haine în locul pielii lui Adam; S-a botezat pentru păcatul lui Adam, a fost uns cu miruri pentru moartea lui Adam, a înviat şi S-a înălţat şi l-a înălţat şi pe Adam în slava Sa. Binecuvântat Cel ce S-a pogorât, S-a îmbrăcat în Adam şi S-a înălţat!”

Aici, acest sfânt prea iubit vorbeşte despre felul în care Adam, înţelegând prin aceasta atât bărbatul, cât şi femeia, au fost dezbrăcaţi de veșmintele lor de slavă din cauza păcatului lor.

Aşa cum mitropolitul Ierotheos îl citează pe Sfântul Theolept, după ce Adam şi Eva au căzut din pricina nesupunerii faţă de porunca lui Dumnezeu, au fost dezbrăcaţi de „veşmintele luminoase şi vii ale strălucirii cereşti“. Hristos, pe de altă parte, Şi-a dezbrăcat de bunăvoie propriul Său veşmânt de slavă, supunându-Se Tatălui şi făcându-Se om pentru noi, pentru ca El să Se poată înălţa cu slavă ca un nou Adam, înveşmântat din nou, slăvit în Ceruri după înviere, înapoindu-i naturii omeneşti locul ce i se cuvine în creaţie. El a adus omenirea în comuniune cu Dumnezeirea, cu Sfânta Treime.

Întruparea lui Hristos, spune Sfântul Efrem, a fost calea prin care Dumnezeu S-a gândit să-l „reîmbrace” pe om: cu alte cuvinte, toată omenirea va veni la El în credinţă, nu în îndoială; cu dorinţă sfântă, nu cu dorinţa păcătoasă a trupului; şi în supunere, nu în nesupunere, înapoindu-i lui Adam relaţia de drept cu Creatorul lui, Dumnezeu a găsit calea de a restaura întreaga omenire - fiii şi fiicele lui Adam şi ai Evei - pe noi! Avem acum parte de această restaurare prin pocăinţa smerită întru Iisus Hristos şi prin kenoză - o golire de sine înaintea lui Dumnezeu, lepădându-ne de mândrie şi lăsând să moară eul nostru fals, care a fost construit din gândurile noastre întunecate, din emoţiile noastre dezechilibrate şi din dorinţele noastre materiale şi trupeşti.

Dacă aţi văzut vreodată icoana Învierii într-o biserică, L-ați văzut pe Iisus sfărâmând porţile iadului (moartea), înveşmântat în slavă strălucitoare, mai luminoasă decât soarele. Icoanele Învierii prezintă mici variaţii de la o regiune la alta. În cele mai multe versiuni, persoanele din stânga sunt regele Saul şi regele

David şi poate unii dintre drepţii proroci ai Vechiului Testament sau Moise, în timp ce în dreapta se află Sfântul Ioan Botezătorul şi alţi sfinţi din Noul Testament. Uneori, atât cei din dreapta, cât şi cei din stânga au aureole, reprezentate prin cercuri de lumină în jurul capetelor, iar uneori doar sfinţii din Vechiul Testament au aureole. Aureolele reprezintă harul lui Dumnezeu şi slava strălucitoare a nemuririi şi a sfinţeniei.

Și totuşi, în cele mai multe dintre stilurile icoanelor învierii, Adam şi Eva nu au aureole. De ce? Pentru că, după cădere, au pierdut veşmântul lui Dumnezeu sau acoperământul de slavă strălucitoare - cu alte cuvinte, şi-au pierdut aureolele. Mesajul icoanei este că Al Doilea Adam îi înapoiază primului Adam locul lui de drept în Împărăţia lui Dumnezeu. Înfăptuind aceasta, Iisus a deschis calea pentru întreaga omenire să intre din nou în Împărăţia lui Dumnezeu şi să fie reîmbrăcată în slava Lui strălucitoare a nemuririi.

***

Atunci când un ucenic l-a întrebat pe Sfântul Serafim de Sarov din Rusia, în 1831, despre viaţa întru Sfântul Duh, Sfântul Serafim a spus: „Prietene, noi amândoi, în această clipă, ne aflăm în Duhul Sfânt, tu şi cu mine. De ce nu vrei să te uiţi la mine?”

Atunci tânărul a răspuns: „Nu pot să mă uit la tine, părinte, căci lumina care străluceşte din ochii şi din chipul tău e mai puternică decât soarele şi sunt orbit!”

Sfântul Serafim a răspuns: „Nu te teme, prieten al lui Dumnezeu, tu însuți străluceşti la fel ca mine; şi tu te afli acum în deplinătatea harului Sfântului Duh; altfel, nu ai fi putut să mă vezi în acest fel.“

Sfântul Serafim spune că numai cei plini de Duh Sfânt pot vedea acest veşmânt al slavei lui Dumnezeu redat omenirii.

&&&

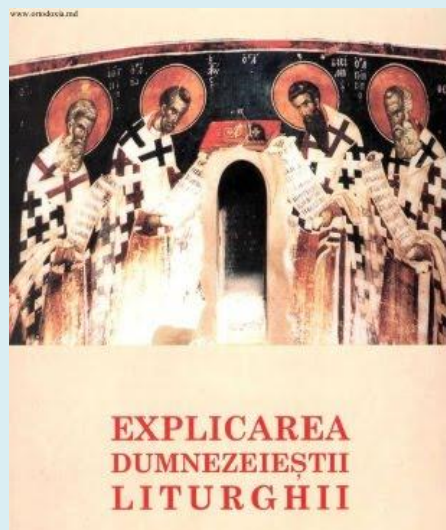
Aceasta înseamnă să fii înveșmântat în slava lui Dumnezeu. Aşa erau înveșmântaţi Adam şi Eva înainte să păcătuiască şi să cadă din comuniunea şi unirea cu Creatorul lor. După cădere, cunoaşterea lor intuitivă, sentimentul interior al valorii personale înaintea lui Dumnezeu a fost deformat şi compromis. Atunci când Adam şi Eva au păcătuit şi au rupt comuniunea duhovnicească dintre ei şi Dumnezeu, slava i-a părăsit şi în acest sens au devenit cu adevărat goi, nemaifiind îmbrăcaţi în harul şi în nemurirea lui Dumnezeu. Şi-au văzut goliciunea; cu alte cuvinte, s-au

văzut pe ei înşişi fără acoperământul pe care Dumnezeu li l-a dat înainte de cădere. Din cauza pierderii acestui veşmânt s-au ruşinat.

Pierderea veşmintelor de slavă le-a spus că ceva era foarte rău. Cuvântul ruşine implică înţelesul de a fi descoperiţi sau daţi în vileag. Goliciunea lor le dădea acum păcatul în vileag, căci numai păcatul le putea rupe comuniunea cu Dumnezeu. Drept consecinţă, au devenit ruşinaţi şi umiliţi unul faţă de celălalt şi faţă de Dumnezeu şi înaintea întregii creaţii. Nu se ruşinau că trupurile lor se deosebeau ca bărbat şi femeie, cât se rușinau de pierderea veşmântului minunat al slavei strălucitoare pe care îl primiseră de la Dumnezeu […]”.

(din: David L. Fontes, “În fața lui Dumnezeu. Cum să te prețuieşti pe tine însuți și cum să îți prețuieşti aproapele“, Editura Sophia, Bucureşti, 2016)

Stefanos Anagnostopoulos - Sărutarea Iubirii din timpul Sfintei Liturghii

Creştinul credincios este caracterizat de două virtuţi principale: iubirea şi credinţa, „hainele de nuntă" pentru a intra în împărăţia cerurilor. Credinţa, rădăcina tuturor virtuţilor, merge înainte urmată de iubire, încoronarea virtuţilor, conform imnului iubirii al Sfântului Apostol Pavel (1 Corinteni 16, 20).

Să ne iubim unii pe alţii, ca într-un gând să mărturisim!

Acelaşi îndemn al preotului, în forma primară a Sfintei Liturghii era redat prin cuvintele: ***Imbrăţişaţi-vă unii pe alţii cu sărutare sfântă*** (1 Corinteni 16, 20).

Rostind aceste cuvinte, preoţii se îmbrăţişează, spunând unul altuia: „Hristos în mijlocul nostru...", „Este şi va fi", răspunde celălalt.

În epoca primară, în acelaşi mod, îşi dădeau sărutarea iubirii şi credincioşii, separat bărbaţi şi separat femeile. Această sărutare nevinovată, sfântă şi curată, era expresia iubirii din inimi, o atingere binecuvântată, cerească şi angelică, în special în vremurile martirilor, pe stadioanele unde erau mâncaţi de fiare, în închisori şi catacombe.

Când iubirea creştinilor a început să se stingă şi să se răcească, obiceiul sărutării sfinte s-a pierdut uşor şi s-a limitat doar la preoţi în Sfântul Altar.

Sărutul iubirii nu este doar un simplu simbol liturgic, ci un gest sacramental, o experienţă liturgică. Nu este numai imaginea iubirii care uneşte pe credincioşi, ci

chiar experienţa comuniunii reale dintre ei. Este experienţa bunei înţelegeri şi a legăturii dintre credincioşi precum şi a unirii lor cu Hristos.

***Sfântul Ioan Gură de Aur** spune: „Să ne amintim iubiţilor de sărutările sfinte şi de îmbrăţişarea tremurândă pe care ne-o dăm între noi în timpul Sfintei Liturghii, care ne uneşte sufletele, făcând din noi un singur trup"*(Sfântul Ioan Gură de Aur, "Cuvântare la trădarea lui Iuda", Omilia 1, P. G. 49, 382).

***Sfântul Chiril al Ierusalimului** învăţa că: „Sărutarea la Sfânta Liturghie este semnul că sufletele noastre au devenit o frământătură, o putere care îndepărtează, alungă şi scoate odată pentru totdeauna din inimile noastre orice ţinere de minte a răului, pizmă şi dezbinare"*(Sfântul Chirii al Ierusalimului, "Cateheze Mistagogice", 5, P.G. 33,1112 A).

Nerăutatea şi iubirea sunt condiţii pentru a ne apropia de Sfântul Altar, de Masa lui Hristos, adică de Sfânta Împărtăşanie.

Sărutarea liturgică, acest gest sacramental, este expresia iubirii şi a credinţei, dar şi dovada că patimile au fost izgonite din sufletul nostru. Prin acest gest credincioşii se împărtăşesc unul de iubirea celuilalt. Noi pătrundem în sufletul celui de lângă noi şi acela în sufletul nostru. Fiecare dintre noi devine celălalt, aparţine celuilalt şi tuturor. Aceasta este întrepătrunderea iubirii faptelor şi nu a cuvintelor.

Orice cuvânt, lucru, mişcare, întâmplare din Sfânta Liturghie sunt asemănătoare cu faptele vieţii noastre zilnice dar preschimbate, înduhovnicite, sfinţite. La Sfânta Jertfă materia se sfinţeşte şi trupul devine duhovnicesc. Deci, şi sărutarea aceasta dintre preoţi şi credincioşi, ia dimensiuni noi, cereşti.

Îndemnul „Să ne iubim unii pe alţii", se leagă de Persoana istorică a lui Hristos, de Jertfa pe care a adus-o El însuşi pe înfricoşătoarea Golgotă. Iubirea aceasta au experiat-o preoţii martiri ai Rusiei, ca şi milioanele de martiri şi neomartiri ai credinţei noastre.

Fără credinţă, iubirea nu are fundament. Fără Hristos, iubirea, chiar şi cea fizică degenerează,se perverteşte, se distruge şi devine o mască înşelătoare a egoismului uman. ***Credinţa este darul lui Dumnezeu: „...sporeşte-ne credinţa***"(Luca 17, 5)!

Când Domnul va veni la Parusie, nu va căuta să afle dacă am făcut multe fapte filantropice „ca să fim văzuţi de oameni", metanii, paraclise, predici, ci va lua seama la credinţa noastră, dacă este adevărată şi dacă are forţa să-L mărturisească

„pe Hristos, Cel răstignit", fără concesii şi fără ipocrizie. Este vorba despre credinţa al cărei cuvânt face minuni, care acceptă dogma treimică şi hristologică şi se manifestă prin iubire lucrătoare, faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele. Deci, expresia „Iubiţi-vă unii pe alţii", este prelungirea fraternă a celeilalte expresii: „***Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi***"(Matei 22, 39)! Apogeul acestei iubiri este: „***Iubiţi pe vrăşmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc, şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc***"(Matei 5, 44).

Starea noastră este dezastruoasă. În inimile noastre, stăpâneşte ura, duşmănia, răutatea, necredinţa, gelozia, invidia şi peste toate egoismul. Sufleteşte suntem departe unul de celălalt, în relaţiile dintre noi se interpun răceala, ţinerea de minte a răului precum şi gândurile ascunse. Chiar şi în biserică, demonii nu ne lasă neispitiţi. Am pierdut pacea şi iubirea dintre noi şi în locul lor am aşezat patimile. ***A venit însă momentul să înălţăm ochii credinţei noastre către cer, ca să vedem marele mister al Sfintei Treimi, a cărei caracteristică principală este Unitatea Persoanelor şi comuniunea de iubire. Şi precum Domnul nostru lisus Hristos este unit cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, aşa şi noi, aici pe pământ, suntem datori şi trebuie să ne iubim şi să fim uniţi, într-o unitate a păcii, a înţelegerii, a iubirii, a bunătăţii şi a dreptăţii. Să devenim, aşadar, toţi împreună şi fiecare în parte icoană unică a Sfintei Treimi.***

Şi în cadrul Sfintei Jertfe, există o icoană a unităţii treimice şi anume: Domnul Jertfei pe Sfânta Masă, preotul slujitor şi credincioşii din biserică. Dacă nu suntem uniţi, în numele iubirii lui Dumnezeu, nu vom putea nici să participăm la împărtăşirea cu Preacuratele Taine, nici să urmărim Sfânta Liturghie.

Insistând pe această temă a unităţii în iubire să ne amintim de Sfântul Ioan, Evanghelistul iubirii, despre care Tradiţia spune în biografia lui că atunci când a îmbătrânit şi nu mai putea să-i înveţe pe creştini, cum o făcuse odinioară, venea la sfânta adunare susţinut şi în loc de predică spunea creştinilor aceste puţine cuvinte: „***Copiii mei..., iubiţi-vă unii pe alţii***". Această formulă continua să o spună şi să o repete până la ultima răsuflare a vieţii, pentru că cel care iubeşte împlineşte toate poruncile Domnului. Dar şi Domnul însuşi a spus că trăsătura caracteristică a celor care cred în El trebuie să fie iubirea dintre ei: „***întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă aveţi dragoste unul faţă de celălalt***"(Ioan 13, 35)

Hristos a spus ucenicilor Săi: oamenii, care trăiesc în întunericul păcatului şi în înşelăciune, vor înţelege că sunteţi ucenicii Mei, dacă aveţi iubire între voi. Iubirea vă va deosebi de ceilalţi oameni. Apostolii şi creştinii primelor veacuri îl ascultau

pe Hristos şi-I urmau exemplul, îl imitau. Batjocoriţi binecuvântau, alungaţi şi chinuiţi, îndelung răbdau cu dragoste, afurisiţi şi vorbiţi de rău suportau cu dragoste toate. Necredincioşii îi chinuiau, îi ucideau cu pietre, îi răstigneau şi îi aruncau la fiare, îi ardeau, iar aceia cu îndelungă răbdare îi iubeau. Lumea amuţită şi încremenită de uimire se minuna şi învăţa din iubirea lor martirică. Fiecare mărturie era o dovadă reală a credinţei şi iubirii primilor creştini.

La îndemnul: Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gând să mărturisim, poporul răspunde: Pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită.

Este cea mai scurtă şi mai expresivă mărturisire a credinţei creştine. Uneori, când slujesc mai mulţi preoţi sau este slujbă arhierească se cântă: ***Iubite-voi Doamne, virtutea mea, Domnul este întărirea mea şi scăparea mea, şi izbăvitorul meu.*** Aceste cuvinte sunt o mărturisire a iubirii, pe când celelalte o mărturisire a credinţei. Acest îndemn de iubire nu se referă la un sentiment omenesc, la o relaţie fizică între oameni, ci la iubirea care este putere divină şi roadă a Duhului Sfânt.
Ea se varsă şi umple inimile noastre: „***Iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile voastre***"(Romani 5, 5).

Iubirea aceasta, ca realitate divină este puternică doar în Iisus Hristos, prin credinţa şi harul Lui pe care-L descoperim şi-L vedem în chipul fiecărui frate. O vedem în mărturiile înfricoşătoare şi în mărturisirile sfinţilor martiri.

În timpul sărutării slujitorilor, la strană se cântă: „Pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh...". După aceea trebuie să se păstreze o tăcere totală până la încheierea ritualului sărutării (aşa se făcea după rânduiala veche). în acest moment din Sfânta Jertfă, pământul se uneşte cu cerul. Îngerii şi Arhanghelii înconjoară şi se desfată împreună cu credincioşii şi preoţii care slujesc. Biserica Luptătoare şi cea Triumfătoare devin o singură turmă cu un Păstor, Domnul nostru Iisus Hristos. Din nefericire, cu trecerea timpului şi mai ales în zilele noastre, se observă o înrăutăţire înfricoşătoare. Sărutul iubirii între slujitori a ajuns un simplu gest, sec, un îndemn liturgic, lipsit de fond. Este foarte trist că în biserică nu uităm deosebirile dintre noi, nu ne deschidem inima străinului, celui de departe, necunoscutului, şi mai mult decât atât, nu-1 acceptăm pe cel care ne-a vătămat, ne-a nedreptăţit şi urât, care poate se află în Biserică lângă noi sau slujeşte alături de noi. Îndemnul Bisericii lui Hristos este: „Iubiţi-vă unii pe alţii..." Şi nu putem să mărturisim că noi credem în Hristos, şi Acela răstignit, având în suflet sabia mustrării aproapelui.

***Sfântul Ioan Gură de Aur* ne spune: „Domnul nu socoteşte cinstea pe care I-o datorăm Lui însuşi, dacă între credincioşi nu există iubire. Pentru că acceptarea fratelui nostru înseamnă jertfă"** (Grigorie Ieromonahul, "Sfânta Liturghie", op. cit., pag. 248)

Într-adevăr, neputinţa noastră este mare, ne este foarte greu ca să spunem celui de lângă noi, omului din casă, uneori chiar tovarăşului nostru de viaţă: „iartă-mă..., îţi cer iertare". Sau să-1 iertăm pe cel care ne înjură, ne fură, ne mănâncă ani din viaţă, sau ne înşeală. Inima noastră devine un cuptor încins în care ne perpelim, încoace şi încolo, zi şi noapte până ajungem să iertăm, să cerem noi primii iertare aproapelui nostru, pe care l-am întristat. Pentru aceea, Domnul preţuieşte iubirea răstignită şi o consideră în fapt jertfa cea mai mare. Dacă nu există iubiri, nu este acceptată nici o jertfă şi mai ales Jertfa cea Mare.

Mărturisirea credinţei trebuie să se facă în acelaşi cuget cu gândul şi inima aproapelui. Dacă sufletul este rece, de piatră, tulburat, cum putem atinge Taina Iubirii?

Citat

125. Un suflet rugător, la Sfânta Liturghie făcea metanii discrete şi simţea că se află în acelaşi timp într-o biserică cerească şi pământească, cu toate că auzea şi privea cu ochii cele săvârşite. La puţin timp a auzit preotul rostind: „Să ne iubim unii pe alţii"!, şi cu ochii sufletului a văzut îngeri şi Arhangheli strălucitori îmbrăţişându-se spiritual şi o mulţime de preoţi îmbrăcaţi în veşminte albe, înăuntrul Altarului imitându-i, deşi preot slujitor era unul singur. Cum rânduiala Sfintei Liturghii continua, a văzut, cu teamă dar şi cu seninătate, pe Sfânta Masă, în locul Sfintelor Daruri, o inimă mare străpunsă cu o suliţă, din care a curgea sânge mult..., sânge sfânt şi roşu.... Şi într-un mod minunat, acel Sânge a hrănit toate sufletele pregătite din biserică. S-a întins peste toate mădularele sufletului şi ale trupului, în inimă, în suflet, peste simţurile trupeşti şi duhovniceşti. Toate s-au adăpat din El într-un chip neştiut. Inima s-a încălzit şi s-a aprins de iubire divină, mintea s-a umplut de lumină, gândurile s-au oprit şi s-au bucurat de ea, simţurile s-au delectat ca şi mădularele trupului, cu o desfătare duhovnicească. Peste tot, şi sus şi jos, domnea pacea, şi iată că peste câteva momente, preotul i-a chemat pe toţi să se împărtăşească cu Preacuratele Taine: Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste, apropiaţi-vă! Şi preacuratul Sânge din Potir S-a unit cu Cel pe care-L primise mai înainte duhovniceşte... şi au devenit unul şi acelaşi... Sau poate era acelaşi... Nimeni nu ştie! Desfătarea divină, simţită în suflet şi trup, a continuat pentru mai multe

zile, cu multe lacrimi. O, Dumnezeule, slavă Numelui Tău (Din consemnările personale)

Citat

20. În vremea prigoanelor, doi creştini erau certaţi. îşi aduseseră injurii, îşi spuseseră cuvinte grele şi nu vorbeau unul cu celălalt. Unul se chema Nichifor, iar celălalt Saprichie, care era şi preot. Idololatrii, în urma unui denunţ, l-au prins pe Saprichie împreună cu alţi creştini şi l-au întemniţat. Nichifor, aflând, a alergat la închisoare, a îngenuncheat în afară gratiilor şi a zis:
-Saprichie, iartă-mă. Acum, când ţi se apropie martiriul, iartă-mă.
-Nu, nu te iert! A zis acela.
Au intervenit ceilalţi tovarăşi de suferinţă şi l-au rugat:
-Iartă-l, Saprichie.
-Nu, mi-a făcut un rău atât de mare, încât nu-l iert.

A venit momentul când au adunat martirii şi i-au dus legaţi la locul execuţiei. în urma lor se afla Nichifor.
- Iartă-mă, Saprichie, îl ruga Nichifor.
- Nu te iert!
Atunci s-a întâmplat ceva înspăimântător: când capetele martirilor cădeau sub săbiile călăilor şi a venit rândul lui Saprichie ca să-L mărturisească pentru ultima dată pe Hristos şi să fie decapitat, el şi-a pierdut curajul şi a apostaziat. Harul divin îl părăsise pentru că în inima lui nu stăpânea iubirea, părerea de rău şi iertarea. Nichifor, când l-a văzut apostaziind, a alergat să-i ia locul. A mărturisit că este creştin şi a fost decapitat, devenind astfel martirul Bisericii noastre (Augustin Kantiotul, Mitropolitul Florinei, „La Sfânta Liturghie", op. cit., pag. 44)

(fragment din Explicarea Dumnezeieştii Liturghii)

Savatie Baştovoi - Iertarea – începutul iubirii

Fragment din conferinţa părintelui ***Savatie Bastovoi, "A iubi înseamnă a ierta****", ţinută în decembrie 2005 la Cluj-Napoca şi inclusă în cartea cu acelaşi titlu.*

Fiecare om cu bunăvoinţă face un efort pentru a deprinde dragostea. Toţi suntem conştienţi de neputinţa noastră de a iubi şi **numai dacă suntem nebuni credem că avem dragoste.** Dar **dacă avem puţină sinceritate, puţină seriozitate, vedem în noi la tot pasul această *neputinţă de a iubi*.** Dacă mă uit înapoi în viaţa mea, nu găsesc nici un om care să mă fi iubit şi căruia eu să-i fi putut răspunde aşa cum aş fi vrut, aşa cum s-ar fi cuvenit. Întotdeauna dragostea pe care am primit-o a fost peste puterile mele de a răspunde. Şi în strădania aceasta de a înţelege dragostea, de a răspunde celuilalt, dar mai întâi de toate de a răspunde Mântuitorului Hristos, Care ne-a poruncit şi ne-a rugat să iubim, în strădania de a-L înţelege pe Hristos în această poruncă, în strădania de a-L înţelege pe Dumnezeu ca dragoste, fiecare dintre noi încearcă să iubească.

Dragostea este o stare, dar această stare străbate prin anumite gesturi exterioare. ***Oamenii obişnuiţi înţeleg dragostea în multe feluri. "Mă iubeşte pentru că m-a aşteptat, m-a aşteptat pe ploaie, pe frig, a făcut un drum îndepărtat ca să vină până la mine, mi-a acordat din timpul său, din darurile sale, m-a ajutat cu bani, m-a primit la el acasă…" şi aşa mai departe.*** Toate acestea sunt gesturi care izvorăsc din dragoste. Totuşi, nu este neapărat că aceste gesturi să presupună dragostea. Pentru că şi darurile se oferă de multe ori şi cu alte scopuri, cu scopul de a dobândi ceva, de a-l avea de partea noastră pe cineva pentru a ne atinge un scop mai nobil sau mai puţin nobil. *Dincolo de aceste gesturi exterioare*, noi cei care

suntem în Biserică, cei care am mai citit nişte cărţi despre duhovnicie, care avem un duhovnic, ştim că există o *lucrare lăuntrică* a fiecărui om, există un exerciţiu prin care noi ne educăm mintea, ne educăm voinţa, ne educăm inima. ***Şi atunci care ar fi atitudinea inimii noastre atunci când iubim?***

Apostolul Pavel, când a trebuit să definească dragostea, a vorbit prea puţin de gesturile exterioare ale ei, el s-a referit la nişte porniri şi simţăminte ale inimii: „Dragostea toate le rabdă, dragostea toate le crede, dragostea toate le iartă, dragostea nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, dragostea nu se trufeşte, dragostea nu se înalţă, dragostea nu caută ale sale…" Toate acestea reprezintă tabloul duhovnicesc, tabloul sufletului nostru atunci când el iubeşte.

Dar cuvintele pe care ni le spune Apostolul Pavel sunt foarte greu de priceput. Sunt greu de priceput nu pentru că ele ar fi grele, ci pentru că mintea noastră nu este obişnuită să gândească astfel. "*Dragostea nu caută ale sale*" – ce-i asta? Dar ale cui să le caute? Ale aproapelui tău. Care aproape? Unul vrea să meargă la fotbal, altul vrea să meargă la bar, altul vrea să meargă la peşte. Pe care din aceştia trebuie să-l urmez şi să-l satisfac? ***Desigur, Apostolul Pavel, înainte de a propune să căutăm la toate dorinţele celor din jurul nostru, ne vorbeşte de o dispoziţie a sufletului, aceea de a nu te socoti pe tine ceva, de a te pune pe tine în urma celorlalţi, de a şti că, dacă este să alegi între aproapele tău şi tine, trebuie să-l alegi pe aproapele tău.***

M-am gândit că până la urmă şi la urmă, dincolo de toate aceste gesturi prin care unii încearcă să fie milostivi, pentru a dobândi dragostea, alţii încearcă să-i asculte pe toţi, pentru a-şi cultiva dragostea, lucruri care presupun foarte mari riscuri, pentru că cel care îşi împarte averea săracilor, într-o zi rămâne fără de avere şi felul în care înţelegea el dragostea până atunci iată că nu mai poate fi lucrat, nu mai poate fi practicat. Atunci el, dintr-o dată, vede că nu-şi mai poate folosi [nu mai poate aduce folos] şi iubi aproapele. **Cel care ascultă pe toţi şi le slujeşte, într-o zi vede că dorinţele şi apucăturile oamenilor sunt atât de diferite, încât ajunge, chiar bine dorind pentru aproapele său, să intre în nenumărate păcate şi încurcături cărora nu le mai poate face faţă.** ***Şi atunci cum lucrăm această poruncă de căpătâi pe care ne-a adus-o Dumnezeu?***

Cum? Mergând la esenţă. La lucrarea pe care o putem face oricând, oriunde, aceea că înainte de a iubi, să încercăm să nu urâm. **Începutul binelui este îndepărtarea de la rău.** Spune Prorocul: ***"Îndepărtează-te de la rău şi fă binele" (Ps.33)*** **Înainte de a căuta dragostea în inima noastră, de a o cultiva, trebuie să ne izbăvim de răul care este în inima noastră.** ***Şi care este acest rău care se***

ridică împotriva dragostei? Invidia, slava deşartă – că suntem mai buni decât aproapele nostru, cine este el să ne spună nouă, ca să ne înveţe? – toată răutatea care se săvârşeşte cu gândul şi cu dorinţa. Şi începutul a toate este iertarea.

"Dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc pe voi, ce răsplată mai aveţi, ce răsplată aşteptaţi? Oare nu şi păgânii fac aşa? Dar Eu vă zic: iubiţi pe vrăjmaşii voştri."

Aici este examenul iubirii. ***Cine sunt vrăjmaşii noştri?*** Nu cei care ne sparg apartamentul, nu cei care ne-au furat maşina, nu cei care vin cu săbii asupra ţării noastre. ***Vrăjmaşii noştri sunt cei pe care noi singuri ni-i facem. Sunt oamenii despre care noi avem o părere proastă, oamenii care ne tulbură prin prezenţa lor, prin cuvintele lor, prin felul lor de a fi. Oamenii despre care noi spunem: "Lasă-mă, că m-am săturat de el". Aici trebuie să începem lucrarea dragostei Cum? Iartă! "Nu pot să-l iert, pentru că este mândru". Păi dar tu cum eşti? Iartă!*** **Iertarea este semnul cel mai grăitor şi piatra de temelie pe care se zideşte mai târziu dragostea…**

Dumnezeu, când S-a pogorât în lume, mai înainte ne-a iertat, ne-a iertat pentru că L-am trădat în Rai, ne-a iertat pentru că ne-am îndepărtat de poruncile pe care ni le-a descoperit prin proroci, ne-a iertat pentru că nu L-am primit pe Fiul Său, L-am răstignit. Pentru toate ne-a iertat. Ne-a iertat – pentru că ne-a iubit. Şi noi suntem datori să răspundem cu aceeaşi dragoste.

Să iertăm, pentru că nu este cu neputinţă. Nu este cu neputinţă să iertăm pe acest om păcătos din faţa noastră. Pentru că Însuşi Dumnezeu l-a iertat. Aceasta este cugetarea cea mai de folos. Aceasta este raportarea pe care trebuie să o avem faţă de aproapele. ***Înainte de a-l judeca eu, trebuie să mă întreb cum îl judecă Dumnezeu pe el? Şi cum îl judecă?*** **A murit pentru el!** Dumnezeu l-a iertat. Vin oameni cu întrebări de genul: „Oare credeţi că pe verişorul meu, care a făcut aşa şi aşa, poate Dumnezeu să-l ierte?" ***Când a murit pe cruce a arătat că l-a iertat. Problema lui este: ce va face el mai departe, va primi această iertare? Va răspunde acestei iertări?***

Cum răspundem noi iubirii lui Dumnezeu şi iertării pe care ne-o dăruieşte? **Iertând pe aproapele nostru.** ***Dumnezeu n-a voit nimic altceva de la noi în schimb pentru dragostea pe care ne-a dat-o, pentru iertarea pe care ne-a dat-o, ci a voit ca şi noi, fiecare la rândul nostru să facem acelaşi lucru cu aproapele nostru. Dacă este să ne asemănăm cu Dumnezeu în ceva, aceasta este puterea de a ierta.*** Noi nu suntem nici fără de început ca Dumnezeu, nu suntem nici atotputernici, nu suntem nici Lumină, nu suntem nici Adevăr, nu suntem nici Cale,

nu suntem … nimic nu suntem. Suntem… pământ. Dar Dumnezeu ne-a chemat să fim asemenea Lui şi *asemenea lui Dumnezeu suntem atunci când iertăm.* ***Puterea de a ierta este însuşire dumnezeiască. Iertând celor ce ne greşesc, ne facem părtaşi la dragostea cu care iubeşte Dumnezeu lumea.*** **Până la venirea lui Hristos nu puteau oamenii să ierte, dar prin moartea Sa şi prin harul pe care l-a vărsat asupra lumii ne-a dat această putere şi această bucurie: de a ierta pe cel din faţa ta.**

Voieşti să faci un bine lumii… Când eram mic, mă gândeam că voi creşte mare şi voi face un bine lumii. Voi scrie nişte cărţi sau voi picta nişte tablouri, pentru că am auzit că se vând la licitaţii cu milioane de dolari… Şi stăteam eu, în sătucul meu, acolo, la şcoala de pictură din provincie şi exersam şi gândeam că voi face pictura, voi face nişte tablouri pe care le voi vinde cu milioane de dolari la licitaţie, voi face o casă de copii şi voi da bani la toţi săracii care vor veni la mine. Asta era planul meu cum voi ajuta eu lumea. Eu nu ştiam că este Dumnezeu. Acum Dumnezeu, în negrăita Sa dragoste, mi-a dat această posibilitate ca să ajut lumea, nu cu bani care se cheltuiesc, ci mi-a dat puterea de a ierta păcatele. De a spune: "*Domnul Dumnezeu să te ierte şi să te miluiască*". Şi acest dar este dat nouă tuturor, nu ca o taină a Bisericii, **ci ca o stare a sufletului de a ierta.** Pentru că însuşi Hristos ne-a repetat-o obsedant în predica Sa: ***"Iertaţi şi vi se va ierta. Cu ce măsură măsuraţi, cu aceea vi se va măsura. Nu judecaţi ca să nu fiţi judecaţi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri."*** Iată că **iertarea de la Dumnezeu noi o primim în măsura în care noi înşine dăruim iertare.**

Ca să înţelegem şi mai adânc această relaţie şi condiţie a mântuirii noastre, Mântuitorul ne-a dat pilda celor doi datornici în care cineva care avea o datorie foarte mare a fost chemat de mai-marele său şi ameninţat că i se vor lua nevasta şi copiii şi vor fi vânduţi, iar el va fi aruncat în temniţă, până va plăti datoria.

Acest datornic, căzând în genunchi, s-a rugat şi a cerut îndurare şi a primit-o. Dar plecând el cu bucurie că a scăpat de atâta durere şi necaz, de durerea despărţirii de nevastă şi de copii, de suferinţa temniţei, a întâlnit pe cale pe unul din tovarăşii săi. Şi iată că, de îndată ce l-a văzut, i-a trecut bucuria, a uitat binele şi şi-a adus aminte că acest tovarăş are la el o datorie, o datorie neînsemnată pe lângă datoria pe care el o avea la stăpânul său, şi îndată l-a apucat de piept şi-i cerea să-i dea datoria. (…)

Stăpânul, înfuriindu-se, l-a chemat pe acel datornic, i-a pus înapoi toate datoriile lui şi l-a închis în temniţă zicându-i: „Dacă eu ţi-am iertat toată datoria

ta atât de mare, n-ai putut şi tu să ierţi aproapelui tău datoria neînsemnată pe care ţi-o datora?“.

Prin această pildă, Mântuitorul ne arată starea noastră în această lume, că toată relaţia noastră cu Dumnezeu se face prin aproapele, prin puterea de a ierta.

Putem ierta şi când trăim într-o adunare, într-o obşte, dar putem ierta şi dintr-un loc însingurat, dintr-o pustietate. Ne putem tulbura şi mânia şi găsi pricini de nemulţumire în adunare, în convieţuire cu oamenii, dar putem păstra aceeaşi răutate şi nemulţumire şi într-un loc însingurat. Aşa că, ***puterea de a ierta este un rod al experienţei îndelungate prin care noi încercăm să ne apropiem de Dumnezeu şi de esenţa Evangheliei***. De aceea mi se pare că cel mai scurt drum, cea mai simplă şi mai esenţializată cale de a lucra dragostea este de a oferi iertarea celor care ne greşesc. Nu adunând bani pentru ca să-i dai văduvelor şi orfanilor, pentru că acesta este un lucru greu şi anevoios şi s-ar putea nici să nu ajungi vreodată să-i ai. **Nu este nevoie neapărată nevoie să mergi până la capătul lumii pentru a îndeplini dorinţa cuiva, dar să ierţi poţi**. Mi ales, ştiind că în schimbul acestei iertări primeşti iertare de la Dumnezeu pentru toate păcatele vieţii tale. Dar mai presus de aceasta, ştiind că prin puterea de a ierta te asemeni cu Dumnezeu.

Cum să ierţi un om rău? Cum să ierţi un om care te necăjeşte?

- Aducându-ţi aminte de Dumnezeu, de Cel care a murit pentru el.
- Aducându-ţi aminte că şi tu ai nenumărate datorii.
- Aducându-ţi aminte de oamenii dragi ţie, de felul în care te porţi cu ei**.**

Cu toate că vedem copii care-şi urăsc părinţii, părinţi care-şi urăsc copiii şi aşa mai departe. Cât de departe suntem de chemarea lui Hristos!

Puterea de a ierta este proprie celor care se apropie încetul cu încetul de despătimire, care au început să iasă cu încetul din această lume. Care sunt pricinile pentru care urâm un om, pentru care ne supărăm pe el? Are mai mulţi bani? Ne-a păcălit într-o afacere? A mers în locul nostru într-o călătorie care se oferea de la locul de muncă şi aşa mai departe. ***Toate acestea vin din alipirea noastră de cele materiale, de cele pământeşti şi trecătoare. În măsura în care ne desprindem de ele şi ne îndreptăm mintea către Dumnezeu, către viaţa veşnică, ştiind că toate sunt deşertăciune, iertăm uşor. Ştim că „deşertăciune este tot omul” şi „în deşert se tulbură tot pământeanul“, cum ne spune prorocul David.***

Aşa că ***este timpul să ne adâncim în noi, pentru că poruncile Mântuitorului, deşi sunt atât de simple, par simple, cer foarte multă profunzime de la noi.*** Nu complexitate, cer o profunzime care ne uimeşte prin simplitatea ei. Ni se cere ca **gândul nostru să fie pururea întors către noi şi către Dumnezeu, să nu se mai alipească de cele trecătoare**. Pentru că aşa făcând vom şti să descoperim în ceilalţi chipul lui Dumnezeu pe care îl poartă. ***Şi dacă Dumnezeu a murit pentru noi "pe când noi încă eram păcătoşi", cum spune Apostolul Pavel, cine suntem noi ca să judecăm pe aproapele nostru? Acestea având-le în minte, vom căpăta şi îndrăzneală necesară pentru rugăciune şi pentru această îndrăzneală vom primi de la Dumnezeu şi răspunsul cererii noastre.***

Părintele Selafiil, duhovnicul nostru de la Noul Neamţ, repeta obsedant aceste cuvinte simple ale Evangheliei, cuvinte pe care le-a repetat Mântuitorul şi mai ales Sfântul Evanghelist Ioan în Epistolele sale, în Evanghelia sa. Toată nevoinţa părintelui Selafiil o concentra aici: ***„Iartă, ca şi Dumnezeu să te ierte. Când ajungi seara, spune: doamne, iartă-mi tot ce am greşit eu azi cu cuvântul, cu lucrul şi cu gândul ca un om, iartă pe toţi părinţii şi fraţii şi mă iartă şi pe mine păcătosul. Uită-te în inima ta şi dacă vezi că ai vreo mânie asupra cuiva, iartă, ca să nu te culci mânios. Şi dacă ai iertat, poţi să-i spui Domnului: acuma şi Tu iartă-mă, pentru că eu i-am iertat, că Tu ai zis".*** Şi cu acest târg sfânt şi copilăros, zice, dă-ţi sufletul în mâna lui Dumnezeu şi dacă mori în noaptea aceea, Dumnezeu te ia la Dânsul. (…)

- Ce să facem dacă vrem să iertăm, dar tot timpul ne aducem aminte ce ne-a făcut respectivul om?

Este luptă, nu putem ierta de la început. Dar dacă avem această lucrare, Dumnezeu prin harul Său ne ajută. ***Vedem cât de greu este să ierţi, pentru că este greu, este cea mai grea lucrare. Numai oamenii care nu au practicat-o niciodată pot spune: "Ei mare lucru să te mântuieşti aşa, la urmă spun şi eu iacă, i-am iertat şi mă mântuiesc".*** **Dar cei care au această nevoinţă ştiu cât de greu este.** Tocmai de asta ***nu era chiar atât de simplu ce ne spunea Părintele Selafiil: "Înainte de somn iartă pe toţi şi spune: Doamne eu i-am iertat, şi Tu să mă ierţi. Şi Dumnezeu te mântuieşte!".***

Aceasta *este o lucrare permanentă*. Iară şi iară căutăm motive pentru care să-l îndreptăţim pe cel din faţa noastră: poate a fost obosit, poate-i bolnav, are o educaţie altcumva decât a mea, nu l-am înţeles eu corect, am fost eu obosit şi tulburat… Să luăm vina asupra noastră. Acesta este un exerciţiu duhovnicesc prin care ne desăvârşim.

Aşa ca să nu ne tulburăm, că ***nimeni nu poate ierta dintr-o dată, pentru că dacă ar fi aşa uşor, n-ar mai sta această poruncă în mijlocul Evangheliei, n-ar mai făgădui Dumnezeu Împărăţia pentru un gând pe care noi l-am putea dobândi atât de uşor. Este osteneală***. Dar prin exerciţiu, dacă tot timpul vom căuta aceasta, vom reuşi.

Iubirea, spune Sfântul Siluan Athonitul, se poate deprinde, poate deveni un obicei. Să ne obişnuim să gândim frumos, să ne obişnuim să alungăm gândurile rele, să nu le credem. Şi atunci putem deveni ucenici ai lui Hristos adevăraţi, pentru că El a zis: "Intru aceasta vor vedea oamenii că sunteţi ucenicii ai Mei, dacă veţi avea dragoste între voi." Aşa că, **prin osteneală, prin eforturi lăuntrice, ajungem la această măsură**.

Duminica iertării şi începutul Postului mare

Astăzi este Duminică iertării. ***Ce înseamnă de fapt Duminica iertării?*** Din păcate, această tradiţie creştin-ortodoxă se mai păstrează în România doar în cadrul mănăstirilor. În Grecia de pildă, această tradiţie este păstrată şi de credincioşi. ***Ea constă în faptul că, după Sfânta Liturghie, creştinii ortodocşi ce au participat la ea, îşi cer iertare unii de la alţii şi se îmbrăţişează. De asemenea, creştinii merg şi acasă la cei care nu au putut veni la Sfânta Liturghie şi îşi cer iertare. De aceea, pentru a reînvia această tradiţie şi printre noi, vă cer să mă iertaţi dragilor şi o rog pe Sfânta Treime să ne dăruiască un post bun, cu folos duhovnicesc!***

Mai jos am postat câteva lucruri folositoare la acest început de post:

Sfântul Ioan Gură de Aur - Folosul postului

Mulţi creştini, nedând o prea mare importanţă postului, îl ţin fără tragere de inimă sau nu îl ţin deloc. Şi totuşi, trebuie să primim postul cu bucurie, nu cu frică şi părere de rău, căci nu este înfricoşător pentru noi, ci pentru diavoli. În cazul demonizaţilor, mult poate face postul, mai ales când este însoţit de sora sa bună, care este rugăciunea. De aceea, **Hristos a spus**: ***Acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune şi cu post (Mat. 17, 21).***

Aşadar, dat fiind faptul că postul îi alungă departe pe vrăjmaşii mântuirii noastre, trebuie să îl iubim, nu să ne temem de el. Trebuie mai degrabă să ne temem de mâncarea multă, mai ales atunci când este însoţită de beţie, pentru că ea ne supune

patimilor, în vreme ce **postul**, dimpotrivă, **ne scapă de patimi şi ne dăruieşte libertatea duhovnicească.** De ce dovadă a binefacerilor postului mai avem nevoie, atunci când ştim că el luptă împotriva diavolului şi ne izbăveşte de robia păcatului?

Nu numai călugării cu viaţă îngerească sunt însoţiţi de puterea postului, dar şi unii mireni, care zboară pe aripile lui până la înălţimile cugetării sfinte.

Vă amintesc că cei doi mari prooroci ai Vechiului Testament, Moise şi Ilie, cu toate că aveau mare îndrăzneală la Dumnezeu, prin virtuţile lor, posteau adesea, iar postul îi apropia de Dumnezeu.

Chiar şi cu mult înainte de ei, la începuturile creaţiei, atunci când Dumnezeu l-a plăsmuit pe om, i-a dat deîndată porunca să postească. Dacă Adam împlinea această poruncă, avea să se mântuiască. ***Din toţi pomii din Rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit! (Facerea 2, 16-17).*** Aceasta nu era alta decât porunca de a posti. Dacă şi în Paradis era nevoie de post, cu atât mai mult este nevoie în afara sa. ***Dacă înainte ca omul să fie rănit sufleteşte, postul era pentru el medicament, cu atât mai mult este medicament acum, când sufletul său este rănit de păcat. Dacă înainte să înceapă războiul poftelor, era absolută nevoie de post, cu atât mai multă nevoie este acum, când suntem în război cu diavolul***. Dacă Adam se supunea acestei porunci, nu ar mai fi auzit cuvintele: ***pământ eşti şi în pământ te vei întoarce (Facerea 3, 19).*** Pentru că Adam nu s-a supus, au urmat moartea, grijile, suferinţele şi o viaţă mai grea decât orice moarte.

Vedeţi cum Dumnezeu Se supără atunci când postul este dispreţuit? Şi nu puteţi să vă închipuiţi cât Se bucură El când ţinem post. Moartea a intrat în om pentru că a nesocotit postul şi este scoasă din el prin post. Astfel s-a întâmplat şi cu ninivitenii.

- *Şi a fost cuvântul Domnului către Iona, fiul lui Amitai, zicând:* ***„Scoală-te şi du-te în cetatea cea mare a Ninivei şi propovăduieşte acolo, căci fărădelegile lor au ajuns până în faţa Mea!" (Iona 1, 1-2). După mai multe peripeţii (Iona 1, 3-2, 11), Iona s-a dus la niniviteni şi le-a spus că cetatea lor urma să fie distrusă: Patruzeci de zile mai sunt, şi Ninive va fi distrusă! (Iona 3, 4).*** *Când au auzit aceste cuvinte, oamenii din Ninive nu s-au arătat dispreţuitori şi indiferenţi. Cu toţii – bărbaţi, femei, stăpâni, robi, copii şi bătrâni – au început să postească. Ba şi pe animale le-au pus să postească. Iată de ce am spus mai înainte că de mâncarea multă şi de*

băutură ar trebui să ne temem, nu de post: mâncarea şi băutura au fost aproape să distrugă cetatea, pe când postul a izbăvit-o.

- *Proorocul Daniel a fost aruncat în groapa leilor,* ***dar pentru că postise, a ieşit nevătămat, ca şi cum ar fi fost aruncat între oi (Dan. 6, 16-23).***
- *Dar şi cei trei tineri, care au postit la rândul lor,* ***au fost aruncaţi în foc şi au ieşit de acolo cu trupurile luminoase şi neatinse de flăcări (Dan. 3, 19-27).*** *Dacă focul a fost adevărat, atunci cum de nu i-a ars pe aceşti oameni? Dacă trupurile lor erau adevărate, cum de nu au fost vătămate? Cum? Întreabă postul să-ţi spună. El o să te lămurească în legătură cu această taină, pentru că taină este, cu adevărat, ca trupurile să fie date fiarelor sălbatice sau focului şi să nu păţească nimic.*

Vezi ce luptă peste fire şi apoi ce biruinţă peste fire? ***Adu-ţi aminte mereu de puterea postului şi primeşte-l cu sufletul deschis, pentru că este nebunie curată să ne îndepărtăm de el, atunci când şi de colţii leilor fereşte, şi de foc scapă, şi pe diavoli îi îndepărtează, potolind văpaia patimilor, liniştindu-ne gândul şi aducându-ne alte şi alte binefaceri.***

„Mi-e frică de post pentru că strică şi slăbeşte trupul”, poate că spui tu. ***Dar să ştii că pe cât se strică materia omului, pe atât se înnoieşte sufletul său (vezi 2 Cor. 4, 16).*** Pe de altă parte, dacă vrei să cercetezi bine lucrurile, vei vedea că postul are grijă de sănătatea trupului. Iar dacă nu crezi cuvintele mele, întreabă-i pe doctori, să-ţi zică ei mai bine. Aceştia spun că sănătatea este menţinută prin cumpătare la mâncare, pe când lăcomia duce la tot felul de boli, care distrug trupul.

Aşadar, să nu ne temem să postim, căci postul ne scoate din multe rele. Mai văd oameni care înainte şi după post se îmbuibă cu hrană şi cu băutură, pierzând astfel folosul postului. Este ca şi cum trupul nostru abia şi-ar reveni dintr-o boală şi când ar da să se ridice din pat, cineva l-ar lovi tare cu piciorul şi l-ar îmbolnăvi şi mai tare. Ceva asemănător se întâmplă şi cu sufletul nostru atunci când înainte şi după post nu suntem cumpătaţi.

Dar şi când postim, nu ajunge să ne abţinem de la diferite mâncăruri, ci trebuie să postim şi sufleteşte. Există primejdia ca ţinând posturile rânduite de Biserică, să nu avem nici un folos. Din ce cauză? Pentru că ne ţinem departe de mâncăruri, dar nu ne ţinem departe de păcat; nu mâncăm carne, dar mâncăm sufletele celor săraci; nu ne îmbătăm cu vin, dar ne îmbătăm cu pofte trupeşti; petrecem ziua în post, dar ne uităm la lucruri ruşinoase. În felul acesta, pierdem folosul postului. ***De aceea, postul de mâncare trebuie însoţit de îndepărtarea de orice păcat, de rugăciune şi***

de luptă duhovnicească. Numai astfel vei aduce jertfă bine-plăcută Domnului şi vei avea mult folos.

Rugăciunea Sfântului Efrem Sirul din timpul Postului mare

Dintre toate cântările şi rugăciunile din timpul Postului mare, o singură scurtă rugăciune poate fi considerată rugăciunea specifică a acestuia. Tradiţia o atribuie unui mare învăţător al vieţii duhovniceşti - Sfântul Efrem Sirul, prăznuit pe 28 ianuarie:

„Doamne şi Stăpânul vieţii mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire şi al grăirii în deşert nu mi-l da mie.

Iar duhul curăţiei, al gândului smerit, al răbdării şi al dragostei, dăruieşte-l mie, robului Tău.

Aşa Doamne, Împărate, dăruieşte-mi ca să-mi văd greşalele mele şi să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat eşti în vecii vecilor. Amin”.

Această rugăciune este citită de două ori la sfârşitul fiecărei slujbe din timpul Postului mare, de Luni până Vineri (nu Sâmbetele şi Duminicile, deoarece acestea sunt zile de bucurie,Sâmbăta reprezentând ziua Creaţiei, iar Duminică reprezentând Învierea Domnului nostru Iisus Hristos).

Vecernia iertării. Lupta pentru deschiderea, înmuierea și lărgirea inimii

Pr. Prof. John Behr - Vecernia iertării

În această seară ne aflăm în pragul Postului mare şi intrăm în această perioadă sfântă cerându-ne unul altuia iertare.

Iertarea se află în inima creştinismului, a tainei lui Hristos. Ea exprimă iubirea pe care Dumnezeu ne-a arătat-o în Hristos, Mijlocitorul, Răscumpărătorul, Împăciuitorul şi Creatorul nostru, Cel care sfărâmă zidul despărţitor pe care îl ridicăm prin împietrirea inimii şi ne uneşte cu Dumnezeu şi cu aproapele.

Iertarea este în acelaşi timp cel mai uşor lucru - jugul Meu este uşor, spune Hristos (Mt. 11, 30) - şi cel mai greu lucru, la fel de greu ca inima noastră, apăsător ca

îndreptăţirea de sine şi îngâmfarea noastră. Este la fel de greu ca luarea crucii, şi totuşi atât de uşor, dar numai dacă ne dăruim cu totul [iertării].

Ceea ce ne împiedică să apucăm drumul iertării este în principal faptul că avem o inimă împietrită: adeseori nu vrem să-i iertăm pe ceilalţi, preferând să ne lingem rănile, mâniaţi pe ceilalţi, dar mulţumiţi de propria noastră persoană, şi ne construim identitatea pe aceste răni - „săracul de mine” - şi mai mult, adeseori nu vrem să cerem iertare, preferând să-i învinovăţim pe ceilalţi fiindcă ei nu pot vedea cât de multă dreptate avem noi de fapt.

Cât de greu este, şi totuşi atât de uşor, să răzbatem prin toată această îndreptăţire de sine, să acceptăm iertarea pe care Hristos ne-o dăruieşte şi să ne iertăm unul pe celălalt. Dacă facem noi primul pas, dacă-i cerem iertare aproapelui, noi tăiem egoismul nostru şi tot ceea ce ţine de tendinţa noastră de a ne autopromova şi de a ne justifica, şi îngăduim ca inima noastră de piatră să fie zdrobită pentru a primi iubirea lui Dumnezeu, pentru a deveni inimi de carne, capabile să-l iubească pe celălalt.

Făcând aceasta vom afla că iertarea nu este doar o chestiune de a spune „las-o baltă”, „nu contează”, „hai să zicem că asta nu s-a întâmplat vreodată”. Mai de-grabă vom descoperi că chiar şi răul şi păcatul care au fost săvârşite devin prilej de bucurie şi viaţă. Întocmai precum Iosif le-a spus fraţilor săi care-l vânduseră ca sclav: aţi crezut că voi aţi făcut aceasta? De fapt Dumnezeu a fost Cel care m-a trimis aici ca să-mi izbăvească viaţa (cf. Fc. 45, 5,8).

În acelaşi chip, dacă inima noastră este orientată spre Hristos şi urmarea Lui până la slava pregătită nouă de la întemeierea lumii, atunci tot ceea ce s-a întâmplat, şi încă se mai întâmplă, devine mijlocul prin care Dumnezeu ne modelează, frângând inima noastră de piatră, pentru ca să fim precum întâiul-născut al multor fraţi (Rom. 8, 29), pentru ca să ne bucurăm cu adevărat de tot ceea ce ni se întâmplă, nu doar pentru ceea ce este uşor să fii recunoscător - lucrurile bune pe care le-am primit în viaţă şi bucuria pe care o avem în compania celorlalţi - ci de asemenea şi pentru încercările şi necazurile pe care le pătimim acum, lovindu-ne repetat şi înmuindu-ne, pentru a fi părtaşi la Paştele lui Hristos, Paştele care, aşa cum vom cânta într-o clipă, ne ajută să iertăm totul pentru Învierea lui Hristos.

Către acest scop şi numai către acest scop este îndreptat numărul sporit al rugăciunilor şi eforturilor ascetice din zilele care urmează - dar, desigur, ar trebui să nu ne mândrim şi mai mult cu performanţele noastre în împlinirea lor.

Spun Părinţii că viaţa noastră vine de la aproapele. Dumnezeu este izvorul vieţii, dar este o viaţă pe care o trăim aici şi acum, unul cu celălalt. Aşadar, paşii noştri către o viaţă înnoită ar trebui să înceapă concret aici, unul cu celălalt, să înceapă prin a ne cere iertare între noi pentru tot ceea ce se poate să fi făcut sau nu, ba mai mult, pentru limba noastră slobodă sau faptele noastre rele săvârşite cu bună ştiinţă, pentru orice supărare provocată şi, mai general, pentru că nu am împlinit ceea ce Hristos cere de la fiecare dintre noi.

(în: Pr. Prof. John Behr, "Crucea lucrează în lume: Omilii pentru perioadele liturgice de peste an", Editura Doxologia, Iaşi, 2016)

† Nicolae, mitropolit de Mesoghéia şi Lavreótica: - Virtuţile spaţiului inimii

Perioada Postului mare este prin excelenţă una a nevoinţelor duhovniceşti şi a roadei duhovniceşti. Toţi creştinii, toţi credincioşii, toţi membrii Bisericii, oricine doreşte să trăiască dumnezeieşte această perioadă, după destinderea mai generală din întreaga noastră viaţă, la care destindere pledează şi firea noastră cea căzută, ne străduim cel mai mult cu putinţă, ne concentrăm puterile şi începem o nevoinţă timp de şapte săptămâni. Cincizeci de zile nu sunt chiar atât de multe; sunt, însă, destule şi capabile pentru a putea să ne dea un gust dumnezeiesc, iar la sfârşit să umple mâinile noastre cu o recoltă de roade duhovniceşti. ***Aceste roade duhovniceşti sunt virtuţile, adică rezultatul harului lui Dumnezeu, cu alte cuvinte, toată rodirea dumnezeieştilor porunci*** despre care vorbeşte şi tricântarea glasului al doilea.

Se face adesea destulă discuţie despre virtuţi; virtuţi practice, virtuţi tainice şi interioare, virtuţi care aparţin unei categorii sau alteia, virtuţi care sunt recapitulate în faimoasa carte Scara, atribuită Sfântului Ioan Sinaitul, o carte care, după tipicul slujbelor şi al mănăstirilor, se citeşte pe părţi în toată această perioadă; o carte pe care Biserica noastră o cinsteşte îndeosebi şi o aduce în amintirea noastră în Duminica a IV-a din Postul cel mare. Şi doar folosirea acestei cărţi în Postul cel mare certifică ponderea pe care Biserica noastră o dă cultivării virtuţilor şi legăturii lor cu pocăinţa autentică.

Aşadar, m-am gândit să consacru omiliile din Postul mare al acestui an unei cercetări mai adânci şi mai substanţiale a conţinutului virtuților, împărţindu-le în anumite categorii.

Un pretext pentru prima familie de virtuţi, pe care le vom cerceta de îndată, putem să-l luăm din cuvântul care caracterizează prima Vecernie de umilinţă din Postul

cel mare, adică Vecernia iertării. Ce frumos cuvânt este iertarea! Am auzit să se vorbească despre el în pericopa evanghelică de astăzi: Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc (Matei 6: 14).

Într-o asemenea zi, deci, Biserica noastră înţeleaptă ne repetă mesajul ei; ne îndeamnă înainte de a intra în arena virtuţilor, înainte de a începe nevoinţele cele duhovniceşti ale Postului mare, să ne înzestrăm neapărat cu binecuvântarea iertării. Cu ea se deschide marele Post, dar ea reprezintă şi pecetea sfârşitului lui, adică pecetea Săptămânii celei mari; ea constituie premisa participării la bucuria Învierii: în seara Sâmbetei celei mari, înainte de a spune Hristos a înviat!, la sfârşitul troparului de laudă Ziua Învierii şi să ne luminăm cu prăznuirea, cântăm în mod solemn să iertăm toate pentru Înviere şi aşa să strigăm Hristos a înviat, adică să le iertăm pe toate unul altuia, cu pretextul şi prilejul Învierii şi atunci să cântăm Hristos a înviat.

- *Premisă pentru ca nevoinţa noastră să fie eficientă, adică să fie însoţită de recolta roadelor duhovniceşti, este ca să înceapă cu iertarea.*
- *Premisă pentru ca să trăim, pentru ca să putem să participăm la bucuria Învierii, este iarăşi iertarea.*
- *Premisă, după cum cunoaştem toţi, pentru ca Dumnezeu să ne ierte păcatele noastre, este propria noastră iertare faţă de ceilalţi. Acest lucru îl spunem şi în rugăciunea Tatăl nostru.*
- *Premisă ca să ne apropiem de Potirul vieţii, la Dumnezeiasca Împărtăşanie, este iertarea. Dacă nu ne împăcăm cu cei ai noştri, cu oamenii pe care i-am rănit şi care, eventual, şi ei ne-au rănit, atunci nu putem să ne împărtăşim.*
- *Condiţie indispensabilă a vieţii duhovniceşti, adică premisă necesară pentru a intra în arena Postului celui mare, este să ne curăţim într-un anumit mod prin trăirea practică a acestei virtuţi.*

Iertarea este poarta; poarta de ieşire din păcat şi poarta de intrare în viaţa cea adevărată, adică în viaţa după har.

Iertarea este o virtute care aparţine virtuţilor spaţiului [duhovnicesc]. Asemenea sunt iertarea, cedarea, retragerea, deschiderea minţii, lărgirea inimii şi, în fine, perihoreza lui Dumnezeu [Adică unirea cu Dumnezeu, fără ca omul să se piardă sau să fie contopit de către Dumnezeu, (n. trad.)]. Minunate cuvinte! Să vedem pur şi simplu sensul lor şi să surprindem o nuanţă a conţinutului lor în sufletul nostru, ca să putem, prin dorinţa dobândirii lor, să începem lupta noastră.

Iertarea

Prima virtute are legătură cu deschiderea inimii noastre, cu creşterea spaţiului ei. Este necesar să încapă toţi în ea, să încapă greşelile lor, să încapă toate câte au făcut în detrimentul nostru, până şi justificările lor, chiar dacă nu ne par atât de rezonabile sau adevărate. Să poată încăpea orice slăbiciune a lor. Să poată încă-pea stânjenirea lor, slăbiciunea noastră; să le înţelegem şi dificultatea care, fireşte, ne provoacă.

Depunem atâta efort, de multe ori, ca să-i acceptăm pe alţii aşa cum sunt! Deoarece avem pretenţia ca ei să fie aşa cum noi dorim. Acest lucru, însă, nu se petrece. Conştient sau inconştient, ei ne fac ceva rău. Ei au o anumită obişnuinţă ciudată. Eventual au şi ei, după cum indiscutabil şi noi avem, anumite moduri de comportament diferite de ale noastre, anumite obişnuinţe exterioare care nu ni se potrivesc, anumite slăbiciuni, anumite exprimări ale stării de cădere, ale firii căzute şi păcătoase a omului.

Ne cheamă, aşadar, Dumnezeu să ne deschidem inimile şi să-i punem în interiorul nostru pe semenii noştri aşa cum ei sunt, să-i iubim ca pe fraţii noştri. Fraţii nu sunt iubiţi pentru că sunt buni. Ei sunt iubiţi fiindcă sunt fraţi, deţinători ai aceleaşi firi, ai aceloraşi caracteristici, ai aceleaşi eredităţi. Şi noi avem aceeaşi moştenire, avem aceleaşi păcate, aceleaşi caracteristici ale peceţii omului căzut. Dar avem şi aceleaşi caracteristici pe care ni le dă colimvitra [cristelniţa] Sfântului Botez, şi anume, caracteristicile posibilităţii de a ne apropia şi de a trăi harul lui Dumnezeu.

Prin urmare, ne îndeamnă şi Biserica, înainte de a începe lupta, înainte de a ne apropia de Sfintele Taine, înainte de a gusta harul Învierii, înainte de a face oricare alt pas, să ne deschidem inimile şi să-i punem în interiorul ei pe fraţii noştri, adică să uităm ceea ce ne-au făcut, să lăsăm orice amărăciune, să stingem orice ecou ne-gativ din inimile noastre.

În consecinţă, primul pas şi prima virtute este cea care toţi ştim cât de uşoară este în definiţia ei şi cât de dificilă în practicarea ei, şi anume, virtutea iertării. Trebuie să sfinţim spaţiul. Şi pentru ca să se petreacă acest lucru, se cuvine să sfinţim propriul nostru spaţiu al inimii, spaţiul fiinţei noastre umane, adică spaţiul care, deşi este rânduit să funcţioneze ca spaţiu al persoanei noastre, în care Dumnezeu să se exprime şi să se odihnească, este prezentat, de obicei, ca un spaţiu al ego-ului nostru, care este dominat de patimile iubirii noastre de sine. Primul pas pentru a fi sfinţit spaţiul sufletului nostru este să-i acceptăm pe ceilalţi în interiorul nostru.

Cedarea

Al doilea pas este o altă virtute, şi anume, virtutea cedării. Să învăţăm puţin să facem un pas înapoi, adică să micşorăm sinele nostru, să ne smerim şi să nu credem că propriul nostru spaţiu, adică propriul nostru sine, propriile noastre exprimări şi însuşiri, orice lucru care are legătură cu noi, este cel mai important, după nevoie, şi pentru ceilalţi. Nu, iubiţii mei fraţi! Creştinul îşi lipseşte întotdeauna sinele de aceste drepturi. Le micşorează, le restrânge, funcţionează în conformitate cu îndemnul scripturistic: în cinste, unii altora daţi-vă întâietate (Romani 12:10).

De aceea, creştinul cedează uşor, îi dă cu uşurinţă altuia prioritate, valoare, drepturi. Nu insistă, nu este încăpăţânat. Nimeni nu poate, prin încăpăţânare [sau cerbicie, (n. trad.)] şi insistenţă pătimaşă, să înainteze în refacerea, restructurarea şi reînnoirea sufletului său.

Retragerea

Dar nu se termină în acest punct posibilitatea lărgirii şi a sfinţirii sufletului nostru. Aceştia nu reprezintă nici unicii, nici, fireşte, ultimii paşi.

- ✓ *După cum am spus, primul pas este acela de a-i pune pe ceilalţi în interiorul nostru, adică să creăm un spaţiu pentru ei.*
- ✓ *Cel de al doilea pas este că micşorăm puţin sinele nostru.*
- ✓ *Există şi o altă stare, care conduce la cea de a treia virtute a spaţiului, retragerea.*

Retragerea înseamnă să plecăm din spaţiul nostru, să anihilăm egoismul nostru, să distrugem dependenţa noastră, ataşamentul nostru faţă de orice voinţă, dreptate, părere, pretenţie de la alţii, chiar şi nevoie. ***Să distrugem ataşamentul nostru faţă de grija lumească, faţă de orice ne leagă de această lume, faţă de orice simţim că înrobeşte sufletul nostru. Retragerea este izbăvirea, fuga de aceste legături.***

Deschiderea minţii sau lărgirea inimii

Aproape toate cărţile ascetice, care sunt citite în Biserica noastră, în această perioadă, consacră primul lor capitol retragerii. Este o condiţie necesară de viaţă adevărată faptul de a fugi puţin de orice greşeală pe care am făcut-o, de orice strâmbătate cu care suntem obişnuiţi, de orice lucru bolnăvicios care subjugă sufletul nostru.

Atunci ajungem la o a patra stare, în care nu doar că aproapele vine în spaţiul sufletului nostru, nici, iarăşi, că doar noi ne retragem din spaţiul ego-ului nostru, ci Însuşi Dumnezeu vine şi vizitează altarul sufletului nostru.

Expresiile care sunt, de obicei, folosite, pentru a descrie această stare sunt cele pe care le-am menţionat la început: deschiderea minţii, adică faptul de a deschide puţin mintea noastră, şi lărgirea inimii. Acestea sunt expresii unice şi atât de cuprinzătoare! Exprimări care sunt întâlnite de două-trei ori în Vechiul Testament (Psalmii 4:1; 17:22; 117:5; 118: 45) şi de două ori (chiar în acelaşi capitol al Epistolei a II-a către Corinteni) în Noul Testament (II Corinteni 6:11 şi 13).

Se spune într-un Psalm: întru necaz m-ai lărgit (Psalmi 4: 2. Într-un alt Psalm se mărturiseşte: şi m-a scos la lărgime (Psalmul 17:22). Sfântul apostol Pavel le spune corintenilor: O, corintenilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit şi lărgiţi-vă şi voi [inimile] (II Corinteni 6:11 şi 13).

Cuvintele folosite au două sensuri diferite. În Vechiul Testament, termenii platismos și platinsi înseamnă alinare, mângâiere, consolare. Întâmpinăm o greutate, o dificultate şi Dumnezeu ne alină. Acest lucru înseamnă platismos. În Noul Testament, aceiaşi termeni au oarecum un sens diferit; înseamnă faptul de a deschide inima noastră şi a o umple de iubire, a o umple de bucurie.

Este adevărat că suntem de obicei, atât de înguşti! Există termeni care exprimă acest fapt: om îngust pentru inimă şi om încăpăţânat pentru înţelegere. Nu putem să ne înţelegem unul pe altul sau nu putem să ne acceptăm unul pe celălalt. Şi acest lucru deoarece există această îngustime. Dimpotrivă, omul harului, adică cel care ştie să ierte, cel care ştie să cedeze, cel care ştie să se retragă, pe baza celor pe care le-am spus mai înainte, ştie cu uşurinţă să-şi deschidă mintea şi să se lumineze, să-şi cultive o gândire sănătoasă şi să evite piedici, să poată, astfel, să dobândească marile virtuţi, [precum] pacea gândurilor şi a inimii, libertatea gândirii şi a sufletului, smerita smerenie, iar, în final, să trăiască întru bogăţia iubirii.

Prin virtutea iertării, după cum am spus anterior, cineva îl acceptă, îl găzduieşte pe fratele său în interiorul său. Dacă este împăciuitor, atunci se adună şi el, nu are pretenţii pentru sine însuşi. Când este cultivat în retragere, el îşi părăseşte deja atât voinţa, cât şi cerinţele. Dacă trăieşte lărgimea Noului Testament, deschiderea, simplitatea, întinderea inimii, atunci Îl acceptă pe Hristos în interiorul inimii sale şi trăieşte, nu ca dorinţă, ci ca experienţă, lărgimea Vechiului Testament, adică alinarea adevărului, mângâierea libertăţii, capacitatea omului interior, bucuria.

Perihoreza

Există şi o altă stare duhovnicească, prin care am putea să ajungem la aceste virtuţi ale spaţiului, după cum le-am numit, şi cu aceasta vom încheia, şi anume, starea de perihoreză. Este starea în care omul întreg încape în Dumnezeu. Prin lărgime, omul devine, după har, atât de mare încât poate să-L primească pe Dumnezeu cel neîncăput cu totul. Prin perihoreză, el devine atât de mic, atât de smerit, încât încape în Dumnezeu. Aceasta este situaţia omului care nu apropie doar cerul de pământ, ci transformă şi pământul în cer. Este starea omului ceresc, a celui îndumnezeit, a celui în care se află Hristos, a omului încântător, adică a celui care uită de propriul său spaţiu, respinge raiul stricat şi fals al ego-ului său şi înaintează deja spre paradisul ceresc.

Biserica noastră ne vorbeşte permanent despre Rai, deja de la începutul Postului celui mare, şi va continua să se refere la el până şi în Săptămâna cea mare. Toate troparele slujbei de dimineaţă din Duminica Lăsatului sec de brânză vorbesc despre Rai, amintind, însă, căderea şi exilul [alungarea din Rai a protopărinţilor Adam si Eva. (n. trad.)]. În Joia cea mare şi în Vinerea cea mare, pe măsură ce se termină şi se împlineşte perioada postului, iarăşi ne vor vorbi troparele despre Rai, amintind de întoarcerea tâlharului, care a devenit primul locuitor al Raiului, şi invitându-ne pe noi, toţi, să transfigurăm spaţiul sufletului nostru într-un spaţiu al Raiului. Îndemnul este că putem, iar acesta este scopul luptei noastre, să devenim şi noi ucenici şi următori ai tâlharului, pentru a învăţa propriile lui secrete, propria lui tehnică, cu care a putut, în cele din urmă, să prade şi Raiul însuşi, după cum spun troparele: pocăinţa tâlharului a prădat Raiul.

Ce lucru minunat este ca să trăiască cineva încă din această lume în spaţiul Raiului, adică să trăiască starea Raiului! Dar şi cât de necesar este acest lucru pentru fiecare creştin! Nu ştiu dacă oamenii care trăiesc în afara Bisericii, pot să trăiască vreun Rai. Mulţi caută raiuri pământeşti, dar în zadar. Şi câţi creştini, însă, trăim fără Rai! Ce nefericire este pentru primii! Ce tragică ironie este pentru ultimii! ***Fiecare creştin care trăieşte în interiorul Bisericii nu este creştin şi nu poate să înţeleagă Postul cel mare, dacă nu reuşeşte să însămânţeze întru inima sa această dorinţă după Rai.***

Să ne învrednicească Dumnezeu să începem de la aplicarea practică a iertării, adică să ne iertăm unul pe altul acasă, la serviciu, în locurile unde ne întâlnim cu ceilalţi, în spaţiul Bisericii şi, în continuare, să deprindem învăţătura şi viaţa cedării. De acolo să trecem la practicarea retragerii, adică să abandonăm voinţa şi drepturile noastre, astfel încât să ajungem la această stare binecuvântată a perihorezei cu

Dumnezeu. Acest lucru înseamnă perihoreză. Cu alte cuvinte, să intrăm în spaţiul lui Dumnezeu şi să-L lăsăm să pătrundă în adâncurile fiinţei noastre. Şi acest lucru înseamnă om îndumnezeit, purtător al credinţei în Hristos, ceresc, om al Raiului, om duhovnicesc.

Scopul postului nostru, al luptelor noastre şi al slujbelor noastre este cultivarea omului intrat în spaţiul lui Dumnezeu şi pătruns de El în adâncurile fiinţei sale. Formarea unei asemenea gândiri, dobândirea unui asemenea mod de vieţuire, cultivarea unor asemenea dorinţe vor conduce, cu siguranţă, prin harul lui Dumnezeu, şi la experienţe asemănătoare, pe care fie ca Dumnezeu să ni le dăruiască nouă, tuturor, din belşug. Amin.

(din: † Nicolae, mitropolit de Mesoghéia şi Lavreótica, De la lumea vieții cotidiene la adevărul veșniciei, Editura Egumenița, 2016)

****

Mireasma sfințeniei. Povestiri dintr-o mănăstire de maici: Duminica iertării

În seara dinainte de Lunea Curăţirii (prima zi de luni din Postul Paştilor), biserica mănăstirii s-a umplut de credincioşi veniţi din satul învecinat. Era Duminica iertării, ultima zi a Triodului şi ajunul Sfântului şi marelui Post al Paştilor, iar slujba Vecerniei urma să fie lungă şi deosebit de frumoasă. Am primit binecuvântare să înregistrez întreaga slujbă; o ascult şi astăzi cu mare bucurie. Unul din cele mai memorabile momente ale acelei experienţe liturgice a fost atunci când maica Eufimia a cădit în toată biserica, în timp ce maicile cântau „Facă-se rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta“!

Toată lumea stătea în picioare (deşi era mare înghesuială şi se împingeau unii pe alţii), în timp ce maica Eufimia înainta încet cu cădelniţa, cădind atât icoanele, cât şi pe noi, mirenii. Părea o umbră desprinsă din întunericul din jur, însoţită de dangătul clopotelor şi de lumina care se reflecta de la cădelniţa pe care o ţinea în mâna dreaptă. Când a ajuns în dreptul meu, maicile cântau „Căci la Tine, Doamne, Doamne, sunt ochii mei, în Tine mi-am pus nădejdea mea”. M-am înclinat adânc, în timp ce tămâia îşi făcea loc pretutindeni în fiinţa mea, înmiresmându-mi toate simţurile.

La sfârşitul slujbei, măicuţele în frunte cu stareţa s-au închinat la icoane; după aceea, au luat binecuvântare de la maica stareţă şi, aşezate una în spatele alteia, şi-au cerut iertare una de la alta. A venit apoi rândul mirenilor să se închine la icoane, să ceară binecuvântarea maicii stareţe şi să se încline în faţa fiecărei călugăriţe.

Încă nu le cunoşteam foarte bine pe maici, aşa că reacţiile lor, atunci când mi-a venit şi mie rândul să mă înclin în faţa lor şi să-mi cer iertare, m-au luat prin surprindere. Unele măicuţe îmi rosteau numele cu emoţie, altele mă apropiau de ele şi mă îmbrăţişau, iar altele chiar mi-au sărutat mâna.

Era o atmosferă solemnă şi cam tristă, dar în mod ciudat foarte destinsă în acelaşi timp. Ne pregăteam cu toţii pentru o călătorie lungă pe care urma să o săvârşim împreună. Unii îşi adresau urări de bine: „Să ai parte de o luptă bună!" sau: „Să-ţi meargă bine în cele 40 zile de Post!" Am ieşit din biserică mai smerită faţă de păcatele mele decât atunci când intrasem şi, de asemenea, mai pregătită să mă „îmbarc" cu hotărâre pe drumul spre Golgota, susţinută de gândul că nu va trebui să străbat singură acel drum.

(Din: Constantina Palmer, Mireasma sfințeniei. Povestiri dintr-o mănăstire de maici, Editura Sophia, 2015)

Pr. Constantin Sturzu - Postul ca intrare in cantonament

Începând cu săptămâna viitoare, de luni, pentru orice ortodox viaţa ar trebui să capete un alt ritm: o prezenţă la biserica mai intensă, inclusiv în timpul săptămânii (spre a participa, spre exemplu, la slujba Canonului cel mare al Sfântului Andrei Criteanul), rugăciune personală mai multă, spovedanie mai deasă etc.

Duminica de mâine, numită şi a Izgonirii lui Adam din Rai, reprezintă ultima treaptă dinaintea Postului mare. Este ultima hrană duhovnicească pe care o primim în desaga sufletului nostru pentru a fi întăriţi pe drumul anevoios al postului. Ştim că mulţi, atunci când îşi propun să postească, au în vedere, în primul rând, latura sa culinară. Ba chiar sunt foarte preocupaţi de a găsi cât mai multe reţete de post.

Însă cea mai bună "reţetă de post" este cea pe care o vom auzi mâine citindu-se în biserici, din Evanghelie şi care sună aşa: "De veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşealele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşealele voastre. Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor. Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta" (Matei 6, 14-21).

Mântuitorul ne vorbeşte în această pericopă evanghelică despre trei ingrediente indispensabile unei adevărate "reţete de post", şi anume: iertarea, discreţia şi faptele bune.

Multă lume se întreabă ce trebuie să facă pentru a se mântui. ***Există vreun secret al mântuirii, vreo stratagemă prin care putem să-L înduplecăm pe Dumnezeu mai uşor să ne rânduiască şi nouă un colţişor de Rai?*** Şi iată că Scriptura ne "vinde" un pont: ***"De veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc".*** Nici că se poate un răspuns mai simplu şi mai accesibil tuturor. Aşadar, nu trebuie să împlinim, de-a lungul vieţii noastre, porunci care să ne depăşească puterile, nu trebuie să ne supunem trupul unei asceze îndelungate, ci trebuie doar să iertăm totdeauna celor care ne greşesc, celor care ne fac rău.

Patericul egiptean ne istoriseşte cazul unui călugăr pe care cei din jur îl considerau cam leneş în îndeplinirea obligaţiilor sale şi care, deşi era pe patul de moarte, era vesel şi cu inima uşoară. Întrebat de cei din jur dacă nu este îngrijorat de cele ce vor urma să se întâmple cu sufletul său, având în vedere viaţa pe care a dus-o, el le răspunde senin că, din toate, o poruncă nu a călcat-o niciodată: aceea de a nu judeca pe aproapele. Ca atare, el era încrezător în promisiunea pe care Mântuitorul ne-a făcut-o tuturor: "Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi; iertaţi şi veţi fi iertaţi" (Luca 6, 37). Cât de uşor, în aparenţă, şi-a câştigat mântuirea acel călugăr! Este însă atât de uşor să nu judeci şi să ierţi? Vedem în jurul nostru că mai simplu este a ţine un post alimentar, chiar şi unul mai aspru, dar că acest post, al minţii, al cuvântului se ţine foarte rar.

Al doilea dintre elementele pe care trebuie să le avem în vedere când postim spuneam că este discreţia: "Să nu te arăţi oamenilor că posteşti" este porunca Mântuitorului Hristos, care ne vorbeşte atât despre făţarnicii care nu posteau, dar simulau aceasta pentru a impresiona pe cei din jur, cât şi despre cei care posteau doar de dragul de a fi remarcaţi şi apreciaţi pentru asta. ***Postul este rânduit pentru folosul nostru, nu pentru a impresiona pe cineva sau pentru a face pe plac cuiva din viaţa noastră. El este ca un medicament care ne ajută să luptăm cu boala păcatului.*** Postul nu este doar o sumă de restricţii, de renunţări, de abstinenţe, ci este un exerciţiu de voinţă prin care unui suflet luminat de rugăciune îi încredinţăm trupul acesta neputincios al nostru. A crede că poţi duce luptele cele duhovniceşti fără a te sprijini de post e ca şi cum ai crede că poţi participa cu succes la o competiţie fără nici o oră de antrenament. ***Discreţia cu care trebuie să ne însoţim postul nostru exprimă aşadar această interiorizare a postului pentru ca Tatăl nostru – "Care vede în ascuns" – să ne dăruiască puterea interioară de care***

avem nevoie, ferindu-ne de satisfacţia de moment, ce vine din afara noastră şi care ne hrăneşte egoul cu iluzia că suntem mai buni.

Un exerciţiu de libertate

Aceste virtuţi pot să devină lucrătoare în viaţa noastră prin faptele bune, de milostenie, pe care le facem. Mântuitorul ne avertizează să nu ne adunăm “comori pe pământ”, adică să nu avem o legătură pătimaşă faţă de bunurile materiale, să ajungem să ne punem nădejdea în cele agonisite. Însă nu rareori astfel de oameni se trezesc peste noapte lipsiţi de aceste bunuri materiale şi devin de două ori săraci. O dată pentru că nu mai au acele bunuri materiale în care şi-au pus nădejdea, a doua oară pentru că, în tot acest timp, au sărăcit şi sufleteşte. ***Cei care se preocupă să adune comori pentru sufletul lor, prin rugăciune, post, fapte bune, aceia nu au de ce să se teamă. Chiar dacă i-ar ajunge vreun necaz, ei ştiu că Dumnezeu le poartă de grijă şi întotdeauna sunt preocupaţi pentru a face voia Lui mai mult chiar decât de a se gândi la bunurile absolut necesare traiului zilnic…***

Începând cu săptămâna viitoare, de luni, pentru orice ortodox viaţa ar trebui să capete un alt ritm: o prezenţă la biserica mai intensă, inclusiv în timpul săptămânii (spre a participa, spre exemplu, la slujba Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul), rugăciune personală mai multă, spovedanie mai deasă etc. Putem, dintr-un anumit punct de vedere, lua exemplu de la sportivi care, atunci când doresc să se pregătească mai mult şi mai eficient, mai ales înaintea unei competiţii sau a unui meci, intra în cantonament, lepădându-se, pe cât posibil, de grijile vieţii, asumându-şi chiar despărţirea de cei dragi pentru o perioadă mai îndelungată. Tot aşa şi noi, atunci când intrăm în post o facem cu gândul de a ne dedica cu preponderenţă vieţii noastre duhovniceşti. Desigur, asta nu înseamnă că nu mai mergem la muncă sau că trebuie să plecăm de acasă. Dar sunt multe restricţii pe care ni le impunem, inclusiv ţinând de înfrânarea trupească dintre soţi, lucruri asumate nu de dragul ascezei, ci pentru ca să ne curăţim inima şi să primim mai multă lumină de la Dumnezeu. Este ca un exerciţiu de libertate, un prilej de a ne testa şi de a ne întări libertatea faţă de toate cele care ne pot, altminteri, înrobi sau face dependenţi. ***În post ne vedem adevărata măsură şi multele neputinţe pe care nu le putem sesiza altfel. Doar respectând postul, cu toate rigorile lui, putem să ne cunoaştem aşa cum suntem, lepădându-ne de multele iluzii pe care le avem asupra propriei noastre persoane.***

Există însă şi o înţelegere greşită a acestei perioade liturgice, considerată adesea că fiind singura în care suntem chemaţi să ne asumăm responsabilităţile de creştini, adică de ucenici ai lui Hristos. Ca şi cum ritmul duhovnicesc dobândit, cu mila lui

Dumnezeu, în timpul postului e de la sine înţeles că trebuie abandonat odată ce intrăm în câşlegi (perioada dintre două posturi). Aceiaşi sportivi, la care făceam referire mai sus, după ce ies din cantonament nu renunţă la a se mai pregăti, ci se folosesc de acumulările făcute în acea perioadă pentru a-şi forţa şi mai mult limitele, în vederea dobândirii unor performanţe mai mari decât cele anterioare.

Tot aşa şi creştinul, nu intră în post pentru a trăi, doar atunci, în conformitate cu poruncile Evangheliei, ci se foloseşte de sporul şi puterea primite de la Dumnezeu prin postire pentru ca viaţa lui să fie un continuu urcuş duhovnicesc.

Rugăciunea, milostenia, spovedania şi împărtăşania din timpul Postului Mare le putem prelungi şi după acest timp de chemare la pocăinţă. Putem dărâma în afara postului ceea ce am zidit în post sau putem avea înţelepciunea de a continua şi după Sfintele Paşti a cultiva mai mult relaţia cu Dumnezeu. Abia în cel din urmă caz putem spune că am folosit la maximum puterea postului şi că Duminica izgonirii lui Adam din Rai a devenit, de fapt, Duminica ieşirii noastre din iadul cotidian.

Pr. Constantin Sturzu - Gânduri despre Postul mare

Începutul Postului mare se face oarecum „abrupt”. Cei care pot, țin post negru de luni până miercuri, când se împărtășesc la Liturghia Darurilor mai înainte sfințite. E un început „șoc” - ca să vorbim mai pe limba consumatorului de presă „senzațională”.

Întrebarea este: de ce nu se recomandă o înfrânare graduală? Se știe că organismul se adaptează mai ușor dacă reducem treptat hrana, decât dacă luăm această decizie radicală, de a nu mai mânca nimic câteva zile (şi chiar de a nu bea apă, pe cât posibil). Motivația nu poate să fie decât una duhovnicească. Duminica ce precede aceste zile de post aspru este cea a „izgonirii lui Adam din Rai”.

Ce s-a întâmplat cu Adam atunci? Tradiția ne spune că a stat cu tânguire mare „în preajma grădinii desfătăciunii”, unde nu mai putea intra, pentru că Dumnezeu „puse hieruvimi și sabia cea de pară ce să întoarce, ca să păzească calea lemnului vieții” (citatele sunt din cartea Facerea 3, 24 a Bibliei de la 1688). După încălcarea poruncii, Adam s-a văzut pe sine nu doar gol, ci și flămând, lipsit de harul din care se hrănea și cu care era acoperit. Și asta dintr-o dată! Categoric, a fost un șoc pentru el și pentru Eva!

Încât și noi, în primele zile din Postul mare, suntem îndemnaţi să ne lipsim nu doar de mâncare și băutură, ci de orice fel de hrană a ochiului, urechii, minții. E un prilej de a conștientiza condiția noastră pe acest pământ. Depărtarea de Creator a condus la o lipsă de libertate și la o stare de dependență de cele create (mai ales de hrana biologică). Fără un post cât mai aspru, nu pricepem cu adevărat de ce ar trebui să-L căutăm cu toată inima pe Dumnezeu, ci ne tot amăgim că ne este bine și căutăm spre cele dumnezeiești mai degrabă la modul teoretic, decât în chip existențial.

***

Chiar și un post aspru se ține cu un anumit discernământ. El este rânduit de duhovnic pentru fiecare ucenic în parte, funcție de măsura duhovnicească, de vârstă, de starea de sănătate etc.

Fericita Sinclitichia spunea că „nevoința trebuie bine înțeleasă”. Să avem grijă, că și diavolul ne poate îndemna la o postire, însă la una peste puterile noastre sau instigându-ne să ne mândrim cu asceza noastră. Și, astfel, cădem fie în deznădejde, fie în slavă deșartă.

În postul obișnuit, avem ca reper cumpătarea. Avva Eftimie zicea că „înfrânarea înseamnă a nu mânca pe săturate și totdeauna să simți că încă îți mai este foame și ai dori să mai mănânci”. Iar Palladius mergea și mai departe cu raționamentul: „mai bine să bei vin cu moderație, decât apă în exces!”

***

Postul este și pregătire pentru a primi mai mult har de la Dumnezeu. Pe vremea Sfântului Ioan Gură de Aur, unii se întrebau de ce trebuie să aștepte să se facă botezul lor de Sfintele Paști, după perioada Postului mare, dacă harul lui Dumnezeu este același în orice timp. Acestora le răspunde astfel arhiepiscopul de atunci al Constantinopolului: „Și la Pavel, nu a venit îndată harul, ci au fost la mijloc trei zile în care a fost orb, fiind curățat și pregătit dinainte prin frică. Fiindcă, precum cei ce vopsesc purpura pregătesc mai întâi materialul care primește culoarea prin alte substanțe, ca să nu-i treacă luciul, așa și aici, Dumnezeu mai întâi pregătește sufletul îngrijit și atunci varsă harul. Pentru aceasta nici n-a trimis imediat pe Duhul, ci la Cincizecime. Harul același este și atunci, și acum, dar mintea se face mai înaltă acum, fiind pregătită prin postire”.

***

Părintele Alexander Schmemann explică de ce în perioada Postului mare slujbele sunt „mai lungi” și „mai monotone”. El vorbește despre o „tristețe strălucitoare”: „Este pur și simplu imposibil să trecem din starea «normală» a minții noastre - plăsmuită aproape în întregime din agitație, fugă și griji - în această nouă stare, fără a ne liniști mai întâi, fără a reface în noi o măsură a echilibrului interior”. Firea noastră „a pierdut iscusința de a păși într-o altă lume”, aceea a prezenței lui Dumnezeu. Postul mare și slujbele specifice lui sunt remediu pentru această neputință a noastră. Așadar, călătoria către Dumnezeu începe cu un popas - cu liniștirea ființei noastre.

***

Atenție trebuie să avem nu doar la ce mâncare și câtă intră în gura noastră, ci și la ce facem după masă.

Iovan Ianici ne povestește că vrednicul de pomenire patriarh Pavle al Serbiei (1914-2009), „la sfârşitul mesei se străduia să strângă firimiturile, pentru ca nimic să nu se arunce. Spunea: «Hrana pe care-o mâncăm este făcută cu energie dumnezeiască, prin razele soarelui». Din aceste cuvinte înţelegem că, dacă risipim hrana, înseamnă că risipim şi bunurile primite de la Dumnezeu!”

***

Un alt sârb cu viață sfântă, episcopul Nicolae Velimirovici (1880-1956), cel numit „un Hrisostom (Gură de Aur) al zilelor noastre”, atrage atenția asupra importanței înfrânării tuturor simțurilor noastre sufletești și trupești, tocmai pentru că trăim într-o lume stăpânită de multe răutăți: „Când şarpele muşcă mâna, mâna se leagă cu un garou, ca sângele otrăvit din mână să nu se ducă în inimă şi să strice izvorul sângelui. Când auzi un cuvânt rău, astupă-ţi auzul, ca otrava cuvântului să nu coboare până la inima ta şi să nu strice izvorul vieţii tale, fiul meu!”

***

În final, e nevoie să (ne) reamintim că postul nu e niciodată scop în sine. Postitori găsim și între eterodocși sau între cei de alte credințe. Pentru a ne fi de folos, postul trebuie să se facă nu doar cu dreaptă socoteală, ci și întru dreapta credință, spre adevărata unire cu Dumnezeu. Chiar dacă numim perioada aceasta Postul mare, ea nu este caracterizată doar de înfrânare (postire). Esențiale sunt și alte două lucrări pe care suntem îndemnați a le intensifica, mai ales în această perioadă prepascală: milostenia și rugăciunea. Sfântul Maxim mărturisitorul (în Filocalia II) ne explică folosul specific al acestui adevărat triptic al despătimirii noastre: „Milostenia tămăduieşte iuţimea sufletului; postul vestejeşte pofta; iar rugăciunea curăţeste mintea şi o pregăteşte spre contemplarea lucrurilor. Căci Domnul ne-a dăruit poruncile pentru şi potrivit cu puterile sufletului”.

Îndemnul de a ține toate cele ale Postului mare este o invitație la a intra tot mai adânc în realitatea Împărăției, până ce vom gusta deplin din bucuria Învierii.

Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană - Postul modern sau nepostirea prin postire

https://www.youtube.com/watch?v=IcPR6pn1f5I&t=1s

***

Ce este postul modern sau nepostirea prin postire? V-aș ruga să fiți cu luare aminte aici la ceea ce am să vă spun în continuare! Am văzut ce este postul în Vechiul Testament și Noul Testament, am văzut ce face postul în viața noastră. Haideți să vedem ce este postul modern - nimic altceva decât un nepost și foarte mulți dintre noi putem să postim modern, adică așa zisul post modern de astăzi, țin la acest lucru și sunt convins de ceea ce vă spun - și multora poate nu vă va conveni acest lucru din societatea de astăzi. Toate marketurile sunt pline de așa zise mâncăruri de post: salam, cârnăciori, brânză, pate, etc.

Ar putea să zică cineva, și zic mulți, dar ce este rău în asta? Ba dimpotrivă, este bine, avem de mâncare și putem posti mai ușor, ce este rău în asta? Unde este răul? Nicăieri! E chiar bine! Uitați-vă unde este răul; răul este următorul: prin toate aceste mâncăruri, diavolul a desființat postul ca jertfă. Cum? Am văzut în tot Vechiul Testament și Noul Testament și în exemplele pe care le-am dat că postul este o jertfă și că nu este ușor să postești, și că nu poți să fii în post sătul ca și în perioada în care nu este post, nu se poate. Nu se poate să fim la fel de zdraveni și în putere ca și când nu suntem în post, dar suntem puternici în suflet chiar dacă în trup încet, încet poate mai slăbesc din puteri. Acesta-i postul, aceasta-i jertfa, și cine pretinde ca în post să fie la fel de sătul, acela să se aștepte că nu este așa,

pentru că nu putem să fim la fel de sătui mâncând o mâncare simplă de varză sau de cartofi ca și atunci când mâncăm un grătar.

E clar acest lucru! Dar ce a făcut satana? Că postul este jertfă în primul rând. Părinții sau protopărinții noștri trebuiau să nu mănânce din acel pom, Moise și toți prooroci, am văzut, n-au mâncat zile îndelungate și Dumnezeu i-a ajutat, n-au fost atunci sătui.

Și ce-a făcut diavolul? Ce-i spune omului modern diavolul: Să nu postească? Nici vorbă! Ba dimpotrivă, să postească, dar nepostind. Și cum? V-aș ruga aici să vă uitați ce este scris: cum să-i lipsească creştinului de azi de la masă, și din gust și din fața ochilor, timp de șase săptămâni cârnații, mezelurile, brânza, etc. Dacă nu se mai deosebește o masă de post ca aspect, ca și gust, ca aranjament de una de dulce, ce post mai este acela? Și am să vă explic puțin: Asta a spus diavolul și el lucrează printr-o societate consumistă și ultracomercială de astăzi.

Și i-a spus așa: tu creştin al acestui veac, cum să nu postești tu, dar diavolul nu-l vrea pe om jertfindu-se înaintea Lui Dumnezeu, pentru că prin jertfă înaintea lui Dumnezeu exprimi cinstire și recunoştință față de El, ori diavolul nu-l vrea pe om cinstindu-L și recunoscându-L pe Dumnezeu ca autor.

Și atunci a spus așa: e bun postul vostru, e mult, și dacă vă uitați peste an mai mult de jumătate din zile sunt de post. (…) Trebuie să postiți, cum să nu, sunteți creştini, dar vreau să îți spun ție cum șase săptămâni din gustul tău să dispară gustul de cârnați, cremvuști, de mezeluri, de brânză, ș.a.m.d., cum? Nu se poate asta! Și atunci, uite ce am inventat eu (adică diavolul), să postești, dar în fiecare zi tu te saturi și același gust ca și din timpul perioadei de dulce, din fața ta din farfuria ta, nu mai dispare imaginea aceea încărcată de toate bunătățile, cel puțin așa cum le credem bunătăți diversificate.

Nu se poate șase săptămâni să ai în fața ta numai cartofi și varză, și dulceață ș.a.m.d. Nu se poate! Acesta e un om perimat, sau nu ești un om modern, ești un om învechit, dacă voi așa gândiți postul, nu mai sunteți în pas cu lumea de astăzi.

Și ce a făcut omul? Postește așa! Și dacă te duci la o masă festivă, și sunt multe mese festive și în Biserică… Și cine aude acum, trebuie să aplice acest lucru. Nu mai deosebești o masă de dulce oficială de o masă de post. (…) Și astfel a dispărut postul ca jertfă.

Acesta nu este post! Nu așa au postit moșii și strămoșii noștri. Postul înseamnă renunțare, jertfă, osteneală, efort, luptă cu lăcomia, cu îmbuibarea, într-un cuvânt toată ispita mâncărurilor. (…) Nu se întâmplă absolut nimic dacă nu mâncăm mai mult. (…) Moșii și strămoșii noștri spălau cu leșie vasele și oalele, după ce că nu aveau cu ce să le spele pentru că erau săraci, și dările erau multe, pentru ei acesta era un act liturgic. Pentru ca să rupă orice urmă, orice legătură cu trecutul de dulce ei spuneau: spălăm și vasele ca să nu fie unsoare sau grăsime acolo în ele - așa se pregăteau ei de post. Și cât de săraci erau? Sărăcia lor era adevăratul post. Dar ei știau că este o perioadă specială în viața lor.

Postul modern de astăzi nu este un post, ci un surogat de post, și în felul acesta în loc să ne detoxifiem organismul îl otrăvim și mai mult, având în vedere și compoziția chimică a unor astfel de mâncăruri. Așa au fost moșii și strămoșii noștri? N-au postit așa! Și atunci noi spunem că suntem moderni și că avem un post modern comparativ cu ei. Ei au fost în trecut, au fost înapoiați. N-au fost înapoiați în cele ale sufletului. Noi am ajuns azi mai rău, modernii de astăzi, dincolo de înapoiații de ieri.

Fugiți, este sfatul meu, de un astfel de post și de o astfel de postire (modernă). Veți vedea și trupește beneficiile postului, binefacerile postului, cât de bine vă veți simți la Paști și din acest punct de vedere. Iar cine postește astăzi spunând: postesc că o să slăbesc, e numai bine, fac și eu o dietă și voi arăta la Paști mai bine, acela nu postește! E absolut clar că acela nu postește! De ce? Pentru că nu asociază postul cu actul de jertfă și de cult adresat lui Dumnezeu, nu pune pe Dumnezeu în post, ci îl socotește o dietă. Acela nu e post!

Suntem foarte ocupați dimineața n-avem timp să bem cafeaua, să luăm micul dejun, ne trezim la ora treisprezece fără zece, spunem: uite n-am mâncat! Dar mai stau zece minute că am și ajunat. Nu, n-ai ajunat deloc, absolut deloc. Zic o rugăciune și am ajunat până la amiază. N-ai ajunat până la amiază! Întâmplarea te-a adus acolo. Ai ajunat până la amiază (când) însoțind postul tău, sculându-te la ora cinci sau la ora șase când te-ai sculat și te-ai dus la servici și te-ai luptat până atunci la doisprezece să nu mănânci, să nu bei o cafea ș.a.m.d., atunci; spunând: fac un act de ajun, acum dedic acest timp ajunului, ca Dumnezeu să îmi însoțească postul și binefacerea pe care o aștept, atunci da! Atunci ai ajunat până la ora doisprezece, altfel, nu!

Toate acestea țin de un post modern. Cine mai postește astăzi? Tribunalele sunt pline. Dacă vă duceți la tribunal veți găsi tribunalele pline și acolo veți putea întâlni și oameni care pe hol au poate doar o simplă bucată de pâine și mănâncă din

ea, sau un corn, sau un măr și dacă te vei duce și vei întreba: de ce ai numai pâinea aceasta? O să spună și revoltat: păi nu știi că e post?! Nu știi că suntem în Postul Paștelui, și postesc acuma?! Și după câteva clipe poate dacă vei intra în sala de judecată, vei vedea pe aceiași oameni cum se judecă cu părinții, părinți cu copii, copii cu părinți, frați între ei născuți de aceeași mamă, pentru nimic; vecinii între ei, prietenii între ei, ș.a.m.d. Veți vedea acolo soți despărțindu-se de soții și copii rămânând pe drumuri și fără mamă sau fără tată, în zi de post. Și mulți din aceștia vor și posti spunând: să-mi ajute Dumnezeu la tribunal! Și acolo vor minți, vor calomnia, vor face nedreptate, vor da mărturie mincinoasă, ș.a.m.d. - oameni care postesc. E acesta un post care Îi place lui Dumnezeu? Mai departe, are Dumnezeu nevoie de post? Nu - de postul nostru; atunci de ce să postim? Postul este o jertfă și ce primește Dumnezeu din jertfa noastră? Ceea ce Îi arătăm Lui, cinstire și recunoștință.

Să zicem că avem un șef, suntem angajații cuiva, și acela este un om poate cinstit și are multe lucruri, e bogat, infinit mai bogat decât cel care este slujitorul lui. Și acela se gândește că vine ziua de praznic, ziua onomastică, ziua de naștere sau ce o fi, a șefului meu și mă gândesc să-i fac un cadou, și atunci pun luna asta o parte din banii puțini pe care îi am, pun în luna următoare altă parte, și în luna următoare altă parte și adun o mică sumă să-i cumpăr un cadou. De ziua de praznic a stăpânului lui îi dă acel cadou. Stăpânul lui știe un lucru: că acest om ca să cumpere lucrul respectiv prin care să-l cinstească, în luna respectivă poate nu a cumpărat copiilor ceva, în luna următoare a renunțat la altceva să cumpere, punând o parte din bani ca să facă un cadou. Ce va primi acel superior de la angajatul lui? Nu o cămașă sau cravată, că poate el are mult mai multe și mai de preț. Nici cravata, nici cămașa, ci actul de jertfă pe care l-a făcut acel om încercând să-i arate în ziua de praznic a lui cinstire și recunoștință.

Cinstirea și recunoașterea că viața lui depinde de cel care l-a angajat și că de acolo își câștigă pâinea de fiecare zi. Așa-i cu Dumnezeu! El are infinit mai mult din tot ceea ce noi i-am putea da și n-are nevoie de ele, pentru că El ni le dă nouă. Dar făcând un act de jertfă postind, Îi arătăm lui Dumnezeu pentru o scurtă perioadă de timp că Îl cinstim, că Îi mulțumim pentru toate, și că recunoaștem suveranitatea Lui în viața noastră și că totul depinde de El. Pâinea pe care o avem azi e de la El, sănătatea pe care o avem azi e de la El ș.a.m.d.

Aceasta primește Dumnezeu de la noi prin post, nu postul nostru, ca nu de el are El nevoie, ci de ceea ce arătăm Lui prin actul nostru de jertfă, că viața noastră, în concluzie, depinde de El. Și că pentru o anumită perioadă de timp pentru ziua praznicului Lui, noi ne pregătim pentru El și oferim ceva, renunțăm până atunci la

ceva și prin acest act, așa cum am văzut descoperit în Vechiul Testament, noi ne arătăm recunoștința și prețuirea.

Daniel, ați văzut, nu a mâncat carne, vin și pâine. A renunțat la ceva alimente, nu că de acele alimente avea nevoie Dumnezeu, ci de ceea ce Daniel proorocul a făcut prin această renunțare la acele mâncăruri. Și atunci haideți toți să postim mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru tot ceea ce am primit toți până acum. Pentru ceea ce suntem fiecare în parte. Pentru tot ce avem. Haideți să postim toți cerându-I Lui Dumnezeu - cei mici - creștere ușoară, - tinerii - ajutor la școală și să primească ajutor de la Dumnezeu un viitor mai frumos, pentru o familie frumoasă, pentru o slujbă pe care să o aibă, ca să își câștige pâinea și existența, haideți să postim toți recunoscând că totul în viața noastră e de la Dumnezeu, iar cei care nu pot să postească: bolnavi, bătrâni, sunt mulți care nu pot să postească, dar nu înseamnă că ei nu postesc - dar aceia mai mult trebuie să se gândească la postul sufletesc cu noi toți.

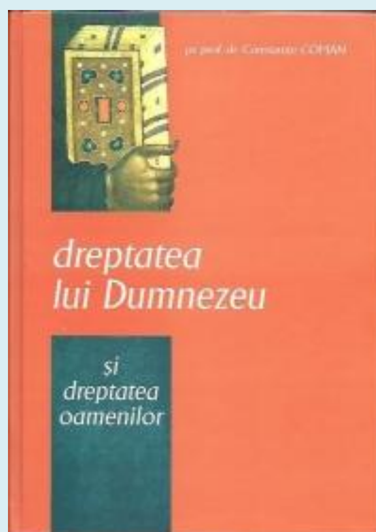
Și atunci să postim cu ochii să nu mai vedem chiar toate în jurul nostru, să postim cu ochii de a nu mai citi ceea ce nu trebuie să citim, de a nu mai sta în fața ochilor cu imagini necurate, urâte, să postim cu buzele, să oprim înjurăturile, să oprim cuvintele de ocară, să oprim calomniile, să oprim nedreptățile, să oprim mărturiile mincinoase, să oprim vorbirea de rău, asta toți putem, acesta este postul buzelor, să postim cu urechile, să nu mai auzim tot - și câte nu trebuiesc auzite astăzi - din tot ce ne înconjoară, să postim de vicii și de plăceri.

În acest post mulți pot să spună: nu mai beau, în acest post nu mai fumez, în acest post nu mai fac păcatele mari, mă abțin total de la ele, e o înfrânare, e o jertfă. Nu este exclus, ba poate probabil, ca la sfârșitul acestei jertfe chiar să te scapi de aceste vicii și păcate, așa după cum avem toți experiența că în ziua de Paști, după un post pe care l-am dus ca jertfă, și nu este ușor, aproape că nu ne mai trebuie să mâncăm carne; nici nu putem, pentru că organismul a ieșit de sub influența aceasta, așa va ieși și de sub influența alcoolului, a tutunului și a tuturor patimilor și păcatelor. Iată beneficiile postului.

Să nu ne întrebăm prin post ce vom mânca mâine, ci ceea ce vom deveni mâine!

Sursa: http://www.produsemanastiresti.ro

Părintele Coman despre sensul şi riscurile postului şi iertării: "Să investim în Dumnezeu!"

R. Rădulescu: ***Iertarea şi postul sunt două gesturi ale omului prin care, după cum ne spune Evanghelia, el poate intra intr-o relaţie cu Dumnezeu. Iertarea şi postul sunt gesturi pe orizontală ale vieţii noastre, dar aceste gesturi îl pot ridica pe om şi pe verticală.*** Părinte profesor Constantin Coman, Mântuitorul Hristos vorbeşte despre iertarea pe care noi oamenii ne-o acordăm unii altora, ca fiind o condiţie pentru iertarea pe care noi o primim de la Dumnezeu. ***De ce această legătură între iertarea dintre oameni şi iertarea lui Dumnezeu?***

Pr. Coman: La o primă abordare cred că este vorba despre o pedagogie dumnezeiască, care are în vedere stimularea oamenilor spre un gest esenţial, vital pentru existenţa lor. ***Omul care este într-o relaţie cu Dumnezeu, care se gândeşte la Dumnezeu, care aspiră, care aşteaptă ceva de la Dumnezeu, când află că Dumnezeu îi condiţionează iertarea păcatelor sale de iertarea pe care el însuşi o acordă semenului său, va prinde curaj, va insista şi va investi mai multă energie în a dobândi această iertare, străduindu-se să ierte el însuşi.***

In al doilea rând, însă, este foarte important de ştiut că exerciţiul relaţiei îl face omul mai întâi cu semenul său. ***Sfântul Ioan Evanghelistul spune că nu poate cineva să-L iubească pe Dumnezeu, dacă nu iubeşte pe semenul său.*** Prin urmare, cine nu are o relaţie cu semenii săi, nu poate spera la o relaţie cu Dumnezeu. Iar cine nu iartă pe semenul său, nici nu poate avea o relaţie cu acela, pentru că iertarea este singura cale de a menţine sau reface relaţia cu semenul. Nu există altă cale. Ne putem da seama uşor de acest lucru.

Neputinţele noastre generează permanent conflicte şi tensiuni între oameni, între prieteni, între soţi, între părinţi şi copii, între vecini, între colegi. Nu există altă cale de depăşire reală şi în fapt a conflictelor, a tensiunilor, a certurilor decât iertarea.

Iertarea este cea care elimină totul. Mai sunt acordurile bilaterale, mai sunt tratatele de pace, dar acelea nu sunt decât nişte convenţii, care proclamă împăcarea în exterior, dar nu o asigură şi la nivel interior, adică nu elimină atitudinea de război, ci elimină numai războiul. Vedem şi noi, chiar la nivelul relaţiilor noastre interumane, că nefiind eliminată atitudinea de război faţă de celălalt, orice pact este vulnerabil şi poate dispărea în orice clipă.

O să vă cer să-mi îngăduiţi să subliniez un lucru fundamental pentru înţelegerea importanţei deosebite a iertării pentru viaţa omului.

R. Rădulescu: Vă rog!

Pr. Coman: Nu poate fi înţeleasă însemnătatea vitală a iertării decât de aceia care au înţeles că cel mai important lucru pentru viaţa lor este relaţia cu cei din jur, şi, mai mult decât atât, calitatea acestei relaţii. ***Cel care iubeşte cu adevărat, cel căruia i se topeşte inima de dor după o persoană dragă, cel care trăieşte bucuria vederii prietenilor, acela va înţelege cât de necesară şi benefică este iertarea pentru recuperarea relaţiei, atunci când aceasta este afectată de slăbiciunile noastre sau de ispitele venite de la terţi sau de la vrăjmaşul.*** Altfel, discuţia despre iertare este neconvingătoare.

Trăim vremuri în care a scăzut mult calitatea relaţiei interumane şi s-a împuţinat până la dispariţie conţinutul acesteia. Mă tem că suntem martori sau spectatori, dacă nu chiar eroii principali sau figuranţi, ai unei lumi tot mai aneraste [lipsite de iubire, n.n.], tot mai incapabilă de iubire. Nu poate înţelege şi nu poate râvni iertarea de la Dumnezeu cineva care nu-L iubeşte pe Dumnezeu. Sigur, sunt vorbe mari!!!

Şi încă un lucru: Nu poate înţelege şi nici practica iertarea cel stăpânit de îndreptăţirea de sine. Acela va fi permanent blocat în argumentele care-i justifică atitudinea sa faţă de ceilalţi. Cine este obsedat de dreptate nu poate ierta, pentru că nici nu poate iubi. Acela percepe viaţa la schimb, mercantil: aşteaptă mereu să primească atât cât dă. ***Omul smerit, despre care am mai vorbit în dialogurile noastre, omul care-şi vede întâi de toate propriile neputinţe şi este preocupat să nu greşească semenilor acela va fi dispus să ierte la nesfârşit.***

R. Rădulescu: ***Aceasta înseamnă că eu trebuie să iert, chiar dacă nu mi se cere iertare?***

Pr. Coman: Ar fi bine să mi se ceară, nu pentru mine, ci pentru cel care mi-a greşit. A cere iertare este semnul recunoaşterii greşelii, al căinţei. Dar dacă am puterea şi tăria să iert fără să mi se ceară, este cu atât mai bine. Numai aşa mă împac eu, înlăuntrul meu, cu celălalt. Şi nu numai că mă împac înlăuntrul meu cu celălalt, eliminând tensiunea agonisită în sufletul meu, în mintea mea – poate îndreptăţit datorită abuzurilor sau greşelilor sau nedreptăţilor, pe care le-am primit din partea celorlalţi – dar calea mea este deschisă către celălalt, este curăţită de obstacole. Eu, cu sufletul meu şi cu mintea mea, merg lejer către celălalt, merg în întâmpinarea lui, ceea ce este foarte important. Atitudinea de iertare care vine unilateral îl determină, după mărturia Evangheliei Mântuitorului Hristos, şi pe celălalt să lepede armele războiului. ***Iertarea este cea mai eficientă cale de împăcare!*** Singura reală, insist! Cine nu crede, să o probeze!

R. Rădulescu: Tot în acest fragment evanghelic, Mântuitorul Hristos vorbeşte despre post. Oarecum fără legătură, trece brusc la problema postului. Dar aici abordează lucrurile altfel. Dacă iertarea pe orizontală are legătură cu cea pe verticală, postul trebuie să fie ascuns, ne spune Mântuitorul Hristos, nu trebuie să se vadă pe orizontală, trebuie să se vadă doar în sus, la Dumnezeu. ***Cum să înţelegem atitudinea aceasta faţă de post? Ce este, de fapt, postul în viaţa unui creştin, părinte profesor? Sunt multe posturi; postul este un eveniment constant, am putea spune, care revine foarte des în viaţa noastră. Cum să-l abordăm? Ce se întâmplă cu noi atunci când postim?***

Pr. Coman: Ar fi bine, poate, înainte de a răspunde la întrebarea dumneavoastră, să spun că acest fragment este din Predica de pe Munte a Mântuitorului, şi anume din discursul Mântuitorului despre cum trebuie motivate şi săvârşite faptele evlaviei sau ale credinţei noastre: milostenia, rugăciunea şi postul. Cuvântul despre iertare este prilejuit Mântuitorului de rostirea rugăciunii Tatăl nostru, care spre sfârşit, cum ştim, cuprinde şi cererea: ***„Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri!”*** Mântuitorul Hristos simte nevoia să reia şi să insiste asupra temei iertării. Este important de semnalat contextul în care sunt asociate iertarea şi postul.

Cât despre post, acesta este o atitudine de înfrânare. Ştim cu toţii ce înseamnă postul! Ne abţinem de la lucruri bune şi plăcute, ne abţinem făcând exerciţiul sacrificiului. Sacrificăm propria noastră plăcere, bucuria care vine din alimente, din evenimente plăcute. In perioada postului, cum este bine ştiut, ne abţinem şi de la

petreceri, de la întâlniri care ne oferă desfătări de orice fel. Prin urmare, postul este un exerciţiu de autocontrol, de aceea este foarte binevenit. Este un exerciţiu de verificare şi de întărire a puterii noastre de stăpânire asupra dorinţelor, a poftelor trupului, dintre care cea mai puternică este cea a pântecelui. ***Dacă-mi îngăduiţi comparaţia, uşor prozaică, postul este verificarea sistemului nostru de frânare şi întreţinerea lui. Un om care nu posteşte poate pierde complet capacitatea de a se autocontrola şi pierde stăpânirea de sine.*** Cât de important este ca omul să fie stăpân pe sine?! Păi, dacă nu stăpâneşte el pofta pântecelui, va fi el însuşi stăpânit de către aceasta şi din stăpân devine rob. ***Sfântul Antonie cel Mare spune: „Stăpâneşte-ţi limba şi pântecele şi te vei mântui!”.***

Postul, însă, suportă şi un risc, despre care se vorbeşte în Evanghelia de astăzi; acela al părerii de sine, al satisfacţiei că ai realizat o anumită performanţă postind, şi al dorinţei ca această performanţă să fie cunoscută de cei din jur, pentru un câştig de imagine. Riscul acesta este sporit şi cu ajutorul ispititorului, care, dacă nu reuşeşte într-o primă fază să oprească pe om de la a face ceva bun, încearcă, într-o a doua fază, să-i fure câştigul real, deturnându-l de la motivaţia şi finalitatea sănătoasă. Incearcă, adică, să zădărnicească efectul duhovnicesc al lucrului respectiv, ispitindu-l pe făptuitor cu motivaţii şi finalităţi, care transformă lucrul, în sine bun, în lucru păgubitor pentru cel care-l săvârşeşte.

In Evanghelia de astăzi, accentul se pune pe motivaţia care determină şi susţine gestul postului. De ce postim? Există riscul, pe care tocmai îl semnalam, de a posti pentru a fi văzuţi de oameni, pentru imagine. Să nu vi se pară lucru neînsemnat.

Intâi de toate, dacă era neînsemnat nu se oprea Mântuitorul asupra lui. In al doilea rând, nu cu mult efort, am putea, fiecare dintre noi, să constatăm că majoritatea faptelor noastre au în vedere imaginea noastră în ochii celorlalţi. Lucrul acesta a devenit un automatism. Să nu mai vorbim despre faptul că, imaginea, brand-ul, este un indicator valoric de mare preţ în civilizaţia actuală. Dacă postim să fim văzuţi de oameni, ne-am luat plata, spune Mântuitorul. Care plată? Păi, aceea de a fi văzuţi de oameni şi de a câştiga în imagine. Dar nu acesta este scopul şi rostul postului. Aceasta este o investiţie, aparent profitabilă, dar în fond foarte păguboasă.

Domnul Iisus ne spune, şi de data aceasta, să investim în Dumnezeu. Să postim, nu pentru a fi văzuţi de oameni, ci, în ascuns, pentru a fi văzuţi de Dumnezeu, Care vede în ascuns. Rostul postului este să ne perfectăm pe de o parte aparatul de autocontrol, iar, de cealaltă parte, să participăm printr-o atitudine de sobrietate sau printr-un sacrificiu de sine asumat la viaţa Bisericii, care actualizează ciclic evenimentele cruciale din viaţa Mântuitorului.

Iată, intrăm în Postul Paştelui. Acest post, Postul Mare, cum i se spune, a fost evident în legătură cu Răstignirea, Moartea şi învierea lui Hristos. Postim pentru că la sfârşitul acestei perioade este sărbătoarea învierii, iar înainte sunt Patimile Mântuitorului Hristos. ***Patimile lui Hristos înseamnă jertfă, înseamnă pătimire, înseamnă ofensă adusă dumnezeirii de către oameni. In această perspectivă, nu putem asocia bucuria, desfătarea, mâncarea bună şi petrecerea, comemorării Patimilor şi Morţii Mântuitorului Hristos***, aşa cum nu putem să ne distrăm în ziua de pomenire a morţii tatălui, a mamei, a soţului sau a soţiei. ***Zilele de post de miercuri şi de vineri sunt şi ele legate de evenimente triste din viaţa Mântuitorului Hristos. Miercurea postim pentru că a fost prins Hristos, iar vinerea pentru că a fost răstignit. Prin urmare, există o solidaritatea a noastră cu evenimentele şi cu persoana lui Hristos însuşi, dacă suntem intr-o relaţie cu Hristos.***

Un alt aspect al postului este acela că ne ajută să ne subţiem vederea duhovnicească sau înţelegerea lucrurilor. Să înţelegem că a exista nu înseamnă numai a ne hrăni organismul cu cele necesare vieţii biologice, ci existenţa poate fi dusă la un nivel mult mai ridicat, pe care noi îl numim spiritual sau duhovnicesc, care este domeniul relaţiilor dintre oameni, sau nivelul relaţiei noastre cu Dumnezeu. Nivelul duhovnicesc de existenţă este a exista nu la nivelul lucrurilor, ci la nivelul raţiunilor lucrurilor, adică în deplină conştiinţă a sensurilor ultime ale lucrurilor. Iar lucrurile au sens numai aşezate în spaţiul relaţiilor dintre oameni întreolaltă şi dintre oameni şi Dumnezeu.

Cine nu crede, să probeze! Cine mănâncă fără să ştie de ce mănâncă, trebuie să recunoaştem că trăieşte la un nivel anume. Cine se opreşte cu mintea numai la finalitatea imediată a mâncării, adică mănâncă pentru ca să trăiască, dar nu se întreabă şi de ce trăieşte, care este sensul existenţei lui, iarăşi se opreşte la un nivel intermediar. Este foarte important demersul postului, pentru ca omul să se subţieze la minte, la înţelegere şi, în mod special, la inimă, de îngroşare şi de lipsa de sensibilitate. In limbajul bisericesc, spunem despre cineva că s-a împietrit la inimă. ***Postul ajută să se înmoaie inima, să se despietrească inima.*** Mintea se îngreuiază de la buna petrecere, de la modul de viaţă egoist, al plăcerilor şi al bucuriilor pe care ni le aduce mâncarea, pe care ni le aduc evenimentele plăcute din viaţa noastră.

R. Rădulescu: Părinte profesor, închei cerându-vă un sfat practic. Vorbiţi despre discreţia postului. ***Când mă aflu într-un context aparte, o masă comună la care unii postesc, iar alţii nu postesc, ce atitudine să am eu, care sunt musafir la o***

masă cu bucate de dulce în Postul mare, care iată începe de mâine? Să primesc sau să spun că eu ţin post?

Pr. Coman: Evanghelia Mântuitorului Hristos nu spune să nu fii văzut de oameni că posteşti, ci spune clar să nu posteşti pentru a fi văzut de oameni! Deci să nu ai această motivaţie în mintea şi în inima ta când posteşti. Referitor la situaţiile concrete pe care dumneavoastră le invocaţi, eu aş da un sfat concret, aplicat la situaţia actuală din România, când postul este o realitate cunoscută de toată lumea. Eu îndemn pe fii mei duhovniceşti, pe cei care sunt în jurul meu şi pe studenţi să ţină cu rigoare postul, chiar şi atunci când sunt invitaţi la o masă festivă. Oricine cunoaşte perioadele postului şi ar trebui, discret, să-i respecte pe cei care postesc, aşa cum şi cei care postesc trebuie să-i respecte pe cei care nu postesc.

Mă impresionează cât de multă lume posteşte în România! Atunci, haideţi să cerem şi semenilor noştri care fac mese în această perioadă să fie mai atenţi cu noi şi să nu ne provoace, să le programeze în perioade când nu este post. Ii rugăm, nu le impunem. [...]"

(din: Pr. Constantin Coman, "Dreptatea lui Dumnezeu şi dreptatea oamenilor", Editura Bizantină, Bucureşti, 2010)

Duminica iertării, Duminica izgonirii lui Adam din Rai. De ce şi în ce fel ar trebui să ţinem Postul mare? Postul adevărat – Nu dieta, ci jertfă tainică în aşteptarea întâlnirii cu Mirele Hristos

Gândul/Duhul cu care trăim Postul mare - Predica părintelui Nichifor Horia la Duminica Iertării

(Mănăstirea Sfinţii Trei ierarhi, Iaşi, 17 martie 2013): De care post se tem demonii?

"Când sunt slab, atunci sunt tare" - Puterea lui Dumnezeu arătată în slăbiciunea şi în durerea inimii noastre

"Începând de luni, Biserica ne pune înainte Postul cel mare, post ce ne pregăteşte pentru slăvita Înviere a Domnului, pentru înţelegerea că învierea noastră este ultima pagină pe care o trăim pe acest pământ. Nu moartea, ci învierea întru Domnul. Şi toţi cei ce trăim în această credinţă trăim în nădejdea cuvintelor lui Hristos: Adevărat, adevărat spun vouă: Tot cel ce ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel Care M-a trimis pe Mine are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni şi s-a mutat din moarte la viaţă. Evanghelia de astăzi ne arată cu ce gând trebuie să trăim postul, cum trebuie să ne raportăm la post şi cât de important este gândul nostru în tot ceea ce facem.

Şi pe bună dreptate, căci fapta, de multe ori, poate fi aceeaşi, dar gândul cu care o facem dă sens şi valoare faptei respective. Pot să dau un ajutor sau să vorbesc cu cineva pentru că sunt văzut de alţii şi, probabil, să nu pară că sunt nepăsător faţă de durerea aceluia, să nu par nemilostiv, sau pot să vorbesc cu cel aflat într-o durere dintr-o adevărată durere a inimii, dintr-o adevărată compătimire a aceluia. Şi iată că şi într-un caz şi în altul fapta este aceeaşi: stau de vorbă cu el sau îl ajut cu un ban sau cu mai mult decât atât. Dar în primul caz o fac ca să fiu văzut de alţii, ca să atrag atenţia asupra mea, ca să nu par într-un alt fel; în celălalt caz, poate cu inimă de mamă, cu durere de mamă care îşi vede copilul într-o suferinţă sau într-o durere şi, chiar dacă va fi greşit copilul, în acea durere inima de mamă compătimeşte împreună cu el.

Domnul ne învaţă că este foarte important gândul cu care postim. Ne învaţă să nu le arătăm oamenilor nevoinţa noastră. În timpurile în care trăim pentru mulţi postul nu mai are valoarea pe acre o avea cândva. Bunăoară, chiar în ţara noastră în urmă cu 40 sau 60 de ani, când în fiecare comunitate, într-o comună mai mare sau într-un oraş, a posti era ceva firesc. Şi în acest firesc, probabil, vrând să-ţi arăţi nevoinţa mai mare, te arătai celuilalt cu nevoinţa ta cum că ai postit până joi sau vineri nemâncând nimic, dar Domnul ne învaţă să ne ascundem nevoinţa noastră ca pe o perlă, aşa cum, atunci când, ca bărbat, îţi aştepţi iubita cu o floare, nu te apuci să spui în jurul tău de unde ai luat floarea, cum ai făcut, ci este surpriza și legătura ta de taină între tine şi cea pe care o iubeşti și jertfeşti acel lucru şi acea aşteptare.

Postul, pentru Dumnezeu, este o legătură de dragoste și de nădejde. Aşa cum atunci când ne stă în faţă un eveniment important, un examen sau operaţia cuiva drag sau poate moartea cuiva drag nu ne mai vine să mâncăm, tot astfel postul de astăzi se face gândind la o aşteptare adevărată, la o aşteptare a Domnului nostru Iisus Hristos, la o aşteptare a Învierii Lui şi la o înţelegere că aceasta nu este o închipuire a minţii noastre, o alcătuire a subconştientului nostru, ci este legătura puternică cu Dumnezeu, Care Se descoperă celor ce nădăjduiesc în El şi celor ce cred în El din toată inima.

Postul marchează această aşteptare, este jertfa noastră de emoţie, de dragoste, pe care o facem pentru Hristos. Nu este o dietă pe care Biserica ne-o pune înainte înţelept pentru c-ar fi bine primăvara să mai slăbim sau să mâncăm mai natural sau să mâncăm vegetal pentru că face bine la trup. Face bine la trup şi poate este necesar, dar nu ăsta e sensul adevărat, nu în sensul acesta postim. Ci postul adevărat este în această aşteptare a întâlnirii cu Domnul, care culminează, pentru cei ce au aşteptat cu înţelegere şi pregătire aceasta, cu un mare har, cu o mare

bucurie şi mângâiere de la Domnul. Dar şi până la Slăvitele Paşti Domnul Se apropie de cei ce se pregătesc pentru întâlnirea cu El.

În preajma unui îndrăcit, Domnul vesteşte ucenicilor Lui că acest neam de demoni nu iese decât cu rugăciune şi cu post. Și ne întrebăm de ce să se teamă demonii de post. Ce putere are omul postind asupra duhurilor necurate? Căci nici demonii nu mănâncă nimic, duhurile nu mănâncă nimic și nu sunt trupeşti. Postul drept înţeles este dus până la o îndurerare a trupului. Nu înseamnă doar o înlocuire a mâncărurilor de frupt cu unele vegetale, nu înseamnă a mânca de acum soia şi cartofi pe săturate şi de a fi la fel de sătui ca în zilele de frupt. Ci înseamnă a ne abţine dureros, a prelungi această tensiune pe care o dorim în aşteptarea Domnului în inima noastră. Şi atunci ne cunoaştem slăbiciunea trupului, slăbiciunea noastră. Şi inima noastră împărtăşeşte o durere. Vedem pe cineva care este îndurerat, fie în boală, fie în suferinţă, nu glumeşte uşor, nu râde uşor, nu se uită la ştiri, nu se duce la distracţii, nu se duce la discotecă pentru că împărtăşeşte în această durere o înţelegere a realităţii lumii în care trăim, a stricăciunii și bolii care pecetluieşte lumea aceasta. Din stricăciune şi boală evadăm adeseori în distracţii, în plăceri amăgitoare. Cel ce este în această criză, în momentul în care cineva drag suferă sau însuşi este într-o boală, înţelege deşertăciunea acestor amăgiri şi că singura putere de a ieşi din stricăciune şi boală este a te întâlni cu cel nestricăcios, cu Domnul Hristos, şi a nădăjdui în aceasta.

Aşadar, în post ne cunoaştem suferinţa şi stricăciunea şi se plineşte cuvântul Sfântului Apostol Pavel: Când sunt slab, atunci sunt tare, pentru că în slăbiciunea mea Domnul Se apropie de mine aşa cum o mamă, când copilul ei este bolnav, când copilul ei este în suferinţă sau în durere, se apropie de el mai mult decât atunci când copilul se joacă sănătos afară sau îşi vede de treburile lui sau de multe ori nu ascultă sau face pozne. Tot astfel, Domnul Se apropie de cel ce suferă, cu atât mai mult cu cât această suferinţă este din aşteptare pentru El, din dragoste pentru El. Şi atunci demonii se tem de post şi de rugăciune pentru că prin post şi rugăciune omul se uneşte cu Dumnezeu. Nu se teme diavolul de omul cel păcătos care sunt eu, ci de faptul că, în ciuda păcatului meu, în ciuda slăbiciunii mele, Dumnezeu îşi arată dragostea Sa şi Se uneşte cu mine atunci când eu vreau să mă unesc cu El şi postul meu şi rugăciunea mea exprimă această dorinţă, această întâmpinare a Domnului de a mă uni cu El. Şi de omul unit cu Dumnezeu se teme diavolul. Şi fuge. Fuge de lângă acela şi de cei ce sunt în proximitatea acestuia, în apropierea lui.

Iată dar cât de importante sunt postul şi rugăciunea, căci nu doar pe noi înşine, ci şi pe cei din jurul nostru îi ajută să iasă din influenţa demonilor. Să spunem în limbaj

modern, a energiilor negative, energii care sunt putere diavolească şi lucrează în lume prin amăgire și prin plăceri. Aşadar, postul este pârghia prin care omul biruieşte aceste amăgiri. De aceea Biserica ne arată nu doar că trebuie să postim, nu să postim în sensul de a schimba unele mâncăruri cu altele, ci şi cum să ne trăim acest post, cu atenție şi cu o tensiune lăuntrică adevărată şi cu ce gând să ni-l trăim, cumva ascunzându-l; e legătura noastră de taină, e legătura noastră de dragoste cu Dumnezeu, pe care în chip de mare gingăşie şi de mare taină doar Dumnezeu trebuie să o ştie.

Fiecare dintre noi trăim această taină a unirii cu Dumnezeu şi Dumnezeu bate la inima noastră în fiecare zi. Și postind şi înţelegând că Dumnezeu mă cercetează, poate în ciuda slăbiciunilor noastre, în ciuda unor plăceri sau amăgiri sau alegeri greşite, care m-au biruit mai demult, Dumnezeu Se apropie de mine şi mă schimbă şi mă înnoieşte. Şi văzând şi înţelegând aceasta încep să privesc altfel pe aproapele meu, înţelegând că Dumnezeu şi cu el are un plan, precum pe mine și pe el vrea să-l schimbe, şi pe el îl iubeşte, şi pe el îl cheamă la apropiere şi la înviere. Şi atunci când înţeleg că urâciunea noastră sau stricăciunea noastră nu e cea care ne defineşte în chip absolut, ci un accident pe care oamenii îl fac, neînţelegând şi amăgindu-se, atunci au puterea altfel să ierte, altfel îl vezi pe cel de lângă tine. De aceea Evanghelia de astăzi începe cu imperativul iertării, de a ierta aproapelui nostru. Dar nu automat, iertarea nu înseamnă că am uitat o supărare a cuiva, ci că acea supărare nu mai este lucrătoare în inima mea. Tot ceea ce am făcut eu ca eveniment istoric nu se poate şterge, dar pentru veşnicie poate fi nelucrătoare; ura mea poate să nu mai fie lucrătoare, dorința de răzbunare, resentimentul… Se poate asta pentru că înţeleg că bădărănia pe care mi-a arătat-o cineva sau trădarea sau poate minciuna este şi pentru el un accident.

Sigur, ne este greu când lucrurile acestea sunt statornice, când din partea aproapelui vedem viclenie sau îndârjire în rău şi în acestea trebuie să cerem ajutorul lui Dumnezeu în rugăciune şi înţelepciune cum să trăim în timpul concret în care suntem, în locul concret în care trăim, poate într-un bloc cu un vecin care, în timpul postului, ascultă manele și prăjeşte friptură, poate într-un oraş în care suntem atât de bombardaţi de ştiri care mai de care mai de panică, de tot felul de crize ale noastre şi ale celorlalţi, cum să trăim astfel încât să nu fim biruiţi de deznădejdea lumii şi să nu adăugăm noi înşine acestei deznădejdi a lumii propria deznădejde şi propria necredință.

Postul şi rugăciunea înseamnă încredinţarea că încă de aici, de pe pământ, Dumnezeu Se poate uni cu noi, poate împăciui inimile noastre şi mintea noastră și cu această nădejde să ne apropiem de postul ce ne stă înainte. Fiecare, în relaţia cu

duhovnicul, serviciul care vă este înainte, sănătatea pe care o aveţi, încercaţi să experimentaţi şi anul acesta, cu atenţie şi cu tensiune, postul cel trupesc, dar şi postul cel duhovnicesc prin iertarea celor cu care sunteţi în vrajbă prin rugăciunea cu credinţă şi cu dragoste, prin biruinţa deznădejdii care bate la inimile noastre. Evanghelia de astăzi ne cheamă să înţelegem că postul înseamnă unire cu Dumnezeu, aşadar să ne pregătim pentru această întâlnire pe care, în chip sărbătoresc, o avem la Paştele ce ne stă înainte, sărbătorind Învierea Domnului, şi în chip duhovnicesc în fiecare zi când trăim cu această credinţă: Aştept învierea morţilor și viaţa veacului ce va să vie. Amin.

Postul ca aşteptare a Mirelui, a Mântuitorului sufletului nostru, înseamnă înviere din plăcerile morţii acestei vieţi, înseamnă înviere din toate şabloanele vieţii noastre rutinate, înseamnă întâlnire cu Hristos. Să dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a învrednicit în această zi şi să ne pregătim cu adevărat pentru pregătirea cu El. Amin. Dumnezeu să ne ajute”.

Pr. Gheorghe Holbea: Cunoaşterea duhovnicească se dă pe măsura pocăinţei. Şi o “traversare” duhovnicească aplicată la viaţa noastră a Canonului celui mare al Sfântului Andrei Criteanul

Fragmente transcrise:

” (…) Postul este acest mijloc, alături de rugăciune, prin care noi descoperim câtă putere a lăsat Dumnezeu în fiinţa fiecăruia dintre noi, prin care descoperim că răul dinlăuntrul nostru, patimile, şi toate păcatele pe care noi le săvârşim, toate acestea nu sunt o fatalitate, dacă vom pătrunde dincolo de “acoperişul” acesta sau de “cenuşa” aceasta, pe care răul a aruncat-o asupra luminii lăuntrice din noi. Vom descoperi că răul nu are putere atunci când Dumnezeu este cu noi şi când avem această conştiinţă a lui Dumnezeu care lucrează împreună cu noi. Deci, cum spune Mântuitorul Iisus Hristos - cea mai mare descoperire - zice: “Iată, stau la uşă şi bat. De va auzi cineva şi-Mi va deschide, voi intra la el şi voi cina împreună cu el, şi el împreună cu Mine”.

Aşadar ne cheamă Mântuitorul Iisus Hristos să ne întoarcem în starea de răi, în starea din care am fost izgoniţi, nu prin voia lui Dumnezeu, care ne-a chemat din iubire la viaţă, ci prin voia noastră liberă. Ne cheamă Dumnezeu să ne lepădăm mai întâi de mândrie, de a crede că suntem dumnezeii propriei noastre vieţi, de a uita - cumplită uitare - că Dumnezeu este Cel care ne-a chemat la viaţă, şi ne-a dăruit viaţa ca dar; de a înţelege că ni se cuvine această viaţă, nu prin voinţa părinţilor noştri, nu prin voinţa noastră, ci prin darul şi harul lui Dumnezeu, şi mai ales prin iubirea lui Dumnezeu care stă la temelia oricărei vieţi care se naşte.

Ne cheamă, de asemenea, Biserica, în această perioadă a Postului prin Părinţii Bisericii, să ne reîntoarcem spre noi înşine, şi - aşa cum ni se arătă în toate apoftegmele părinţilor pustiei, şi în toate cugetările părinţilor filocalici - de la cunoaşterea de sine ajunge omul la adevărata cunoaştere, a tot ce există, cuprinzându-se, şi realităţile duhovniceşti cele mai tainice şi cele mai înalte. Şi, această întoarcere spre sine este Pocăinţă, care, spune Sfântul Simeon Noul Teolog, este “uşa care scoate din întuneric şi duce la lumină”, că “rodul şi fapta pocăinţei sunt cele care alungă neştiinţa”, care aduc cunoştinţă. Mai întâi cunoştinţă despre Dumnezeu, şi despre cele ale noastre.

Apoi despre cele mai presus de noi, şi despre tainele cele dumnezeieşti, cele nevăzute şi cele necunoscute celor care n-au făcut pocăinţă. Cele dumnezeieşti ce se descoperă numai celor care au făcut pocăinţă fierbinte, şi s-au curăţit printr-o pocăinţă sinceră, şi atât pe cât este măsura pocăinţei şi curăţirii lor. Şi acestora li se arată adâncurile Duhului, dar pentru toţi ceilalţi ele sunt necunoscute şi ascunse.

Aşadar, calea postului este o cale uşoară, dacă vom avea conştiinţa că o petrecem cu Dumnezeu. Şi uneori ne urăm unii altora: “Post uşor”. “Post uşor” – poate să fie post uşor, dar, cred eu că, cel mai bine este să ne urăm: “Post binecuvântat de Dumnezeu”, pentru că în momentul în care este binecuvântat de Dumnezeu,

primim această conştiinţă că Dumnezeu lucrează împreună cu noi. Şi postul poate să fie într-adevăr uşor, dacă noi avem permanent conştiinţă pentru că aceasta este mare descoperire, că în momentul în care ne smerim prin post şi prin rugăciune, atunci Dumnezeu lucrează împreună cu noi, şi atunci Dumnezeu ne îmbrăţişează ca în parabola Fiului risipitor.

Aşadar ne cheamă Dumnezeu, ne cheamă Mântuitorul Iisus Hristos, şi Biserica prin Sfinţii săi Părinţi, ne cheamă la această bucurie a postului, adică la vieţuirea împreună cu Dumnezeu în viaţa aceasta, ne cheamă la descoperirea vieţii nu numai ca supravieţuire biologică, cu care noi suntem obsedaţi. Diavolul cu uneltele lui încearcă să ne obsedeze că piere fiinţa noastră biologică, iar perioada postului ne arată că nu este vorba numai de o supravieţuire biologică, nu este vorba numai despre a ne feri de boala aceasta, de ameliorarea unei sănătăţi, ci este vorba de mult mai mult, şi anume, de cunoaşterea tainei vieţii celei veşnice dinlăuntrul nostru. (…)”.

***

” (…) Fiecare cuvânt pe care îl rostim să devină pentru noi prilej de înălţare, de apropiere de Dumnezeu. Şi ne dăm seama că este foarte greu, pentru că mintea noastră este împrăştiată, pentru că nu avem starea de rugăciune, şi că mintea noastră, neavând starea de rugăciune, este atât de mobilă, să spunem aşa, este chiar foarte mobilă, încât, în aceeaşi clipă este împărţită în nu ştiu câte direcţii, şi este împărţită între atâtea gânduri şi între atâtea griji, încât departe de noi este pacea şi liniştea pe care ar trebui să o avem atunci când rostim asemenea cuvinte sfinte - fie că este vorba de cuvintele Sfintei Scripturi, aşa cum avem în Pavecerniţă; fie că sunt cuvintele Sfinţilor Părinţi, cum de asemenea avem în rugăciunile din Pavecerniţă ale Sfinţilor Părinţi; fie că sunt cuvintele acestea ale Sfântului Andrei Criteanul, pe care le rostim în Canonul cel mare. De ce? Pentru că fie suntem atenţi la ceilalţi, fie că luăm seama mai mult la ceilalţi decât luăm seama la noi înşine. Toate aceste cuvinte uneori, trec pe lângă noi fără să le putem converti în eveniment de viaţă.

Acest Canon al Sfântului Andrei Criteanul, pe care îl evocăm de fiecare dată, şi oricât ne-am referi la viaţa lui, dacă ne ajută Dumnezeu să o înţelegem, o viaţă care, iată, se găseşte reflectată în Scriptura Vechiului Testament şi a Noului Testament, o viaţă care, prin acest imn, canon, arată că omul duhovnicesc reuşeşte să facă din cuvintele Scripturii viaţa sa lăuntrică, realitatea sa lăuntrică, realitatea dumnezeiască. Este că în Apocalipsă atunci când aghiografului sau prorocului i se dă să mănânce acea carte, sau mai precis acel cuvânt al lui Dumnezeu care mai

întâi este amar, dar după acea devine dulce, şi devine pentru el foc ce încălzeşte şi lumină care luminează înlăuntrul omului.

(…)

Ce este canonul Sfântului Andrei Criteanul - care are legătură cu viaţa Sfântului Andrei Criteanul? Pentru unii dintre cei care au stat şi analizat viaţă şi opera Sfântului Andrei Criteanul, acest canon este ca un fel de cântec de lebădă. Adică, autorul sub povara anilor, şi conştient de iminenţa sfârşitului său, îşi priveşte trecutul, cum obişnuim mulţi dintre noi, şi mai ales la bătrâneţe sau nu numai la bătrâneţe, chiar şi atunci când “suntem puşi cu ochii pe jarul morţii noastre” - cum spunea un părinte. Deci autorul îşi priveşte trecutul şi, pământean fiind, se îngrozeşte de acest trecut, aşa cum spunem noi într-una dintre cântări: “la mulţimea faptelor mele celor rele, cugetând eu ticălosul…”.

Şi atunci, aşa cum vedem din acest canon, îl năpădeşte plânsul şi, din adâncul inimii însângerate de durere, izbucneşte acest cântec de lebădă, care este Canonul Sfântului Andrei Criteanul, şi pe care noi îl rostim în Săptămâna [întâia din Post], şi îl mai rostim după aceea integral (…) în săptămâna a cincea.

Moartea şi judecata care îl aşteaptă de cealaltă parte a vieţii sale îl somează într-un fel să-şi întoarcă pentru încă o clipă privirile spre trecut, pentru a-şi examina şi mai atent nevrednicia sa. Şi în această nelinişte, agonie a sufletului său, el deschide Sfânta Scriptură şi se cufundă în lectura ei, începe să citească Scriptura. Având această stare de pocăinţă, care este un dar a lui Dumnezeu, el nu se poate regăsi decât în cei vinovaţi din Sfânta Scriptură. Nu se poate asemăna fără numai păcatelor acuzate pentru urâciunea lor.

Se regăseşte în neascultarea lui Adam, se regăseşte în uciderea lui Cain - şi se regăseşte în uciderea lui Cain, nu pentru că ucisese asemenea lui Cain, dar pentru că, aşa cum unii dintre noi, poate, împătimiţi şi egoişti fiind, ucidem în fiecare clipă chipul celuilalt în sufletul nostru, nu numai prin ură, răutate, dar şi prin indiferenţă şi prin dispreţ.

Se regăseşte de asemenea în urâciunea Sodomei, şi în acelaşi timp se regăseşte neînţelept, asemenea contemporanilor lui Noe, aşa cum am văzut în cântări, care îl vedeau pe Noe făcând corabie şi râdeau de el şi chiar îl batjocoreau. Aşa cum, mulţi dintre noi vedem că până la urmă corabia vieţii noastre trebuie să ajungă la un liman şi limanul acesta este trecerea din viaţa de aici la viaţa de dincolo şi suntem neînţelepţi şi râdem şi, mai mult, devenim chiar ignoranţi, şi cum spune

Sfânta Scriptură, nebuni. De ce? Pentru că vedem, spune Sfântul Ioan Scărarul, şi alţi Părinţi Filocalici, că există o linişte şi o pace pe care o dobândim de la Duhul Sfânt prin multă nevoinţă şi prin smerenie - deci, această pace şi linişte nu o dobândim fără smerenie şi fără pocăinţă. Dar, există şi o linişte pe care diavolul viclean ne-o "dăruieşte". Este acea linişte pe care o dobândeşte, să zicem, bogatul din Evanghelie, celui căruia i-a rodit ţarina: "Suflete, ai multe bunătăţi strânse pentru mulţi ani, mănâncă, bea, veseleşte-te", această linişte, pe care majoritatea dintre noi o căutăm. Cei care au mai multă putere o caută, cum am spune în popor, "cu vârf şi indesat", vor să se culcuşească veşnic în vremelnicie şi caută, şi înşeală, şi mint, şi cu cât au putere mai multă cu atâta mint mai mult, şi vor să se înveşnicească [aici], şi vor şi să-şi asigure şi neamul, dacă se poate toţi descendenţii - de la fii, nepoţi, şi strănepoţi - să fie asiguraţi vremelnic. Este o linişte a unora, care cred că având, şi mai ales înşelaţi fiind de puterea efemeră, ajung la mândrie, este o linişte a mândriei, o linişte a slavei deşarte, care cuprinde pe unii şi care cred: "gata sunt asigurat, şi sunt sigur de mâine, am toată puterea, sunt asigurat veşnic". Deci neînţelepciune.

De asemenea, Sfântul Andrei Criteanul, şi trimite bineînţeles la fiecare dintre noi, se regăseşte în nemulţumirea evreilor, care… "…căldărilor cu carne ai râvnit suflete, precum evreii". Adică evreii au fost eliberaţi din robia egipteană, şi au fost purtaţi timp de 40 de ani în pustie, şi au crezut că alegerea lor este un prilej de mândrie. Mai mult, au crezut că alegerea lor de către Dumnezeu este un privilegiu: "noi suntem privilegiaţi", or Dumnezeu ne-a arătat şi ne arată fiecăruia dintre noi: alegerea noastră de către Dumnezeu nu este un privilegiu, ci este o chemare pe care ne-o asumăm în mod conştient şi liber, şi nu suntem absolviţi de această nevoinţă a noastră. Şi evreii, vedem că în pustie, ce au păţit? Râvneau "căldărilor cu carne" din Egipt.

"Mai bine era în ţara Egiptului, eram robi, dar ne înfruptam cu carne". Căldările cu carne din ţara Egiptului i-au obsedat - şi dovada că n-au înţeles. I-a hrănit Dumnezeu cu mana în pustie, dar mana a fost pentru ei, din păcate, insuficientă. De ce? Pentru că duhul lor nu era pregătit să primească aceasta mana dumnezeiască. Şi, aşa cum ne arată Scriptura Vechiului Testament, toţi cei care au ieşit din ţara Egiptului, au murit în pustie; toţi, inclusiv Moise de pe muntele Nebo [pe care îl], vedem că a privit ţara Canaanului de departe. Şi închinarea lor este întotdeauna o închinare la idoli, deci, la un moment dat ei au uitat că Dumnezeu i-a scos din ţara Egiptului ca să ajungă în ţara Canaanului. Şi atunci când Moise a primit Decalogul, Tablele Legii pe muntele Sinai, ce au făcut? Au făcut viţelul de aur, şi au uitat de fapt pentru ce se aflau ei în pustie, aşa cum şi noi facem viţelul de aur, şi ne închinăm viţelului de aur, şi suntem obsedaţi de viţelul de aur, care

este banul. Şi uităm de fapt că viaţa aceasta este asemenea vieţii evreilor, trecerii prin pustie spre ţara Cananului, că suntem călători, că suntem pelerini. Şi suntem obsedaţi şi vedem că tulburarea noastră este asemenea evreilor, care fac din viţelul de aur un dumnezeu. Şi se ştie ce pedeapsă a poruncit Dumnezeu celor care s-au închinat viţelului de aur.

Sfântul Andrei Criteanul citind Scriptura se identifică la un moment dat cu păcatele desfrânatei. Şi iată că, aşa cum aceasta din urmă a reuşit în cele din urmă să-şi spele vinovăţia cu lacrimile ei, tot astfel lacrimile plăsmuiesc şi în inima muribundului nostru, cum se recunoaşte de altfel şi Sfântul Andrei Criteanul, o umbră de speranţă, care capătă expresie prin pocăinţă, prin această zdrobire a inimii şi încredinţare în voia şi mila lui Dumnezeu.

Canonul poartă numele de "cel mare" nu numai pentru această importantă duhovnicească pe care o are, dar şi pentru mărimea sa. Şi în acest Canon vedem că tema aceasta, care pune în faţa fiecăruia dintre noi - pentru că Sfântul Andrei Criteanul ne cheamă pe fiecare dintre noi să ne punem în faţa conştiinţei noastre, să ne analizăm, şi să reuşim, să vedem cât întuneric şi câtă împietrire este în sufletul nostru – este [în] Canonul Sfântului Andrei Criteanul, această trezire a conştiinţei pe drumul pocăinţei şi al mântuirii; şi tema condacului care se citeşte după cântarea a şasea: "Suflete al meu, suflete al meu, scoală, pentru ce dormi, sfârşitul se apropie şi te vei tulbura".

Deci, pocăinţa este o constantă a Canonului Sfântului Andrei Criteanul, dar această pocăinţă vedem că se asociază în Canon cu întreg cosmosul, pentru că această pocăinţă a noastră capătă dimensiuni cosmice. De ce? Pentru că se ştie: păcatul lui Adam a însemnat şi cădere a firii. Se ştie că păcatele noastre, ale fiilor lui Adam, după trup, adică fiii păcatului, atrag toate dezechilibrele din lumea înconjurătoare, din cosmos, din natură.

Dar trebuie să mergem mai departe, şi vedem că lăcomia, cinismul, răutatea, indiferenţa ce au făcut din munţii noştri, din pădurile noastre? Dacă mergeţi la Mănăstirile din Moldova, veţi vedea munţi întregi care au fost pur şi simplu batjocoriţi, adică au fost defrişaţi până la ultimul brăduleţ. Şi nu numai în Moldova. Eu am văzut, spre exemplu în Moldova, dar am văzut şi imagini cu alţi munţi pe care, chiar dacă cineva i-ar vedea din elicopter, oricum îi va vedea golaşi. Un dezechilibru generat de lăcomie, de lipsă de omenie şi de bun simţ, şi de respect pentru spaţiul în care trăim. Iată, aşadar, ca şi pământul suferă din pricina păcatului nostru. De aceea vedem, în Canonul Sfântului Andrei Criteanul [că] se spune la un moment dat: "Ia aminte cerule şi voi grăi, pământule, primeşte în

urechi glasul celui ce se pocăieşte lui Dumnezeu”. Drama consumată în sufletului chinuit de păcat, iată, capătă şi o dimensiune cosmică.

Stadiile de pocăinţă pe care le prezintă Canonul Sfântului Andrei Criteanul sunt acestea: mai întâi sufletul începe să simtă nimicnicia stării provocată de cădere ca pe o povară pe care nu o mai poate suferi.

Stăteam de vorbă şi cu copiii mei şi cu tineri, şi am întrebat dacă ar putea să suporte o veşnicie viaţa aceasta în condiţiile acestea. Şi invariabil mi-au spus că nu. Oricât am fi noi de optimişti, n-am putea să suportăm o veşnicie această viaţă vremelnică în condiţiile în care suntem noi. De aceea vedeţi, şi Părinţii Bisericii şi Sfânta Scriptură ne arată că moartea până la urmă, în prima ei etapă este, pe lângă trecere, şi o formă de eliberare de această vremelnicie, care, devin din ce în ce mai apăsătoare. Deci sufletul începe să simtă nimicnicia unei stări păcătoase, şi o simte ca o povară de nesuferit. Viaţa aceasta nu o putem suporta ca o veşnicie.

A doua etapă: iubirea dumnezeiască prin glasul propriei conştiinţei cheamă sufletul abia trezit din păcat să se ridice şi să depăşească această stare.

A treia etapă: sufletul conştientizează primejdia în care s-a lăsat târât de păcat.

A patra: procesul propriu zis al pocăinţei.

Şi a cincea: încununarea luptei celei bune cu darurile, bunătăţile şi milostivirea nemărginită a lui Dumnezeu.

În Canonul Sfântului Andrei Criteanul, ce este minunat, vă spuneam de această înfăşurare a Sfintei Scripturi înlăuntrul nostru. Adică, prin harul lui Dumnezeu - iată Sfântul Andrei Criteanul este un exemplu - Sfânta Scriptură devine o realitate lăuntrică, şi este un lucru minunat. În această realitate a Sfintei Scripturi sufletul găseşte modele de cuviincioasă recunoştinţă faţă de Dumnezeu. Şi sunt amintite jertfa lui Abel, strămutarea lui Avraam, jertfa lui Isaac, misiunea lui Moise, jertfa lui Aaron, evlavia Anei şi a lui Samuel, sunt amintite exemple de fapte de vitejie săvârşite din porunca ori cu binecuvântarea lui Dumnezeu. Şi avem aici Iosua Navi, Manoe, Samson, Efati, Ghedeon, ale proorocilor precum Daniil, ale celor trei tineri din Babilon. Exemple de suferinţă în Patimi, care anticipează suferinţa Mântuitorului Iisus Hristos, cum este suferinţa lui Iosif în Egipt, care este condamnat pe nedrept, şi suferinţa lui Iov. Exemple de dragoste, de ospitalitate, exemple de pocăinţă, precum este pocăinţă lui David - şi noi rostim de mai multe ori Psalmul 50. Dar, sunt şi exemple negative cu care ne identificăm în patima

noastră: nescultarea şi călcarea legii lui Dumnezeu de către Adam şi Eva, Cain, locuitorii cetăţilor Sodoma şi Gomora, Izabela, Mânase, şi aşa mai departe.

Aşadar, iată această minune de gând a Sfântului Andrei Criteanul, care se concretizează într-un imn. Şi starea cea mai aproape de Dumnezeu este, fără îndoială, starea de rugăciune, starea de doxologie, starea în care cuvântul nu mai închide cugetul, ci cuvântul deschide cugetul spre contemplaţia dumnezeiască şi viaţa noastră devine bucurie, devine mirare, după ce a trecut prin durerea aceasta a pocăinţei, şi după ce a conştientizat, străpungându-se de lacrimile pocăinţei - că aşa nu se mai poate, că trebuie să se schimbe ceva - de aceea şi metanoia, pocăinţa, este numită înnoirea minţii.

Iată, iubiţi credincioşi, ce minunat este că avem această bucurie de a ne ruga împreună şi, ce minunat este că îl avem contemporan pe Sfântul Andrei Criteanul. De ce? Pentru că rostind Canonul de Pocăinţă al Sfântului Andrei Criteanul suntem împreună cu el în pocăinţă, şi chiar îl invocăm, pentru că la Canonul Sfântului Andrei Criteanul, Biserica a adăugat: “Sfinte al lui Dumnezeu Andrei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi”.

Aceasta, aşadar, să fie bucuria noastă, şi mai ales în Postul acesta, pentru că vedem că dincolo de tristeţea aceasta care ne cuprinde din cauza păcatului, din cauza patimilor, avem şi această bucurie că, în sfârşit, mintea noastră se mai opreşte din alergarea ei bezmetică, şi se opreşte nu pentru a se linişti în mândrie, cum se liniştesc unii care cred că au atins apogeul puterii, ci se linişteşte în smerenie şi în pocăinţă.

De aceea să rugăm pe Sfântul Andrei să mijlocească spunând: “Sfinte al lui Dumnezeu Andrei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi”. Amin.

Predici de întărire a credinţei în vremea isteriei coronavirusului: "Vă rog să nu vă lăsaţi intimidaţi! Şi, mai ales, să nu vă lăsaţi îndepărtaţi de Sfintele taine din pricina provocărilor evidente pe care unii şi alţii le aruncă! Să fim cu dreaptă socotinţă şi să nu ne lăsăm manipulaţi."

(Izgonirea lui Adam din Rai, de Gabriela Mihăiţă David)

1.03.2020

Predica părintelui Tudor Ciocan la Sfântul Maslu, joi, 27 februarie 2020 (Biserica Sfântul Ioan Rusul, Maternitatea Polizu, Bucureşti)

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Preacucernici părinţi, iubiţi fraţi creştini, vedem deasupra crucea de pe catapeteasmă, vedeţi că la baza ei este un craniu. Atunci când mergi la Ierusalim, mulţi dintre dvs probabil că aţi fost şi, de altfel, nădăjduim să ajungeţi fiecare, în Biserica Sfântului Mormânt se vede Golgota. Este acolo o prezenţă reală şi fizică; noi o înţelegem mai mult simbolic. E o prezenţă reală, pentru că a fost şi ştim din relatarea Evangheliei că a fost cutremur şi că s-au despicat pietrele.

Ce nu ştim din relatarea Evangheliei, ci din alte tradiţii, nici măcar n-aş spune Sfânta Tradiţie, dar este o tradiţie, cum că Noe, când a fost Potopul, cumva l-a dezgropat pe Adam, care era strămoşul lui, şi i-a luat trupul, apoi l-a îngropat, după ce s-a terminat Potopul, chiar în acea zonă a Golgotei.

Dumnezeu le potriveşte foarte bine. Ne uităm şi la orice se întâmplă în lumea asta şi evident că e un acord fin între diverse componente, chiar dacă noi suntem păcătoşi, chiar dacă, de multe ori, conjuncturile în care ne aflăm par că nu ne vorbesc despre Dumnezeu sau vor să ne facă să uităm că există Dumnezeu. Evident, chiar şi iluminist cum era Voltaire şi, practic, anticreştin, spunea că nu poate să conceapă un ceas fără ceasornicar.

Deci Dumnezeu le potriveşte şi, atunci, crucea lui Hristos a fost, de fapt, înfiptă exact deasupra mormântului lui Adam. De ce e aşa de important? Pentru că, prin Adam, păcatul a intrat în lume şi fiecare dintre noi suntem moştenitori ai firii lui Adam. Fiecare dintre noi suntem oameni şi avem această fire omenească prin faptul că am moştenit-o de la Adam şi de la Eva, de la protopărinţi. Şi faptul că toţi oamenii avem aceeaşi fire unică, deşi există multe culori - alb, negru, roşu, galben - se pot interschimba şi apar mulatri, metişi şi alte combinaţii şi, totuşi, firea omenească este comună, indiferent de culoarea pielii. Deci toţi moştenim firea omenească a lui Adam, cu tarele ei şi cu partea ei frumoasă şi bună. Pentru că Adam şi Eva, păcătuind, s-au pus pe ei sub stăpânirea bolii, a morţii şi a diavolului.

Toţi, însă, putem participa la firea omenească a lui Hristos Iisus, Domnul nostru. În momentul în care Hristos S-a răstignit pe cruce, în momentul acela, prin Jertfa Sa pe cruce - de fapt prin tot ce a făcut El pentru noi din momentul în care S-a întrupat, dar şi textele liturgice vorbesc aşa, şi Sfinţii părinţi, prin Jertfa Sa pe cruce în mod special - firea omenească a fost din nou însănătoşită şi a fost din nou pusă în relaţie cu Dumnezeu. Încă o dată o spun, de fapt firea omenească a fost însănătoşită din momentul în care Hristos şi-a asumat-o din pântecele Sfintei Fecioare, în momentul Bunei Vestiri. Dar modul în care S-a jertfit în momentul respectiv a repus-o în relaţie cu Dumnezeu şi a scos-o din robia morţii şi a bolii şi a diavolului. A scos-o şi noi participăm la ea. Nu doar suntem moştenitori, că Adam a fost undeva, acum câteva mii de generaţii. La firea omenească a lui Hristos participă acum! În relaţia cu El putem să fim acum cu Hristos Cel viu.

Acum, relaţia cu Hristos ne este dată, dar putem să ne împărtăşim de ea sau putem s-o refuzăm. În momentul în care o refuzăm, ne întoarcem în starea omului celui vechi, la Adam cel vechi. În momentul în care o refuzăm rămânem în lipsa de nădejde pe care Adam cel vechi o avea. Omul cel vechi a devenit muritor şi nu mai

avea nici o speranţă. Adam a plâns la porţile Edenului, de unde, de fapt, s-a autoexilat prin păcatul său şi nu s-a mai putut întoarce, nici nu ştiu dacă să spun că din cauza sau datorită heruvimului, sabiei de foc care era pusă acolo de Dumnezeu la poarta Raiului. nu din răutatea lui Dumnezeu, ci din faptul că Adam nu era încă pregătit să se întoarcă în Rai. Şi dacă nu era pregătit încă să se întoarcă în Rai, atunci, dacă s-ar fi întors, mai mare rău şi-ar fi făcut sieşi. Nu lui Dumnezeu! Dumnezeu este prea sus şi prea cu totul Altcineva decât avem noi vreodată posibilitatea să vedem sau cei mai înalţi dintre heruvimi sau tronurile sau cei care sunt în legătură directă cu el, încât nu poţi să-I faci rău lui Dumnezeu. Poţi să-L faci „să plângă" într-o oarecare măsură, aşa cum îngerii din ceruri se bucură pentru un păcătos care se pocăieşte, la fel îngerii din ceruri, deci lumea nevăzută, şi Dumnezeu se întristează pentru păcatele noastre. Dar rău propriu-zis nu-I poţi face. Şi-ar fi făcut sie însuşi rău Adam, dacă s-ar fi întors în Rai, nepregătit pentru asta în Rai.

Pe toate acestea le spun pentru că lumea asta în care trăim vrea să ne facă să ne întoarcem la Adam cel vechi. Să ne facă să uităm de Hristos, să ne facă să-L transformăm pe Hristos într-o abstracţie. Adică e bine cu Hristos, e bine să fim credincioşi, dar hai să ne vedem noi de treaba noastră ca şi cum Hristos n-ar exista, ca şi cum puterea Lui n-ar fi vie în lumea aceasta, ca şi cum El ar fi doar Învierea, n-ar fi şi Viaţa - dar spune Mântuitorul: Eu sunt Viaţa şi Învierea. Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa.

Una dintre ispitele mari ale lumii în care trăim este să-L gândim pe Hristos numai ca Înviere şi nu ca Viaţă. Şi dacă-L gândim numai ca Înviere, Îl dăm afară, de fapt, din viaţa noastră şi atunci viaţa noastră se întoarce la viaţa lui Adam cel vechi. Şi atunci ajungem din nou în deznădejde pentru că Raiul ni se închide iarăşi. Şi atunci suntem cuprinşi din nou de toate angoasele pe care Adam sunt convins că le-a avut în momentul în care s-a trezit gol, - mă rog, cu veşmintele alea făcute din piele de Dumnezeu - dar faţă de harul pe care l-a avut şi faţă de stăpânia pe care o avea înainte peste toată lumea aceasta văzută, gol şi supus tuturor stihiilor din lumea aceasta. Ca un sălbatic care se teme şi de umbra lui, pe care ploile îl udă, pe care soarele îl arde, pe care fiarele îl prigonesc, care cu greu dobândeşte mâncare. Ăsta era Adam dat afară din Rai.

Aşa am ajunge noi în momentul în care Îl ignorăm pe Hristos. Nu din prima. Nu văzut. Tot hainele astea le avem, tot la supermarket ne ducem şi ne cumpărăm mâncarea, tot acelaşi program de viaţă putem să avem, dar, lipsiţi de Hristos Cel viu, ajungem încetul cu încetul, într-o nepăsare faţă de Dumnezeu şi apoi în zonele cele mai adânci ale sufletului nostru vom ajunge intr-o mare lipsă.

Dacă Hristos este viu pentru noi, atunci trebuie să avem această înţelepciune în fiecare clipă. Şi la boală! Şi la boala asta care este mult prea mult, exagerat de mult mediatizată. Trebuie să privim cu încredere: fac ce trebuie să fac acolo, de bun-simţ medical, mă spăl pe mâini, nu strănut către cei din faţa mea, am grijă, dacă cei din faţa mea strănută, să mă feresc, şi cam atât! Dacă încep să mă feresc ca şi cum ar fi ciumă, dacă încep să mă feresc ca şi cum ar fi ebola, atunci unde mai e Hristos în viaţa mea? A, e undeva sus… Nu mă fereşte Hristos de… De ce? De o gripă? Dacă încerc să mă apropii de Sfânta Împărtăşanie cu linguriţa proprie, ca nu cumva să iau de la cel de dinaintea mea sau cel de după mine să nu ia de la mine… Ce? Gripă? Poate dacă ar fi ciumă, Doamne fereşte, am înţelege, atunci avem nişte măsuri de igienă, dar e o gripă! Nu mai gravă decât gripa de anul trecut, nu mai gravă decât aia de acum trei ani, SARS-ul, şi vă spun sigur că gripa actuală din Statele Unite, nu coronavirus, a făcut mult mai mulţi morţi în Statele Unite decât gripa asta în toată lumea. Şi nimeni nu se agită!

Şi de ce ne agităm aşa? Pentru că Hristos nu e pentru noi Dumnezeu Cel viu. E doar la Înviere. E în alt plan, altădată, şi în viaţa de aici trebuie să mă descurc cum pot. Să nu fie! Pentru că, dacă Hristos nu e viu pentru mine, nu va putea să fie nici Hristos al Învierii pentru mine. Şi atunci, când mă uit la cruce, asta pe care o văd pe catapeteasmă, ar trebui să mă opresc doar la căpăţâna pe care o văd acolo, stropită cu sângele lui Hristos şi răscumpărată, dacă crede, dacă nu crezi - atunci nu, să mă uit la căpăţâna aceea şi să mă gândesc că ăsta o să fiu eu şi nicicum să nu îndrăznesc să-mi ridic privirea către Hristos pe cruce! Pentru că nu am acces la El.

Nu ne cere nimeni să suportăm martiriu, nu vine nimeni acum să smulgă pielea de pe noi, dinţii din gură, unghiile, să ne taie mâinile pentru Hristos, să ne scoată ochii, nu. Să nu ne speriem aşa, să nu fim ca nişte pui de găină ca şi cum nu am avea o credinţă, ca şi cum credinţa noastră nu ar fi lucrătoare, ca şi cum Taina aceasta a Sfântului Maslu nu ar avea efect, ca şi cum o cruce pe care o fac acasă nu ar avea efect, ca şi cum o rugăciune pe care o fac acasă, <Doamne, ajută-mă să fiu bine să-mi fac şi eu treaba în ziua de astăzi ca să pot să mai trăiesc o zi pentru tine!>, toate astea n-ar avea nici un efect!

Deci vă rog să nu vă lăsaţi intimidaţi! Nu este cazul. O spun cu toată responsabilitatea din faţa Sfântului Altar. Şi, mai ales, să nu vă lăsaţi îndepărtaţi de Sfintele Taine din pricina provocărilor evidente pe care unii şi alţii le aruncă. Pentru că, dacă ne despărţim şi de Sfintele Taine, atunci acasă chiar nu mai suntem. Dacă doar de frica unei posibile boli uşoare, care nu e nici foarte contagioasă, nici foarte mortală, stau acasă şi mă uit la Trinitas TV la Liturghie sau o ascult la radio, pentru ca nu care cumva s-o iau de la ăla de lângă mine…

Doamne fereşte, de-ar fi o boală grea, e o soluţie şi asta, transmiterea de la Catedrală, şi ne uităm şi ne închinăm şi aşteptăm să ne izbăvească Dumnezeu din boala respectivă. Dar nu e atât de grav. Deci, vă rog, nu vă lăsaţi intimidaţi, nu vă lăsaţi îndepărtaţi! Pentru că nu este atât de grav şi pentru că în felul ăsta, măcar puţin de tot, ne arătăm şi noi încrederea că Dumnezeu ne ajută şi în viaţa asta ca să ne pregătească pentru viaţa de veci. Amin”.

***

Predica aceluiaşi părinte la Biserica “Sfinţii ierarhi Nicolae, Spiridon, Calinic şi Nectarie”, 26 februarie 2020:

Preacucernici părinţi şi iubiţi fraţi creştini, spune Mântuitorul la un moment dat: nu vă temeţi de cei care vă pot omorî trupul şi nu pot să se atingă de suflet, temeţi-vă de cei care omoară şi trupul şi sufletul, de fapt de cei care omoară sufletul. Pentru că sufletul este cel care va suferi veşnic sau se va bucura veşnic şi, în funcţie de aşezarea sufletului, se va întâmpla şi trupului. Ştim că în starea de la început primii oameni erau într-o fericire deplină şi… dinamică. Dinamică în sensul că a fost schimbătoare. Putea să devină o fericire veşnică, desăvârşită şi statornică, crescândă, sau putea să devină nefericire. Prin alegerea oamenilor a devenit nefericire, prin călcarea Legământului pe care Dumnezeu l-a făcut prin oameni. Prin această încălcare de Legământ oamenii au devenit supuşi la trei stăpânitori: boala, moartea şi diavolul.

În momentul în care Hristos a venit, a venit ca să reaşeze legătura dintre Dumnezeu şi oameni; nu numai să reaşeze, dar să Se facă El Însuşi Legătură între Dumnezeu Tatăl şi noi. Făcându-Se om şi rămânând în acelaşi timp Dumnezeu, ne-a dăruit nouă din nou calea, ne-a deschis calea, ni S-a făcut Cale prin care să putem să dobândim Împărăţia Cerurilor. Deci ne-a scos din robia diavolului şi într-un fel ne-a scos şi din robia morţii. Într-un fel, pentru că, evident, şi după Hristos oamenii continuă să moară, dar alta era moartea înainte de Hristos şi alta e moartea după Hristos, pentru că într-un fel moare omul care nu are nicio nădejde că în viaţa de după moarte i se va mai putea întâmpla ceva bun şi altfel moare cel care moare cu nădejde că după moarte va trăi împreună cu Domnul.

Şi am spune noi că ne-a scos şi din robia bolii, dar iarăşi este evident că boala este pretutindeni, pentru că adevărata boală nu este cea trupească, ci este cea sufletească. De aceea din robia bolii sufleteşti putem spune că ne-a scos. Ne-a scos în măsura în care ne-a scos împreună cu El. Şi oamenii credincioşi şi sfinţii au suferit boală trupească.

Și avem exemplu nu ştiu ce sfânt prin Rusia la un moment dat care toată viaţa lui a fost paralitic sau neputincios, dar, când se ruga el pentru cineva, atunci respectivul se vindeca, deşi pentru sine însuși nu se putea ruga. A primit înştiinţare de la Dumnezeu că atunci când se va ridica din pat şi va putea participa la slujbele Bisericii, imediat după ce va trece un astfel de ciclu de slujbe care durează 24 de ore, va ajunge la Judecată, deci va muri şi va intra în Împărăţia Cerurilor. Aşadar, când s-a sculat din pat, când s-a sculat cu adevărat, a ştiut că în următoarea Vecernie avea să se mute la Domnul. A suferit aproape o viaţă întreagă.

Îl avem pe dreptul Iov în Vechiul Testament, ştim şi neputinţa Sfântului apostol Pavel din Noul Testament, ba ştim chiar şi suferinţa Mântuitorului, care nu a fost o boală, dar a fost o suferinţă şi o suferinţă groaznică. Deci credinţa nu ne dă [neapărat și] sănătatea trupească.

Dacă gândim în acest fel, gândim cam ca în Vechiul Testament unde avem impresia că dacă suntem credincioşi lui Dumnezeu trebuie să dobândim toate bunătăţile în lumea aceasta, bunăstarea în lumea aceasta. Binecuvântarea lui Dumnezeu, spuneau adesea iudeii şi mulţi dintre protestanţi, şi dintre protestanţii mai vechi şi dintre neoprotestanţi, se vede în lumea aceasta prin faptul că o ducem bine, că suntem binecuvântaţi material în această lume. Și nu este adevărat!

Şi ştiţi prea bine, şi o să auziţi că spune Hristos să căutăm mai întâi Împărăţia Cerurilor şi toate celelalte ni se vor adăuga nouă, să avem grijă de inima noastră, să ne facem comoară în cer şi nu comoară pe pământ pentru că acolo unde este comoara noastră este şi inima noastră. Deci nu aici pe pământ trebuie să aşteptăm neapărat o sănătate, o stare perfectă în care să ne simțim întru totul în Împărăţia Cerurilor, pentru că nu [aici] este Împărăţia Cerurilor. Ceea ce pot să aştept pe pământ este să simt în adâncul sufletului meu relaţia de dragoste paternă pe care Dumnezeu o are faţă de mine şi de dragoste filială pe care pot să o am faţă de El. Şi pot, într-adevăr, nu numai asta, pot să simt în sufletul meu lucrul acesta: să vin la Sfânta Biserică, să iau Sfânta Împărtăşanie, să simt pe Hristos în gura mea şi prin gură, prin gâtlej coborând în pântecele meu şi de acolo răspândindu-se în întregul meu trup. Asta pot să simt şi asta trebuie să caut!

Acuma că ne speriem de orice sau că unii vor să ne sperie… E cazul să fim creştini într-o mică încercare. Că nu este mare mărturie şi mare mărturisire ce ni se cere acuma. Ori are putere semnul Crucii ori nu are putere semnul Crucii? Ori mă las în voia lui Dumnezeu, ori nu! Fac ceea ce îmi spune omul să fac [respectarea regulilor de igienă], aşa, dar fără această angoasă, crispare, îngrijorare extraordinară! Fac şi celelalte: mă spăl pe mâini, încerc să nu tuşesc în nasul celui din faţa mea,

dacă omul din faţa mea tuşeşte încerc să mă retrag, dar fără crisparea asta, fără disperarea asta, pentru că disperarea aceasta nu are nimic creştinesc în ea. Deci ceea ce trebuie să facem cu adevărat este să fim cu dreaptă socotinţă!

Nu spune nimeni, încă odată, să nu ne spălăm pe mâini! <Lasă că îmi fac cruce şi atunci mă scapă Dumnezeu şi de hepatită şi de ce am>. Nu! Trebuie sa mă spăl pe mâini! Iarăşi, dacă sunt răcit sau cineva de acasă e răcit, trebuie să mă protejez cât de cât faţă de el. Dar ceea ce suferim acum nu este nici ebola, nici ciuma neagră, aşa, să fie ultra contagioşi şi ultra mortali!

Şi atunci înţeleg foarte bine că ceea ce se întâmplă este mult, mult amplificat. Nu înţeleg de ce este atât de amplificat, în afară de faptul că a crescut preţul măştilor, auzeam pe cineva, de la 5 lei la 200 de lei pachetul de 100 de măşti. Deci ăia sigur au profitat. În rest nu înţeleg de ce atâta amploare. Bun, acum oamenii sunt slabi, înţeleg şi asta, oamenii sunt puţin credincioşi, dar mă aştept ca cei care vin la Sfânta Biserică să aibă un pic mai multă încredere în Dumnezeu decât văd în afară, la cei care nu prea vin pe la Biserică.

Şi vă spun drept, m-am bucurat că nu am văzut pe nimeni cu mască în Biserică acum şi aici. Pentru că am fost la atâtea Masluri, ştiţi foarte bine că slujesc practic în fiecare zi a săptămânii un Maslu de obşte, şi am dat acolo peste atâţia oameni cu mască şi nici nu am mai întrebat, pentru că era evident că nu erau ei răciţi, nu vroiau să îi protejeze pe ceilalţi, ci voiau să se protejeze pe ei. Deci: e cazul să ne aşezăm cu dreaptă socotinţă! Să nu mă las manipulat de ceea ce se întâmplă, să iau seama şi la credinţa mea în Dumnezeu. Această credinţă în Dumnezeu este şi lucrătoare. Nu e doar teoretică, nu e doar o stare morală, ci are uneori, atunci când vrea Dumnezeu, şi efecte în plan material. Nu înseamnă că de acum, gata, scăpăm cu toţii de orice.

Am văzut cu ochii mei, într-adevăr, o dată, de două ori, de mai multe ori chiar, în ultima vreme mai des, când nu erau atât de avansate lucrurile, oameni care au trăit mult mai mult decât au prognosticat cei mai optimişti dintre medici.

Gabriela, de care m-aţi auzit vorbind de mai multe ori şi Adina, de care nu m-aţi auzit vorbind, că a fost la începutul preoţiei mele, Adina avea un pronostic de 2-3 săptămâni şi a trăit vreo 5 ani, Gabi avea un pronostic de trei luni şi a trăit vreo 4 ani. În vremuri în care medicina era, chiar şi acum cinci-şase ani, mult mai puţin dezvoltată decât acum pe cancer; acum lucrurile sunt mult mai bune din punct de vedere al timpului, al duratei vieţii şi al calităţii vieţii celor bolnavi de cancer. Deci L-am văzut pe Dumnezeu lucrând.

Dar, iarăşi, am încredere că Dumnezeu, dacă îngăduie cine ştie ce boală, deşi gripa asta e chiar mai mică şi mai puţin periculoasă decât SARS-ul de dinainte, nu este ciumă, Doamne fereşte, deşi şi asta se vindecă acum, nu este ebola, care nu s-ar vindeca acum. E o gripă!

Am încredere că, dacă Dumnezeu îngăduie aşa ceva, pesemne şi pentru păcatele noastre şi ca să ne vedem puţin limitele credinţei noastre, pentru păcatele noastre care sunt multe… Și eu încă rămân cu această senzaţie a părăsirii lui Dumnezeu pe care am avut-o atunci când noi, popor român drept-credincios, n-am participat, n-am binevoit să ieşim să punem o ştampilă la referendumul ăla, am fost prea puţini - slavă Domnului că am fost şi aceia, destul de mulţi încât să se teamă unii de noi - dar prea puţini faţă de un popor întreg. Deci am această senzaţie de părăsire. Şi atunci poate că urgia care trebuia să vină peste poporul nostru ar fi trebuit să fie mult mai mare. Asta nu e urgie. E o nebunie mediatică şi vă rog să nu vă lăsaţi manipulaţi.

Încă o dată: nu înseamnă că nu ne spălăm pe mâini, nu înseamnă că nu ne ferim dacă tuşim sau că nu mergem la doctor, că eu am încredere în Dumnezeu şi mă vindecă Taina Sfântului Maslu. Nu. Dar nici breaking news şi breaking news la nesfârşit cu pe unde a mai trecut unul care cică ar fi fost bolnav. Sau altul care ce a mai făcut, cu cine a fost în spital, oare cu cine a mai intrat în contact. Aşa ceva ar merita dacă s-ar întâmpla o mare epidemie de ceva groaznic. Toată lumea vorbeşte de epidemia de gripă spaniolă din 1918-1919. E atât de departe ce s-a întâmplat atunci şi nişte condiţii atât de neclare din punctul meu de vedere, încât nu se poate lua ca referinţă. Ciuma neagră - da, aia a fost ceva şi mai departe, dar atunci a fost clar că au murit foarte mulţi oameni. Acum, la epidemia aia de gripă, era şi epidemia aia de tifos exantematic, au murit foarte mulţi, era imediat după război, s-a răspândit foarte tare, nu se compară acel moment cu acesta de acum, când suntem sănătoşi, slavă Domnului, e adevărat că mâncăm tot felul de prostii, dar, în principiu, mâncăm, nu suntem înfometaţi, suntem în nişte condiţii optime de viaţă.

Deci Dumnezeu a venit să mântuiască sufletul şi trupul, dar această mântuire o vom vedea la sfârşitul veacurilor, odată cu învierea morţilor. Până atunci putem să avem sufletul vindecat, în relaţia cu Hristos. Şi, poate, dacă se vindecă sufletul, poate se vindecă şi trupul, dar nu mai contează. Nu mai contează, pentru că un om care-L iubeşte pe Hristos nu mai simte nevoia de mai mult de atât. Îi dă slavă lui Dumnezeu pentru această dragoste pe care o simte, a lui Hristos pentru el şi a sa pentru Hristos, şi-I mulţumeşte cu Sfântul apostol Pavel şi spune: Cine ne va despărţi pe noi de dragostea lui Iisus Hristos? V-am mai dat citatul ăsta. Nici stăpâniile, nici domniile, nici îngerii din ceruri, nici viaţa, nici moartea nu ne vor

putea vreodată despărţi de dragostea lui Hristos. Mergem cu gândul ăsta. Dacă stăm în gândul ăsta, atunci, de fiecare dată când, din cauza mass-media şi a lumii exterioare, sunt ispitit să intru în tot felul de tulburări şi de griji pentru viaţa mea, deşi nu e cazul, mă gândesc că viaţa mea este dată în mâna lui Hristos şi că Hristos, pentru că, odată ce a murit pentru mine pe cruce şi a înviat pentru mine, S-a înălţat la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui pentru mine, ştie El mai bine ce să facă cu mine. Amin.

Pr. Vasile Gordon - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai - a lăsatului sec de brânză

Iubiţi credincioşi, astăzi, cu ajutorul Domnului, am urcat a patra treaptă a Triodului pe care, păşind, intrăm în Sfântul şi Marele Post. Astfel, în seara aceasta, lăsăm sec de brânză, de aici şi denumirea acestei duminici. Dar ea se mai numeşte, ştim cu toţii, a izgonirii lui Adam din Rai.

Avem, aşadar, trei noţiuni: izgonire, Adam, Rai, cuvinte asupra cărora vom zăbovi în cele ce urmează.

Dreptmăritori creştini, această duminică, cu multe şi adânci semnificaţii, are darul să ne ajute a recapitula succint istoria căderii lui Adam, strămoşul nostru, aşadar motivele pentru care a fost izgonit din Rai. Dar nu numai istoria căderii, ci şi începutul ridicării.

Cum ştiţi, de altfel, întregul an liturgic-bisericesc este în aşa fel alcătuit încât în cele 365(6) de zile ni se înfăţişează pe dinaintea ochilor sufleteşti întreaga istorie a căderii şi mântuirii neamului omenesc.

Cele trei mari perioade: Octoihul, Triodul şi Penticostarul au fiecare o semnificaţie specifică, cu raportare la cele trei slujiri ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Astfel, perioada Octoihului, cea mai mare ca extindere, comemorează evenimentele de dinaintea venirii Lui, până în ajunul Patimilor, reînnoind activitatea didactică sau învăţătorească a Domnului.

Perioada Triodului, în care ne găsim acum, evidenţiază oficiul arhieresc al Mântuitorului sau activitatea de Mare Preot, împlinită mai ales prin Jertfă, adică prin Patimile şi moartea Sa pe Cruce.

Perioada Penticostarului comemorează timpul dintre Învierea Sa şi Pogorârea Sfântului Duh (Rusaliile), semnificând slujirea împărătească a Domnului, biruitor asupra păcatului şi a morţii.

Nu întâmplător am făcut aceste referiri, iubiţi credincioşi, ci pentru a reuşi să reconstituim cu exactitate timpul liturgic în care ne găsim, amintindu-ne, deci, că Triodul recapitulează slujirea arhierească, mântuitoare, a Domnului, pentru ridicarea omului căzut şi izgonit, propriu-zis pentru a-i oferi şansa redobândirii Raiului pierdut.

Iar duminica de azi poate fi asemănată cu ziua căderii strămoşului nostru, de mâine începând conştientizarea şi retrăirea dramei omului căzut, dar şi folosirea mijloacelor duhovniceşti pentru ridicare.

De mare ajutor în această orientare duhovnicească sunt şi slujbele din Postul mmare, între care şi Deniile la care se citeşte Canonul Sfântului Andrei Criteanul, care, prin stihuri de cugetare adâncă, descrie psihologia căderii, dar şi căile de revenire la statura creştinului înduhovnicit.

De aceea vă invităm stăruitor să participaţi la aceste denii, ca la nişte veritabile tratamente medicale sufleteşti.

Şi acum să luăm pe rând cele trei noţiuni: Izgonire, Adam, Rai. Nu recapitulând datele istorice şi geografice care se cunosc din Biblie, ci încercând să vedem ce legătură au aceste trei cuvinte cu noi, cu viaţa şi mântuirea noastră.

1. Izgonire.

Vom pune mai întâi o întrebare: Cine l-a izgonit pe Adam din Rai? Veţi zice, Dumnezeu. Nu! Să nu vă miraţi de acest răspuns. Atunci cine, dacă nu Dumnezeu? Adam însuşi s-a izgonit! O foarte scurtă analiză ne va lămuri. Propriu-zis, pe Adam

l-au izgonit din Rai trei mari păcate, rod al întrebuinţării neînţelepte a libertăţii dăruite lui de Dumnezeu: mândria, neascultarea şi lăcomia.

Lăsându-se amăgit de diavolul-şarpe, omul s-a mândrit crezând că va fi asemenea lui Dumnezeu şi fără ascultare, de aceea s-a lăcomit să accepte repede oferta Evei. În acest sens grăieşte Sfântul Ioan Gura de Aur: „Pe Adam lăcomia pântecelui l-a scos din Rai!”.

2. Adam.

Trebuie să recunoaştem că de fiecare dată când recitim istoria căderii şi izgonirii lui Adam, ne gândim exclusiv la el, ca personaj biblic. Oare numai despre el să fie vorba? Nicidecum! În primul rând trebuie să ştim că Adam este prototipul fiecăruia dintre noi, aşa încât ne dăm seama că noi repetăm, sub o formă sau alta, istoria căderii lui.

Nu doar el a căzut şi a fost izgonit, ci fiecare dintre noi am căzut şi nu zicem am fost izgoniţi, ci ne-am izgonit singuri, afară din împărăţia sfinţeniei, dreptăţii, adevărului. Suntem legaţi de strămoşul nostru nu numai prin rudenia descendenţei, ci şi prin moştenirea păcatului său, numit îndeobşte „păcatul strămoşesc”.

Sfântul Apostol Pavel scrie limpede: „Precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, aşa şi moartea a trecut la toţi oamenii, pentru că toţi au păcătuit în el” (Romani, 5, 12).

Iar acest păcat, se ştie, este şters prin Taina Sfântului Botez. Evident, urmările acestui păcat n-ar avea putere, dacă n-am repeta greşelile strămoşului nostru. Dar cine ar putea spune că nu repetă, zilnic poate, cele trei mari păcate adamice, pomenite mai sus: mândria, neascultarea şi lăcomia?

Iar odată cu acestea pe toate câte ni le ştie Dumnezeu! În Canonul Sfântului Andrei Criteanul, una din stihirile care se citeşte luni seara, în prima săptămână a Postului mare, glăsuieşte astfel: „Râvnind neascultării lui Adam celui întâi zidit, m-am cunoscut pe mine dezbrăcat de Dumnezeu şi de împărăţia cea vecuitoare şi de desfătare pentru păcatele mele...” (Cântarea I, stihira 4).

Sfântul Andrei a exprimat poetic, aşadar, acest adevăr al strânsei noastre legături cu păcatul adamic. Pe de altă parte, când pronunţăm cuvântul „Adam”, trebuie să ne gândim şi la Noul Adam, Iisus Hristos, Care ne-a oferit mijloacele prin care putem redobândi Raiul pierdut.

Dacă Vechiul Adam a fost calea de izgonire, Adam cel Nou este Calea de intrare.

Tot Sfântul Apostol Pavel ne asigură asupra acestui adevăr: „Căci de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om şi învierea morţilor. Căci precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia…” (I Cor., 15, 21-22).

3. Rai.

Raiul pierdut nu trebuie înţeles numai ca loc geografic, plin cu pomi fructiferi, udat de patru râuri limpezi, grădină a bunăstării şi fericirii. Prin „Rai” înţelegem în primul rând locul apropierii maxime de Dumnezeu, locul fericirii de a vieţui cu El, a-I simţi prezenţa, a vorbi cu El. Locul în care te simţi în maximă siguranţă, în care răul nu te poate ajunge.

De aceea, izgonit din Rai, Adam a trăit durerea sfâşietoare a ruperii de Dumnezeu, o dată cu dorul după ocrotitoarea apropiere de El. După Adam, toate generaţiile retrăiesc această nostalgie a paradisului, cum genial s-a exprimat teologul nostru Nichifor Crainic. În excepţionala carte „Nostalgia paradisului”, Crainic arată cât de potrivit este cuvântul „nostalgie” pentru a exprima dorul după comuniunea cu Dumnezeu.

Iată ce spune: „Căci nostalgia este alcătuită din două cuvinte greceşti: nostos, care înseamnă întoarcere, în sens de întoarcere acasă sau întoarcere în patrie şi algos, care înseamnă durere, în sensul unei copleşitoare afecţiuni subiective, căreia nu i se poate rezista. Nostalgia este astfel durerea de a nu mai fi în locul unde ai fost odinioară, pe care amintirea îl păstrează mereu prezent, ca pe un cuib al fericirii pierdute”.

Acestei limpezi şi convingătoare etimologii, Nichifor Crainic îi adaugă următoarea explicaţie: „Nostalgia paradisului este dorul de patria cerească a spiritului ne-muritor. Iar idea paradisului, adică a unui loc care a fost sau care va fi al fericirii veşnice, e universal omenească. Fie în forma anteistorică privind începutul lumii, fie ca formă post istorică privind sfârşitul ei, fie ca amândouă deodată, această idee e comună tuturor credinţelor religioase şi tuturor neamurilor pământului. Pretudintatea ei, în care se realizează un miraculos acord unanim al sufletului omenesc, peste toate timpurile şi peste toate locurile globului terestru, ne vorbeşte, ca însăşi universalitatea credinţei în Dumnezeu, de un destin originar şi de un destin final al omenirii”.

Iubiţi credincioşi, am insistat asupra acestui suspin al omului după Raiul pierdut, genial exprimat de Nichifor Crainic, pentru că este suspinul nostru, al tuturor. De aceea, după ce am evocat câteva din semnificaţiile celor trei noţiuni, să încercăm a observa că această duminică nu este doar un simplu „remember” (amintire), o atenţionare asupra tragediei izgonirii, ci şi o invitaţie spre a păşi pe căile dăruite nouă de Hristos, pentru redobândirea Raiului mult dorit.

Părintele Cleopa, Dumnezeu să-l odihnească în pace, repeta mereu ucenicilor şi creştinilor care-i cereau sfat: „Mânca-v-ar Raiul!”, sau „Vede-te-aş în Rai!”.

Cine nu ar vrea să fie „mâncat” de Rai? Cine nu ar vrea să intre în el, pentru Marea Întâlnire cu Dumnezeu, Maica Domnului, îngerii, sfinţii, strămoşii, părinţii? Cu Părintele Cleopa, de ce nu? Şi cu toţi cei dragi plecaţi mai înainte.

Iar pentru împlinirea acestei nostalgii, trebuie să ne ridicăm din căderile de tot felul, prin folosirea căilor oferite de Adam cel Nou, Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Căci după ce ai căzut, este foarte important să ştii ce să faci pentru a te ridica. Întâi de toate, să ai voinţa ridicării, bine ştiind că dacă rămâi în stare decăzută, murind, aşa te duci. „Unde”, nu mai este nevoie s-o spunem.

Dar „de va voi omul - zice Avva Alonie din Pateric - de dimineaţa până seara ajunge la măsură dumnezeiască!”.

Tot în Pateric găsim un minunat îndemn, în acelaşi scop: „Un frate a întrebat pa Avva Sisoe, zicând: Ce voi face, Avvo, că am căzut? I-a răspuns lui bătrânul: Scoală-te iarăşi. Zis-a fratele: M-am sculat şi iarăşi am căzut. Şi a zis bătrânul: scoală-te iarăşi şi iarăşi! Deci a zis fratele: Până când? Zis-a bătrânul: Până vei fi apucat sau în bine sau în cădere, căci în ce se află omul, în aceea se şi duce!”.

Un îndemn similar a fost inspirat pus în versuri de apreciatul poet englez Rudiard Kipling (1865-1936), în cunoscuta poezie „Dacă” (în original „If”), în care autorul subliniază importanţa perseverenţei omului în actul ridicării. Chiar şi numai citarea primelor două versuri va fi, sperăm, ilustrativă şi convingătoare ca dumneavoastră să citiţi singuri toată poezia:
„De poţi să nu-ţi pierzi capul când toţi în jurul tău/
Şi l-au pierdut pe-al lor, găsindu-ţi ţie vină/
De poţi atunci când toţi te cred nebun şi rău,
să nu-ţi pierzi nici o clipă încrederea în tine”.

Să nu-ţi pierzi nici o clipă încrederea în tine, adică în puterile pe care ţi le-a dat Dumnezeu.

Iubiţi ascultători, înainte de a ne apropia de încheierea cuvântului, revenim asupra adevărului că Mântuitorul ne-a oferit căile ridicării şi dobândirii Raiului. Una dintre ele este postul.

Cum ştiţi cu toţii, de mâine începem călătoria Postului Mare, de şase săptămâni. Nu vom detalia acum învăţătura ortodoxă despre post, întrucât nu ne propunem să rostim o a doua predică.

Dorim numai să atragem atenţia că, pentru a fi de folos, postul trebuie să fie complet, sub două aspecte: 1. Post şi de păcate, nu numai de bucate. În această privinţă socotim binevenit un cuvânt al Sfântului Vasile cel mare: „Cei ce se înfrânează de la mâncare, dar au purtări rele, se aseamănă cu diavolul, care deşi nu mănâncă nimic, totuşi nu încetează să păcătuiască”.

Tot aici amintim şi o vorbă a Părintelui Constantin Voicescu: „Postul numai de bucate este simplu regim dietetic, pe care-l prescriu şi medicii. N-are nici o legătură cu Biserica!”.

2. Postul cu bucate îndelung pregătite şi cu prea multe dezlegări este auto-amăgire. Numai în cazurile unor maladii grave se îngăduie dezlegări şi regim preferenţial. Altfel riscăm un post fals. Căci zice Sfântul Asterie al Amasiei: „Nu falsifica postul, ca să nu păţeşti ce păţesc cârciumarii. Dacă ei sunt pedepsiţi că pun apă în vin, cum vei scăpa oare nepedepsit tu, care falsifici asprimea postului prin mâncăruri de post pregătite cu multă grijă şi artă?”.

Iubiţi ascultători, având nădejde şi credinţă în dobândirea Raiului, să începem de mâine să urcăm, cu toată cuviinţa, treptele postului care ne duc spre el. Amin.

Arhim. Simeon Kraiopoulos - “Adame, unde eşti?”. Ce au făcut Adam şi Eva după cădere? Ce facem noi după ce păcătuim?

Reacţia protopărinţilor după cădere şi omul de astăzi

“Aşa cum ştim, primii oameni n-au ţinut porunca lui Dumnezeu şi au căzut, iar această cădere i-a pus într-o postură dificilă. De aceea s-au grăbit să-şi ascundă greşeala şi pe ei înşişi de la faţa lui Dumnezeu. Când Dumnezeu a adus la lumină ceea ce ei se străduiau să ţină în ascuns, au alunecat într-o altă greşeală şi mai mare.

Dar înainte să trec mai departe, aş dori să adaug la acest aspect câteva lucruri pe care le consider foarte necesare. ***Atunci când au căzut, primii oameni ar fi putut să reacţioneze în următoarele trei moduri:***

a. Să consimtă că au păcătuit, să se căiască şi să-şi ceară iertare de la Dumnezeu. ***Aşa cum spun Sfinţii Părinţi, Dumnezeu i-ar fi iertat, şi ar fi rămas în continuare în Rai.*** N-au făcut însă acest lucru, cel mai bun pentru ei.
b. Al doilea mod de reacţie este exact cel pe care l-au ales ei. Adică, şi-au dat seama ce rău s-a întâmplat şi s-au ascuns, dar când Dumnezeu i-a chemat, în loc să se pocăiască, au încercat să se justifice. Aşa cum citim în Sfânta Scriptură, Adam s-a îndreptăţit pe sine pentru păcatul săvârşit, aruncând vina pe Eva, iar Eva, la rândul ei, a dat vina pe şarpe.
c. Al treilea mod de reacţie era să rămână indiferenţi, să nu le pese cât de mult au căzut, de faptul că nu mai ascultă de Dumnezeu, ci de ei înşişi, şi să înceapă o nouă viaţă, adică întocmai cum se întâmplă cu omul de astăzi. Dar ar fi fost,

oarecum, cu neputinţă pentru primii oameni să reacţioneze astfel, deoarece cunoşteau pentru prima dată starea de păcat.

V-aş ruga să luăm aminte asupra acestui aspect! ***Omul de astăzi nu ţine seama că păcătuieşte şi că are nevoie de pocăinţă, pentru că nu mai conştientizează starea de păcat. Se depune un efort la nivel mondial ca să dispară conotaţia păcatului.*** Aşa cum am spus şi altă dată, în Parlamentul Greciei s-au ridicat parlamentari care au afirmat că trebuie să schimbăm puţin Evanghelia, să scoatem cuvântul păcat, noţiunile de pocăinţă, izbăvire, s. a. Adică, Sfânta Evanghelie să devină, dacă doriţi, un text pedagogic, social, care, într-un fel oarecare, ar putea să ajute ome nirea. Nici un cuvânt despre faptul că omenirea se află în păcat, că nu este împăcată cu Dumnezeu, că trebuie să conştientizeze acest lucru, să se pocăiască şi să se întoarcă la Dumnezeu.

Dacă luăm seama la viaţa noastră de zi cu zi, vom vedea că în noi toţi, mai mult sau mai puţin, există pornirea nu doar să păcătuim, ci să ne simţim nevinovaţi, să nu simţim vină, să nu avem mustrări de conştiinţă, şi de multe ori păcătuind, să credem că săvârşim o lucrare bineplăcută lui Dumnezeu.

Aşadar, primii oameni s-au îndreptăţit şi au alunecat într-o greşeală şi mai mare. Dumnezeu a sosit, hotărât să-i ierte, dacă îşi mărturiseau păcatul cu pocăinţă sinceră. Dar aceştia s-au îndreptăţit. Şi poate că au pierdut Raiul, nu pentru că au greşit, ci pentru că nu s-au pocăit.

Este de folos să aduc aici un citat din **Sfântul Simeon Noul Teolog**:

Îţi spun ceva ce am spus şi în trecut, dar într-un mod mai nedesluşit, dar acum ţi-l voi spune mai limpede. Ce? Ascultă Dumnezeieştile Scripturi care zic: Şi a spus Dumnezeu lui Adam, după încălcarea poruncii: „Adame, unde eşti?". De ce zice aceasta Făcătorul tuturor? O face fiindcă voieşte să-l aducă în simţiri, chemându-l la pocăinţă pe Adam.

„Adame, unde eşti? Cunoaşte-te pe tine, ia seama bine că eşti gol de harul pe care ţi l-am dat! Ia aminte la veşmântul şi la slava pe care le-ai pierdut!".

„Adame, unde eşti?" Se îndreaptă spre acesta rugându-l şi zicându-i: „Cugetă, nefericitule şi ieşi de unde eşti ascuns! Crezi că poţi să te ascunzi de Mine? Spune: „Am păcătuit!" Adică Dumnezeu îl roagă pe Adam să spună: „Am păcătuit!". Dar nu spune aceasta, mai ales eu, nenorocitul nu spun acest lucru,

al meu este păcatul! Dar ce spune? Mergând prin Rai am auzit glasul Tău, şi am cunoscut că sunt gol şi m-am ascuns!”.

Adică, după părerea unanimă a Sfinţilor Părinţi, Adam şi Eva în loc să spună „am păcătuit“, ca Dumnezeu să-i ierte, au început să se îndreptăţească.

„Cine ţi-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am spus să nu mănânci?“. Înţelege adâncul cuvintelor înţelepciunii lui Dumnezeu. „Ce spui, a zis, că sunt gol?”. Adică, începe şi cugetă: păcatul tău vrei să-l ascunzi?

Primul lucru pe care trebuia să-l spună era că a păcătuit şi nimic altceva.

„Oare crezi că văd doar trupul tău, iar inima şi mintea ta nu le văd? Te gândeşti să te ascunzi de Mine? Nu ştiu Eu ce-ai făcut?” Nu spui: „Am păcătuit!?”. Spune, nefericitule: „Da, Stăpâne, am încălcat porunca Ta, ai milă de Mine!”.

Dar nu spune aceasta, nu se smereşte, nu se pleacă, grumajii inimii lui sunt de fier. Dacă ar fi zis aceasta, ar fi rămas în Rai, şi întregul lanţ al miilor de răutăţi pe care le-a suferit, exilat în iad atâtea veacuri, le-ar fi biruit prin vorba lui de atunci.

Adică, dacă Adam ar fi spus un cuvânt plin de simţire, ar fi scăpat de toate chinurile care au urmat, care de fapt sunt şi suferinţele noastre. Desigur, în această situaţie toţi ne gândim: „Ce rău ne-a făcut Adam?” Adam a fost încercat, dar venind şi noi la existenţa tot aşa am fi fost încercaţi. Deci, ce-am fi făcut?

Acum, că a venit Hristos şi ne-a mântuit de păcat – într-adevăr ne-a mântuit de păcat – câţi dintre noi rămânem credincioşi voinţei Lui? Sau când păcătuim, câţi dintre noi spunem: „am păcătuit”! Ne mărturisim degrabă, ne întoarcem repede la Dumnezeu din toată inima? Mai mult sau mai puţin toţi, în loc să spunem aceasta, încercam să ne justificăm.

Izvorul şi cauza dramei tuturor oamenilor este în revoltă şi în îndepărtarea lor de Dumnezeu. Răul constă în faptul că nu vor să-şi accepte greşeala lor, nu vor să se pocăiască. Orice alt lucru nu li se pare prea greu să-l facă, dar să se pocăiască nu vor.

Să luăm aminte la acest aspect, anume că nu ne este atât de greu să facem mătănii, rugăciuni, milostenii, dacă vreţi să ne şi jertfim. Pe toate cele din afara noastră, le facem cu mulţumire, nu ne este greu să le săvârşim, dar când este vorba de pocăinţă, şovăim tare. Oare de ce?

Cel care se pocăieşte, se smereşte în faţa lui Dumnezeu. Acestuia îi dispare ego-ul, incetează să mai existe. De acest lucru vrea să fugă, să scape omul. Ca să scape de renunţarea la propriul eu, cu bucurie face multe altele.

Aşadar, oamenii nu vor să se pocăiască, nu au nici o pornire spre pocăinţă. Şi dacă lucrurile îi silesc să-şi accepte greşeala, se vor osteni s-o justifice în mii de feluri, ca să se dezvinovăţească pe ei înşişi.

Primii oameni s-au pocăit după cădere, aşa cum ne spun Sfinţii Părinţi. De aceea, Hristos când S-a pogorât la iad, i-a eliberat mai întâi pe ei. De acest lucru cred că ne dăm seama toţi, anume că orice ar fi făcut Adam şi Eva, după ce au suferit atâtea după cădere, s-au pocăit după săvârşirea păcatului.

De aceea ***în reprezentarea iconografică a învierii lui Hristos, aşa cum o prezintă Biserica Ortodoxă, Hristos coboară la iad, unde striveşte toate cu puterea Sa dumnezeiască. Există în toată această reprezentare a Învierii şi câteva porţi căzute, zăvoare, cuie. Nimic nu a rămas la locul lui, toate au fost distruse. Hristos apucă cu o mână pe Adam şi cu cealaltă pe Eva, şi-i mântuieşte.*** Omenirea, în totalitatea ei, a apucat drumul îndepărtării de Creator, iar Dumnezeu lucrează, în orice fel, ca să-l aducă pe om la simţire şi la pocăinţă, dar el stăruie să rămână departe.

Pocăinţa în Vechiul Testament

Întreg Vechiul Testament, şi mai ales profeţiile, nu sunt nimic altceva decât o predică şi o invitaţie la pocăinţă. Dumnezeu făgăduieşte, trimite binefaceri, ameninţă, pedepseşte, face totul ca să readucă făptura Sa aproape. Alege poporul moştenirii Sale, ca să-l dea exemplu de pocăinţă şi de întoarcere, însă poporul acesta se arată „***tare în cerbice şi netăiat împrejur la inimă şi la urechi***”. Când se pocăieşte, o face de nevoie, superficial, şi nu de bunăvoie şi din adâncul inimii. Pentru că simte urgia pedepsei Lui Dumnezeu asupra lui, pare că se pocăieşte, dar când trece urgia divină, revine la ale sale.

Este un lucru pe care, toţi oamenii au obiceiul să-l facă. Când omul se află la ananghie, devine religios, se roagă, plânge şi se gândeşte puţin şi la păcatele lui. Când trece strâmtorarea, primejdia, ameninţarea, el se întoarce din nou la ale sale, ceea ce înseamnă că pocăinţa lui nu a fost din convingere, ci de nevoie.

„Amintiţi-vă de aceasta şi învăţaţi-vă păcătoşilor!”, strigă Dumnezeu prin profetul Isaia. ***„Întoarce-te, necredincioasă fiică a lui Israel!”***, repeta prin

profetul Ieremia. La fel vesteşte şi prin profetul Iezechel: ***„Pocăiţi-vă, şi vă întoarceţi de la toate nelegiuirile voastre!“. „Întoarceţi-vă către Mine şi atunci Mă voi întoarce şi Eu către voi!”***, zice Domnul Savaot prin profetul Zaharia. Dumnezeu, ca să încurajeze şi să îndemne mai mult la pocăinţă, adaugă şi următoarele prin profetul Iezechiel: ***„Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot aşa de adevărat este că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea sa şi să fie viu!”.***

Şi ce face Dumnezeu? Îl aşteaptă pe necredincios să se pocăiască, pe cel păcătos să se întoarcă, pe cel care vieţuieşte în nesimţire, să se căiască. Acest lucru îl face Dumnezeu! În timp ce El aşteaptă pocăinţa omului, acesta o amână continuu şi, fireşte, acest lucru este plin de primejdie.

De asemenea, Dumnezeu spune prin profetul Isaia: ***„Eu sunt Acel care şterge păcatele tale, şi nu-şi mai aduce aminte de fărădelegele tale. Adu-Mi aminte ca să judecăm împreună, fă tu însuţi socoteala, ca să te dezvinovăţeşti”.***

Această ultimă expresie o consemnează de obicei şi Îndreptarul de spovedanie, o rostesc şi duhovnicii, anume că Dumnezeu aşteaptă să spunem păcatul nostru, să ne mărturisim, să arătăm pocăinţă, şi ne va ierta. ***Dumnezeu pe toate ni le dă în dar, însă aşteaptă pocăinţa omului.*** Le aminteşte celor chemaţi la pocăinţă, prin gura profetului Ioil, că este Dumnezeu mult milostiv şi îndelung răbdător: ***„Şi acum, zice Domnul, întorceţi-vă la Mine din toată inima voastră, cu postiri, cu plâns şi cu tânguire. Sfâşiaţi inimile şi nu hainele voastre, şi întoarceţi-vă către Domnul Dumnezeul vostru, căci El este milostiv şi îndurat, încet la mânie şi mult milostiv, şi-I pare rău de răul pe care l-a trimis asupra voastră”.***

Poporul necredincios, însă, nu a luat seamă la chemările lui Dumnezeu, de aceea cu multă mâhnire Acela spune: ***„Tins-am mâinile Mele în toată vremea către un popor răzvrătit, care mergea pe căi silnice, după cugetele sale!”.***

Dumnezeu ne va da să înţelegem într-o zi că în toată viaţa a alergat după noi şi Şi-a întins mâinile Sale, rugându-ne să ne pocăim, ca să ne ierte, să ne izbăvească, să ne mântuiască, iar noi ne-am arătat necredincioşi şi răzvrătiţi.

Desigur, aşa cum am spus, Dumnezeu nu S-a oprit doar la predici, făgăduinţe şi binefaceri, ci când a văzut că nu face nimic cu acestea, a folosit şi biciul. Dar din nou, poporul împietrit la inimă, rămânea nepocăit:

„O, Doamne, ochii Tăi nu privesc oare la adevăr!? Tu îi baţi şi ei nu simt durerea; Tu îi pierzi şi ei nu vor să ia învăţătură; şi-au făcut obrazul mai vârtos decât piatra, şi nu vor să se întoarcă!”

„Căci am bătut cu rugină şi cu mălura şi cu grindină toată munca mâinilor voastre, dar voi nu v-aţi întors către Mine, zice Domnul”.

Adică, Dumnezeu a folosit atunci asemenea moduri de pedepsire, şi le va folosi întotdeauna. Când omul nu înţelege, Dumnezeu care-l iubeşte şi vrea mântuirea lui, îi trimite mălura şi grindina, vânturi care distrug recoltele, ploi şi furtuni.

Şi ultimul dintre profeţi, Sfântul Ioan Botezătorul, grăieşte acelaşi lucru, propovăduieşte pocăinţa: ***„Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor!“.*** El botează spre pocăinţă: ***„Eu vă botez cu apă spre pocăinţă”.*** Şi porunceşte celor care se pocăiesc: ***„Faceţi deci, roade vrednice de pocăinţă!”***

Fiul Unul-născut al lui Dumnezeu pe pământ – pocăinţa în Sfintele Evanghelii

Când a venit plinirea vremii, Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut, Şi-a făcut apariţia ca om pe pământ. Şi care era scopul venirii Lui? Să-l caute pe cel pierdut, să-l readucă pe cel rătăcit, să propovăduiască pocăinţă şi să-l mântuiască pe cel care va crede în propovăduirea Lui şi se va pocăi.

Putem să ne amintim primele cuvinte pe care le-a grăit: ***„S-a împlinit vremea şi s-a apropiat Împărăţia lui Dumnezeu. Pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie. Căci n-am venit să-i chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă!”.***

De aceea Domnul Se înconjoară de vameşi şi de păcătoşi. El n-a venit pentru cei drepţi, nici nu-i respinge pe aceştia, dar a venit în mod special pentru cei păcătoşi. Pentru că oamenii n-au ascultat de chemările făcute prin profeţi şi prin alte evenimente, a venit Însuşi Domnul. Nu a venit doar să împlinească vreo lucrare oarecare, ci ca să-i cheme, nu pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă.

Domnul îi primeşte pe păcătoşi şi pe vameşi, şi o face cu iubire, cu pogorământ, cu bucurie şi îi iartă. Nu are importanţă pentru Hristos că cei care se apropie de El sunt păcătoşi, aceştia trebuie doar să se pocăiască şi să creadă în El. Nimic nu-L împiedică să facă dintr-un vameş un ucenic, dintr-o desfrânată o sfântă, care să-L iubească mai mult decât orice. De asemenea, nu-I vine greu în respectiva parabolă să-l trimită mai îndreptăţit la casa lui pe un vameş, care din pricina

mulţimii păcatelor lui nu îndrăznea nici ochii să-şi ridice spre cer. Nu I se pare deloc greu să meargă la casa mai marelui sinagogii şi să propovăduiască: ***„Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia!”.*** Nu se dă înapoi să scape de la moarte pe desfrânata adulterină. Nu are nici o reţinere să-l aducă, întâi de toţi, în Rai pe un tâlhar, iar pe un ucenic apostat să-l [înnoiască] din demnitatea apostolică. A fost suficient faptul că cei de mai sus s-au pocăit.

În Sfânta Scriptură nu se vorbeşte despre bucuria îngerilor în ceruri decât când se face referire la pocăinţă. ***„Bucurie mare se face în cer pentru un păcătos care se pocăieşte!”.***

Nu se spune că dacă omul face un lucru sau altul se va bucura în ceruri. Nu că cerul nu s-ar bucura şi în alte situaţii, dar Domnul întăreşte în mod special acest lucru, anume că la ceasul în care se pocăieşte omul, se face bucurie în ceruri pentru întoarcerea unui singur păcătos. Au devenit clasice parabolele cu oaia cea pierdută, cu drahma cea pierdută, şi cu fiul cel risipitor.

Jertfă cea mai curată şi cea mai frumoasă adusă lui Dumnezeu

Iată care este lucrul cel mai bineplăcut lui Dumnezeu: pocăinţa. Ea este jertfa cea mai curată şi mai frumoasă pe care omul poate să o ofere lui Dumnezeu.

De multe ori cugetăm la multe alte lucruri, dar dacă aducem ca jertfă pocăinţa, Dumnezeu, Sfânta Treime, îngerii, se vor bucura şi prin această ofrandă a noastră se va pune în valoare toată lucrarea pe care Domnul a săvârşit-o pentru noi de la căderea primilor oameni, dar mai ales de când Domnul a venit pe pământ.

Dumnezeu ne spune prin profetul Isaia că orice virtute şi îndreptăţire a omului este ca „***o cârpă lepădată***” înaintea Lui. Adică, faptul că omului nu-i stă în putere să arate o astfel de virtute, încât să-L mulţumească deplin pe Dumnezeu. Prin pocăinţă, însă, pentru că se pune în valoare întreagă lucrare a lui Hristos pe pământ, Dumnezeu este pe deplin mulţumit.

Aşadar, o vieţuire curată şi o pocăinţă sinceră nu au preţ, acestea pun în valoare toate câte a făcut Dumnezeu pentru noi. Tot ceea ce a făcut, a săvârşit ca să ne pocăim.

Să-mi îngăduiţi aici să fac referire la ceva despre care, cei mai mulţi dintre voi n-aţi auzit, dar şi dacă aţi auzit, nu este rău să mai ascultaţi încă o dată.

Într-o mănăstire din Sfântul Munte există o pictură care redă Parusia, şi prezintă sufletele la Judecată. Fiecare suflet trece pe rând şi este cântărit în talerele lui Dumnezeu. Diavolii aduc pentru fiecare suflet greutăţi mari şi le aşează pe talerul dinspre partea lor. Tot pentru fiecare suflet şi îngerul păzitor aduce greutăţi ceva mai mici, iar balanţa înclină spre partea diavolilor, îngerul, foarte mâhnit, caută să găsească o modalitate să facă talerul să se aplece spre partea lui şi, astfel, sufletul să se mântuiască. Căutând, găseşte o batistuţă udată de lacrimile de pocăinţă ale acelui suflet. O pune în balanţă, şi aceasta se înclină spre partea îngerului şi sufletul se mântuieşte.

Oare au atâta greutate cele două picături de lacrimi? Din punct de vedere material n-au nici o greutate, dar din punct de vedere spiritual cântăresc greu. Pocăinţa valorează atât de mult încât, oricât s-ar strădui diavolul, ea poate să întoarcă balanţa spre partea îngerului şi sufletul să se mântuiască”.

(din: Arhim. Simeon Kraiopoulos, “Adame, unde eşti? Despre pocăinţă “, Editura Bizantină, Bucureşti, 2008)

Izgonirea lui Adam din Rai. Omilia Arhim. Varnava Iankos despre lupta duhovnicească a Postului mare. “Lumea nu se schimbă, noi înşine nu ne schimbăm, nu se schimbă copiii noştri, pentru că nu văd pe faţa noastră prezenţa lui Dumnezeu”

Arhim. Varnava Iankos: Să devină Hristos văzut in viața noastră

Biserica noastră pomeneşte astăzi evenimentul alungării lui Adam din Rai. Scopul acestei pomeniri este acela de a ne ajuta astfel încât simţirea ieşirii omului din Rai să devină trăirea noastră personală ca să avem motiv pentru pocăinţă şi pentru întoarcere, dar şi motiv pentru lupta duhovnicească.

„Călătoria virtuţilor s-a deschis; cei ce voiţi să vă nevoiţi intraţi”, cântă imnograful astăzi, în ultima duminică dinainte de Postul mare, care este perioada prin excelenţă a pocăinţei şi a postirii. În acest interval de timp - care va determina restul anului bisericesc, dar şi restul timpului vieţii noastre - Biserica noastră oferă prin intermediul citirilor motivele pentru o luptă duhovnicească mai intensă şi esenţială. Un astfel de motiv este şi pomenirea alungării lui Adam din Rai.

Pentru ca omul să poată să înţeleagă raţiunea, dar şi ethosul pocăinţei sale, trebuie ca mai întâi să-şi însuşească trăirea plânsului şi a exilului lui Adam din Rai. Iar aceasta pentru că dacă omul se află departe de harul lui Dumnezeu şi este despărţit de Hristos cel înviat, trăieşte în stricăciune, în osteneală, în moarte.

Perioada postului nu este [doar] o perioadă a schimbării hranei, nu este o strădanie de înălţare a omului pe un alt nivel moral mai bun printr-o îmbunătăţire a vieţii sale morale, ci această perioadă a Postului mare este strădania omului de a avea o relaţie revelatoare personală cu Dumnezeu. Întreaga noastră luptă duhovnicească, întreaga noastră „silire" lăuntrică, este strădania ca Dumnezeu să devină văzut (vizibil) în viaţa noastră. Iar dacă Dumnezeu devine văzut în viaţa noastră, să ne încredem în dragostea Lui şi să I ne predăm Lui.

Ceea ce nu-l biruieşte pe marele nostru duşman este exact ignorarea adevărului, este indiferenţa faţă de raţiunea pentru care am venit la existenţă. ***Raţiunea nu este alta decât aceea de a deveni Dumnezeu văzut în viaţa noastră.***

Lupta noastră nu este ca să fim recunoscuţi noi înşine, ca să ne simţim realizaţi, ca să simţim că am izbutit să realizăm ceva, ca să simţim - să zicem - că am dominat cu cea mai mare lejeritate peste instinctele şi peste dorinţele noastre bolnave. ***Nu, lupta noastră nu este ca să ne regăsim pe noi înşine, ci pe Dumnezeu.***

Lupta noastră este - iar acesta este izvorul vieţii şi al slobozirii noastre - ca să devină Dumnezeu văzut în viaţa noastră, în modul pe care-l ştie El, în modul în care de fiecare dată noi putem să-l înţelegem. Dacă Dumnezeu nu a devenit încă văzut în viaţa noastră, nu putem să vorbim despre Înviere. Lupta noastră este exact aceea de a ieşi din aceste stereotipuri.

De multe ori spunem că în Biserică este rău formalismul, sunt rele stereotipurile, şi aceasta deoarece contribuie la o „denaturare duhovnicească", adică la o înstrăinare de trăirea dinamică întru duhul. Dasă suntem izolaţi în formă, de obicei nu ne luptăm ca să căutăm relaţia personală cu Dumnezeu, nu ne luptăm ca să aflăm modul în care Îl vom „sili" pe Dumnezeu să se facă văzut în viaţa noastră.

Această nevoinţă duhovnicească este depăşirea oricărui hotar şi a oricărei legi. Însă acest lucru ni se pare utopic, paradoxal, ne îndoim de posibilitatea lui, şi din această cauză ne căutăm odihna în legile omeneşti, în legile bisericeşti, ca să simţim într-acestea o anumită siguranţă, adică un sentiment de dreptate.

Dreptatea noastră poate să fie sau adevărată sau mincinoasă. Dreptatea mincinoasă este să ne spunem nouă înşine şi în principal să ne spună alţii că suntem buni, morali, virtuoşi. Însă acest lucru nu ne îndreptăţeşte. Poate să ne aducă o subţire simţire de bucurie, însă aceasta ascunde slava noastră deşartă. Aceasta nu este viaţă. Acest artificiu nu poate să biruiască moartea. Adevărata dreptate este să devină Hristos văzut în viaţa noastră. Iar aceasta reclamă sinceritate, onestitate.

Nu pot să mă făţămicesc că sunt credincios, că adică Îl cunosc pe Dumnezeu sau Îl iubesc pe Dumnezeu, când eu nu L-am văzut pe Dumnezeu în modul pe care El îl ştie.

Deoarece noi socotim că experierea lui Dumnezeu este o stare de neatins pentru noi, noi ne limităm la a face doar ascultare de Biserică, să fim ai Bisericii, şi astfel pur şi simplu să ne fie comod în formele Bisericii, fie că acestea se numesc postiri, fie Dumnezeiasca Împărtăşanie. Tot acest cadru dintr-o anumită perspectivă limitează pornirea pentru căutarea duhovnicească. Acum suntem buni. Ne-am simţit excelent. Câţi dintre oameni nu-şi doresc o emoţie şi o euforie lăuntrică în Biserică? Iar pe aceasta o numim duhovnicie şi spunem că acum „am simţit” Dumnezeiasca Împărtăşanie.

Faptul că am simţit Dumnezeiasca Împărtăşanie înseamnă că sunt pregătit pentru moarte şi nu mă înspăimântă moartea. Am simţit Dumnezeiasca Liturghie - înseamnă că Dumnezeu a devenit vizibil (văzut) în viaţa mea. Însă a devenit Dumnezeu vizibil în viaţa mea? Dacă nu a devenit, avem multă nevoinţă duhovnicească de făcut. Acesta este modul de a fi, acesta este ethosul Postului mare. Dacă Dumnezeu se face văzut în viaţa mea, atunci sunt purtător al harului.

Oamenii însă vor modele, vor predici, vor învăţături. Acestea capătă valoare dacă sunt plasate în perspectiva „transmutării” lor pe tronul cel ceresc al Împărăţiei slavei. Dacă ochii mei L-au văzut pe Dumnezeu, atunci fiecare om care mă vede Îl vede pe Dumnezeu. Lumea nu se schimbă, noi înşine nu ne schimbăm, nu se schimbă copiii noştri, pentru că nu văd pe faţa noastră prezenţa lui Dumnezeu. Ochii noştri încă nu au văzut nimic.

Aşadar, atunci când ochii mei lăuntrici, când întreaga mea existenţă devine un ochi, şi Dumnezeu se face văzut în viaţa mea, atunci fiecare om care mă vede pe mine, care L-am văzut pe Dumnezeu, îl vede pe Dumnezeu. Aşa se poate schimba omul, nu prin argumente şi cuvinte exterioare. Atunci este vie Biserica, atunci suntem noi mădulare vii ale Bisericii.

Biserica nu are nevoie de legi morale, de oameni buni, de oameni harismatici sau inteligenţi. Are nevoie - şi avem şi noi nevoie - de această cerinţă: să fie viaţa noastră un Post mare, o plângere necontenită, îndârjită, până când se va pleca Dumnezeu spre smerita si ticăloasa noastră viaţă şi va arăta mila Lui în viaţa noastră.

Acest om este theologul, acesta poate să theologhisească, acesta pătimeşte cele dumnezeieşti, participă la harul lui Dumnezeu.

(din: Preot Varnava Iankos, Biserica păcătoşilor, Editura Egumeniţa, 2016)

Pr. Nicolae Tănase - Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai - a lăsatului sec de brânză

Omul a atras multe asupra lui din cauza neorânduielii.

Prima săptămână din Post se numeşte Săptămâna mare. Săptămâna dinaintea Sfintelor Paşti se numeşte Săptămâna Patimilor. De ce este mare prima săptămână? Este mare pentru noi, pentru că noi suntem aceia care putem profita de aceste rânduieli.

Orice în lumea aceasta are o rânduială. Observaţi că toate instituţiile din lume au o rânduială. Orice în lumea aceasta are o rânduială. Iar Biserica are o rânduială pentru fiecare perioadă a anului şi chiar pentru fiecare zi.

Iată că şi noi acum facem o rânduială, o rânduială care are vechime.

În cărţile noastre de slujbă - unii dintre dumneavoastră citiţi din ele - aţi văzut că există anumite menţiuni. Când se face aşa, cum se face... . La un moment dat, când slujba este foarte lungă, scrie acolo că putem să citim restul slujbei acasă. De ce? Pentru că Biserica nu urmăreşte osteneala şi îngreunarea vieţii omului, ci urmăreşte aducerea lui într-o rânduială.

Noi, prin postul pe care vrem să îl începem, nu urmărim altceva decât să intrăm într-o rânduială. Lucrul acesta îl facem timp de o viaţă. Constatăm că ne apropiem de mormânt şi încă n-am intrat în rânduială; şi avem această dorinţă continuă, de a

intra în rânduială. Cei care părăsesc lumea aceasta şi se retrag la sfintele mănăstirii, mai ales în pustiu, reuşesc să aibă o rânduială...

Rânduiala, însă, nu face compromis. Din păcate, noi mergem în rânduială câţiva ani, uneori şi apoi întrerupem această rânduială, pentru că se iveşte ceva în viaţa noastră. Fie un necaz, fie o bucurie. Şi stricăm rânduiala.

La spovedanie sunt atâţia care spun: „Părinte, 10 ani am reuşit sau 11 ani am reuşit să fiu nelipsit la biserică şi uite, deodată s-a ivit situaţia aceasta şi aşa de rău îmi pare...”. Ce înseamnă? Înseamnă că şi-a ieşit creştinul din rânduiala lui... .

Postul are o rânduială şi ne introduce în rânduială. Noi intrăm în Post cu dorinţa de rânduială şi este bine să dorim ducerea rânduielii până la capăt. Nu întotdeauna facem aşa. Sunt aşa de multe momente în viaţa noastră din Post, încât suntem aproape siguri că vom strica rânduiala. Unii, de exemplu, ne punem încă de la început în gând să postim doar prima şi ultima săptămână. Alţii nu pornim cu dorinţa de rânduială, de aceea nici nu o ducem la capăt.

Rolul slujbelor este să ne introducă într-o rânduială. Biserica are o rânduială. Rânduiala aceasta face din viaţa noastră, o viaţă plăcută lui Dumnezeu, iar pentru noi aduce pace, linişte.

Am fost zilele trecute în Moldova, am trecut pe la câteva mănăstiri. Într-una din ele stareţul vorbea la telefon cu cineva care le băga acolo curent şi care s-a anunţat: „Părinte stareţ, vreau să venim acolo cu şeful de la electricitate şi aşa să facem...”. Şi stareţul a zis: „Nu e bine să veniţi săptămâna aceasta. Este săptămâna întâi din Post şi la noi bucătăria este închisă. N-o să putem să vă tratăm şi nu facem o impresie bună şi aşa mai departe...”. Am întrebat: „Părinte, cum e închisă?”. A zis: „E închisă”. „Cum închisă? Poate un călugăr nu poate să ţină post negru toată săptămâna”. A spus: „Dacă nu poate să ţină toată săptămâna, o să mănânce la el la chilie mere, pere sau ce are el acolo. Ceva fructe sau rădăcini, ce o mânca el acolo. Dar bucătăria e închisă”.

În mănăstiri, în săptămâna întâi din Post bucătăria e încuiată. De ce? Ca să-şi pună la punct rânduiala.

O să citim, în săptămâna a cincea din Post, viaţa Sfintei Maria Egipteanca. Vedem acolo, în viaţa sfintei şi rânduiala mănăstirii din care făcea parte Sfântul Zosima, cel care a găsit-o în pustie şi a împărtăşit-o. Şi anume: la începutul Postului,

călugării porneau în pustiu şi se mai întorceau de Florii. 40 de zile în pustiu, aşa era rânduiala mănăstirii. Aveau o rânduială.

Este cazul să avem şi noi o rânduială, pentru că Postul are o rânduială. Şi n-are nici un rost dacă este ţinut fără rânduială. El are rânduiala lui, cu metanii, cu rugăciune, cu milostenie, cu vorbă puţină, cu înviorarea trupului, înviorarea feţei, cum am auzit în Apostolul şi în Evanghelia de astăzi - că se cade nouă să nu arătăm că postim. Adică, mai precis, să nu ne văităm că postim... .

Dumneavoastră ştiţi că la Botez ne botezăm în apă. Dar mai ştiţi că ne ungem cu Sfântul Mir, din care se ung toţi. De aceea, ţările ortodoxe au această unitate de credinţă, pentru că sunt unşi creştinii, respectiv copiii, cu Sfântul Mir, sfinţit în Joia Patimilor de arhiereii Bisericii noastre, ai Bisericii respective, din ţara respectivă şi ne ungem în unire cu toţi.

Mai e, însă, încă o unire, încă o rânduială. Acum, când noi ţinem post, cu noi mai ţin post sute de mii, milioane, zeci de milioane... .Nu suntem aşa mulţi, pentru că Ortodoxia este calea strâmtă şi la Ortodoxie nu vine oricine. Nu le convine, e greu în Ortodoxie, pentru că trebuie multă renunţare. Cu noi ţin post sute de mii, poate zeci de milioane. Asta înseamnă un lucru extraordinar. Zeci de milioane. Nu putem şti câţi ţin post, dar cel puţin zeci de milioane deodată ținem post. Deodată.

De aceea, nu trebuie să stricăm postul, nu trebuie să stricăm rânduiala. Nu pentru că a mânca este păcat, ci pentru că noi ne caracterizăm prin rânduială. De aceea facem de fiecare dată caz de rânduială: cum stăm în biserică, ce facem în biserică, cum ne manifestăm. De aceea facem caz, nu din alt motiv. Ce alt motiv să avem? Că cineva vorbeşte sau că e gălăgie sau că e linişte în biserică nu ne interesează aşa mult. Dar e important dacă este sau nu este rânduială, pentru că Dumnezeul nostru este Dumnezeul rânduielii, Dumnezeul nostru este Dumnezeul ordinii, nu al indisciplinei, nu al neorânduielii.

Rânduielile sunt spre binele nostru. Neorânduiala strică. Adevărata gospodină are rânduială în casă. Indiferent cât e de simplă casa, cât e de săracă gospodăria aceea, există o rânduială. Rânduiala aceasta este foarte importantă în viaţa noastră. Şi dacă există orânduială în casa noastră, trebuie să existe orânduială şi în viaţa noastră, orânduială în sufletul nostru.

Această orânduială o începem prin post. O continuăm, o însoţim cu rugăciunea, cu metaniile, bineînţeles cu iertarea şi cu lucrarea faptelor bune. Dacă staţi şi analizaţi acum, constataţi că nu este nimic nou, nu este nimic excepţional şi extraordinar.

Sunt lucruri obişnuite. Dar, în acelaşi timp, dacă observaţi, de neorânduială - deşi am citit de atâtea ori, am predicat de atâtea ori - mereu ne facem vinovaţi, mereu cădem în neorânduială.

În calendar aţi văzut că sunt zile în care mâncăm cu untdelemn, zile în care nu mâncăm cu untdelemn, zile în care mâncăm peşte, zile în care nu mâncăm peşte. Iată, în săptămâna ce a trecut am mâncat lapte, brânză, ouă, peşte. Dar ne facem aşa de des vinovaţi de neorânduială... .

Cu calendarul în faţă am putea să vorbim zile întregi. De ce e rânduiala aşa, de ce nu e aşa? De ce îl prăznuim pe sfântul acela aşa şi nu aşa? De ce e aşezată la 25 martie Buna Vestire? Ca să fie 9 luni înainte de 25 decembrie, înainte de Naşterea Domnului. Şi celelalte... .

Orice rânduială are explicaţie... . Sfânta Liturghie pe care o săvârşim şi la care participăm are rânduiala ei. De aceea şi preotul este dator să nu omită ceva din Sfânta Liturghie. Rânduielile pe care noi le avem sunt în binele nostru. Nu sunt poveri asupra noastră, ci sunt în binele nostru.

De aceea spunem că un om care se află în canon este un om care, fiind în rânduială şi îl prinde moartea aşa, moşteneşte Raiul.

Nu putem intra în Post fără rânduială şi prima rânduială a postului este rânduiala. Cine n-a vrut să respecte rânduiala a fost izgonit din Rai.

Duminica aceasta s-a numit Duminica Izgonirii lui Adam şi a Evei din Rai. Se numeşte şi Duminica Iertării, pentru că noi ne cerem iertare unul de altul. De ce se numeşte Duminica Izgonirii lui Adam şi a Evei din Rai. Pentru ca să ne amintească Dumnezeu că cine n-a vrut să respecte rânduiala a fost izgonit din Rai.

Ne aminteşte şi acum că cine nu vrea să ierte, nu vrea să aibă pace cu aproapele, nu vrea să postească, nu vrea să se roage, nu vrea să facă metanii, nu vrea să citească la psaltire, cel care nu vrea să facă rânduială, trăieşte în neorânduială şi Dumnezeu îl va izgoni din Rai. De ce îl va izgoni? Că Dumnezeu nu e rău... . Pentru că nu-şi mai are locul. În Rai totul este cu rânduială.

În Raiul lui Adam şi Eva era rânduială. Nu toţi pomii înfloreau deodată. Unii înfloreau, unii se pârguiau şi unii se coceau. Ce însemna asta? Însemna că existau de toate, continuu.

Dumnezeu ne face aceste comparaţii cu mâncarea, cu cele de trebuinţă ale noastre. Împărăţia lui Dumnezeu nu-i mâncare şi băutură şi cele materiale. Cu toate acestea, să recunoaştem fiecare că avem bucurie când există o rânduială. O rânduială a mesei de exemplu. Este foarte important să avem rânduială chiar şi la masă. Dumnezeu ne-a făcut orânduiţi, pe fiecare din noi.

Spre exemplu: nu încetăm să respirăm. Ce ar fi atunci când ne culcăm să nu mai respirăm? Noi nu încetăm să funcţionăm, chiar şi când dormim. De ce? Dumnezeu ne-a făcut cu rânduială. De aceea zice: „Cine va strica templul Duhului Sfânt - care este corpul - îl va strica Dumnezeu pe el”. Cine va strica biserica Duhului Sfânt, corpul? Cel care nu respectă rânduiala.

Trăim în satul acesta, trăim în ţara aceasta. Unii vor posti, unii nu vor posti. Care va fi diferenţa dintre noi şi ei? Diferenţa va fi aceasta: noi vom arăta lui Dumnezeu că dorim rânduiala, iar ei fac neorânduiala. Nu-i interesează rânduiala.

Nu înseamnă că noi suntem mai buni decât cei ce postesc, nici mai răi. Sunt oameni, v-am spus adesea, care vor şi care nu vor. Unii vor să se mântuiască şi unii nu vor. Nu înseamnă că cei ce vor, se vor mântui, pentru că nu-i de ajuns să vrei. Mai e necesar să şi faci. Peste toate acestea vine Dumnezeu cu puterea Lui, adică cu harul Lui.

Ce nu se face cu rânduială nu iese bine. Să îndemnăm, mergând la casele noastre şi pe semenii noştri să postească. Nu pentru că mâncarea i-ar duce în Rai, sau i-ar scoate din iad, ci pentru a respecta orânduiala.

Hristos a respectat orânduiala: a fost tăiat împrejur la 8 zile, după aceea a fost dus la templu la 40 de zile. În timpul vieţii Lui şi la Patima Lui a permis, a rânduit să se facă rânduiala, să fie uns cu miresme. Mironosiţele au mers la mormânt pentru a împlini rânduiala şi au primit vestea învierii!

Toate acestea ne îndeamnă şi pe noi la rânduială. Am pronunţat cuvântul acesta de multe ori, nu am numărat, dar de multe ori. Dacă mergem la casele noastre cu ideea că e bine să fim în rânduială este de ajuns pentru Postul acesta. Câtă rugăciune facem, câte metanii, vom vedea fiecare.

Dar dacă vrem să fim în rânduială, Dumnezeu va aduce multă dragoste asupra noastră, între noi şi mila Lui asupra tuturor, pentru că suntem în rânduială. Păcătoşi, dar în rânduială. De aceea spunem că cel mai păcătos om aflat în rânduială este mai bun decât cel mai bun, cel mai drept, aflat în neorânduială.

Rânduială e şi la şcoală şi la primărie şi la semănat şi la secerat. E rânduială. Ce nu se face cu rânduială nu iese bine. Ceapa se pune într-un fel, morcovul într-alt fel. Ceasul, ora, luna, timpul în care semănăm sunt într-un fel. Grâul îl semănăm toamna, celelalte le punem primăvara, unele mai devreme, altele mai târziu. Toate sunt în rânduială.

Iar când, din pricina omului, se produce neorânduială, este dezastru. Când, spre exemplu, vine îngheţul atunci când pomii sunt înfloriţi, strică rânduiala. Nu ne convine. Dacă lucrul acesta nu ne convine, să ne deranjeze şi când noi suntem în neorânduială. Omul, din pricina neorânduielii, a atras asupra lui multe, inclusiv dereglarea naturii.

Sunt luni de iarnă fără zăpadă, fără ger. Sunt luni de primăvara cu ger, cu zăpadă, cu blocaje, cu fel de fel. Sunt veri întregi fără ploaie.

După aceea sunt luni de atâta ploaie, că alunecă terenurile. Iată ce înseamnă lipsa de rânduială. Toate acestea sunt din lipsă de rânduială. Dumnezeu să ne ajute să înţelegem ce este rânduiala în Biserica noastră! Amin.

Pr. Visarion Alexa: „Postul este momentul iubirii dintre om și Dumnezeu”

Viața creștinului se desfășoară între două hotare: Izgonirea lui Adam din Rai, când noi toți am pierdut conștientizarea dragostei lui Dumnezeu, și așteptarea Judecății finale. Când trupurile noastre se vor ridica din pământ, iar sufletele noastre se vor uni cu trupurile spiritualizate - scăpate de boală, de suferință, de bătrânețe, de răutățile acestei lumi, de constrângeri de timp și de spațiu - și vom intra așa în slava și în veșnicia lui Dumnezeu.

Din păcate, nu mulți dintre noi, creștinii, mai știm, mai credem că vom învia din morți asemenea lui Hristos cel Înviat. Într-o lume în care spiritualitatea este considerată a fi ceva aproape desuet și în care, parcă, spiritualitatea nu-și mai are rostul, v-aș ruga să îndrăzniți să intrați în rânduiala aceasta de postire nu ca în ceva obligatoriu, nu constrânși. Nu primiți postul ca pe o corvoadă, ci ca pe o bucurie. Căci are multă bucurie în el. Postul este momentul iubirii dintre om și Dumnezeu.

Sensul postului nu este o contabilizare a ingredientelor din mâncăruri, nu faceți o obsesie din lucrul acesta și nici nu încercați să-L vicleniți pe Dumnezeu. Dacă ții postul cu dragoste și cu bucurie, nu vei mai fi preocupat de ingrediente, ci va fi ca un firesc care îți va aduce plinătate sufletească și sănătate trupească. Ce credeți că este mai important: sufletul sau trupul? Veți fi tentați să spuneți că sufletul este mai important, însă să știți că în lumea noastră Ortodoxă, și sufletul, și trupul au aceeași importanță. Nu vorbiți despre trup ca fiind ceva inferior sufletului. Ambele sunt create de Dumnezeu și ambele au în ele harul Său. Ambele sunt darurile lui Dumnezeu pentru om.

Vedeți dumneavoastră, sufletul are o pregătire permanentă, pentru suflet nu există repaus, nu există „de dulce” și „de post”, pentru că el trece printr-o transformare, printr-o emancipare care începe în timpul vieții, continuă prin moarte și se va finaliza la Judecata de Apoi. În perioada postului, începem, exersăm și emanciparea trupului, precum Adam a început-o atunci când a pierdut raiul. „Săptămâna brânzei” crește atenția noastră față de trup, începem să-l hrănim cu anume hrană, nu mai putem mânca orice, pentru că atunci când scad puterile trupești, cresc cele sufletești.

„Părinte, oare nu e mai important să postim de vorbe rele, de răutăți?”, aud adesea. Păi, dragii mei, când avem dezlegare la acestea? Cum? Cât postim nu înjurăm, nu mai suntem răi, facem fapte bune și când se încheie suntem liberi să fim răi, să vorbim urât? Când se încheie postul primim dezlegare la păcate? E absurd. Dacă în rest cultivăm permanent, zi de zi, ceas de ceas, în orice împrejurare ne-am afla, puterile sufletești, postul este exercițiul trupului. În perioada aceasta antrenăm trupul, ca într-o arenă, îl forțăm să urce la nivelul lucrării sufletului. De aceea îi reducem mâncarea, îi scurtăm odihna, de aceea facem metanii, pentru că nu vrem să rămână în urma sufletului, ci vrem să-l chemăm spre spiritualizare. Și el - trupul - cum spuneam, ne va urma în veșnicie, la Judecata de Apoi.

Fiecare dintre noi să ne străduim să trăim postul acesta cu multă dragoste și cu mult discernământ, și nu uitați, primul exercițiu pe care ar trebui să-l practicăm cu mare, mare seriozitate, mereu, ar fi să nu mâncăm din carnea fratelui nostru...

Pr. Ciprian Florin Apetrei - Theologica - Hristos, al doilea Adam, ne cheamă prin post în Rai

Înainte de a începe Postul mare, la capătul Săptămânei brânzei se află Duminica Izgonirii lui Adam din Rai. Ea ne arată că primii oameni au pierdut Raiul pentru că nu au respectat porunca postului, iar noi prin postire putem recâştiga ceea ce ei au pierdut. Această duminică este numită şi a Lăsatului sec de brânză pentru că din această zi nu se mai consumă lactate şi ouă până la Paşti. După această duminică începe Postul mare, în atmosfera căruia suntem introduşi prin Vecernia iertării ce se oficiază în seara acestei zile a Domnului.

După ce, duminica trecută, Biserica ne-a pus înainte -Înfricoşătoarea judecată, deci sfârşitul istoriei umanităţii din lumea aceasta, prin Săptămâna albă care a urmat ne-a amintit de începutul neamului omenesc şi de timpul petrecut de primii oameni în Rai, locul unde a apărut umanitatea în istoria creaţiei. Apoi prin Duminica Izgonirii lui Adam din Rai vedem exilul la care a fost supus omul prin pierderea Raiului din cauza păcatului protopărinţilor Adam şi Eva. Omul a fost creat să trăiască în Rai, însă prin neascultare a fost alungat şi supus morţii. Întreaga natură s-a cutremurat când omul prin păcat a pierdut patria sa cea veşnică pentru care l-a creat Dumnezeu: *„Soarele razele şi-a ascuns, luna cu stelele în sânge s-au schimbat, munţii s-au înfricoşat, dealurile s-au cutremurat, când s-a închis Raiul ieşind Adam, cu mâinile bătându-şi faţa şi zicând: Milostive, miluieşte-mă pe mine cel ce am căzut”*.

„Să iubim înfrânarea ca să nu plângem afară din Rai”

Toate cântările acestei duminici mărturisesc tragedia pierderii Raiului şi suferinţa pe care a adus-o asupra oamenilor păcatul neascultării lui Adam. În acelaşi timp ele ne arată că pricina căderii primilor oameni au reprezentat-o neînfrânarea şi nepăzirea poruncii lui Dumnezeu: *„Lepădat a fost Adam din desfătarea Raiului, prin mâncarea cea amară, pentru neînfrânare, nepăzind porunca Stăpânului, şi a fost osândit să lucreze pământul din care a fost luat şi cu multe sudori să mănânce pâinea sa. Pentru aceasta noi să iubim înfrânarea, ca să nu plângem afară din Rai ca şi acela, ci să intrăm într-însul”* (Sedelna de la Utrenia Duminicii Izgonirii lui Adam din Rai).

Ieromonahul atonit Makarios Simonopetritul arată că „imnografia acestei duminici se întemeiază pe imaginea lui Adam plângând înaintea porţilor Raiului pe care le-a închis neascultarea sa”: *Şezut-a Adam în preajma Raiului, şi, de goliciunea sa plângând, se tânguia: Vai mie, celui ce m-am supus înşelăciunii celei viclene, şi am fost furat de ea și de mărire m-am depărtat. Vai mie, celui dezbrăcat de nevinovăţie și lăsat în sărăcie. Ci, o, Raiule, de acum nu mă voi mai desfăta întru dulceaţa ta. Nu voi mai vedea pe Domnul şi Dumnezeul şi Ziditorul meu; căci în pământ voi merge, din care am şi fost luat. Milostive îndurate, strig către Tine: Miluiește-mă pe mine cel ce am căzut* (Slava la Vecernie).

Primii oameni, Adam şi Eva, după relatarea biblică, nu au ascultat de porunca lui Dumnezeu de a nu mânca din pomul oprit şi ascultând de ispita diavolului prin şarpe au pierdut Raiul şi au fost supuşi morţii: *„Făcătorul meu, Domnul, luând țărână din pământ şi însufleţindu-mă cu suflare de viaţă, m-a înviat şi m-a* cinstit a *fi stăpânitor pe pământ tuturor celor văzute, şi locuitor împreună cu îngerii. Iar Satana înşelătorul, lucrând cu şarpele ca printr-o unealtă, m-a amăgit prin mâncare şi de mărirea lui Dumnezeu m-a osebit şi m-a dat morţii celei mai de dedesubt în pământ. Ci Tu, ca un stăpân şi îndurat, iarăşi mă cheamă”* (Stihire de la Vecernie).

Prin paza poruncilor să regăsim nestricăciunea pierdută de Adam

Căderea lui Adam este văzută de părinţii Bisericii ca o nerespectare a postului, de aceea este pusă înainte de Postul mare, pentru a ne arăta consecinţele nepostirii.

În acest sens, Sinaxarul din Triod face următoarea precizare: „Sfinţii părinţi au aşezat pomenirea izgonirii lui Adam din Rai la începutul Sfântului Post de patru-zeci de zile spre a arăta prin aceasta cât de folositor este pentru firea omenească leacul postului şi iarăşi cât de ruşinos lucru este lăcomia împreună cu neascultarea. Aşadar, părinţii, lăsând la o parte pe celelalte nenumărate făpturi care pentru om au

fost făcute, ne-au pus în faţă pe Adam cel întâi-zidit ca să ne arate lămurit întâi ce mare rău a pătimit, pentru că n-a postit puţin, al doilea că de atunci răul a fost introdus şi în firea noastră şi al treilea că cea dintâi poruncă a lui Dumnezeu dată oamenilor este porunca postului. Adam n-a păzit porunca, ci ascultând de pântece, dar, mai bine zis, de vicleanul şarpe prin Eva, nu numai că n-a ajuns Dumnezeu, ci şi-a atras asupra sa moartea şi a dat pieirii tot neamul omenesc. Din pricina desfătării şi neascultării celui dintâi Adam, Domnul a postit patruzeci de zile şi a ascultat. Pentru aceasta a şi fost statornicit de Sfinţii apostoli acest post de patruzeci de zile pentru ca noi, prin paza poruncii, să dobândim cu ajutorul postului nestricăciunea pierdută de Adam, care a pătimit pentru că n-a păzit porunca".

Neascultarea, păcatul care ne-a adus boala și moartea

Biserica învaţă pe baza revelaţiei divine din Sfânta Scriptură că omul a fost creat să trăiască în Rai, iar protopărintele Adam ducea aici o viaţă îngerească şi era cununa creaţiei. Singura poruncă pe care a primit-o de la Dumnezeu a fost aceea de a-şi cunoaşte limitele proprii şi de a se înfrâna să mănânce din pomul din mijlocul Raiului. Prin ispita diavolească venită prin femeia sa, Adam a călcat din mândrie porunca lui Dumnezeu, arătând neînfrânare şi lăcomie. Pierderea Raiului în acest mod nu poate fi îndreptată decât prin Noul Adam, Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel prin care toate cele ce sunt au fost create de Dumnezeu Tatăl în Duhul Sfânt. El S-a smerit şi S-a întrupat pentru mântuirea noastră pe care a dobândit-o prin Jertfa Sa de pe Cruce, iar cu moartea Sa a zdrobit moartea adusă umanităţii de păcatul lui Adam, iar prin Învierea Sa ne-a făcut din nou locuitori ai Raiului.

O cântare de la Vecernia din sâmbăta de dinaintea acestei duminici ne sintetizează sensurile teologice: *„Adam a fost scos din Rai pentru neascultare, şi de la desfătare a fost lepădat, amăgit fiind de vorbele femeii, şi gol a şezut în preajma locului, tânguindu-se: Vai mie! Deci să ne sârguim toţi, să primim vremea postului supunându-ne evangheliceştilor rânduieli; ca prin ele făcându-ne plăcuţi lui Hristos să dobândim iarăşi sălăşluirea Raiului"*.

Înţelegem că această Duminică a Izgonirii lui Adam din Rai este aşezată la începutul Postului mare pentru a arăta urmările nefericite ale neascultării şi ale însoţirii cu patimile. Numai prin înfrânare şi prin supunere faţă de poruncile lui Dumnezeu poate credinciosul să se învrednicească de dobândirea Raiului, pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos ni l-a deschis prin Jertfa Sa de pe Cruce şi Învierea Sa. De aceea, postul este calea pe care trebuie să mergem pentru a ajunge la bucuria Învierii lui Hristos, care este ziua pascală a reîntoarcerii omului în Rai.

Ierom. Maxim Morariu - Iertarea, rugăciunea și postul, sau despre cheia de intrare în Împărăția lui Dumnezeu

Introducere

Pericopa Evanghelică de astăzi conține o serie de sfaturi propice perioadei liturgice în care ne pregătim să intrăm. Ea face parte dintr-un capitol în care Hristos își „dădăcește” auditoriul. Îi învață pe cei care-L ascultă cum să facă faptele bune și le arată că accentul trebuie să cadă mereu pe starea interioară pricinuită de un lucru, nu pe aspectele de formalism exterior.

Milostenia și rugăciunea constituie termenii cheie ai primei părți a celui de-al șaselea capitol, unde este găzduit textul. Învățătorul insistă asupra faptului că cea dintâi trebuie corelată cu discreția. Dintr-un motiv simplu, pentru că ea se constituie într-o formă de mărturisire a lui Dumnezeu. Iar pe el Îl putem mărturisi prin dragoste. Or dragostea este discretă. E o stare a sufletului pe care preferi să o păstrezi pentru tine. Cel mult, lași anumite aspecte generale să fie cunoscute și altora.

Apoi, discursul alunecă înspre rugăciune. Mărturisirea lui Dumnezeu e urmată de comunicare. Nu cu alții, ci cu El. În acest context, Hristos îi învață pe cei ce erau acolo și prin pana evanghelistului și pe noi, cum să facă să nu transforme dialogul cu Dumnezeu într-o poveste în van. Cere să existe puține cuvinte și arată că ordinea adresării trebuie să cuprindă lauda, mulțumirea și abia apoi cererea.

Apoi, realizează o mică exegeză a rugăciunii, alăturându-i și anumite sfaturi cu caracter practic. Acestea constituie în fapt, textul la care suntem chemați să medităm.

Iertarea - puntea îndumnezeirii

Un aspect din finalul rugăciunii domnești crează pretextul cuvântării ulterioare a Mântuitorului. Aici, El se concentrează asupra iertării și a reciprocității ei. Prezentând relația cu divinul ca pe o formă de oglindire a celei dintre oameni, vorbește despre faptul că iertarea aproapelui condiționează cea din partea lui Dumnezeu. Or, cine nu are păcate și nu și-ar dori o asemenea iertare? Factorul motivațional pe care-L aduce în atenție aici este unul extrem de puternic. Puntea înspre îndumnezeire o reprezintă iertarea. Dintr-un motiv simplu. E o formă de manifestare a iubirii, căci doar pe cel pe care îl iubești cu adevărat îl poți ierta atunci când îți greșește. Altminteri, fie nu reușești să treci peste păcatele lui, fie îți devine indiferent. Iar iubirea stă la baza relațiilor intratrinitare, așa cum subliniază cel mai mare teolog român, părintele Dumitru Stăniloae.

Postul - de la formalism la vocație mistică

Odată lămurit acest aspect, Domnul vorbește despre un alt element relevant pentru religia iudaică și ulterior și pentru cea creștină: postul. În societatea vremii, casta fariseilor, cea mai importantă grupare politico-religioasă, era faimoasă pentru modul în care realiza această practică. Abținerea de la alimente era însoțită de o serie de obiceiuri și semne exterioare, menite să arate lumii întregi că ceva special se petrecea cu ei. Oamenii se îmbrăcau cu sac, ca să uite de confortul vestimentar și își dădeau fața cu cenușă. Acest lucru aducea cu sine și anumite implicații ce țineau de statutul și percepția lor socială. Oamenii ajungeau să îi vadă într-un mod aparte și să-i stimeze pentru ceea ce făceau. Dar nu lauda oamenilor era ceea ce trebuiau să caute ei prin aceasta. Cea a lui Dumnezeu era esențialul! Era singurul lucru cu adevărat important!

De aceea, Hristos critică acest soi de practică și insistă asupra faptului că adevăratul post e unul interiorizat, despre care nu ar trebui să știe cei din jur. La asta se referă cuvintele Sale: „Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie”. Domnul insistă cu alte cuvinte asupra faptului că practica postirii ține de intimitatea relației cu divinul și de aceea, nu ar trebui direcționată decât înspre Acesta.

În loc de concluzii - comoara

Într-o societate a materialismului, cum era cea căreia Iisus îi propovăduia, fapt ce face și din acest punct de vedere, spațiul acela similar cu cel în care noi trăim, bunăstarea și agoniseala erau aspecte fundamentale. Învățătorul vine să răstoarne paradigma și să vorbească despre comorile cu valoare perenă. Cere celor care-L ascultă să nu adune comori ce ar putea fi deteriorate de intemperii sau supuse furtului, ci să se concentreze asupra a ceea ce odată câștigat, le-ar aparține pe veci. Anume Împărăția lui Dumnezeu. La acest lucru se referă în încheierea pericopei. Îi cheamă pe ascultători și odată cu ei și pe noi. Să ne legăm inima de ceea ce contează cu adevărat. Cum putem face aceasta? Tocmai ne spusese: prin milostivire, iertare și post și conectarea tuturor acestora. Îndrăzniți!

Arhim. dr. Nectarie Șofelea - Evanghelia de Duminică › Prin post și faptă bună să urcăm spre Înviere

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsatului sec de brânză) Matei 6, 14-21

Evanghelia acestei duminici ne pune înainte cele trei îndemnuri ale Mântuitorului Iisus Hristos. Aceste îndemnuri sunt: iertarea, postirea și milostenia, pentru a putea parcurge corect această perioadă specială.

Primul pas duhovnicesc în drumul nostru spiritual trebuie să fie împăcarea cu semenii noștri, condiție fără de care nu primim iertarea lui Dumnezeu. „Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc. Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre” (Matei 6, 14-15).

Domnul Iisus Hristos pune în evidență de multe ori în propovăduirea Sa roadele iertării. Din pilda datornicului nemilostiv învățăm că trebuie să iertăm aproapelui nostru greșelile pe care ni le-a făcut, la fel cum Stăpânul nostru le iartă pe ale noastre. Sfântul apostol Petru este sfătuit de Mântuitorul Hristos să ierte celor care-i greșesc de șaptezeci de ori câte șapte (Matei 18, 22).

Tot Domnul ne spune: „Împacă-te cu pârâşul tău degrabă, până eşti cu el pe cale, ca nu cumva pârâşul să te dea judecătorului, şi judecătorul, slujitorului şi să fii aruncat în temniţă” (Matei 5, 25), adică să iertăm pe toți cei care ne greșesc pentru a putea avea conștiința liniștită. Rugăciunea Domnească spune: „Şi ne iartă nouă

greşelile noastre, precum şi noi iertăm greșiților noștri” (Matei 6, 12). Așadar, iertarea este o obligație a unuia față de altul și nu o opțiune. Suntem obligați să ne iertăm aproapele, ca unul care este egalul nostru. Iertarea este primul pas spre iubirea desăvârșită. Lipsa de iertare vine din lipsa iubirii, din mândrie și din necunoașterea sinelui. Din orgoliu, din mândrie, oamenii nu vor să ierte, nici să se împace cu cei pe care i-au supărat, acest lucru ducând la despărțirea de Dumnezeu.

„Postul trimite rugăciunile la cer”

Al doilea pas duhovnicesc este postul. Adam a fost izgonit din Rai nu de Dumnezeu, ci de păcatele sale.

În această perspectivă, Sfântul Ioan Gură de Aur spune: Pe Adam lăcomia pântecelui l-a scos din Rai!

Postul este prima poruncă pe care Dumnezeu a dat-o proto-părinților noștri, Adam și Eva, atunci când i-a așezat în Grădina Edenului și le-a zis să nu mănânce din pomul cunoștinței binelui și răului. Dar aceștia, neascultând, au mâncat și au murit. Mai departe, Dumnezeu a rânduit postul ca un mijloc ce poate să ne înfrâneze pornirile pătimașe. De asemenea, Însuși Hristos, înainte de a propovădui Evanghelia, a postit 40 de zile, astfel nedespărțind învățătura de faptă.

Referindu-se la postire, Sfântul Vasile cel mare ne învață: „Postul a stins puterea focului, postul a închis gura leilor. Postul trimite rugăciunile la cer, dându-le aripi în drumul lor spre înălțime. Postul este creșterea caselor, mama sănătății, pedagogul tinereții, podoaba bătrânilor, tovarăș bun de drum celor care călătoresc, tovarăș credincios al soților”.

Fariseii respectau cuvintele Scripturii, dar ei nu posteau pentru a se împăca cu Dumnezeu, ci pentru propria lor slavă deșartă, căutând aprecierea oamenilor, iar Mântuitorul față de acest aspect ne-a atenționat, spunându-ne: „Iar când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii cărora le place, prin sinagogi şi prin colţurile uliţelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor” (Matei 6, 5). De aceea, îndemnul Mântuitorului este să nu postim ca fariseii, ci să rămânem fideli credinței, căci „credinţa fără de fapte moartă este” (Iacov 2, 20).

Dacă postul e redus la dietă, fără credință, fără milostenie, va fi fără folos pentru suflet. Postul are o singură direcție - întâlnirea cu Dumnezeu și sfințirea sufletelor și trupurilor noastre.

Sfântul Leon cel mare spune: „Precum am învățat de la Mântuitorul Hristos, nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu și fiindcă este potrivit ca poporul creștin să dorească mai mult să se sature de cuvântul lui Dumnezeu decât cu hrană trupească”.

În timpul postului, trebuie să avem o atitudine de bucurie, întrucât postim spre viață, iar nu spre moarte. Toate actele de credință se fac pentru noi și pentru semeni cu bucurie, dar în raport cu Dumnezeu, întrucât El este milostiv, iubitor și iertător. Trebuie să devenim virtuoși pentru a ne asemăna cu Dumnezeu ca fii ai Lui.

Postul cel adevărat este cel trupesc unit cu cel sufletesc, cum ne învață cântările din perioada ce ne stă înainte: „Să postim post primit, bineplăcut Domnului, postul cel adevărat este înstrăinarea de răutăți, înfrânarea limbii, lepădarea mâniei, depărtarea de pofte, de clevetire, de minciună și jurământ mincinos”.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Postiți? Arătați-mi-o prin fapte. Cum? De vedeți un sărac, aveți milă de el; un dușman, împăcați-vă cu el; un prieten înconjurat de un nume bun, nu-l invidiați! Nu numai gura și stomacul vostru să postească, ci și ochiul, și urechile, și picioarele, și mâinile voastre, și toate mădularele trupului vostru. Mâinile voastre să postească rămânând curate și de furt și de lăcomie. Picioarele, nealergând la priveliști urâte și în calea păcătoșilor. Ochii, neprivind cu ispitire frumusețile străine... Gura trebuie să postească de calomnii și de alte vorbiri rușinoase!”

Puterea binelui

Al treilea pas duhovnicesc din Evanghelia Duminicii Izgonirii lui Adam din Rai este milostenia.

În lumea aceasta toate pier, se șterg, se dărâmă, se prefac, numai binele făcut rămâne. Dacă pierim noi, binele făcut rămâne aici pe pământ, în amintirea și spre folosul generațiilor viitoare, fiind cheia cu care se deschide Împărăția cerurilor. Dacă pe pământ se șterg albiile vechi ale râurilor, se rotunjesc colțurile stâncilor, se dărâmă munții, se înlocuiesc și înnoiesc roadele înțelepciunii omenești, se pot șterge literele cărților sau slovele săpate adânc în piatră, binele săvârșit și fapta cea bună împlinită rămân!

Puterea binelui este uriașă, trecând dincolo de moarte, întrucât binele este izvorât din dragostea creștină, după cum mărturisesc cuvintele apostolului: Dragostea nu piere niciodată! (1 Corinteni 13, 8).

Fapta cea bună este cea cu care mergem înaintea Mântuitorului Hristos, căci atunci El va răsplăti fiecăruia după faptele sale. Atunci vor fi răsplătiți cei drepți, întrucât au înfăptuit binele, săturând pe cei flămânzi, adăpând pe cei însetați, adăpostind pe cei străini, îmbrăcând pe cei goi, cercetând pe cei bolnavi și în necazuri și va osândi pe cei nedrepți și păcătoși, întrucât n-au făcut binele.

Pentru a ne convinge de puterea binelui și că săvârșirea lui este posibilă din partea oricui, amintim cuvintele Mântuitorului: „Și cel ce va da de băut unuia dintre acești mici numai cu un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, amin grăiesc vouă: nu își va pierde plata sa!” (Matei 10, 42). Comorile nestricăcioase sunt faptele noastre bune, ele fiind martorii noștri care vor mărturisi pentru noi la judecata viitoare.

Unicul criteriu cu care judecă Dumnezeu este cât de mult am iubit pe cel din jurul nostru. Pentru a putea iubi pe cineva, trebuie să punem frâu patimilor interioare, egoismului interior. Postul, rugăciunea și faptele bune formează calea prin care se pot înfrânge acestea.

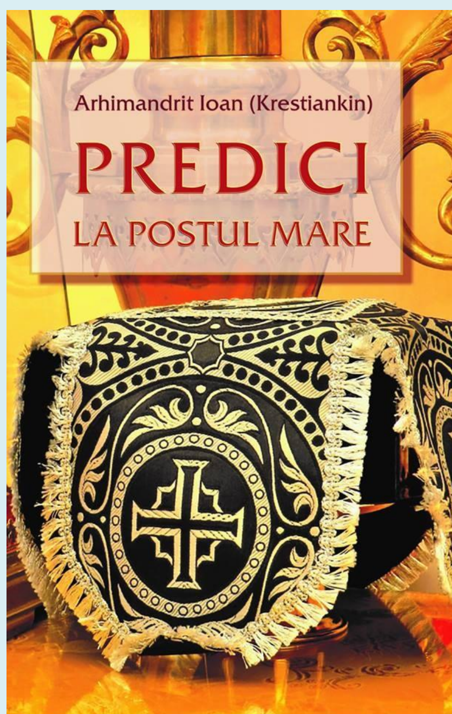
Sfântul Maxim mărturisitorul, vorbind despre iubire, spune: Lucrarea iubirii înseamnă facerea de bine din tot sufletul față de aproapele nostru, îndelunga răbdare pe care o arătăm față de el, de asemenea și folosirea prudentă a lucrurilor. Dispoziția iubirii nu se arată doar prin darul de bani, ci mult mai mult prin transmiterea cuvântului duhovnicesc și prin slujirea trupească.

Evanghelia de astăzi se încheie cu un cuvânt foarte realist: „Unde va fi comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6, 21).

Sfântul Efrem Sirul, într-una dintre cuvântările sale, ne spune: „Pentru aceea, nici nu ne-am învăţat a strânge comori pe pământ, unde molia şi rugina le pierde şi furii le sapă şi le fură” (Matei 6, 19), „ci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta” (Matei 6, 21). Însă bine este cuvântat Dumnezeu, care ne-a dat nouă tărie împotriva nevăzuţilor vrăjmaşi, iar Sfântul Vasile cel mare ne învață: „Să știi că inima ta este ogorul Domnului. Cultivă-l cu învățăturile cerești și nu îngădui să fie semănată neghină în țarina Domnului. Așadar, dacă în felul acesta vei veghea, vei putea ajunge ușor la desăvârșire”.

Duminica aceasta ne învață să nu ne lăsăm amăgiți de vicleanul diavol, pentru a nu fi și noi alungați din Rai. Depinde numai de faptele noastre dacă vom petrece veșnicia împreună cu sfinții lui Dumnezeu sau dacă vom avea parte de o judecată înfricoșătoare. Să ne analizăm gândurile, frământările, ideile de zi cu zi și să vedem cui slujim. Să slujim și să ne închinăm cu dragoste lui Dumnezeu!

“Să nu întorci faţa Ta de la sluga Ta …” - Predici ale cuviosului Ioan Krestiankin la intrarea în Postul mare trecând prin Duminica iertării: “Nu are nevoie Dumnezeu de făţărnicia noastră… Nu va primi Domnul numeroasele noastre metanii până la pământ dacă în inima noastră vor continua să existe supărarea pe fratele, răutatea şi duşmănia faţă de aproapele”

Învăţătură în Duminica Iertării - “Să nu întorci faţa Ta de la sluga Ta; când mă necăjesc degrab mă auzi!“

Cu aceste cuvinte pătrunse de durere filială, iubiţi părinţi, fraţi şi surori în Domnul, Sfânta Biserică, astăzi la dumnezeiasca slujbă de seară, se adresează către Dumnezeu. Şi fiecare dintre cei ce stau aici, fără îndoială, a simţit în inima sa aceste cuvinte ca pe o adresare personală a sa către Dumnezeu.

Nu întoarce faţa Ta, milostive Doamne, de la noi! - cerem toţi. Dar această milă a lui Dumnezeu noi trebuie să o merităm. La chemarea Bisericii noastre ortodoxe ne-am adunat în această sfântă seară în biserică pentru ca în ajunul Postului mare să cerem binecuvântarea lui Dumnezeu pentru intrarea cu vrednicie pe tărâmul rugăciunilor sporite şi al pocăinţei.

Ne-am adunat, pentru ca, după sfântul obicei, rânduit în vremurile de demult, închinându-ne unul altuia din adâncul inimilor noastre, să iertăm jignirile şi greşelile reciproce.

De acest lucru avem nevoie dacă vrem să trăim cu Domnul şi cât timp ne aflăm pe pământ, şi când ne vom muta în viaţa veşnică. Toţi ne dorim veşnica mântuire. Dar aceasta este cu putinţă numai în cazul, în care nu va exista în inima noastră supărare; nu va exista îndârjire reciprocă, a unuia împotriva altuia, osândire, ură reciprocă.

Este cu putinţă numai atunci când în inima noastră va fi pace - acest bun preţios şi sfânt, pe care ni-l dăruieşte Mântuitorul Hristos.

Dar pentru aceasta, aşa cum bine ştiţi toţi, trebuie şi să îi iertăm pe cei care ne-au jignit, şi să cerem iertare celor pe care noi cu voie sau fără de voie i-am nedreptăţit.

Altfel, zadarnice vor fi toate ostenelile noastre în postul care se apropie. Nu va primi Domnul numeroasele noastre metanii până la pământ dacă în inima noastră vor continua să existe supărarea pe fratele, răutatea şi duşmănia faţă de aproapele.

Nu va auzi Domnul nici rugăciunile noastre cu lacrimi şi nici suspinele noastre, înălţate către El ca să ne miluiască, dacă nu se ating de conştiinţa noastră cuvintele Mântuitorului: De veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel Ceresc (Matei 6,14).

Domnul spune: „Iartă!“. Atunci şi tu vei avea dreptul să îţi ceri iertare. Domnul spune: „Nu îl jigni, ci iubeşte-L pe aproapele tău!” Dar cât de des iubim numai pe unii dintre cei care ne înconjoară, iar alteori pe nimeni nu iubim! Vedem la oameni numai defectele lor şi în chip nemilos îi osândim.

Şi doar noi trebuie să ne iubim unul pe altul, căci această iubire, după cuvântul lui Hristos, este semnul distinctiv al adevăraţilor creştini: ***Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii faţă de alţii (Ioan 13,35).***

Ziua de astăzi, dragii mei, este ziua verificării maturităţii noastre duhovniceşti, ziua auto-verificării noastre aspre, în care vom vedea dacă suntem capabili să îl urmăm pe Hristos, împlinind toate poruncile Lui. Mulţi dintre noi din propria lor experienţă de viaţă ştiu bine că a ierta este mult mai uşor decât a cere tu însuţi iertare celui pe care l-ai jignit. Aici mândria noastră ne împiedică să recunoaştem că suntem vinovaţi.

Mulţi credincioşi iubesc această sfântă seară. Cu bucurie vin degrabă la biserică pentru a participa la ritualul iertării. Dar toţi, oare, îşi închipuie clar ce răspundere luăm noi asupra noastră? Căci, din păcate, nu rareori acest ritual înduioşător la unii dintre noi poartă nuanţa împlinirii formale a iertării reciproce.

Ne-am apropiat unul de altul, am rostit: „Iartă-mă!” - şi cu un zâmbet chiar ne-am sărutat, iar în inimă în acelaşi timp nimic nu s-a schimbat. Pica purtată, duşmănia, aceleaşi au şi rămas. Nu aceasta, dragii mei, aşteaptă Domnul de la noi. El aşteaptă ca în această sfântă seară să se deschidă inimile noastre pentru dragoste reciprocă sinceră. Aşteaptă ca, biruind cu ajutorul Lui mândria din noi, să găsim în noi putere şi cu inima curată şi cu sufletul deschis să ne apropiem de cel pe care l-am jignit şi să zicem: „Iartă-mă pentru Dumnezeu!”

Aşteaptă ca noi să smulgem din inimile noastre şi îndârjirea reciprocă, şi osândirea reciprocă, şi tot ceea ce ne întinează şi ne îndepărtează de Dumnezeu.

Dar suntem noi, oare, capabili să iertăm întocmai aşa cum cere dreptatea lui Dumnezeu? Să ştiţi că nu are nevoie Dumnezeu de făţărnicia noastră. Dumnezeu are nevoie ca noi să fim gata - să nu osândim pe nimeni, afară de noi înşine, pe toţi să îi iubim şi tuturor să iertăm. Are nevoie de hotărârea noastră ca în postul, care începe deja mâine, să renunţăm la păcatele, pe care le-am acumulat, poate, de-a lungul multor ani.

Dacă cu această stare sufletească am venit astăzi aici, atunci putem uni vocile noastre cu sunetele corului bisericesc şi cu toată puterea posibilităţilor noastre duhovniceşti să strigăm către Dumnezeu: ***Să nu întorci faţa Ta de la sluga Ta… Eu sunt al Tău, Doamne! Şi Te rog, degrab mă auzi! (ci. Psalmul 142, 7).***

Dar înainte de a cere iertare unul altuia,

- ⇒ *trebuie să cerem iertare Domnului pentru faptul că L-am răsplătit cu o aspră nerecunoştinţă şi pentru chinurile Lui de pe Golgota, şi pentru moartea Lui pe cruce, pe care El le-a îndurat pentru răscumpărarea păcatelor noastre. Pentru faptul că avem atât de puţină dragoste faţă de El.*
- ⇒ *Trebuie să cerem iertare Maicii Domnului, că pentru a noastră mântuire Fiul Ei a fost răstignit pe Cruce. Iar noi cu păcatele noastre Îl răstignim în continuare, pricinuind răni şi inimii Sale de Maică.*
- ⇒ *Trebuie să îi iertăm nu numai pe cei care sunt prezenţi aici, ci şi pe cei care se află în momentul de faţă departe de noi, şi pe cei care au plecat deja în veşnicie. Noi înşine trebuie să iertăm şi să îi rugăm şi pe ei să ne ierte pe noi.*

Iar Domnul va duce până la inimile lor pacea, pe care numai El o poate da. Şi această pace (a iertării reciproce) va vindeca şi sufletele lor, şi sufletele noastre.

Dă-ne, Doamne, să simţim astăzi pacea Ta binecuvântată, care se dă numai în cazul iertării reciproce sincere şi cordiale.

Să nu întorci faţa Ta… (cf. Psalmul 142, 7). Un duh trist de rugăciune se aude în această adresare minunată a sufletului păcătos către Dumnezeu. Şi sufletele noastre suferă. Căci noi ne adunăm în zilele Postului mare să ne curăţim sufletul nostru de tot ce este păcătos. Dar cât de mult este în noi tot ceea ce ne depărtează de Dumnezeu!

Şi totuşi - Dumnezeule milostiv, să nu întorci faţa Ta…! Deşi suntem foarte păcătoşi, totuşi noi Te iubim, noi către Tine năzuim! Noi suntem neputincioşi şi cu trupul, şi cu duhul - şi de aceea degrab ne auzi pe noi (cf. Psalmul 142,7)!

Omul este alcătuit din trup şi suflet, de aceea şi Postul mare, care începe mâine, trebuie să fie îndoit. Pentru trup - înfrânare de la mâncarea de dulce, iar pentru suflet - înfrânare nu numai de la faptele rele, ci şi de la gândurile şi dorinţele rele.

Fiecare dintre noi să îşi cerceteze cu toată severitatea viaţa trăită. Inima noastră să înceapă să palpite din pricina conştiinţei păcătoşeniei noastre şi să strige: „Milostive, miluieşte-mă pe mine, cel căzut!”

Ziua de astăzi a fost precedată de trei săptămâni de pregătire, în cântările şi rugăciunile cărora s-a dezvăluit înaintea noastră învăţătura Bisericii despre importanţa pocăinţei.

Noi trebuie să intrăm în post cu acea stare sufletească, în care toţi oamenii, cu care ne vom întâlni, să ne fie dragi şi simpatici, ca nişte fraţi.

Iar pentru aceasta mai întâi de toate fiecare să se cerceteze pe sine cu toată severitatea, cu toată cruzimea propriei şi dreptei sale judecăţi. Şi vei înţelege că, vai, cât de departe eşti de viaţa trăită după poruncile evanghelice şi nu ai nici un drept nici să te superi pe cineva, nici să te cerţi, nici cu atât mai mult să jigneşti pe cineva.

Aşadar, dă zor mai iute ca în această zi, special rânduită de Sfânta Biserică pentru curăţirea conştiinţei tale, să te împaci cu toţi. Ia hotărârea ca de azi înainte să nu superi pe nimeni şi să nu te superi pe nimeni.

Te pregăteşti în Postul mare prin plecarea genunchilor şi poate, chiar cu lacrimi să îl rogi pe Domnul să te ierte. Iartă mai întâi tu!

Şi în încheiere şi eu din partea fraţilor vă rog pentru Domnul: iertaţi-ne şi nouă toate cu câte v-am jignit sau v-am supărat! În numele întregii obşti a sfintei noastre mănăstiri, tuturor deopotrivă, atât enoriaşilor, cât şi pelerinilor, celor apropiaţi şi celor de departe vă cer iertare dacă am greşit faţă de voi cu cuvântul, cu lucrul, cu gândul şi cu toate simţurile noastre sufleteşti şi trupeşti. Dumnezeu cu harul Său să ne ierte şi să ne miluiască pe toţi. Amin.

***

Învăţătură în Duminica Iertării

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh!

Slavă Ţie, Doamne! Încă ne-am învrednicit să ajungem la sfântul post; încă ni se mai dă timp să ne dezmeticim din beţia vieţii păcătoase, când Domnul este gata să ne primească în braţele părinteşti ale milei Sale.

Deja trei săptămâni am strigat în rugăciune către Domnul: „Uşile pocăinţei deschide-mi mie, Dătătorule de viață!”.

Şi iată, a venit această vreme mântuitoare. Ne aflăm în pragul Sfântului şi marelui Post - al tărâmului pocăinţei noastre şi al milostivirii Domnului faţă de noi, păcătoşii, care ne căim. Să ne apropiem, aşadar, dragii mei, cu îndrăzneală şi să păşim cu dorinţă pe acest tărâm mântuitor. În marile şi mântuitoarele zile ale Postului prin rugăciunile deja alcătuite, prin post, prin taina pocăinţei, Mântuitorul - Domnul e gata să ne ridice, iar din adâncul păcatului şi să ne facă făpturi noi. Iar Sfânta Biserică - maica noastră, ca o educatoare înţeleaptă treptat ne-a pregătit pentru nevoinţa postului prin cântări de umilinţă şi citirea rugăciunilor bisericeşti, prin trecerea noastră de la mâncarea cu carne şi cu peşte la cea cu brânză, iar de la cea cu brânză la cea vegetală, încurajându-ne prin exemple din Evanghelie şi din vieţile sfinţilor.

- ✓ *Aproape din primele zile ale noului an am auzit chemarea Botezătorului Domnului Ioan: Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor (Matei 4,17); apoi a început să răsune propovăduirea Mântuitorului însuşi despre aceeaşi pocăinţă.*

- ✓ *În pilda vameşului şi a fariseului am auzit cum trebuie să ne rugăm, ca Domnul să asculte rugăciunea noastră.*
- ✓ *În povestirea fiului risipitor a stat în faţa noastră exemplul milostivirii nesecate a lui Dumnezeu către păcătosul care se pocăieşte.*
- ✓ *În cele citite despre Înfricoşata Judecată am aflat ce ne aşteaptă dincolo de mormânt şi cum trebuie să trăim aici pe pământ, ca învierea în veşnicie să nu devină plângere târzie şi chin.*
- ✓ *Iar în Evanghelia de astăzi ni s-a vorbit despre cea mai scurtă cale a mântuirii: Iertaţi şi veţi fi iertaţi (Luca 6, 37).*

Toată această rânduială înţeleaptă şi mântuitoare a vieţii an de an ni se aminteşte în Biserică. De ce, dar, dragii mei, mulţi dintre noi deseori rămân surzi la aceste adevăruri clare şi vădit mântuitoare? Cred că pricina constă în faptul că noi nu înţelegem destul de profund şi nu acceptăm în inimă ceea ce cere de la noi, ceea ce ne dăruieşte şi ne făgăduieşte nouă postul.

Ce cere el? Postul cere de la noi pocăinţă şi îndreptarea vieţii.

Ce dăruieşte el? Iertarea tuturor păcatelor noastre şi întoarcerea tuturor milelor lui Dumnezeu.

Ce ne făgăduieşte el? Bucurie întru Duhul Sfânt aici şi fericire dincolo în veşnicie.

Este de ajuns să acceptăm toate acestea nu numai cu mintea rece, ci cu inima fierbinte, vie, ca totul în viaţa noastră să învieze. Vom învia şi noi înşine, râvnind la legătura vie cu Dumnezeul Cel viu. Şi postul va fi acea cărăruie care ne va duce la o fericire necunoscută până acum. Iar acele necazuri şi strâmtorări, care ne stau înainte, nu sunt piedici către mântuire, ci însăşi calea cea mântuitoare, poruncită nouă de Hristos.

Dar, intrând în zilele Sfântului şi marelui Post, înainte de a sta înaintea feţei lui Dumnezeu cu pocăinţă pentru greşelile noastre, trebuie să înviem în inimă legea cea mântuitoare - iertaţi şi veţi fi iertaţi. Aceasta este singura condiţie, fără de care iertare pentru noi nu poate fi. ***De veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel Ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşalele voastre (Matei 6,14-15).***

Să luăm aminte, dragii mei, la aceste cuvinte cu atenţie, pătrunzându-le sensul, să dăruim iertare celor ce ne-au greşit şi nu din vârful limbii, ci să eliberăm inima noastră de greutăţile şi întunericul jignirilor, al bănuielilor, care precum un zid de

nepătruns cresc între noi şi Dumnezeu. Inima trebuie să rostească iertarea deplină şi desăvârşită nu numai pentru cei ce ne-au jignit, dar şi pentru toţi cei ce ne urăsc, ne osândesc, ne clevetesc, pentru toţi, toţi cei ce ne fac nouă orice fel de rău. Trebuie să fim pătrunşi de gândul că toate acestea Domnul ni le trimite pentru urcuşul nostru duhovnicesc, ca mijloace de încercare, de îndreptare şi de desăvârşire. Iar astăzi iubirea cea atotiertătoare a lui Dumnezeu ne aşteaptă pe noi, pe cei ce am iertat şi pe cei iertaţi, pe cei nedreptăţiţi şi pe cei ce am nedreptăţit, ca pe toţi fiii Săi să îi acopere cu milă, ca ei să simtă adierea împărăţiei cereşti în sinea lor.

Pare atât de simplă şi de accesibilă calea mântuirii. Şi ea depinde numai de noi înşine. Potoleşte-ţi inima neîmpăcată, treci de la sentimentele neîmpăcate la milă, la compătimire şi la iubire, înfrânează-ţi egoismul şi iubirea de sine. Şi gata. Eşti mântuit!

Duminica iertării este o mare zi cerească, dumnezeiască. Sfânta Biserică a rânduit în această zi să ne iertăm unul altuia greşelile. Şi, dacă toţi ne-am alipi cu inima de făgăduinţa acestui lucru, în această zi comunităţile creştine s-ar transforma cu adevărat în comunităţi ale Raiului şi pământul s-ar uni cu cerul. Iubirea lui Dumnezeu şi iubirea omenească, întâlnindu-se, ar da naştere la o asemenea bucurie pascală, în pragul nevoinţei postului, încât ea ar deveni un izvor de puteri pe tot tărâmul postului.

Dar, oare, ştim noi să iertăm? Putem noi, oare, să iertăm cu adevărat? Ne vedem noi, oare, neputinţele şi greşelile noastre faţă de aproapele ca să rostim sincer cuvintele: „Iartă-mă pe mine, păcătosul“? La aceste întrebări toţi, fără vreo excepţie, trebuie să ne răspundem singuri.

Căci, dacă după cuvântul apostolului Iacov: ***Dacă aveţi râvnire amară şi zavistie în inimile voastre, nu vă lăudaţi, nici nu minţiţi împotriva adevărului. înţelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este pământească, trupească, demonică. Deci, unde este pizmă şi zavistie, acolo este neorânduială şi orice lucru rău. Iar înţelepciunea cea de sus întâi este curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, neîndoielnică şi nefăţarnică. Şi roada dreptăţii se seamănă întru pace de cei ce lucrează pacea (Iacov 3,14-18).***

Toţi avem nevoie de iertare, de mila lui Dumnezeu. Pentru a nu fi în zadar osteneala şi nevoinţa noastră în ceea ce priveşte postul, astăzi trebuie să conştientizăm toţi că darul nostru poate fi respins de Dumnezeu dintr-o singură pricină - nu am îndeplinit chemarea la iubire, nu ne-am împăcat, nu am iertat din

toată inima. Încă îmi amintesc îndemnul Mântuitorului însuşi către noi: Dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întâi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău (Matei 5, 23-24). Iertarea jignirilor! Dar de unde mai vin şi ele, aceste jigniri?

Rădăcina tuturor relaţiilor noastre nefrăţeşti: a certurilor, a duşmăniei, a mâniei - se ascunde în inima noastră iubitoare de sine. Iubirea de sine hrăneşte mândria şi zavistia. Din ele cresc toate celelalte patimi. Să lupţi cu ele nu este uşor, dar este necesar, altfel mântuirea noastră este cu neputinţă. Deci, unde este pizmă şi zavistie, acolo este neorânduială şi orice lucru rău (Iacov 3,16) - ne aminteşte apostolul Iacov.

Dragii mei! Acum este vremea potrivită, acum este ziua mântuirii. Astăzi este primăvară în suflete! Să râvnim, dar, de acum înainte la mântuire, la curăţirea inimii noastre. Harul lui Dumnezeu aşteaptă voinţa noastră, ca să ne ajute pe noi, cei slabi şi neputincioşi. Să dorim mântuirea, să răspundem la iubirea şi chemarea lui Dumnezeu prin a fi pe placul Său prin însăşi viaţa noastră.

Să ne sârguim să avem în memoria inimii faptele şi roadele căderilor noastre, care duc la veşnica pieire.

- *Am căzut prin gustarea din rodul oprit - să ne silim a ne ridica prin postul cel poruncit.*
- *Am căzut prin îngâmfare - să ne ridicăm prin blândeţe şi umilire de sine.*
- *Am căzut de la faţa lui Dumnezeu prin ne-pocăinţă - să ne întoarcem la El prin lacrimi de căinţă.*
- *Pierim prin nepăsare şi uitare de Dumnezeu - să înviem prin grija pentru mântuire şi prin frica de Dumnezeu.*

Să ne sârguim să ne eliberăm de toate aceste curse, prin care ne prinde pe noi, cei vii, satana în voia sa, despărţindu-ne de Dumnezeu. Să ascultăm glasul lui Dumnezeu, care prin apostolul ne trezeşte din somnul morţii: Este chiar ceasul să vă treziţi din somn. Noaptea e pe sfârşite; ziua este aproape. Să lepădăm dar lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminii (Romani 13,11-12). Iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mântuirii (2 Corinteni 6,2).

Deşteaptă-te cel ce dormi şi te scoală din morţi şi te va lumina Hristos! (Efeseni 5,14). Amin.

***

Cuvânt la ritualul iertării

Postul mare este vremea rugăciunilor noastre stăruitoare, în care noi Îl vom ruga pe Dumnezeu ca El să primească pocăinţa noastră şi să ierte păcatele noastre. Îl vom ruga stăruitor pe Domnul ca El cu mila Sa să întărească puterile noastre slabe pe calea către viaţa veşnică. În aceste zile ale mântuitorului post vom căuta iertarea noastră de păcatele, care la toţi, din nefericire, sunt în mulţime mare.

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh!

Din mila lui Dumnezeu, iubiţi fraţi ai mănăstirii noastre, şi toţi enoriaşii noştri permanenţi şi pelerinii, care aţi venit, stăm iarăşi împreună „la porţile" Sfântului Post. Şi ne-am adunat aici în această sfântă seară la înduioşătorul ritual al iertării reciproce. Mâine, după cum toţi bine ştiţi, începe Postul mare. Vremea lucrării binecuvântate şi mântuitoare, a ostenelilor deosebite, sporite pentru ca noi să ne refacem duhovniceşte şi întru curăţia inimii să întâmpinăm şi să proslăvim luminata înviere a lui Hristos. Dar nu se poate să pornim la această lucrare fără să ne împăcăm unul cu altul.

Postul mare este vremea rugăciunilor noastre stăruitoare, în care noi Îl vom ruga pe Dumnezeu ca El să primească pocăinţa noastră şi să ierte păcatele noastre. Îl vom ruga stăruitor pe Domnul ca El cu mila Sa să întărească puterile noastre slabe pe calea către viaţa veşnică. În aceste zile ale mântuitorului post vom căuta iertarea noastră de păcatele, care la toţi, din nefericire, sunt în mulţime mare. Aici sunt şi păcatele noastre vădite, săvârşite de noi în ochii celor din jur, şi păcatele ascunse, manifestate în gândurile şi intenţiile noastre şi ştiute numai de Dumnezeu. În aceste zile ale Postului mare Îl vom ruga cu lacrimi, Îl vom ruga stăruitor pe Dumnezeu să ne ierte.

Dar noi, dragii mei, trebuie să merităm ca Domnul să audă aceste rugăciuni ale noastre, ca să ajungă la urechile Lui suspinele sufletului nostru. Iar pentru aceasta mai întâi de toate trebuie să învăţăm noi înşine să îi iertăm pe cei apropiaţi ai noştri.

Aceasta o cere de la noi dreapta judecată a lui Dumnezeu. Despre aceasta ne aminteşte legea dreptăţii lui Dumnezeu. Iar ea este atât de simplă: De nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşalele voastre (Matei 6,15). Cu măsura cu care măsuraţi, vi se va măsura (Matei 7, 2). Judecata este fără milă pentru cel care n-a făcut milă (Iacov 2,13).

Dumnezeu, dragii mei, este milostiv, dar este şi drept. Deci, înainte de a-L ruga pe Dumnezeu să ne ierte, noi înşine trebuie să îi iertăm pe cei apropiaţi ai noştri, care au greşit faţă de noi. Şi, dacă nu facem aceasta, atunci, oricât de profundă şi de sinceră ar fi pocăinţa noastră, nu ne va ierta Domnul. Ca aceasta să nu ni se întâmple, trebuie să învăţăm să iertăm aşa încât să nu purtăm pică. Dreptatea lui Dumnezeu cere ca noi să smulgem din adâncul inimilor noastre chiar şi urmele jignirii pricinuite nouă cândva, ca niciodată să nu iasă la suprafaţă în memoria noastră amintiri dureroase şi sentimente rele faţă de prigonitorii noştri. Altfel, cum vom îndrăzni să socotim faptul că Dumnezeu pe noi, care în decursul vieţii noastre la nesfârşit Îl supărăm, ne va ierta şi ne va primi în împărăţia Sa cerească?

Dar iată, tocmai acest lucru - să îl ierţi cu adevărat pe aproapele tău - pentru mulţi dintre noi este cel mai greu moment din lucrarea noastră duhovnicească. Noi suntem capabili să ne căim pentru păcatele noastre grele, cumplite; suntem capabili ca, biruind în noi ruşinea, să dezvăluim înaintea duhovnicului la spovedanie rănile pline de puroi ale sufletului nostru. Dar a-l ierta din toată inima, sincer şi cu dragoste pe omul care ne-a jignit - pentru mulţi dintre noi este cea mai grea nevoinţă. Însă a nu o săvârşi, prietenii mei, este cu neputinţă!

Pornind pe calea postului, trebuie să îndeplinim datoria noastră de creştini: să cerem iertare celor apropiaţi pentru jignirile noastre, pe care noi, poate, le-am adus cuiva şi din toată inima să îi iertăm pe toţi cei care cândva ne-au jignit pe noi. Repet, pentru unii este greu să facă acest lucru. Este greu, dar este necesar! însă acela dintre noi, care a învăţat acest lucru uşor, care este capabil să se închine aproapelui său, cerându-i iertare, şi el însuşi din adâncul inimii sale îi iartă pe toţi, acela - după cuvântul Sfântului Grigorie de Nyssa - are îndrăzneală să spună în rugăciunea sa Domnului: „Tatăl meu ceresc, eu am îndeplinit ceea ce Tu îmi porunceşti să fac. Îndeplineşte şi Tu ceea ce făgăduieşti să faci. Eu am iertat toate greşelile şi nedreptăţile şi, alergând la Tine întru pocăinţa mea, aştept ca şi Tu, potrivit făgăduinţei Tale, să îmi ierţi mie greşelile mele nenumărate”.

Dar nu uitaţi că o asemenea îndrăzneală poate avea numai acela care el însuşi iartă. Căci tocmai pentru ca să ne iertăm reciproc unul pe altul, ne-am şi adunat astăzi aici. Şi, de aceea, să ne cercetăm, dragii mei, să vedem dacă suntem gata să săvârşim întocmai aşa cum cere dreptatea lui Dumnezeu acest ritual înduioşător al iertării reciproce.

Nu vor fi, oare, închinăciunile noastre reciproce şi cuvintele noastre de iertare doar o îndeplinire formală a ritualului întemeiat încă de Biserica primară? Temeţi-vă, dragii mei, de această răceală a inimii, temeti-vă de făţărnicia voastră! Nu uitaţi că

mâine trebuie să începem nevoinţa marii lucrări - a curăţirii sufletului şi a inimii de păcate. În Împărăţia cerească Îl vor vedea pe Dumnezeu numai cei curaţi cu inima. Aşadar, nu vă murdăriţi inima voastră cu făţărnicia!

Acum o clipă am auzit la dumnezeiasca slujbă prochimenul mare şi, fără îndoială, fiecare dintre noi s-a rugat în taină în inima sa: ***„Să nu întorci faţa ta de la sluga Ta; când mă necăjesc degrab mă auzi. Ia aminte spre sufletul meu, şi-l mântuieşte pe el“ (Prochimenul Postului mare).***

De un duh trist de rugăciune este pătrunsă această minunată cerere, adresare a sufletului nostru către Dumnezeu. Ea trebuie să fie în concordanţă cu starea noastră lăuntrică în ajunul intrării în Postul mare.

Şi încă cu trei săptămâni înainte de această zi, începând din Săptămâna vameşului şi a fariseului, Biserica a făcut să răsune urechile noastre de o cântare profundă ca conţinut: „Uşile pocăinţei deschide-mi mie, Dătătorule de viaţă“. Aceste cuvinte trebuie să se smulgă cu rugă fierbinte din sufletul nostru: „Doamne, deschide-mi mie uşile pocăinţei!”.

Deschide-mi Tu uşa pocăinţei, pentru că eu sunt atât de păcătos încât nu sunt în stare să fac aceasta pentru mine. Eu, întinându-mă cu păcatele, atât de tare am închis aceste uşi încât acum, fără ajutorul Tău, Doamne, nu le pot deschide. Sufletul meu tinde către curăţie, către dreptate.

„Că mânecă duhul meu la biserica Ta cea sfântă”, dar „purtând lăcaş al trupului cu totul spurcat”.

Din cauza întinăciunii trupului nostru noi nu putem deschide aceste uşi singuri. Şi Îl rugăm pe Domnul stăruitor, de multe ori.

Şi iată, rugăciunea noastră este auzită: mâine se va deschide înaintea noastră această uşă a pocăinţei şi noi vom păşi pragul acestei uşi şi mâine vom fi deja acolo unde Domnul ne aşteaptă cu pocăinţa noastră. Şi El ne va da nouă şi ajutor în această nevoinţă a pocăinţei. Iar noi cerem mai departe: „ci ca un îndurat curăţeşte-l pe el cu mila milostivirii Tale”.

Deşi suntem foarte leneşi în lucrările mântuirii propriului nostru suflet, nu trebuie să uităm că în viaţa veacului viitor vor intra numai cei curaţi, cei blânzi, cei milostivi. Şi sufletul nostru trebuie să fie ca o apă vie, curgătoare, care spală murdăria inimii noastre cu lacrimile pocăinţei.

Învăţaţi „rugăciunea vameşului“! Cât de profundă şi desăvârşită este această rugăciune scurtă: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului! Ea este străină de duhul mândriei şi al îngâmfării. ***Aceasta este rugăciunea nădejdii profunde în faptul că Domnul nu îl respinge pe păcătos şi îi dă putere să se depărteze de viaţa plină de păcat şi să înceapă o viaţă nouă, plăcută lui Dumnezeu.***

Rugăciunea vameşului a ieşit dintr-o inimă înfrântă şi nu a fost respinsă de Dumnezeu. Vameşul îşi dădea seama de păcătoşenia sa, de nevrednicia sa şi de aceea s-a rugat cu smerenie. Şi noi, dragii mei, trebuie să înţelegem că şi noi am săvârşit o mulţime de păcate grele, cumplite. Să ne dăm seama, să ne îngrozim de purtarea noastră. Şi atunci din pieptul nostru, asemeni lui David, se va smulge strigătul: Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta (Psalmul 50,1).

Să ne gândim, dragii mei - ce ne mai împiedică pe noi să deschidem uşile pocăinţei? În rugăciunea Sfântului Efrem Sirul, pe care deja am început să o rostim la dumnezeieştile noastre slujbe şi o vom rosti tot postul, există minunatele cuvinte: „…dăruieşte-mi ca să-mi văd greşelile mele şi să nu osândesc pe fratele meu…”. Din păcate, tocmai această capacitate de a ne vedea greşelile noastre rareori există în noi şi aceasta, fără îndoială, este principala piedică în deschiderea uşilor. Acela care nu îşi simte păcatele sale, începe să observe păcatele celorlalţi oameni şi cade în păcatul greu al osândirii. De aceea şi cere cuviosul Efrem Sirul: „dăruieşte-mi ca să-mi văd propriile mele păcate şi să nu greşesc prin osândirea aproapelui”. Acest lucru, dragii mei, trebuie să îl înţelegem bine şi să nu facem metaniile pur şi simplu, ci să conştientizăm ce rugăminte adresăm noi lui Dumnezeu.

Trebuie să ne învăţăm să analizăm mereu propriile noastre fapte şi gânduri. Trebuie să ne cunoaştem patimile şi păcatele noastre. Această conştiinţă ne va îndemna să îi cerem lui Dumnezeu ajutor în lucrarea pocăinţei. Doar conştiinţa păcătoşeniei noastre ne va ajuta să ne schimbăm viaţa dacă până acum nu ne-am pocăit.

Fie ca din inima noastră să iasă rugăciunea: ***„Părinte milostiv, nu întoarce faţa Ta de la noi, care, deşi suntem păcătoşi, totuşi Te iubim şi către Tine năzuim! Noi suferim pentru greşelile noastre, pentru căderile noastre, noi suntem slabi şi neputincioşi. Degrab auzi-ne pe noi, cei ce cu lacrimi de pocăinţă, cu inima înfrântă şi smerită Ţie ne adresăm, fii milostiv către noi”.***

Sfânta Biserică ne deşteaptă din somnul păcatului, ne învaţă, ne îmbărbătează ca noi să ţinem cu vrednicie postul cel mântuitor, să spovedim păcatele noastre şi să ne împărtăşim cu Sfintele lui Hristos Taine întru bucuria vieţii veşnice.

Să preţuiţi, dragii mei, îndelunga răbdare a lui Dumnezeu. Să mulţumiţi pentru faptul că El ne-a dăruit să mai intrăm încă o dată în Sfântul şi marele Post. Dar nu uitaţi de dreapta judecată a lui Dumnezeu. Să nu ni se întâmple o nenorocire din nechibzuinţa noastră. Nu amânaţi pocăinţa şi îndreptarea voastră ca să nu auzim şi noi amarele cuvinte ale mâhnirii lui Dumnezeu pentru noi: Depărtaţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea (Matei 7, 23). Nu uitaţi că se va mântui nu cel ce doar cu numele este creştin, ci cel care se osteneşte la mântuirea sufletului său.

Sfânta Biserică voieşte ca fiecare dintre noi să se cerceteze mereu pe sine. Atunci îşi va vedea el păcatele. Această cercetare de sine, fără îndoială, îl duce la pocăinţă, îl duce la lacrimile de pocăinţă. Iar lacrimile de pocăinţă sunt cele mai preţioase lacrimi pentru noi, sunt acele lacrimi, despre care se spune în Evanghelie: Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia (Matei 5, 4). După aceste lacrimi de pocăinţă, de obicei, urmează mângâierea şi bucuria.

Iar acum, după ce v-am dat o scurtă învăţătură, potrivită cu ziua de astăzi, din toată inima, plină de dragoste sinceră pentru voi, fiii noştri duhovniceşti, vă doresc să ieşiţi din biserică cu pace în suflet din conştiinţa faptului că nu avem supărare pe nimeni. Să fie linişte şi bucurie în inimile noastre. Şi cu această pace în suflet, din mila lui Dumnezeu, să începem mâine nevoinţa Postului mare.

3 (16) martie 1986

(din: Arhimandrit Ioan Krestiankin, Predici la Postul mare, Editura Egumeniţa, 2016)

Diac. asist. dr. Eugen Maftei - Iertarea cea vindecătoare

Iertarea din inimă este vindecătoare, șterge orice urmă de invidie, de răzbunare, de semeție sau dispreț față de celălalt și statornicește pacea, liniștea, bucuria și, odată cu acestea, și sănătatea. Terapiile moderne susțin astăzi ceea ce creștinismul învață dintotdeauna: iertarea aduce vindecare, nu numai minții, ci și trupului. Iertând, sufletul se ușurează, mintea înlătură tot ceea ce este vătămător și devine curată, iar trupul își recapătă puterea.

Sunt multe lucruri care se petrec în jurul nostru și care ne deranjează, sunt atitudini care nu ne plac, sunt manifestări care lasă de dorit, sunt deprinderi și mentalități pe care am vrea să le schimbăm.

O problemă cu care ne confruntăm deseori este neputința de a ierta. Din nefericire am devenit tot mai încrâncenați, ne supărăm tot mai des și din lucruri mărunte, ne contrazicem și insistăm să ni se dea întotdeauna dreptate, asistăm la tot felul de situații conflictuale, la lucru, pe stradă și chiar în familie.

Cât de mult s-ar schimba lumea dacă am încerca să fim mai îngăduitori, dacă am putea să iertăm și să cerem iertare?! A ierta este, în esență, un gest atât de simplu, nu presupune nici un efort din partea noastră, ci doar deschiderea inimii spre celălalt.

Sfântul Efrem Sirul, arătând cât de ușor este să iertăm, spune: „Că ce greutate și ce osteneală este a lăsa noi fratelui nostru greșelile cele ușoare și de nimic

vrednice, spre a ni se ierta și nouă cele ale noastre?” Și mai departe zice [Domnul]: „Nu am zis să-Mi aduceți bani, sau țapi, sau post, sau priveghere, ca să ziceți: Nu am sau nu pot! Ci ceea ce este lesnicios și ușor și scurt ne-a poruncit, zicând: Tu iartă fratelui tău greșelile lui și Eu îți iert pe ale tale!”

Cu un gest atât de mărunt, de a cere iertare și a ierta, am putea lua povara de pe umerii noștri și ai celuilalt și am putea schimba chiar viața noastră și a lui. Și totuși nu o facem. De ce este oare așa de greu? Pentru că ne afectează orgoliul, acest ghimpe izvorât din mândrie, care nu ne lasă să ne smerim și să recunoaștem că suntem slabi, și noi, și aproapele nostru, că greșim și noi, și el, și că avem nevoie de iertare și unii, și alții.

Din păcate, nu putem ierta pentru că mereu ne îndreptățim pe noi înșine: de fiecare dată noi avem dreptate, noi suntem ofensați, noi renunțăm, noi suferim... Întotdeauna găsim argumente pentru a ne justifica, dar nu încercăm niciodată să privim și din perspectiva celuilalt. Și chiar dacă iertăm sau cerem iertare, o facem, de multe ori, pentru că ne considerăm generoși, nu pentru că simțim înlăuntrul nostru dorința de împăcare. Aceasta este urmarea îndreptățirii de sine, care izvorăște din lipsa smereniei și din neputința de a ne vedea păcatele, după cum spune avva Moise: „De nu va avea omul în inima sa cum că este păcătos, Dumnezeu nu-l ascultă pe el. Și l-a întrebat un frate: Ce este aceasta, a avea în inimă că este păcătos? Și i-a zis lui bătrânul: Cel ce-și poartă păcatele sale nu le vede pe ale aproapelui său”.

Iertarea este fiica mai mare a dragostei. Cel care iubește, acela și iartă, acela uită nedreptățile, binecuvântează, face binele și se roagă pentru ceilalți (cf. Matei 5, 44-45). Mântuitorul Hristos ne-a arătat în rugăciunea Tatăl nostru în ce măsură Dumnezeu ne va ierta păcatele: numai dacă „și noi iertăm greșiților noștri”. Dacă noi nu suntem în stare să iertăm greșelile, puține și ușoare, ale fraților noștri, cum așteptăm iertare pentru păcatele, multe și grele, ale noastre?

Iertarea nu înseamnă însă numai rostirea cu buzele, ci iertarea sinceră, din inimă, care presupune uitarea răului făcut și iubirea celui care a greșit.

Sfântul Ioan Gură de Aur sesiza pericolul formalismului în gestul iertării, când îi avertiza pe contemporanii săi: „Noi nu trebuie doar să iertăm, ci să și uităm. Nu ierta doar din ascultare față de Dumnezeu, ci din plăcere pentru ceilalți [...]. Acela care se împacă cu ceilalți spre a fi lăudat, acela își face rău singur”.

Cum putem ști însă că am iertat din inimă? Răspunsul este simplu: dacă suntem împăcați, dacă nu avem resentimente sau mustrări de conștiință. Iertarea din inimă

este vindecătoare, șterge orice urmă de invidie, de răzbunare, de semeție sau dispreț față de celălalt și statornicește pacea, liniștea, bucuria și, odată cu acestea, și sănătatea. Terapiile moderne susțin astăzi ceea ce creștinismul învață dintotdeauna: iertarea aduce vindecare, nu numai minții, ci și trupului. Iertând, sufletul se ușurează, mintea înlătură tot ceea ce este vătămător și devine curată, iar trupul își recapătă puterea.

Fără iertare, orice altă virtute este în zadar. Chiar de ne-am ruga, rugăciunea noastră rămâne stearpă, dacă nu este însoțită de iertare.

Așa ne învață Sfântul Isaac Sirul când spune: „Sămânță pe piatră este rugăciunea celui care are pomenire de rău asupra fratelui său". Dacă a ierta este greu, a ierta de „șaptezeci de ori câte șapte" (Matei 18, 22), adică, ori de câte ori ne greșește aproapele, ni se pare aproape imposibil. Și totuși, aceasta ni se cere, aceasta este calea de urmat, dacă vrem să ne asemănăm lui Dumnezeu.

„A ierta este, în esență, un atribut dumnezeiesc", scria părintele Nicolae Steinhardt, deci cel care poate ierta din inimă, ori de câte ori îi greșește fratele său, acela se află pe calea desăvârșirii, asemănându-se lui Dumnezeu, care iubire fiind, nu ne socotește nouă păcatele cele multe, ci ne iartă de fiecare dată, dacă ne întoarcem cu sinceritate și pocăință.

Bine ar fi să facem exercițiul iertării. Vom vedea cum relația noastră cu cei din jur se va îmbunătăți, cum cugetul nostru va deveni curat, cum vom putea să ne rugăm din inimă, cum vom dobândi pacea și bucuria, cum însăși sănătatea noastră sufletească și trupească se va întări și Dumnezeu va revărsa peste noi darurile Sale cele bogate.

Mitropolitul Strumitei, Naum - Nevoința iertării şi a lepădării de iubirea de slavă: “Doar iubirea de slavă, şi fără celelalte patimi, este îndeajuns ca omul să se îndrăcească”

Iertare, în fapte

Că de veţi ierta oamenilor greşealele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; Iar de nu veţi ierta oamenilor greşealele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşealele voastre. Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor. Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, Ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie. Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta. (Matei 6, 14-21)

Citind pericopa evanghelică de astăzi, îndată am înțeles că Dumnezeu-Omul Hristos ne învață în ea cum să ne lepădăm de cele trei feluri mai de seamă ale patimilor: de iubirea de slavă - cu a ierta și a cere iertare; de iubirea de plăcere - cu postul; și de iubirea de argint - cu adunarea de bogății în cer. Însă Biserica, după cum știm cu toții, scoate la iveală nevoința iertării și făurește o stare harică și

sufletească pentru iertare, chiar în această săptămână, înaintea începutului Postului Mare. De ce?

Taina Crucii lui Hristos se află, de fapt, în iertare. Cel ce prin nădejdea de a fi părtaş la Crucea lui Hristos vrea să fie părtaş la marea Taină a Învierii lui Hristos, acela iartă. Și dimpotrivă… Dacă nu iertăm aproapelui nostru sau vrăjmașului nostru - totuna, atunci suntem în afara comuniunii euharistice și de rugăciune cu Dumnezeu. Iar dacă suntem în afara comuniunii cu Dumnezeu, cum ar avea loc lucrarea de curățire a noastră - curățire ce o așteptăm să sporească îndeobște în marele Post? Dacă nu începem a ne elibera de patima iubirii de slavă prin a ierta și a cere iertare, în zadar ne va fi nevoința împotriva iubirii de plăcere și iubirii de argint. Diavolul nici nu mănâncă, nici nu bea, nici femei (sau bărbați) nu are, nici bani nu adună, dar este mândru și iubitor de slavă și aceasta i-a fost îndestul să cadă de la Dumnezeu. Și doar înrobirea prin iubirea de slavă, fără celelalte patimi, este îndestulătoare ca omul să se îndrăcească.

Vedeți, fiilor, să nu o lungim mult, lucrurile sunt foarte simple: cel ce iartă tuturor celor ce i-au greșit, chiar și celor mai întunecați vrăjmași ai săi, are harul dumnezeiesc în sine; iar cel ce nu îi va ierta - măcar unui singur om, fie el chiar cel mai întunecat vrăjmaș, are diavol în el. Iertarea este mărturie că harul dumnezeiesc se află de față, iar neiertarea este mărturie a înrobirii față de diavol. Aproape același lucru este adevărat și pentru cererea iertării. Cei care sunt la cea de-a doua treaptă a creșterii duhovnicești, luminarea minții, și „de-ar vrea” nu ar putea să nu ierte. Aceasta ar însemna, de îndată, pecetluirea inimii pentru rugăciunea minții și a inimii. Cei care se află la prima treaptă, curățirea inimii de patimi, sau duc lupta cu sine însuși să ierte ascetic prin fapte și să ceară iertare sau, din păcate, nu iartă și nu cer iertare…

Vă vorbesc de iertarea cea adevărată, iar nu despre o închipuire. Iertare adevărată are loc atunci când ne rugăm pentru cel ce ne-a rănit (sau despre care credem că ne-a rănit datorită înaltei păreri de sine); când nu îl bârfim, osândim și judecăm pe cel care ne-a rănit, și când îl ajutăm în fapte, îi facem bine și în orice fel căutăm a-i cere iertare și a ne împăca cu cel de ne-a rănit. Aceasta este îndatorirea tuturor celor ce se nevoiesc în ascultare, la treapta curățirii inimii proprii de patimi. Nevoința lor încă este ascetică pentru că, cu cugetul și cu credința ei înțeleg că trebuie să ierte și se silesc pe sine să ierte, chiar dacă nu simt atunci. Tot așa ascetic cer și iertare.

Asta este îndatorirea și a celor ce se află la treapta de luminare, doar că ei, adesea, nu-și închipuie că cineva îi lovește și rănește, ci lovitura se întâmplă aievea, din

afară, prin oameni, adesea fără o pricină adevărată. La cei ce au darul rugăciunii minții și inimii, după cum știți, diavolul nu are loc de a lovi dinlăuntru, căci inima lor este îndestul curățită de patimi. Domnul îngăduie lovitură din afara asupra lor ca ei să se desăvârșească înspre două căi cruciforme: și în iubirea lucrătoare față de vrăjmași, adică față de aproapele, prin facerea de bine, înainte de toate în rugăciune; și în iubirea lucrătoare față de Domnul, neîngăduind minții, din pricina trufiei rănite, să pună capăt împărtășirii cu El în inimă, împărtășire ce are loc prin rugăciunea minții și a inimii. Fără iubire lucrătoare și față de vrăjmași, nu se află trecere de la luminarea minții la îndumnezeire.

Iar acestea sunt faptele celor ce fac parte din lume și spun despre ei că sunt creștini, însă care se nevoiesc fără rost (ca să nu spun ceva mai înfricoșător): nu sunt în ascultare curată față de părintele duhovnicesc, ci, nepregătiți se conduc de sine în viața duhovnicească; se îndreptățesc pe sine, îl bârfesc, învinovățesc, judecă și osândesc pe cel despre care cred că i-a vătămat; și dacă toate acestea nu li se par îndestul, născocesc mari minciuni și le răspândesc în jur doar să-i facă rău aceluia, iar pe sine să se îndreptățească. Uită că, orbiți de iubirea de răzbunare sau de pofte, cu cât minciuna este mai mare, cu atât ea este mai ușor de cercetat și cu atât ei înșiși, în loc de a fi vrednici de încredere, se arată foarte îndoielnici în ochii celor ce au auzit minciuna. Astfel de oameni nu cer iertare niciodată. Știu că trebuie să treacă timp ca să poată fi pricepute toate acestea, însă omul e dator să lucreze la sinele său și să se pocăiască în fapt, iar nu să se împotmolească și mai mult. Cel care încă se îndreptățește pe sine și îi judecă pe ceilalți nu poate cu adevărat să ierte și să ceară iertare. Pentru cei care și-au închinat viața lui Dumnezeu un astfel de fel de viețuire înseamnă o înfricoșătoare pierdere de vreme, o mare nerodnicie și o împrejurare în care dau greș.

Însă cum ar putea să ne devină nevoință întemeiată pe cugetare faptul de a ierta și a cere iertare, și nu doar o nevoință pe care o facem cu credință și ascultare față de Evanghelie? Devine o nevoință conștientă atunci când ne vom da seama că măsura vinovăției noastre este Dumnezeu-Omul Hristos și dreptatea dumnezeiască, iar nu omul și dreptatea omenească. Ce înseamnă acest lucru în viața zilnică? Atunci când cineva ne va vătăma, tot atunci noi nu cugetăm la dreptatea sau nedreptatea ce a făcut, ci mai degrabă vom lua aminte la următoarele lucruri:

⇒ *dacă gândurile, cuvintele și faptele noastre din acea clipă sunt în egală măsură cu ale lui Hristos sau nu?*

⇒ *Dacă în mintea și inima mea se întâmplă aceleași lucruri ca și în mintea și inima lui Hristos, într-un astfel de caz?*

⇒ *Dacă fac la fel ca și Hristos cu cei care Îl rănesc?*

Oricum, nu! Oricum departe - până la nemărginire - suntem de toate acestea! Păi, iată de unde se ivește vina noastră, chiar și vina celor de la treapta de îndumnezeire, iar nu ocara pe drept sau pe nedrept pe care ceilalți ne-o aduc… Păi iată unde se află și izvorul nesecat al pocăinței noastre… De aceea niciodată, dar chiar în nici un singur caz, nu avem îndreptățire când nu cerem iertare și când nu iertăm!

Iar cuvintele din Evanghelie: de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta vouă greșalele voastre, nu trebuie înțelese așa cum le citim, literă cu literă, ci aceste cuvinte înseamnă că dacă nu le vom ierta greșelile oamenilor, nu că Dumnezeu nu ne va ierta (ferească Dumnezeu de o astfel de hulă!), ci noi înșine ne despărțim de harul dumnezeiesc și noi înșine ne osândim și despărțim de Dumnezeu. Nouă înșine nu ne iertăm.

Să mai adaug la cele pe care le-am spus la început și anume: doar iubirea de slavă și fără celelalte patimi, este îndeajuns ca omul să se îndrăcească. Să nu vorbim de faptul că, dacă nu luăm aminte la iubirea de slavă, toate celelalte nevoințe pot doar să o hrănească și să o sporească. De aceea Domnul Hristos, în partea lepădării de celelalte două feluri de patimi, ne spune să luăm aminte îndeosebi la iubirea de slavă, câtă vreme, despre iubirea de slavă nici nu ne amintește de iubirea de plăcere și iubirea de argint. Când vorbește despre post spune: când postiți, nu fiți ca fățarnicii triști, că își smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor, postindu-se.

Prin urmare, prin spuse, Domnul ne îndeamnă să luăm aminte a nu căuta slava omenească. Iar când spune să nu adunăm bogăție pe pământ, zice: Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

Așadar, pe cei ce trăiesc în lume și cu lumea, Domnul îi îndeamnă să ia aminte că strângerea de bogății doar pe pământ este căutare, în cel din urmă rând, în sine și în puterile proprii (mulțumire de sine și iubire de sine), în loc în Dumnezeu și cu Dumnezeu.

Iar pentru cei care viețuiesc în mănăstire, aceste cuvinte ale Domnului înseamnă că ei nu au îngăduința de a se mulțumi cu nivelul primei trepte - curățirea inimii de patimi, ci că trebuie să ajungă la cel de-al doilea nivel din creșterea duhovnicească, luminarea. Adică, nu au îngăduința a se mulțumi cu curățirea energiei minții, ci trebuie să curețe îndestul și esența minții, care este în inimă, și să atingă fericirea celor curați cu inima. Pentru că Domnul nu spune unde este bogăția voastră acolo va fi și mintea și rațiunea voastră, ci spune: acolo va fi și inima voastră. Dacă patima iubirii de slavă va rămâne pe mai departe bogăția noastră, iar noi nu ne

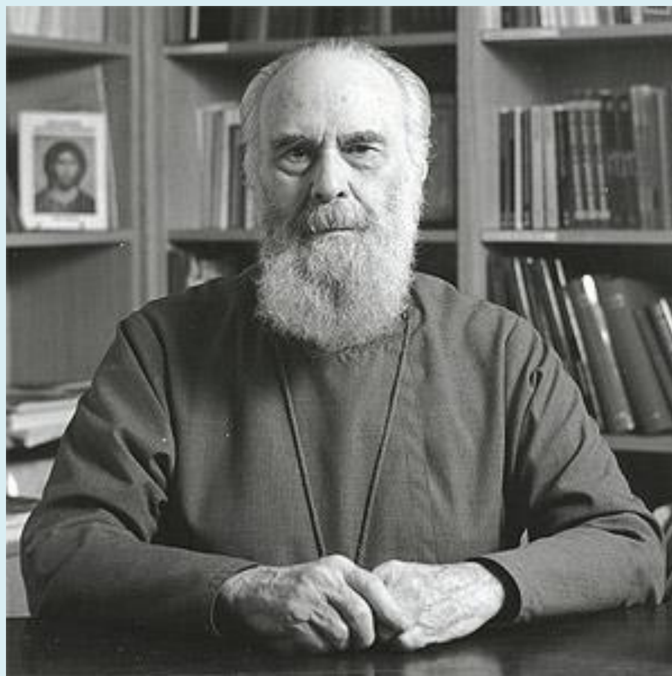
luptăm împotriva ei, atunci această patimă o să țină inima noastră pângărită, înrobită și închisă (pentru rugăciunea minții și inimii) și devine idolul nostru în fața căruia în fapt ne vom închina. Singura noastră bogăție este Hristos. Prin rugăciunea minții și inimii, tot mai mult și mai mult Îl aflăm pe Hristos ca singură bogăție a inimii noastre și doar Lui ne închinăm și aflăm în El inima noastră. Aflăm lăcașurile și putințele sobornicești nemărginite ale inimii noastre în Dumnezeu-Omul Hristos.

Să dea Dumnezeu să atingem și treapta îndumnezeirii și să cunoaștem până la capăt ce înseamnă și cuvintele Sfântului Apostol Pavel: iar viez, nu de acum eu, ci viează întru mine Hristos (Gal. 2, 20) - Hristos Care pe cruce spune, pentru noi încă un lucru fără de putință, însă negreșit eshatologic și negreșit mântuitor, chiar și pentru cei care în ultimul moment se vor pocăi și vor cere iertare: Părinte, iartă-le lor; că nu știu ce fac. (Lc. 34, 24)

Iertați-mă și pe mine…, în Domnul Iisus Hristos și pentru El!

(din: Mitropolitul Strumitei, Naum, "Nici Eu nu vă voi spune vouă…", Editura Predania, 2015)

Mitropolitul Antonie de Suroj: Omul iertării prin pocăinţă - Omul nou. Taina vindecării sufletului prin căutarea iertării

Educaţia inimii [Conferinţa ţinută la Londra în timpul Postului mare din anul 1987] - Omul iertat - omul nou

Pe măsură ce trec anii, anumite lucruri devin dificil de realizat, ţinând seama nu atât de vârstă, ci mai ales de oboseala, de uzura trupului şi a sufletului. Unul dintre aceste lucruri dificil de realizat este acela de a te afla faţă în faţă cu trecutul tău, cu ochii larg deschişi şi de a nu fi cuprins de spaimă. Căci pe măsură ce acumulăm experienţă şi privim înapoi, suntem de cele mai multe ori stupefiaţi să constatăm că într-o anumită problemă am făcut dovada unei orbiri, a unei surdităţi, îngustimi, şi rămânem uimiţi socotind binele pe care l-am fi putut face şi răul pe care l-am fi putut evita.

Îmi amintesc de o credincioasă foarte în vârstă din parohia mea, carea a adormit cu mult timp în urmă, şi când zic „a adormit" îmi exprim exact sentimentul pe care l-am avut atunci: după mulţi ani trupul ei adormit şi ea a intrat în veşnicie. A venit într-o zi să mă vadă, agitată de o nelinişte care n-o părăsea nicicum. Mi-a zis că odată cu venirea bătrâneţii nu-şi mai putea stăpâni gândurile ca altădată. Nopţile îi păreau din ce în ce mai lungi, căci nu avea somn, iar imaginile din trecut reveneau în memoria ei. Uneori îi apăreau şi imagini frumoase, luminoase, însă ea şi le amintea doar la lumina zilei; cât despre celelalte, ele erau sinistre, pline de tristeţe,

morbiditate şi ruşine. Ele o înconjurau ca un nor, fără să-i lase vreun răgaz. Apăreau noaptea şi o acopereau ziua întreagă ca un val întunecos, de ruşine şi remuşcare. Nu vedea nici o posibilitate de eliberare din aceste gânduri. Cum să iasă din aceasta? I s-au prescris somnifere, însă efectul a fost că aceste imagini din trecut, aceste gânduri s-au învolburat şi mai tare şi o cuprindea groază. Ele nu conteneau şi în loc să-i lase o amintire clară asupra a ceea ce s-a întâmplat, chiar dureroasă, ele deveneau coşmaruri.

I-am zis atunci ceea ce vreau să vă spun şi ceea ce repet fără încetare: să ne întoarcem la acele momente din trecut care ţâşnesc în memoria noastră şi, plecând de la toată experienţa acumulată, să ne modificăm comportamentul de atunci este inevitabil mai presus de puterea noastră. Trecutul se prezintă sub diferite aspecte. Există evenimente care, survenite în trecut, au murit cu acest trecut şi sunt îndepărtate asemenea frunzelor căzute toamna. Aceste evenimente din trecut şi-au avut timpul lor şi şi-au pierdut orice consistenţă în prezent. Aşa se întâmplă şi cu păcatul pentru care ne-am pocăit: omul s-a purtat urât în cuvânt, gând, dorinţă şi deodată capătă repulsie faţă de acestea şi se întoarce spre Dumnezeu, îşi plânge durerea şi ruşinea, se pocăieşte şi renunţă la predispoziţia sufletului care l-a putut împinge spre o astfel de purtare urâtă şi care a trezit asemenea sentimente şi cuvinte. Se întâmplă ca un păcat grav, precum şi teamă pentru o faptă rea săvârşită să se şteargă, pentru a nu lăsa decât o cicatrice ca semn de avertisment, pentru a ne aminti de fragilitatea noastră şi de necesitatea de a trăi cu prudenţă pentru a nu cădea din nou în aceleaşi obiceiuri.

Faptele pot fi oribile, însă există posibilitatea de a fi şterse definitiv printr-o pocăinţă sinceră. Sfântul Nichita Stithatul, ucenicul Sfântului Simeon Noul Teolog, zice că lacrimile unei pocăinţe sincere pot să ne redea chiar fecioria pierdută. Iar Sfântul Varsanufie cel mare zice că dacă ne pocăim cu adevărat în faţa lui Dumnezeu şi dacă ştim că orice întoarcere la acţiunile anterioare ne este de acum imposibilă, pentru că datorită pocăinţei, ceva în noi a fost distrus prin foc şi de nu vom mai putea da prilej acelei acţiuni rele de care suntem responsabili, atunci vom putea zice că am fost iertaţi şi că ceea ce s-a întâmplat a fost şters din cartea vieţii. Trecutul a dispărut. Cum zice un proverb rusesc: „Trecutul? - Să nu mai vorbim de el”.

Dar există în trecutul nostru fapte care, o dată săvârşite, au supravieţuit în timp şi n-au fost eliminate din comportamentul nostru. La un moment dat, s-a instalat în noi dispoziţia rea care s-a transformat în ură. Desigur, nimic grav nu s-a întâmplat, însă aceasta ura s-a depozitat într-o anumită parte din sufletul nostru, într-un anumit punct. Şi chiar dacă am fi pierdut amintirea persoanei sau a împrejurărilor

în care s-au născut aceste sentimente, aceste mişcări ale dispoziţiei, ele au rămas acolo. Şi oricare ar fi fost modul nostru de a trăi, oricare ar fi persoana care am devenit, ele otrăvesc viaţa noastră la rădăcina ei, în profunzimile sale, astfel încât acest „trecut” nu mai este de domeniul trecutului, ci este ancorat în prezent. O anumită etapă a vieţii n-a fost depăşită, rămânând în punctul ei de plecare. Ceva trebuie să intervină pentru a aduce vindecarea completă a acestui trecut.

Pentru a ilustra cuvântul meu de început, iată exemplul unui bărbat, a cărui imagine mi-a rămas clară în memorie. El a fost primul care s-a apropiat de mine pentru a se spovedi. Cu mult timp înainte de întâlnirea noastră el comisese o crimă şi timp de mai mulţi ani trăise cu un sentiment de spaimă faţă de această faptă. Se căise şi nu numai că regretase fapta sa, dar fusese măcinat şi de groaza în care căzuse. El a sfârşit prin a-L găsi pe Dumnezeu datorită pocăinţei care se maturizase în el până la starea de a-I putea zice lui Dumnezeu: „Eu nu mai sunt bărbatul care a comis această crimă; iartă-mă, lasă-mă să trăiesc ca un om liber!”

Prin aceste cuvinte: „Eu nu mai sunt bărbatul care a comis păcatul”, se măsoară păcatul nostru şi se verifică dacă crima a fost ştearsă, dacă am fost sau nu iertaţi. În măsura în care suntem capabili să zicem: „Eu nu mai sunt acel om”, atunci nu ne îndoim că acest păcat se aplică celui care am fost. Dar acest om este mort, el nu mai este; nu mai rămâne decât omul nou, născut din pocăinţă, un om nou care a trecut printr-o încercare grea şi căruia Sfântul Varsanufie cel mare îi zice: „În asemenea caz se poate chiar scuti de a merge la spovedanie, căci se poate zice cu toată certitudinea: Dumnezeu m-a iertat, pentru că El a făcut din mine un om nou” [Nu e vorba de a nega importanta Tainei Sfintei Spovedanii, ci arătă cât de puternică este pocăinţă sinceră care îl poate înnoi total pe om (n.trad.)].

Însă adeseori se întâmplă altfel. Cum zicea femeia aceea în vârstă din parohia noastră: imaginile din trecutul său, unele după altele stăpâneau memoria ei, evenimentele mai mici aveau aceeaşi importanţă ca şi cele mari. Acestea nu erau păcate de mărimea unei crime, ci erau păcate mici care otrăveau inima şi viaţa sa. Atunci, să le uităm? Eu insist asupra faptului că nu trebuie să le uităm, că uitarea nu e o şansă. Putem primi iertarea, dar nu ne putem ierta pe noi înşine. Uitarea nu e o şansă, pentru că nu rezolvă nici o problemă, nu vindecă sufletul şi nu schimbă viaţa.

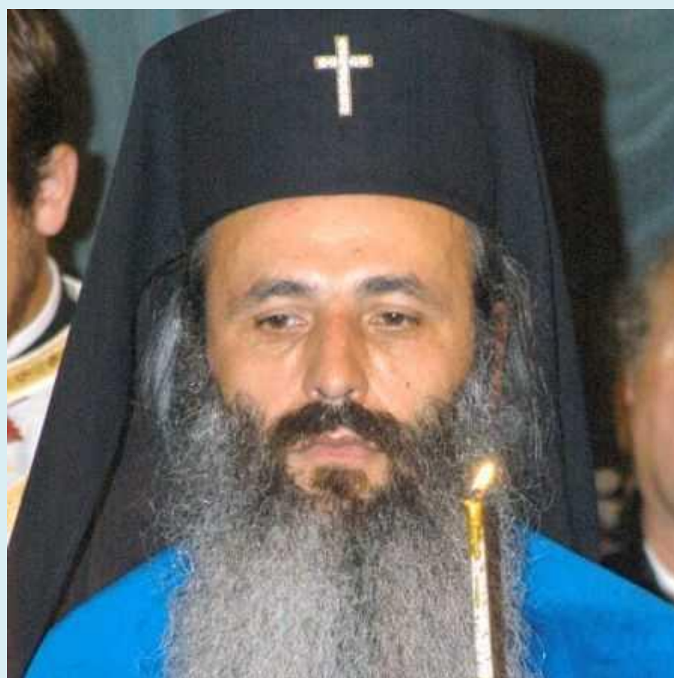
Atunci ce să facem? Eu am sfătuit-o că de fiecare dată când o imagine din trecut îi revine în memorie, să-şi pună o întrebare: dacă m-aş afla din nou în condiţiile în care am păcătuit, cum m-aş comporta acum cu noua experienţă de viaţă acumulată de-a lungul anilor? Aveam 20, 30 sau 40 de ani, astăzi am 80 şi de atunci multe

lucruri mi-au fost date pentru a le îndura şi pentru a le înţelege. Dacă vă puteţi întoarce la acest eveniment, dacă aruncaţi o privire pătrunzătoare, sfâşietoare privire fără gând ascuns şi fără compătimire asupra voastră înşivă şi vă întrebaţi: „Dacă aceleaşi condiţii s-ar repeta astăzi, cum m-aş comporta? Ce aş face?” şi dacă sunteţi în măsură să afirmaţi: „Eu n-aş mai putea face acel lucru niciodată; nu l-aş mai putea zice, gândi sau trăi”, să ştiţi atunci că aţi trecut printr-o renaştere spirituală şi-I puteţi zice lui Dumnezeu: „cel care a comis această faptă rea, actorii acelei împrejurări, acum sunt morţi; eu nu mă mai pot pocăi pentru acest păcat pentru că acest personaj care era în mine este mort acum….”.

Îmi vine în minte o spovedanie similară în care persoană în cauză îmi zicea: „Iată păcatele pe care le-am comis în trecut, le cunosc, le reneg, le urăsc; dar eu nu pot să mă mai pocăiesc cu lacrimi pentru acestea pentru că eu nu mai sunt omul care le-a comis; acela este mort şi n-a mai rămas nimic din el în mine, datorită cutremurării fiinţei mele pe care mi-a adus-o pocăinţa şi penitenţa”.

(din: Mitropolit Antonie de Suroj, Taina vindecării, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009)

IPS Teofan - Gânduri la început de post: Plânsul după Raiul pierdut, dorul după Înviere…

“Postul în care intrăm s-ar cuveni să fie pentru noi o conştientizare a plânsului lui Adam şi al Evei atunci s-au lipsit de frumuseţea Raiului, pentru ca, trăind durerea îndepărtării de Dumnezeu, să dorim a ne întoarce, asemenea fiului risipitor, în casa Tatălui nostru. Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, aşezată de dumnezeieştii Părinţi în pragul Postului mare, ne aduce aminte de un lucru deosebit de important: bucuria şi, deopotrivă, drama libertăţii omului. Preţuindu-ne atât de mult prin faptul că ne-a creat după chipul Său, Dumnezeu a sădit în noi darul libertăţii, posibilitatea de a alege drumul pe care să-l parcurgem în viaţă: către El sau către neant. Cât de mult doreşte Dumnezeu ca făptura Sa să rămână în legătură cu Sine, să rămână în Împărăţie!…

Libertatea este cea mai mare şansă, dar şi cea mai grea povară. Adevăratul om liber nu este cel care face tot ceea ce voieşte, ci acela care scapă de robia patimilor; adevăratul om liber este acela care devine robul lui Dumnezeu, dobândind astfel, după cum spune Apostolul Pavel: „libertatea măririi fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8, 21).

În Evanghelia care s-a citit ieri la Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie se aminteşte de faptul că întotdeauna inima omului este acolo unde se află şi comoara lui: „căci unde este comoara ta, acolo este şi inima ta” (Matei 6, 21). Comoara aceasta ar

trebui să nu fie nimic altceva decât Împărăţia Cerurilor, pe care o putem pregusta încă din această lume şi apoi deplin în viaţa cea veşnică.

Cum însă se poate obţine această comoară? Evanghelia şi Apostolul din Duminica izgonirii lui Adam din Rai trasează câteva direcţii sau căi prin care comoara Împărăţiei Cerurilor poate fi câştigată: pe de o parte, o inimă iertătoare faţă de cei care ne-au greşit în viaţă - pentru că nu poate omul să parcurgă cu folos cele şapte săptămâni de Post dacă nu-l roagă pe Dumnezeu să-i dea simţul şi puterea iertării tuturor celor care i-au greşit în viaţă; pe de altă parte, Mântuitorul Hristos ne cere sinceritate şi deschidere în inimile noastre. Iar Sfântul Apostol Pavel în fragmentul din Epistola către Romani ne spune că în viaţa omului este de absolută necesitate dobândirea nejudecării aproapelui şi a curăţiei. Mântuitorul ne îndeamnă, aşadar, la iertare şi onestitate, Apostolul Pavel ne cheamă la nejudecarea aproapelui şi la curăţia trupească şi sufletească. Acestea sunt, cred, cele patru arme pe care creştinul este chemat să le poarte de-a lungul întregii sale vieţi, dar în mod special în timpul Postului mare.

În întreaga istorie a vieţuirii creştine - la noi şi în alte părţi ale lumii - creştinii adevăraţi, pustnici din sihăstrii sau cei care s-au nevoit în viaţa de familie, au experimentat, au trăit în sufletul lor plânsul lui Adam atunci când acesta a fost izgonit din Rai. Au reuşit aceştia să înţeleagă durerea lui Adam, suferinţa Evei în momentul în care au trebuit să părăsească Raiul.

Sfântul Siluan Athonitul zugrăveşte în mod grăitor tristeţea trăită de primii oameni, care, de altfel, este şi tristeţea oricărui creştin care a înţeles şi a simţit câtă durere pricinuieşte îndepărtarea de Dumnezeu: „Sufletul meu tânjeşte după Domnul. Pe El îl caută cu lacrimi. Când eram împreună cu El, sufletul meu avea odihnă şi bucurie; duşmanul nu se apropia de mine. Acum duhul răului a pus stăpânire pe mine. Sufletul meu este hărţuit. Linişte nu găseşte în nimic. Nu pot să-L uit pe Domnul nici o clipă. Sufletul meu poartă dorul Lui. În mijlocul durerii ridic glasul meu şi strig: Ai milă de mine, Dumnezeule! Miluieşte-mă pe mine, făptura Ta”.

Postul în care intrăm s-ar cuveni să fie pentru noi o conştientizare a plânsului lui Adam şi al Evei atunci s-au lipsit de frumuseţea Raiului, pentru ca, trăind durerea îndepărtării de Dumnezeu, să dorim a ne întoarce, asemenea fiului risipitor, în casa Tatălui nostru.

Să-L rugăm, aşadar, pe Dumnezeu să prelungească în viaţa noastră acelaşi sentiment de durere trăit de Adam şi de Eva, dar să ne dea şi bucuria pe care aceştia au dobândit-o atunci când, biruind puterea morţii, Hristos a coborât la iad

pentru a le vesti lor şi tuturor celor de acolo că porţile Raiului s-au deschis din nou, că drumul către Pomul Vieţii - către împărtăşirea de viaţa dumnezeiască - este din nou posibil.

Fie ca aceste două bucurii - cea a răstignirii şi cea a învierii - să-şi găsească loc şi în sufletele noastre, pentru ca în noaptea Sfintelor Paşti să primim cu sete duhovnicească nespusă chemarea preotului: „Veniţi de primiţi lumina!”.

IPS Irineu Pop-Bistriţeanul - Predică la Duminica lasatului sec de brânză - a Izgonirii lui Adam din Rai

Când un părinte investeşte în educaţia fiului său, aceasta este o investiţie care depăşeşte viaţa părintelui. Ea se întinde până în momentul morţii fiului şi poate, dincolo de acest moment, la nepoţi precum şi la oamenii ale căror vieţi acel fiu le atinge şi le binecuvântează prin educaţia sa. Dar Iisus, Care este Sfetnicul celei mai mari şi mai bune investiţii din univers, ne vorbeşte despre investiţii care produc beneficii nu pentru o generaţie sau două, ci pentru eternitate.

Dreptmăritori creştini, de mâine începem Sfântul şi marele Post al Paştilor. Astăzi este Duminica izgonirii lui Adam din Rai. Evanghelia zilei ne vorbeşte despre iertare, post şi milostenie, trei virtuţi alese prin care putem actualiza harul Botezului, sporind în efortul de sensibilizare morală şi înnoire duhovnicească.

Dacă, prin păcat, am căzut din raiul comuniunii cu Dumnezeu, ca oarecând Adam, suntem chemaţi ca, timp de patruzeci de zile, să creştem duhovniceşte până Îl vom întâlni tainic pe Domnul înviat. Acest lucru este posibil, renunţând la plăceri şi lucruri trecătoare şi făcând investiţii în eternitate.

Iubiţi credincioşi, despre investiţii vorbeşte Hristos în Evanghelia Sa, când spune: „Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le

sapă şi le fură. Ci, adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură” (Mt. 6, 19-21).

Probabil, inspirat de aceste cuvinte dumnezeieşti, Stareţul Varsanufie (†1913) grăieşte: „Nu trebuie să ne lipim de cele pământeşti, chiar de ni se vor părea de mare preţ. Aici, pe pământ, toate sunt nesigure. Gândul nostru trebuie să fie aţintit şi pironit în Dumnezeu şi în viaţa veşnică. Toate cele pământeşti vor trece”.

Autorul Ecclesiastului a exprimat bine ce anume se întâmplă cu oamenii care investesc în orice, dar nu în Dumnezeu: „Am cugetat întru inima mea să desfătez trupul meu cu vin. Am început lucrări mari, am zidit case, am sădit vii. Făcut-am grădini şi parcuri şi am sădit în ele tot felul de pomi roditori. Cumpărat-am robi şi roabe şi am avut feciori născuţi în casă, asemenea şi turme de vite şi oi fără număr... . Şi-am fost mare şi am întrecut pe toţi cei ce au trăit înaintea mea în Ierusalim. Şi tot ceea ce doreau ochii mei nu am dat la o parte şi nu am oprit inima mea de la nici o veselie... . Apoi, m-am uitat cu luare aminte la toate lucrurile pe care le-au făcut mâinile mele şi la truda cu care m-am trudit ca să le săvârşesc: şi iată, totul este deşertăciune şi vânare de vânt şi fără nici un folos sub soare” (Eccl. 2, 3-11).

Un om, în vârstă de 50 ani, aflându-se pe patul morţii, i-a spus preotului care se afla lângă el: „Părinte, cu zece ani în urmă, Biserica mi-a cerut să predau la o clasă de băieţi, în vârstă de nouă ani, la şcoala duminicală. Le-am spus că sunt prea ocupat şi îngrijorat de afacerile mele. Acum, când mă aflu pe patul morţii, regret că n-am acceptat acea responsabilitate. Dacă acum zece ani mi-aş fi făcut timp să predau acelei clase de zece băieţi, până în această zi mi-aş fi investit viaţa mea în vieţile a o sută de băieţi şi mulţi dintre ei s-ar fi răspândit în întreaga lume, sporind în slujire şi bunătate, ca tineri creştini. Aş fi făcut prin ei o investiţie în timp şi în veşnicie. Acum, trebuie să merg înaintea Stăpânului meu cu mâinile goale”.

Iată că acest om regreta faptul că n-a făcut ceva bun pentru suflet şi pentru slava lui Dumnezeu. El era conştient că nu poate lua cu sine vreun ban sau vreo afacere. Este înspăimântător să ajungi la sfârşitul vieţii cu un asemenea regret de a nu fi făcut o investiţie durabilă!

Când un părinte investeşte în educaţia fiului său, aceasta este o investiţie care depăşeşte viaţa părintelui. Ea se întinde până în momentul morţii fiului şi poate, dincolo de acest moment, la nepoţi precum şi la oamenii ale căror vieţi acel fiu le atinge şi le binecuvântează prin educaţia sa. Dar Iisus, Care este Sfetnicul celei mai

mari şi mai bune investiţii din univers, ne vorbeşte despre investiţii care produc beneficii nu pentru o generaţie sau două, ci pentru eternitate.

Auzim adesea oameni care spun: „Nu poţi lua asta cu tine!”. Dar Domnul spune: „Poţi păstra «bogăţia» şi o poţi lua cu tine, transmiţând-o mai departe!”. Mântuitorul Hristos vorbeşte despre două feluri de investiţii:
1) investiţii pe pământ, „unde moliile şi rugina le strică şi unde hoţii le sapă şi le fură” şi
2) investiţii în cer, „unde nici moliile şi nici rugina nu le strică şi unde hoţii nu le sapă şi nu le fură”.

Apoi, El ne spune să fim atenţi unde investim bogăţia, pentru că „unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră!” (cf. Mt. 6, 21). Putem pune inima noastră în locul potrivit, spunea Iisus, plasând bogăţia noastră în locul potrivit, pentru că inima va fi întotdeauna acolo unde este bogăţia noastră.

Gheron Iosif (†1959) grăieşte astfel: „Dumnezeu strigă către noi să devenim fii ai Săi, iar noi devenim fii ai întunericului. Pentru puţină miere dăm în schimb toate veacurile. Pentru puţină plăcere renunţăm la Împărăţia lui Dumnezeu. Fericit cel ce a văzut şi a înţeles această rătăcire şi înfrânându-se de la plăcerea acestei puţine mieri, doreşte odihna cea de dincolo”.

Trăind pe pământ, este posibil să facem multe investiţii în viaţă şi să o pierdem pe cea mai mare dintre toate. Este posibil să trăim toată viaţa pentru comori care se vor dovedi a fi gunoi. Dar nu trebuie să fie aşa. Nu trebuie nicidecum să iubim lumea sau lucrurile din lume. Nimic din ceea ce conţine lumea nu valorează cât sufletul tău! „Ce folos va avea un om dacă va câştiga lumea întreagă şi îşi va pierde sufletul său?”, întreabă Domnul. Sufletul nemuritor trebuie să se predea Celui Care este nemuritor.

De aceea, să facem ca cea mai mare investiţie a noastră să fie în Dumnezeul Cel veşnic, în Împărăţia Sa: singurul lucru care va rămâne din toate celelalte, singurul sistem monetar care va fi răspândit în univers când toate celelalte sisteme monetare vor fi nefolositoare. Şi când cauţi Împărăţia eşti răsplătit, căci, aşa cum arată Sfântul Siluan Atonitul, „iubirea lui Hristos este atât de dulce şi face sufletul atât de fericit încât chiar şi o viaţă de prinţ nu l-ar mai putea mulţumi”.

Dumnezeu S-a investit pe Sine în fiecare din noi. Noi suntem investiţia Lui cea mai mare. Îi aparţinem Lui nu numai pentru că El ne-a creat, ci şi pentru că El a plătit un preţ pentru noi. Sfântul Apostol Petru spune că Dumnezeu ne-a răscumpărat pe

noi, nu cu aur şi cu argint, ci cu preţiosul sânge al unicului Său Fiu (I Pt. 1, 18-19). Iar Sfântul apostol Pavel afirmă: „Voi nu sunteţi ai voştri. Aţi fost cumpăraţi cu preţ! De aceea, slăviţi pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru” (I Cor. 6, 19-20).

Aşadar, Domnul are dreptul să ne spună: „Ceea ce sunteţi şi ceea ce aveţi, este al Meu. Toate sunt de la Mine şi pentru Mine. Vă spun cum să le folosiţi, în timp ce le administraţi pentru Mine, pentru câţiva ani ca administratori ai Mei. Vi le-am dat vouă, fiindcă Eu investesc în oameni. Eu iubesc oamenii şi vreau ca ei să fie cu Mine în slava veşnică. Vreau ca şi voi să investiţi în oameni şi să folosiţi cu sfinţenie ceea ce stăpâniţi”.

Sfântul apostol Pavel, care a făcut el însuşi cea mai mare investiţie dintre toate, dăruindu-şi viaţa în mod plenar lui Hristos, mărturiseşte astfel: „Cele ce îmi erau mie câştig, acestea le-am socotit pentru Hristos pagubă. Ba mai mult: eu pe toate le socotesc că sunt pagubă faţă de înălţimea cunoaşterii lui Hristos Iisus, Domnul meu, pentru Care m-am lipsit de toate şi le privesc drept gunoaie, ca pe Hristos să dobândesc şi să mă aflu întru El” (Filip. 3, 7-9).

Aceeaşi atitudine se cade să o adopte creştinul, detaşându-se de plăcerile trupeşti, de măriri deşarte, de trai îmbuibat, de lăcomie de avere şi să se pună în slujba lui Dumnezeu şi a semenilor săi. Când ne investim viaţa în ridicarea celor căzuţi, în vizitarea celor obosiţi şi descurajaţi, în hrănirea celor flămânzi, în îmbrăcarea celor goi, noi devenim investitori înţelepţi, aşa cum doreşte Dumnezeu să fim.

Să ne fie limpede că orice am investi sub îndrumarea lui Hristos şi a Împărăţiei Sale nu se va pierde niciodată. O astfel de investiţie va fi răsplătită pururea, dincolo de timp şi spaţiu. Profitul va creşte veşnic. Aceasta înseamnă să te îmbogăţeşti în Dumnezeu (cf. Lc. 12, 21).

Iubiţii mei, sosit-a iarăşi Postul cel mare, un adevărat stadion al înfrânării, un minunat prilej de răstignire duhovnicească. Acum e „vremea potrivită” să ne aducem aminte de valoarea sufletului nostru şi să ne îngrijim de mântuirea lui. Acum e „vremea potrivită” să intrăm prin „uşile pocăinţei” deschise de Postul mare şi să facem investiţii în eternitate. Acest lucru se poate realiza prin iertare, post şi milostenie, cum arată Evanghelia de astăzi, apoi prin rugăciune, metanii şi citirea Psaltirii.

În acest răstimp, să renunţăm la desfătările pământeşti, să închidem televizorul, care a devenit un idol în casele noastre şi să lăsăm vorbăria deşartă. În acest

răstimp, să intrăm mai des în Sfânta biserică, să ne spălăm cu lacrimile pocăinţei şi să primim Trupul şi Sângele Domnului, zicând în fiecare zi: „Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină şi mă mântuieşte!”.

Dumnezeu să binecuvânteze începutul Postului mare şi să ne ajute a-l parcurge cu folos, pentru a ne bucura deplin de darurile Învierii. Amin.

PS Sebastian - Predică la Duminica Lăsatului de sec de brânză - A izgonirii lui Adam din Rai – Despre postul desplin

Dreptmăritori creştini, la prima vedere, pericopa evanghelică de astăzi pare să vorbească despre trei lucruri diferite.

Întâi, zice: ,,***De veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre***". Pare a fi vorba despre **iertare**.

Al doilea: ,,***Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor. Tu însă,când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie***". Este vorba, e clar, despre **post**.

Al treilea: ,,**Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta**". Suntem sfătuiţi, se pare, la **milostenie**.

Aşadar, evanghelia pare a ne vorbi astăzi despre trei lucruri diferite: despre iertare, despre post,şi despre milostenie. O să vedeţi, însă, că această pericopă se referă, de fapt, la un singur lucru, şi anume la post – căci de aceea este Lăsatul Secului pentru Postul cel Mare. ***Se referă, însă, la postul deplin, care include şi iertarea şi milostenia, ca expresii ale înfrânării şi jertfei, deopotrivă.*** Dincolo de postul de

mâncare deci, cu care ne-am obişnuit şi pe care-l ţinem din copilărie, această evanghelie ne provoacă la postul desăvârşit, nu doar al stomacului, ci şi al minţii, al simţurilor, al voinţei, al tuturor faptelor şi al tentaţiilor noastre păcoase – adică, al omului întreg.

Haideţi să luăm pe rând aceste aspecte ale postului, cuprinse în evanghelie.

Iertare. Ce spune? Dacă veţi ierta, vi se va ierta. Dacă nu veţi ierta, nu vi se va ierta. La prima vedere pare un troc, o tranzacţie ca cele comerciale; pare ceva negustoresc, ca şi cum Dumnezeu ar face negustorie cu noi. Ceva de genul: ,,Dacă ierţi, îţi iert şi Eu; dacă nu ierţi, nu-ţi iert nici Eu". Ei bine, să nu credeţi că Dumnezeu ,,vede" lucrurile atât de simplist, sau poate dovedi o atare ambiţie!

Nu!Lucrurile nu trebuie privite aşa de superficial, măcar şi pentru faptul că iertarea aceasta este post. Cum este post? Păi, care altul credeţi că este motivul pentru care astăzi, la Duminica Lăsatului de Sec, Dumnezeu ne vorbeşte mai întâi despre iertare, dacă nu acela că şi ea este tot post? ***Vrea să ne arate că postirea înseamnă în primul rând iertarea celor de lângă noi, căci în viaţa cealaltă – pentru că în perspectiva vieţii de dincolo postim sau iertăm – departe de a fi troc sau vreo tranzacţie plină de ambiţii, va fi recuperare şi reabilitare.***

Iertarea cu care debutează evanghelia de astăzi vrea să ne arate că, dacă voim să postim cu adevărat, suntem chemaţi mai întâi la îndreptare, la pocăinţă, la recuperare şi la reabilitare, fără de care nu există mântuire, iar noi ne dorim, în fapt, mântuirea. Cu acest gând trebuie să-l iertăm pe fratele nostru, şi la rându-ne, să ne cerem iertare, nu în ideea unui schimb sau a unei tranzacţii în spirit de dreptate. Ca pe o recuperare a relaţiei cu fraţii noştri, prieteni sau duşmani, vecini de aproape sau străini de departe. Cu toţi aceştia suntem chemaţi să postim cu adevărat, să ne recuperăm relaţiile, iertându-i şi cerându-le iertare.

În al doilea rând, evanghelia de astăzi chiar abordează direct subiectul postului, aşa cum era şi de aşteptat. Dar, spre mirarea noastră, întâlnim o aparentă contradicţie în cuvintele Mântuitorului, pentru că, pe de o parte, condamnă pe cei care ţineau numaidecât să arate oamenilor că postesc, întunecându-şi feţele şi atrăgând atenţia în felul acesta celorlalţi: Atenţie! NOI postim"! Pe de altă parte însă, ne învaţă să ne ,,ungem capetele" şi să ne ,,spălăm feţele" când postim, într-un altfel de a atrage atenţia asupra noastră. Vasăzică, deşi sunt acuzaţi cei care făceau ceva anume ca să arate că postesc, întunecându-şi feţele, ni se cere, totuşi, şi nouă ceva!… ***Ce vrea să spună Domnul când zice să ne ungem capetele şi să ne spălăm feţele?*** Ei bine, nu este nici pe departe vorba de un alt fel de ,,făţărnicie"…***Înţelesul este***

următorul: ungerea capului înseamnă luminarea minţii cu darurile Duhului Sfânt, capul închipuind mintea, iar spălarea feţei înseamnă curăţirea ,,omului celui din afară", adică a simţurilor noastre, căci faţa închipuie pe omul cel dinafară, omul trupesc, omul simţurilor. Iată cum Hristos ne atrage atenţia că postirea trebuie făcută şi cu mintea, cu raţiunea, dar şi cu simţurile noastre, cu care adeseori alunecăm spre păcat sau tentaţii păcătoase.

În sfârşit ,,al treilea lucru" la care pare a ne chema evanghelia de astăzi este milostenia, ca remediu împotriva lăcomiei. Şi anume feriţi-vă de lăcomie! Nu vă adunaţi comori aici, pentru că dacă le veţi aduna aici, aici vor rămâne, şi odată cu acelea şi inima voastră lipită de ele. Cred că nu trebuie spuse prea multe! Fiecare dintre noi ne simţim mai mult sau mai puţin legaţi de bunurile materiale şi fiecare, probabil, ne trezim, până şi în cel mai sfânt ceas, acela al rugăciuni, seara, dimineaţa sau chiar şi aici în biserică, gândindu-ne tot la bunurile noastre care,din lucruri necesare traiului se transformă adeseori în ,,tirani" care ne robesc şi nu ne lasă să ne rugăm. Lăcomia pe care o înfierează evanghelia de astăzi vizează zgârcenia şi neînfrânarea, specifice deopotrivă zgârcitului proverbial, dar şi lacomului nesătul ori colecţionarului pătimaş de orice, care se lasă bunăvoie robiţi de lucruri trecătoare, numai de Dumnezeu nu înţeleg să se lase ,,robiţi"

Ei bine, lăcomia pe care o respinge evanghelia de astăzi este tot nepostire, pentru că este neînfrânare sau lipsa milosteniei, iar postul nu trebuie să fie doar al stomacului ci, aşa cum ni se arată astăzi, al omului întreg: şi al raţiunii, şi al simţurilor, dar şi întărit cu iertare şi dragoste faţă de aproapele nostru. ***Postirea înseamnă deopotrivă înfrânare de la tot ceea ce ne corupe şi ne robeşte, nelăsându-ne să ne comportăm şi să gândim ca nişte oameni liberi.***

Iată de ce am zis mai înainte că doar în aparenţă pericopa aceasta vorbeşte despre trei lucruri diferite! De fapt, nu putea să vorbească, fiind Lăsatul Secului, decât de unul singur – despre post -, dar arată care este postul omului întreg, dincolo de postul stomacului, pe care îl ţin cei mai mulţi, mulţumindu-se de cele mai multe ori doar cu el. Evanghelia de astăzi ne arată că postirea noastră trebuie să se îndrepte şi împotriva răutăţii, spunându-ne că trebuie să şi iert. Să lăsăm răutatea la o parte şi să îmbrăţişăm cu dragoste pe cei ce ne-au jignit, ne-au bârfit, ne-au îndreptăţit etc. ***Ne învaţă că postire înseamnă înfrânarea de la tot ceea ce ne robeşte şi de la tot ceea ce ne face să ne lipim inima aici pe pământ de bunurile acestea trecătoare, nemântuitoare şi care nu au nimic de-a face cu viaţa de dincolo.*** De asemenea, ne arată şi că trebuie să îmbrăţişăm postirea cu bucurie, iar nu trişti; nu întunecaţi la chip, ci cu entuziasm şi cu sentimentul că aceasta ne zideşte, nu ne îmbolnăveşte; ne creşte sufleteşte, nu ne ,,slăbeşte".

Evanghelia de astăzi ne cheamă şi ne provoacă, aşadar, în integralitatea ei la post, dar la postul deplin, al omului întreg: al trupului, al sufletului, al raţiunii, al simţurilor şi al tuturor laturilor fiinţei noastre. Nu doar la un post de bucate, care ar putea transforma abordarea noastră în simplă dietă alimentară, cură de slăbire, detoxifiere a organismului, economie financiară ori formalism neroditor, ca la fariseul ce, deşi postea de două ori pe săptămână, a fost întrecut de către vameşul care, probabil, nu postise niciodată (Lc.18, 10-14). Atenţie, aşadar, perioada aceasta de postire, în care vom intra de mâine, nu înseamnă ori simplă înfrânare de la anumite mâncăruri, ci ***se vrea dăruire totală, cu tot trupul şi sufletul nostru, ca în întreaga noastră fiinţă să se întâmple ceva; în toată fiinţa noastră, nu doar în trupul nostru, ca Sfânta Înviere de la hotarul acestei perioade să fie cu adevărat „lumină" şi binecuvântare pentru întreaga noastră fiinţă, pregătită şi purificată integral pentru întâlnirea cu Hristos cel înviat din morţi.***

Şi încă ceva: să nu vedem în aceste patruzeci şi şapte de zile doar o simplă„ ocazie", fie ea şi fericită, de a progresa duhovniceşte! Urcuşul nostru duhovnicesc nu ar trebui să se constituie din sincope: patruzeci şi şapte de zile anul acesta, patruzeci şi şapte de zile la anul, patruzeci şi şapte de zile peste doi ani ş.a.m.d. Ci, această perioadă se vrea permanetizată în viaţa noastră, în perspectiva vieţii de veci, unde nici nu vom mai mânca, nici nu vom mai bea, nici nu vom mai putea avea altfel de relaţii cu aproapele decât de bună înţelegere şi dragoste (Lc.20, 34-35), nici nu vom putea strânge altfel de comori, decât darurile şi binecuvântarea lui Dumnezeu.

Aşa stând lucrurile, să rugăm pe Dumnezeu să ne învrednicească şi pe noi, cei care am venit astăzi să luăm binecuvântare pentru post, să abordăm această perioadă cu toată fiinţa, împăcându-ne cu semenii noştri, cerând iertare celor cărora le-am greşit, postind cu trupul, dar şi cu mintea, cu gândurile noastre, cu simţurile, cu fiinţa noastră întreagă, şi dezlipindu-ne de lucrurile cărora, dintr-un motiv sau altul, am ajuns să le fim robi şi să le slujim, în loc să slujim Adevăratului şi Bunului Dumnezeu.

Să ne binecuvinteze Domnul cu post bineplăcut Lui şi spor duhovnicesc, să aprindă în sufletele noastre focul doririi permanetizării comuniunii cu El, iar Slăvita Înviere a Sa să ne fie binecuvântare şi balsam nouă, celor ce ne străduim, iată, să ne apropiem de El cu trupul, dar şi cu sufletul şi cu toată fiinţa noastră, Amin.

IPS părinte Calinic: „Să gustăm împreună cu Dumnezeu din pomul vieţii”

Preacuvioşi şi prea cucernici părinţi, iubiţi credincioşi şi credincioase, cititori şi cititoare, Duminica aceasta aduce în atenţia noastră ziua închiderii paradisului şi punerea lui sub paza heruvimilor cu sabie de foc. Primele trei capitole ale Genezei expun, fără economie de cuvinte, informaţii legate de om. Opera de creare, realizată într-un mod progresiv, corespunde planului divin.

Referatul biblic ne arată că, după ce Dumnezeu, în primele cinci zile, a făcut cerul şi pământul, lumina, mările, uscatul şi vegetaţia, soarele, luna şi stelele, după ce a binecuvântat apele şi pământul ca să scoată fiinţe vii, în ziua a şasea l-a făcut pe om, zicând: „Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră” (Facerea 1, 26). Şi l-a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său (v. 27).

Chipul este o icoană a originalului sau a arhetipului, pe când asemănarea este o identificare a icoanei cu arhetipul. Am putea spune că avem întipărit în noi, haric şi personal, însuşi chipul Fiului lui Dumnezeu.

Însă asemănarea omului cu Dumnezeu este un proces dinamic, pe care îl realizează fiecare potrivit liberului arbitru.

În al doilea capitol al Genezei, Moise, naratorul, prezintă amănunte legate de maniera în care a fost făcut omul: „Atunci, luând Domnul Dumnezeu ţărână din pământ, a făcut pe om şi a suflat în faţa lui suflare de viaţă şi s-a făcut omul fiinţă vie.” (Facerea 2, 7). Am putea spune că natura omului este dublă: materială

(ţărâna) şi spirituală (suflarea de viaţă). Omul a primit viaţă din viaţa lui Dumnezeu.

După ce Dumnezeu l-a făcut pe om, a sădit Raiul, simbol al veacului viitor, după mărturia Sfântului Simeon Noul Teolog, şi a pus acolo pe Adam, omul pe care-l zidise. Sfântul Calist afirmă că paradisul era chipul omului dinlăuntru.

Iar în mijlocul acestui paradis, supus simţurilor şi materiei (Sfântul Simeon Noul Teolog), prevalau doi pomi: pomul vieţii şi pomul care mijlocea cunoştinţa binelui şi răului; prin ascultare ducea la binele vieţii, iar prin neascultare cobora pe om la răul şi întunericul morţii (v. 9).

Aici, Dumnezeu, ca un părinte, îi face o concesiune lui Adam, spunându-i: „Din toţi pomii din Rai poţi să mănânci. Iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!" (vv. 16-17). Fără îndoială, este vorba de o moarte spirituală, pentru că Adam, după ce a mâncat, a trăit până la 930 ani. Dumnezeu nu Se poate contrazice!

Pomul acesta avea roade de tot felul, care nu se stricau şi nu se împuţinau niciodată, spune Sfântul Simeon Noul Teolog.

Concesiunea lui Dumnezeu este condiţionată de o singură oprelişte; însă nu opreliştea îl va face pe om muritor, ci neascultarea, adică exercitarea liberei sale alegeri. Greşita întrebuinţare a libertăţii de către om va fi cauzatoare de moarte.

În această atmosferă paradisiacă, Dumnezeu a găsit de cuviinţă să-i facă omului ajutor pe măsură, ca să nu fie singur (v. 18). Şi a adus Dumnezeu somn greu asupra lui Adam - Dumnezeu i-a dat somn greu ca să participe într-un mod profetic sau vizionar la opera de creare a femeii - şi, dacă a adormit, a luat una din coastele lui şi a plinit locul ei cu carne.

Iar coasta luată din Adam a făcut-o femeie şi a adus-o la Adam care, văzându-o, a zis: „Iată aceasta-i os din oasele mele şi carne din carnea mea" (vv. 21-24), prin aceasta vrând să arate înrudirea dintre ei. În această stare ei aveau o frumoasă relaţie de comuniune şi comunicare cu Dumnezeu.

Ne spune referatul că, deşi erau amândoi goi, ei nu se ruşinau (v. 25). Nu se ruşinau pentru că erau învăluiţi în haina de slavă a lui Dumnezeu, acea haină luminoasă de care ne vorbeşte una dintre cântările de la Botez: „Dă-mi haină luminoasă, Cel ce Te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină".

Numai că un duh rău, vorbitor, care a lucrat prin şarpe, a suscitat curiozitatea femeii, zicându-i: „Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncaţi roade din orice pom din rai?” (Facerea 3, 1).

Iar femeia a căutat să-i dea un răspuns, întrucât, fiind ea dintru început în omul creat, auzise atunci când Dumnezeu a pus interdicţia: „Roade din pomii Raiului putem să mâncăm; numai din rodul pomului celui din mijlocul Raiului ne-a zis Dumnezeu: «Să nu mâncaţi din el, nici să vă atingeţi de el, ca să nu muriţi!»” (vv. 2-3).

Auzind cel rău răspunsul Evei, a căutat să strecoare în sufletul ei şi mai adânc îndoiala şi să-i cultive orgoliul egoist. De aceea, şi-a schimbat tactica, încercând de această dată să-i aprindă femeii dorinţa de mărire şi să o convingă că Dumnezeu ar avea interese egoiste, motiv pentru care nu ar vrea ca oamenii - mâncând din pom - să ajungă atotcunoscători. În acest sens, o asigură: „Nu, nu veţi muri!” (v. 4). Ba, mai mult, mâncând, vor fi dumnezei, pentru că „în ziua în care veţi mânca din el vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul” (v. 5).

Eva este amăgită; ispititorul nu o minte, însă o face să uite sensul duhovnicesc al celor spuse de Dumnezeu. Iar odată cu aceasta va uita şi de avertizarea că va muri. Or, atât timp cât Eva şi-ar fi păstrat gândul la moarte, ea nu ar fi păcătuit, spune Sfântul Vasile cel mare.

Din păcate, nişte poame şi pofta nesăbuită ajung să hotărască soarta omului. Efectiv, aceste poame rup unitatea dintre Dumnezeu şi om, dintre Adam şi Eva.

Mai mult, Eva, mama vieţii, întinde mâna spre poamele morţii. Astfel, aceasta, paradoxal, socotind că rodul pomului este bun de mâncat, nu numai plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi au mâncat amândoi (v. 6).

Din acel moment, pentru ea nu a mai existat Dumnezeu. Îşi era sieşi dumnezeu. Ba chiar se simţea stăpâna absolută a Raiului. Promisiunea îngerului rebel, şi anume că vor ajunge să cunoască binele şi răul, s-a împlinit.

Dar, la ce le-a folosit această cunoaştere? Scriptura spune: „Atunci li s-au deschis ochii la amândoi şi au cunoscut că erau goi” (v. 7). S-au golit de Dumnezeu şi s-au făcut deşerţi. Aceasta le-a fost singura descoperire, goliciunea. Văzându-se goi şi, mai ales, lipsiţi de slava lui Dumnezeu, s-au ascuns printre pomii Raiului (v. 8).

Atunci, Dumnezeu, care se plimba adesea prin Rai, în răcoarea serii, neîntâlnindu-i, a strigat: „Adame, unde eşti?” (v. 9). E o chemare adresată omului dintâi, spre aducere-aminte a ceea ce este şi pentru ce a fost creat. Răspunsul lui Adam reflectă vina sa: „Am auzit glasul Tău şi m-am temut, căci sunt gol, şi m-am ascuns” (v. 10). De ruşine, s-a ascuns, a fugit de Dumnezeu. Iată la ce grad de cunoaştere îl aduse păcatul lăcomiei. Încălcase singura interdicţie care i-a fost impusă de Dumnezeu, devenind victima lăcomiei. Surprinzător, nu se ascunde pentru că a încălcat voia lui Dumnezeu, ci pentru că nu a vrut să apară gol în faţa Lui. Nebunia trufiei!

Atunci, Dumnezeu i-a zis: „Cine ţi-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit să nu mănânci”? (v. 11). Oare Dumnezeu nu ştia că Adam şi femeia lui mâncaseră? Adam nu putea să ascundă adevărul. Se găsea în faţa Adevărului Însuşi. Însă, cu toate acestea, a încercat să se disculpe: „Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat” (v. 12). Se întâmpla ceva paradoxal: în loc să-şi recunoască vina, înclina să-L acuze pe Dumnezeu.

La rândul ei, femeia, întrebată fiind, îl acuză pe şarpe: „Şarpele m-a amăgit şi eu am mâncat” (v. 13). Şi indirect, pe Dumnezeu care a creat şarpele.

Vina şarpelui era evidentă, în calitatea lui de instrument al răzvrătitului înger; de aceea, Dumnezeu l-a condamnat neîntârziat: să se târască şi ţărână să mănânce în toate zilele vieţii lui (v. 14). Să se târască el însuşi prin ţărână, pentru că el a fost cel care a dorit să târască chipul lui Dumnezeu în ţărână şi în cele întinate, spune Sfântul Filotei Sinaitul.

Dumnezeu a pus vrăjmăşie între cel care a lucrat prin şarpe (diavolul) şi femeie (Eva); între sămânţa şarpelui, care reprezintă răul colectiv, şi sămânţa ei, adică întreaga omenire, întregul neam omenesc care va avea de luptat cu acest rău, sub toate formele lui şi căruia urma să-i zdrobească Răscumpărătorul capul - sediul gândurilor vrăjmaşe la adresa lui Dumnezeu şi a omului. Această zdrobire va însemna învingerea definitivă a răului.

Sentinţa prin care a fost condamnat consimţământul liber al femeii prevedea suferinţă: „Voi înmulţi mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naşte copii; atrasă vei fi către bărbatul tău şi el te va stăpâni.” (v. 16).

Nici Adam nu a fost cruţat: „Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit: «Să nu mănânci», blestemat va fi pământul pentru

tine! Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale! Spini şi pălămidă îţi va rodi el şi te vei hrăni cu iarba câmpului! În sudoarea feţei tale îţi vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care eşti luat; căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce.” (vv. 17-19).

Pe fondul acestei condamnări, Adam, cel care numise vieţuitoarele după raţiunea de a fi a fiecăreia (Facerea 2, 19-20), i-a pus femeii sale numele Eva (Viaţă), pentru că de numele ei Adam vrea să lege „nădejdea mântuirii”. Aceasta dovedeşte faptul că şi după cădere omul şi-a păstrat conştiinţa că viaţa şi nu moartea este slava lui Dumnezeu, de care a fost chemat să se împărtăşească.

Apoi, Dumnezeu le-a făcut celor doi îmbrăcăminte de piele şi i-a îmbrăcat (Facerea 3, 21). I-a îmbrăcat Dumnezeu pe cei care, prin neascultare, se arătaseră a fi dezbrăcaţi de Dumnezeu. După care, Dumnezeu - în chip acuzator şi ironic - a zis: „Iată, Adam s-a făcut ca unul dintre Noi, cunoscând binele şi răul”.

Ironia nu a fost niciodată străină limbajului lui Dumnezeu, mai ales atunci când viza neascultarea şi nesupunerea omului faţă de El, cum spune părintele Dumitru Stăniloae. Iată, de pildă, cum apare ironia Sa în cartea Leviticul, în care se spune: „Dacă nici după aceasta nu Mă veţi asculta şi veţi păşi împotriva Mea, atunci şi Eu cu mânie voi veni asupra voastră” (Leviticul 26, 27-28).

Dumnezeu îl mustră pe Adam, încercând prin aceasta să-l conştientizeze de nebunia idolatră sădită în el prin amăgirea şarpelui, spune Sfântul Maxim mărturisitorul. De fapt, în ce constă această atitudine idolatră? În înlocuirea ascultării de Dumnezeu cu pofta pe care le-a trezit-o privirea poamelor; năzuinţa duhovnicească după Dumnezeu - de altfel ontologică fiinţei umane - a fost înlocuită de o necesitate fiziologică exagerată, de o apucătură instinctivă, care va degrada persoana umană.

Şi pentru ca nu cumva neascultătorii Adam şi Eva să mănânce roade din pomul vieţii şi astfel să dăinuiască răul în veci, Dumnezeu i-a scos afară din paradis, „din grădina cea din Eden” (Facerea 3, 22-23), ca dintr-un palat împărătesc. Şi, prin aceasta, din nemuritori au devenit muritori. Ei nu au pierdut doar starea de fericire, ci şi locul în care s-au simţit fericiţi.

Astfel, însuşi contactul lor nemijlocit cu Dumnezeu a devenit unul limitat şi condiţionat. Asta cu atât mai mult cu cât trebuiau să-şi ducă la îndeplinire canonul peste graniţa Edenului, ca nişte exilaţi, pentru că nu au vrut să-şi recunoască vina şi să-şi ceară iertarea cuvenită de la Dumnezeu, spune Sfântul Simeon Noul Teolog.

Din acest motiv, accesul la viaţa veşnică, prin intermediul „pomului vieţii”, le este interzis lor, dar şi celor care trăiesc numai pentru trup (Facerea 6, 3), adică sunt robi ai cărnii.

Însă, deşi drumul către pomul vieţii a fost pus sub paza heruvimilor (Facerea 3, 24), roadele acestui pom, în Joia din Săptămâna Patimilor, - dar şi în cadrul fiecărei Sfinte Liturghii - se dau în Sfântul Potir, aşa cum a zis Hristos: „Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică” (Ioan 6, 54).

Din fericire, Întruparea, Crucea, Moartea şi Învierea lui Hristos ne-au restaurat, iar prin Taina Sfântului Botez sufletul şi trupul nostru s-au îmbrăcat în slava lui Hristos, cum spune apostolul Pavel: „câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat” (Galateni 3, 27).

Prin Taina Sfântului Botez ni s-au redeschis porţile Raiului. Intrarea depinde exclusiv de fiecare!

“Eu sunt Adam” - Cuvânt de folos al PS Benedict Bistrițeanul pentru Duminica Izgonirii lui Adam din Rai şi începutul Postului mare. Ratarea ţintei, dependenţele, mutarea sensului şi necesitatea limitărilor bune puse de Dumnezeu

Cuvântul Preasfințitului părinte Benedict Bistrițeanul, episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, rostit în Duminica izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsatului sec de brânză), 14 martie 2021, la Biserica „Sfinții apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur:

PS Benedict Bistrițeanul: „Istoria lui Adam, povestea mea”:
https://www.youtube.com/watch?v=5hYCHHXQvjM

***

Prea cucernici părinţi, iubiţi fraţi şi surori, la strană, la slujba Utreniei, am auzit şi în această dimineaţă această tânguire: La râul Babilonului, acolo am şezut şi am plâns când mi-am adus aminte de Sion. Era plângerea poporului Israel dus în robie în ţinutul Babilonului din casa şi din pământul părinţilor lor, din casa binelui, din Raiul pământesc pe care Dumnezeu l-a dat acelui popor. Această stare de depărtare, de pierdere, de exil este una comună pentru noi de la Adam incoace. Generaţie după generaţie sau la nivel individual trăim această stare de înstrăinare, de îndepărtare, de exil, gândindu-ne la starea cea bună pe care oarecând poate am trăit-o în casa părinţilor şi în pământul pe care Dumnezeu ni l-a dat cu binecuvântare. De fapt, această stare de exil a fost inaugurată, ca să spunem aşa, de

părintele nostru, Adam şi duminica de astăzi îi este dedicată lui şi acestui moment prin care el, păcătuind, a fost izgonit din Rai şi a luat drumul exilului.

Nu este vorba doar de o istorie biblică, pe care uneori o povestim copiilor noştri, ci, de fapt, relatarea despre Adam este propria noastră istorie. Este propria noastră istorie pentru că, ziceam, de la el încoace noi toţi suntem familiari cu tot ceea ce înseamnă starea de exil, starea de pierdere, starea de îndepărtare.

Şi ne aducem aminte din cartea Facerii, prima carte din Sfânta Scriptură, că Dumnezeu a făcut lumea întreagă în şase zile, aşa este exprimat de autor, şi la sfârşitul zilei a şasea l-a făcut şi pe om. Nu întâmplător l-a făcut la sfârşitul creaţiei, cum am spune, ci s-a întâmplat lucrul acesta pentru că toată creaţia, toată frumuseţea lumii, tot ceea ce înseamnă lume trebuia să fie un dar pentru el din partea lui Dumnezeu. Era firesc ca toate să fie terminate şi la sfârşit să vină stăpânul creaţiei, să vină omul şi să-i zică Dumnezeu: <Bucură-te de tot ceea ce am făcut în mod special pentru tine!> L-a pus stăpânitor al creaţiei, să se bucure de tot ceea ce El i-a oferit în dar, să se bucure de armonia întregii lumi şi, până la urmă, să se bucure de binele pe care Dumnezeu l-a aşezat ca şi lege în lume.

I-a pus totuşi o graniţă, o condiţie şi i-a zis aşa: Din tot ceea ce este aici, din toţi pomii poţi să mănânci, dar dintr-unul singur - nu, din pomul cunoştinţei binelui şi răului, pentru că în ziua în care vei mânca vei muri negreşit. I-a pus, trebuie să recunoaştem, anumite limite, anumite graniţe reprezentate prin această poruncă.

Ne şi putem întreba, şi poate este firesc să ne întrebăm: să nu fie cunoaşterea bună? De ce Dumnezeu îi cere omului să nu se hrănească din pomul cunoştinţei binelui şi răului? Dumnezeu nu îi dă explicaţii de ce, dar îi arată consecinţele, că în momentul în care va mânca din pomul oprit va muri negreşit. Aş asemăna această atitudine cu atitudinea pe care dumneavoastră, părinţii, o aveţi de multe ori faţă de copii. Le puneţi limite, le puneţi graniţe şi aşa este firesc, însă nu tot timpul daţi şi explicaţii, dar consecinţele le spuneţi tot timpul: <Dragul tatii, dragul mamii, nu băga mâna în foc pentru că o să te doară, astea sunt consecinţele.> E ceea ce Dumnezeu a făcut atunci cu omul. Omul nu era desăvârşit, nu putea să înţeleagă, însemnând că nu cunoaşterea era de vină, nu era cunoaşterea în sine o problemă, ci doar că omul nu putea să primească deocamdată această cunoaştere fără să şi moară. E ca şi când i-ai da drumul unui copil în lume şi i-ai spune <Descurcă-te!>, fără să aibă pregătirea necesară ce ţine de o dezvoltare a lui personală, dar, până la urmă, şi de o experienţă a vieţii. Şi de aceea Dumnezeu pune limite, pune graniţe pentru protecţia omului.

Şi paradoxal, omul, ca şi copil ce este, nu are încredere suficientă în Dumnezeu - Părintele care îi vrea binele. Şi când diavolul vine şi îi propune o altă variantă, se încrede mai mult în el decât în Dumnezeu - Părintele care l-a făcut. Cred ca şi aici sau şi de aici înţelegem că istoria lui Adam este propria noastră istorie. Mai degrabă primim variantele alternative decât voia, cuvântul şi intenţia Lui Dumnezeu faţă de noi, pe care Îl numim Părinte şi pe care Îl şi simţim uneori în consecinţă. Şarpele îl convinge şi ceea ce se întâmplă şi este mai dureros este că îl determină să-şi mute ţinta, să-şi mute privirea dinspre Dumnezeu înspre altceva şi dintr-o dată apare neîncrederea copilului în părintele lui.

Cred că toţi dintre noi la un moment dat, copii fiind, am trăit şi această stare de neîncredere în părinţii noştri, iar ca părinţi probabil că trăim şi în sens invers, copiii noştri îşi pierd încrederea în noi. Şi în consecinţa acestei neascultări, pentru că ceea ce îi propunea diavolul era mutarea sensului, mutarea dinspre ţinta adevărata, omul pierde Raiul şi de aici încolo începe experienţa lui de exil, experinţa lui de îndepărtare faţă de Părintele şi de casa fericirii pe care Părintele i-o propune. Cum se resimte această stare de exil? Cum resimţim noi această stare de exil? O resimţim ca şi singurătate, o resimţim ca şi lipsă de sens, o resimţim ca şi gol lăuntric, o resimţim ca şi o pierdere şi de aici încolo stările pe care noi le trăim ar putea să se înmulţească, ar putea să se adauge. De fapt, toate aceste stări vădesc în noi ceea ce Nichifor Crainic numeşte Nostalgia Paradisului.

Ne este dor de acea Împărăţie a lui Dumnezeu de la început, ne este dor de Dumnezeu, conştient sau inconştient, ne este dor de acea stare de bine, de tihnă, de siguranţă, de armonie împreună cu creaţia întreagă, pentru că, odată cu căderea, apare această duşmănie între noi şi lume, între noi - unii şi alţii. Ne este dor toate acestea. Numai că în momentul în care diavolul a adus această neîncredere şi mutarea ţintei, de atunci tot ceea ce facem noi sau multe din lucrurile pe care le facem noi, deşi par să fie bune şi deşi par să ne aducă o stare de bine, de fapt sensul este unul greşit. Să nu uităm că păcatul în general - şi mă folosesc acum de termenul grecesc prin care se exprimă păcatul, hamartia - înseamnă ratarea ţintei. Toată starea aceasta de singurătate, de durere, de neîmplinire încercăm să o umplem. Şi nu de puţine ori o umplem cu cele lumeşti. Şi, în psihologia modernă, cele lumeşti prin care noi dorim să ne umplem această stare de pierdere, de gol lăuntric, se numesc dependenţe. De una sau alta dintre realităţile care par să aducă o plăcere rapidă şi să umple acel gol, acea nostalgie după Paradis, după Rai, pe care o resimţim. Şi vorbim de dependenţe de la cele mai simple până la cele mai complicate. Zic acum, că e foarte la modă, dependenţa de internet, sub oricare formă ar exista şi zic că poate cea mai vizibilă e dependenţa de telefon; dependenţa de mâncare; dependenţa de substanţe, de droguri; dependenţa de jocuri; dependenţa

de televizor; dependenţa de una sau altele dintre realiăţile care par să umple acest gol pe care îl resimţim ca oameni exilaţi ce suntem. Chiar şi dependenţa de muncă - e un nou concept, dar foarte răspândit - care să umple artificial acest gol care, până la urmă, este un dar al lui Dumnezeu ca să ne aducem aminte că El este Cel care ne lipseşte şi Raiul pe care El ni l-a promis la început şi ni-l oferă, vrea să ni-l ofere în continuare. Căci ele sunt cele două realităţi care pot să ne împlinească pe noi.

De ce simţim toate aceste stări? Pentru că am pierdut comuniunea cu Dumnezeu. Am pierdut legătura care-l face pe om fericit; singura legătură care-l face pe om fericit pe parcursul vieţii sale şi care durează este legătura cu Dumnezeu, este comuniunea strânsă, intimă cu Dumnezeu. Şi mai simţim această stare şi pentru că am pierdut acea armonie iniţială cu noi înşine, cu cei de lângă noi şi, până la urmă, cu întreaga creaţie. Omul, prin Adam, eu, prin Adam - pentru că eu sunt Adam - am stricat rânduiala lui Dumnezeu, am stricat acea armonie. Şi de ce s-a întâmplat acest lucru? Pentru că nu am acceptat limitele şi limitările pe care Dumnezeu ni le-a pus atunci, la început. Starea aceasta de exilaţi se dobândeşte tocmai din această dorinţă de încălca graniţele pe care Dumnezeu ni le-a pus, graniţe la care mă refeream acum câteva momente ca fiind cele care ne păzesc de moarte, fiindcă dincolo de aceste graniţe, făcând iarăşi trimitere la pedagogia în cazul copiilor, vine pericolul, pericol care poate să se sfârşească cu moartea.

Şi acum vin la Evanghelia de astăzi, care întăreşte această semnificaţie a zilei, a Duminicii. Postul înseamnă a ne asuma starea de exilaţi în care suntem. Dacă Adam a fost exilat forţat, ca să spunem aşa, prin păcatul pe care l-a săvârşit, noi ne exilăm voluntar, luând drumul postului, luând calea postului. Şi cum se poate întâmpla acest lucru? Socotesc că prin două lucruri importante. Mai întâi prin a accepta că trăim această stare de pierdere, trăim această stare de gol lăuntric, de îndepărtare din pricina păcatelor noastre şi noi, din pricina păcatului nostru, stricăm comuniunea cu Dumnezeu, stricăm legătura cu Dumnezeu pentru că schimbăm ţinta şi, în acelaşi timp, stricăm şi armonia dintre noi şi dintre noi şi lume. Şi, în al doilea rând, după ce am acceptat, am recunoscut, am conştientizat această pierdere, este nevoie să restabilim nişte limite, nişte limitări, nişte graniţe. Graniţele şi limitările nu înseamnă încălcarea pur şi simplu a libertăţii, aşa cum ni s-ar putea părea nouă aparent şi printr-o judecată rapidă, ci înseamnă protecţie în faţa acestei stări de pierdere, protecţie în faţa suferinţei, protecţie în faţa morţii. Şi când zic a aşeza nişte limite, înseamnă, mai înainte de orice, a ne schimba punctul nostru de focalizare. Pentru că ziceam că, dacă păcatul schimbă sensul, scâlceşte sensul adevărat al lucrurilor pe care le facem, postul ne restabileşte în sensul adevărat înspre căutarea lui Dumnezeu şi înspre Raiul pe care El ni-l promite.

Ne orientăm în această perioadă a postului înspre Rai şi, mai mult decât înspre Rai, înspre Împărăţia lui Dumnezeu, care ni se promite. Pentru că de acum nu mai e vorba doar de Raiul acela pământesc pe care l-a avut omul la început, de acum e vorba de Împărăţia lui Dumnezeu şi Împărăţia lui Dumnezeu este înlăuntrul nostru, aşa o spune Domnul. Sau poate fi înlăuntrul nostru, dacă ne focalizăm înspre ea, dacă ne îndreptăm ţinta noastră înspre Dumnezeu şi înspre promisiunea Împărăţiei, pe care El ne-o face.

Care sunt cele trei limite şi limitări pe care Evanghelia pe care tocmai am ascultat-o ni le pune în faţă? Sunt de maximă utilitate şi intensitate pentru perioada pe care o inaugurăm în această seară. Iertarea - era primul lucru. Iertarea înseamnă a pune graniţe concurenţelor neoneste şi non-necesare dintre noi. Iertarea înseamnă a pune temelie bună armoniei dintre noi. Şi îmi veţi da dreptate cât e de important într-o familie, dar zic apoi într-o instituţie, într-o societate, ca oamenii să înveţe să se iubească, să se ierte, să se accepte aşa cum sunt şi de acolo să pornească. Dacă nu avem în vedere acel principiu al iertării pe care îl socotesc a fi de bază pentru construcţia oricărei societăţi, fie ea de mici sau de mari dimensiuni, cred că nu putem să avem această pretenţie sau această speranţă că lumea în care trăim poate să fie mai bună. Iertarea, aşadar, înseamnă limită, graniţă şi limitare în faţa răutăţilor pe care le avem unii faţă de ceilalţi.

E tare greu să ierţi, nu? Foarte greu. Imposibil atunci când îţi propui să ierţi de unul singur, fără să-L chemi în ajutor pe Dumnezeu, care e El Cel care îl iartă în noi pe celălalt şi ne dă puterea ca noi înşine să ne apropiem de celălalt fără oricare sentiment ce însoţeşte această stare de neiertare pe care am putea să o avem.

Cea de-a doua limită şi limitare este postul. Nu insist asupra detaliilor de data aceasta, ci doar asupra postului în general. Ce este postul? Este limită şi limitare la abuzul de consum. Suntem numiţi consumerişti şi trăim într-o vreme consumeristă. Postul pune graniţă, limită împotriva exceselor de acest fel, care ne aduc şi boli trupeşti, dar şi boli sufleteşti deopotrivă. Este nevoie de limită, este nevoie de limitări, înţelegem fără să analizăm foarte mult situaţia, că avem nevoie de toate acestea. Se vorbeşte foarte mult în zilele noastre despre dietă, diete de tot felul. Cu ghilimelele de rigoare, fără să fiu de acord cu acest termen asociindu-l la ceea ce presupune pentru noi postul, totuşi vedeţi, dacă este să schimbăm ţinta, să schimbăm focalizarea în ceea ce priveşte „dieta”, dieta se transformă în post - că aici este diferenţa aceasta minoră, subtilă: dieta este de dragul nostru, iar postul este de dragul lui Dumnezeu, de a ne reaşeza într-o armonie faţă de El şi apoi şi faţă de ceilalţi şi, de ce nu, şi faţă de noi înşine. Iată şi cea de-a doua limită şi limitare: postul.

Şi cea de-a treia limită şi limitare care ne-a fost evocată în Evanghelie se întâmplă faţă de bunurile materiale: Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică, ci vă adunaţi comori în ceruri. Şi zice concluzia: Pentru că acolo unde este comoara voastră este şi inima voastră. Este cea de-a treia limitare, faţă de cele materiale. Dumnezeu ne-a oferit lumea aceasta nouă să ne bucurăm de ea. Dar e nevoie să punem limitări, e nevoie să fim atenţi, ca noi să stăpânim această lume şi nu lumea să ne stăpânească pe noi. Zic încă o dată: nu e nevoie de analize complexe ca să înţelegem cât de nefastă poate să fie o atitudine în care ne învălmăşim cu lumea, ne facem una cu lumea, cu bogăţiile ei, fără să punem, totuşi, nişte limite în viaţa noastră. Fără limite uităm cine suntem. Limitele, de fapt, ne dau identitatea noastră. Fără limite este ca şi cum ne-am trezi într-o lume străină în care nu ştim limba, nu ştim pe nimeni; cum ne-am simţi? Limitele şi limitările ne arată cine suntem. Şi ne mai arată şi lucrul acesta: ne învaţă să respectăm şi limitele celuilalt şi să nu trecem peste limitele lui. Limitele noastre se întâlnesc într-un mod armonios cu limitele celui care ne stă în faţă şi, în felul acesta, avem de-a face cu armonie, avem de-a face cu o viaţă în care fiecare îşi cunoaşte locul împreună şi spre împreună-slujirea celuilalt.

Şi concluzionăm: Postul pe care Biserica ni-l pune la îndemână în aceste momente ne aduce cu sine - şi zic în sens pozitiv acum şi aceasta a fost şi pledoaria mea astăzi - un set de limite pentru Împărăţia lui Dumnezeu, pentru ca să dobândim nu doar Raiul, ci Împărăţia lui Dumnezeu. Şi, în acelaşi timp, lucrând în viaţa noastră aceste limitări, ne mai pune la îndemână un lucru şi ne cheamă la o aşteptare întru nădejde frumoasă. Pentru că la sfârşitul Postului suntem chemaţi să ne întâlnim cu Domnul Hristos care înviază din mormânt. Şi zicem: Aşteptând am aşteptat pe Domnul şi El S-a plecat spre mine. Amin”.

Predica Înaltpreasfințitului părinte Calinic la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai - „Nimic nu rămâne nerecompensat de Dumnezeu”

Iubiţi cititori şi cititoare, textul care s-a citit astăzi (Matei 6, 14-21) face parte din Predica de pe munte şi este o continuare a rugăciunii „Tatăl nostru”.

După ce Mântuitorul le-a vorbit apostolilor despre milostenie (vv. 1-4) şi rugăciune (vv. 5–13), învăţându-i inclusiv cum trebuie să se roage, în acelaşi context El le-a vorbit despre iertare şi despre post ca adevărate comori ale sufletului, spunându-le: „Că de veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşalele voastre.” (vv. 14 - 15).

Comentând aceste versete, Sfântul Maxim mărturisitorul spune că sufletul care nutreşte ură faţă de semenul său nu poate avea pace cu Dumnezeu. Iar dacă acela nu vrea să se împace, adaugă el, atunci păzeşte-te măcar pe tine de ură, rugându-te pentru el şi negrăindu-l de rău (Filocalia II, p. 104).

Interesant este faptul că iertarea păcatelor fiecăruia dintre noi depinde exclusiv de capacitatea noastră de a-i ierta pe cei care ne-au greşit. Despre aceasta, Mântuitorul spune: „Căci cu judecata cu care judecaţi veţi fi judecaţi, şi cu măsura cu care măsuraţi vi se va măsura.” (Matei 7, 2).

Este modul lui Dumnezeu de a gândi. Este un mod ireproşabil. Dacă eşti om de bun simţ în relaţie cu tine însuţi, cu semenii şi cu Dumnezeu şi dacă mai eşti şi

smerit, iertător, rugător şi postitor, Îl poţi sensibiliza pe Dumnezeu, poţi câştiga bunăvoinţa lui Dumnezeu, tradusă prin Împărăţia lui Dumnezeu. Pentru o astfel de atitudine Dumnezeu te va recompensa acolo Sus. Iertarea de la Dumnezeu, spune părintele Petre Semen, este dependentă şi direct proporţională cu iertarea pe care o acordăm noi semenilor noştri (Tâlcuiri evanghelice, p. 215).

Şi după ce le-a vorbit apostolilor despre iertare, Hristos a abordat problema postului: „Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor.” (v. 16).

Spiritul de vanitate este condamnat de Hristos. Iudeii trebuiau să postească o zi pe an pentru păcatele comise în timpul anului (Leviticul 16, 29; 23, 27-32). Este vorba de Ziua Ispăşirii - Yom Kippur. După ieşirea din exil, ei obişnuiau să postească joia şi lunea. Aceste zile aminteau de urcarea şi respectiv, coborârea lui Moise de pe Sinai.

Însă de foarte multe ori postul lor era ţinut din dorinţa de a se arăta oamenilor cât de postitori sunt. Şi pentru a atrage atenţia, îşi schimonoseau faţa, ca să pară gălbejită şi tristă, nu se spălau pe faţă, nu-şi spălau părul, nu se pieptănau. Posteau mai mult de dragul lumii decât de dragul lui Dumnezeu. Iată ce L-a determinat pe Iisus să le atragă atenţia apostolilor asupra unui astfel de post păgubos, zicându-le: „Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.” (vv. 17-18).

Nimic nu rămâne nerecompensat de Dumnezeu: „Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie”.

Ungerea capului cu undelemn şi spălarea feţei în timpul postului erau semnul bucuriei postirii. A unge capul înseamnă a unge mintea cu Duhul Sfânt; iar a spăla faţa, înseamnă a-ţi curăţi trupul de tot ce-i păcătos, spune Sfântul Nicolae Velimirovici.

Comentând acest verset, Sfântul Maxim mărturisitorul spune: „Faţa noastră este viaţa, arătând, ca şi vederea, cum suntem, după omul dinlăuntru. Aceasta porunceşte Scriptura, să o spălăm, adică să ne curăţim viaţa de toată patima păcatului. Iar capul este mintea noastră pe care Scriptura porunceşte să o ungem, adică să o facem să strălucească de cunoştinţa dumnezeiască.” (Filocalia II, p. 232).

De ce le recomandă Hristos toate acestea apostolilor? Pentru că evreii, în zilele de post, omiteau a-şi spăla faţa şi a-şi unge părul capului cu undelemn; ei preferau, mai degrabă, să-şi presare cenuşă pe cap, în semn de întristare, şi să se îmbrace cu o haină ca un sac. Din păcate, un astfel de post, nu va fi recompensat niciodată de Dumnezeu.

Dumnezeu vrea un post al minţii, al inimii, al sufletului, dar şi al trupului. Prorocul Daniel spune că trei săptămâni a petrecut în jale; bucate bune n-a mâncat, n-a pus în gura lui carne, nici vin şi cu miresme nu s-a uns (Daniel 10, 2-3). Dumnezeu vrea un post cu toată fiinţa, nu doar cu faţa.

Şi după ce le-a accesat înţelesul duhovnicesc al postului, Hristos, pentru că orientalii obişnuiau să-şi îngroape avuţiile în loc să le împartă săracilor, le-a vorbit apostolilor despre adevăratele comori: „Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură.” (vv. 19-20).

Sfântul Maxim mărturisitorul spune că mintea, despărţindu-se de Dumnezeu şi lipindu-se de cele materiale sau se face dobitocească, ca una ce a devenit iubitoare de plăcere, sau sălbatică, războindu-se cu cei din jur pentru acestea. (Filocalia II, p. 66)

Într-adevăr, comorile materiale ale acestei lumi sunt, potrivit Scripturii, sortite moliei, ruginii şi carilor. De aceea, ele nici nu pot să ne aducă linişte, fericire, siguranţă.

Comoara din cer depinde exclusiv de felul cum gestionăm comoara de fapte bune, aici pe pământ. Exegeţii spun că prea multa îmbogăţire naşte molia şi rugina îngâmfării şi a slavei deşarte.

Hoţii care le fură sunt laudele care vin din afară, care sapă mintea şi jefuiesc tezaurul virtuţii. Furia acestor porniri, din păcate, nu cunoaşte limite, căci, spune Mântuitorul, „unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta” (v. 21). Astfel de oameni sunt oameni chinuiţi. Nu mai au nici linişte duhovnicească, nici odihnă trupească.

Iacov I-a cerut lui Dumnezeu trei lucruri: să fie cu el, să-i dea pâine să mănânce şi haine să se îmbrace (Facerea 28, 20).

Hristos numeşte mintea inimă. Sigur, unde se găseşte tezaurul nostru, acolo se găseşte şi mintea noastră. Or, în măsura în care mintea noastră se alipeşte de lucru-

rile lumii, este robită de ele şi, astfel, îşi pustieşte sufletul de prezenţa lui Dumnezeu. Să nu fie!

Înaltpreasfințitul Ioachim, arhiepiscop al Romanului și Bacăului: Postul este despre smerenie, pocăință și iertare

Iată că timpul mântuirii a sosit. De câteva săptămâni, Biserica își pregătește credincioșii pentru a putea înțelege mai bine conținutul spiritual al timpului postului, care începe din această Duminică a iertării.

Cele patru duminici premergătoare Postului mare ne-au pregătit duhovnicește pentru asumarea nevoințelor specifice perioadei ce urmează, vorbindu-ne despre mândrie și smerenie, pocăință și iertare, împlinirea poruncilor evanghelice și judecata lui Dumnezeu, ca și despre roadele neascultării și înstrăinarea de Dumnezeu. Ne-au fost așezate înainte exemple de virtuți și patimi, arătându-ne faptul că viața omului este un șir lung de alegeri, în funcție de care, omul poate rămâne în comuniune de iubire cu Dumnezeu sau în afara acesteia.

Perioada liturgică ce urmează are darul de a ne pregăti pentru a înțelege importanța pătimirilor Domnului Iisus Hristos pentru viața lumii și, totodată, de a ne invita la reflexie asupra modului în care ne consumăm propria viețuire în încercarea de a urma lui Hristos.

Cu alte cuvinte, între cele 54 de săptămâni ale anului calendaristic sunt 7 (dar vor mai fi și altele, înaintea altor sărbători importante din anul liturgic), care pot fi defi-nite ca un timp al mântuirii, aşa cum se spune în Isaia, cap. 49, 8: «Aşa grăieşte Domnul: "În vremea milostivirii Te voi asculta şi în vremea mântuirii Te voi ajuta."» Iată că am ajuns şi noi timpul mântuirii şi nu trebuie să pierdem

această șansă dată nouă de Domnul. Aceasta nu înseamnă că în celelalte zile sau în celelalte posturi de peste an nu putem lucra la mântuirea noastră sau că Dumnezeu nu ne poartă de grijă decât în vremea Postului mare. Urmează șapte săptămâni privilegiate, cu zile speciale. Este un timp în care se pare că Domnul a fost mai înclinat să îi acopere pe fiii Săi cu bunăvoință.

Este post și noi ne aflăm aici! Trebuie să vorbim despre asta, căci altfel va trece și nici nu ne vom da seama. Recunoaștem că, în cele din urmă, dacă avem încredere, nu vom cere altceva. Unor creștini de astăzi le este frică de post. Se gândesc poate că strămoșii noștri ne-au lăsat o moștenire neplăcută, prin posturile austere pe care le țineau ei. Postul mare este sinonim cu lipsa mâncării și abstinența pentru 40 de zile, iar asta nu poate face plăcere celor ce gândesc așa.

Semnificația celor 40 de zile de abstinență

Însă, înainte de a vorbi despre post în sine, vreau să vă aduc în atenție câteva lucruri despre semnificația cifrei 40 în istoria mântuirii omului:

- 40 de zile de ploaie a adus potopul; o situație care cu siguranță nu a fost tocmai confortabilă pentru Noe și familia sa pe arcă, printre toate animalele pe care Dumnezeu a vrut să le salveze, dar în perioada acestor 40 de zile s-a pregătit o lume nouă, mai bună decât prima.

- 40 de ani de încercări - deșertul. Evreii au ieșit din Egipt eliberându-se de sub tirania faraonului. L-au urmat pe Moise, dar au suferit de foame, de sete, au obosit, au fost bolnavi și descurajați. Ca să folosim un singur cuvânt am spune că au fost încercați. Însă, la capătul acestui marș interminabil știau că se află Țara promisă, Tărâmul Făgăduinței.

- 40 de zile de așteptare - urcarea lui Moise pe Muntele Sinai. El postește, se roagă și se pregătește pentru întâlnirea cu Dumnezeu și, în final, primește de la El cele 10 porunci.

- 40 de zile de mers - Ilie, marele profet, care - epuizat moral, descurajat - a făcut, postind, un pelerinaj pe același munte sfânt, Sinai. A căutat aici, lângă Dumnezeu, să se regăsească, să redescopere încrederea și energia necesare pentru a-și relua misiunea.

- 40 de zile de pocăință - Ninive. Profetul Iona, după diverse încercări pe mare, a acceptat, în final, să se supună poruncii Domnului. Ca urmare, a început să predice

pocăința. În consecință, păgânii din Ninive au organizat o căință publică, vreme de șase săptămâni, în urma căreia Dumnezeu le-a iertat greșelile și i-a recunoscut ca prieteni ai Săi.

- 40 de zile de luptă - din nou deșertul, dar acum nu Moise este în deșert, ci Iisus, Mântuitorul nostru. Fără să mănânce și fără să bea, El rezistă tuturor ispitelor, pregătindu-se pentru misiunea Sa.

Așadar, cifra 40 trimite la lipsa de confort, la încercări, la așteptare, la pocăință, ca pregătire pentru ceva măreț. Toate acestea reprezintă o asceză care așteaptă a fi recompensată. Postul nostru, cele 40 de zile de asceză pentru ce ne pregătesc? Prin Postul mare ne pregătim pentru Paști, sărbătoarea vieții, a luminii, a triumfului, aniversarea botezului și mântuirii noastre.

Postul este, deci, o pregătire pentru a ajunge la înălțimea Celui ce va învia, dar este, în același timp, aniversare a unor mari evenimente trecute și trăire a unei impresionante realități care va să vină. Evenimentele trecute pe care postul ni le amintește sunt: eliberarea din robia egipteană, dar și îngroparea și Învierea Domnului. Realitățile prezente se referă la propria noastră eliberare din forțele răului, prin botez, angajarea noastră în viața creștină, precum profetul Ilie, iertarea păcatelor noastre după pilda ninivitenilor, reînnoirea vieții noastre, ca după potop, restabilirea legăturii cu Iisus Hristos prin Sfânta Împărtășanie.

Pentru a putea fi la înălțimea acestor trăiri ni se cere să simțim aceste șase săptămâni cu intensitate, iar cea de a șaptea să fie de post negru. Strămoșii noștri respectau postul cu adevărat: mâncau doar pâine goală la prânz și ceva nesemnificativ la cină. Iar la aceasta se adăuga pocăința.

Timpul postului, timpul mântuirii

Astăzi, însă, aceste obiceiuri par de mult apuse. Astăzi postim, dar din alte motive. Medicii ne anunță că ne putem vindeca prin foame. Dietele bazate pe calculul caloriilor sunt la modă, dar acesta nu este postul creștin. Ce trebuie să se adauge postului alimentar ca el să fie cu adevărat post? Pentru noi, postul trebuie să însemne renunțare la anumite mâncăruri, la tutun, la cinematograf sau la orice altceva ne robește. Căci postul nu este, din fericire, în primul rând o chestiune de meniu, ci el ne pregătește pentru Paști. Pentru creștinii conștienți, el este o invitație la meditație, pentru o nouă și mai bună orientare a vieții după principiile Evangheliei, astfel încât să ne apropiem cât mai mult de asemănarea cu Iisus Hristos.

Această orientare nouă nu se poate face fără o eliberare de poverile care ne încetinesc înaintarea, fără o ieșire din mlaștina sau mărăcinii în care unii dintre noi s-au împotmolit. Povara, mlaștina sau mărăcinii sunt piedicile corpului nostru, care ne îngreunează cu poftele sale: lenea, materialismul, egoismul inimii și orgoliul spiritului nostru. De toate acestea trebuie să ne debarasăm dacă vrem să avem sufletul liber pentru a urma cu mai multă ușurință lui Iisus Hristos.

Pe parcursul celor șase săptămâni care urmează suntem invitați să ne revizuim scara de valori, modul de a gândi și de a judeca. Cele șase săptămâni binecuvântate vor fi urmate de o săptămână a mântuirii, de Paști. Așadar, în mod concret, timpul postului, timpul mântuirii este un timp al eliberării care se referă:

- în primul rând, la eliberarea celorlalți, a săracilor care vor fi ajutați din zeciuiala noastră, căci noi vom face selecția între cele ce ne sunt necesare și ni se cuvin, și nevoile imaginare sau inutile.

- în al doilea rând, postul aduce eliberare pentru cei bogați, care se vor gândi mai mult la cei săraci, privind și regăsind în ei chipul lui Hristos Însuși.

- și, nu în ultimul rând, eliberarea cuvântului Domnului, care în cea mai mare parte a timpului rămâne blocat, închis în egoismul și mediocritatea noastră. Cuvântul Domnului rămâne secret, obscur, enigmatic, dar în acesttimp binecuvântat al postului el devine transparent pentru cei care îl ascultă, doar dacă aceștia își supun viața unei analize minuțioase.

Toate vor fi posibile dacă postul care începe mâine devine un timp de decizie, de alegere. Fiecare dintre noi în parte va găsi propria formă prin care să realizeze schimbarea, dar timpul postului trebuie să fie pentru fiecare dintre noi prilej de meditație și rugăciune, astfel încât, la finalul lui, la Paști, să descoperim calea de a deveni mai buni.

Dragii mei, Postul este un timp dedicat formării spirituale și iluminării, o școală a întâlnirii cu Hristos în exercițiul cunoașterii de sine. Este un timp al reflexiilor în care analizăm timpul consumat de la primirea Botezului și modul în care am risipit curățirea sufletului. În Biserica primară, catehumenii, adică cei care se pregăteau pentru botez, în timpul postului erau solicitați pentru o pregătire specială. Astăzi, catehumenatul este o stare excepțională în Biserica Ortodoxă. Cu toate acestea, în fiecare Liturghie suntem invitați să ne rugăm pentru catehumeni, iar în cele săvârșite pe parcursul postului ne rugăm pentru ei cu și mai multă insistență. Această insistență nu este golită de sens, căci există încă țări în care se face misiune, în care

avem catehumeni care se pregătesc pentru botez. Și, într-o anumită măsură, putem considera orice om care încă nu L-a cunoscut pe Hristos, ca fiind un catehumen, un căutător pe calea mântuirii, un om care a primit de la Dumnezeu timpul vieții sale în dar, spre a se pregăti pentru botez. Văzând astfel lucrurile, înțelegem că, de fapt, în timpul Sfintei Liturghii, Biserica Ortodoxă se roagă pentru toți oamenii, indiferent de religia căreia aceștia aparțin la un moment dat.

Pentru cei mai mulți dintre oameni cuvântul post face trimiterea la o perioadă tristă a anului liturgic, un timp de privațiuni, a cărui apropiere inspiră un soi de indispoziție, un sentiment de gravitate și îngrijorare. Însă nu același este sentimentul Bisericii care exprimă, prin slujbele sale din acest timp liturgic, o bucurie discretă. Pentru cei care știu să vadă lucrurile cu ochii credinței, acest timp de pocăință este o adevărată primăvară spirituală, o primăvară a sufletelor, legată în mod tainic de trezirea la viață a naturii după lungul somn hibernal.

Postul care urmează să înceapă nu trebuie să fie pentru credincioșii ortodocși un motiv de tristețe, o perioadă de închistare spirituală, ci, mai curând, o perioadă de bucurie, de pace duhovnicească, de bucurie în Iisus Hristos.

În lumea modernă, postul este considerat mai curând ca ținând de igiena corporală și sănătatea afectivă a individului. Dar, ca practică religioasă creștină, el este apreciat ca o rămășiță anacronică a unei epoci trecute, deși post țin încă și musulmanii și evreii și budiștii.

Postul omului contemporan

Postul, însă, nu se reduce la ceea ce am reținut noi din tradiție: abținerea de la mâncare, ci trebuie adaptat la vremurile moderne. De exemplu, astăzi, să țin post poate însemna și să refuz să cedez tentației consumeriste, să refuz să pierd timpul pe internet ori cu emisiuni frivole la TV. Post poate însemna ca, atunci când te întorci acasă de la muncă, să nu mai dai drumul la muzică, la radio sau televizor pentru a asigura un fond sonor, ci să creezi un spațiu liniștit, care să îți permită să reflectezi și să contempli Creația lui Dumnezeu. Acesta este un adevărat exercițiu ascetic pentru oamenii zilelor noastre.

Cu alte cuvinte, trebuie să ne gândim la post din perspectiva tuturor simțurilor noastre: a gustului, a ochilor, a auzului etc.

Pentru omul modern, postul poate însemna și experierea unor trăiri diferite, sub forma unei varietăți de experiențe provocatoare, cum ar fi: încercarea de a obține

un record sportiv, escaladarea unui munte, o plimbare pe mare, sau chiar muncile câmpului, căci toate acestea ne fac conștienți de frumusețea lumii dăruită nouă de Dumnezeu. Experiențele de viață vin să se adauge grijii pentru cei bolnavi, pentru analfabeți și străini, pentru cei săraci, pentru cei afectați de război sau de foame. De asemenea, putem să ne facem utili punându-ne în serviciul Bisericii pentru a face cateheze, pentru a cânta, a ne ruga, pentru a fi în comuniune. Există o multitudine de căi, o infinitate de posibilități pe care viața le pune la dispoziție oamenilor care caută mântuirea și care își asumă această disciplină ascetică pe care o indică Biserica.

Punctul final al postului constă mai puțin în a disciplina tirania cărnii, cât în a disciplina sufletul sau mai precis, inima, din care izvorăște răul care inundă ființa noastră, așa cum ne avertizează Însuși Hristos: „cele ce ies din gură pornesc din inimă şi acelea spurcă pe om. Căci din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule. Acestea sunt care spurcă pe om" (Matei 15, 18-20).

Mâine, Postul cel mare ne deschide nouă ușile pocăinței. Fie ca el să devină un timp de pocăință autentică, de reculegere, de retragere, de bucurie duhovnicească, de pace, de liniște, de iubire și de mântuire.

Sursa: eprb.ro

Ips Timotei: Iertarea, postirea, comorile din cer sau amăgirea lumească

† Timotei prahoveanul,
episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor
- 11 mar, 2021

Călătoria Sfântului și marelui Post este deosebit de importantă pentru suflet şi pentru trup. Tradiția din primele veacuri creștine până astăzi, bucuria întâmpinării marii sărbători a Învierii Domnului, rânduielile tipiconale și atenția Bisericii sunt îndreptate către perioada Sfântului și marelui Post al Păresimilor.

Zilele ce urmează după Duminica Izgonirii lui Adam din Rai sunt numite mântuitoare și de suflet folositoare. Înaintea începerii acestei călătorii duhovniceşti, Biserica ne pune înainte cuvinte pline de învățături, asemenea nestematelor care împodobesc coroanele împăraților. Sunt cuvinte ce vorbesc despre iertarea celor din preajmă, care ne-au greșit, despre bucuria postului și despre comorile pe care le iubim şi la care nădăjduim (Matei 6, 16 şi 21).

De nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre (Matei 6, 15). Mântuitorul Hristos ne învaţă să fim fii ai Lui și frați iubitori ai celorlalți. Iertarea celor din preajmă este un examen deosebit de greu, pe care îl promovăm cu anevoie fiecare dintre noi. Recunoaștem că nu avem disponibilitatea de a ierta din inimă, că ținem minte răul, ne aducem aminte de faptele rele și adeseori le uităm pe cele bune. Dacă nu vom ierta din inimă greșelile fraților noștri, nici Tatăl ceresc nu ne va ierta greșelile.

Sfântul Ioan Gură de Aur, referindu-se la aceste cuvinte, ne spune că, atunci când trebuie să te împaci cu duşmanul tău, nu trebuie să străbați mări, ori să faci drumuri lungi, să treci munți ori să cheltuiești bani, ci e de ajuns numai să voiești și ți s-au iertat toate păcatele. Ce nădejde de mântuire mai poți avea când tu nu numai că nu ierți pe duşmanul tău, dar te mai rogi ca Dumnezeu să-l pedepsească! Dacă nu îți lași ura împotriva duşmanului nici atunci când ai nevoie de mila lui Dumnezeu, când vei putea ajunge iubitor de oameni, când vei scoate din tine veninul acestei răutăți?

Marele ierarh al Constantinopolului ne îndeamnă să punem capăt acestei nebunii și boli grele, să arătăm duşmanilor dragostea poruncită de Hristos, pentru a ne asemăna Tatălui din ceruri: Iertarea celorlalți aduce iertarea lui Dumnezeu. Dacă facem bine duşmanilor, vom atrage asupra noastră multă milă, mai mult decât cei care ne vor iubi, Dumnezeul Universului ne va iubi și ne va încununa și învrednici de bunătățile viitoare.

Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc (Matei 6, 16). Cuvintele le înțelegem ușor, întrucât, atât în vremea Mântuitorului, cât și mai târziu, au fost oameni care au preferat mai mult imaginea publică cosmetizată decât imaginea pe care o au înaintea lui Dumnezeu.

Îmi aduc aminte de cuvintele rostite la zi aniversară de un ierarh aflat sub presiunea invectivelor, asemenea majorității dintre slujitorii Bisericii care au suferit în decursul istoriei. Cu părute și închipuite acuze, cu replici intrigante și în mare parte nedrepte, slujitorii media îi expuneau ierarhului situații posibil denigratoare. Acesta a replicat: la vârsta mea înaintată sunt preocupat de imaginea pe care o am înaintea lui Dumnezeu. Nu sunt deloc interesat de imaginea pe care o am înaintea oamenilor. Dacă va trebui să lucrez şi să restaurez ceva, va fi doar imaginea pe care o am înaintea lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că la auzul cuvintelor Domnului trebuie să plângem și să suspinăm cu amar. Cunosc mulți oameni care nu postesc și arată lumii că împlinesc această poruncă. Își pun mască de postitori, dar apărarea lor este mai rea decât păcatul. Atunci când Domnul a vorbit de milostenie, nu s-a mărginit să spună luați aminte să nu faceți milostenia voastră înaintea oamenilor, ci a adăugat spre a fi văzuți de ei. Rugăciunea și postul le poți ascunde de ochii lumii, dar milostenia nu. Avem datoria de a ascunde de toți faptele cele bune, milostenia îndeosebi. Ne-a poruncit Domnul să intrăm în cămara noastră (Matei, capitolul 6), ne-a poruncit să ne ungem capul, ca atunci când am fi călcători ai acestei legi (...). Aceasta ne-o poruncește și nouă, dând pildă pe fățarnici și îndemnându-ne ca să ne

arate ce va vrea să ne îndepărteze de la dorința de a posti de ochii lumii, pentru că un astfel de post este de râs și de batjocură. Nu doar pentru că nu aduce vreun folos, ci și pentru a arăta că astfel de înșelare este trecătoare.

Evanghelia ne îndeamnă să nu urmărim slava oamenilor, aprecierea lor, faptul că vreo virtute de-a noastră este văzută și răsplătită vremelnic, ci mai ales să fie văzută și răsplătită de Domnul.

Ucenicilor, Domnul le-a spus adeseori, când vă rugați și postiți, ungeți capetele voastre și fețele voastre spălați-le, iar dacă cumva vă rugați mai mult decât alții, atunci trebuie numaidecât să închideți ușa, pentru a fi văzuţi în ascuns şi să vă răsplătească la vremea cuvenită!

Sfântul Maxim mărturisitorul ne spune: Când vezi mintea ta ocupându-se cu plăcere de cele materiale și zăbovind pe lângă chipurile lor, recunoaște că le iubești pe acestea mai mult decât pe Dumnezeu. Mintea, unindu-se cu Dumnezeu și petrecând cu El în înțelepciune și dragoste, se face înțeleaptă, puternică, iubitoare de oameni și, simplu vorbind, poartă în sine aproape toate însușirile dumnezeiești.

Cuvintele exegeţilor ne vorbesc despre comoara din cer și despre comoara de pe pământ. Preferăm de multe ori comorile din lumea aceasta! Asupra lor planează mereu amenințarea, incertitudinea și nesiguranța, după cum sunt amenințate viața și sufletul nostru. Ele pot fi mereu risipite, stricate de rugină, săpate și furate de furi, atunci, altădată în istorie ori în vremea noastră. Banii agonisiți dispar fără să-ți dai seama, clădirile se ruinează, noi ne risipim, boala de multe ori ne arată că suntem nişte bieţi călători.

Însă comorile din ceruri, trimise prin milostenii dincolo, printr-o bucată de pâine, un pahar cu apă, un bănuț sau o faptă bună, un sfat ori un cuvânt izvorât din inimă, se așază într-o vistierie care nu poate fi jefuită, aflându-se în ceruri.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că cele mai sigure sunt băncile din Împărăția cerurilor, iar locurile prin care putem depune sunt buzunarele săracilor. Domnul a spus că unde este comoara omului, acolo este și inima lui (Matei 6, 21), dar, chiar dacă averea ta nu-i mâncată de molii și furată de hoți, ești pironit de cele de jos, de aceea schimbi libertatea cu robia. Pierzi averile cerești, nu mai poți gândi cele înalte, ci întotdeauna bani, dobânzi, împrumuturi, câștiguri și afaceri înrobitoare. Un om ca acesta este într-o stare mai rea decât un rob. Își pune pe umeri cea mai cumplită tiranie, își vinde cel mai mare bun al său, noblețea și libertatea. Cuvintele

Sfântului Ioan Gură de Aur sunt adânc grăitoare. Ne îndeamnă pe toți să privim la cele cu adevărat importante!

Ca un argument important pentru iertare și părăsirea aducerilor aminte pe care le avem față de cei care ne-au greșit, cu sau fără voie, sunt scrierile Sfântului Ioan Casian, străromânul, care a călătorit la Betleem, în Egipt și în Galia ducând cuvintele Evangheliei și sfaturile marilor părinți ai pustiei. El vorbea despre trei lepădări, având în vedere mai cu seamă viața monahilor, dar și a credincioșilor.

Vorbind despre prima lepădare, Sfântul Ioan Casian spune că fiecare trebuie să se lepede de lume, de lucruri și casă pentru a-și agonisi liniștea. Cea de-a doua lepădare o constituie obiceiurile greșite, patimile, gândurile întinate. E o luptă lungă, care poate fi presărată cu piedici și reveniri la starea dintâi. Cea de-a treia, la care ajung cei desăvârșiți, este tocmai alungarea amintirilor acestei lumi. Doar aceștia ajung pe muntele înalt al fericirilor, unde-i așteaptă răsplată pe măsură.

Biserica are o prea frumoasă rânduială în Duminica Lăsatului sec de brânză, odată cu începerea liturgică a Postului mare, la vremea Vecerniei.

Vecernia iertării ne îndeamnă pe toți, fie că suntem monahi sau trăim în lume, să ne iertăm unul pe celălalt. Este cunoscută rânduiala ca cei mici să-și ceară iertare de la cei mai mari, să se așeze în genunchi, sau măcar să își plece capul unul în fața celuilalt, împlinind cuvintele Mântuitorului: Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 29).

Această rânduială ne învață că nu putem intra în Sfântul și marele Post având mânie asupra cuiva, pentru că, dacă suntem mâhniți și nu reușim să iertăm, iubirea, rugăciunea şi faptele bune nu vor ajunge la Dumnezeu.

Sfântul Ioan Scărarul spune: după cum șarpele nu poate să-şi lepede pielea cea veche decât dacă trece printr-o strâmtoare, tot așa nu vom putea lepăda pe omul cel vechi din noi dacă nu vom trece prin calea strâmtă a postului. Acesta înseamnă iertare, îndreptare către Dumnezeu, smerenie şi alte virtuţi.

Postul cel mare, asemenea celorlalte posturi, este o școală la care întâlnim elevi diferiți. Unii premianți, care reușesc să pătrundă tainele științelor, ale treptelor propuse de Evanghelia acestei duminici. Alții, mediocri sau restanțieri, care pot pierde un an, sau mai mulți, fără a se bucura de marile daruri pe care ni le oferă postul. Premianților li se pregătește răsplată de la Domnul, nu de ochii oamenilor, ci după cum vorbește Sfântul apostol Pavel: De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii,

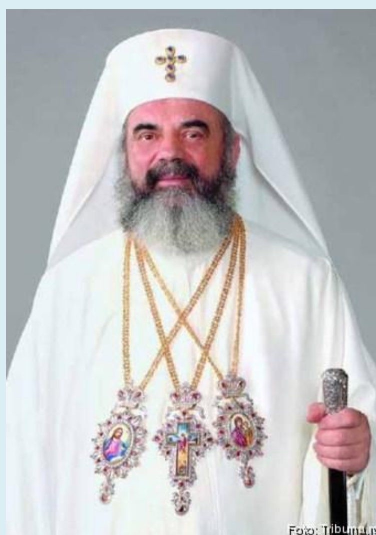
pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, şi nu numai mie, ci şi tuturor celor care au iubit arătarea Lui (2 Timotei 4, 8).

Călătoria Sfântului și marelui Post către sărbătoarea Sfintelor Paști este asemenea unui drum lung care trece prin hățișuri, care ne va aduce negrăită bucurie dacă ajungem la casa Părintelui Cel bun. El ne va primi, cum l-a primit pe fiul risipitor, dacă am reușit să-i iubim pe ceilalți, pe frații mai mari sau mai mici care s-ar putea să nu ne întâmpine întotdeauna cu bucurie.

Dacă am reușit să înțelegem care este adevărata comoară și unde este vistieria care ne asigură bucurie veșnică, vom căuta şi noi locul unde ajung cei care nu împlinesc virtuțile de ochii oamenilor, postul, rugăciunea și milostenia, al celor care se raportează la Dumnezeu.

Călătoria Sfântului și marelui Post aduce mult folos sufletesc celor care înțeleg valoare lui, schimbarea omului, restaurarea lui în Iisus Hristos. Chipul lui Dumnezeu va străluci în noi când vom urma aceste porunci. Sunt îndemnuri stăruitoare ale Domnului, pe care Biserica ni le propune în aceste sfinte și folositoare zile de pocăință.

Preafericitul părinte patriarh Daniel - Predică la Duminica izgonirii lui Adam din Rai: Postul - ofrandă a iubirii de Dumnezeu

Evanghelia acestei Duminici, a Izgonirii lui Adam din Rai sau a Lăsatului sec de brânză, este o lumină pentru sufletul nostru în toată perioada Postului Sfintelor Paşti în care se intră acum. Duminica aceasta are o importanţă deosebită, deoarece după ea începe o perioadă de urcuş duhovnicesc interior spre Înviere.

Iertarea semenilor luminează sufletul nostru pentru a gândi dumnezeieşte

Evanghelia acestei zile este adâncă în înţelesurile ei, deşi cuvintele ei par simple şi puţine. Mântuitorul Iisus Hristos ne arată că ***iertarea este începutul bun pentru post***. Ne iertăm unii pe alţii pentru ca şi Dumnezeu să ne ierte păcatele şi greşelile noastre. De aceea, primele zile ale postului sunt şi zilele în care, în mod deosebit, cultivăm această virtute a iertării, pentru a trăi în pace şi comuniune cu semenii noştri şi a ne asemăna cu Dumnezeu Cel Milostiv şi Iertător. Evanghelia ne spune că trebuie să iertăm greşelile semenilor noştri, pentru ca Dumnezeu, Tatăl din ceruri, să ne ierte păcatele noastre.

Prin aceasta, ***Evanghelia ne învaţă că relaţia noastră cu Dumnezeu depinde de relaţia noastră cu semenii noştri***, că nu ne putem apropia de Dumnezeu nesocotind pe semenii noştri. Întrucât ***fiecare om este chipul lui Dumnezeu întors spre noi, există o legătură sfântă între Dumnezeu şi fiecare om creat după chipul Său.*** Aproapele nostru, cel văzut, este cea dintâi întâlnire a noastră cu iubirea şi lucrarea lui Dumnezeu în lume, întrucât El lucrează mai ales prin oameni. Fiecare

om în parte este chemat la comuniune veşnică cu Dumnezeu Cel Veşnic şi toţi oamenii împreună sunt chemaţi la comuniune eternă cu Preasfânta Treime.

Modul şi măsura în care noi arătăm iubire faţă de semeni contribuie mult la construirea, cultivarea, adâncirea şi luminarea relaţiei noastre cu Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pământului. Nu se poate intra în post, ca luptă duhovnicească spre curăţire de păcate şi de luminare a sufletului, dacă nu iertăm, fiindcă prin iertarea altora cultivăm smerenia noastră. De aceea, la Vecernia din duminica aceasta se obişnuieşte să se exprime *iertarea reciprocă,* prin cererea de iertare şi împăcare cu toţi cei prezenţi la rugăciune.

Iertarea altora este, de fapt, o răstignire a propriului egoism, pentru a deschide sufletul spre o nouă stare de comunicare şi comuniune cu Dumnezeu şi cu oamenii. ***Prin iertarea cuiva se recunoaşte că persoana respectivă este mult mai de preţ decât o faptă a sa săvârşită la un moment dat al vieţii sale.***

Cât priveşte postul, Evanghelia ne arată că, atunci când cineva posteşte, postul trebuie să se facă nu în stare de tristeţe, ci de bucurie: ***„Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii. Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.“***

Deci nu postim pentru a fi văzuţi sau lăudaţi de oameni, *ci postim ca să ne apropiem mai mult de Dumnezeu*. Astfel, postul este o dăruire a noastră faţă de Dumnezeu, o ofrandă de sine adusă lui Dumnezeu ca recunoştinţă şi ca dorinţă de sfinţire a vieţii (cf. Romani 12, 1). ***Postul se realizează din evlavie şi iubire pentru Dumnezeu. Postim pentru că Îl iubim pe Dumnezeu mai mult decât darurile Lui materiale pe care le consumăm.*** Ne încredinţăm Lui, pentru că la El este Izvorul vieţii noastre. Viaţa noastră se menţine din darurile Sale create pentru om : aerul, apa, lumina, roadele pământului şi multe altele.

Mântuitorul spune: ***„Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie“***, adică El vede tainic această dăruire de sine a omului care posteşte. Postul este, aşadar, o stare spirituală de jertfă sau ofrandă a celui ce posteşte, dar este o stare de jertfă sau ofrandă de sine *dorită în mod liber şi după puterea fiecăruia.* ***Postul este semnul iubirii, ca unire în rugăciune a omului credincios cu Dumnezeu Cel netrecător şi nelimitat, Cel ce Se află mai presus de lucrurile trecătoare şi limitate din lumea aceasta.*** Deci postul susţine rugăciunea omului credincios care face din relaţia şi legătura sa cu Dumnezeu *centrul şi sensul sau lumina vieţii sale.* Cine posteşte şi

nu se roagă nu imprimă o semnificaţie teologică postirii sale, ci rămâne doar la un nivel de exerciţiu biologic şi psihologic, motivat igienic, estetic sau economic.

Smerenia şi bucuria, semnele postului adevărat

Postul este o virtute, adică o lucrare spirituală bineplăcută lui Dumnezeu, când se face din iubire pentru El. Însă nu trebuie să postim ca să ne mândrim cu postul, să fim lăudaţi sau compătimiţi şi admiraţi în acelaşi timp, întrucât adesea postul întristează faţa omului postitor. Cei care, în timpul Mântuitorului Iisus Hristos, umblau cu faţa tristă şi îşi puneau cenuşă pe cap ca să atragă atenţia oamenilor îşi făceau din postire un merit al unei jertfe care trebuie să fie lăudată. De aceea, Mântuitorul ne spune în Evanghelia Sa că cel ce posteşte nu trebuie să fie trist. *Nu trebuie, deci, să postim nici pentru a aduna admiraţie şi laudă, nici pentru a trezi milă sau compătimire.* ***Trebuie să postim cu smerenie şi cu bucurie tainică, fără publicitate şi slavă deşartă.*** *Această postire în stare de smerenie e cea dintâi învăţătură despre post.* În acest sens, Mântuitorul spune, ***„tu când posteşti unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti“.***

- *A unge capul, în tradiţia ebraică, înseamnă a arăta bucuria, normalitatea vieţii, a arăta că trăieşti viaţa ca binecuvântare primită de la Dumnezeu.*
- *A spăla faţa însemna a avea o atitudine firească, de întâlnire şi comunicare cu oamenii, faţă către faţă, fără a atrage atenţia printr-o înfăţişare posomorâtă sau chip întunecat (smolit). În acest caz, smoala sugera smerenia, dar ascundea mândria.*

Ungerea capului şi spălarea feţei pot fi şi semne de mulţumire adusă lui Dumnezeu pentru darul vieţii. ***Aşadar, nu trebuie să atragem atenţia prin semne exterioare asupra postului, care este o lucrare interioară, intimă, sufletească, de comuniune personală cu Dumnezeu, Care vede tainic şi tăcut sufletul şi faptele omului credincios şi jertfelnic, rugător şi postitor.***

În Evanghelia acestei Duminici se arată, de fapt, motivaţia postului. ***Postim pentru că iubim pe Dumnezeu din ceruri, Dăruitorul vieţii veşnice, mai mult decât toate darurile materiale trecătoare, bucatele gustoase şi băuturile rafinate.*** Astfel, postul adevărat produce o schimbare a felului nostru de a fi, trecerea de la lăcomia de cele materiale la dăruirea de sine spirituală, pentru a cultiva mai intens comuniunea cu Dumnezeu Cel nematerial, nelimitat şi netrecător.

Postul este ridicarea omului deasupra darurilor materiale, pământeşti, pentru a se uni în rugăciune cu Dumnezeu Cel Milostiv, Tatăl nostru Cel ceresc. **Postul este,**

așadar, dor de cer, de viață și bucurie veșnică. Întrucât postul este dezlipire de cele pământești și unire cu cele cerești, Mântuitorul ne îndeamnă: ***„Nu vă adunați comori aici pe pământ unde moliile și rugina le strică“***, adică unde se constată zi cu zi cum fața lumii trece, se schimbă, iar lucrurile își pierd valoarea, și ***„unde furii le sapă și le fură“***, adică unde nimic nu este sigur, nu este stabil, ci totul este imprevizibil. Vedem cum, prin învățătura Sa, Mântuitorul Iisus Hristos cheamă la o ***mutație, la o ridicare a omului din planul vieții pământești în planul vieții cerești, duhovnicești,*** zicând: ***„Adunați-vă comori în ceruri“***, deci comori netrecătoare, iar apoi adaugă: ***„Unde este comoara ta acolo este și inima ta“.***

Întrucât Hristos Domnul vorbește de comorile duhovnicești netrecătoare și despre inima care le adună în ea, trebuie să căutăm și să adunăm comorile duhovnicești. Aceste comori spirituale nu se schimbă, nu se devalorizează și nu se pierd niciodată, ci rămân veșnice. ***Comorile acestea sunt darurile Duhului Sfânt, roadele harului în sufletul omului. Aceste comori duhovnicești trebuie adunate mai ales în perioada Postului Sfintelor Paști.***

- Dacă o comoară este pământească, materială și limitată, iar inima noastră se leagă excesiv de aceasta, atunci inima rămâne sclavă a lucrurilor pământești.
- Dacă o comoară este cerească, spirituală, mereu crescând în relația cu Dumnezeu Cel nemărginit și netrecător, inima noastră sau *sufletul nostru se deschide spre Dumnezeu, spre iubirea Lui cerească infinită și eternă.* Astfel, sufletul omului nu se mai leagă în mod pătimaș și definitiv de lucrurile limitate și trecătoare, ci **se *umple și crește mereu în lumina, harul și iubirea veșnică a Preasfintei Treimi Cea netrecătoare și nelimitată.***

Postul, timpul nevoințelor pentru a spori comorile din „traista“ sufletului

Într-un limbaj poetic sau metaforic, Părintele Ilie Cleopa de la Mănăstirea Sihăstria de Neamț, vorbind despre comorile din ceruri, zicea că ele se adună în „traista“ sufletului nostru, fiindcă omul este călător sau pelerin în această lume, spre Patria cerească.

Dar ce adunăm, de fapt, în sufletul nostru prin post, rugăciune, priveghere, nevoință, pocăință, milostenie și împărtășirea cu Sfintele Taine? Adunăm prezența iubitoare a lui Dumnezeu Cel Veșnic în sufletul nostru. Adunăm lumina iubirii Lui în inima noastră.

Ca atare, *omul duhovnicesc, rugător şi postitor,* luminat de harul lui Hristos, *are privire duhovnicească, foloseşte cuvinte duhovniceşti, izvorâte din gânduri duhovniceşti, săvârşeşte fapte duhovniceşti, care se aseamănă cu lucrările lui* Dumnezeu. Prin urmare, ***câtă lumină a harului adunăm în viaţa aceasta pământească, atâta lumină ducem cu noi dincolo, în lumina cea neînserată a Împărăţiei Cerurilor, când vom trece din lumea aceasta.*** Ast*fel*, ***sufletul nostru se va înălţa în intensitatea luminii prezenţei lui Dumnezeu şi a sfinţilor Săi, pe treapta de lumină pe care o avem noi deja ca o arvună în sufletul nostru.*** De aceea, ***Mântuitorul spune: „Împărăţia lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru, adică este în inimile voastre“*** (cf. Luca 17, 21). ***Când în inimile noastre adunăm lumină din lumina iubirii lui Dumnezeu, atunci Postul Sfintelor Paşti devine un urcuş spre lumina Învierii, a învierii sufletului din moartea păcatului şi a luminării sufletului ca primire a prezenţei luminii Preasfintei Treimi în inimile noastre.*** Ca atare, timpul postului este luptă cu întunericul păcatelor, pentru a cultiva lumina virtuţilor, luptă pentru a ne dezlipi de cele trecătoare, pentru a ne uni cu Dumnezeu Cel netrecător. ***În timpul Postului Sfintelor Paşti, spune Sfântul Vasile cel Mare, slăbim trupeşte, dar ne întărim duhovniceşte.***

Reducem hrana materială, dar sporim hrana spirituală. În timpul Postului Sfintelor Paşti, Biserica întreagă practică postul rânduit de Sfinţii Părinţi ai Bisericii, ei înşişi fiind mari postitori şi păstori de suflete. Iar această postire a tuturor ortodocşilor creştini, cler şi popor, este o cinstire a postului de 40 de zile pe care l-a împlinit Mântuitorul în pustie, pentru a ne arăta nouă că *la curăţirea de păcate şi sfinţirea vieţii nu se poate ajunge fără post şi rugăciune.*

Adam a fost izgonit din Rai pentru că n-a postit

Există o legătură spirituală între postul Mântuitorului de 40 de zile, pe de o parte, şi izgonirea lui Adam din Rai pentru că nu a postit, pe de altă parte. Postul Sfintelor Paşti se referă deodată la greşeala lui Adam celui dintâi şi la îndreptarea ei de către Hristos, Noul Adam. Nu întâmplător, duminica aceasta ultimă dinainte de începerea postului se numeşte şi *Duminica Izgonirii lui Adam din Rai*.

Ne întrebăm, de ce a fost izgonit Adam din Rai? Răspunsul este simplu: *pentru trei mari greşeli*. ***Pentru că nu a ascultat de Dumnezeu, nu a postit (nu s-a înfrânat) şi nu s-a pocăit după ce a greşit, ci a dat vina pe femeie, iar femeia pe şarpe.***

Hristos - Noul Adam ne învaţă să luptăm cu ispitele

Din postul de 40 de zile al Mântuitorului Iisus Hristos *învăţăm să ne înfrânăm şi să luptăm duhovniceşte.*

Domnul Iisus Hristos a respins, la prima ispită, lăcomia faţă de cele materiale, la a doua ispită a respins pofta de stăpânire a lumii acesteia, iar la a treia ispită a refuzat ispita slavei deşarte, venită din partea lui Satan, adică aceea de a Se arunca de pe templu, considerând că îngerii Îl vor susţine ca să nu Se vatăme. În concluzie, ***Mântuitorul Iisus Hristos respinge toate ispitele afirmării egoiste a omului despărţit de Dumnezeu prin neascultare de El.***

Ascultarea lui Hristos - Noul Adam vindecă neascultarea lui Adam cel vechi

Sfinţii Părinţi spun că Mântuitorul a fost răstignit la ceasul al şaselea din zi, adică la mijlocul zilei, când şi-a întins mâinile pe cruce în semn de smerită ascultare, ca să îndrepte greşeala lui Adam, care, la mijlocul zilei, în mijlocul grădinii Raiului, prin neascultare, şi-a întins mâinile spre pomul oprit, căzând în păcatul neascultării, al lăcomiei şi al nepocăinţei (lipsei de responsabilitate).

În concluzie, putem spune că, în această perioadă a Postului Sfintelor Paşti, şi noi suntem chemaţi să *îndreptăm comportamentul lui Adam cel vechi din noi, nu dând vina pe alţii, nu acuzând sau judecând pe alţii, ci plângând păcatele noastre, judecându-ne pe noi înşine în Taina Pocăinţei sau a Spovedaniei, smerindu-ne pe noi înşine şi cerând iertare.* Astfel vom primi iertarea de la Dumnezeu şi eliberarea de un trecut apăsător şi întunecat, pentru deschiderea perspectivei unui prezent şi a unui viitor luminat de Dumnezeu cu bucuria prezenţei Sale în sufletele noastre.

În timpul Postului Sfintelor Paşti trebuie să căutăm, cu dragoste şi dor, mai ales eliberarea noastră de păcat, de atitudinea pătimaşă faţă de lucruri şi oameni, sfinţindu-ne privirile, văzând pe oameni ca fraţi întru Hristos, privind lumea din jurul nostru ca dar al lui Dumnezeu care se cere dăruit şi altora, trăind întreaga noastră viaţă ca pe o arvună de fericire în comuniunea eternă a Preasfintei Treimi, spre slava lui Dumnezeu şi a noastră mântuire. Amin.

„Postul este semnul iubirii smerite față de Dumnezeu"

Arhid. Ştefan Sfarghie
- 14 mar, 2021

În Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsatului sec de brânză), Preafericitul părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a rostit un cuvânt de învăţătură în Paraclisul istoric „Sfântul mare mucenic Gheorghe" din Reşedinţa Patriarhală. Părintele patriarh Daniel a subliniat faptul că pasajul evanghelic citit în cadrul Sfintei Liturghii (Matei 6, 14-21) ne arată că postul este ofrandă a iubirii omului faţă de Dumnezeu.

Preafericitul părinte patriarh Daniel a vorbit despre importanţa iertării greşelilor semenilor noştri, act esenţial pentru ca şi noi să primim iertare de la Dumnezeu. *„Iertarea greşelilor semenilor noştri este cea dintâi condiţie pentru a intra în acest urcuş interior spre Înviere, care este Postul Sfintelor Paşti. De ce iertarea este necesară pentru a începe Postul Sfintelor Paşti? Pentru că prin iertare noi ne smerim, răstignim propriul egoism, iertăm greşelile celor din jurul nostru şi intrăm în starea de pace şi de comuniune cu semenii. Această iertare înseamnă eliberare de o stare egoistă de ostilitate faţă de semeni şi intrarea într-o stare de comuniune, de depăşire a unor conflicte din trecut. De asemenea, iertarea ne face liberi pentru a ne ruga mai mult lui Dumnezeu şi mai ales pentru a rosti rugăciunea «Tatăl nostru»: şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm celor care ne-au greşit nouă. Iertarea este şi o stare de comuniune, care ne ajută să fim mai receptivi faţă de cei din jur şi mai milostivi. Când iertăm greşelile celor care ne-au*

supărat, atunci ne asemănăm cu Dumnezeu Cel milostiv şi iertător. Prin iertare ne eliberăm de o stare de tensiune, de o stare conflictuală, de vrajbă, de ură, de dorinţă de răzbunare şi ne asemănăm cu Dumnezeu", a reliefat prea fericirea sa.

Întâistătătorul Bisericii noastre a vorbit şi despre modul în care trebuie să postim, despre importanţa postului şi roadele acestuia în viaţa creştinilor. *„Nu postim ca să ne laude oamenii, ci postim tainic, discret. Nu postim pentru a fi remarcaţi în societate, ci pentru a aduce mulţumire lui Dumnezeu pentru darul vieţii (...). Pentru că Dumnezeu este smerit şi milostiv şi postul trebuie să se desfăşoare în stare de smerenie şi de bucurie, pentru că prin post şi rugăciune ne întâlnim cu Dumnezeu, Izvorul vieţii şi al bucuriei veşnice. Mântuitorul ne arată că postul nu se săvârşeşte ca o datorie morală impusă din exterior, ci postul este semnul iubirii smerite, discrete faţă de Dumnezeu. Postul este o jertfă spirituală, o dăruire de sine sau o ofrandă adusă lui Dumnezeu, ca recunoştinţă pentru darul vieţii şi ca dorinţă de sfinţire, iar această dăruire de sine arată că omul care posteşte şi se roagă preţuieşte mai mult pe Dăruitor, pe Dumnezeu, decât darurile materiale pe care le primeşte de la El. Iubim mai întâi pe Dumnezeu, Dăruitorul vieţii şi al tuturor darurilor materiale şi spirituale şi după aceea ne bucurăm de darurile limitate şi trecătoare materiale",* a explicat patriarhul României.

„Prin post slăbim trupeşte, dar sporim duhovniceşte"

În continuare, părintele patriarh Daniel a precizat că postul este un efort al omului de dezrobire sau de eliberare de patima lăcomiei. *„Postul este o schimbare ca trecere de la patima lăcomiei la virtutea dărniciei. De aceea, în timpul postului, noi transformăm foamea şi setea fizică în foame şi sete de Dumnezeu. Dacă postim, dar nu ne rugăm nu dobândim nici bucurie, nici lumină în suflet. Dar dacă unim postul cu rugăciunea transformăm foamea fizică în foame de Dumnezeu, transformăm setea fizică în sete de Dumnezeu. Aşa se explică de ce Mântuitorul Iisus Hristos a postit 40 de zile şi 40 de nopţi. În locul hranei materiale a înmulţit hrana spirituală, care este rugăciunea, adică legătura directă a omului cu Dumnezeu. În timpul postului reducem mâncarea materială, dar sporim hrana spirituală. Citim mai multe cărţi duhovniceşti, mai ales Sfânta Scriptură, ascultăm slujbele Bisericii cu atenţie, ne spovedim mai des, ne împărtăşim din Sfânta Euharistie mai des şi astfel, aşa cum spunea Sfântul Vasile cel mare, prin post slăbim trupeşte, dar sporim duhovniceşte".*

Apoi, prea fericirea sa a subliniat că postul este un mijloc de sfinţire a vieţii, de înnoire şi de luminare, precum şi de acumulare de comori duhovniceşti: *„Această adunare de comori duhovniceşti înseamnă că în timpul postului adunăm multă*

lumină în suflet prin rugăciune, prin participarea la sfintele slujbe, prin convorbiri duhovniceşti, prin lecturi duhovniceşti şi în mod deosebit prin spovedanie mai deasă şi împărtăşire euharistică mai deasă. Iar această lumină o luăm cu noi când trecem din această lume şi intrăm în lumina slavei Preasfintei Treimi. De aceea, părintele Cleopa de la Mănăstirea Sihăstria spunea: Omul este pelerin pe acest pământ, dar lumina pe care o adună în traista sufletului său rămâne pentru veşnicie! Postul este un mare prilej de îmbogăţire în lumină, adică în virtuţi, roade ale lucrării Duhului Sfânt în sufletul omului".

„Postul Sfintelor Paşti este o şcoală de sfinţenie"

La final, Întâistătătorul Bisericii noastre a explicat de ce a fost izgonit Adam din Rai. *„Adam a fost izgonit din Rai pentru trei mari greşeli. În primul rând, nu a ascultat de Dumnezeu, în al doilea rând, nu a postit, adică nu s-a înfrânat, iar în al treilea rând, nu s-a pocăit, adică nu şi-a recunoscut greşeala şi nici nu a cerut iertare (...). Postul Sfintelor Paşti, de 40 de zile, este o participare la postul Mântuitorului Iisus Hristos şi în acelaşi timp este o şcoală de sfinţenie, de curăţire, de luminare, de schimbare a vieţii păcătoase în viaţă virtuoasă, plină de lumina iubirii faţă de Dumnezeu prin rugăciune şi faţă de semeni prin fapte bune",* a arătat patriarhul României.

Postul este ofrandă a iubirii omului față de Dumnezeu

16 mar, 2021

„Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” (Matei 6, 21).

Astăzi, Biserica noastră se află în Duminica Izgonirii lui Adam din Rai sau a Lăsatului sec de brânză. Evanghelia acestei duminici ne arată că postul este ofrandă a iubirii omului față de Dumnezeu.

Deși Evanghelia aceasta este scurtă, ea este plină de înțelesuri duhovnicești foarte folositoare pentru perioada în care ne pregătim să intrăm, și anume pentru Postul Sfintelor Paști sau Postul cel mare, deoarece începând de mâine, de luni, intrăm în Postul Sfintelor Paști, care durează șase săptămâni, la care se adaugă Săptămâna mare, numită și Săptămâna Sfintelor Patimi sau Pătimiri ale Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

1. În Evanghelia de astăzi, Mântuitorul -Iisus Hristos ne arată că iertarea greșelilor semenilor noștri este esențială pentru ca și noi să primim iertare de la Dumnezeu. „Dacă veți ierta oamenilor greșelile lor, zice Domnul, va ierta și vouă Tatăl vostru Cel ceresc. Iar dacă nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre” (Matei 6, 14-15). Aici vedem că iertarea greșelilor semenilor noștri este cea dintâi condiție pentru a intra în acest urcuș interior spre Înviere, care este Postul Sfintelor Paști.

De ce iertarea este necesară pentru a începe Postul Sfintelor Paști? Iertarea este necesară pentru că prin iertare noi ne smerim, răstignim propriul egoism, iertăm greșelile celor din jurul nostru și intrăm în starea de pace și de comuniune cu semenii noştri, inclusiv cu cei care ne-au greșit cândva. Această iertare înseamnă deci o eliberare de o stare egoistă, de ostilitate față de semeni și intrarea într-o stare de comuniune, de depășire a unor conflicte din trecut. De asemenea, iertarea aceasta ne face liberi pentru a ne ruga mai mult lui Dumnezeu și, mai ales, pentru a rosti rugăciunea Tatăl nostru: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm celor care ne-au greșit nouă”. Aşadar, iertarea este și o stare de comuniune, care ne ajută să fim mai receptivi față de cei din jur și mai milostivi. Astfel, când noi iertăm greșelile celor care ne-au supărat, atunci ne asemănăm cu Dumnezeu Cel milostiv și iertător, care ne iartă greșelile noastre. Deci, prin iertare, noi ne eliberăm de o stare de tensiune, de o stare conflictuală, de vrajbă, de ură, de dorință de răzbunare și, în același timp, ne asemănăm cu Dumnezeu Cel milostiv și iertător. De aceea, duminica aceasta care ne îndeamnă la iertare are prevăzută tradiția iertării care se săvârşeşte la Vecernia din seara aceasta. Iar începând cu ziua de luni intrăm în Sfântul și marele Post al Sfintelor Paști.

2. De asemenea, Mântuitorul Iisus Hristos ne învață în Evanghelia de astăzi cum trebuie să postim: „Iar voi când postiți nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își întunecă fețele ca să arate oamenilor că postesc” (Matei 6, 16). În vremea Domnului nostru Iisus Hristos, unii evrei își întunecau fețele, folosind un fel de smoală, cum se spune în limbajul vechi, ca să vadă lumea că ei se află în stare de post. Iar Mântuitorul spune că aceștia postesc nu pentru Dumnezeu, ci ca să fie lăudați de oameni. De aceea, El precizează: „Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor”. Adică au fost lăudați de oameni și, prin urmare, nu mai au răsplată de la Dumnezeu.

Apoi Mântuitorul adaugă: „Iar tu, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns. Iar Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6, 17-18). Aici vedem esența postului: nu postim ca să ne laude oamenii, ci postim tainic, discret, cum am spune astăzi, nu pentru a fi remarcați în societate, ci pentru a aduce mulțumire lui Dumnezeu, a-I arăta recunoștință pentru darul vieții și a exprima dorința de a ne sfinți viața prin rugăciune, prin relație intimă, discretă, tainică și sfântă cu Dumnezeu, care vede întru ascuns iubirea noastră față de El. Prin această iubire smerită, noi ne sfințim viața, deoarece, prin post şi rugăciune, în mod tainic ne punem în legătură cu Dumnezeu Cel Unul Sfânt. Iar pentru că Dumnezeu este smerit și darnic, și postul nostru trebuie să se desfășoare în stare de smerenie și de bucurie, deoarece, prin post și rugăciune, ne întâlnim cu Dumnezeu, Izvorul vieții

și al bucuriei veșnice. Mântuitorul Iisus Hristos face această precizare pentru a arăta că postul se săvârșește nu ca o datorie morală impusă din exterior, ci postul este semnul iubirii smerite, tainice față de Dumnezeu. Postul este o jertfă spirituală, este o dăruire de sine sau ofrandă adusă lui Dumnezeu ca recunoștință pentru darul vieții și ca dorință de sfințire a vieții (cf. Romani 12, 1). Iar această dăruire de sine arată că omul care postește și se roagă prețuiește mai mult pe Dăruitor, pe Dumnezeu, decât darurile materiale pe care le primește de la Dumnezeu. Prin post, noi arătăm că iubim mai întâi pe Dumnezeu, Dăruitorul vieții și al tuturor darurilor materiale și spirituale, și doar în al doilea rând ne bucurăm de darurile limitate și trecătoare materiale. Așadar, postul ne învaţă că cel care postește este mai interesat de relația sa directă cu Dumnezeu-Dăruitorul decât de relația sa cu lucrurile materiale, trecătoare și limitate din jurul său. Aici este esența, de fapt, a postului, și anume legătura omului cu Dumnezeu-Dăruitorul, care ne dăruiește viața, precum și darurile materiale care întrețin viața trupului: aerul, apa, roadele pământului, căldura soarelui; toate sunt daruri ale lui Dumnezeu pentru menținerea vieții noastre în trup pe pământ. Tot El este și Dăruitorul darurilor spirituale, duhovnicești, între care bucuria sufletului și pacea sufletului sunt cele dintâi daruri. Astfel, în timpul postului, noi menținem mai întâi legătura cu Dumnezeu-Dăruitorul și trecem pe plan secund legătura cu darurile materiale pe care le primim de la El.

3. În acelaşi timp, postul este un efort de dezrobire, de eliberare de patima lăcomiei după bunuri materiale, de patima lăcomiei pântecelui, dar și patima dorinței de averi și de putere. Iar prin această lucrare de dezrobire de patimi egoiste, posesive, noi devenim mai liberi pentru a ne ruga mai mult lui Dumnezeu, dar şi pentru a arăta iubire darnică sau milostivă și față de semeni. De aceea, postul trebuie însoțit de milostenie.

4. În mod deosebit însă, postul este o transformare, o schimbare a omului, a modului de a gândi, de a privi, de a vorbi şi de a viețui. Este o schimbare ca trecere de la patima lăcomiei de cele materiale la virtutea dărniciei. De aceea, în timpul postului, noi transformăm foamea și setea fizică în foame și sete de Dumnezeu sau după Dumnezeu. Dacă postim, dar nu ne rugăm, nu dobândim nici bucurie, nici lumină în suflet. Însă dacă unim postul cu rugăciunea, transformăm foamea fizică în foame de Dumnezeu şi transformăm setea fizică în sete de Dumnezeu. Așa se explică de ce Moise şi Ilie, precum şi unii părinți din pustie, dar mai ales Mântuitorul Iisus Hristos, au postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, fiindcă în locul hranei materiale au înmulțit hrana spirituală, care este rugăciunea, legătura directă a omului cu Dumnezeu.

Așadar, în timpul postului reducem mâncarea materială, dar sporim hrana spirituală, duhovnicească. Citim mai multe cărți duhovnicești, mai ales Sfânta Scriptură, ascultăm slujbele Bisericii cu atenție, ne spovedim mai des, ne împărtășim din Sfânta Euharistie mai des și astfel, așa cum spunea Sfântul Vasile cel mare, prin post slăbim trupeşte, dar sporim duhovniceşte, adică ne înduhovnicim, ne hrănim mai mult cu lumina din cărțile sfinte, din convorbiri duhovnicești și mai ales din rugăciuni.

Acest înțeles profund al postului ca transformare a foamei și setei fizice în foame și sete de Dumnezeu sau după Dumnezeu ne arată că postul este un mijloc de sfințire a vieții, de înnoire, de luminare.

5. În această perioadă a postului, noi putem aduna în suflet comorile pe care le recomandă Mântuitorul Iisus Hristos când zice: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură, ci adunați-vă comori în Cer, unde nici molia, nci rugina nu le strică și unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” (Matei 6, 19-21). Prin urmare, Mântuitorul Iisus Hristos ne îndeamnă să nu adunăm comori materiale trecătoare unde „molia și rugina le strică”, cu alte cuvinte, comori care își pierd valoarea lor „și furii le sapă și le fură”, adică averi din lumea aceasta materială în care nimic nu este sigur și nimic nu este stabil, ci totul este schimbător și imprevizibil. Ci El ne învaţă, zicând: „Adunaţi-vă comori în Cer”, adică adunați-vă comori în suflet: lumină, pace, bucurie în Duhul Sfânt, toate virtuțile ca rodiri ale harului Sfântului Duh în sufletele noastre, după cum ne îndeamnă Sfântul apostol Pavel în Epistola către Romani (14, 17), precizând că trebuie să adunăm în suflet comorile Împărăției Cerurilor, şi anume: dreptatea sau sfințenia, pacea și bucuria în Duhul Sfânt; sau în Epistola către Galateni, unde vorbește despre roadele Duhului Sfânt în sufletul omului (Galateni 5, 22-23). Această adunare de comori duhovnicești în suflet înseamnă că în timpul postului adunăm multă lumină în suflet prin rugăciune, prin participarea la sfintele slujbe, prin convorbiri duhvnicești, prin citiri sau lecturi duhovnicești și, în mod deosebit, prin spovedanie mai deasă și prin împărtășire euharistică mai deasă. Adunăm comori de lumină în suflet și această lumină o luăm cu noi când trecem din lumea aceasta și intrăm în lumina slavei Preasfintei Treimi.

De aceea, părintele Cleopa de la Mănăstirea Sihăstria spunea: Omul este pelerin sau călător pe acest pământ. Dar lumina pe care o adună în traista sufletului său rămâne pentru veșnicie. În acest sens, postul este un mare prilej de îmbogățire în lumină, adică în virtuți duhovnicești, roade ale lucrării Duhului Sfânt în sufletul omului credincios, rugător, postitor și milostiv.

6. De ce această duminică se numeşte și Duminica Izgonirii lui Adam din Rai? Adam a fost izgonit din Rai pentru trei mari greșeli: în primul rând, nu a ascultat de Dumnezeu; în al doilea rând, nu a postit, adică nu s-a înfrânat; și în al treilea rând, nu s-a pocăit, adică nu și-a recunoscut greșeala și nici nu a cerut iertare, ci a dat vina pe Eva, pe femeia pe care i-a dăruit-o Dumnezeu, iar Eva pe șarpe. Și de atunci omul înclinat spre păcat are întotdeauna tendința de a se scuza pe sine și de a acuza pe alții.

Însă Mântuitorul nostru Iisus Hristos, noul Adam, a corectat greșeala primului Adam, ridicându-l pe Adam din neascultare prin ascultare smerită și jertfelnică până la moarte pe Cruce (cf. Filipeni 2). Mântuitorul Iisus Hristos a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, arătând că cine Îl iubește pe Dumnezeu poate birui lăcomia de bunuri materiale. De asemenea, El a respins patima stăpânirii sau a dominației asupra altora și a stăpânirii asupra lumii materiale, precum și patima slavei deșarte, a supraaprecierii de sine, în înțelesul că omul are tendința de a se aprecia mai mult decât este în realitate. Toate aceste patimi - lăcomia, stăpânirea asupra altora și slava deșartă - au fost biruite de Mântuitorul Iisus Hristos când a respins cele trei ispite mari din pustie, după ce a postit în pustia Carantaniei patruzeci de zile.

Prin urmare, postul de patruzeci de zile al Sfintelor Paști este o participare la postul Mântuitorului Iisus Hristos, dar, în același timp, este o școală de sfințenie, de curățire, de luminare, de schimbare a vieții păcătoase în viață virtuoasă, în viață plină de lumina iubirii față de Dumnezeu prin rugăciune și față de semeni prin fapte bune, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire. Amin.

† Daniel
patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

* Predică la Duminica Lăsatului sec de brânză (a Izgonirii lui Adam din Rai), rostită în Paraclisul istoric cu hramul „Sfântul mare mucenic Gheorghe” din incinta Reședinței Patriarhale, 14 martie 2021. Text revăzut de autor.

Istorioară - Puterea de-a ierta

Un ienicer otoman a întrebat odată un prizonier creştin, pe care-l bătuse crunt:
- Spune-mi, ce mai poate face acum Dumnezeul tău pentru tine?

- ***Îmi poate da puterea de-a te ierta acum***, i-a răspuns creştinul rănit...

****

"Ţi-a venit vreo ispită de la fratele şi supărarea te-a dus la ură? Nu te lăsa biruit de ură, ci învinge ura cu dragoste. Şi vei învinge în chipul acesta: rugându-te pentru el cu adevărat lui Dumnezeu, primind apărarea lui sau chiar căutându-i tu apărarea şi socotindu- te pe tine cauză a ispitei şi fiind cu îndelungă răbdare până va trece norul.

Sufletul raţional care nutreşte ură faţă de om, nu poate avea pace cu Dumnezeu, dătătorul poruncilor. Căci de nu veţi ierta, zice, oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru cel ceresc nu va ierta greşelile voastre. (Matei 6,14)

Iar dacă acela nu vrea să se împace, păzeşte-te măcar pe tine de ură, rugându-te pentru el sincer şi negrăindu-l de rău faţă de cineva.

Nu umbla să-ţi placi ţie şi nu vei urî pe fratele tău" (Sfântul Maxim mărturisitorul)

Cine Te-a rănit într-atât?

Întâmplarea ce urmează, care ne-a povestit-o tot părintele Iacov (Talichis), s-a întâmplat într-o Vineri mare.

O bătrânică s-a dus să aprindă candelele într-o biserică din satul ei. Din curiozitate s-a uitat în altar şi ce vede? Pe Sfânta Masă stătea un tânăr în jur de 30 de ani, avea răni în palme şi în picioare şi o rană la o coastă de unde curgea sânge.

- Cine eşti tu care îndrăzneşti să stai pe Sfânta Masă? a întrebat uimită femeia.

- Eu întotdeauna aici stau, aici este locul meu, a răspuns tânărul.

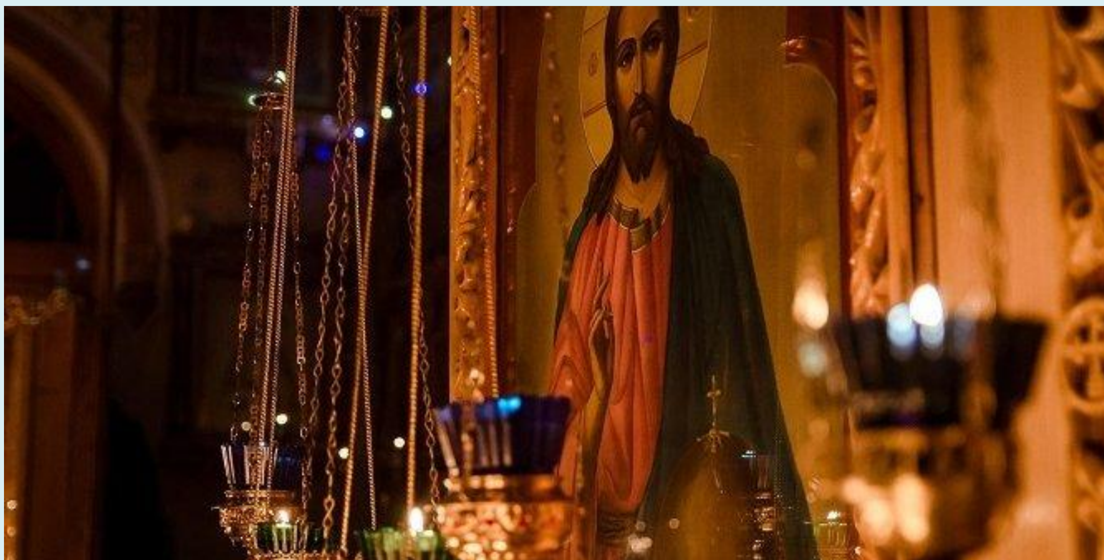
- Cine Te-a rănit într-atât?

- Tu m-ai rănit, cu păcatele tale!

S-a învrednicit într-adevăr bătrânica şi L-a văzut pe Însuşi Domnul, pentru că se găsea atunci întru pocăinţă.

(Minuni şi descoperiri din timpul Sfintei Liturghii, Editura Egumeniţa, 2000, p. 87)

„Doamne, iartă-mă, că am greşit înaintea Ta!”

Dumnezeu Mântuitorul s-a pogorât din cer pentru păcătoşi, şi cu toate că vede că veşnic îl amărâm cu păcatele şi cu fărădelegile noastre, zice: „Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi Eu vă voi odihni pe voi”. Vezi? Oricât de păcătos să fii, El nu-ţi zice: „Du-te de aici, păcătosule, că nu eşti vrednic de Mine”. Încă te roagă: „Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi cu toate fărădelegile pământului, că numai la Mine veţi afla odihnă!”. Vezi cât de bun Dumnezeu avem?

Oricât de păcătoşi să fim, să ne ducem cu capul la pământ, cu smerita cugetare şi să zicem înaintea Lui şi a duhovnicului: „Doamne, iartă-mă, că am greşit înaintea Ta”, şi Dumnezeu tot în momentul acela te iartă şi te cuprinde şi te bagă în Împărăţia Cerurilor.

Dar trebuie să fim atenţi, pentru că omul cade veşnic în drumul de-a stânga, căci satana, duhul cel viclean, el duh fiind, veşnic seamănă sămânţa faptelor rele în cugetul şi în inima noastră. Şi dacă nu le spovedim la duhovnic, nu scăpăm de ele.

Numai atunci când ne ducem la duhovnic, în faţa icoanei Mântuitorului, şi-ţi spui gândurile şi zici „Doamne, iartă-mă”, numai atunci scapi de gânduri. Altfel nu scapi de ele, pentru că satana e duh, nu are nici o osteneală ca să stea veşnic să te chinuiască.

Din Starețul Dionisie - Duhovnicul de la Sfântul Munte Athos, Editura Prodromos, 2009, p. 83

Doamne, binecuvântează-i pe cei care m-au rănit și vindecă inima mea ca să pot ierta

Este de datoria creştinului să uite de disputele personale, căci - precum putem citi în rugăciunea Tatăl nostru: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri" - Dumnezeu ne iartă greșelile doar cu condiția ca și noi să îi iertăm pe cei din jur. „Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre" (VI Matei, 14-15).

Domnul dorește să ne prevină, pentru a nu fi purtați de impulsul unei dușmănii personale, bazate pe motive proprii. Acesta ne învață să ne iubim unii pe alții, adică nu numai pe prieteni, ci și pe dușmanii noștri. Pentru aceasta trebuie să alungăm dorința de răzbunare și să ne iertăm unii altora greșelile.

Din Arhiepiscop Averchie Taușev, Nevoința pentru virtute. Asceza într-o societate modernă secularizată, Editura Doxologia, Iași, 2016, p. 135

Cum ar trebui să ne cerem iertare…

Cunosc o femeie care merge la biserică, se roagă, ține post și cu toate acestea este foarte greu să vorbești cu ea, fiindcă se enervează. De ce au unii oameni o astfel de stare?

De obicei, aceasta este starea omului gol în interior, care nu e pătruns de duhul lui Hristos, ci de duhul cel rău și de aceeea vedem că se întâmplă cele menționate de dumneavoastră.

Atunci când în om sălășuiește Duhul Sfânt, acesta se comportă altfel: este echilibrat, nu vorbește pe nimeni de rău, nu se supără și face bucurii tuturor.

Femeia care se roagă și se supără des trebuie să se spovedească și lucreze la dezrădăcinarea patimilor și a răutăților din ea.

Dacă ne supărăm imediat și nu-l iertăm pe aproapele nostru înseamnă că suntem pe calea pierzării. Chiar dacă aproapele nostru ne-a supărat, trebuie să învățăm a-l ierta, și nu să-l învinuim în felul următor: „Iartă-mă, am fost supărată pe tine, dar tu ai fost de vină, comportându-te aiurea.” Aceasta nu este iertare, ci îndreptățire de sine.

- Cum să ne cerem iertare?

Omul trebuie să renască înlăuntrul său, să ardă tot răul și să rămână doar dragostea pentru aproapele. Să mergem la aproapele nostru fără supărare, să-l îmbrățișem tandru și să-i spunem: „Bucuria mea, sunt rău și dezgustător, iartă-mă!” Astfel trebuie să ne cerem iertare, dar mulți nu concep așa ceva.

Extras din Îndrumar creştin pentru vremurile de azi. Convorbiri cu Părintele Ambrozie, Editura: Sophia. Anul: 2010

Dacă iubești, ierți și ierți totul…

În bucuria iubirii nu avem nevoie de măști. Este singurul loc curat și pur care nu are nevoie de interpretări, de roluri, de scenarii. Cred din toată inima în puterea iubirii. Suntem pe pământ să ne iubim într-o continuă lecție a iubirii. Uneori luăm notă de trecere, alteori picăm examenele. Până la buza mormântului se dau restanțe la iubire.

Dacă oamenii și-ar umple sufletele cu iubire nu ar mai avea vreme să se plângă pentru nimicurile vieții. Dacă iubești, ierți și ierți totul boierește, nu doar din vârful buzelor! Iubirea te iubește așa cum ești, căci în iubire eu sunt tu și tu ești eu.

Vocația ființelor vii este iubirea. Fiecare dintre noi are dreptul să fie iubit. A fi în iubire înseamnă a fi și a locui în Dumnezeu.

Din Ieromonah Hrisostom Filipescu, Puține lacrimi, multă bucurie!, Editura PIM, Iași, 2014, p. 219-220

Nu contează cine te-a rănit, ci cine te-a făcut să zâmbești din nou

În fiecare zi ar fi bine să ascultăm măcar un cântec, să citim ceva bun, să vedem ceva frumos şi să spunem câteva cuvinte dulci, calde. Toată lumea vrea fericire, nimeni nu vrea durere, dar nu poţi să ai un curcubeu fără un pic de ploaie.

Mugurele devine floare. În viață câștigi, pierzi, suferi, dar cel mai important este că înveți. Restul e abur, fum. Se cuvine să avem ochi care să vadă ce este mai bun și inimă care să ierte ce este mai rău. Nu contează cine te-a rănit, ci cine te-a făcut să zâmbești din nou. Visează ca și cum ai trăi pentru totdeauna, trăiește ca și cum ai muri mâine. Timpul șterge, dar știe să păstreze, ca nimeni altul, ceea ce trebuie pierdut. Lasă să treacă ce a fost. Ai credinţă în ce va fi. Eroii sunt printre noi. Nu au costume speciale, nici dublă personalitate. Viaţa te poate surprinde oricând. Într-o clipă s-a terminat totul şi te trezeşti că Cineva te apasă pe piept. Resuscitare. Avem destule să ne spunem, nu-i aşa?

Modestia este cartea de vizită a omului deştept. Nu trebuie să faci tot drumul până la destinație. Fă primul pas și vei ști care este următorul.

***

Unui bătrân măturător de străzi, într-o dimineață, i s-a prezentat la lucru un tânăr care vroia să înveţe meşteşugul măturatului. Tânărul luă măturoiul în mână, dar când se uită în depărtare și zări cât de lungă e strada îl apucă descurajarea spunând: „Nu o să terminăm de măturat strada aceasta nici în două zile, darminte într-o singură zi. Eu mă dau bătut”. Şi se aşeză trist pe marginea trotuarului.

Atunci bătrânul îi spuse: „Păi nu trebuie să te uiţi în capătul străzii, căci aşa nu mai faci niciodată nimic şi te aşezi deoparte. Mai un vin, mai o ţuică, mai o ţigară şi aştepţi să treacă timpul convins că nu se poate. Nu aşa! Ia mătura în mănă şi nu te uita înainte! Priveşte doar în jos, dă în stânga cu măturoiul, dă în dreapta cu mă-turoiul. Stânga-dreapta, stânga-dreapta şi fără să-ţi dai seama ai ajuns în capătul străzii”. Vezi astăzi, aici, acum, stânga-dreapta ce ai de făcut şi fără să-ţi dai seama ajungi la capătul străzii.

&&&

Inimile la început erau gemene. Și nu erau basme. Oamenii au creat legile și au definit părțile. Au apărut regulile, pedepsele. Conflictul a schimbat armele pentru a doborî țintele. Armurile de indiferență sunt spade care împiedică gloanțele privirii. Nu se văd rănile, dar curge sângele. E cald și mult. Ñici nu se văd semnele că s-ar încheia luptele. Ți se pare că este aproape la fel, dar la un alt nivel. Greșit. Tu nu mai ești cel de ieri și mâine nu vei mai fi cel de astăzi. Crești, evoluezi, înveți. Când dorurile frunții ți le topești, în suflet sunt simfonii de lacrimi fără de popas. Nu lăsa drapelul negru să coboare în inimă a toamnă târzie… Un vis pierdut e un roman trecut, citit, pus în raft. Treci mai departe. Urmează și alte titluri și alte romane. Nu îți este poftă de citit?!

Rugăciuni. Se întâmplă minuni. Sufletele zâmbesc în felinare uitate de florăresele din colț în soare. Miraj. Plutim ușor. Singurătatea este pentru suflet ceea ce este dieta pentru trup. Momente de claritate. Mă uit pe vizor în sufletul meu și nu e nimeni acasă. În tandreţea serii pătrund încet, tip-til, pe un geam. Tăcerea apasă. Seara este ca o pasăre rănită. Număr amintiri și scad dezamăgiri. Îmi asum totul. Mă așez pe jos. În sufletul meu s-a făcut răcoare. M-aș muta într-unul mai cu vedere spre mare… Aleg să fac curat, șterg praful și aerisesc. Scutur. Scot toată mizeria, tot gunoiul afară. Lumină. Oxigen. Prea multe cuvinte complicate bune de pus într-o carte. Am dreptul la soarele de după ploi. Aprind un nou foc, încep un nou joc. Eu nu sunt al nimănui. Eu, sunt al Tău Doamne.

Să fim cu sufletele rânduite doar de gânduri pline. Lipsa de piper și sare din viață, ne pot păcăli cu miere. Sarea în bucate rămâne sacră. Îți spun ce vrei să auzi, spune-mi ce vreau să aud. Eu fac legătura, tu o desfaci. Am sentimentul acut, atent, direct. Tatuaj pe suflet. Tatuaj pe minte. Am scris „îmi pare rău” pe un nor. Am scris „te iubesc” pe o stea ca noaptea să-ți lumineze odaia inimii. Iubirea nu se ține în buzunar. Iubirea este ca o reacţie chimică. Soarele îmi zâmbeşte, mă iubeşte. Ce îți spun eu ție când te uiți în ochii mei ? Eu nu mă mai întorc înapoi în viitor. Viaţa este despre frumuseţe, despre zâmbet, despre puritate, despre dragoste, despre…

Iartă-i pe cei care ţi-au greşit. Nu pentru că ar merita iertarea, ci pentru că tu meriţi liniştea.

Încheie fiecare zi cu iertare şi un gând bun. Nu contează cât de grea este viaţa ta, mâine este o nouă ocazie să o faci mai bună. Fii bun şi lucuri bune ţi se vor întâmpla. Emoţiile se împart cu cei din jur. Nu lăsa conflictul interior să te macine. Fii puternic! Cine nu îţi înţelege tăcerile nu îţi va înţelege niciodată cuvintele. Eu nu îţi dau nimic din ceea ce nu ai deja. Ai forţa interioară să dai pagina în cartea vieţii tale şi să scrii frumos, de la capăt cu aliniat. Şi nu uita de cele 6 nevoi esenţiale: siguranţă, diversitate, semnificaţie, conexiune-iubire, creştere, contribuţie-dăruire. Indiferent ce-ai fi făcut în viaţă meriţi să fii iubit ! O carte bună, o muzică bună, o discuţe antrenantă, bucuria în faţa naturii şi a frumuseţii de orice fel dau nobleţe sufletului. Iubire, atenţie, tandreţe !

Un prea puţin este întotdeauna mai bun decât un prea mult… Dumnezeu ştie mai bine decât mine ce vreau. Ce ai tu să nu-ţi fi dat Dumnezeu?! Dumnezeu niciodată nu se grăbeşte, dar întotdeauna ajunge la timp. Dumnezu nu spune niciodată “Nu!”, ci “Nu Acum!”. E o mare diferenţă! Dumnezeu priveşte cu ochii iubirii şi ai milei nu spre cea ce ai fost, nici spre ceea ce eşti, ci spre ceea ce vrei să fii. Ai nădejde !

Hrisostom Filipescu

Sursa: **http://hrisostomfilipescu.wordpress.com**

Cum este iadul?

- Gheronda, cum este iadul?

- Am să-ţi povestesc o întâmplare pe care am auzit-o. Odată, un om simplu îl ruga pe Dumnezeu să-i arate cum este Raiul şi iadul.

Aşadar, într-o noapte a auzit o voce în somn spunându-i: „Vino să-ţi arăt iadul!”

Şi îndată s-a aflat într-o încăpere în care mulţi oameni stăteau în jurul unei mese, iar în mijloc era o oală plină cu mâncare. Însă toţi acei oameni erau înfometaţi, pentru că nu puteau mânca. Ţineau în mână câte-o lingură foarte lungă. Luau mâncarea din oală, dar nu puteau aduce lingura la gură. De aceea unii bombăneau, alţi strigau, alţii plângeau…

Apoi a auzit aceeaşi voce spunându-i: „Vino acum să-ţi arăt şi Raiul!” Şi îndată s-a aflat într-o altă încăpere, unde mulţi oameni stăteau în jurul unei mese asemănătoare cu cea dintâi, iar în mijlocul ei era tot o oală cu mâncare, iar ei aveau aceleaşi linguri lungi. Însă toţi erau sătui şi bucuroşi, pentru că fiecare lua cu lingura sa mâncare din oală şi-l hrănea pe celălalt.

Ai înţeles acum cum poţi să trăieşti Raiul încă din această viaţă?

Din Cuviosul Paisie Aghioritul, Cuvinte duhovniceşti, Vol. V Patimi și virtuți, Editura Evanghelismos, București, 2007, p. 43-44

Zidirea bisericilor transformă iadul în Rai

Într-o zi, ne-am întâlnit în locul unde începuse să se zidească noua biserică, iar părintele a zis: „Este greu lucru să ridici o biserică astăzi, îţi stau împotrivă toţi demonii.” Şi mi-a zis o anecdotă pe care o auzise în Rusia:

„Cineva s-a dus în iad, dar, deoarece dorea să fie şi acolo o biserică, a încercat să zidească una, pentru a se ruga în ea. În ciuda păcătoşeniei, îl iubea pe Dumnezeu şi vroia să se roage. A început să măsoare locul pentru a face o fundaţie bună.

Un diavol l-a întrebat ce face, şi el a zis: «Vreau să zidesc o biserică, ca să mă rog.»

Diavolul s-a tulburat, că nu se putea zidi biserică în iad, şi încerca să-l împiedice, dar nu a reuşit şi i-a chemat şi pe alţi diavoli, dar nici ei nu au putut. Atunci l-au strigat pe şeful lor şi s-au adunat cu toţii şi l-au dat afară din iad, ca să nu zidească biserică.”

Şi a continuat: „Astfel, şi noi zidim biserici pentru a transforma iadul în Rai şi, chiar de nu vom reuşi asta, măcar vom reuşi să nu ne mai primească diavolul în iad” şi râdea din toată inima.

Părintele Sofronie de la Essex

Hierotheos Vlachos, Mitropolit de Nafpaktos și Sfântul Vlasie, Cunosc un om în Hristos: Părintele Sofronie de la Essex, traducere din limba greacă de pr.

Șerban Tica, Editura Sophia, București; Editura Cartea Ortodoxă, Alexandria, 2011, p. 285

Dacă mi se pare că sunt bun …

Dacă mă văd drept, aminteşte-mi câte drepturi am încălcat.
Dacă mă consider cinstit, aminteşte-mi de câte ori am înşelat.
Dacă mă văd sincer, aminteşte-mi de câte ori am minţit.
Dacă mă consider înţelept, aminteşte-mi inutilitatea multor cuvinte ale mele.
Dacă mă cred bun, aminteşte-mi câtă răutate este în inima mea.
Dacă mă văd smerit, aminteşte-mi câtă făţărnicie este în mine.
Dacă mă văd curat, aminteşte-mi ce negru e sufletul meu.
Dacă mă văd frumos, aminteşte-mi ce zdrenţuit sunt pe interior.
Dacă mă văd puternic, aminteşte-mi că nu pot nimic fără Tine.
Dacă mi se pare că am zidit ceva, aminteşte-mi câte inimi am frânt.
Dacă mi se pare că am credinţă mare, aminteşte-mi ce uşor mă clatin în încercări.
Dacă mă văd curajos, aminteşte-mi cât de laş sunt în a propovădui şi a muri pentru numele Tău.
Dacă mă văd harnic, aminteşte-mi cât de trândav sunt în a împlini poruncile Tale.
Dacă mă consider înţelept, aminteşte-mi pe câţi am rănit prin cuvintele mele.
Dacă mă simt puternic, aminteşte-mi de câte patimi sunt îngenuncheat.
Dacă mi se pare că am dragoste, aminteşte-mi de câtă ură sunt stăpânit.
Dacă mă cred cineva, aminteşte-mi că nu sunt decât ţărână.
Dacă mă simt deja ajuns, aminteşte-mi de unde am plecat.
Dacă mă văd sus, aminteşte-mi din ce adânc m-ai ridicat.
Dacă mi se pare că merit Raiul, aminteşte-mi cât de departe e de mine.

Elena J.

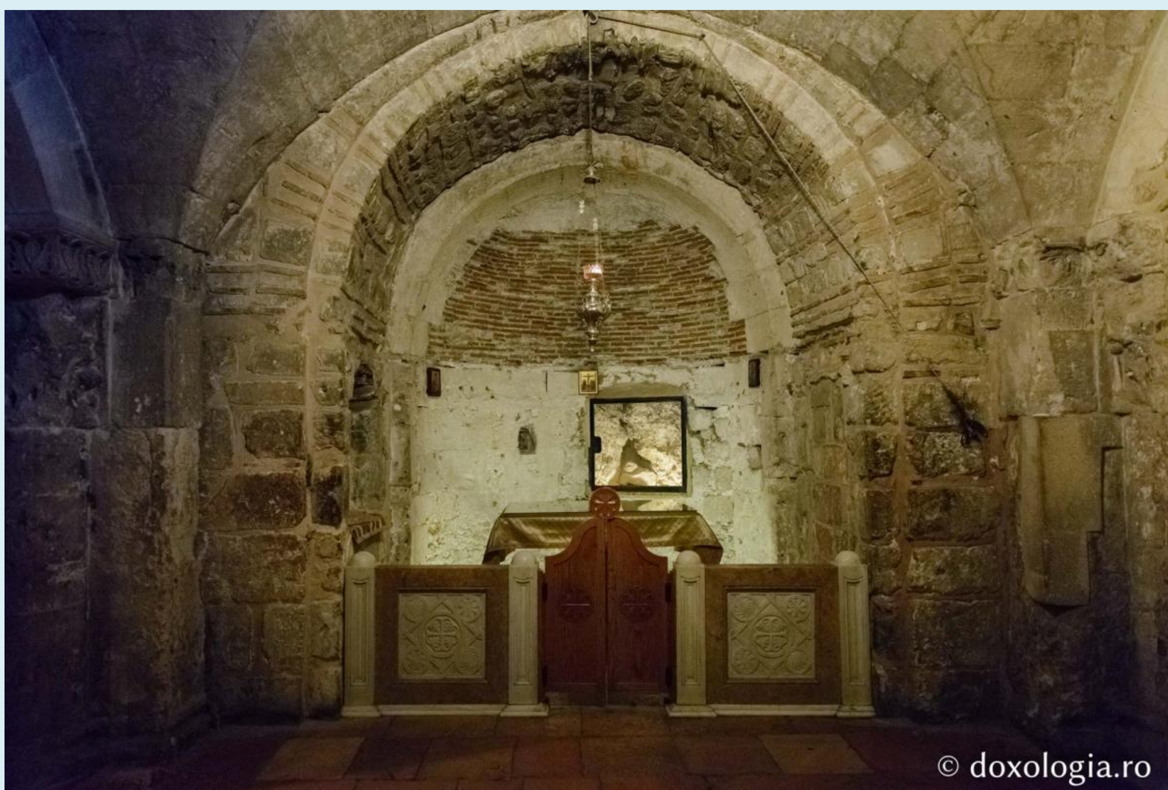
Sursa:

https://luminapentrucandeladinsuflet.wordpress.com/2013/04/22/daca-mi-se-pare-ca-sunt-bun/?fbclid=IwAR1PQS49sj7GAsS07fSalo6sukqBPVmZbJtc04OitBdJhBg0KkLVvpiP9Ss

https://buna-vestire.net/2023/02/daca-mi-se-pare-ca-sunt-bun.html

Pr. Silviu Cluci: Paraclisul lui Adam - Biserica Sfântului Mormânt

Sub partea de nord a Golgotei se află un mic paraclis care poartă astăzi numele „Paraclisul lui Adam” dar, mai demult, era cunoscut ca „Locul Căpățânii”, „Sfânta Căpățână”, „Paraclisul lui Melchisedec” sau „Paraclisul cinstitului Înainte-mergă-tor”.

Paraclisul lui Adam (Foto: pr. Silviu Cluci/ Foto: Oana Nechifor)

Potrivit tradiției, în acest loc erau așezate craniul și oasele lui Adam pe care le-a curățat de întinăciunea păcatului strămoșesc Sângele lui Hristos vărsat pe Cruce. Aceasta este legătura dintre primul și Al doilea Adam care este simbolizată în ico-nografie, în scena Răstignirii, printr-o mică peșteră, având înăuntru oasele lui Adam, aflată la baza Crucii.

În spatele Sfintei Mese, pe stâncă, în urma cutremurului de pământ descris de evangheliști, s-a format o mică cavitate - unde se termină crăpătura ce începe de la locul în care a fost înfiptă Crucea pe Golgota.

Paraclisul era împodobit cu un mozaic impresionant care a fost distrus în incendiul din 1808 și a fost înlocuit apoi cu fresce. În timpul aceluiași incendiu a fost distrus complet și așa-numitul „Mormânt al lui Mechisedec”.

Lângă intrarea paraclisului se aflau cândva mormintele lui Baldwin al Flandrei și Gottfried de Bouillon care au fost prădate în 1244, în timpul ocupației islamice a Ierusalimului. În acest loc se află astăzi mormântul unui cruciat englez.

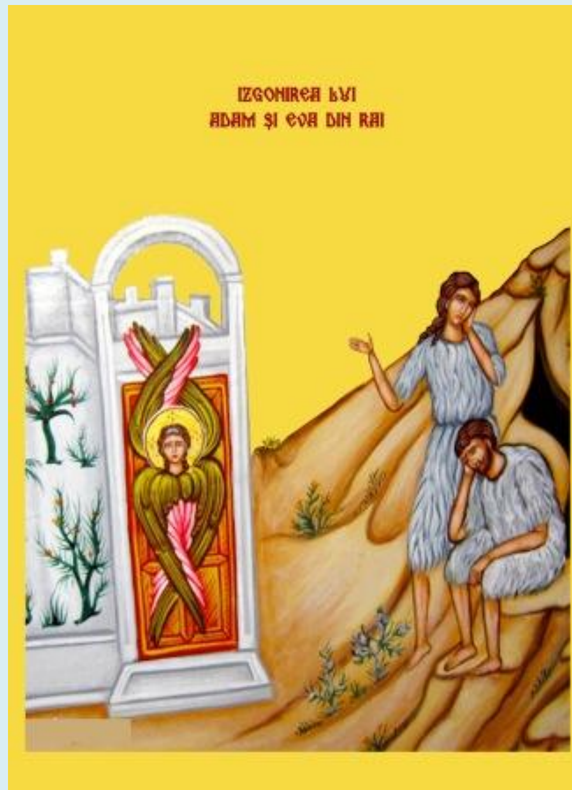

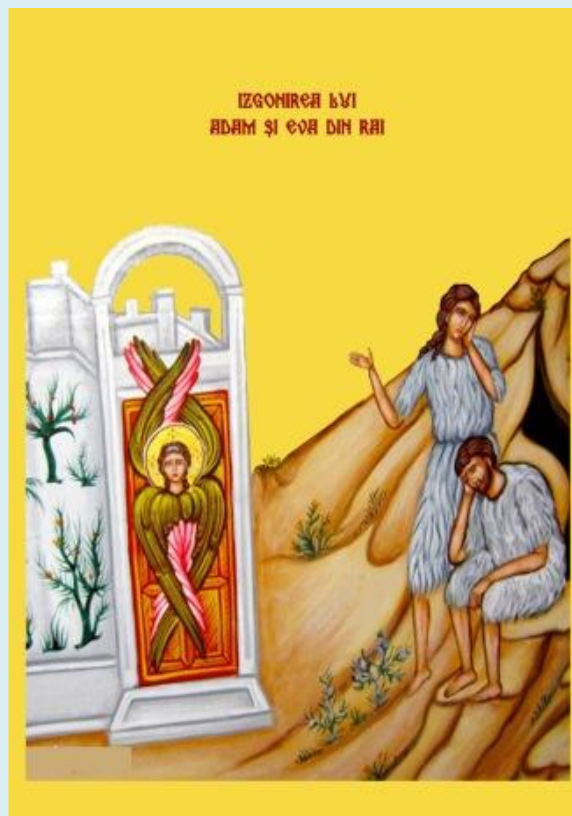

© doxologia.ro

© doxologia.ro

(Foto) Paraclisele din Biserica Sfântului Mormânt:
https://doxologia.ro/locuri-sfinte/paraclisele-din-biserica-sfantului-mormant-galerie-foto

Icoane

IZGONIREA LUI
ADAM ŞI EVA DIN RAI

IZGONIREA LUI
ADAM ŞI EVA DIN RAI

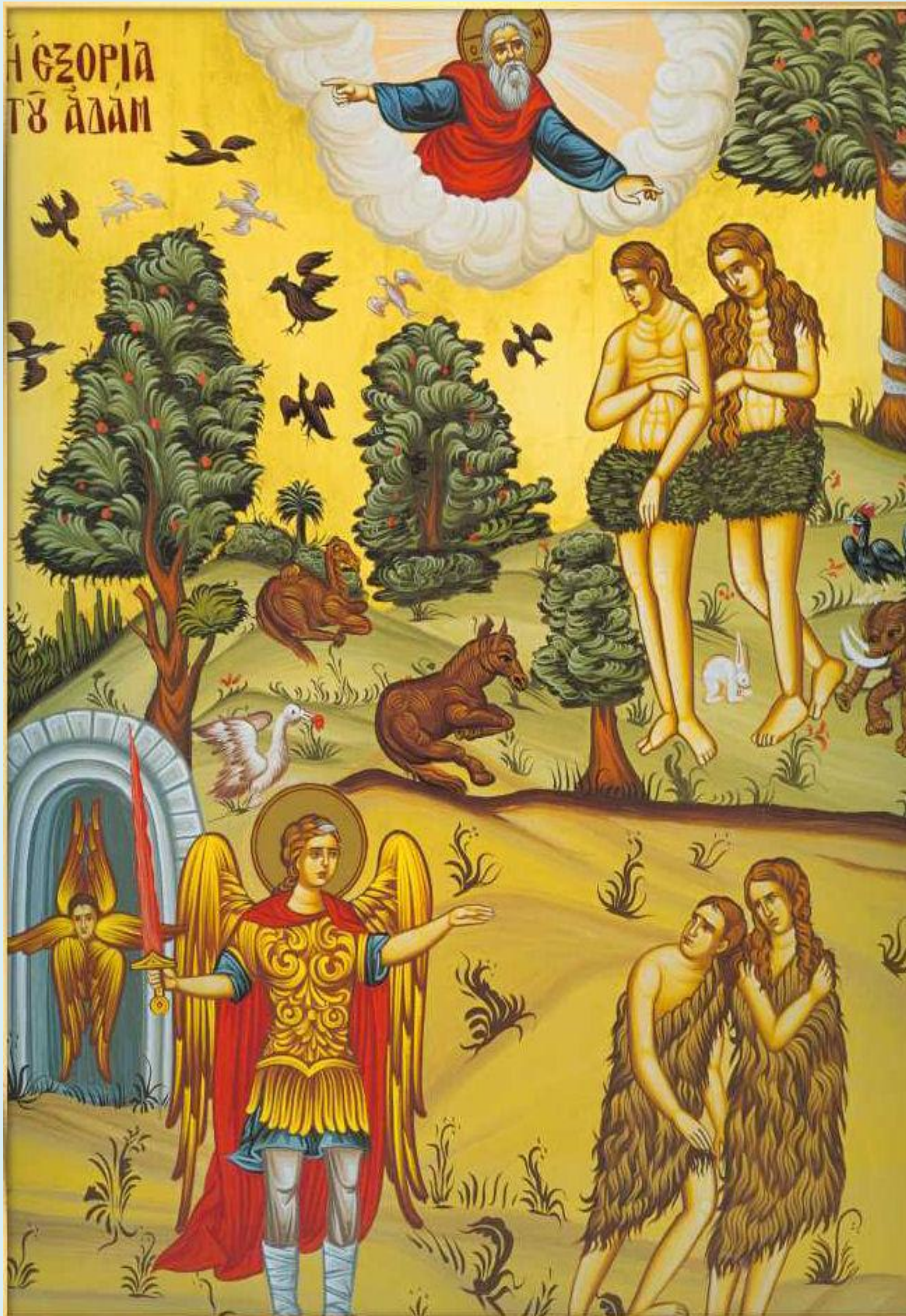
Izgonirea lui Adam şi Eva din grădina Edenului

IZGONIREA LUI ADAM ȘI A EVEI DIN RAI

IZGONIREA LUI ADAM ȘI A EVEI DIN RAI

Ἡ ἐξορία
τȣ̃ Ἀδάμ

„Iertarea greșelilor aproapelui implică adesea o răstignire a propriului egoism și deschide sufletul spre înviere".

† PATRIARHUL DANIEL

BASILICA.RO

GÂNDURI LA
EVANGHELIA DUMINICII

Perioada Triodului

Duminicile premergătoare Postului Mare

9 februarie — 1. Duminica Vameșului și a Fariseului

16 februarie — 2. Duminica Întoarcerii Fiului Risipitor

23 februarie — 3. Duminica Înfricoșătoarei Judecăți

1 martie

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai

(Lăsatul secului pentru Postul Sfintelor Paști)

„Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor. Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie."

(Mt. 6, 16-18)

